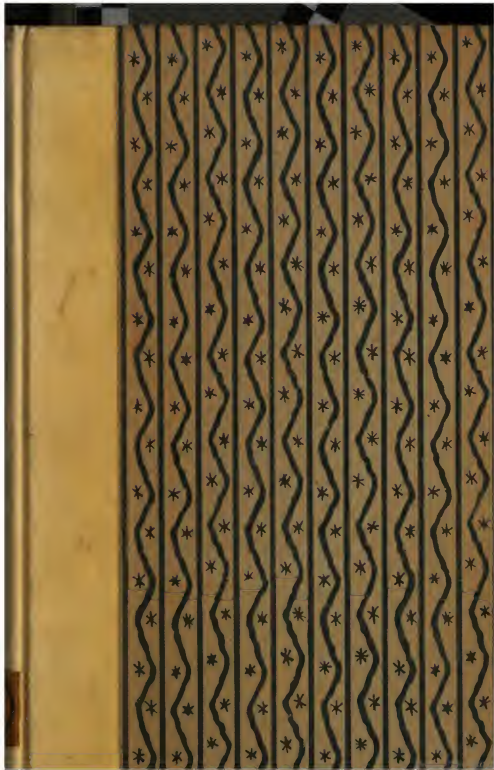

M

M.T.C. Tusculane questiones cum commento Philippi Beroaldi.

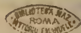

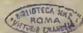

Philippi Beroaldi Bononiensis ad nobilem Philippum Cyulanum pannonium disci/
pulum suum epistola.

Isocrates
Theopõpus
Ephorus

Socrates ille summus disciplĩæ Rhetoricæ professor : ex cuius ludo litteratorio
tanq̃ ex æquo Troiano ĩnumeri principes exilierunt : sup discipulis duob⁹ theo
põpo atq; ephoro ita diiudicabat: ut alteri frenis alteri calcarib⁹ opus cẽ dictita/
ret. Tu uero mi Philippe theopõpo: q̃ ephoro similior: nõ tã stimulo æges ad studia exco
lenda q̃ freno. Cũ tu apte sponte ꝓpensus adeo sis ad litteras sitiẽter hauriendas: ut ardo
re quodã inflãmatus rapi uideatis. Et cum doctoris officiũ sit ut docere. Discipuli ut ue/
lit pbere se docilẽ: ego qdẽ opãndo: tu ex ꝓmptuario meo pœnora neq; mucida neq; pu/
tida tibi expromant. Tu aũt tãta ingenii docilitate existis: ut dociliores te oppido q̃ pau
cos cognouerĩ. Iam sexquianũ in meo cõtubernio mecũ degis: quo toto tpe nulla p incu

Doctoris officium
Discipuli

riam dies trãsmissa est: qn aut ipse tecum aliqd musitaueris: aut ex me qppiam audiueris
dignũ auditu dignũq; memoratu. Ex hac uigilantia: ex hoc pertinaci studio. Ex hac quo
tidiana exercitatione tantũ profecisti: ut linguæ uitiligines repurgaueris: ut salebras bar
ba: ismoꝝ: q trãsmontanis fere genuini ac peculiares sunt: latinitatis dolatorio leuigaue/
ris: ut iam ꝓsa & uersu pericliteris ingenium. Et cũ in eo sis adolescentiæ lubrico. In quo
fere aut cadere: aut titubare contingat te nullus uitioꝝ turbo iactauit: nõ delitiæ nr̃ates
non condiscipuloꝝ sodalitates: non illicibiles uoluptates trãsuorsum trudere potuerũt

Vitiligies linguæ
Adolescẽtiæ lubricum
Vita sine litteris
Vix uita lis
Indolatiles
Transmõtani elegãtiæ sectatores laus georgii mores

a cultu a litteraꝝ: sine quibus cultus oĩs est incultus & uita uix uitalis. Nõ fecisti qd' cõ/
plusculi scholasticoꝝ: qui ad nos ꝓut barbari ueniunt. Ita barbari in patriã reuertunt: ri
gidi ꝓrsus & idolatiles: quos nulla scobina elimare: nulla ascia possis expolire. Cœperũt
tñ haud pridem: qd mihi magnæ uoluptati est: pleriq; oẽs transmontanoꝝ me potissimũ
auspice & doctore barbariẽ exuere elegantiã induere: Nitorem linguæ detersa rubigine
ostẽtare: nec tã uerbosas leges sectari: q̃ eloquentiã latialẽ affectari qbus nõ tã condi est
Bartolus & Baldus q̃ Plau. & Plini. tu aũt ĩpensam opandas: ut in panoniã nitidior rede
as atq; elegantior: neq; ulla ex pte sis Ciulanæ familiæ dehonestamento: q̃ clara honora/
q; apud pãnonios est: ex qua nõ pauci longo ab hinc seculo extiterunt nobilitate mõstra
biles: & in pñtia tres fratres tui ladislaus. Georgius. Nicolaus pfecturis militaribus deco
rati: iterquos Georgius quẽ morẽ noitant: cõprimis enitescit. Comitate affabilis: libera/
litate munificus bellica uirtute ꝓpollẽs: & ob id maximo pãnoniaꝝ regi piucũdus. Qui
cũ bellũ cõtinenter gerat aduersus turcas truculentos: cũ ducatu bellico exornatũ uelu
ti obiicẽ opposuit ꝓcellæ efferataꝝ gentiũ suffrenandæ atq; ferociæ retundendæ. Tu ue
ro militiæ huiusce nr̃æ lr̃ariæ sacramẽtis initiatus. Et eloquẽtiæ cãdidatus: nihil omittis
caꝝ reꝝ: quæ tibi: q̃ tuis: q̃ familiæ esse possint ornamẽto. Q d' mihi hornamẽtũ sane fu/
it & incitabulum: ut tibi nuncupatim dedicarem cõmentarios. Tusculanaꝝ quæstionũ:
quos nuperrime excudi: quibus spero me dedisse tale temperamentũ : ut neq; immodice
extuberarent: neq; anguste astringerent quoꝝ doctrina: neq; promiscua est: neq; protri
ta: utpote ex philosophiæ deprompta sacrario. intercisim flosculi intextunt spirãtes sua/
ueolẽtiam magis: q̃ graueolẽtiam. De rota re tu & cæteri sinceri lectores bene opinor iu
dicabunt. Virulẽtorum linguas & oblatratorum morsus nihil moror. Quod superest de

Flosculi commen/taris insp si in manibus cõmentarii Apu/leiani

um rogo ut mihi tantisper uitam proroget: dum ero ad hãc commentandi facultatẽ ido/
neus. In manibus sunt commentarii apuleiani: quos interuallo breui ĩtermissos ad offi/
cinam reuocare contendo: ut litteratoria incude formati usui esse possint mercis nostræ
negociatoribus & condimentoru nostroꝝ alimenta sectantibus. Vale & dilige doctorẽ.

eundem Cyulanum alterius commendatorio adfatur libro verbis Beroal-
dus = frater mi Philippe &c vide pag. cxiii. b.

PHIlippi Beroaldi commentarii in quæſtiones tuſculanas.

PHILOSOPHIA donum dei dux uitæ. Virtutis indagatrix: uitioꝝ expultrix. Diſciplia Diſciplinaꝝ ſapiētiæ amor. Vitæ lex. Trifariā diuiditur. In moralem: naturalē: rōnalem. Prima componit aium. Secunda reꝝ naturam ſcrutat̃: Tertia ꝓprietates uerboꝝ exigit & ſtructuram. Qui membratim philoſophiam diducunt Contenti ſunt hac tripartita diſtributione. Quidam fruſtratim ſecantes non tam partiunt̃ q̄ concidunt ac lacinant. Moralem quæ græce ethicæ dr̃: cū primis excoluit. M. Tullius conditis uoluminibus non paucis. Inter quæ tuſculanæ q̄ſtiones ſunt famigeratæ. Quas hoc titulo inſcripſit a uilla tuſculana: quæ prius ſyllæ Dictatoris: poſtea fuit. M. Ciceronis q alterā quoq; uillā habuit: quā uocabat Academiā. Ab exēplo Academiæ Platonicæ. Vbi cōpoſuit uolumia eiſdem nominibus. (Laus philoſophiæ) (Tuſculana uilla)

MARCI Tullii Cicerōis Tuſculanarum quæſtionum Liber Primus.

P. LATINI · P. GRAECI

CVm ubiq; fere ſe Platonis ſectatorem ꝓfiteatur. In quæſtionibus tuſculāis: nō minus ſtoicus eſt q̄ Platonicus: ꝓbatq; dogmata ſtoicorū quæ auſteriora ſunt quoꝝ aſtrictior eſt oratio: q architecti ſunt poene uerboꝝ i. M. Tullii Ciceronis libris dep̄rendere licet: nō Geometriæ: non muſicæ: non grāmaticæ: non deniq; ullius ingenuæ artis ſcientiā ei defuiſſe. Hic dialecticæ ſubtilitatē: hic moralis partis utilitatē: hic reꝝ motus cauſaſq; cognouit. Ita ex multa eruditione: & oium reꝝ ſcientia exundat exuberatq; illa admirabilis eloquētia. Vt merito creditum ſit & ꝓditum. M. Tullii Ciceronis ingenium ſolū Romano imperio par fuiſſe latinæq; facundiæ pomeriū protuliſſe: ſcribit aūt noīatim ad. M. Brutū haſce q̄ſtiones: hoiem tum iucūdum & caꝝ: tū litteris præcellētem: cuius noī librum illum de claris oratoribus Clariſſimū dedicauit. Ad quem librū quoq; cui titulus eſt orator. Et qnq; uolumina de finibus bonoꝝ malorumq; ꝑſcribit: quem q̄ti faciat idem ide ostendit: q tanta doctria ꝓditus fuit ut in græcis quidē cederet in philoſophia: ut ei interdum ipſe Cicero non ſatiſfaciat. Nāq; illum ueluti fractum & elubē infamabat: hic tyrannoctonos fuit. Et ſi filius Cæſaris creditus: ſcripſitq; ad ipm Ciceronē librū de uirtute ꝓbatiſſimū. Et hoc ueluti anteloquium ſit interp̄tationū quas laconica; iſcribere deſtinaueram: ut potè concinnas & breues. Nolebā. n. in his laxius fuſiuſq; euagari: ſicut in cōmentariis ꝓpertii atq; tranqlli ſumus latiſſima expaciati. Laconiſmon in his de induſtria ſectari in aio erat: ut lectores diiudicare poſſent an iidem eſſemus in pauciloquio: q i multiloqo exiſtimamur. An in nobis uerſatile ingeniū ſit: qd̃ & āguſta copioſe: & copiſa ſtrictī poſſit edīſſertare: nō. n. minus artificioſum ē latitudinē materiæ ſtricto ſermōe colligere: quā res breues late differere: ſed nodi enodari ſine laxamēto: copia reꝝ explicari ſine copioſa interp̄tatione non poterant. Spero tn̄ me ſecutū tale tempamentū: ut candidus lector: neq; multum deeſſe: neq; multū ſupeſſe ſit exiſtimaturus. Defenſionum: laus boni oratoris: ut in actionibus forenſibus defendere malit quā accuſare. Cū hoies hoium cā geniti ſint: & deus ſit mortali iuuare mortalem: p̄terea tū piculoſum tum ſordidū eſt: ut accuſator noiemis: Quod contigit cuipiā. M. Bruto qd eſt. n. tam inhumanū quā eloquentiā a natura ad cōſeruationē hoium datā: id hoium peſtē pniciemq; conuerte. Ad ea ſtudia: philoſophiæ ſtudia ſignificat. Tp̄ibus: tp̄a belloꝝ ciuiliū turbulēta intel- (Accuſatoris nomen ſord idum)

CVm defenſionum laboribus ſenatoriiſq; mūeribus: aut oīno aut magna ex pte eſſem aliqn̄ liberat⁹ retuli me Brute te ortā te maxime ad ea ſtudia q̄ retenta aīo remiſſa tp̄ibus: longo interualo intermiſſa reuocaui. Et cū oīum artiū: q̄ ad rectā uiuendi uiā ptinerent: rō & diſciplina ſtudio ſapiētiæ: q̄ philoſophia dr̃: cōtineret: hoc mihi latinis lr̃is illuſtrandū putaui. Nō qa philoſophia græcis & lr̃is & doctoribus pcipi nō poſſet: ſed meū iudiciū ſemp fuit oīa nr̃os: aut inueniſſe p ſe ſapiētius q̄ græcos aut accepta ab illis feciſſe meliora: quæ qdē digna ſtatuiſſent: i qbus elaborarēt. Nā mores & iſtituta uitæ reſq; domeſticas ac familiares nos ꝑfecto & melius tuemur & lautius: rē ue

ligi uult. In quibus tollit e medio sapientia ui geritur res ut inquit ennius. Studio sapiẽ: Sapientia perfectũ bonũ est mentis humanæ philosophia sapientiæ amor est: & affectatio: qđ & ipso noie fateť: quidã sapientiã dixerunt esse diuinoꝝ & humanoꝝ sciam: quã græci sophiã uocãt: philosophiã uero uirtutis studiũ. Alii studiũ corrigendæ mentis. A qbusdã dicta est appetitio rectæ ratiõis: ab aliis uitæ lex: philosophia ut ait uerissime Sene. Aium format & fabricat: uitã disponit: actiones regit: agenda & omittenda demonstrat: sine hac nemo securus est: philosophandũ est: siue fato cuncta regunt: siue casus res humanas impellit: siue deus uniuersi arbiter & conditor Cuncta disponit. Nros. Laus romanoꝝ: de qbus Pli. gentiũ in toto orbe pstantissima una oi uirtute haud dubie romana extitit. Cicero quoq; alubi inqt. Ingenia ut multis rebus possumus iudicare nroꝝ hoium: multũ cæteris hoibus oium gẽtium præstiterunt. Institutis & legibus: De institutis antiquis Romanoꝝ caput est apud Valerium: leges decẽuirales ait Liuius esse fontẽ ois publici priuatiq; iuris. Apud. M. Tullium Cras. orator sic refert. Bibliothecas me Hercule oium philosophorũ unus mihi uideť libellus. xii. tabulaꝝ: siquis legũ fontes & capita uiderit & auctoritatis põdeř & ubertate utilitatis supare. De re militari: Hæc ppria & ueluti peculiaris ars fuit Romáoꝝ: hac res Romana creuit ad summũ. hæc ut Mar. Tul. uerbis utar: nomẽ populo Romáo: hæc huic urbi æternam gloriã peperit: hæc orbem terrarũ parere huic impio coegit: lege Iosephũ disciplinã bellicam Romanoꝝ miro pconio extollentem. Doctrina græcia. M. Tulli. in oratione: pro. L. flacco tribuo græcis litteras: do multaꝝ arcium disciplinã: nõ adimo sermonis leporẽ: ingenii acumen: dicendi copiã. Eusebius quoq; in. yii. pparationis euangelicæ. Græcia inqt sola hoies generat uere coelestes atq; diuinos. Natura ad oẽm scientiã natos. Cuius rei cã ẽ subtilitas aeris. Nõ. n. temere dixit heraclius. Aer siccior aia prudẽtior: ac melior. Homerus añ Romã: Cor. nepos in primo chronicoꝝ dixit homeꝝ fuisse ante Romã cõditam annis circiter. C. lx. Sassius uero in annalibus de homero & hesiodo scriptum reliqt utrũq; uixisse ante Romã condi tam Siluiis Albæ regnantibus: annis post bellum Troianum plus. clx. alii homeꝝ q̃ hesiodum maiorẽ natu fuisse dixerunt. Alii minorem Mar. Varro nõ eẽ dubiũ inqt qn aliquo tpe eodẽ uixerint eosq; synchronos fuisse teſtať. Liuius. A. Gel. in. xyi. primus oium. L. Liui poeta fabulas docere Romæ cœpit post sophoclis: & euripidis mortẽ annis plus fere. C. & lx. idẽ alubi liuiũ appellat antiqssimũ poetam. Eiusdem Titus Liuius & Valeri. maximus meminerunt quem suaꝝ fabulaꝝ actorem extitisse tradunt. Cognominatus est andronicus. De quo sic diomedes. Constat apud Romanos: primũ latino sermõe comediam liuiũ andronicũ scripsisse. Ennium: Mar. Varro in primo de poetis libro scripsit. Qu. Ennium natum eẽ. Qu. Valerio & C. Manilio Consulibus. Tarentinus fuit. Si Eusebio credimus. Mela Põponius ait rudias apuliæ oppidũ ennio ciue esse nobiles: cui astipulať silius cũ ait miserunt calabri rudiæ genuere uetustæ perit morbo articulari. Neuius. Hic stipendia fecit bello punico primo: plautus uero floruit in scena id tpis: quo Mat. Cato orator in ciuitate. In originibus: scilicet portii Catonis. De qbus uoluminibus: hæc Cicero in Bruto. Iã uero origines Catonis quem florem aut qđ lumen eloquentiæ nõ habent idem mox paulo in hanc sniam: utinã extarent illa carmina: q̃ multis seculis ante suã etatem in epulis esse cantita ta a singulis conuiuis. De claroꝝ uiroꝝ laudibus in originibus scriptũ reliquit cato: scriptionem originum taxat

Sophia

Leges. xii. tabularũ

Docti græci

Liuius andronicus

Ennius

Origenis Catonis

ro publicã nři maiores certe meliorib⁹ tẽpera runt: & institutis: & legib⁹. Quid loquar de re militari? in qua cũ uirtute nostri multũ ualue runt: tum plus ẽt disciplina. Iam illa q̃ natura non litteris assecuti sunt: neq; cũ græcia: neq; ulla cum gente sunt cõferenda. Quæ. n. tanta grauitas: quæ tanta cõstantia magnitudo animi: pbitas: fides: quæ tã excellens in oi genere uirtus in ullis fuit: ut sint cũ maioribus nostris cõparanda. Doctrina græcia nos & oi litterarum genere superabat: in quo erat facile uincere nõ repugnãtes: nã cum apud græcos antiqssimum e doctis sit genus poetaꝝ: si qdẽ Homerus fuit & Hesiodus ante Romã conditã Archilochus regnãte Romulo: serius poeticã nos accepimus: annis fere. cccc x. post Romam coditã Liuius fabulã dedit Appio Claudio Cæci filio. M. Tuditano cõsulibus: anno ante natũ Enniũ: qui fuit maior natu: q̃ Plautus & Neuius: sero igitur a nřis poetæ uel cogniti: uel recepti. Quamq̃ est in originibus: solitos esse in epulis canere conuiuas ad tibicinem declaroꝝ hoium uirtutibus: honorem tñ huic generi nõ fuisse declarat oratio Catonis: in qua obiecit ut pbrum Marco nobiliori: q in puinciam poetas duxisset: duxerat ãt consul ille in ætholiam ut scimus Enniũ: quo minus ergo honoris erat poetis: eo miora studia fuerunt. Nec tñ si qui magnis ingeniis in eo genere extiterunt: nõ satis græcoꝝ gloriæ responderunt: an censemus si Fabio nobilissimo hoi laudi datum esset: q pingeret nõ multos etiam apud nos futuros polycletos & par

num taxat festus pompeius: tanq̃ mutilam: cum ait originum libros q̃ inscripsit. Cato non satis plenum titulum ꝓpositi sui uidet̃ amplexus: qm̃ prægrauant ea: q̃ sunt rex gestax populi Romãi. Huic generi. s. poetax: poeticæq; disciplinæ. Oratio Catonis: idem Cato scripsit oratiões amplius. cl. Vt probrũ: Dedecus turpitudinem: alias conuitium. Alias stuprum & incestum: lex fuit apud romanos: ut ꝓbrum uirginis uestalis capite puniret̃. M. nobiliori: Cognomẽtũ est. Dicebat̃. n. M. Fuluius nobilior: qui ætholos uicit. Vnde ouãs urbem introiuit. Ambraciam signis tabulisq; pictis spoliauit: quã uictoriã ennius insigni poemate celebrauit. Qu. Fuluius nobilior. M. huiusce filius ennium ciuitate donauit. Probrum

thasios fuisse: honos alit artes: omnesq; incendun tur ad studia gloria: iacentq; ea semp: q̃ apud quosq; improbant: summã eruditionem græci sitam cẽ sebant in neruoꝝ uocumq; cantibus. Igitur & Epaminundas princeps meo iudicio græciæ fidibus p̃clare cecinisse dicit̃. Themistoclesq; aliquot ante annis cum in epulis recusasset lyram est: habitus ĩ doctior. Ergo in græcia musici floruerunt: discebantq; id oẽs: nec qui nesciebat: satis excultus doctrina putabat̃: in summo apud illos honore geometria fuit. Itaq; nihil mathematicis illustrius: at nos metiendi ratiocinandiq; utilitate inspecta: huius artis terminauimus modum. At cõtra oratorẽ celeriter complexi sumus nec cũ primo eruditum: aptum tñ ad dicendũ: post aũt eruditum: nam Galbam africanũ Lelium doctos fuisse memoriæ traditum est: studiosum aũt eum qui iis ætate anteibat Catonẽ: post uero Lepidũ Catonẽ: Graecos: deide ita magnos nostram ad ætatem: ut nõ multum aut nihil oino græcis cederetur. Philosophia latuit usq; ad hanc ætatem nec ullum habuit lumen littera-

Fabio quod pingeret: Cognomen ex pictura traxerunt labii clarissime gentis. Dicti. n. sunt pictores: princepsq; huius cognominis fabius ædem saluns pixit: q̃ pictura durauit ad plinii memoriam: æde claudii principatu exusta. Refert Liuius fabiũ pictorẽ delphos ad oraculum missum Hãnibale italiã uexãte fuit: hic scriptor annaliũ: sed impolitus ac sine ullis ornamẽtis: sensus est: si honoratus laudatusq; esset fabius cognomento pictor ex arte pingẽdi fuissent haud dubie apud romãos non pauci pictores ægregii: quales polycletus parrhasiusq; fuerũt. Miror Ciceronem cũ de pictoribus loquat̃ mentionẽ facere polycleti: q̃ statuarius fuit: & ex ære signa fecit nobilitata scriptoꝝ pconio: cum primis fecit Astragalizontes: hoc est talis ludentes: quo opere nullum absolutius iudicãt. Sic erudiuit hic toreuticen: ut phidias aperuit: ꝓprium eiusdem ut uno crure insisterent signa q̃ faciebat parrhasius aũt descendit cũ zeusi de in certamẽ picturæ: primus symetriã dedit picturæ: primus argutias uultus elegãtiam capilli uenustatẽ oris expressit. De utroq; Plini. satis multa. Honos alit artes. In hanc sniam Valerius: uirtutis uberrimũ alimẽtũ est honos. In neruorum cantibus: Musicam significat. Antiqui neruias uocabant cordas lyræ: utpote ex neruis cõfectas. Epaminundas: Hic thebanus honesto genere natus parte polymno. Citharizare: & cantare ad cordaꝝ sonũ doctus est a Dionysio: Carmina cãtare tibiis ab olympiodoro: saltare a caliphrõe. In phia p̃ceptorem habuit lysiam pithagoreum: fuit modestus: prudẽs: grauis peritus belli: fortis manu: aio maximo: adeo ueritatis diligens: ut ne ioco qdem mentiret̃. Fidibus Cithara: & cordis canoris. Virgilius threicia fretus cithara fidibusq; canoris. Habitus indoctior: Quintilianus in. i. Vnde ẽt ille mos: ut incõuiuiis post cenã circũferret̃ lyra: cuius cũ se impitum themistocles confessus esset: ut uerbis Ciceronis utar est: habitus indoctior: scribunt historici cymonẽ in cena apud laomedontem non inuitum decantasse: ex quo laudatus est: p̃positusq; themistocli: qd̃ ille neq; cantare; neq; fidibus didicisse. Verum amplissimã opulentissimãq; rempublicã sese scire facere iactasset. In græcia musici. Tm̃ antiquis illis tpibus apud græcos ueneratiõnis musicæ fuit: ut idem musici: & uates: & sapientes iudicarent̃: auctor est timagines oium in litteris studioꝝ antiqssimam musicen extitisse. Cõstat citharedicã artem inter honestas ꝓfessiones numerari: p hanc orpheus plurimũ potuit: hanc plu graues amant: hãc diligunt musæ: qbus tradentibus in usum hoium uenit: hæc in agonibus hoc est sacris certaminibus coronat̃.

Geometria: In numeros atq; formas diuisa geometria est: quã oratori necessariã esse autumant eruditi: p̃cipit Plato geometriã musicãq; pueris esse discẽdã: q̃ ab ægyptiis ut ait strabo duxit origĩnẽ sicut a phœnicibus arithmetica. Mathematicis: Astrologiã. Arithmetica geometriã: musicã mathematicas disciplias uocant: unde mathematici his disciplinis uacantes dicti: alias mathematicus accipit̃ ꝓ genethliaco astrologo q̃ super quo apud Sueto. satis multa. Xenophon scribit socratem non magni mathematicas disciplias fecisse. Ratiocinandi: Calculãdi supputandi cõputandi. Vnde rõcinatores dicti: q calculatores uulgo noĩant̃ dictione latina & ꝓba. Marcialis nec calculator nec notarius uelox: maiore qsq circulo coronet̃. Modũ: Cũ uidelicet geometria tollat se ad rõnem usq; mũdi: & sideꝝ certos constitutosq; cursus numeris explicare moliat̃. Cõtra: econtrario. Galbã: In primo de oratore eqdem inquit sergiũ galbam memoria teneo diuinũ hoiem in dicendo: eiusdem meminit in bruto: & nos in. vii. tranquilli cõmentario. Aphricani: Fu. aphricanus. Et Caius Lelius imprimis eloquentes fuerunt. Antiqtate magis delectari: & libẽter uerbis priscis uti uisus est Lelius. Refert Au. Gel. Scipionẽ oium ætatis suæ purissimæ loquutũ esse. Catonem: Porcium Catonẽ significat: q fuit optimus orator: optimus senator: optimus imperator: q sine emulo agricola cõ

Fabii pictores
Polycletus
Astragalizontes
Parrhasius
Neruiæ
Epaminũdas
Dictũ themistoclis
Laus musices
Geometria
Mathematici
Rõcinatores
Calculatores
Galba orator
Aphricanus eloqns
Porcius cato

rum latinarum: q̃ illustranda & excitãda nobis est: ut si occupati ꝓfuimus aliqd ciuibus nostris ꝓsimus ẽt si possumus ociosi: ĩ quo eo magis nobis ẽ elaborandũ: ꝙ multi iã esse latini libri dicunt̃ scripti ĩcõsiderate ab optimis illis qdẽ uiris: sed non satis eruditis. Fieri aũt põt ut recte quis sentiat: & id qď sentit: polite eloqui non possit: sed mandare queq̃ litteris suas cogitationes q eas nec disponere nec illustrare possit n&c delectatione aliqua allicere lectorem hoĩs est intẽperanter abutentis & ocio: & litteris. Itaq; suos libros ipi legunt cũ suis: nec quisq̃ attingit p̃ter eos qui eandẽ licentiã scribendi sibi permitti uolunt. Quare si aliqd oratorie laudi nr̃a attulimus industria: multo studiosius philosophiæ fontis aperiemus: e qbus etiã illa manabant: sed ut Aristoteles uir summo ingenio sciẽ copia cũ mot⁹ esset. Isocratis rhetoris gloria: dicere ẽt cœpit adolescentes docere: & prudẽtiã cũ eloquẽtia iungere; sic nobis placet: nec pristinũ dicendi studiũ depõere & ĩ hac maiore & uberiore arte uersari. Hanc.n. pfectã philosophiã semp iudicaui: q̃ de maximis q̃stionibus copiose posset ornateq; dicere: in quã exercitationẽ ita nos studiose operã dedimus: ut iam ẽt scholas græcorum more habere auderemus. Vt nup tuũ post discessum: in tusculano: cũ ẽẽnt cũ ples mecũ familiares: tẽtaui qd in eo generẽ possem. Vt .n. ante ea declamitabam causas: qď nemo me diu

Lepidus
porcina
Carbo
orator cão rus
gracchi

didit librum de re rustica origines orationes: qui censorius dictus est. Lepidũ: Marcum emilium lepidũ significat: q est porcia dictus: & summus orator habitus iisdem tpibus fere qbus galba. Catonẽ: Lego carbonẽ fuit aũt Caius carbo orator canorus & uolubilis: & satis acer: eundẽ Lucius Gel. & uehemente & ualde dulcẽ: & perfacetũ fuisse dicebat hic optimus illis tpibus est patronus habitus. Gracchos: Duo fuerũt gracchi fratres. Tiberius & Caius: ambo eloquentes: quorum eloquentiæ mater Cornelia multũ contulit: uerum & doctior & eloquentior fuit Caius: q erat minor natu: quo nemo plenior nemo uberior fuisse fert̃: grandis erat uerbis sapiẽs sententiis: genere oro grauis. Si occupati: signat tp̃s: quo ĩ cauſis forensibus dominabat̃: & quo cõsul Catilinæ coniuratiõem detexit uindicauitq;. Otiosi: Dum feriati a rebus forensibus in otio ista cõscribimus: uir doctus.n. plura in otio conficit: q̃ reliqui in negocio. Scripti incõsiderate: ante Ciceronẽ fuerũt aliquot impoliti: & rudes q phiam latinitate donare conati sunt: sed tam illepide & iprospere: ut eã potius polluere; q̃ exornare uiderẽtur.

Duo lumina doctrinarum

Duo uero lumina doctrinarum codẽ tpe extiterunt. Mar. Tullius & Mar. Varro: qui philosophiã latinæ loqui docuerunt. Eius q; exornatores extiterunt: hinc ait Marcia. capella. Mar. Varro. dialecticã prima in latinã uocẽ pellexit industria: ac fandi possibilitatẽ p scholas ausonias cõparauit. Quod eas nec disp̃oere:

Dispositio

Inter p̃cepta rhetorices cũ primis celebrat̃ dispositio: q̃ docet singula suis locis decenter collocare: igit̃ q inuenta sua mãdat l̃ris citra dispositionẽ & sine eloquutionis ornatu: is placere nõ põt: officiũ pfecti oratoris ẽ: ut pbet: ut delectet: ut flectat: pbare necessitatis est. Delectare suauitas: flectere uictoriæ. Ipsi legũt: ita oratius quin sine riuali teq; & tua solus amares. Illa s. oratoria: scribit Cice. in oratore se oratorem extitisse non ex rhetorum officinis. Sed ex academiæ spatiis: philosophorum.n. disputationibus maxĩe orator est adiutus: cũ oĩs ubertas: & quasi sylua dicẽdi ducta ab illis sit.

Domus isocratis officina dicendi

Motus isocratis gl̃ia: isocrates magnus orator fuit & pfectus magr̃: qui & scripsit multa p̃clare & docuit alius: cuius domus cunctæ græciæ quasi ludus qdã patuit: atq; officina dicendi solitus erat hic scribere aliis orones: qbus in iudiciis uterent̃. Aris. quasi subinuidẽs gl̃iæ isocratis cœpit & ipe post meridiani scholis p̃cipere artẽ oratoriã. Noto qdẽ illo ut tradit̃ uersu frequẽter usus: αισχρον σιωπαν και ισοκρατην εαν λεγειν.i. turpe esse tacere & isocratem pati dicere. Prudentiã cũ eloquentia: noĩe prudentiæ

Philosophia maxima disciplinarum

hoc in loco significari ut̃ phia studiũq; sapiæ: cuius maximus pfessor erat Aristo. Dixit m̃. M. Tulli. in. i. de officiis. Aristo. delectatũ studio phiæ contẽpsisse forẽse dicẽdi genus. Pristinũ dicẽdi studiũ: oratoriũ & forense. In hac maiore arte. Phiam intelligi uult: q̃ disciplina est disciplinarum: & inter ingenuas disciplinas haud dubie primatũ tenet. Seneca inter studia liberalia. Solũ sapientiæ studiũ dicit esse liberale: sublime forte: magnanimũ. Cætera pusilla & puerilia esse. Copiose posset: perfecta illa phia est: q̃ eloq̃ntiæ ornamentis culta pgredit̃.

Disputator pigmẽtis oratoriis uenustãdus

Disputator.n. & phs: si qua ei delectandi cura est: Rhetorico colore aspergendus ẽ. Et pigmentis oratoriis uenustandus. Sicut orator si psuadere uult: dialecticis quasi neruis atq; ossibus ẽ roborandus.

Schola unde

Scholas græcorum: Scholã dici ludũ l̃ rariũ: qs ignorarã uerbo græco scholazo: qď sign̄at uaco: qm. s. cæteris rebus omissis uacare liberalibus studiis pueri debẽt: ausonius m̃ scholã a uacatione dici sentit & laxamento qď pueris interdũ dandũ esse p̃scribit. Sic.n. inquit. Grato schola noĩe dicta est: Iusta laboriferis tribuant̃ ut ocia musis. Nũc Cice. scholas intelligi uult disputationes cõtrouersiasq;: q̃ in scholis inter doctorẽ: & discipulos ociose agitari solent.

Cõtrouersiæ
Causæ
Declamatio

Declamitabã cãs: Seneca in. i. declamationũ. Declamabat in qt Cice. nõ q̃les nũc: cõtrouersias dicimus; nec tales qdẽ quales añ Cice. dicebãt: quasi hesis uocabãt: cõtrouersias nos dicimus. Cice. cãs uocat. Declamatio senilis: Disputatio philosophica. Declamatiõis nomẽ auctore Sene. ap̃ nullũ auctorẽ antiquũ. Añ ipm Cice. iueniri p̃t: ẽ ãt declamatio ut putat caluus domestica exercitatio quæ res

quæ res plurimum conducit eloquentiæ: quod dicendi genus utinam non exoluisset: utinam his temporibus uigeret. Ad alēdam formandamq; eloquentiam: cuius uix umbram retinemus: & eius quidem infractæ & corruptæ. Sedens: ex socratis instituto uetus prouerbium est. Romanus sedēdo uincit. Et plautinus seruus ait. Nimio plus sapio Sedens. Socrates autem potissimum sedens disputabat: & ita inducit a platone apud quem in libris de republica ait se consedisse cum multis in domo polemarchi: & in phedro sub procerissima platano considens disserit: & in pluribus quoq; aliis dialogis. Ambulans: Aristotelis more qui ambulans disserebat unde peripatetici nūcupati περιπατεῖν: enim græci uocant ambulationem: hinc Aristoteles commentatiões uespertinas δειλινὸν περίπατον: idest post meredianā ambulationē appellabat: Ego quoq; ambulans cudere commentarios: & oratiões componere soleo: excipiente quæ dictamus Raynaldo nostro: Discipulorū probatissimo: qui mihi a manu est. Socratica ratio: totus plato: qui dus philosophorum nuncupatur constat ex dialogis: quoniam scilicet per disputationem Interrogādo respondendo dicendo. Contradicēdo facillime ueritas ellicitur: & cuncta magis colliquescit. In dialogis autem platonicis qui diuinitus scripti sunt ferme semper socrates disputator inducitur Platonis ipsius doctor: & philosophorū fōs cum nullam ipse litteram scripserit: tradit tamen Plato poemaria quedam a socrate in appollinem composita fuisse. Quod uerisimilimū. ex doctrina academicorū hoc dictum est: qui nihil affirmabant: & incomprensibilitatem maxime asserebant. Vnde dicti sunt σκεπτικοὶ καὶ ἀπορητικοί: idest consideratores dubitatoresq;: quorū proprium est opinari: & Marcus Tullius in hortensio: se magnum opinatorem esse commemorat: & ut testis est Cicero in secundo de finibus quasi desperata cognitione id sequi uolūt: quodcūq; uerisimile uideat. Quasi agatur res: per dialogismum: dialogumque. Ita enim res agi uidet: ubi colloquutores introducuntur: ubi discipulus interrogat magistrum: & ille ad interrogata respōdet problemata dissoluens: & petitiones enucleans: in hortensio a t Cicero ueri inueniēdi causa contra omnia dici oportere. Malum mihi uidetur: propositio discipuli per dialogumquæ in pomponium atticum esse uolunt: & ideo p litteram. A. nomen attici signant: qui interrogat: querit ex. Mar. Tullio perinde ac ex magistro: & ille respōdet: unde merito questiones a querendo dicte: græci zetemata: & problemata appellant: ex hac disserendi formula maxime ueritas uel quod uerissimillimum sit inueniri potest. Est igitur miserum: quibusdam argumētum hoc: quasi parum probum improbatur: tanquam neq; consequens neq; necessarium sit. Si malum ergo miserum: cum inter pleraq; mala in hominibus: non tāti ponderis ut miserū efficiāt: ueluti si diues equū amiserit: si robustus febricula laboret: hec enim mala sunt sed nō talia: quæ miseriā afferre possit. uerum Cicero stoicos secuutus q̄ rectissime colligit: si malum ergo miserum: stoicis enim placet: in eo qd̄ malum sit iesse & miserius & erūnas: & calamitates omnis: ex quo colligimus si mors malum ergo miserū Consequitur enim id ex dogmate stoicorū apud quos tamen mors nec bonū nec malū ē: sed adiaphorō. i. indiferēs. Si cōstare uis: si cōsentanea dicere: si hāc sententiā: qd̄ mors malū sit. Constantē: firmā: ratā hr̄e uis. Sēper: Et tpe preterito & futuro. Miseriæ finis: Ita Cesar apud salustiū ait mortē erūnarū requiē esse in luctu atq; miseriis. Eā cūcta mortaliū mala dissoluere. Lucanus. Mors ultima pena ē nec metuēda uiris: & oratius mors ultima linea rerū est. Sēpiternā: sēpiternū uel eternū: ppriē dr̄: qd̄ neq; initiū ut eēt habuit neq; cessasse unq̄ pōt eē qd̄ ē: auctor origines i prio ꝑiarchō. Cētū milibus ānorū loq ur̄ secūdū eos: q mūdū neq; genitū neq; interiturū unq̄ fuisse ꝓdiderūt: & ita hoies sp̄ fuisse neq; unq̄ nisi ex oibus natos atq; eorū generi caput exordiūq; nullū extitisse arbitrati: sunt q̄ opinio auctores hēt pithagorā: architā: oēsq; adeo pithagoricos: Aristote. quoq; stagirites: & theophrastus: multiq; nō ignobiles pipatetici idē scripserūt.

tius fecit: sic hæc mihi nunc senilis est declamatio ponere iubebam: de quo quis audire uellet: ac id aut sedens aut ambulans disputabam. Itaque dierum quinque scholas ut græci appellant: in totidē libros contuli. Fiebat autem ita ut cum his q audire uellet: dixisset quid sibi uideretur: tum ego contradicerem. Hæc est enim ut scis uetus & socratica ratio contra alterius opinionem disserendi. Nam ita facillime quid uerisimilimum esset inueniri posse Socrates arbitrabatur: sed quo commodius disputationes explicentur: sic eas exponam quasi narretur: ergo ita nascetur exordium. A. Malum mihi uidetur eē mors. M. his ne qui mortui sunt? an his quibus moriendum est? A. utriusque. M. est igitē miserum: quoniam malum. A. certe. M. ergo & hi quibus euenit iam ut morerentur: & hi quibus euenturum est miseri. A. mihi ita uidetur. M. nemo ergo non miser. A. prorsus nemo. M. & si tibi quidē constare uis: omnes quicunq; nati sūt: erūt ue: nō solum miseri: sed etiam semper miseri: nam si solū eos diceres miseros: quibus moriendum esset: neminē tu quidem eorum qui uiuerēt: exciperes: moriendum est enim omnibus: esset tamen miseriæ finis in morte quoniā autem etiam mortui miseri sūt: in miseriam nascimur sempiternam: necesse ē enim miseros esse eos: qui: centum milibus annorum ante occiderunt: uel potius oēs quicunq; nati sūt. A.

Rōanus sedēdo uicit
Vnde peripatetici
Excipiēte raimaldo nr̄o discipulorū p batissimo
Socrates litterā nul lā scripsit
Cōsideratores academici
Opinatoreta
Zetemata ꝓblemata
Adiaphoron
Mors reqes erūnaꝝ
Sēpiternum
Hoies sp̄ fuisse

ita ꝓrsus existimo. M. dic quæso num te illa terrẽt triceps apud inferos cerberus? cocyti fremitus? tra iectio acherõtis? mẽto sũmam aquam attingẽs siti enectus tãtalus? num illud qđ sisyphus uersat saxũ sudans nitendo: neq; proficit hilum fortasse ẽt: inexorabiles iudices: minos: & rhadamãtus: apđ quos nec te. Lu. Cras. defẽdet: nec. M. Antõius nec qm̃ apud græcos iudices res ageť: poteris adhibeř Demosthenẽ tibi ipi ꝓ te erit maxia corona. cã dicẽda hæc fortasse metuis: & iccirco mortẽ cẽses esse sempiternũ malũ. A. adeo ne me delirare cẽses ista ut eẽ credã? M. an tu hæc eẽ nõ credis? A. minime uero. M. male hercule narras. A. cur quæso? M. quia disertus eẽ possem: si cõtra ista dicerem. A. quis. n. non eiusmodi causa: aut quid negocii est: hæc poetarum & pictorum portenta conuincere. M. atqui pleni sunt libri phylosophorum contra ista ipsa disserentium. A. inæpte sane: quis ẽ enim tam excors: quem ista moueanť? M. ergo apđ iferos miseri nõ sũt: ne sunt ulli apud inferos qdẽ. A. ita ꝓrsus existimo. M. ubi sunt ergo hi quos miseros dicis. aut

Triceps apđ inferos cerberus: festiuiter ludit: tanq̃ talia minĩe metuenda sint: cecinit enim Lucretius. Inferos nullos esse: & concludens ait: qui neq; sunt usquã neq; possunt esse profecto: pithagoras apud ouidiũ inquid. Quid styga quid tenebras & nomina uana timetis materiẽ uatũ. Seneca in libro de consolatione ad martiam. Illa inquit quæ nobis inferos faciunt terribiles fabula est: nullas imminere mortuis tenebras: nec carcerem: nec flumina fragrãtia igne: nec tribunalia & reos. lusferunt ista poete & uanis nos argitauere terroribus: quin ẽt Mar. Tullius in oratione pro cluentio falsa esse: quæ de inferis traduntur indubitanter affirmat: idq; ab oĩbus intelligi. Diuus Augustinus ut pote ecclesiasticus scriptor: inferos esse qdẽ nõ negat: sed in qua mũdi pte sint hominẽ scire neminem arbitrať. Cocyti fremitus. De cocyto acheronte. leteo amne: stygia palude: phlegetonte reliq̃sq; inferorũ ietriculamentis plurima Plato & poete diuulgarũt oĩbus notissima: phoꝝ uetustissimi nõ aliud eẽ inferos dixerũt: q̃ corpora mortaliũ: hoc animæ sepulchrũ: hoc plutonis concaua hoc iferos uocauerũt: & omnia quæ illic esse credidit fabulosa persuasio i hũanis corporibus assignař conati sũt oblíuionis fluuiũ nihil aliud esse asserẽtes q̃ errorem animæ obliuiscentis maiestatẽ uitæ prioris: consimiliter phlegetontem ardores iraꝝ & cupiditatũ eẽ putarunt: Acherontem quicquid fecisse dixisse ue usque ad tristitiã hũanæ uarietatis more: nos penitet: Cocytũ quicq̃d hoĩes in luctũ lachrimasq; compellit: stygem quicquid inter se animos hũanos in gurgite mergit odiorũ. Transuectio: scilicet animarũ. quas transuehit acherontem cymba ferruginea portitor caron. Enectus siti: Necatus ut inq̃t Priscianus in. xi. ꝓprie diciť ferro: nectus siue enectus alia ui sitis autẽ tãtali designat supplicium auarorũ: qui magnas iter opes inopes sunt: & in copia sitiũt: & in affluẽtia esuriunt: qm̃ ut uetus prouerbiũ est. Auaro tam deest qđ habet: q̃ quod nõ habet. Notandũ est: quod tantalo quoq; saxum impẽdere traditum est: quod ad supstitionem referť a Lucretio cum ait Diuum metus urget inanis mortales casumq; timent quẽ cuiq; ferat sors. M. Tullius in primo de finibus ad mortẽ metumq; refert. Accidit inquit ẽt mors: quæ quasi saxũ tanatlo semp impẽdet. Sisyphus: Sisyphum saxũ uoluentẽ: nihil aliud intelligi uult: quã ambitionẽ & repulsam: quia semel repulsi petitores ambire nõ desinunt petere q̃ nõ cessãt: Lucretius: Sisyphus inuita quoq; nobis ante oculos est: q petere a populo fasces seuasq; secures imbibit & semp uictus tristisq; recedit: alii saxũ igens uoluere significari aiunt inefficacibus laboriosisq; conatibus uitã terẽtes. Neq; proficit hilũ quicq̃ tantillũ minimũ hilũ putãt eẽ qđ grano fabæ adheret ex quo nihil & nihilũ. M. V. li. de analogia nouissimo. itaq; ut eũ quẽ putamus esse nõ hili. Dicimus nihil: sic inquo putamus eẽ neq̃ dicimus neq̃ dixit uetus poeta: Neq; discẽdi facit hilũ: quod ualet neq; dispẽdii facit quicq̃ Priscianus in sexto: nihil & nihilum a nõ & hilũ est cõpositũ: qđ sine dubio ẽ nomẽ: hilũ eni ꝓ ullũ uetustissimi ꝓferebãt. Minos & rhadamãtus: De his uirgilius. Quæsitor minos urnã mouet & gnosius hæc rhadamantus habet durissima regna. Castigatq; auditq; dolos subigitq; fateri: scribit plato in gorgia. Iouẽ cõstituisse filios iudices apud inferos minoem Eacum & rhadamãtũ. Ex q̃bus rhadamãtus asiaticos iudicat Eacus europeos minos uero tãquã quæsitor præest. Lucius Crassus: Noĩa sũt nobilissimorũ oratorũ patronorumque qui disputant apud Ciceronẽ in libris de oratore. In bruto uero ait Crassũ & Antoniũ oratores maximos fuisse Lucio Cras. nihil statuo inq̃t fieri posse pfectius. Erat sũma grauitas: erat cũ grauitate iunctus faceciaꝝ & urbanitatis oratorius nõ scurrilis lepos. In antonio uero ait actionẽ fuisse singularẽ cuius uox fuit subrauca. Erat memoria summa: cui oĩa ueniebãt i mentẽ: hic est Antonius: q dixit a se disertos uisos esse multos eloquentem autem neminem. Apud græcos iudices: Minoẽ rhadamantũ. & eacum. Demosthenem: Oratorũ græciæ columen & decus: quo. Mar. Tullius athenas ipsas magis athicas fuisse non credit. Plinius in epistolis. Demosthenẽ normam oratoris & regulã eẽ refert. Maxima corona: Coronam populi dicit multitudinẽ: circũ subsellia in iudiciis stare solitã. Adeo ne me: Scite facit discipulũ inferos negare: quos si eẽ affirmasset: nõ poterat disputatio lõgius protrahi. Pictoꝝ portẽta: Iuxta illđ oratianũ: pictoribus atq; poetis q dlibet audiẽdi semp fuit æq̃ ptãs. phoꝝ: Ut platonis & platonicoꝝ: q iferos esse cõfirmãt. Excors Insipiẽs: iprudẽsq;: sup hoc uerbo mox plura. Ista: Quæ de iferis ꝓduť: q̃ ut Iuuenalis ait: nec pueri credũt.

Inferos nõ esse

Inferi in nobis

Obliuionis Phlegeton Acherõ Cocytus Styx.

Necatus Nectus Sitis tãtali ad Auaros

Tantalo saxum ipendet

Sisyphi pena ad ambitiosos

hilum

Rhadamãtus iudex asiaticoꝝ

Crassus Oratores Antonius

Demosthenes regula oratorum

cur accidentia sine subiecto esse nõ possunt sic miseria nõ est nisi in eo q est ergo si post mortem nõ sunt miseri esse nõ possunt

ulli autem pro nõ ut ouid.

Apud inferos ulli: Si inferi nusq̃ sunt consectariũ est: ut apud inferos nulli sint: nec miseri: nec nõ miseri. Nusquã nõ: Alicubi sint necesse est. Nusquã esse puto: Autumat discipulus nusq̃ esse mortuos: tanquã morte oĩs sensus extinguat̃: intercatq; animus una cum corpe: secundũ dogma epicureoꝝ. Miseros quia nulli sũt: In hãc sententiã ait Augustinus in .xi. de ciui. dei. ui quadã naturali ipsum eẽ iucũdũ ẽ: ut nõ ob aliud hi: q miseri sũt nolint: interire: Et mox paulo: si qs miserimis imortalitatẽ daret: q̃ nec ipa miseria moreret̃ proposito sibi qđ si in eadẽ miseria semp esse nollent: nulli & nusquã eẽnt futuri: sed oĩmõ perituri: ꝑfecto exultarent lenicia: & semp eligerẽt eẽ quã oĩo nõ eẽ. Quẽ eẽ negas: Quoniã q miser est sine sensu eẽ non põt: Vñ repugnãtia sũt miserũ esse & nullũ esse. Ita hebes: Obtusi: crassique ingenii. Fortunas: Diuitias opulẽtias. Crassũ ãt illũ signãt oĩum quiritiũ post Syllã ditissimũ: q parthoꝝ esuriẽs auꝝ ap illos occubuit cruciabiꝰr iterfectus: hic negabat diuitẽ eẽ nisi q redditu ãnuo legionẽ tueri posset. Si igiẗ non sũt: Interrogatus phylosophus ab Alexãdro magno. Vtrũ plures uiui eẽnt an mortui: uiuẽtes inqt: mortui .n. nõ sunt. Antecq̃ sũ natus. Nõ magis iquit Pli. a morte sensus ullus ẽ aut corpi: aut aĩæ: quã ãte natalẽ sibi q'q; specimen securitatis sumere põt ante genitali expimẽto. Pugnãtia: Pugnãt hæc iter se. Miserũ eẽ & nullũ esse: qm miseria sine sensu eẽ nõ põt: qui uero nullus est oĩ caret sensu. Porta capena: De hac Iuuenalis. Mandi dãq; capenã: & Mar. Capena grãdi porta qua pluit gutta. Calatini Attilius calatinus primo punico bello carthaginensium ꝑsidia ex munitissimis siciliæ ciuitatibus deiecit: panormũ: cœpit: siciliã puagatus magnã hostiũ classẽ supauit. Seruiliorũ: Ingẽte seruilia floruit seruilius is: q ꝓ consul isaurici cognoĩẽ meruit ex isauria regione sub iugũ missa uectigaliq; fcã: cuius Amia. marcel. & reliq meminerũt. Metelloꝝ: De metellis. Pli. Liui. Ci. cæteri: i q̃ familia sunt famigerata cræticoꝝ macedõici: dalmatici. balearici. cognoĩa. Verbo: Scilicet eẽ tãq̃ alid sit dicere miserũ hoiem: alid miseꝝ eẽ hoiem: cũ id uerbũ est pleruq; absit: & extrinsecus subintelligat̃ sine sentẽtiæ detrimẽto. Dialecticis: Isagogas uocãt dialectici introductiões: q̃s necessũ est adire atq; cognoscere his q in disciplinas dialecticas induci atque imbui cõcupiscũt. Oẽ ꝓnũciatum. M. V. & Lelius Varronis magister ꝓsata & ploqa appellant: q̃ græci ἀξίωμα qđ Cicero ꝓnũciatũ interpraẗ. Axioma aũt siue ꝓnũciatũ: siue ploquium est sñia in q̃ nihil desideraẗ qđ ut planius fiat exẽplo istruemus. Igiẗ Axioma siue ploqũ dr̃e placet: siue ꝓnũciatũ hmõi ẽ. Hãnibal pẽus fuit. Scipio numãtiã deleuit milo cædis dãnatus ẽ: & oĩo qcqd ita dr̃ plẽa & pfecta uerboꝝ sñia: ut id necesse sit aut uerũ aut falsum eẽ: id a dialecticis ἀξίωμα appellatũ ẽ a. M. V. ploqum a. M. ãt Cic. ꝓnũciatũ: quo ille tñ uocabulo tãtisp se uti attestatus ẽ quo ad iqt melius iue-

Esse iucũdũ est
Esse in miseria q̃ nõ eẽ
Dictũ Crassi
Mortui nõ sunt
Capena
Calatinus
Seruilius isaurineus
Metelloꝝ cognomina
Isagogæ
Axiomata
Pronũciatum
Proloquium
Axioma

quẽ locũ icolũt: si enim sunt nusquã eẽ nõ pñt. A. ego uero nusquã eẽ illos puto. M. igiẗ ne eẽ qdẽ. A. ꝑrius isto mõ: & tñ miseros ob idipsum qđ eẽ qa nulli sunt. M. iã mallẽ cerberũ metueres quã ista tã incõsiderate diceres. A. qđ tandẽ. M. quẽ eẽ negas: eundẽ eẽ dicis: ubi ẽ acumẽ tuũ: cũ .n. miseꝝ eẽ dicis: tũ eũ q nõ sit: dicis esse. A. nõ sum ita hebes ut ista dicã. M. qđ dicis igitur. A. miserũ esse uerbi cã marcũ crassũ: q illas fortunas morte dimiserit miserũ. Gn. Pompeiũ q tãta glĩa dignitate tãta sit orbatus: oẽs dẽiq; miseros q hac luce careãt. M. reuolueris eodẽ: sint .n. oportet: si miseri sint: tu aũt mõ negabas eos q mortui eẽnt: si igiẗ nõ sũt nihil pñt esse: ita ne miseri qdẽ sũt. A. nõ dico fortasse ẽt ꝙ sentio: nã istud ipm nõ esse cũ fueris: miserimũ puto: qđ miserius: q̃ omnino nunquam fuisse? Ita qui nondum nati sunt: miseri iam sunt: quia non sunt. & nos ipsi si post mortem miseri futuri sumus miseri fuimus antequam nati. Ego autem non commemini antequã sum natus me natum miserum. Tu si meliore memoria es uelim scire: & ecquid de te recordere. A. Ita iocaris: quasi ego dicã eos esse miseros: qui nati non sunt: & non eos miseros qui mortui sũt. M. Ergo eẽ dicis eos. A. immo quia nõ sũt cũ fuerint eos miseros eẽ. M. Pugnãtia te loqui non uides: quid .n. tã pugnat: quã non mõ miserum sed omnino quicquam eẽ ꝙ nõ sit? An tu egressus porta capena cum calatini scipionum seruiliorum metellorũ sepulchra uides miseros putas illos? A. quoniã me uerbo præmis: post hac nõ ita dicam: miseros esse: sed tantum miseros ob idipsum: quia non sunt. M. Nõ dicis igiẗ miser est. M. Crassus: sed tantum miser. M. Crassus. A. ita plane. M. Quasi non necesse sit qcqđ isto mõ ꝓnũcies: id aut eẽ aut non eẽ: an tu dialecticis ne ibutus quidem es: in primis .n. hoc tradiẗ. Oẽ ꝓnunciatũ sic mihi in præsentia occurrit ut appellarẽ axioma utar post alio si iuenero melius. id ergo ẽ ꝓnunciatum: ꝙ est ueꝝ aut fal

nero: sicut retullit. A. Gellius: uidelicet respiciens ad hūc Ciceronis locū: Alibi. M. Tullius dixit fundamētū dialecticæ eē axioma: qđ ait eē quasi effatū: Est p̄terea ἀξίωμα .i. pnūciatū qđ alii adiūctū alii connexū dixere: id tale est si plato ambulat plato mouetᷓ. Si dies ē sol super terrā est. Est item aliđ qđ

Disiunctū
p loqum

græci διεζευγμένον ἀξίωμα nos disiunctū ploquium dicimus. Id huiuscemodi est: aut malū est uoluptas: aut bonū: aut neq; bonū neq; malū ē. Iam opinor satis liquet qđ sit Axioma. Et patefactus ē Ciceronis sensus alioq subobscurus. Marcianus capella in libro dialecticæ de axiomate intelligi uolens sic ait. Quod fuerit ex noīatiuo casu nominis & tertia uerbi psona cōiunctū p loquiū dicitur. Ergo miser ē. M. Crassus proloquium siue pnūciatū erit uidelicet snīa perfecta ex noīe & uerbo: qđ si uerbū suppræssū fuerit ut miser. M. Crassus nihil significabitᷓ nec īplebitur snīa: nisi uerbum ē subintelligatur. Secundum enim dialecticos qđ &

Syncatego
remata

Priscianus memorat: partes orōnis sūt duæ tm̄ nomē .s. & uerbū quia hæ solæ coniunctæ plenā faciūt orōnē alias āt partes syncategoremata hoc est significātia appellāt. Cogitādū esse moriēdū Lucretius. Et metus ille foras præceps acherontis agendus: funditus humanā q uitā turbat ab imo oīa subfundens mortis nigrore. Nec ullā esse uoluptatē liquidā puráq; reliqt. Seneca ī epistolis moralibus præcipit uicendū esse mortis mætū: q uictores gētiū uicit. Mori mortuis: Quod iā præteritū est. Calcem: Terminū & mætā. Decursū: Trāslatio ab aurigis cursoribusq;: q ex carceribus ad mætas decurrentes cōficiūt ludicrum curule. Epicarmi: epicarmus ad cuius exēplar pperare Plautus creditus ē: fuit siculus cruditiōe p̄cellēs: & acumine īgenii præditus Ma. Tul. dat siculis uirtutem frugalitatē q eisdē dat scomata & sales: quorū illud ē ī uerrem nequā eē ius uerrinū. Asconius oximora siculoꝝ: hoc est falsa dicta & acuta: sed nō sine fatuita-

Nequā
ius uer-
rinum
oxymo
ra sicu
lorum

te cōmēorat: sicilia neq; græca neq; latina ligua bn̄ utebatᷓ ex quo exiit illud Plautinum tibi sexcēti logi atq; attici: nullū siculū acceperis: siculos natura adulatores fuisse testis ē Curcius cum ait: ex sicilia Cleon: hic qdē nō igenii solū: sed ēt natiōis uitio adulator: sta-

Locus
plauti

tuæ epicarmi carmē inscriptū hac snīa. tm̄ excellere epicarmum doctis oībus q̄tū uel sideribus sol cæ-

Latinis
græca non
miscenda

teris uel mare ānibus cūctis antecellat. Nō plus solere: p̄cipit M. Tul. lib. đ officiis prio sermone eo uti nos debere: q notus ē: nec uerba græca eē inculcanda ne iure optio rideamur. Oratius taxat eos: q lucilium ex hoc mirabantur: qđ uerbis latinis græca miscuisset: pinde ac sermo lingua concinnus utraq; esset suauior. Emori nolo: sententia Epicarmi: qđ scilicet mori nollet: cum omnes anim*a*ntes naturali-

Viuens
Moriēs
Mortuus

ter mortē reformident: sed cum mortuus fuerit nihili facere: quoniā ut dicebat Epicurus: dissolutū nō sentit: quod uero non sentit nihil ad nos. Nihil negocii: difficultatis & laboris. Post mortē: tria

Ante
mortē
In morte
Post
mortē

sūt tpa: ante mortem: in morte: post mortē. Ante mortē est uiuens. In morte moriens. Post mortē mortuus: quādiu enim sentiūt adhuc utiq; uiuunt: & si adhuc uiuūt ante mortē q̄ ī morte potius eē dicēdi sūt: qa illa cū uenerit: aufert oēm corpis sensum. At p hoc qūo morientes dicamus eos q nondū mortui sūt sed īminēte morte iā extrema. Et mortifera afflictiōe iactātᷓ. Explicare difficile est. Sed cū tria sint cū dicimus ante mortē: ī morte post mortē: ita tria singula: singulis reddēda sūt hoc ē uiuēs: mo-

Quādo
moriēs
sit

riēs: ac mortuus: qn̄ itaq; sit moriēs .i. in morte: ubi neq; sit uiuēs: qđ ē ante mortē: neq; mortuus: qđ est post mortē difficillime definitᷓ: ut subtiliter trucinatᷓ diuus Augustinus. Grauissimi philosophoꝝ sup hac re serio q̄siuerūt: qn̄ moriēs moreretᷓ alii manēte adhuc uita id fieri putauerūt. alii totū illđ qđ

sum. Cū igitᷓ dicis miser Marcus, Crassus: aut hoc dicis miser ē Marcus Crassus ut possit iudicari uerū id falsū ne sit: aut nihil dicis oīno. A. Age iā cōcedo nō esse miseros q mortui sunt: quoniā extorsisti ut faterer q omnio nō essent: eos ne miseros qdem eē posse. Quid? q uiuimus cū moriendū sit: nonne miseri sumus. Quæ enim pōt in uita eē iucūditas: cū dies & noctes cogitādū sit: iā iamq; eē moriendū. M. Ecquid ergo itelligis quantū mali ex hūana conditione deieceris. A. quo nam mō: quia si mori ēt mortuis miserū esset: infinitū quoddā & sempiternū malū haberemus in uita. Nunc uideo calcē: ad quē cū sit decursum: nihil sit præterea extimescēdū: sed tu mihi Epicarmi acuti: nec isulsi hois: ut siculi sentētiā seq. A. Quam? non enim noui. M. Dicā si potero latinæ: scis enim me græce loqui in latino sermōe nō plus solere quā ī græco latinæ. A. &. recte qdē: sed quæ tandē ē Epicharmi ista sentētia. M. Emori nolo: sed me eē mortuū nihil æstimo. A. Iā agnosco græcū & qm̄ coegisti: ut concederē: qui mortui eēnt: eos miseros nō esse: pfice si potes: ut ne moriēdū qdē eē miserū putē. M. iā istud qdem nihil negocii ē: sed ēt maiora molior. A. qūo hoc nihil negocii est? aut q sūt tādē ista maiora. M. qm̄ si post mortē nihil ē mali: ne mors: qdē ē malū: cui pximū tps est post mortem: in quo nihil esse mali cōcedis: ita ne moriēdum quidem esse: malum est id est enim perueniendum esse ad id q̧ non esse malum confitemur. A. Vberius ista quæso: hæc enim

mori dr morti uědicauerūt: sed Plato neq; uitæ id tps: neq; mortui dedit uidit qppe utrūq; esse pugnās Et iccirco expræssit aliđ quodā icōfinio tempus: qđ repētinā naturam appellauit: qđ.s. repēte de altero in alteꝝ transeat. Spinosiora: hoc ideo dixit qa scđm stoicos argumentabať: quoꝝ ut inquit. M. Tul. i. iii. de finibus: subtile uel spinosum potius est & tortuosum disserendi genus. Idem alibi stoicoꝝ Dumeta appellat. Bonum esse: Magnum profecto est. Et quo nihil maius dici possit demonstrare mortem esse bonum: cū sit ut dixit Aristoteles i ethicis terribilissimum oium & cū a morte perinde atq; reꝝ oium asprima terriaq; animantes cunctæ resiliant aueo: đ sidero.

spinosiora prius ut confitear me cogunt: q̃ ut assentiar: sed quæ sūt ea: quæ dicis te maiora moliri? M. ut doceam si possim non modo malum nō esse mortem sed bonum etiam esse. A. non postulo id quidem aueo tamen audire: ut enim non efficias quod uis: tamen mors ut malum non sit efficies: sed nihil te interpellabo: continentem orationem audire malo. M. quid si te rogauero aliquid? nonne respōdebit. A. superbum id quidem est. Sed nisi qđ necesse erit: malo ne roges. M. gerām tibi morem & ea quæ uis: ut potero explicabo: nec tamen quasi Pythius Apollo: certa ut sint & fixa quæ dixero: sed ut homunculus unus e multis p:obabilia coniectura sequens: ultra enim quo progrediar quam ut uerisimilia uideam non habeo. Certa dicent hi qui & percipi ea posse dicunt: & se sapientes esse profitentur. A. tu ut uidetur: nos ad audiendum parati sumus. M. mors igitur ipsa quæ uidetur notissima res esse: quid sit primum est uidēdum: sunt. n. qui discessum animæ a corpore putēt esse mortem sunt qui nullum censeant fieri discessum: sed una animum & corpus occidere: animumq; cum corpore extingui: qui discedere animum censent: alii statī dissipari: alii diu pmanere alii sp: qđ sit porro ipe

Continenie: cōtinuam ppetuam sine interpellatione qualis est oratoꝝ. Ita cōtinens icendium dicitur a curtio p cōtinuo & continens bellū & agmē a Liuio. Et continenter a Cæsare. pro continue atq; perpetuo. Superbum: Qui non respondet interroganti superbus signato uerbo nominatur: ob hoc dixit. Mar. Tullius epistola quadam: partim superbum te esse dicunt quod nihil respondeas: partim contumeliosum quod male respondeas: & apud Liuium ait nuntius sexto Tarquinio partem Tarquinium superbia insita ingenio nullam uocem emisisse: apud eundem ait: hāno si reticeam aut superbus aut abnoxius uidear. Pythius apollo: Apud Ennium dicit Pythius apollo se eē eum unde sibi omnes consilium expetant suarū: rerum quos inquit mea ope ex icertis certos compotesq; consilii dimitto. Oracula apollinis certissima & maxime ueridica censebanť apđ priscos: hinc ait. M. Tullius in epistolis ad brutū hæc ex oraculo apollinis pythii edita tibi puta: nihil potest esse uerius. Dictus est autē pythius a pythōe ut fabulātur dracone: quem sagittis in prima infantia confecit: aliud detymon traditur a Macrobio & Strabone. Verisimilia. Secundum platonicos: qui uerisimilia probabant cum ueritatem inueniri posse diffiderent: hinc scripsit Lactantius opinationem esse in phylosophia academicorum: qui sciētiam sustulissent: amplexique essent ignorantiam: a quo arcesilas academicus dictus est ignorātiæ magister cum affirmaret nihil sciri posse. Democritus quoq; ueritatem iacere demersam in profundo tradidit. Et Socrates se nihil scire dixit: nisi hoc unum qđ nihil sciat: hinc ut inqt idē Lactātius academiæ disciplina manauit: si tamē disciplina dici pōt: in qua ignorantia & dr & doceť: hinc. M. Tullius in hortensio opiniosissimos appellat phōs: qm̄. s. opināť tāq̃ nihil cōphēdi possit: de seipso, quoq; loqns ait magnus qdem sum opinator. Præcipi posse: Taxat inuerecundissimos phos: qui sibi ueritatē cōpertā esse asseuerabāt: uerū ut inquit Aristoteles libro secūdo de cælo & mundo. Enūciare de oībus & prætermittere nihil signum uideri potest magnæ stulticiæ. Sunt q discessum: Omnis de aliqua re institutio debet a definitione pficisci ut intelligať quid sit iđ de quo disputetur p finitionē enim ut inquit Boetius cuncta colliguescunt: primo definit mortem secundum platonicos a quibus diciť θανατος εστι ψυχης και σωματος διαλυσις: idest mors est animæ corporisq; dissoluton. Nullum discessum: Hoc secundum epicureos & Plinium & multorum credulitatem: qui existimant totum hominem cōmori. In quā sententiam calamo uadit uersuq; Lucretius q scribit in tertio De rerum natura. Nūc age natiuos animantibus & mortales eē animos animasq; leues ut noscere possis. Diu pmanere: Hoc sentiebat Zeno & stoici. Cor ipsum animus uideť: aristoteles in primo de aīa percenset opiniones multas sup aīa ueterum phylosophorum: locū indico ad quem si uoles possis accedere. In corde ut ait Plini. habitat mens. Et secūdum Aristotelem. Cor. fons naꝝ & est uenarum arteriarum & sensuum. Et ut inquit Auicenna. Cor est principum uirtutis uitalis. Fons uitæ & uitæ rādix dicitur ab interpte Galieni. Excordes: Hic comprobat opinio eorum quibus cor ipm animus uideť: tanquam excordes dicātur sine corde: hoc est aīo: quo sapimus Sic & uecordes dicti mali cordis: hoc ē turbati animi idest uesam siue mala sani. Cōcordes uero quasi eiusdē animi. Nasica: Tullius in bruto: publiū ēt Scipionē nasicā: q ē corculū appellatus: q itē bis cōsul & cēsor fuit habitū eloquētē maiori. Illius q sacra accepit filiū dnt. Pli. i. vii. Catos corculos apđ romāos cognominatos eē refert: q sapiētia prestiterunt.

Dumeta stoicoꝝ
Terribilissimum mors
Cōqnés incendiū
Continenter
Supbus
Pythius unde
Opinatio academicorum
Ignorātiæ magister
Opinosissimi
Finitio
Mors quid
Cor fōs naꝝ &
Excordes
Vecordes
Corculi

animus aut ubi aut unde magna dissentio est: alias
cor ipm aius uidet: ex quo excordes uecordes con
cordesq; dicunt & nasica ille prudēs bis consul cor
culū appellatus: & ægregie cordat⁹ hō catus Aeli
us sextus. Empedocles aūt animum eē cēset cordi
suffusum sanguinem: aliis pars quædam cerebri ui
se est animi pricipatum tenere. Aliis nec cor ipsum
placet nec cerebri quandā ptē esse animū: sed alii ī
corde: alii ī cerebro dixerūt aī eē sedem: & locum.
Aium āt aiam ēt fere nr̄i declarāt noiari. Nā & age
re aiam & efflare dicim⁹: & aiosos & bene aiatos: &
ex animi sententia. Ipse autem animus ab anima di
ctus est: zenoni stoico animus ignis uidet: sed hac
quidē quæ dixi cor cerebrum aiam ignem uulgo.
reliq̄ uero fere singuli ut multi āte ueteres. Proxīe

Aegregiæ cordatus hō: Apud Mar. Tulliū in primo de oratore inquit Lucius Crassus. Sic in nostra ciui
tate cōtra amplissimus atq; clarissimus uir ut ille: qui pp hāc iuris ciuilis sciētiam sic appellatus a summo
poeta ē. Aegregie cordatus hō Catus Elius sextus. Ex his uerbis obseruauimus hūc esse uersum heroicum
ennianū: ubi Dactylus est in qnta sede ex ritu priscorū: apud quos .s. abiciebat uelut sibilus: hic aūt sextus
Cordatus Elius nō solū cordatus dictus est: sed & Catus cognominatus: non quia ut aiunt sapiens: sed acutus Catum
Catus q enim acutum dicunt sabini Et cata dicta accipienda sūt. Acute dicta auctor Mar. Varro porphirio tamen
oratianus interpraes catum exponit, pro ex
perto & docto. Cum ait Oratius. Post hæc
ille Catus quantūuis rusticus ibit. Et plini.
Empe Catos a sapientia dictos intelligi uult sicut
docles Corculos. Empedocles: Hic fuit agrigen
tinus: qui ex lite & amicitia inter se diffidē
tibus cūcta constare autumat. Præcepta sa
pientiæ uersibus cōplexus. De quo Lucreti
us. Carmia quin etiam diuini pectoris eius
uociferātur. Et exponūt præclara reperta
ut uix humana uideatur stirpe creatus. De
empedocle nō pauca Laertius Diogenes &
alii complusculi: Cæterum Aristoteles re
fert Empedoclem animam constituisse ex
Sanguis quatuor elementis. Sanguinē: ob hoc poe
anima ta purpurā aiam nominauit. Origenes in se
carnis cūdo periarchon sanguinē oium aialium
aiam ipsorū esse euidentissime designari
tradit. Ex illo ecclesiastico. Nō māducabi
tis sanguinē: qa aia totius carnis sanguis est.
ipse aiam definit substantiā eē sensibilē &
mobilē. Lactātius ī libro de opificio docet
Cerebrū sanguinē nō aiæ esse materiā sed alimentū: quāuis consūpto sanguie aia extigui uideatur: sicut oleum nō ē
regimen ipm lumen: quāuis cōsumpto oleo lumē extinguat: sed est nutrimentū. Cricias ptius dixit animā esse san
mentis guinē. Pars qdam cerebri: Hoc est: ut uerbis Pli. utar uiscex excelsissimū pximūq; coelo capitis sine carne
sine cruore sine sordibus: hic hēt sensuum arcē: hic culmen altissimū: hic mentis est regimen. Ait Auicēna
Idē ne sit cerebrū esse principiū uirtutis sentiendi & mouēdi. Ambrosius in sexto Exameri initiū inquit neruorum
aia & aius & oium sensuum uoluntariæ cōmotionis cerebrum est. Ambrosio & reliquis idem sentientibus. Refragat.
Aristoteles qui indubitāter profitet a corde oriri & uenas & neruos. Sed in alii in corde. Aliud est cor ip
sum & cerebrum esse aium aliud sedem & domiciliū animi: illud enim tanq̄ materia: hoc tanq̄ locus. Ani
Aius mū alii aiam: Inextricabilis quæstio. Idē ne sit aia & animus: an aliud cum aia dicat esse qua uiuimus. Ani
Cōsiliū musquo sentimus & sapimus. Non desunt. Argumenta in utrāq; partem. Qui .n. unum esse dicunt hanc rō
idem nē sequunt qd nec uiui sine sensu possit nec sentiri sine uita. iccirco aium & aiam idifferēter appelāt duo
Mens Epicurei poetæ. Qui aūt dicunt esse diuersa sic Argumentantur ex eo posse intelligi aliud esse aium aliū
Agere esse aiam: qa incolumi aia mens .i. animus possit extigui qd accidere soleat insanis. Actiana sentētia ē. Sapi
animā mus aio fruimur anima. Sine animo anima est debilis. Lucretius animum dici mentem & consiliū ostēdit
sic scribēs. Cōsiliū quod nos aium mentēq; uocamus. Idē sentit aium & aiam idē esse mortalemq; cū ait. At
q; aiam uerbi cā cum dicere pergam. Mortalem esse docens: aium quoq; dicere credas. Quatenus est unum
inter se coniūctaq; res est. Agere aiam: Moriētes cum in morte sunt. Et in extremitate uitæ agere aiam di
Suspiriū cuntur Augustinus in .xiii. nullus est ergo moriens nisi uiuens: qm̄ cum in tanta est extremitatæ uitæ in q̄ra
Ex ai sunt quos agere aiam dicimus: profecto q nondū aia caruit adhuc uiuit. Celius in epistolis: hortensius Cū
sentētia has litteras scripsi aiam agebat. Seneca se correptū esse mala ualitudine refert in epistolis moralibus quam
Cauilla suspirium appellat. quod aiam agere esse dicit. Efflare: quasi flatum exhalare. Virgilius dixit. Vitam ex
tor halantem: sm eos: qui animam uentum esse uolunt. Ex ai snia: Quotidiana loquutio: qua utimur quan
Vnde do significamus aliqd factū esse prout optamus & uolumus: Censores ita uerba concipiebāt: & tu ex ani
aia dicta mi tui sentētia uxorē habes. Quidā olim cauillator & ridicularius hō festiuiter respōdēs. habeo eqdē inqt
& aius uxorē sed nō ex animi tui sentētia: tum censor eū qd itempestiue lasciuisset in ærarios rettulit. Animus
Psyche ab aia: Lactātius in libro de opificio. Alii sanguinē aiam esse dixerunt. Alii ignē: Alii uentū: unā aia uel ani
unde mus nomen accepit quod grætæ: uētus ανεμοσ. Dicit: unde & ēt pro spiritu: & halitu: & odore oris ponit
apud scriptores idoneos. Virgilius animas & olētia mediora fouent illo. Plautus feret anima uxori tuæ. Lu
canus: cōtinuitq; aiam ne quas effundere uoces posset Græci aiam ψυχην uocāt quasi αναψυχειν quod respi
rando refrigeret. Cā enim corpi uiuēdi ē: respirādi & refrigerādi uim exhibēs: uel quasi φυσεχειν quod .s.
physin .i. naturam continens: auctor Plato in cratilo: & origines in libris periarchon. Animus ignis uidet:
Qui animā ignem eē putauerūt hoc usi sūt argumēto: qd præsente aia corpus calescat: recedēte frigescat.
Zeno conditor stoicæ sectæ: & alii non pauci animam esse ignem putauerunt: Democritus quoq; in eadē
sentētia est. Vulgo: Quasi dicat rudes ac male eruditos passim tradere superiora. Proxime aristoxenus
musicus

musicus. Aristoteles libro septimo politicorum uidetur inquit cognatio quædam esse nobis cum har
moniis & rithmis: quapp multi sapientū dixerunt. Alii quidē animū esse harmoniā: alii uero habere an harmo
harmoniam. Idem libro primo de anima repræhēdit eos: qui aiam esse dicunt harmoniā: & quasi con nia sit aius
centum: qm̄ inquit mouere non est harmoniæ animæ aūt attribuunt hoc oēs itaq; conuenit magis dice
re harmoniam de bona corporis constitutione: q̄ de anima. Cum impossibile sit: ut placet illi: animā
esse harmoniā. Socrates apud Platonē in phedone. Non recte inquit harmoniam esse animā dicimus:

autem aristoxenus musicus idēq; philosophus ip
sius corporis intentionē quandā uelut in cantu &
fidibus quæ armonia dicit̄: sic ex corporis totius
natura: & figura uarios modos fieri tanq̄ in cantu
sonos hic ab artificio suo nō recessit: & tñ dixit ali
qd qd ipsum quale esset: erat multo ante & dictū:
& explanatū a platone. xenocrates animi figurā &
quasi corpus negauit esse ullā: uerum numerū di
xit esse cuiusuis: ut iā antea pythagore uisum erat
natura maxima esset: eius doctor plato triplicē fin
xit aīam cuius principatū. i. rōnē in capite sicut in
arce posuit: & duas separare uoluit irā & cupidita
tē quas locis suis disclusit: irā in pectore cupidita
tē subter p̄cordia locauit. Dicearchus aūt in eo ser
mone quē corinthi habitum tribus libris exponit
doctorū hominum disputātium primo libro mul
tos loquentes facit duobus pherecratem quēdam

attamē aristoxenus hoc cūprimis asse
rebat: quē litterarū ueterum diligētissi
mū: & Aristotelis philosophi audito
rē fuisse memoriæ proditū est: q librū
de pithagora scripsit: Aristoxeni hanc
de aia opinionē refellit Lactātius: scite
& elegāter ostēdens aiam harmoniā eē
nō posse: qm̄ inqt: fides sua spōte canere
non possunt: animus aūt sua spōte & co
gitat & mouet̄. Fidibus: cythara & chor
dis musicis. Vir. Threcia fretus cythara
fidibusq; canoris. Harmonia. Græci
harmoniā uocāt concentū in musicis: q Diapason
ex dissimi limox uocum moderatione armoniā
cōcors efficitur. Diapason harmoniam
effici ex septē tonis tradūt: hoc est ut in
terpretat̄ Plinius uniuersitatē cōcētus.
Illud annotandū: qd̄ pœnultima corri
pitur cōtra cōsuetudinē uulgi perperā
producentis. Lucretius harmoniā graii
quā dicunt. Intentionē. Concentum mo
dulationē a chordis intendendis: alii le
gunt incentionē ab incinnendo. i. canen
do. Sic Au. Gellius scribit incentiones ti
biarū fuisse medicinā plurimis homi
num morbis a Mar. Varrone incētiua tibia dicta est ab incinēdo: sicut succentiua a succinēdo. Cieri. Incētiones
Moueri fieri. Ab artificio suo: cum esset musicus: nō recessit a musico artificio: tanq̄ anima simili ra Incentiua
tione constaret in hoie: qua cōcors modulatio cōstat in fidibus. Xenocrates. Hic discipulus fuit Pla tibia
tonis pħorum seuerissimus: hæbes ingenio ac tardus: adeo ut illū Plato diceret egere calcaribus: cuius Xēocrates
uerbis tāta fides habebat̄: ut cū iniuratī nullius testimoniū admitteret̄: huic soli iniurato crederet̄.
Ante pithagore uisum: Pithagoras sectatoresq; Pithagore numeris cuncta contineri opinabant̄: &
animas sociari corporibus certa numerox ratione: qbus deficiētibus arcana uis illa soluit̄: qua societas
ipsa cōstabat. Aristo. quoq; recēsuit sententiā pħorum: q animā numex esse crediderūt. Eius doctor. Triplex
Xenocratis magister. Triplicem finxit animā. Plato in timeo tripartitā aiam esse dixit: primā eius ra aīa platōis
tionabilē partem tenere capitis arcem: secundā excandescentiā siue irascētiam: ad Domicilrū cordis at
q; præcordia deductā esse: tertiā quam appetitum cupiditatemq; dicere possumus: in iecore habitan
tem facit: infernasq; sedes obtinere: ut popinas quasdā. & latinax latebras: totū uero hoiem in capite
uultuq; esse: nāq; prudentiā sensusq; omnes capite contineri: cætera uero mēbra ancillari & seruire. tūc
animāti sanitatē adesse & pulchritudinē cum ratio totā tegit: parent q; inferiores duæ partes. Cū uero
irascentia siue cupiditas sibi subiecerint dominā illā reginamq; rationem: tunc cuncta tumultuari. Et
perturbationibus uexari dixit. Aristoteles hanc Platonis sententiā taxare credit̄ cū ait: quidam dicūt Potētiæ
anima esse patibilem: & alio intelligere: alio cōcupiscere: re. n. uera non partes animæ dicēde sunt: sed animæ
potentiæ unde ait idē Aristoteles animam definiri: uegetatiuo: sensitiuo: intellectiuo: & motu cū ani Octone p
ma sit: id quo uiuimus: & sentimus: & mouemur: & intelligimus. M. Varro animas hoium diuidit in tes aiæ
octonas partes. Quinq; sunt qbus sentimus. Sexta qua cogitamus. Septima qua progeneramus. Octaua Disclude
qua uoces mittimus. Locis disclusit: disiūxit: disseparauit. Vir. discludere nerea ponto: & prior uir re
gilio. Lucretius dixerat. cōparibus iugi res & discludere mundū. Dicearchus: hic fuit mesenius &
opinatus est hoium exordiū nullū extitisse: tanq̄ semper fuerit humanū genus: cōposuit tres libros in
qbus p dialogū disputatores disserebant: sub quox disputatione suā super aiam sententiā declarauit
qua aiam nihil aliud esse arbitrabat̄: quam uim quandā atq; potentiā æquabiliter fusam spatsam di
gestā: tam in corporibus brutox q̄ hoium: quæ a corpore foret inseparabilis: ut a morte nullus sensus
superesset: sed totum aial cōmoueretur: qddā consimile sensisse uident̄ nonnulli ecclesiastici scripto
res: qui ex traduce. Animas uenire confirmant: & simul cū corporali eas semine seminari: qua sentētia
ostendūt animas esse mortales: si. n. sicut animalia cætera ex solo semine oriunt̄: ita esse de hoibus sen
tiamus: supest ut idē sit interitus: huic dicearchi sniæ subscribit illud ex ecclesiastice: unus interitus ē
hois & iumētox: & æqua utrisq; cōditio. Phthiotā: ex phthia ciuitate thessaliæ: a qua achilles phthius

dictus. A deucalione:sub quo diluuiũ fuit:ante quod fuerat cataclysmos.i.diluuiũ alteꝝ:qđ ogygis diluuiũ appellat:qm̃ eiu᷒ tẽporibus magnũ factũ est:& longæ maius:quã postea fuerit tempore duca lionis. Frustra aiãntes. Si nulla est aia:consectarium est ut frustra dicant animalia & aiantes:quæ ab

Aiantia

anima nomẽ sortiunt͛. Animantia aũt superiorẽ tenent locũ:& animalia sub se habent atq; cõplectun

Aia alens

tur:tanq̃ genus speciem:sunt.n.quædã quæ animam habent:nec sunt aialia:sed animantia:sicuti satis

uegetatiua

& arbustis animam alentem inesse tradunt:quã phi recentiores uegetatiua appellãt. Itaq; uiuere & mo rilla dicimus:nec aialia tñ sed animã

Deus phorũ plato

tia nuncupant͛ ut docet Seneca lib.yiii. epistolarũ moraliũ. Platonem semper excipio. Vbiq; M. Tullius Platõem ante ponit oĩbus philosophis: eũq; modo diuinũ. Modo deũ philosophorũ nominat de quo dixit Aristote. talẽ nulla ferrent secla futura uirũ:qui apollinis filius creditus est ueꝝ recẽtiores phi Aristotilem solũ sectant͛:nec digitũ q dem transuersum ab aristotelica eruditione discedũt:quãsi bene pcipere; pfecto cognoscerent. Dogma Platonis & Aristo esse cõsimile. In hãc sñiam ait in y. de finibus Aristoteles:quem excepto Platõe:haud scio an recte dixerim pricipẽ philosophoꝝ. Quatuor genera: elemẽta significat. Entelechiã. Aristo.i primo de aia. aĩam entelechiã quandã

Entelechia

esse tradit. Albertus quoq; magnus iter Aristotelicos famigeratus lib.xyi.de aialibus aiam esse memorat entelechiam corporis organici. Ita cũcti Aristotelis interpræetes unanimiter tradũt: sed hinc exorit͛ quæstio:utrũ entelechiã an en

Endelechia

delechiã dicere debeamus cũ pximitas quædã sit in pnũciatu.in significatu ue

Endelechismos

ro discriminatio nõ parua. Endelechia .n p.D. significat ut hic interpræetat͛ Ci

Entelechia

cero cõtinuã motionẽ:qualis in aia cognoscit͛:endelechismos ẽ cõtinuata mo

Enteleches

bilitas entelechia uero p.T. significat͛ pfectio qđã & consumatio:& enteleches

Ciceromastiges

pfectus:ex hoc ciceromastiges conflarũt calũniã Ciceroni peride ac ignaro nõ solũ philosophiæ:sed ẽt græcarum litteraꝝ:tanq̃ paꝝ scite:parũq; pspi

Ether.

cienter endelechiam dixerit:cum entelechiã dicere debuerit:quod Aristotelici omnes sentiunt: tãq̃ Aristoteles aiam esse dixerit entelechiã hoc est pfectionẽ quãpiã pfectæq; naturæ substantiã celestẽ & ethereã:ether.n.ut inqt Apule. in cosmographia:nõ est elemẽtũ unũ ex quatuor:quæ nota sunt cũctis sed lõge aliud numero qntũ ordine primũ genere diuinũ & inuiolabile:uel potius ex qnta nõ magis noĩata natura q̃ nõ intellecta aiam produxerit:uerũ siue entelechia siue endelechia dicat͛ aia:utrunq; pbabile est:utraq; significatio cõueniens:nec ulla põt dici cã cur hoc q̃ illud magis sit Aristotelicum; nec ullo argumẽto colligere possunt:entelechiã potius:q̃ endelechia ab Arist. scriptũ esse:iã.n. uerbũ

Dẽocritus

nouũ hoc q̃ illud:nec minus altero significari aius q̃ altero põt Democritum. Democritus abderites:

Pẽthalos

theologiã & astrologiã didicisse fert͛ a magis & chaldeis cũ gymnosophistis quoq; cõgressus esse:i phi

Gelasinus

losophia pẽtathlos extint.i.qnq; certaminũ ícius:nãq; naturalia:moralia:mathematica:liberales disci

Mũdus ex Atomis

plinas artiũq; oĩum pitiã callebat:huic oĩa q̃ a mortalibus fierẽt ridicula ac ridẽda uidebant͛:sicut heraclito flẽda unde gelasius cognominatus:de quo Sene. Ora. Iuue. cæteri:hunc Pli. uirum sagacẽ & uitæ utilissimũ fuisse refert:sed nimio iuuãdi mortales studio plapsum:hic sequutus sectam doctoris leucippi ex attomis inter se temere cocũtibus dixit mundũ esse concretũ:quæ corpuscula sunt isecabilia.i. leuia.aspera:rotũda:angulata:& humata ex eisdẽ corpusculis aium quoq; cõstare credidit spiritu insertos sed ut ait Lactã. in lib. de ira dei:qto melius fuerat tacere:q̃ in usus tã miserabiles: tã inanes hẽre linguã. M. T. quoq; in.ii. de natura deoꝝ illudẽs hos:q ex atomis cũcta cõstituũt si iqt mũdũ effi cere põt cõcursus atomoꝝ:cur porticũ:aut tẽplũ cur domũ:cur urbẽ nõ põt;q̃ sunt minus operosa:& multo qdẽ faciliora:tradit tñ Ari. Democritũ dixisse aium eẽ ignẽ. Haꝝ sñiaꝝ:pter has sñias:aliæ quoq;

phthiotam senem quem a Deucalione ortũ differẽtem inducit:nihil esse oĩno animum & hoc esse nomẽ inane:frustraq; & aialia:& animantis appellari:neq; in hoĩe inesse animum:uel animam: nec in bestia. Vimq; omnem cã qua uel agamus quid uel sentiamus: in oibus corporibus uiuis æquabiliter esse fusam:nec separabilẽ a corpore esse:quippe quæ nulla sit:nec sit quicquam nisi corpus unum & simplex:ita figuratũ. ut temperatiõe naturæ uigeat & sentiat. Aristoteles longe omnibus (Platonẽ semper excipio) pstans: & ingenio & diligẽtia: cũ quatuor illa nota genera principiorum esset complexus e quibus omnia orient͛: quintam quãdam naturam censet esse:e qua sit mens. Cogitare.n.& prouidere & discere: & docere: & inuenire aliqd: & tam multa alia meminisse:amare:odisse: cupere: timere:angi:lętari: hæc & similia coꝝ in hoꝝ quatuor generum nullo inesse putat. Quintũ genus adhibet uocans nomine:& sic ipsum animũ endelecheiã appellat nouo nomine. Quasi quãdam cõtinuatam motionem:& perennẽ. Nisi quæ me forte fugiunt:he sunt fere omnium de animo sentẽtie. Democritum enim illũ magnum quidem uiꝝ: sed leuibus & rotundis corpusculis afficiẽtẽ aium concursu quodã fortuitu omittamus. nihil ẽ.n. apud illum q non atomorũ turba conficiat:harũ sentẽ

quoq; sunt alioꝝ philosophoꝝ super aĩa opiniones: quas dispersim traditas in unũ colligimus. Hippon ani Opiones
mã dixit esse aquã. Diogenes: aera: anaxagoras νοῦν. i. mentẽ & intellectũ: possidõius ideã: asclepiades quin aĩa cõpl us
q; sensuũ exercitiũ sibi consonum: Hippocrates spiritũ tenuem per corpus omne dispersum: heraclitus põ culæ
ticus lucẽ: heraclitus physicus scintillã stellaris essentiæ. Critolaus cõstare eam de qnta essentia: hipparchus
ignẽ: anaximenes aera: empedocles & critias sanguinem: parmenides ex terra & igne Xenophanes ex terra &
aqua quidã calidũ dicunt animam: quidã frigidũ: pp respirationem. M. Varro ita definit anima est aer con
ceptus ore: deferuefactus in pulmone tempe
ratus in corde: diffusus in corpus inter tot dis
sidia philosophoꝝ obtinuit: tamen sentẽtia
suum esse animæ in corporalitatem imorta
litatemq;. Magna quæstio: qd sit anima in
quit Lactantius nondum inter philosophos Ignorat̃
conuenit: nec unq̃ fortasse conueniet ignora natura aĩe
tur enim quæ sit natura animi. Nunc hoc
.s. agamus. Illud alias. s. agemus. Si anima
est. i. aer & spiritus: quod Diogenes & Varro
& alii animã esse tradiderunt. Nihil post
mortem. Quoniam his prædictis sententiis
declaratur animas esse mortales: & a morte
nullum sensum esse superstitem: sed cum ui
ta simul amitti. Reliquorum sententiæ. ut
Platonis. ut Aristotelis: ut Cæterorum: q ani
mas esse imortales affirmãt. In cœlum qua
si in domicilium: in. yi. de repu. ait. M. Tulli
us hinc profecti huc reuertuntur: & Oratius Aias ĩ cœ
Serus in cœlum redeas. Seneca ĩ epistolis: ani lũ redire
mam scipionis in cœlum ex quo erat rediis Phedõ
se persuadeo mihi. Librum de animo. De
animæ imortalitate: hic Platõis liber alio no
mine inscribitur phedon: a nomĩe uidelicet
phedonis philosophi elidẽsis: qui fuit ex co
horte illa socratica. Ingenio liberali: & ut qui
dam scripserunt seruitutẽ seruiuit lenoni p
inde quasi meritorius: puer questuariumq;
mancipium eum cebes socraticus emisse di
citur habuisseq; in philosophũ disciplinis:
atq; is postea philosophus illustris fuit cuius
nomini Plato illum librum diuinũ de imor
talitate animæ dedit. Assensio elabitur. græ
ci syncharate sin uocãt: quã latini assensionẽ:
sine qua multa cõprendi: & percipi sensibus
non possunt: nec memoria quoq;: nec noticie assensiões
rerum: nec artes sine assensione constare pos Syncata
sunt: per assensionem enim cognita approba theses
nius: unde arcesilas & carneades explodendi
quibus uisum est nihil percipi posse: quo cõ
cesso tollendus assensus est: quod enim est tã
futile q̃ quicquam approbare non cognitum
has autem probationes: quas græci Syncata
theses: ut diximus: latini assensiones uocant.
uoluntarias esse scribit Au. Gellius: fierique
hominum arbitratu: quibus uisa noscuntur
diiudicanturq;. Vnde sapiens. multis non
assentit̃: quæ insipiens sua assensione appro
bat: putans talia esse qualia sibi primo animi
sui pulsu uisa sunt. Assensiones autẽ istæ ela
buntur: cum non perseueramus in approba
tionem: incipimusq; reprobare: id qđ prius
approbamus. Carendũ esse: quod futuri
temporis est: qui metus agit animos mortali
um paucitiũ: ne toti extinguant̃: & oĩs sensus
una cũ corpore intereat: sicut in brutis aĩanti

tiarum quæ uera sit: deus aliqs uiderit: quæ uerisi
milis magna quæstio est utrũ igit̃ inter has senten
tias diiudicare malumus an ad ꝓpositũ redire? A.
cuperẽ equidem utrũq; si posset. sed est difficile cõ
fundere quare si ut ista nõ disseramus liberari mor
tis metu possumus: id agamus: sin id non põt: nisi
hac quæstione animoꝝ explicata: nũc si uidet̃ hoc
illud alias. M. quod malle te intelligo: id puto esse
cõmodius: efficit. n. ratio ut quecũq; uera sit earũ
sententiaꝝ: quas exposui mors aut malũ nõ sit. aut
sit bonũ potius. nã si cor aut sanguis aut cerebrũ ẽ
aĩus certe qm̃ est corpus interibit cum reliquo cor
pore. si aer est fortasse dissipabit̃ si ignis extinguet̃
si est ut placet Aristoxeni armonia dissoluet̃. quid
de Dicæarcho dicam? qui nihil oĩno animũ dicat
esse. his sententiis omnibus nihil post mortem pti
nere ad quemquam potest. pariter. n. cum uita sen
sus amittit̃. non sententiis aũt nihil est ullã in par
tem qđ interlit. reliquoꝝ sententiæ spem afferunt si
te forte hoc delectat posse aĩos: cũ e corporibus ex
cesserint: in cœlũ quasi in domicilium suũ perueni
re. A. me uero delectat idq; primũ ita esse uelim de
inde etiam si non sit: sic mihi tñ persuaderi uelim.
M. qd tibi ergo opera nostra opus est? nũ eloquen
tia platonẽ supare possumus? euolue diligẽter ei⁹
eum librũ: q est de aĩo. amplius q̃ desideres nihil
erit. A. feci me hercule & qdẽ sæpi⁹: sed nescio quo
modo dũ lego assentior cũ posui librũ: & mecũ ipe
de imortalitate animoꝝ cœpi cogitare: assensio oĩs
illa elabit̃. M. qd hoc? das ne aut manere aĩos post
mortẽ aut morte ipsa interire? A. do uero. M. qd si
maneãt. A. beatos esse cõcedo. M. si intereant. A.
nõ esse miseros: qm̃ ne sunt quidẽ. nã istuc coacti a
te paulo ante concessimus. M. quomodo igit̃: aut
cur mortẽ malũ tibi uideri dicis? q̃ aut beatos nos
efficiet animis manẽtibus: aut non miseros sensu
carẽtes. A. expone igit̃ nisi molestum est primum
animos si potes remanere post mortẽ: tum si mĩus
obtinebis (est. n. arduũ) docebis carere omni ma
lo morte. ego. n. istud ipsum uereor ne malũ sit nõ
dico carere sensu sed carendũ esse. M. auctoribus

testimõia / sine argu/ mẽtus ual/ de / Auctori / tas ꝑ rõne

bus. Valere plurimũ. Apud bonos iudices ut inqt Lactãtius in. iiii. Di. institutionũ satis habẽt firmitatis te
stimonia sine argumentis. Ad auctoritatẽ ut diomedes tradit queãdmodũ ad anchorã decurriƭ: & auctore
Quinti. summoꝝ uiroꝝ auctoritas ꝑ rõne est. Tãta fuit olim pythagoræ apud pythagoricos auctoritas: ut
ẽt sine rõne ualeret q̃ siqͣ affirmare disputãdo uoluissent dicere solebãt αυτοσ εφα ipse dixit. Cicero m̃ arbi
traƭ in secũdo de diuinatione nõ esse phi uti testibus quẽ oportet argumẽtis & rõnibus quare qcq; ita sit do
cere. Antiqtate. s. uti possumus: tãta est inqt Lactãti. auctoritas uetustatis ut inqrere in eam sceluseẽ dicaƭ

αυτοσ εφα / Venerãda uetustas / Cascũ qd

Itaq; creditur ei tanq̃ cognitæ ueritati uete
ra: ut eleganter refert Quintilianus maiestas
quædã: & ut dixerim religio cõmendat hinc
a poetis uetustas ueneranda nũcupaƭ. Quo
proprius. Quãto uicinius. Abortu. Abori
gine prima mũdi & hoium. Hoc melius:
tãto melius. Castos appellat. lego cascos.
Cascum. n. significat uetus. Cuius uerbi origo
sabia est. Versus ennianus: quo priscos ap
pellat cascos: hic est: quã primũ casci populi
genuere latini: manilius ait cascũ duxisse ca
scã nõ mirabile est. i. uetulã: nupsisse seni. pa
pinius in epigrãmate: qđ in adolescẽtem fece
rat cascã: ridiculũ est inqt cũ te cascũ tua ca
sca dicit. Inde cassinũ oppidũ dictũ qđ uetus
& cassinũ forũ uetus appellant oscoꝝ lingua
casnar senex dictus: in codicibus festi Põpeii
cassum ꝑ antiquo legiƭ: cũ cascũ legendũ sit.
Funditus. Ita ut nullus sensus post fata re
liqueret. Põtificio iure. Cõstituto a põnfi
cibus: numa põpilius pontificẽ fecit eiq; sacra
oia attribuit eiusq; scitis sacra oia priuata: &
publica subiecit: instituitq;: ut idẽ põtifex nõ
celestes mõ cerimonias: sed iusta quoq; fune
bria placãdosq; mãese doceret Liuius auctor
Mar. Tullius in orone ꝑ domo sua põtifices
appellat antistites deoꝝ iterpretes ceremõia
rũ. Spõdeũ pedẽ appellarũt põtificiũ: qm̃ eo
in sacris utebanƭ neoterici ius põtificiũ cano

Sepulchri uiolati actio / Magnifica sepulchra egyptioꝝ / Diuerso rium

quidẽ ad istam sentẽtiã: quãuis obtinere uti opti
mis possumus: quod in omnibus causis: & dẽt: &
solet ualere plurimum: & primum quidẽ omni an
tiquitate: quæ quo proprius aberat ab ortu & di
uina ꝓgenie: eo melius ea fortasse: quæ erant uera
cernebat. itaq; unũ illđ erat insitũ priscis illis quos
appellat cascas Ennius eẽ in morte sensum neq; ex
cessu uitæ sic deleri hominẽ: ut funditus interiret:
idq; cum multis aliis rebus: tum & pontificio iure
& cerimoniis sepulchroꝝ intelligi licet. quas maxi
mis ingeiis p̃diti: nec tãta cura coluissent. nec uio
latas: tã inexpiabili religione sanxissent nisi hæsis
set in eoꝝ mẽtibus mortẽ nõ interitũ esse oia tollẽ
tẽ: atq; delentẽ: sed quandã quasi migrationẽ com
mutationẽq; uitæ quẽ i claris uiris & fœmis dux i
cœlum soleret esse: in cæteris humi retineret. & ꝑ
manerẽt tamẽ ex hac & nostrorum opinione Ro
mulus in cœlo cum diis agit æuum: ut famæ assen
tiẽs dixit Ennius. Et apud græcos: indeq; ꝓlapsus
ad nos & usq; ad Oceanũ Hercules tantus: & tam

nicũ appellant. Cerimoniis sepulchroꝝ: sunt quædam cerimoniæ sepulchrales: quæ pertinent ad funera
tionẽ & ipensam structuramq; sepulchroꝝ. Titulus est apud iuriscõsultos de religiosis: & sumptibus funerũ.
Alter quo titulus est de sepulchro ædificando: quo scribit uulpianus religionis interest monumenta extrui
& exornari: sepulchri uiolati tanq̃ religiosi loci actio iprimis datur ut scribit iulianus titulo de sepulchro
uiolato. ubi annotãdum est sepulchra hostiũ nobis religiosã non esse. ideoq; lapides. Inde sublatos in quem
libet usum cõuertere possumus: sepulchri autẽ appellatione oẽm sepulturæ locũ contineri existimandũ ẽ
sepulchri uiolati actio infamiã irrogat Mar. Tullius refert leges de sepulchris: quibus præcipiƭ sepulchro
rum magnificentiam esse minuẽdam. Plato quoq; libro. xii. de legibus extrui uetat sepulchrum altius q̃ qđ
quinq; diebus uiri quinq; constituere possint: lapides quoq; superstrui præcipit non maiores q̃ ut possint de
functi laudes quatuor solum heroicis uersibus æditas compræhendere: contra ægyptii sepulchra magnifi
center ædificant: cũ in extruẽdis domibus sint incuriosi: sepulchra enim defunctorum sempiternas domos
quoniam apud inferos infinitum sit tempus uocant: domos uero diuersoria tanq̃ breui tempore a nobis in
habitandas. Sanxissent: consecrassent: confirmassentq;: id enim sancire est. Hereret: infixũ esset. Qua
si migrationem. M. Cato in libro de senectute disserens ait: ex uita ista discedo tanq̃ ex hospitio nõ tanq̃ ex
domo. Cõmorandi enim natura diuersorium nobis non habitandi dedit. Dux i cœlum: fm philosopho
rum altam scientiam loquutus est: qui depræhenderunt: bene uiuentium animas ad cœlum. i. ad originem
suam statim redire: male uiuentium uero diutius in his permorari corporibus & erraticas circum terrã uo
lutari. Ex hac opinione: ex ea opinione: quæ animos imortales tradit homines per apothesion referũtur
in numerum deorum & diis ascribuntur sic Romulus: sic Hercules: sic bacchus: sic inumerabiles alii credũ

Sacra her culis ab ægyptiis

tur esse recepti in numerum deoꝝ. De Romulo Romæ conditore in cœlum rapto in numerum deorũ ascri
pto. Liuius. Dionysius. Ouidius. & cæteri multa prodiderunt. Inde prolapsus ad nos. Romani sacra her
culi fecerunt ritu græco ex Romuli instituto: ut docet Liuius: refert Herodotus: ita græcos ab ægyptiis trã
stulisse sacra Herculis: sicut a græcis Romani mutuati sunt: fuit. n. apud ægyptios Hercules unus ex. xii. di
is innumeros fuisse Hercules ferũt: sed thebanũ cũ primis diuulgauerũt. Et usq; ad oceanũ. Hercules re
ligiose colitur apud gaditanos: q populi sunt insula in oceano athlantico ex quo illud. Gades Herculis hu
midumq; tybur: olim Hãnibal gades profectus Herculi uota exoluit & sacra fecit: ꝑut Liui. & silius memi
nerunt. Hinc ex hac immortalitatis opinione. Liber semel natus. Scilicet habeƭ deus: multos aũt fuisse

liberos

liberos siue bacchos:siue Dionysios:prodiderūt eruditi & explicat Diodorus:celebratior aūt est & uulgatior q ex semele & ioue gēitus esse fertur:quē diodorus tertiū fuisse autumat:& thebis boetiis natum: q dictus est liber uel quia liberat seruitio curarum animū:ut sentit Seneca:uel oblicentiam linguæ fiunt.n.pleriq; ex ebrietate liberiores petulātioresq;:uel qa libertatis deus est:& ut auctor est Plutarchus pro boetiæ libertate pugnauit. Tindaridæ fratres. Castor & pollux significant:nam ut inqt Auso. Tindareus pater his & Iuppiter:hic putat hic scit. Non modo adiutores. In.yi. Tranqlli cōmentatio enarrauimus quemadmodū castor & pollux. Domitio æne barbo de uictoria nūciarūt: cui minime credēti malas barbāq; māibus pmulserūt:& ex fusca, In flauā conuerterunt:unde a barba rutila aeneiq; coloris ænobarbi dicti:hinc ait Tertulianus:barbā a castoribus tactu irrufatā. Dionysius quoq; in.yi.antiqtatum miraculū memorat de castoribus:quod.s.i pugna ad lacū regillum apparuerunt duo forma augustiore:ducentes æquitatum Romanū aduersus latinos:qui hastis feriebant,ppellabātq; aduersarios:socios uero cohortabātur quæ potissima cā fuit:ut latini fugarētur:& castra caperētur: ūdē mox uisi sunt sudorē æquo⁊ abluētes:iuxta iuturnæ fontē:deinde cōspectu mortaliū se subduxerūt.tūc ædes pollucis & castoris in foro extructa est:quos tīdaridas appellāt:sicut helena co⁊ soror tindaris nūcupata. Quinetiam tradunt historici tindaridas fuisse opitulatores locrēsiū in bello aduersus crotoniatas:uisosq; pugnare:q̄ diu pfligan sunt hostes. Ino:fabulā monois refert Ouid. in.iiii.Metamor.quēadmodū.s.ino una cū melicerta filio de scopulo se pcipitē misit in mare:amboq; facti sunt dii marini de qbus Cypria.sic refert:meliocrtes & leucotea pcipitanť in maria:& fiūt post mō maris numina:ino dicta leucothea:quasi cādida dea a græcis:a latinis:matuta:unde i fastis ait leucotoe grais matura uocabere nostris autumat Priscianus.matutā esse aurorā.a qua matutinus deducit. sic.n.scribit i.ii. Matutinus a matuta.q̄ segnet aurorā.uel ut qdā leucoteā.illud obiter annotandū.qđ annotatu dignum est.ancillis ædem matutæ ingredi nefas fuisse apud Romanos.cum unā tm̄ introducāt.quā alapis cedūt.cā est qđ nio ancillas perosa fit.uiꝶ rem hēre cū serua suspicata apud hācquoq; deā suis filiis bona nō optāt nepotibus optāt,ppea qđ ino in filiis extitisse isœlix uideť.in filio uero sororis baccho fœlix. cui mămā pbuit mitiq; erga illū & humano ingenio fuit. Humano generæ. Plinius in hāc sniam. Maior celitū populus ēt q̄ hoiuṁ intelligi pōt:hic aūt est uetustissimus referēdi benemerentibus gratiā mos.ut tales numinibus ascribāt. Gentiū dii. Lactan. Tertullianus. Cypria. euidētissime probāt deos gentiū hoies fuisse. ut Iouē. Neptunū. Iunonē. Aesculapiū.& id genus innumeros. Cicero quoq; in libro de cōsolatione non dubitauit dicere deos q publicæ colerenť hoies fuisse. Quinetiā Lactātius cū dicere totū poene cœlū humāo genere cōpletum.allegat hæc uerba ex tusculanis. Idem in libro de ira dei. Nimiꝶ inqt hi oēs qui coluntur.ut dii.hoies fuerūt. Demonstranť sepulchra. M. Varro. Solinus. Cyprianus.cæteri tradūt sepulchrū iouis i Creta uisitatū in oppido gnoso fuisse quod inditio est iouē hoiem fuisse.hinc Lucanus. Tam mendax magni tumulo q̄ creta tonantis. Itē in oeta monte fuit sepulchrū herculis.quē pyrā uocāt. In nysa sepulchrum bacchi de quo tm̄ uarie prodiť.ob hoc dixit Plini.quærat nunc aliqs quod liberi patris sit sepulchrū. Initiatus.imbutus sacris sacratus.initia.n.sacra dicunť. Ait. M. Varro.q initiis cæteris porci imolanť.& q initiis pacis fœdus cum feriť porcus occidiť. Alio nomine initiationes nuncupanť: quæ ut ait Tertullianus semp arcēt prophanos.& arbitris cauēt. Mysteriis sacris.seclusa sacra antiqtus dicebanť.quæ græci mysteria appellāt. Vnde myste dicti sacerdotes.ut apud Ausoniū.& Senecā:& Papiniū. Et symmistæ cōsacerdotes eiusdēq; sacris initiati.qua dictione Apuleius. Sidonius Hierony.utunť.in mysteriis aūt tradebanť multa arcana.quæ in uulgus annūcianda nō sunt. Cum auctore Tertul.oibus mysteriis silētii fides debeať. Symbola q̄dā sunt mystica q̄ docēt hoies fuisse q pro diis colebanť.lege Eusebiū in pparatiōe euāgelica:in sacris. isidis & serapidis erat simulachrū.qđ digito labiis ipresso admōere uidereť ut silētiū fieret.qđ signāt.ut igt Aug. ut homines eos fuisse taceret. Dicebať aūt monitor ille silētii deus harpocrates:de quo idonei scriptores nō pauca: de quo Catullianū est illud:factū me esse puta harpocratē. Phisica:philosophias physicas siue naturales:qua causas rōnesq; reꝶ pscrutanť.imperiti philosophos irreligiosos putāt:tāq̄ deos esse abnuantq; ueluti reꝶ naturæ patroni causas meras & simplices rimanť. Visis qbusdā. Græci φαντασμα dicūt:quod .M.T.docente Macrobio uisum uocat:quæ species una & nomē est eoꝶ:quæ dormiētes uidere sibi uidenť.

præsēs habetuř deus. Hinc liber de semele natus:eademq; famæ celebritate Tindaridæ fratres. qui non modo adiutores in præliis uictoriæ pop. Roma. sed ēt nuncii fuisse peribenť. Quid Ino cadmi filia non ne leuchotea nomīata a græcis:Matuta habetur nostris. Quid totū prope cœlum ne plures prosequar: nōne humano genere cōpletum est: si uero scrutari uetera.& ex his ea q̄ scriptores græcie prodiderunt. eruere coner ipsi illi maioꝶ gentiū dii qui habentur hinc a nobis profecti in cœlū reperient. Quęre quorū demonstrantur sepulchra in græcia:reminiscere: quoniā es initiatus:quæ tradūtur mysteriis: tū deniq; q̄ hoc late pateat itelliges. Sed q̄ nūdum ea quæ multis post annis tractari cœpissent:physica didicissent tm̄ sibi psuaserant q̄tum natura admonente cognouerāt. rōnes & causas reꝶ nō tenebāt. uisis qbusdā sæpe mouebātur. hisq; maxime nocturnis ut uide

Liber pater unde

Leucotea
Matuta
Edes matute iterdicta
Ancillis
Dii gentium hoies

Sepulcrū iouis i creta
initia
Seclusa sacra
Mysteria
Mystæ.
Symystæ
Harpocrates
phātasma
uisum

Qui uitã excesserãt. sic apud Vir. uisa dehinc coelo facies delapsa parẽtis Anchisæ subito tales effundere
uoces: Macro. oraculũ dici autumat cum in somnis parẽs uel alia sancta grauisq; persona qppiam denunciãt
Firmissimũ: pro potẽtissimo argumẽto. Deorz opinio: persuasum insitũq; a natura est cũctis mortali/
bus deos esse; & quis uaria sit de deo inter hoĩes opinatio atq; dissidiũ: nemo tñ ferme est q deum neget: præ
clare. n. Aristoteles inqt: & a M. Tullio repetitũ est: si essent hoĩes q sub terra semp habitauissent: & deinde
repente euadere in hæc loca: quæ nos incolimus atq; exire potuissent. pulchritudine mundi. Cursibusq; stel
larz ordinatissimis cũspectis: ꝑfecto & esse
deos: & hæc tanta opera deorz esse arbitra/
rent. Lactan. quoq; neminẽ esse aittã rudẽ:
tã efferis moribus: q nõ oculos suos in coelũ
tollens esse intelligat aliquam dei prouidẽ/
tiam: qua regat hoc omne quod cernitur.
Praua sentiunt. Alii arbitrant deum esse
sed mortalia nõ curare: alii matrimonia in/
ter deos esse crediderũt. Aliis nullus est: de
orũ respectus aliis pudendus. Diagoras qui
dam athenis fuit q nullũ omnino deũ esse
Deos eẽ cõsensus gentiũ est — diceret: ob eamq; sñiam cognominatus est
atheos: protagoras quoq; extitit q sibi dice/
ret non liquere utrũ esset aliqs deus: ob hoc
De deo Atheos — athenienses ipsum utpote impium; & irreli/
giosum suis finibus expulerũt: librosq; eius
in contione exusserunt. male: ut inqt Augu.
uiuitur: si de deo non bene creditur. Lex
naturæ. Consensus hoĩum cunctorz haben/
dus est pro lege naturæ: ius. n. naturale siue
naturæ legem appellãt iuriscõsulti: id quod
natura oĩa aĩalia docuit: ut id nõ solũ ad ho
mines: sed ẽt ad brutas animantes referatur
cui proximum est ius gentiũ: quo humanæ
Cõsensus gentiũ — gentes utunt: primus gentium consensus cõ/
spirauit ut ionum litteris uterentur: secun
Luctus — dus gentiũ consensus in tonsoribus fuit. ter
tius consensus fuit in orarz obseruatione: ut
Pli. refert. Nos uero dicamus primam genti
um consensionẽ fuisse: ut deũ esse arbitra/
rent. Luctũ sustuleris: luctus ægritudo
Meror — est ex eius qui carus fuerit interitu accerbo
Lessũ qd — in luctu atrati sunt purpura auroq; deposi/
tis: cum eluxerũt nigram uestem exuũt pur
puráq; resumunt: & ita intelligendũ est apud Liui. scribentẽ matronas luxisse brutũ ut parentẽ annuo tem/
pore. Meret. Meror ægritudo flebilis est. Mestitudo dicebatur quæ nũc moestitia. Merere dictũ esse a mar
cere autumat. M. Varro q merore corpus marcescere dicit. Lugubris lamentio: lessum intelligi uult que
uox lugubrem eiulationẽ significat: quis sextus helius & lutius. Attilius suspicati sint lessum esse aliqd uesti
mẽti genus funebris: & ita interpraetari sunt uerba legis. xii. tabularz: quæ hæc sunt: ne ue lassum fueris: ergo
habẽto: qbus significat lamẽtationẽ lugubrẽ in funeribus ꝓhiberi colliq. Idq; sentire: tanq̃ mortuus sen/
tiat se priuatũ uitæ cõmodis: qd si ita sit argumẽtũ haud dubiũ est imortalitatis. Quæ post mortẽ futura
in hanc sñiam ait Pli. de hoĩe loquẽs: uni aiantiũ luctus est datus: uni supstitio: uni sepulturæ cura: atq; etiã
post se de futuro: pliniani codices de futura habẽt: tu uero lege de futuro: ut sit sẽsus uni hoĩ de futuro: hoc
est de rebus post se futuris curã esse. Serit arbores. M. T. in Catone eadẽ refert explicatiuseũ ait serũt arbo
res: q alteri seculo ꝓsint: ut ait Sta. noster in synephebis: nec uero dubitat agricola quis senex quereti cui se/
rat r̃ndere diis imortalibus: q me non accipere tñ modo a maioribus uoluerunt: sed ẽt posteris tradere. Sta/
ti. aũt cecilius significat: q comoediarz poeta inclytus fuit: cui sedigitus palmã statuit inter comicos poetas q
ppea nomẽ habuit Statius q a seruus fuit. Statius. n. seruile nomẽ est. In synephebis. Nomen est comoediæ:
ab argumento dictæ: in qua synephebi. i. simul pubescentes adolescẽtuli inducebant. Synephebi. n. simul pu
bescẽtes dicunt græci exephebõ. παλα uocãt puerz. xy. annorum exephebon. xyii. ut scribit Censori. Bac
Statius nomẽ seruile — cã. Fructũ baccæ differunt ab acinis: qm acini sunt minores baccæ maiores: magna quoq; est baccis differẽtia.
Aliæ namq; sunt oliuis & lauris aliæ cornis aliæ mirthis ac lentisco. Alias bacca significat margatitam: unde
baccatum monile apud Vir. & Silium. Quid procreatio liberorum. Hæc oĩa co tẽdunt: ut ostendãt mor/
synephebi — talibus insitã esse natura duce tacitã de immortalitate aĩorum consensionem. Nemo. n. esse tam curiosus: cir
Baccæ — ca filios circa adoptiões circa testamenta: nisi existimaret post mortẽ aliquẽ esse sensum q talia sensurus eẽt.

rent hi qui uita excesserant uiuere. Vt porro firmis
simum hoc afferri uideat cur deos esse credamus: q
nulla gens tã fera: nemo oium tam sit imanis: cuius
mentẽ nõ ĩbuerit deorz opinio: multi de diis parua
sentiũt: id. n. uitioso more effici solet: oẽs tñ esse ui
& naturã diuinã arbitrant. Nec uero id collocutio
hoĩum aut cõsensus efficit: nõ institutis opinio ẽ cõ
firmata nõ legibus. oĩ aũt in re cõsensio oium gẽtiũ.
lex naturæ putãda est. Quis est igit q suorz mortem
primũ nõ eo lugeat. q eos orbatos uitæ cõmodis ar
bitret. tolle hãc opinionẽ luctũ sustuleris. nemo. n.
moeret suo incõmodo. dolẽt fortasse & angunt: sed
illa lugubris lamẽtatio fletusq; moerẽs ex eo est: qd
eũ quẽ diliximus uitæ cõmodis priuatũ arbitramur
id q sentiret. atq; hæc ita sentimus natura duce nul
la rõne nullaq; doctrina maximũ uero argumẽtũ est
naturã ipsam de imortalitate animorz tacitã iudica/
re. quod omnibus curæ sunt. & maxime quidẽ quæ
post mortẽ futura sint. serit arbores quæ alteri sæcu/
lo prosint ut ait Statius in synephebis. quid spectãs
nisi etiam postera sæcula ad se pertinere. ergo arbo/
res seret diligens agricola quarz aspiciet baccam ipse
nunq̃ uir magnus leges instituta rẽp. cõserit qd pro
creatio liberorz. qd ꝓpagatio nois. quid adoptiões

Testamentoꝝ diligẽtia: Vix dici pōt quã diligẽtes sint hoies ĩ faciẽdo testamento: quã circũspecti tanq̃ ꝑsuasissimũ habeãt ad ipsos est defũctos ea quoq; ptinere. Monumẽta: Monumẽta gñaliter res ẽ mẽoriæ cã in posteꝝ ꝑdita. in qua si corpus uel reliqæ iferant̃ fiet sepulchrũ: si uero nihil eoꝝ iferat̃ erit monumẽtũ mẽoriæ cã factũ: qđ græci cenotaphiũ appellãt auctor florẽtinus iuriscõsultus ad hãc Cicerõis sñiam faciũt uerba. M. Varrõis: q ait monumẽta dici. q in sepulchris sint qbus ꝓtereuntes admonẽt̃ & se fuisse & illos eẽ mortales. Ab' eo cætera oĩa: q̃ scripta ac facta sunt memoriæ cã monumenta dicta. Eulogia. Eulogiũ græce dr̃ bñ dictum ευλογεω benedico ευλογια benedictio. Eulogos rationabilis In decretis canonicis eulogia ꝑ bene dictiõibus siue muneribus accipiuntur: quæ minutuli sacerdotes ad synodum cõuenientes maioribus sacerdotibus summãtibusq; deportãt. Existimo hoc in loco legendũ esse elogia potiusq; eulogia est. n. elogiũ quasi testificatio q̃dam laudationis: interdũ & uituperatiõis: q̃lia ĩ testamẽtis ĩ sepulchris anotant̃. Apđ iurisconsultos & oratores crebra ẽ mẽtio elogioꝝ: & nos alibi plura annotauimus. M. T. in oratiõe pro cluentio. Elogium recitasti detestamento. Gn. egnatii patris hois honestissimi uidelicet & sapientissimi. Sene. decessit negociator testamtũ oium bonoꝝ suoꝝ reliqt formosam heredẽ & adiecit elogiũ qa pudicã cõperit: similiter in libro de senectute elogiũ q̃ elogiũ leget̃ mali. Cũ ait Cato: quãta ĩ attilio calatino auctoritas: in quẽ illud elogiũ unicõpluriæ cõsentiunt gẽtes primariũ fuisse uirum: notũ ẽ totũ eius carmẽ in eiũ ĩ sepulchro. Specimẽ: Indiciũ signũ. Probatum ꝓbamẽtũ. Ad hoies iuuandos De Catõe elogiũ ẽ apud Lucanũ. Non sibi: sed toti genitum se credere mũdo: Plato in epistola ad Archytã tarẽtinũ: qđ & a. M. T. repetitũ est: scribit nullũ hominũ sibi soli natũ esse: sed ortus nostri partem sibi Patriã uendicare: partem parentes partem amicos.

Monumẽta

Eulogia

Eulogiũ

filioꝝ qđ testamẽtoꝝ diligentia q̃đ ip̃a sepulchroꝝ mõumẽta: qt elogia sigñant nisi nos futura ẽt cogitare: qđ illđ nũ dubitas qs specimẽ naturæ capi deceat ex optia quaq; natura q̃ ẽ igit̃ melior in hoium gñe natura quã eoꝝ q senatos ad hoies iuuãdos tutãdos cõseruãdos arbitrant̃. Abiit ad deos Hercules. nũq̃ abisset. nisi cũ iter hoies eẽt eã sibi uiã muniuisset uetera iã ista & religiõe oĩum cõsecrata. qđ in hac rep. tot. tãtosq; uiros ob rẽp̃. iterfectos cogitasse arbitrant̃. Iisdẽ ne ut finib9 nomẽ suũ qb9 uita terminaret̃. Nẽo unq̃ sine magna spe immortalitatis se ꝑ p̃ria offerret ad mortẽ. licuit eẽ ocioso temistocli licuit epãinũde licuit ne uetera & externa q̃rã mihi sed nescio q̃uõ ĩhereret ĩ mẽtibus quasi seculoꝝ quoddã auguriũ futuroꝝ: Ideoq; in maximis: ingeniis. altissimisq; animis & existit maxĩe & apparet facillime. quo q̃dem dempto quis tã eẽ amẽs qui semp in laboribus & periculis uiueret ? loquor de p̃ricipib9. qđ poete nõne post mortẽ nobilitari uolunt. uñ ergo illđ aspicite o ciues senis ennii imaginis urnam. hic uestrũ pinxit maxime facta patrum

Viam immortalitatis: Scilicet & migrationis ad deos scribit Apu. in apologia: quod Hercules lustrator; orbis: purgator ferarum gentium domitor in cœlum ob uirtutes ascitus est: & Orati. in epistolis inquit. Diram qui contulit hidram. Notaq; fatali portenta labore subegit. Comperit inuidiam supremo fine domari. Vetera iã ista. Scilicet. sunt quæ enim de hercule produnt̃ ob uetustatem fabulis ꝓpriora iudicant̃. Licuit ocioso: Argumentat̃ argumentis satis probabilius ad imortalitatem affirmandam quod. s. nemo offerret se ad mortẽ nemo laboraret nemo periclitaretur nisi ꝓposita esset magna spes imortalitatis. Ex hac spe Themistocles atheniẽsis & epaminundas thebanus maximas res gesserũt: sese maximis periculis obiectauerunt nihil prorsus recusantes ob gloriæ cupiditatem dum se post mortẽ perinde'ac immortales aliqđ sensurus esse arbitrabant̃. De Thẽistocle uulgata sunt oĩa cuius clarissimæ uictoriæ depressis testis quotidie citatur salaminiaca pugna de Themistocle memorabile ẽ qđ cum oli ꝑcessisset ad ludos olympiacos oculi omnium post habitus spectaculis. in illum unũ cõuersi sunt. in eo ꝑspectãdo totũ diẽ cõsumpserũt quãob rẽ ipse letus ad amicos dixisse fertur: tunc se suoꝝ: laboꝝ quos pro græcia suscepisset fructum amplissimũ reportare: illud quoq; Themistocli gloriosissimum contigit: ut herodotus plutarchusq; notificãt quod duces græci in aram neptuni suam quisq; sñiam scriptã detulerũt: quẽ nam ex omnibus primum ex bello aduersus xerxẽ gesto: & quem secundum iudicarent: in ea suum quisq; primum nomen inscripsit sese illum q præstantissimus fuisset existimans secundum uero Themistoclem omnes in hoc congruentes iudicauerũt.

Scitu dignũ de Themistocle

Secũdus themistocles

Epaminunde: inclytus est Epaminundas Thebanus ex uictoria leuctrica: qua Accisæ sunt lacedæmonioꝝ res in tantum: ut uix unq̃ quiuerint caput releuare. Dicere solebat filiam ex se relinquere pugnam leuctricã quæ non modo ipsi superstes: sed etiam immortalis futura esset. Licuit mihi: H oc referendum: est adõsulatum illum Ciceronis nunq̃ satis laudatum: quo Catilinam catilinianumq; incendium in toga ultus est & fulmine linguæ compescuit atq; restrinxit. Quo dempto. Augurio. s. Et opinione de futuris seculis: atq; immortalitate: quæ infixa mentibus mortalium illos alacres facit ad labores & pericula libenter subeunda: tanq̃ sit post mortem aliquid quod ad eos pertineat. Accipite o ciues: Distichon est ennianum quo petit ennius ut formã imaginis suæ aspiciãt ciues quasi post obitũ ex hac re aliqđ uoluptatis ꝑcepturus: primus uersus est exameter. sequẽs pẽtameter ut supra annotatum est lr̃a. s. ueluti sibilus abiicit̃ in dictione imaginis. Reliqua quadrant rithmis metricis. Quidam legũt imaginis urnã q̃ lectio plenus numeris cõstat.

Distichõ ennianũ

Affecerat gloria dum in annalibus laudat ueteres Romanos eos nō solū gloria afficit, sed donat immorta litate sicut appion grāmaticus imortalitate a se donari scripsit ad quos aliqua cōponebat. Idē.s.ennius.q̄

Ennius lugeri abnuit

.n.subsequū̄t carmia romana sūi faxit: faciat. Volito uiuus: Expungēda ē dictio uiuus: ut uersus pētame ter itegris pedibus cōstet: hoc mō: faxit: cur uolito docta p ora uirorum. petit at Enni. neq; obitū suū defleat q̄si futurus sit imortalis uolitaturusq; p ora uirorum sicut & nūc uolitat celebratq; quotidie. Dissidet ab enniana sn̄ia solū: q aīt mors mea ne careat lachrymis: liquamus amicis merorē alter lugeri uetuit alter iubet. Cic. alicubi magis pbat ēnnū i hoc q̄ solonē Phidias Phidiā i ebor marmoreq; sculpēdo clarissimū eē p oēs gētes q̄ Iouis olipii famā itelligūt nēo dubitat fecit iter alia & minerue simulachrum ex ebor & auro i cuius scuto amazonō pliū celauit & deorum gigantūq; dimicationē. i soleis lapitarum & cētaurorum a plinio dictus ē artifex nūq̄ satis laudatus d quo

Phidias

Quin.i.xii. phidias dūs q̄ hoibus efficiēdis melior: In ebore uero lōge citra emulū uel si nihil nisi mineruā athenis aut olimpiū in elide Iouē fecisset: qd' pertiet ad sensum Cicerōis sic scribit Vale. maxius. Capite de cupiditate gloriæ. Phidias clipeo mineruæ effigiē suā inclusit qua cōuulsa tota operis colligatio solueret. Sua noia inscribūt M. T. in oratione pro archia ipsi phi ēt in illis libellis: quos de cōtemnenda gloria scribunt nomen suum inscribunt in eo ipso in quo pdicationem despiciunt nobilitatem que prædicari de se: ac nominari uolunt idem tradit Vale. Naturæ uim: Si optio ingenio pditi maxime cernūt ui potentiāq; naturæ. Cōsectariū ē cū optius q̄sq; seruiat posteritati & curiosus sit de futuro post se: ut sit aliqd cuius sensum habiturus sit post mortē: ex quo colligimus aīos esse immortales. Quales sint dei: inextricabilis hæc q̄stio: uerūq; ē illud Platōis ex timeo ει οντι

Timide de deo loquēdum

γεν ου ραδιον ευρειν δια δυνατον Deum i uenire non facile est intellexisse: autem impossibile. Socrates apud Pluton ē in cratilo timide de deo pudēterq; disserit. Deos iq̄t iam mittamus p deos obsecro. Nā de his disserere uereor: Aristoteles ait nūquā nos uerecundiores eē debere: q̄ cū de his agit q̄dā

Opiniōes de Deo

philosophorum icorporalē asseuerāt deū eē q̄dā corporalē alii ex atomis alii ex nūeris sicut epicurus & pythagoras. Alii ex igne qualiter heraclito uisū est Platonici tradunt deum curantē rerum epicurei ociosum: stoici extra mūdū positum: q figuli modo extrisecus torqueat hāc molē intra mūdū platonici: q gubernatoris exēplo intra illud maneat qd' regat. Ex tā dissidentibus discordibusq; sententiis factum est ut minus plana de deo coniectatio sit. Nos ut iq̄t Tertul-

Hūatus

lianus deū cōlimus factitatorē uniuersitatis p Christū Deū n̄rum cuius dogmata irrephēsibilia sūt & sancta. Cuius ignoratio: Dū ignorant mortales: q̄ sit sedes maniū & animarum post mortē finxerūt inferos: & regna subterranea & formidolosa omnia de tartaro. Cerbero: furiis cæteraq; id genus terriculamenta. Nēo

Gehēna Latine locus tortorum ē Romāos

enim tam puer est ut inq̄t Seneca: ut cerberum timeat & tenebras & sepultus: larua humatus leui habitum. Humari: Sepultus ut inquit Pli. intelligitur quoquomodo: conditus: uero humo contectus: quod antiquissimum sepulturæ genus fuisse arbitratur. M. T. i libris legum. Auxerunt poetæ: illa iq̄t Seneca: quæ nobis iferos faciunt terribiles fabula est. lusserunt ista poetæ; & uanis nos agitauere terroribus & Tertullianus i apologetico: poetæ ait & phylosophi tribunal apud iferos ponunt & gehennam: est autem gehenna secūdum ecclesiasticos: lacus ignis & sulphuris isernus ubi est fletus & stridor dentium. Consessus theatri: Multitudo spectatorum significatur q conueniunt i theatrum ad audiēdas spectādasq; fabulas poetarum; quæ per scenicos agunt. Adsum atq; aduenio: Carmē ē ueteris poetæ ex antiq̄ tragœdia fortassis de tātalo cō positū: q ēt apd Senecā i thyeste iducit aduenīēs ab iferis ad superos. Ex hoc Cicerōis testimōio sumit argumētū oēs romāos tā foemias q̄ pueros latie loquutos eē: quō.n. mulierculæ & idocti hæc itellexissēt nisi latina ligua fuisset uernacula & ppria romāorum: Vn̄ & romana ligua accipit p latīa. Diōcedes latinitas ē iqt i corrupta loquēdi obseruatio s'c'dm romanā linguā sup qua re copiosissime scripsimus q̄dā ad amicū epistola.

mercedē gloriæ flagitat ab iis quorum patres affecerat gloria idēq; nēo me lachrymis decoret: nec funera fletu: faxit. Cur uolito docto p ora uirorum. sed quid poetas? opifices & post mortē nobilitari uolūt: qd .n. phidias sui si'em spē iclusit i clypeo Mineruæ cū iscribere nō liceret qd n̄ri philosophi? nōne i his ipsis libris quos scribūt de ɔtēnēda gloria sua noia iscribūt q si oium cōsensus naturæ uox ē: oēsq; q ubiq; sūt cōsētiūt eē aliqd: qd' ad eos ptieat: q e uita cesserūt: nobis quoq; idē existimādū ē: & si quorum aut ingenio aut uirtute aīus excellit: eos arbitrāur q a natura optima sūt cernere naturæ uī maxie uerisimile est cū optimus q̄sq; maxie posteritati seruiat: e ē aliqd cuius is post mortē sensum sit habiturus: sed ut deos eē natura opināur: q̄lesq; sint rōne cognoscimus: sic pmanere aīos arbitramur: cōsensu nationū oium. Qua sede maneāt quales sint rōne discēdū ē. Cui' ignoratio finxit iferos easq; formidies quas tu cōtēnere nō sine cā uidebare. In terrā. n. cadētib' corporibus: hisq; hūo tectis: ex quo dictū ē hūari sub terra cēsebāt reliq̄ uitā agi mortuorum: q̄ corum opinionē magni errores cōsecuti sūt: quos auxerūt poetæ Frequēs. n. cōsessus theatri i quo sūt mulierculæ & pueri: mouet audiēs tā grāde carmē. Adsū atq; aduēio acherōte uix uia alta atq; ardua p speluncas saxis structas saxis pēdētib' maximis: ubi rigida con

Calido inferum: Pro inferorum apud quos cuncta sunt nigrantia. Et ut ait poeta: alta caligine mersa.
Iam sublatus uř iam tpe Ciceronis cordatiores facti & astutiores minus minusq; i dies metuebãt terricu-
lamenta inferorum utpote uana & commenticia. Scio inquit Seneca uanos esse iferorum metus. Animos
per seipsos uiuentes. Opinabatur rudes illi & impoliti homines primigenii aios sine corporibus neq; uiuere
neq; existere posse: ex quo fiebat ut credentes cruciamenta inferorum uera esse existimarent non solum ani-
mos puniri qui incorporei sunt sed totos homines animo corporeq; compactos. Quod absurdum est cre-

stat & crassa caligo infeꝝ. Tñq; ualuit error q mi-
hi qdẽ iã sublatus uř ut corpora cremata cũ scirẽt:
tñ ea fieri apd' iferos fingerẽt: q̃ sine corporib⁹ nec
fieri possent nec intelligi. Aios. n. p seipsos uiuẽtes
nõ poterãt mẽte cõplecti: formã aliq̃ figurãq; q̃re-
bãt. Idẽ hõeri tota νεκυια idẽ ea q̃ meus amicus api-
us necromãtia faciebat. idẽ in uicina nr̃a auerni la-
cus: uñ aiæ excitanť obscura umbra apto hostio al-
ti acherõtis falso sanguine imagĩes mortuoꝝ. has
tñ imagines loq̃ uolũt: q̃ fieri: nec sine lingua nec
sine palato: nec sine fauciũ lateꝝ ue & pulmonũ ui
& figura pt nihil. n. aĩo uiderĩ poterãt ad oculos õia
referebãt. Magni ãt ẽ igenii reuocarĩ mẽtẽ a sensib⁹
& cogitationẽ a cõsuetudĩe abducere: Itaq; credo
eq̃dẽ ẽt alios tot sæculis disputasse de animis: sed

dere perindeq; ridiculum: maxime cum sci-
rent corpora esse cremata: & ob hoc apud
inferos cruciari non posse si enim humi re-
manent cadauera quomodo possunt apud
manes torqueri suppliciis. Præterea cum ani-
mo dolenti causa existat a corpore: arbitra-
bantur corpora cum animo connexa crucia-
ri. Nescientes q̃ animus per se dolorem pa-
ti põt & mori non potest: quod subtiliter ar-
gumentatur diuus Augustinus in uigesimo
primo de ciuitate dei. Hõeri necyia: Apd̃
Homerum i odyssea fit ad Vlysse euocatio — Necya
manium: sacro magico in scrobe procurato — Necyomã-
quæ res dicitĩ. græco uocabulo νεκυια: quasi — tia
mortuaria resq; funebris & ad mortuos per-
tinẽs. νεκυσ græce mortuus unde νεκυια: &
necyomantia: quasi diuinatio per mortuũ.
lege homerũ in. xi. odysseæ quod opus non
aliunde cõstat: q̃ ex magicis prestigiis: & in-
ferorum euocatione. Apius necromãtia:
Necromantiam græci uocant diuinationẽ p
mortuus factam νεκρον. eni cadauer νεκρος
mortuus dicitur & μαντεια diuinatio: Necromatici: sunt quorum incantamentis uidentur resuscitari mor- — Necromã-
tui diuinare. Et ad interrogata respondere. Ad quos suscitandos cadaueri sanguis adiicitur: nam amare san- — tia
guinem demones dicuntur ideoq; quotiescunq; necromancia fit cruor aquæ miscetur: ut colore sanguinis — Necromã-
facilius prouocentur auctor Augustinus: & in decretis canonicis. xxyi. Qu. V. latissime explicatum horũ sa- — tici
crorum duo genera potissimum sunt. Necyomantiã. Et sciomantia. Nesciomantiæ ad eleuandum cadauer — Necyo
sanguis est necessarius: hinc illud lucani. Pectora tunc primum feruenti sanguine supplet. In scyomãtia um- — mãtia
bræ tñ est euocatio: qualis facta est ab Vlysse i maniũ euocatiõe qualis ab appiõe grammatico: qui euocauit — Scioman-
umbras ad percunctandum: qua patria homerus genitus esset. Appius: Hũc appium: qui necromantiam — tia
faciebat augurẽ bonum fuisse & in augurum collegio collegam. M. Tulli testis est ipse i libris de diuinatõe
In uicinia nostra: Haud longe ab arpinatibus: qui municipes sunt. M. Tullii. Auerni lacus: In cãpania — Auernus
apud cumas lacus auernus est in quo homerica defunctorum uaticinia fuisse fabulis pdiderunt supcilia — ubi magi-
ardua auernum undiq; circuncludunt: q̃ superstitione quadã umbris obscurum sinũ reddebant: quem lo- — ga
cum plutoni dicatum opinabatur illinc ad inferos introitus patere credebatur: Aderantq; duces sacerdotes
placatis prius p sacrificia diis manibus: illic fons stigius erat illic phlegetõ amnis: hic acherusiã hic dõicilia
inferoꝝ. subterranea cõiectabant: hinc uř maro non pauca transtulisse in sextum uolumẽ eneidos. Marcus — Aornos
Agrippa auerni locũ succidit locumq; illum elegãter excoluit. Dirutaq; subterrena fossa oĩa illa de ma-
nibus fabulosa cõmẽta sunt patefacta illustrataq;. Auctor Strabo in. y. Auernũ ãt dici q̃si aornon hoc ẽ aui-
bus impium docet Lucre. cum ait in. yi. Principio qd' auerna uocanť. Nomen id ab re impositum est; quia
sunt auibus cõtraria cũctis. Lucretiũ emulatus Vir. sic cecinit: uñ locũ graii dixerunt noĩe auernũ. Alti — Acharõ
acherõtis. Acherõ fluuius dř a poetis inferoꝝ q̃si sine gaudio: sed cõstat locũ eẽ ppe auernũ lacũ. Strabo in. — Pãdosia
yi. Acherõtẽ fluuiũ esse tradit brutioꝝ ppe urbẽ pãdosiã: ubi Alexãder. Epirẽsis a lucanis trucidatus ẽ. Do-
doneo deceptus oraculo: qd' iusserat: ut caueret acherusiã aq̃ pãdosiãq; urbẽ. Cũ i epiro eẽt pãdosia & a- — Mors ale-
cherõ amnis fugiẽs Alexãder hæc loca i media fata ut fit ruit: q uenit i Italiã: eũq; uadũ acherõtis brutioꝝ — xãdri epi-
egressũ emius ueruto Luca. miles exultãs cõfodit: historiã Li. Et trogus enarrãt. Acherusiã paludẽ fuisse — rensis
egyptioꝝ pdidit Diodo. uñ Orpheus trãstulit figmẽta: de iferis ad græcos. Falso sanguine: Sic Eristho
maga primi nois apud Lucanũ falso sanguine erigit cadauer. Et necyomantiã cõficit. Vlyxes apud Homeꝝ
sanguine ouium iplet scrobẽ & euocat manes. Imagines. Sciomantiam significat: in qua umbræ tantum &
imagin s euocantur. Has imagines: Loqui. apud Homerum euocatæ imagines helpenoris; antichilæ thi-
resiæ: aliorumq; defunctorum cũ. Vlyxe colloquuntur, apud filiũ euocati manes scipionum & alexandri — Magicæ
cum africano fabulantur. Nec sine lingua: Deridet magicum artificium perinde ac delirum & nugatoriũ — uanitates
Pli. quoq; magicas uanitates ubiq; uoluminum coarguit tanq̃ irritas: inanes & detestabiles: quo modo eni — Sensile
umbra quæ incorporea est loqui potest: cũ sermonis interpres & ministra sit lingua: cum spirandi officina — Insensile
sit pulmo: cũ sine ore & palato uox fieri nõ possit. A sensibus sẽsus sũt q sentiũt: sensa uero: q̃ sentiunť sen-
sile dicit Lucre. qd' sensui subiectũ est. Insensile quod sentiri nõ potest ex insensibus ne credas sensile gigni.

ꝙ lr̄is extet ꝓbo. Pherecides sirus primū dixit animos hoium eē sempiternos. Antiquus sane fuit. n. meo regnāte gentili. hāc opionē discipulus ei⁹ pitagoras maxīe cōfirmauit. q cū regnāte Tarqnio supbo ī italiā uēisset tenuit magnā illā græciā cū honore & disciplina: tū ēt auctoritate multaq; sæcula postea sic uiguit pythagoreoꝝ nom̄ ut nulli alii docti uiderent̄. sed redeo ad ātiquos: rōnem illi sniæ suæ nō fere reddeāt nisi qd' erat nūeris aut descriptionib⁹ explicādū. Platonē ferūt ut pythagoreos cognosceret ī italiā uēisse & ī ea cū alios mltos: tū Archytā: Timeūq; cognouit & didicisse pythagorea ōs primūq; de aīoꝝ æternitate nō solū sensisse idē qd' Pythagoras. sed rōnē ēt attulisse: q̄ nisi qd dicis ꝑtermittāus: & hāc totā spē imortalitatis relinq̄mus A. An tu cū me ī sūmā expectationē adduxeris: deseris? Errare me hercule malo cū platone: quē tu q̄ti facias scio & quē ex tuo ore admiror q̄ cū illis uera sentir̄. M. Macte uirtute. ego. n. ipē cū eodē ipo nō īuitus errauerī. Nū igit̄ dubitāus? an sicut plæraq; sic & hoc quāq̄ hoc qdē minime Persuadent enim

Pherecides syrus: Apuleius in floridis: auctor ē pherecidē ex insula syro oriū dū: primū soluta orone cō scribere ausum fuisse repudiato uersuū nexu: quē Pythagoras magistrū coluit: p infādi morbi putredie ex tictus ē: phtiriasi. n. hoc est pediculari morbo occubuit q̄ morbi feditate sylla dictator. Et alcman poeta: & mumius iurīscōsultus. Et enuus belli seruilis dux obierūt. Auctores Pli. & plutarchus: de obitu pherecydis sic scri. q. serenus. Sed qs nō paueat pherecidis fata tragedi: q nimio sudore fluens aialia terra eduxit: turpi misꝫ q̄ morte tulerūt: hic hausto aquæ puteo ꝑsensisse fert̄ ac ꝑdixisse terrēotū post diē tertiū futuꝝ atq; ita factū eē scribēs ad thalē milesiū de morbo phtiriasi pediculis iqt opiebar toto morbo āt īualescēte neq; medicoꝝ quēpiā neque amicoꝝ pēitus admitto. Meo regnāte gentili Seruiū tulliū sigñat sextū rōanoꝝ regem quē gentilē suū uocat: qa eiusdē nois erat. Gētile .n. ut ait Cincius sūt q similī noie appellant̄: q cognomines quoq; nūcupāt̄: uel qa ab eo rege ducebat originē. Nā. & filius: ꝑauū. M. T. appellat regiā ꝓgeniē: cū scribit in yiii. punicoꝝ. T. æratas raptabat in agmina turmas: Regia ꝓgenies & tullo sanguis ab alto: Eusebi. quoq; in crōicis testat̄ Ciceronē natū eē ex regio uolscoꝝ gn̄e: prior snia apud me ꝓbabilior est. Pythagoras: De pythagora Samio laertius apu. trogus reliq latis multa q̄ sunt notissima. Magnā græciā Græce dr̄ μεγαλη ελλας .i. magna græcia portio italīe a tarēto usq; ad cūas: ꝙ multæ magnæq; ciuitates ī ea fuerī a græcis cōditæ auctor Iustinus ī. xx. De qua Pli. sic græci de Italia iudicauere genus ī gloriā suā effusissimū quotā ptē ex ea appellādo græciam magnā A qbusdā tota italia maior græcia dicta Oui. quoq; cecinit ī fastis. Italia nā tellus græcia maior erat. de hac pte italiæ Vir. Effuge cūcta malis habitant̄ mœnia grais. Est quodā phiæ genus qd' italicum nuncupat̄ ex ea pte italiæ: q̄ quodā magna græcia nūcupata est: qd' ut docet Augu. in. yiii. auctorem habuit pythagorā samiū; a quo ēt ferūt ipsum phiæ nomen exortum. Nam cum antea sophi. i. sapientes appellarent̄: hic interrogatus qd ꝓfiteret̄ phm se esse respondit. i. studiosum sapientiæ: qm̄ se sapiētem ꝓfiteri arrogatissimum ui Numeris aut discriptionibus: per mathematicas disciplinas hoc est arithmeticam: atque Geometriam: quarum probationes potentissimæ sunt: quæ oculis euidenter subiiciuntur: falsa quoq; ueris similia Geometria ratione deprehendit. Grammicæ. Apodices uulgo dicuntur Geometriæ probationes: fit hoc & in numeris per quasdam quas speudogrophias uocant: hoc est falsas deformationes. Platonem ferunt. Plato post socratis obitum. Ad pythagore disciplinam se contulit & ad italiam uenit: pythagoreos euritū & architam: thimeumq; sectatus: a quibus intellectualis phia platoni tradita est: Auctor Apuleus in dogmate platonis: thimei nomini dedicauit diuinum illud obscurumq; uolumen cui titulus est thimeus. Extant platonis epistolæ ad architam tarentinum qui methanica callens columbam ligneam fecit uolantem; ex quo philosophi acumen cognosci potest. Idem quod pythagoras: Apud Ouidium dogma pythagore explicatum est libro decimoquinto metamorphoseon: ubi pythagoras asserit animas immortales eē probatq; palingenesian & metempsychosin hoc est regenerationem & transanimationem; ut. l. de aliis corporibus in alia corpora transeant: animæ sic enim ait. Morte carent animæ semperq; priore relicta sede nouis habitant domibus uiuuntq; receptæ: ex hoc pythagorico dogmate inducta est ab esu animalium abstinētia ne forte ut festiuiter ait Tertullianus; bubulam quis de aliquo proauo suo obsonet. Malo potius uolo Errare cum platone. Honestus est error magnos duces sequentibus: ut ait Quintilia. Ex tuo ore: Cice. ubi maximus præco est buccinatorq; platonicæ maiestatis adeo ut platonem deum appellet: quem labeo inter semideos commemorandum putauit: cui defuncto magi ut deo imolauerunt. Macte uirtute: Magis auctæ cumulateq;: sanguinolētibus ex acie redeuntibus dr̄ macte uirtute esto; ut inqt Sene: qd' magne laudis ꝓcul dubio ꝓconiū ē: dixit Statius in. yii. thebaidos macte aīo iuuenis. i. perfectę indolis: ut exposuit lutatius interpres: mactare. n. dictū est sacrificiū ꝑfecisse: M. T. ferunt laudibus mactant honoribus: ꝓ magis augēt. Seruius enarrās illud uulgatissimū. Macte puer uirtute noua sic itur. ad astra: macte inquit magis aucte affectata gloria. Est sermo tractus a sacris quotiens. n. aut thus aut unū sup uictimā fundebat̄. Dicebat̄ mactus est taurus; uino uel thure hoc ē cumulata est hostia & magis aucta. Plinius. in laudē astrologorum macti ait ingenio & cœli interprætes rerūq; naturæ capaces. Lucili. macte uirtute simulq; his uersibus esto

Phthiriasi periit pherecides
Gētiles Cognomines
Magna græcia
Phylosophia italica
Sophi Phylosophus
grāmaticæ apodixes
Pseudographie
Timeus platonis
Colūba ex ligno uolans
Palingenesia
Metēpsychosis
Plato deus; semedius
Macte uirtute
Macti ingenio

Mathematici:Periti aſtrologiæ:Geometriæ:Gnomonicæ:& muſicæ:q̄s diſciplinas ut illá dictũ eſt mathemathicas græci ueteres appellabát. Quaſi pũcti iſtar:Pũctũ ẽ iqt Sene.& adhuc pũcto minus qd' icolũus pli.in.n.Nõ aliud ẽ terra uniuerſa:quá mũdi pũctus hæc ẽ materia uitæ nfæ hæc ſedes.Euclides cæteriq; geometre pũctũ eẽ dixerũt qd' ob incõprahẽſibilẽ breuitatẽ ſui in p̄tes diuidi nõ poſſit nec ipſum p̄s aliqua ſed tantummõ ſignũ eſſe dicat̃.Vñ a græcis dr̃ σημειον hoc eſt ſignũ. Centrũ in oĩ orbe uel ſphera Medietas cẽtrũ uocat̃:Nihil aliud ut Macrobius ait eſt cẽtrũ niſi punctũ: in medio — Punctũ / Centrũ

mathematici terram in medio mũdo ſitá ad uniuerſi cœli cõplexũ:quaſi pũcti iſtar obtinere:qd' cẽtrõ illi uocant.Eá porro naturá eẽ q̄tuor oĩa gignẽtiũ corpo᷑ ut quaſi p̄tita hẽant iter ſe & diuiſa momẽta ut terrẽa & hũida ſuopte nutu:& ſuo põdere ad p̄es angulos i terrã & i mar̃ ferãt̃ reliq̄ due p̄tes una ignea altera aĩalis:ut ille ſup̄iores i mediũ locũ mũdi grauitate ferãt̃ & põdere:ſic hæc ſurſum rectis lineis i cælẽſtẽ locũ ſubuolẽt:ſiue ipſa natura ſup̄iora appetẽ:ſiue ꝙ a grauioribꝰ leuiora natura pellãt̃ Quæ cũ cõſtẽt p̄ſpicuũ dẽt eẽ:aĩos cũ e corp̄e exceſſerint ſiue illi ſint aĩales.i.ſpirabiles ſiue ignei i ſublime ferri.ſi uero aut nũerꝰ qdã ſit aĩus ꝙ ſubtiliter magis q̄ dilucide dr̃:aut q̄nta illa nõ noĩata magis quá nõ itellecta natura.multo ẽt i tegriora ac puriora ſũt.ut a terra longiſſime ſe efferãt.Ho᷑ igit̃ aliquid aĩus ẽ:nec tã uegeta mẽs aut in corde cerebroue aut i empedoclo ſanguie demerſa iacet. Dicæarcũ uero cũ ariſtoxẽo æq̄li: & cũ diſcipulo ſuo doctos ſane hoĩes omittãus:quo᷑ alter cõdoluiſſe q̄dẽ nũq̄ ur̃:q aĩum ſe hẽre nõ ſentiat:alter ita delectat̃ ſuis cãtibꝰ:ut eos ẽt ad hæc trãſferre cõet̃ harmoniã ãt ex itꝰualliis ſono᷑ noſſe poſſumus quorũ uaria cõpoſitio harmõias ẽt efficit plures mẽbrorũ uero ſitus:& figura corp̄is uacãs aĩo q̄ poſſit harmoniã efficere nõ uideo:ſed hic quidem q̄uis eruditus ſit ſicut ẽ hæc magr̃o cõcedat Ariſtoteli.Canet̃ ipſe doceat.bñ.n.illo ꝓuerbio græco᷑ p̄cipuo

orbis ſpheræ apu.i coſmographia.Cardinem inqt mundi:ſic.n.dixerim centrũ hẽt tellus hic a Plinio Cẽtralis terra dicta.Alias centron ſtimulũ ſignificat. Quatuor corpo᷑:Elementa ſignificat ex quo᷑ cõcordi diſcordia cũcta gignunt̃.Terrenea & hũida.Elemẽtũ aquæ & terræ utpote graue & põderoſum deorſum fert̃ ad centrum cum ignis & aer genuina leuitate in ſublime ferant̃ qd' a p̄his aſtrologiſq; copioſiſſime tractat̃:uñ terrena:& humecta naturá terræ & aquæ ſecuta ferunt̃ ad cognata. Suopte:Suo ipſius:ut meopte meo ipſius. Altera aĩalis. Elementũ aeris ſignificat̃:qd' ſpirabile ẽ. In medium mũdi.i.centrũ nã ut inqt Ariſtoteles lib.iiii.de cœlo & mundo quod a medio fertur ſurſum fertur deorſum uero quod ad medium.In ſphera autẽ imum eſt quod medium eſt:ut p̄hi tradunt.Manilius in primo.Aſtronomicõ medium totius & imum eſt Lucreti.ut pote Epicureus negat imum eſſe q̄m inq̄t ſpatiũ ſine fine mõq; eſt mediũ.n.infiniti non eſt qd' & Ariſtoteles docet in primo de cœlo. Subuolãt.Oui.in hãc ſniam.Ignea conuexi uis & ſine pondere cœli emicuit ſummaq; locũ ſibi legit in arce. Proximus eſt aer illi leuitate locoq; denſior his tellus elementaq; gradia traxit:& p̄ſa eſt grauitate ſui circũfluus humor ultima poſſedit ſolidũq; cohercuit orbem. Leuiora appellant̃.Hoc fit p̄ antiparistaſin ut græci dñt:p q̄ ubi calidũ ẽ inde frigus excedit:ubi frigidus ẽ ĩde calor expellit̃ hic putei p̄ hibernũ tp̄s calent:quia illo ſe calor contulit cedens:frigori ſuperiora poſſidenti.

Centrũ Cẽtralis terra — Imũ in ſphera — Mediũ infiniti non eſt — Antipariſtaſis — Vnde putei calidi per hyemẽ

Siue ſint animales:Aerei:ut Diogenes:& Varro crediderunt. Ignei:Vt Zeno.& Heraclius opinati ſunt. Numerus:Vt Xenocrates qui dixit animam eſſe numerum ſe mouẽtem. Quinta illa natura:Endelechiam ariſtotelicam intelligit.Nec tam uegeta mens:Cum animus noſter ſit mobilis uegetus uerſatilis momento temporis multa percurrens multa complectẽns non ur̃ eſſe p̄babile tam uegetã mobileq; naturá eſſe cor aut cerebrum:aut ſanguinem:q̄ corpora ſunt bruta & craſſa nihil aũt aĩo tã contrariũ ẽ q̄ torpor & craſſitudo hebeteſcens cũ aĩ eſſentia ſit in motu.Origines dixit aĩam eſſe ſubſtantiam ſenſibilem & mobilem. Quo᷑ alter:Dicearchus. Alter:Ariſtoxenus. Ad hæc trãſferre:Quia aĩam harmoniã eſſe dicebat. Ex interuallis ſono:Ariſtoteles harmoniã ait eẽ temperamẽtũ & cõpoſitionẽ cõtrario᷑:harmonia p̄ ſe imobilis eſt:aĩæ ãt p̄priũ ẽ p̄ ſe moueri.Ergo aĩa harmõia eẽ nõ põt.Cenſorinus & Macro.harmõiá eẽ dñt cõſonantẽq; cõuenientia & ut ait Augu. concentus ẽ ex diſſimillima᷑ uocũ moderatione:ſicut ex ſummis & mediis & ĩfimis interiectis ordinibus ut ſonis ciuitas concinit moderata conſenſu diſſimillimo᷑. Harmonias.p.muſici ſimphõias. plures hñt ſed illã clariſſimã:q̄ appellat̃ diateſerõ & alterã q̄ dr̃ diapente harmõiá uero diapaſon uocant hoc eſt uniuerſitatem concentuſq̄ ex ſeptẽ tonis cõficit̃. Non ui.Si qd in nobis eſſet harmoniæ ſimile uictu minueret̃ externo ſicut nerui cithare manibus q ſine tractu artificis pulſuq; digito᷑ muti atq; inertes iacent:aĩus uero ſuaſpõte & cogitat & mouet̃ ex quõ nulla p̄portio eſt aĩ ad harmoniam. Canere ipſe doceat:Tãq̄ muſicus ur̃.n.muſicæ ſcius & callẽs accõmodatior eã ad canẽdũ: q̄ de aĩa philoſophãdũ.

Ai eſſentia motu — Harmõia — Ciuitas ex cõſenſu diſſimilũ dia teſſerõn Diapaſon

Qu i quisq; norit arte: In hanc sniam prouerbialis est ille propertii uersiculus: qua pote qsq; in ea
cõterrat arte diẽ & alter: unus qsq; sua nouerit ire uia: cõsimiliter scribit Ora. i epistolis. Quã sit uterq;
libens cẽsebo exerceat artẽ. Indiuiduoꝝ corporum. Explodendam esse dicit. & quasi radicitus extupã
Atomi uñ dã opinionẽ. Democriti: leucippi. Et Epicuri: qui aiam ex atomis hoc est indiuiduis corporibus cõsta
re dicebãt quibus nomẽ atomoꝝ inditũ est: qa secari ac diuidi nõ possunt: uolitare aũt atomos & cõcur
rere opinant sicut pulueris minutias uidemus i sole cũ p fenestrã radios ac lumẽ immiserit. Ex his oia
oriri & rursus in eadem resolui uigilã
tes somniabant. Spirabilẽ quasi spi
ritu & aere: tãq̃ uehiculo uectãt cũ aer
spiritũ uitalẽ fundat. Hoꝝ quatuor
generum. s. elementorum. Ex inflã
mata aia: ex aere ignoto & calescente q;
quadrat cũ snia. M. Varronis: qui dice
bat aĩam aerem esse feruefactum i pul
mone diffussum in corpus: & hæc snia
conuenit cõi censui: cui persuasum est
aĩa. i. spũ & igne animantium uitã con
sistere: cũ sine respiratiõe uiui nõ q̃rat
& corpora igne uiduata frigescãt & ex
tinguant. Hæc duo gña ignis & aer.
Nihil pni: qđ uergat i imũ & cẽtrũ
ad qđ pna sunt q̃ ponderosa sũt. Dis
sipantur pcul: ex opinione illorum di
ctum est qui censent aium aliquãdiu:
permanere mox dissipari. Crassus
hic aer: possidonius quadraginta sta
dioꝝ a terra altitudinẽ esse ait: in qua
aer turpidus sit et crassus: ubi nibila:
uẽti nubesq; gignant: supra uero purũ
liquidũq;: & in pturbatæ lucis aerem.
Concretũ: Dẽsum: turbidũ spissũ.
Terreno genere confecta: pythago
Elemẽta ras empedocles: epicarmus: aliq; phi
in animãti sici: pricipia quatuor elemẽta pposue
bus rũt: ex qbus aialia cõstant: q in corpori
bus nñis euitẽter apparent: nã carnes &
ossa terrẽa sunt: humor & sudor aqua
tici: respiratio ex aere. calor ex igne ab
elemãtis habemus corpus: a deo aium
sicut elementa mutantur quoꝝ perire
mutari est: ita & corpus sicut deũ non
perire manifestũ est: sic & aius non pe
rit: q adeo originẽ ducit: ps. n. semper
sequit genus. Nihil aio uelocius tha
les milesius unus ex septem graeciæ sa

Quã quisq; norit artẽ: in hac se exerceat. Illã uero
funditus eiiciam' idiuiduoꝝ corpoꝝ leuiũ & rotũ
doꝝ cõcursionẽ fortuitã: quã tantũ democritus cõ
calefactã: & spirabilẽ. i. aialem esse uoluit. Is autẽ
animus qui si est hoꝝ quatuor generꝝ ex qbus oĩa:
constare dicunt: ex iflammata aia cõstat ut potissi
mũ ur. Panætio: supiora capessat necesse est. Nihil
. n. hñt hæc duo gña pni: & supa semp petunt ita id
euenit siue dissipant procul a terris siue pmanẽt &
cõseruãt hitũ suũ: p hæc ẽt magis necesse ẽ ferãt ad
cœlũ & ab his perrũpat & diuidat crassus hic & cõ
cretus aer: q ẽ terre pximus calidior ẽ. n. uel potius
ardentior aius quã ẽ hic aer: quẽ mõ dixi crassũ at
q; ocretũ: qđ ex eo sciri põt qa corpa nr̃a terrẽo pri
cipioꝝ gñæ cõfecta: ardore aĩ cõcalescũt: accedit ut
eo facilius aius euadat ex hoc aere: quẽ sæpe iã ap
pello crassum: eũq; prũpat: q; nihil ẽ aio uelocius:
nulla ẽ celeritas q̃ possit cũ aĩ celeritate contẽdere.
Qui si p manet incorruptus suiq; sil'is necesse ẽ ita
ferat ut penetret & diuidat oẽ cœlũ hoc: inquo nu
bes hymbres uẽtiq; cogunt: qđ & hũidũ & caligi
nosum est pp exhalatiões terræ. Quã rõn ẽ cũ supa
uit aius naturãq; sui silẽm otigit & cognouit uictus
ex aĩa tenui: & ex ardore solis tẽpato ignib' resistit
& finẽ alti' se offerẽdi facit. Cũ. n. sui similẽ & leui
tatẽ & calorẽ adeptus ẽ tãq̃ paribus examinatus põ
deribus nullã i ptẽ mouet. Eaq; ei domũ natura
lis ẽ sedes cũ ad sui similem penetrauit: in quo nul

Quid ue pientibus: uelocissimum inquit omnium q̃ sunt est mens: nam p uniuersa discurrit. Lactantius: libro
locissimũ de õpificio: animus inquit tante celeritatis est: ut uno temporis puncto cœlum omne collustret maria
cœlũ aer peruolet. Terras & urbes pagret. Omne cœlum hoc aera intelligit Lucre. in hoc cœlo qui dicit aer.
Pli. quoq;. in. ii. & hoc cœlũ appellauere maiores: quod alio nomine aera: hinc grãdines sunt: & pruine
supra lu hymbres pcellæ: turbines. Ventorum hoc regnum: pacem summa tenent ut ait lucanus: supra lunana
nã oia pu pura oĩa ac diuturnæ lucis plena. Cogunt: congregant: conficiũt. Exhalationes terræ: Meteorologi
ra tradunt duas esse exhalationes siue euaporationes alteram humidam alterã siccã. Ex quibus fiant nim
Meteoro bi: nubes: tonitruas tempestates & id genus alia lege aristotelẽ & albertum in meteoris: sic. n. recte scire
logi q; dñr q̃ uulgus metaura inscite appellat: qua dictione apud graecos sublimia significantur ait aristote
Meteora les calefacta a sole terra necessum esse fieri exhalationes. Quam regionem: Aeris. s. crassi atq; cõcreti
qui terræ proximus est. Naturã sui similẽ aera tenuiorem liqdiorẽ: calidiorẽ: natura. n. animi est le
uis & calida. Finem altius efferendi. Aliæ aiæ lunarem circulum: altæ solsticialem retinere dicuntur
put minus magisue purgatæ fuerint. Semidei manes habitant: ut autumat Luca. id spatiũ qđ patet iter
terras luneq; meatus: quos uirtus ignea fecit imi etheris pacientes: theologi dixerũt elysium esse circa
lunarem circulum ubi aer purior est: tanq̃ illuc animi nexibus corporeis soluti subuolent: nõ me pre
rit a quibusdã phis elysios campos collocari in sphera a plane hoc inerrabili. Exanimatus: libratus
æqua lace: modificata utrinq; participatione: ut neque pondere deuergat neq; leuitate alicuius rapiatur.

Aletur

la re egens aletur :& sustētabitur iisdem rebus. qb⁹ astra sustentātur:& aluntur. Cūq; corporis facibus īflāmari soleamus ad omnes fere cupiditates. eoq; magis incendi:q; his æmulemur: qui ea habent: q̄ nos habere cupimus: profecto tūc erimus beati: cū corporibus relictis cupiditatū. & æmulationū erimus exptes: Quodq; nūc facimus cum laxati curis sumus: ut spectare aliquid uelimus & uisere id multo tum faciemus liberius: totosq; nos in contemplādis rebus: perspiciendisq; ponemus ꝓpterea qđ & natura inest mētibus nostris insatiabilis quædā cupiditas ueri uiscēdi:& oræ ipsæ locorum illoꝝ quo peruenerimus: quo faciliorem nobis cognitionē rerum cælestium: eo maiorem cognoscendi cupiditatem dabunt. hæc enim pulchritudo etiam in terris patriam illā:& auitam ut ait. Theophrastus philosophiam cognitiōis cupiditate incensam excitauit: præcipue uero fruētur ea: qui tum etiam: cum has terras incolentes circunfusi erant caligine: tamen

Aletur: cibus animorum in cælo & alimonia ut subtiliter uestigauit origenes libro secundo periarchon erit theoria hoc est cōtemplatio & intellectus dei. Sancti manducabūt panem uitæ: qui sapiētiæ cibus significatur quo aiæ nutriūt: bibētq; ex diuinæ sapiētiæ poculis: qui purior mente & excretior sensu erit is cito ascendet æris locū:& ad cæloꝝ regna perueniet:& in spheris singulis ꝓspiciet ea: quæ ibi geruntꝰ: & ratione q̄re geranꝰ agnoscet. Astra sustentātur: Stellas aīantes esse rōnabiles ecclesiastici doctores affirmāt: q̄ uanitati subiectæ eē dicunꝰ: quia corporibus idutæ sūt phi tradūt & maximæ platonici stellas alii humore terreno & pasci: quas igneas esse opinanꝰ: unde a poeta astroꝝ ignes dicti: cui sententiæ astipulaꝰ illud lucani: nec nō oceano pasci phœbumq; polumque credimus Aristoteles uero ī secūdo meteoroꝝ deridet eos: ꝓinde ac uanidicos quicūq; existimauerunt solē & sydera humore pasci: aut ergo philosophice intelligimus astra sustentari alimento hūecto: aut theologice nutriri theoria: idest speculatiōe diuinitatis:& deo frui secūdum Augustinū animi nostri uocabūt qui laudibus: deū uidebūt & amabūt: amabūt & laudabūt: hic erit aiorū cibus & nutricatio. Corporis facibus inflāmari: Platonici ex terrenis corporibus sic affici aīas opinanꝰ ut hic eis sint cupiditas: timor: letitia: tristitia:& id genus ꝑturbatiōes: qbus mortales uexanꝰ: quam Platonicam sentētiam luculentis uersibus mantuanus uates explicauit dicens. Terreniq; hebetant artus moribundaq; mēbra hinc metuūt cupiūtq; dolēt gaudētq;: nec auras suscipiūt clausæ tenebris & carcere ceco: huic sententiæ subscribit illud apostolicum: aggrauat animam corpus corruptibile & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Igiꝰ ex corpis cōtagiōe ꝑserpūt ꝑturbationes: uel ut ecclesiastici loquunꝰ passiones aioꝝ ex ardore corporeo animi stimulanꝰ:& cū primis tres existunt affectus uehemētissimi: qui hoies in oia faciora ꝑcipites agāt. Videlicet ira cupiditas: libido: ꝓpea poetæ tres furias eē dixerūt: q̄ mētes hoium exagitēt: ira ultionē desiderat: cupiditas opes: libido uoluptates. His emulemur: mō inuidiamus alias imitemur: ē.n. emulatio ægritudo si eo qđ qs cōcupierit alius potiaꝰ ipe careat. Nūc: Dū adhuc sumus ī uita.

Spectare aliqd. M. T. scribēs de officiis & de finibus bonoꝝ: hoīs iqt est ꝓpria uiri īqsitio & questigatio: ita q; cū sumus necessariis negociis curisq; uacui: tū auemus aliqd uidere audire: discere: īsitus est mēti cognitiōis amor:& ut auctor ē origies mens sciæ ueritatis dei & reꝝ cās noscēdi naturale desideriū gerit. Natura iest: sēptimus ē cāus. i. instictu naturali: naturaliter. Id multo liberius: cū i terris essemus ut inqt origenes uidimus aialia uel arbores & differētias eoꝝ ꝑspiximus: ueꝝ rōnes nō intelligimus: ita cōcepto i terris hmōi agnitiōis uel studio uel amore: nobis post exitū erit cognitio & ītelligētia sincerior. Ore: Regiōes alias extremæ partes ut littorale. Plinius ciuitates aut in mediteraneo aut in ora eē refert hinc soluere orā usurpatū: pro eo qđ ē enauigare:& ab ora hoc est littorali regiōe soluere retiacula nauiū ab ascederet: ridiculū est orā accipere ꝓ fune nautico sicut recētiores scriptores enarratoresq; interprætari solēt illud quītiliani orā soluētibus bñ ꝑcemur:& alibi apud eundē: sublatæ sūt anchoræ: soluimus orā: tanq̄ ora signiticeꝰ ipse funis: q soluiꝰ a nauigaturis. Cæteꝝ apđ nullū idoneū scriptorē ora i hoc significatu repiaꝰ. Nec illos qcq̄ iuuerit Titi Liuii uerba: cuius potissimū auctoritate fulciꝰ. Nāq; apđ Liuiū li. xxviii. sic legunt & sic legi uulgo solet: trahūt scalas: orasq; & anahoras ne i moliēdo mora eēt ꝑcidūt: q lectio si uera eēt: haud dubie oras accipemus ꝓ funibus: sed ego ap liui. lego nō oras: sed lora:& ita hēt uetustus codex: libuit hoc ī loco fusius euagari ad tollēdū publicū erorē q iueterauit irroborauitq; i explicatu oræ soluēdæ: cum soluere orā simplr significet nuigare:& ab ora hoc ē a littore soluere nauigiū. Patriā & auitā phiam: a patre & auo patria & auita diciꝰ philosophia: qua. s. usi sunt patres & aui nostri: rudi scilicet & ipolita: quā tpe Platonis. Aristotelis & theophrasti qui Aristotelis discipulus fuit: politissimam cultissimamq; effecerūt: est aūt nihil aliud phia q̄ studium amorq; sapientiæ. Fruentur ea: philosophātes designat: q præcipue fruentur pulchritudine rerū celestium & agnitione: quorū animi adhuc iclusi ceco corporis ergastulo nixi sunt pro uirili parte nosse sublimia:& cās rerū perscrutari. De pythagora dictum est: mente deos adiit:& quæ natura negauit uisibus humanis: oculis ea corporis hausit. Itaque tunc facie ad faciem uidebūt: quæ hic per speculum in enygmate uiderunt: frui autem proprie dicimur ea re: quæ p seipsam expetitur & delectat: uti uero ea re: quā propter aliud q̄rimus: unde ut scite iqt Augustinus: tēporalibus magis utēdū ē q̄

Cibus animoꝝ theoria
Sidera humore pasci
Perturbatiōes ex sotiatiōe corporum
Tres furiæ qđ
Vestigatio ueri ꝓpria hois
Soluere orā qđ
Locus quītiliāi
Correctus liuii locus
Frui
Vti

Frui nu mo uti deo im boꝝ est
Oculus mentis

fruendũ:ut frui mereamur eternis:improbi & prepofteri hoies frui uolũt numo:uti auté deo: qm̃ non numũ pp deũ impendũt:fed deũ pp numũ colunt. Acie mentis: acumine ingenii & oculo cordis. qui ut ait plato in fymphofio tũc acute incipit cernere cũ primũ corporis oculus deflorefcit. Difpicere: diligẽter ingrere & curiofe contẽplari. Hoftiũ põti: argumẽtũ a miori: Si delectat nos in terris uidiffe bofphoꝝ thraciũ:& fauces põti euxini & fretũ athlãticũ & extimas tantũ terraꝝ oras: quãto pulchrius iucũdiufq; fpectaculũ erit de cælo cõtẽplari ac fpectari fimul uniuerfa uno oculoꝝ obtutu: tã habitabiles q̃ ĩhabitabiles zonas fiue fafceas: hoftiũ aũt põti fignatur

Propõtis
bofphorus thracius
Euxinus
bofphorus cimerius

bofphorus thracius: quo põtus euxinus iũgitur ꝓ pontidi: nã geographi primas anguftias maris fe coartãtis: hellefpontũ uocãt: inde expaciatur æquor: quæ laxitas ꝓpontis appellatur. ubi iterum in actum coit & ftringif. illæ anguftiæ bofphorus thracius nuncupaf: ubi iterum effunditur pontus euxinus: qui curuatus ĩ figuram fcythici arcus committitur hoftio meotidis paludis: idq; hoftiũ cimerius bofphoros uocatur: bofphoros autẽ dici a trãfitu uel bobus meabili propter anguftias. Plinius folinufq; notificãt. Valerius flaccus cecinit bofphoron thraciũ accœpiffe nomen a traiectu ionis in uaccã deformatæ fic enim fcribit in. iiii: argonauticon bofphoron hĩc ueteres errãtis nominæ diuæ uulgauere. Idẽ longo carmine denarrat quẽadmodũ argonautæ per bofphoron thraciũ & hoftiũ ponti tranfiuerũt: ĩ cuius traiectu orpheus unus argonautarũ cecinit fabulã ionis primo in iuuẽcã mox in deã demutatæ.

Nauis argo dicta unde
Arguti
Argonautæ

Nominata argo: Nauis dicta ẽ uel ab argo architecto: d quo flaccus: ad carum tritonia deuolat argũ: moliri hũc puppẽ iubet & dmittere ferro robora: uel a uelocitate quã græci argon appellãt. Inde arguti: ut fentẽtiis ꝓbus: dicti q multũ ac celeriter loquũtur argos græce quoq; dr̃ tardus: hinc iocus in endecafyllabo epigrammatarii poetæ: non nautas puto uos: fed argonautas: ubi allufio ẽ ad famigeratos nautas: & intelligi tamen uult pigros & lẽtos nautas: alii autũmant argo noiatã eẽ ab argiuis hoc ẽ græcis: qd fentire uidef hoc ĩ loco. M. Tullius argonautæ ãt clariffimi græciæ heroes extiterunt: fupra qnq̃ginta: ut tradit Diodorus: quos noiatim pœne oẽs ꝑcenfent apollinius & Valerius flaccus: facta ẽ ãt argo nauis ex arbore: quã Alexãder Cornelius eonẽ appellauit: q̃ robore fimilis nec aq̃ nec igni corrũpi poffet. Pellẽ inauratã: uellus aureũ: qd ꝑconio poetaꝝ ẽ cantat iffimũ: ftrabo fabulã aurati uelleris cõfictã eẽ autumat: ex eo qd in regiõe colchica torrẽtes dñr auꝝ deferre: qd barbari lanofis pellibus excipiũt. M. V. i. ii. de re ruft. ꝑdiderũt inqt pecudes pp charitatẽ aureas habuiffe pelles ut ĩ colchi de œtha: ad cuius arietis pellẽ ꝑfecti regio genere dñr argonautæ. Freta: athlãticũ fiue gaditanũ fretũ fignat: qd europã aphricãq; difterminat: anguftias q̃ athlanticũ mare irrũpit terras: græci porthmon: latini fretũ appellãt: dictũ ẽ ãt fretũ ut iterpraetaf. M. V. a fimilitudĩe feruentis aq̃: qd ĩ fretum fæpe cõcurrat æftus atq; feruefcat. Oi cultu uacãtes: ex qnq; ptibus terræ: q̃s uocãt zonas alii plagas; martianus fafceas: ĩfefto rigore & eterno zelu ꝑmunf duæ extremæ: fiũtq; ĩhabitabiles ꝑpetua utriq; caligine obductæ: q̃ uero media ẽ exufta flammis & torrida ta uapore folis fit & ipa ĩhabitabilis: & ita tres plagæ uidelicet duæ extremæ mediaq; exufta nõ fũt habitabiles neq; cultæ pp nimios rigores: & nimios ardores. Apta & patefacta: Medici anatomas. i. diffectiões corpoꝝ appellãt: q̃s ꝑpe folẽniter faciũt; tanq̃ neceffariũ fit icidere corpa mortuoꝝ: eorũq; uifcera atq; ĩteftina fcrutari crophilus & erafiftratus nocẽtes hoies a regibus ex carcere acceptos uiuos ici debãt: cõfiderabãt ẽt fpiritu remanẽte uifcerũ ĩteftinorũq; pofiturã colorẽ; figurã; & ordinẽ: qd negociũ ut pote crudele a luculẽtis fcriptoribus iprobaf cũ nõ tã ad medicinã ptineat quã ad carnificinã. Nec audimus: Plinius in hanc fniam fi fcribit ĩ. xi. na. hiftoriæ aio uidemus: aio cernimus: oculi ceu uafa q̃dã uifibilẽ eius ptẽ accipiũt atq; trãfmittũt. fic magna cogitatio obcecat abducto itus uifu: fic ĩ morbo comitiali apti nihil cernũt aio caligãte. Quafi feneftræ: mens uidet: mẽs audit: ut phi afferunt: q p oculos & aures quafi p feneftras trãfmittit uim uidẽdi & audiendi: hĩc ait Lactãtius in libro de opificio: uerius & mãifeftus eft mentẽ eẽ: quæ p oculos trãfpiciat q̃fi p feneftras: lucente uitro aut fpeculari lapide obductas. Pli. oppido q̃ decẽter fingit ufurpat fiue nouat: uerbũ feneftrare: q̃fi p feneftras aperire: fic enim inqt media oculorũ cornea feneftrauit pupilla. Hieronymus fcribẽs cõtra iouinianũ. p quinq; fenfus inqt quafi p quafdã feneftras uitiorũ ad aiam introitus eft: hinc illud ꝑpheticũ; mors intrauit p feneftras ueftras

Aureum uellus
Porthmos
Fretũ
Anatomæ
Viuos diffecabãt
Aĩo uidemus
Mens audit
Feneftrauit
Mors p feneftras

acie mẽtis difpicere cupiebãt. & .n. fi nũc aliquid affeq fe putãt qui hoftiũ ponti uiderunt: & eas anguftias: p quas penetrauit ea q̃ ẽ noiata argo; quia argiui in ea delecti uiri uecti petebant pellẽ inauratã arietis: aut hi q occeani freta illa uiderẽt. Europam lybiãq; rapax ubi diuidit unda qd tãdẽ fpectaculũ fore putamus cũ totã terrã cõtueri licebit: eiufq; cũ fitũ: formã circũfcriptiõem tũ & habilitabiles regiones: & rurfum oĩ cultu pp aut uim frigoris: aut caloris uacãtes: nos. n. ne nũc qdẽ oculis cernimus ea quæ uidemus: neq;. n. eft ullus fenfus in corpe. fed ut nõ folũ phyfici docẽt: uerũ ẽt medici: qui ifta apta & patefacta uiderũt: uiæ quafi q̃dã fũt ad oculos ad naris ad auris a fede aĩ pforatæ: itaq; fæpe aut cogitatiõe. aut aliqua ui morbi ĩpediti apertis: atq; integris & oculis & auribus: nec uidemus nec audimus: ut facile itelligi poffit animũ & uidere & audire nõ eas ptes q̃ q̃fi feneftræ fũt aĩ: qbus tñ fentiret nihil q̃at mẽs: nifi id agat: & adfit. qd quod eadẽ mẽte res diffimillimas cõprehendimus ut colorẽ; fa

Quinq;

Quinq; nũciis: qnq; sensibus: ex qbus ut docet Aristoteles certissimus in hoĩe est tactus: & gustatus: cum reliqs supereẽ a multis. Nã aqlæ clarius cernũt: uultures sagacius odorant: liqdius audiũt talpæ. Ad eũ .s. aium sine quo nullus in corpe ẽ sensus: phi sensum cõmuné appellãt: ad qué sensus oẽs referunt. tanq̃ ad iudicé: sicut qnq; digiti ad manũ: cõnexi pgunt. Cõmunis sensus apud oratores accipiẽ p cõmuni quadã ĩtelligẽtia: de quo alibi plura. Quo celesté .s. sedé domiciliũq; aĩorũ. Liber aĩus: exutus uinculis terrenis & labe corporea. Foramina: Nares: oculos: aures: & os significat sensus .n. interp̃tes ac nuncii rerũ: in capite tãq̃ in arce mirifico artificio ad usus necessarios & facti & collocati sũt: ab opifice natura: q̃ ut inqt uerissime Mar. Tul. in .ii. de natura deorũ nihil põt eẽ calidius nihil sollertius. Præter aium: quãdo .s. solutus erit a carceẽ corpali & ergastulo terréo: quo hebetãẽ sẽsus: & aĩus pgrauaẽ. Quãuis: quãtum uis hoc est uberrime copiosissimeq;.

Gustatus in hoĩe tactus

Natura nihil calidius

porem: caloré odorem: sonum: quæ nunquã qnq; nũciis animus cognosceret: nisi ad eũ oĩa inferentur: ut idé omniũ iudex solus esset. atq; ea profecto tum multo puriora & dilucidiora cernẽtur: cũ quo natura fert libera aĩus peruenerit: nã nũc qdé quãquã foramina illa quæ patent ad animũ a corpe calidissimo artificio natura fabricata est: tñ terrenis cõcretisq; corporibus sũt intersepta quodãmodo. Cũ auté nihil erit pter animũ nulla res obiecta ĩpediet quo minus pcipiat: quale qdq; sit: quãuis copiose hæc dicerem⁹ si res postularet: quam multa quã uaria quãta spectacula aĩus ĩ locis cælestibus eẽt habiturus. Quæ qdé cogitans soleo sæpe mirari nõnullorũ in solentiam philosophorũ q naturæ cognitionem admirentur eiusq; inuẽtori: & principi grãs exultãtes agunt: eũq; uenerantur ut deum: liberatos enim se p eũ dicũt grauissimis dominis terrore sempiterno & diurno ac nocturno metu. quo terrore? quo metu? q̃ é anus tã delira: q̃ timeat ista? q̃ uos uidelicet si physica nõ didicissetis: timeretis acherontia tẽpla alta orci palida leti obnubila obsita tenebris loca. Non pudet philosophũ in eo gloriari: qd hæc nõ timeat: & q falsa esse cognouerit? ex quo intelligi põt quã acuti natura sint qui hæc sine doctrina credituri fuerit? Præclarũ ãt nescio qd adepti sũt q didicerũt se cũ tẽpus mortis uenisset totos eẽ pituros. quod ut ita sit (nihil enim pugno) quid habet ista res aut letabile aut gloriosum. nec tamé mihi sane q̃equã occurrit: cur nõ pythagoræ sit & Platonis uera sententia. Vt enim rationem nullã Plato afferret (uide qd homini tribuã) ipsa auctoritate me frangeret: Tot autem rationes atulit ut uelle cæteris sibi certe persuasisse uideatur: sed plurimi cõtra nitũtur animosq; quasi capite damnatos morte mulctãt: neq; aliud est quicquam cur incredibilis his animorũ uideatur eternitas: nisi q nequeũt qualis animus sit uacãs corpore itelligere & cogitatione comprehendere: quasi uero intelligãt qualis

Eiusq; ĩuentori: fortassis: Lucretiũ taxat q epicurũ ait primũ inuentoré fuisse naturæ: & precepta suppeditasse: qbus diffugiũt aĩ terrores: eũq; ut deũ colẽdũ esse p̃cipit. Lucretii uersus ex libro .y. hi sũt ĩ laudé epicuri cõpositi: dicẽdũ ẽ deus ille fuit deus inclyte mẽmi: q princeps uitæ rõnem inuenit eã: q̃ nũc appellaẽ sapiẽtia. Quiq; p arté fluctibus e tãtis uitã tantisq; tenebris: ĩ tã trãquillo & tã clara luce locauit: de eodé ait ĩ .yi. ueridicis igiẽ purgauit pectora dictis: & finem statuit cupidinis atq; timoris.

Deus ille fuit deus

Quo terrore: p ĩterrogationé illudens ait hæc: tãq̃ ridicula sint & inania: nec aniculæ qdé metuẽda: a qbus dixit lucretius: nos p epicurũ liberatos eẽ. Acherõtia tẽpla: tẽplum tribus modis dr̃: ĩ celo ĩ terra. sub terra. In cælo tẽplũ dr̃: ut in hæcuba magnaté pla cæli: ĩ terra: ut deorũ templa & delubra sub terra: ut in andromacha dixit ennius acherusa templa: alta orci saluete ĩfra. Íté nũc tẽpla significãẽ subterranea: uideturq; Cicero referre carmen ennianũ: cuius meminimus: & meminit. M. V. ĩ tertio latinæ linguæ. Orci: plutonis qué antiq uragum ab urgẽdo dixerũt: qué mõ uediũ: mõ sũmanũ: mõ dité appellãt: dictus est ẽt ab antiqs qetalis: q̃si mors quies sit erũnarũ. Lethi: mortis: ĩ funeribus inductiuis apd̃ priscos dicebaẽ ollus letho datus ẽ: qd signãt ille datus est morti. Quam acuti natura sint: p cõtrariũ ĩgt q̃ hebetes & bruti ac stupẽtes fuerĩt: qui sine doctrĩa ĩferos metuebãt: & umbrarũ terriculamẽta: q pueriliũ sũt deliramentorũ: cũ cõmẽticia sint & falsa. Totos eẽ pituros: hoc contra epicurũ & epicureos: maximeq; cõtra lucretiũ dictũ est: q aium cũ corpe totũ ĩterite arbitrãẽ.

Templũ triplex

Nomĩa plutõis
Quietalis
Ollus leto datus

Pythagore & platonis sñia: Quæ .s. asserit ĩmortalitaté aiorũ: credendũ est ãt maxĩe platoni: cuius auctoritas tãta ẽ: ut uel sola sufficeẽ possit: attamé rões tot aflert: ut pudeat nõ credeẽ. Morte mulctãt: mortales faciũt & mori affirmãt una cũ corpe: ut nihil sensus a morte reliquaẽ. Qualis aĩus uacãs: hæc haud dubiæ res mentes hoium cogitatiõesq; pturbat: dũ pcipere non possũt: q̃lis futurus sit aĩus solutus a corpore: quã figurã: motũ: positurã: sensum habiturus sit utpote incorporeus: unde plinius cũ dispicere non posset q̃lis eẽt a morte futurus aius mortalem credidit: q̃rens ubi cogitatio illi. qũo uisus au-

Ignoratur natura animai
Cōfirmatio

ditusq;:aut q̄ tāgit:q̄ usus eius:q dīede sedes:q̄ta ue multitudo tot seculis aīaꝝ uelut umbraꝝ:nūc.M.Tullius ait nō eē miꝝ si n̄ ꝑcipimus q̄lis futurus sit aīus post mortē:cū nec q̄dē nobis uiuētibus sat notus sit q̄lis in p̄sentia sit:dū adhuc ī corpe cōmoraṫ:q̄ sit eius forma magnitudo locus:ut.n. dixit Lucretius:ignoraṫ.n.q̄ sit natura aīai. Cōformatio:figuratio & forma alias cōformatio exornatio rhetorica ē cum ꝑsona fingiṫ:aut cū res muta siue informis fit eloq̄ns & formata:græco uocabulo dṙ ꝓsopopeia. Casurus ne in cōspectū:uidere & uideri ut īq̄t origines corpoꝝ res ē:icorporeæ uero naturæ q̄lis ē aīoꝝ uisio eē nō pōt:q̄bus nihil aliud cōuenit nisi nosce & nosci.

Acies
Subtilitas animorū frustratur uisū
Incolatus
Noctuinis oculis hebetior
Nosce ipam

Tāgere.n. & tangi nisi corpus nulla pōt res ut ait lucretius:itaq; socrates merito dicebat oportuisse hoīum pectora fenestrata & apta esse:ut nō occultos hērent sensus:sed patentes ad cōsiderādū. Aciē:uisum oculoꝝ.M. Tul.l.ii.de natura deoꝝ:acies ipa q̄ cernimus q̄ pupilla uocaṫ ita parua ē:ut ea q̄ nocere possint facile uitet:tāta est āt subtilitas aīoꝝ ut ob tutus n̄ros effugiāt:sicuti dixit apuleius fila ex q̄bus demones cōstāt esse usq; adeo tenuia:ut radios oīs n̄ri tuoris & raritate trāsmittāt & splendore reuerberent & subtilitate frustrenṫ. Tāq̄ aliene domui.Diuersoriū aīi dṙ esse corpus:perinde ac ibi more hospitis diuersetṫ ad breue tp̄s:cuius domiciliū ꝓpriū & patria sit cælū ex quo uenerit:unde icolæ dicimur:& ueluti ꝑegrinātes hic agere uitā erraticā tēporariāq;:post mortē in domo ꝓpria:hoc est i celesti domicilio uicturi uitā statariā ꝑpetuāq;:ex hac s̄nia est illa psalmographi ꝓphetæ suspiratio:heu quia incolatus meus ꝓlongatus est nimis. Quod nunq̄ uidimus:Argumentaṫ a simili:si nō intelligimus q̄d sit aīus:q̄a eum utpote iuisibilē nūq̄ uidemus:itelligētia cōplecti deū nō possumus q īcorporeus ē:inuisibilis:ieffabilis:incōpræhensibilis:supra captum mortaliū:circa quem heret itellectus:angustia & mens hebescit ad diuinæ maiestatis cōtēplatū:uixq; scintillæ obtiet locū:& ꝑfecto acies hūanæ mētis hebetior est atq; obtusior nocturnis oculis i speculatiōe diuītatis.Quid aut q̄lis:alteꝝ ad naturā:alteꝝ ad q̄litatē ꝑtiet. Aīo aīum uiderī:hoc faciunt curiosi & eruditi:ut quotidie ipsa

sit ī ipso corpe:q̄ cōformatio q̄ magnitudo q locus ut si iā possent ī hoīe uno cerni oīa:q̄ nūc tecta sūt casurus ne ī cōspectū uideaṫ aīus an tanta sit ci⁹ tenuitas ut fugiat aciē.Hec reputēt isti q negāt aīum sine corpe ītelligere posset. Videbūt quē ī ipso corpore intelligāt.Mihi quidē naturā aīi intuenti multo difficilior currit cogitatio multoq; obscurior:q̄lis animus in corpore sit:tanquam alienæ domui:quam qualis cū exierit:& in liberū celū quasi in domū suā uenerit:nisi.n. q nunq̄ uidem⁹ id quale sit intelligere nō possumus. Certe:& deū ip̄m:& diuinū animū corpe liberatū cogitatiōe cōplecti nō possimus. Dicearchus q̄dē & aristoxenus quia difficilis erat aīi q̄d aut qualis eēt ītelligētia nullū oīo animū eē dixerunt. Est illud q̄dē uel maximū:aīo ipso aīum uidere & nimirū hāc habet uim p̄ceptū Apollinis quo moneṫ se q̄sq; noscat. non.n.credo id p̄cipit ut mēbra n̄ra aut staturā figuramue noscamus. neq; nos corpa sum⁹:neq; ego tibi dicēs hoc corpi tuo dico sed aīo. cū igiṫ nosce te dicit:hoc dicit nosce aīum tuū. nā corpus:q̄dē q̄si uas ē aīi. aut aliq̄d receptaculū. Ab aīo tuo q̄cq̄d agiṫ id agiṫ a te. hūc igiṫ nosse nisi diuinū eēt nō eēt hoc acrioris cuiusdā aīi præceptū sic ut tributū deo sit. hoc ē seipsum posse cognoscere. sed si q̄lis sit aīus ip̄e aīus nesciat. dic q̄so ne eē q̄dē se sciet ne moueri q̄dē se? ex quo il

Hōiterior homo
Ānaia solahō

mente siue aīo quid sit ipse aīus dispiciāt. Vt se q̄sq; noscat:ā cælo descēdit γνωφισ σεαυτον:ut ait mordax poeta:q̄d latinæ significat nosce teip̄m:uel scito teipsum:cuipiā cōsulēti:quo itinere ad beatitatē ꝑueniret respondit delphicū oraculū:si te cognoueris:ipsius quoq; frōte templi hæc scripta sētētia ē:hō aūt cognoscit seipsum si originis natalisq; exordia pria respexerit:nec se q̄siuerit extra:ī cātico cāticoꝝ scriptū ē nisi cognoueris temetipsam:quē locū latissimæ exponens diuus Hieronymus autumat aīam duplici mō agnitionem sui cape:prio ut noscat q̄d sit ip̄a:& q̄liter moueaṫ.i.q̄d ī substātia & q̄d ī affectibus hēat:& hoc intelligi uult isto ī loco.M.Tul.Scd̄o mō aīa agnoscit semetipam:q̄n scrutamur ut utꝝ corpea uel īcorporea utrū īplex an ex pluribus cōposita utꝝ facta:an oīo a nullo sit facta utꝝ origo eius pariter cū origīe corpis traducaṫ q̄d ꝑ traducē fieri dṙ:an ꝑfecta extrīsecus ueniēs parato iam & formato iter uiscera muliebria corpe iduaṫ:& multa hoc genus dat āt operā aīus noster ad agnitionē sui ꝑ exercitia doctrinæ & studia diuina p̄terea dictū hoc bracteatū nosce teipsum referri pōt ad alia cōplus cula ut.s. hō nouerit facultates ut ꝑ his faciat ipensas:ut nouerit uires ne maiora uiribus aggrediaṫ:ut nouerit buccæ suæ mēsurā:q̄ in rebus sūmis minimisq; seruāda est:plinius & hieronymus chiloni lacædemonio uni.s.ex septē græciæ sapientibus s̄niam hāc ascribūt:quā l̄ris aureis delphis cōseruauit.M. Tul.i.y.de finibus:iubet nos pythius apollo noscere nosmetip̄os:cognitio aūt hæc ē una:ut uim n̄ri corpis aīq; morimus:seq̄murq; eā uitā:q̄ rebus ipsis ꝑfruaṫ. Neq; nos corpa:hō dṙ eē n̄ corpus:sed aīus:tāq̄ hō īterior sit uerus hō nō exterior:sup quo luculēta est diui hierōi.dissertatio:& dixit Macrobius:aīa uerus hō est. Quasi uas aīi:queunt phi utrū aīa sola sit hō:& ita sit ei corpus tāq̄ equus eq̄ti:an corpus solū sit hō aliquo mō se hēns ad aīam sicut poculum ad potionem:an uero nec aīa sola nec solū corpus:sed simul utrūq; sit hō totus ex utroq; cōpactus:ita tū ut aīus

tanq̄

la rõ nata Platonis: q̃ a socrate est in phedone explicata: a me ãt posita ẽ i sexto libro de repub. qđ semp mouet̃ id eternũ ẽ ꝙ ãt motũ affert alicui qđq; ip̃m agitatur alicũde qñ finẽ hẽt motus uiuẽdi quoq; finẽ hẽat necesse ẽ. solũ igit̃ qđ seip̃m mouet: qa nũquã deserit̃ a se nũq̃ se mouere qdem desinit: qnẽt ceteris q̃ mouẽt̃ hic fõs hoc prĩcipiũ ẽ mouẽdi: prĩcipii ãt nulla est origo. nã ex principio oriũt̃ oĩa. ipsum ãt nulla ex re alia nasci põt. nec. n. ẽẽt id principiũ: ꝙ gigneret̃ aliũde ꝙ si nũq̃ orit̃: nec occidit qdem unq̃. nã principiũ extinctũ nec ip̃m ab alio renasceret̃: nec a se aliud creabit. si qdẽ necesse ẽ a prĩcipio oriri oĩa: ita fit ut mot⁹ prĩcipiũ ex eo sit ꝙ ipsum a se mouet̃. id ãt nec nasci põt nec mori: uel cõcidat oẽ cælũ: oĩsq; natura cõsistat necesse est: nec uĩ ullã nãciscat̃ q̃ prĩo ĩpulsu moueat̃: cũ pateat igitur æternum id esse qđ seip̃m moueat: qs ẽ q ꝓpriã hanc naturam aĩs eẽ tributã neget? In aĩum ẽ. n. oẽ qđ pulsu agitatur externo. qđ ãt ẽ aĩatum id motu cietur ĩteriore. & suo. nã hæc est natura aĩ atq; uis: Quæ si ẽ una ex oĩbus q̃ seipsam semp moueat: neq; nata certe ẽ & æterna est. Licet concurrãt plebeii oẽs philosophi sic. n. ii. q a platone & socrate & ab ea familia dissidẽt appellãdi uidentur. nã nõ mõ nihil nũq̃ tã elegãter explicabũt: sed ne hoc qdẽ ipsũ q̃ subtil̃r cõclusũ sit ĩtelligẽt: sentit igit̃ aĩus se moueri. ꝙ cum sentit illud una sẽtit: se ui sua nõ aliena moueri: nec accidere posse: ut ipse unq̃ a se deserat̃ ex quo efficitur æternitas: nisi quid hẽs ad hæc. A. Ego uero facile sũ passus ne ĩ mẽtẽ qdẽ aliquid contrauenire: ita isti fauco sñiæ. M. qđ illa tandẽ nũ leuiora censes: q̃ declarãt ĩesse aĩs hoĩum diuina quædã? quæ si cernerẽ queãdmodũ nasci possẽt ẽt quẽ

tanq̃ p̃stabilior ip̃eret: corpus tãq̃ deterius ancillet̃. qđ οργανον και αγγειον. i. istrumẽtũ & receptaculũ aĩ esse tradũt: cuius tñ fulturis aĩus sustiet̃. Ipse aĩus: semp aĩ mortaliũ q̃siuerũt qđ sit ip̃e aĩus: nec adhuc satis exploratũ est: nec fortasse unquã sat erit. Ignorat̃. n. q̃ sit natura aĩai ut ait Lucretius: sed q̃uis aĩus ad p̃fectũ dispicere nõ possit q̃lis sit: tñ scit essentiæ suæ hoc ꝓpriũ esse: ut ꝑ se moueat̃. In phedro: liber ẽ platonis ĩscriptus phedrus: ĩ quo socrates cũ phedro disputat cõtra amorẽ & ꝓ amore ueluti palimodiã canes: ubi hoc argumẽtũ de ĩmortalitate aĩæ ualidissimũ põit: quẽ locũ. Cicero & hic & li. de rep. vi. i. ĩ somnio scipionis ad uerbũ trãstulit: & ĩ libro qt. oq; de senectute decenter usurpat. Quod semper mouet̃: Sũma argumẽti platonici hæc est aĩum mortis eẽ immunẽ: qñ ex se mouet̃. platonici ꝑ gradus syllogismoꝝ ad unum finẽ ꝓbationis euadũt: certã sibi ꝓpositionẽ ex antecedẽtis cõclusione faciẽtes: apud quos hic prior est syllogismus: aĩa ex se mouet̃: qcqđ ãt ex se mouet̃ sp mouet̃. Secundus ita fit aĩa semp mouet̃: qcqđ aũt semꝑ mouet̃ ĩmortale ẽ: igit̃ aĩa ĩmortalis est: & ita in duobus syllogismis duæ res probãtur. i. semp moueri aĩam: & eẽ ĩmortalẽ: alii usq; ad tertiũ gradũ ita argumẽtant̃: aĩa ex se mouet̃: qđ aũt ex se mouet̃ principium motus est: igit̃ aĩa principiũ motus est: rursus ex hac conclusione nascit̃ ꝓpositio: aĩa principiũ motus est: qđ aũt principiũ motus ẽ natũ nõ est: igit̃ aĩa nata nõ ẽ. Itẽ aĩa nata nõ est: qđ natũ nõ ẽ ĩmortale ẽ. Igit̃ aĩa ĩmortalitas est: sed istæ oẽs rõcinationes siue syllogismi platonicorũ de aĩæ immortalitate cõstabũt: si prima ꝓpositio: q̃ est ex se moueri aĩam: nõ refellat̃: hac. n. repudiata debilia fiunt oĩa quæ sequũt̃: fit unius syllogismi cõpendiũ ex oĩbus antedictis rõcinationibus hoc mõ aĩa ex se mouet̃: qđ ex se mouetur prĩcipiũ motus est: quod autem principium motus est natũ non ẽ: quod natũ non est ĩmortale est. Igit̃ anima immortalis est. Origenes libro tertio periarchon: q̃dam ait ex se q̃dã a se moueri: ex se moueri q̃ uiuunt: nec tñ sint animãtia: ut arbores a se moueri animãtia: ut hoĩes: extrinsecus aũt mouent̃ q̃ sine uita sũt ut lapides & ligna. Ad ĩmortalitatẽ aĩæ asserendã addamus & hoc theologicũ argumẽtũ: oĩs mẽs: q̃ de ĩtellectuali lucæ participat unius sine dubio debet eẽ nature: si ergo celestes uirtutes ĩtellectualis lucis. i. diuinæ naturæ: ꝑ hoc qđ sapiẽtiæ & sanctificatiõis ꝑticipãt: participiũ sũmunt: & hũana aĩa eiusdẽ lucis & sapiẽtiæ participium sũmit: sunt ista unius naturæ uniusq; substantiæ. Incorruptæ aũt sunt & ĩmortales cælestes uirtutes: igit̃ in corrupta sine dubio & immortalis erit ẽt aĩæ substãtia. Aristoteles cõtra platonicas argum̃tatiões esserit nihil eẽ qđ ex se moueri possit: sed oĩa q̃ mouẽt̃ ab alio moueri Aristotelica rõcinatio eneruat̃ & refellit̃ ab assertoribus platonicæ sectæ: ꝓinde ãc arguta magis quã uera sit. Nulla origo. græci αναρχον uocãt: qđ origine caret. Nec occidit: Cõsectarium est ut qđ orit̃ occidat. Ex quo ẽ illud Salustii: oĩa orta occidũt & aucta senescũt. Vi: uiolẽtiã. Quod se moueat: se mouere hoc solũ sig̃at nõ ab alio moueri: qđ græce αυτοκινητον: dr̃ seip̃m mouẽs. Inanime: Aĩa carẽs. Pulsu externo: Extrĩsecus mouent̃ q̃ sine uita sũt ut lapides & ligna: ex accidẽti mouent̃: q̃ cũ ip̃a nõ moueat̃ in eo tñ sũt qđ mouet̃: ut in naui sarcina seu uector q̃escẽs. Aristoteles ĩ prĩo de aĩa dupl̃r inq̃t mouet̃ oẽ: aut scđm alteꝝ: aut scđm seipsum: scđm alteꝝ: ut naturæ: scđm seip̃m ut nauis. Ciet̃: mouet̃. Motu ĩteriore: Aĩalia in semet cãm hẽnt mouẽdi: & oĩa q̃ aĩata sũt. Plebeii: minuti: & semidocti. Vi sua: mouet̃ aĩus ui hoc ẽ potẽtia interiore &

Phedrus

Gradus syllogismorum

Aĩa ex se mouetur

Argum̃ta ĩmortalitatis aĩæ

Ex se moueri a se moueri extrinsecus moueri

Autocineton

Ex accidẽti mouet

Bilis pra sina
Due aie in hominibus

sua:q nõ extrīsecus uenit:sed ex ipsius eẽntia:sicut ignis calidus dr qa ex se calet nõ ab alio fit calidus.Meri
to dixit.Origenes aiam substãtiã eẽ sensibilẽ & mobilẽ.Plato inqt ita aiam ex se moueri ut nõ aliã cãm uľ ex
trīsecus uľ iterius latẽtẽ huius motus dicat auctorẽ. Quid illa tãdẽ:mẽoriã ĩuẽtionẽ excogitationẽ mẽtiũ
gasq; disciplinas qbus aĩos exculros haud dubie diuinos eẽ credimus. Sãguinẽ bilẽ:Plato in timeo.Et me
dici docẽt ex elemẽtis qttuor cõpacta esse corpa: bilẽ eẽ multiplicẽ:est.n. atra.citrina:uitelina:rubes: pra
sina hoc ẽ uiridis.De his rebus oĩbus. Galienus.Auicenna.Aristoteles.Et cæteri nõ parũ multa ꝓdiderũt.

Quã uitis quã arboris:Sẽsus ẽ:si ex aĩo nihil alid' haberemus quã uitalitatẽ uideret talis in nobis aĩa eẽ:q̃lis in uitibus & arboribus:& cæteris plantis:q uiuere dñr uita illa uitali & uegetatiua & conseq̃nter mori.Ex quo illud uirgilianũ. Atq; interfice messes. Itẽ si in nobis nil alid eẽt q̃ appetitus & sensus.uideret eẽ in nobis aĩa talis q̃lis ẽ in brutis aĩantibus: q solo sensu appetituq; mouẽtur.Sed cũ sit rõ:mẽoria:& intelligentia:dclarat pricipiũ in nobis eẽ quodã diuinæ i mortalisq; naturæ:& iõ tradũt phi theologiq; duas uelut aĩas i nobis dicẽdas eẽ: alterã diuinorẽ q cælitus inserit: alterã ĩferiorẽ: quã ex corpali seie asserũt una cũ corpore seminari:uñ sine corpe uiuere eã negant posse:pp qđ & carnẽ eã frequenter appellãt ecclesiastici scriptores. Aĩa i plãtis uegetatiua a phis appellat Augustinus in qnto de ciuitate dei uitã uocat seminalẽ:q nobis cũ arboribus cõmunis ẽ: sensualẽ:q cũ pecoribus: itellectualẽ:quæ cũ solis angelis. Viuere dicimus:Aĩa.s.illa: quæ seminalis:q uegetatiua quæ alẽs appellat: Plinius ait uiuiscẽtia e terris maritari sauonio. Idẽ scribit de uita arborũ quarũdã longissima & quarũdã breuissima:idem mori arbores tradit. Vitis inqt etiuuenescit & morit. Memoriã: Augustinus libro decimo cõfessionũ cũprimis admiratur memoriã cuius sũt secreti & ieffabiles sinus: cuius uĩ dicit eẽ sibi incõprahẽsibilẽ: quæ thesaurus est:rerũ. In qua disciplinæ cõtinet:quã idẽ ait esse uentrẽ aĩ: Plato recordationẽ: In hanc sententiã ait Boetius:qđ si Platonis musa personat uex:qđ quosq; discit immemor recordatur: & Hieronymus:testatur phis dici discẽtia esse reminiscẽtias: platocum dogmia ẽ aĩas e cælo descẽdẽtes hau

Semina lis uita
Sensualis
Intellectual
Vita
Mors
Discentiæ sunt reminiscentiæ

admodũ interirent uiderem.nam sanguinẽ:bilem: pituitã ossa: neruos : uenas omnem deniq; mẽbrorum & totius corporis figuram uideor posse dicere : uñ cõcreta & q̃uo facta sint. Per animum ipsum: si nihil esset in eo: nisi id ut per cũ uiueremus .tã natura putarẽ hoĩs uitã sustẽtari. quam uitis quam arboris. Hæc.n. ẽt dicimus uiuer . Itẽ si nihil haberet animus hominis: nisi ut appeteret aut refugeret: id quoq; eẽt ei cõmune cũ bestiis. Habet primũ mẽoriam:& eã infinitã rerum innumerabiliũ . Quam q dem plato recordationem esse uult uitæ superioris. nã in illo libro qui inscribitur me nõ : Pusionẽ quedam socrates interrogat quedam geometrica de dimensiõe quadrati . Ad ea sic ille respondit ut puer. & tamẽ ita faciles interrogationes sunt . ut gradati respondens eo perueniat : quasi geometrica didicisset. Ex quo effici uult Socrates: ut discere nihil alid sit quã recordari . Quẽ locũ multo ẽt accuratius explicat in eo sermone: quem habuit eo ipso die : quo excessit e uita . Docet.enim quemuis qui omniũ rerum rudis esse uideatur bene interroganti respõdẽtem: declarare se non tum illa discere: sed reminiscẽdo recognoscere: nec uero fieri ullo modo posse: ut a pueris tot rerũ atq; tantarum insitas & quasi consignatas in animis notiones: quas ευνοιασ uocant haberemus : nisi animus antequam corpus intrasset. in rerum cognitionem uiguisset. Cumq; nihil esset

rire obliuionem rerum diuinarũ:quarũ in cælo erãt consciæ. Alias uero magis . Alias minus.Et iõ in terris
nõ discere sed reminisci:quod illic ante cognouerit:hinc est qđ q apđ latinos lectio apud græcos uocat re
petita cognitio:qa cũ uero discimus:ea recognoscimus: q naturalr noueramus ãtequã materialis influxio i
corpus uenĩẽtes aĩas ebriaret:& hoc est qđ poetæ leteũ fluuiũ uocauerunt : Intelligi uolẽs hanc obliuionis
aĩarũ potionẽ.Et ita pla.in dialogo de uirtute q inscribit menõ a menõe cũ socrate sermocinãte q̃rere ingt
ac discere reminiscẽtia ẽ. Pusionẽ.Puerũ græcũ & i domo Menõis genitũ atq; educatũ.Pusio.n.puer dici
tur:apud Iuuenalẽ.Apuleiũ.Ciceronem & cæteros. Antiqui puerum dixerũt pusum:puellam pusam. Der
dimẽsiõe q̃drati:Ita interrogat socrates puex in menone.Dic age o puer cognoscis ne tale.hoc spatiũ q̃dra
tũ eẽ:Et reliq̃ uberius apđ platonẽ explicata. In eo sermõe:phedon significat. Vbi socrates quo die piit
in carcere disputat đ imortalitate aiox. Reminiscẽdo cognoscere: Socrates in phedone docet nil alid eẽ
scire:q̃ acceptã: alicuius rei scientiã retinere qđ reminisci recte nominamus:& disciplina inquit reminiscẽ
tia est. Notiones:Notio ut tradit Boetius in tertio cõmentario topicorũ intellectus est qdã & simplex mẽ
tis conceptio:quæ ad res plures pertineat a se inuicẽ differentes.Notio intelligẽn est similium In rebus ue
ro similibus necessaria est differentiarum discretio ut animal intellectum ex notiõe pertinet ad plures dif
ferentias.Notionẽ græci εννοιαν uel προληψιν dicunt. Nihil esset qđ oriat : Autumat plato illa non esse:q
oriantur ut intereant augescãt senescãt.Id autem ꝓprie eẽ putat qđ eternũ est neq; mutabile neq; corruptibi
le:qđ dei ꝓpriũ est:hinc illud ecclesiasticũ.Ego sum qui sũ.tãq̃ solus deus esse dicat. Cũ in cætera laben
tia &

Influxio
Leteus flu.
pusio
Pusus
Disciplia reminiscẽtia
Notio quid
Quid ꝓprie dicatur esse

tia & caduca huius uerbi qđ est essetus ꝓprietasq; non cadat. Mundus quoq; æterna res mutat̃ nec idẽ ma-net. Deus auctore Augu. summa essentia est: & iõ immutabilis: rebus aũt esse dedit sed non sum me esse: si cut ipse est: & alius dedit esse amplius aliis minus: atq; ita naturas essentiarũ gradibus ordiauit græci dicũt ουσιαν qđ latini recentiores essentiã: græce dicit̃ τοον qđ latini ex sermonibus patrii egestate dicunt qđ est uerbum ꝓ uocabulo ponentie. Itaq; plato duas potissimum ουσιας .i. essentias esse ponit deum: & ideas q̃s latini formas siue species interp̃tant̃: & hæc est ꝓpria platonis suppelles: sunt aũt ideæ exemplaria æterna eorũ: q̃ naturaliter fiunt immortales immu tabiles inuiolabiles. Et ut res apertior fiat: opus est p̃ter oẽs hoĩes intelligere quẽdam hoĩem: & p̃ter omnes equos equum. Et p̃ter animalia animal ingenitũ. Et quẽadmodũ ex uno sigillo cõplures fiunt imp̃ssiones sic ex uno homine sexcenta milia hominũ. Et hæc est idea platonis: sup quare Apuleius & alcinous & plotinus platonici satis multa Seneca quoq; & Boeti. non pauca ꝓdiderũt atqui aristoteles a platone disentiens nullas putat esse ideas nullum rerũ exemplar æter num. Plãe uidet: Lucide & p̃spicue. Per turbatum domicilium: Ergastulum corpo ris significat: quo aĩa inclusa hebetescit: ac caligat. Et ꝑfecto uerissime poetæ egregiæ duo dixerũt uelut nebulã nobis ob oculos effusam: q̃ uisus mortales hebetaret. Quo meminimus: Galenus in microthe cui cere brum modificata tenuitate dicit eẽ causam memoriæ: cum ex cerebro crasso ꝓueniat obliuio. In humecto cerebro sensus hebe-tiores. In sicciori liq̃diores sunt: Augu. autu mat memoriam esse non animũ mõ uẽtrẽ animi. Cuius aula est ingẽs & oppido q̃ ad mirabilis. Simõides: Artem memoriæ pri mum ostendisse dicit̃ Simõides: ut ait For tunatianus. Cuius uulgata fabula est apud Quinti. & M. Tul. in libris đ oratore memi nit & marcianus capella in li. rhetorices ani maduertit autem ordinẽ maxime esse: qui memoriæ lumen afferret.

ut oĩbus locis a platone disserit̃: nihil. n. ille putat esse qđ oriat̃ & intereat. idq; solum esse qđ semper tale sit qualẽ ideã appellat ille speciem nos: nõ po-tuit aĩus hoc in corpore inclusus agnoscere: cogni-ta attulit: ex quo tam multarũ rerũ cognitiõis admi-ratio tollit̃: neq; ea plane uidet aĩus: cũ repente in tam ĩsolitum: tãq; perturbatũ domiciliũ ĩmigrauit sed cũ se collegit atq; recreauit tũ agnoscit ea remi-niscendo: ita nihil aliud est discere nisi recordari. Ego aũt maiore ui etiam quodãmodo memoriam admiror: quid ẽ. n. illud quo meminimus: aut quã habet uim aut unde naturã? nõ q̃ro q̃ta memoria. Simonides fuisse dicat̃: q̃ta Theodectes: q̃ta is q a pyrro legatus ad senatũ est missus Cyneas: q̃ta nu per Carneades: q̃ta q mõ fuit scepius Metrodorus: q̃ta nr̃ Hortensius: de cõi hoĩum memoria loquor: & eorũ maxime qui in aliquo maiore studio & arte uersant̃: quorum quãta mens sit difficile est existi-mare: ita multa meminerunt: quorsum igitur hæc spectat oratio? quæ sit illa uis & unde sit intelligen-dum puto: non est certe nec cordis nec sanguinis nec cerebri: nec atomarũ. aĩa sit aĩus ignis ue nescio.

Quanta thedectes: hic semel auditos q̃libet multos uersus ꝓtinus dicit̃ reddi disse. Discipulus fuit Aristotelis: cui oratoriæ artis libros donauit ut eos tã q̃ suos ederet: postea moleste fe rens titulum suæ gloriæ alii cecisse condidit uolumen aliud quo testatus est q̃dam sibi planius dicta esse in libris theodectis. Quanta cyneas: hic postero die q̃ ingressus romam fuerat & equestrem ordinem & se-natum ꝓpriis nominibus salutauit auctores Plinius: Solinus: Seneca. De quo cynea cyneæq; eloquentia satis multa Plutarchus in pyrro. Carneades: Nescio an hic sit ille carneades famigeratus homo omnium in di-cendo accerrimus & copiosissimus: quo argumentante quid ueri esset haud facile discerni posset: qui in il la nobili atheniensium legatione missus romam legatus. Disputauit de iusticia copiose sed disputationem suam postridie contraria disputatione subuertit. Dicens ꝓ iniusticia contra iusticiam: huius in differendo ea fuit uis: id acumen: ut apud lucillum differens neptunus de re difficillima ostendat non posse id expli-cari nec si carneadem ipm orcus remittat. Vt aũt dubitem an de hoc carneade singulari memoria p̃dito in-telligendũ sit facit uerbum illud nup nã satis constat carneadẽ de quo diximus fuisse tpis Catonis censo-rii: q annis nõ paucis ciceronem antecessit. Apud Pli. mentio est cuiusdã carmadæ græci hoĩs memoria sin-gulari p̃cellentis: qui legendis mõ repræsentauit uolumina bibliotecarũ: de quo satis cõgruenter hoc in lo-co: intelligere possemus: uerba sunt aperta & simplicia. Scepsius metrodorus: Ars memoriæ cõsumata fu it a metrodoro scepsio ut nihil non hisdem uerbis redderet̃ auditũ. Est autẽ scepsis ciuitas phrygiæ: quã q dem eneæ regiam fuisse tradunt. E scepsi fuerant Demetrius grãmaticus. Et hic metrodorus q nouo quo-dam dicendi genere usus multos deterruit: pp famam uero q̃q̃ pauper erat Claxũ cõiugum apud cariha ginenses est assequutus: mox apud mithridatem fuit in honore maximo & extimatione. Noster horten-sius in lucullo memoriã q̃dam diuina fuit rerũ: in hortensio uerborũ: de quo Cicero in bruto sic refert: pri-mũ memoria tanta: q̃ta in uiro cognouisse me arbitror: ut q̃ secũ cõmentatus eẽt: ea sine scripto uerbis eius dem redoleret q̃bus cogitauisset: memoriã hortensii: Quintili. & Sene. cõcelebrant q sedens olim totũ diẽ in auctione: oẽs res uenales & p̃cia & emptores ordine suo recẽsuit: argẽtariis recognoscẽtibus ita ut i nullo falleret̃: hic in foro romano rex causarũ ob eloquentiã dictus est: & aliq̃n̄ Emulus ciceronis existimatus: cu-ius tamen scripta intra famã fuerunt. Quæ sit illa uis: illa memoriæ potentia: quæ græce dicitur λυναμις

Essentia i deo ουσια
Quod est ideæ pla tonis
Nebula ob oculos
In hume-cto cere-bro sensus hebetio res Simoni des
Memoria theode ctis
Memoria cyneæ
Carnea dis acumẽ
Pro iusti-cia Cõtra iusticiam
Metrodo-rus
Memoria Scepsis
Memoria hortensii
Rex causa rum

Cerebrũ domicilium memoriæ

Hoc ſcio qđ neſcio

Nec cerebri: dudũ diximus ex cerebro ꝓut tempatũ fuerit memoriã exiſtere meliorẽ uel deteriorem: non quia cerebrũ ſit ipſa memoria: q̃uis ai̇ eſt: ſed quia domiciliũ. Fateri neſcire quid neſciã. Socraticũ ẽ: hoc unũ ſcio quid neſcio: Auguſti. nemo inquit ex me ſcire q̃rat qđ me neſcire ſcio. Et origines ignorantiã ait noſtrã nõ ignoramus. Siue aĩa. i. ſpiritalis & aerius ſit aĩus. Caliginoſo cœlo: aera craſſum ſeculẽtũq; terris ꝓximũ ſignificat. Si qd ſit: q̃d ad ſubſtãtiã ptinet; quale ad qualitatẽ q̃tũ ad magnitudinẽ. Capacitatẽ: Augu. noĩat memoriæ cauernas antea linus quã Cice. capacitatẽ uocat. An ĩprimi quaſi cœrã: ĩõ dixit Galẽus in materia cerebri molliore imprimi formas rex̃ ueluti ſigilli imp̃ſſiones.

Orator homies feros mitigauit

Qui rebus noĩa ĩpoſuit: in li. geneſeos tradiũ eſt. adamũ appellauiſſe noĩbus ſuis cũcta aĩantia: pla. in cratylo nõ cuiuſcũq; hoĩs eſſe ait noĩa rebus ĩponere: uex̃ eius q diuino ĩgenio p̄ditus ſit ut naturali poſita cõpetant. Diſſipatos cõgregauit: Fuit qđdã tp̃s cũ in agris hoĩes paſſim beſtiax̃ more uagabant̃. Et ſibi uictu ferino uitã ꝓpagabant: quo tp̃e qdã magnus uidelicet uir & ſapiẽs diſp̃ſos rõne & oĩone cõgregauit in unũ locũ. Et ex feris ac immãibus mites reddidit & manſuetos: ſicut de amphiõe ꝓditũ eſt: quod lira ſaxa duxerit: q̃a affatus ſuauitate hoĩes rupicões & incultis moribus ad obſequi ciuilis pellexit diſciplinã. Paucis lr̃arũ notis: inuentorẽ lr̃arũ ſignat de quo magna q̃o eſt: alii a cadmo: alii a mercurio; alii ab hebreis: alii ap̃ ſyros rep̃tas uolunt: ſup q̃ re extat oĩo nr̃a in li. oĩonũ. Stellax̃ motus.

Aſtrologiæ inuentor athlas

Repatorẽ aſtrologiæ deſignat quã Plini. ab athlãte rep̃tã autumat ſpheræ ipſius rep̃torẽ: obliq̃tatẽ ſigniferi apuiſſe anaximãder mileſius primus tradit̃: ſigna deinde in eo cleoſtratus. Qui fruges: ceres frumẽta inuenit: de qua Oui. pria dedit fruges alimẽtaq; mitia terris. Veſtitũ: ægyptii iuenerũt textilia. Tecta laterarias domos cõſtituerunt primi eurialus & hipbius fratres athenis: antea ſpectus erãt ꝓ domibus. Doxius lutei edificii inuẽtor fuit. Exẽplo ſũpto ad hirũdinũ nidis. Ad elegãtiora defluximus: nõ ſolũ ut inq̃t. M. Var. ueſtiti eẽ uolumus ut uitemus frigus ſed etiã ut uideamur ueſtiti eſſe honeſte. Itaq; ab utilitate ad uoluptate elegãtiaq; defluximus ex diſſilitudine plus uoluptatis q̃ ex ſilitudine capiẽtes. Tẽpata uarietate: ex diſſimilibus fit ſymphõia & cõceptus: & ut auctor ẽ Ari. uarietas dulciſſima eſt. No re ſed uocabulo errãtia: Plãe-

Varietas iucunda

Planete. Errores

tas ĩtelligit: q̃a uerbo græco πλαναομαι qđ ſignat ergo nomẽ mutuant̃: latini ab ĩceſſu uocãt errãtia & erraticas ſtellas: cũ tñ nulla errent minus illis. Nigidius errões appellat. Eſſe eius: architecti. ſ. dei. Oui. in laudem Aſtrologox̃ ſic cecit fœlices aĩæ: q̃bus hoc cognoſcere primũ. Inq; domos ſup̃as ſcãdere cura fuit. Archimedes: marcellus in expungatiõe ſyracuſax̃ interdixit ne archimedes unus uiolaret̃: q geometriæ ac machialis sciæ Cõſultiſſimus fuit: q celeberrimus eſt teſtimõio liuii Pli. Plutar. ſilii italici: & cæterox̃ quem. Mar. marcellus geometrã briareũ appellare ſolebat: tãq̃ cẽtimẽos gigãtes ſuparet bellicox̃ tormẽtox̃ mltitudie quox̃ fuit eximius machiator: hic tãto ĩgenii acumĩe p̄ditus fuit ut hierõi gl̃iabũdus iactauerit ſe hãc terrã trãſlatux̃ eẽ ad altex̃ terræ globũ: ſi quẽ nactus foret: hic uelut deus terreus mechanico artificio ſpherã uitreã fecit: ĩ q̃ mira cõuerſiõe diſſimillimi motus circulox̃ uiſcebãt̃: đ q̃ ſic ſcri. clau. Iura poli rerũq; fidẽ le

De archimede

Spheraui trea Archimedis

nec me pudet ut iſtos fateri neſcire qđ neſciã illud ſi ulla alia de re obſcura affirmare poſſem: ſiue aĩa ſi ue ignis ſit aĩus: eũ iurarẽ eẽ diuinũ: qd. n. obſecro te terra ne tibi aut hoc nebuloſa & caliginoſo cœlo aut ſata aut cõcreta uř tãta uis memoriæ? ſi quid ſit hoc nõ uides: at q̃le ſit uides: ſi ne id qdẽ: at q̃tũ ſit ꝓfecto uides: qd igit̃ utrũ capacitatẽ aliq̃ in aĩo putamus eſſe: quo tãq̃ in aliquo uaſe ea q̃ me minim⁹ infũdant̃: abſurdũ: id q̃dẽ: q. n. fundus aut q̃ talis aĩ figura intelligi põt aut q̃ tãta oĩno capacitas an ĩprimi q̃ſi cœrã aĩum putamus: & memoriã eẽ ſignatax̃ rex̃ in mẽte ueſtigia? q̃ p̃nt uerborũq; rex̃ ipſarũ eẽ ueſtigia: q̃ porro tã imẽſa magnitudo: q̃ illa tã multa poſſit effingere: qd illa uis: q̃ tãdẽ ẽ: q̃ iueſtigat occulta q̃: inuẽtio atq; excogitatio dř: ex hac ne tibi terrena mortaliq; natura & caduca ꝯcreta ea uř: aut q prius q̃ ſũmæ ſapiæ Pythagore uiſum eſt oĩb⁹ reb⁹ ĩpoſuit noĩa aut q diſſipatos hoĩes ꝯgregauit & ad ſocietatẽ uitæ conuocauit aut q ſonos uocis q ĩfiniti uidebãt̃ paucis lr̃ax̃ notis terminauit: aut q errãtiũ ſtellax̃ mot⁹ curſus ꝓgreſſiões: ĩſtitutioneſq; notauit: oẽs magni ẽt ſupiores q fruges: q ueſtitũ q tecta: q cultũ uite q p̄ſidia cõtra feras iuenerũt. A q̃bus mãſuefacti: & exculti a neceſſariis artificiis ad elegãtiora defluxim⁹. Nã & auribus oblectatio magna ex pte ẽ iuenta: & tẽpata uarietate & natura ſonox̃: & aſtra ſuſpexim⁹: tũ ea q̃ ſunt ĩfixa certis locis: tũ illa nõ re ſed uocabulo errãtia quox̃ ꝯuerſiões oĩſq; mot⁹ q aĩus uidit is docuit ſimilem aĩum ſuũ eẽ ei⁹ q ea fabricat⁹ ĩ celo eẽt. Nã cũ archimedes lũe ſolis q̃nq; errãtiũ mot⁹ ĩ ſpherã alligauit effecit idẽ q̃ ille q ĩ Timeo platõis mũdũ edificauit de⁹ ut tarditate & celeritate diſſimillimos mot⁹ una regeret ꝯuerſio: qđ ſi in hoc mũdo fieri ſine deo nõ põt: ne ĩ ſphera qdẽ eoſdẽ mot⁹ Archimedes ſine diuino ingenio potuiſſet imitari. Mihi uero ne hæc q̃dẽ notiora & iã illuſtriora carere ui diuina uidẽt̃;

gē℞ deo℞ ecce syracusius trāstu lit arte senex:pcurrit ꝓpriū m:titus signifer annū:& simulata nouo cynthia mense redit. In platonis thimeo deus:plato in thimeo:quē librū de mūdi cōstitutione cōscripsit:deum dicit factitatorē mūdi elatū gaudio esse uniuersitate pfecta. Poetā sine cœlestii instinctu:extat:libellus pla. de furore poetico. Democri.quoq;&.M.T.& alii poetas aiunt natura ipsa ualere & mētis uiribus encitari &: q̄si diuino quodā spiritu inflari:quare ennius iure sctōs appellat poetas. Eloquentia:flex aīa atq; oium regina re℞ dicta est orōa poeta bono:q̄ hoies simillimos diis facit.cū eloq̄ntia sine diuitate q̄dā eē nō possit.

ut ego aut poetā graue plenūq; carmē sine cœlesti aliquo mētis instictu putē fundere: aut eloquētiā sine q̄dā ui maiore fluere abūdātē sonātib⁹ uerbis: uberibusq; sentētiis:philosophia uero oium mr̄ artiū qd est aliud nisi ut plato ait donū:ut ego iuētū deo℞:hæc nos primū ad illo℞ cultum deīde ad ius hoium qd̄ situ est ī gnīs hūani societate:tū ad modestiā magnitudinēq; aī erudiuit:eadēq; ab aīo tāq̄ ab oculis caligiñē dispulit. Vt oīa supa:ifera prima ultia media uiderem⁹: ꝓrsus hæc diuīa mihi uī uis q̄ tot res efficiat & tātas:q̄d.n.memoria re℞:& uerbo℞:qd porro inuētio ꝓfecto id q̄ nec in deo q̄cq̄ maius itelligi pōt:nō.n.ambrosia deos aut nectare aut iuuētute pocula mistrante lætari arbitror: nec Home℞ audio q̄ Ganimedē a diis raptū: ait pp formā ut Ioui pocula admistraret: nō iusta cā cur Laumedōti tāta fieret iniuria. Fingebat hæc Hōerus & hūana ad deos trāsserebat:diuīa malē ad nos. Quæ aūt diuina:uigere:sapere īuenire meminisse: ergo aīus q:ut ego dico diuius ut Euripides audet dicere deus est: & q̄dē si deus aut aīa aut ignis est aīus idē ē hoium:nā ut illa natura cælestis & terra uacat & hūore:sic utriusq; ha℞ re℞ hūanus aīus ē exps: sin aūt ē qnta q̄dā natura ab Aristo. iducta: primū hæc & deo℞ ē & aio℞:hāc nos sniam secuti his uerbis in cōsolatiōe hæc expssimus: Aio℞ ulla ī terris origo īueniri pōt:nihil.n.ē ī aīs mixtū atq; ɔcretū: aut q̄d ex terra natū:atq; fictū eē uideat:nihil ē aut hūidū q̄dē aut flabile aut igneū:his.n.ī naturis nihil iest q̄d ui memoriæ mētis cogitatiōis hēat q̄ & preterita teneat & futura ꝓuideat & cōplecti possit p̄ntia q̄ sola dīna sūt:nec īuenieē unq̄ unde ad hoiem uēire possint nisi a deo:singularis ē igiē q̄dā natura:atq; uis aī seiūcta ab his usitatis notisq; naturis: ita quicquid est illud: q̄d sentit:quod sapit: quod uult:quod uiget cœleste:& diuinum est:ob eamq; rem eternum sit necesse est:nec uero deus ipse qui intelligitur a nobis:alio modo intelligi potest:nisi

Vt pla.donū:in timeo ait plat.phiā adepti sumus quo bono nihil unquā maius mortaliū gnī datū ē deo℞ munere neq; dabiē. Ad illo℞ cultū:ad deo℞ culturā primus deo℞ cultus ut inqt elegāter Se. Est deos credere. Deinde reddere illis maiestatē suā. Reddere bonitatē: sine qua nulla maiestas est:pietas ut trimegistus Lactātiusq; demōstrant nihil aliud ē q̄ dei notio & cultus. memoria re℞:Qualis erat in lucullo. Verbo℞:Qualis ī hortensio. Inuētio. Dialectica duas hēt ptes:unā inueniēdi. Alterā iudicandi. Inueniēdi pria ē ex qnq; rebus q̄s in oratore esse oportet: facultas.n. oratoris in qnq; ptes distributa est a rhetoricis doctoribus. Ambrosia deos:Fabulæ ferūt ambrosiā cibū deo℞ eē:nectar potionē. Ex quo illud epigrāmatiste:Iupiter ambrosia saē est & nectare uiuit. Ambrosios græce diuus & īmortalis dr̄:ap̄ Plī. ambrosia herba est:quā q̄dē botri uocāt odore nō iniucūdo:nectar īmortalitatē significat a νι pticula priuatoria & κτεινω occido. Iuuētute:Heben itelligit uxorē herculis Iunōis filiā:q̄ pollatrix & mistra poculo℞ ioui aliū esse tradiē: de qua in ꝓpti cōmentariis abūde:dea ē iuuēturis: ηβη græce pubertas noiaē. Ioui bibere:inde pocillator dictus a scriptoribus luculentis:de quo ait Oui. Arripuit iliaden q̄ nunc quoq; pocula miscet:inuitaq; ioui nectar Iunōne mistrat. Laomedōti Laomedō nō ganimedis fui pr̄ sed tros:ut tradit hōerus in.xx. iliados:iō āt mentionē facit Laomedontis:qa ilus pr̄ laumedontis frater fuit ganimedis & in laomedōte tāq̄ piu℞ atq; fidefragū succēsuerunt dii: & potissimum apollo & neptunus structores meniū troiano℞:qbus illusit & iposuit. Fingebat hæc homerus:augu.li.i.cōfes.meminit ho℞ uerbo℞ subiūgēs: sed uerius dr̄ quod fingebat hæc q̄dē ille:sed hoibus flagitiosis diuina tribuēdo ne flagitia putarenē: & ut q̄sqs ea fecisset nō hoies pditos sed celestes deos uideret imitatus. Quæ āt diuina:hic suspēdendū est cū iterrogatiōe:ut q̄ sequūē affirmatiue dici itelligamus. Ergo aīus deus:ī hāc sniam Virgil. An sua cuiq; deus fit dira cupido:Igiē ut apul.uerbis utar & bona cupido aī deus bōus est. Et aīus hūanus ēt nūc in corpe situs demōnūcupaē. Antiq aium a corpe seiugatū manē deū nūcupāt. Vtriusq;:& terræ & hūoris. Quita natura. Endelechiā signāt ex q̄ rō & intelligentia oriteē.

In cōsulatiōe:librū cōscripsit.M.Tul.de cōsulatione:in quo seipū de morte filiæ cōsolatus ē:ī phm crātorē ē sequutus. In his naturis.s.elemēto℞. Seiūcta:sūpata. Vsitatis naturis.s.terrena hūida:aerea & ignea.

Deus elatus gaudio pfecto mūdo

Poetæ sancti

Cultus deorum

Deos credere

Pietas dei cultus

Ambrosia

Nectar

Hebe.

pocillator gāımedes

Laomedō imposuit dus

Animus deus

mens ſoluta quædam & libera & ſegregata ab omni cõcretione mortali oĩa ſentiens & mouens: ipſaq; ꝑdita motu ſempiterno. hoc e genere atq; eadem a natura ẽ humana mens: ubi igiť aut qualis ẽ iſta mens? ubi tua: aut qualis eſt potes ne dicere? An ſi oĩa ad intelligendũ nõ habeo q̃ habere uellẽ ne his qdem: q̃ habeo mihi p te ut licebit. nõ ualet tñ animus: ut ſeſe ipſe uideat: ac ut oculus ſic aĩus ſeſe nõ uidens alia cernit. Nõ uidet aũt ꝙ minimũ ẽ formã ſuã fortaſſe: q̃q̃ id quoq;: ſed relinquamus. uim certe ſagacitatẽ memoriã motũ: celeritatem uidet hæc magna: hæc diuina: hæc ſempiterna ſunt. qua facie quidẽ ſit aut ubi habitet: ne q̃rendum qdem eſt ut cũ uidemus ſpeciẽ primũ candorẽq; cœli deindẽ cõuerſionis celeritatẽ tantã. q̃tam cogitare nõ poſſumus: tũ uiciſſitudines dieꝝ atq; noctiũ cõmutationeſq; tempoꝝ quadripartitas ad maturitatẽ frugũ & ad temperationẽ corpoꝝ aptas eorũq; oĩum moderatorem & ducẽ ſolẽ lunãq; accretione & diminutione lumĩs quaſi faſtoꝝ notãtẽ & ſignificãtẽ dies. Tũ in eodẽ orbẽ in. xii. ptes diſtributo qnq; ſtellas ferri eoſdẽ curſus cõſtantiſſime ſeruãtes diſpibus inter ſe motibus nocturnãq; cœli formã undiq; ſideribus ornatã. Tũ globũ terræ eminẽtẽ e mari fixũ in medio mũdi uniuerſi loco duabus horis diſtãtibus habitabilẽ & cultũ. Quarũ altera q̃ nos incolimus

Mens ſoluta quædam: Anaxagoras νουν appellat ideſt mentem. De qua ait Marcianus: Nus mentis ima complet: de qua Virgilius Spiritus intus alit totamq; infuſa per artus: Mens agitat molem & magno ſe corpore miſcet. Simonides rogatus a hierone qd eſſet deus deliberandi cã ſibi unam diẽ poſtulauit: cum idẽ poſtridie q̃reř biduum petiuit: Cum ſepius deplicaret numeꝝ dieꝝ. Admiranſq; hiero q̃reret cur ita facerer: quia inquit q̃to diutius conſidero tanto mihi res uideť obſcurior. Vt oculus ſic animus: Oculi: qui lucis uſu uitam diſtringunt a morte: alia cõtuentur ſemetipſos cernere non ualẽt itidem animus cũ id corporeus ſit & indiuiſibilis ſe ipſum uidere nõ põt alia intuẽs ſuo diuino cõtẽplatu. Quã q̃ id quoq;: Animus ſeipſum mõ quodã uidere dř qñ. ſ. noſcit ſeipm: de quo in ſupioribus dictum eſt. Vt cũ uidemus: longum hyperbaton. Nã deſcendendũ eſt uſq; ad illum locum: hæc igiť: & alia ĩmorabilia cũ cernimus poſſumus ne dubitare. Eſt ãt ſenſus cũ uidemus pulchritudinem mundi & cõuerſionem & uiciſſitudines tẽpoꝝ & motus ſtellaꝝ ordĩatiſſimos ꝑcul dubio credimus mundo p̃eſſe aliquem moderato: rem ſic aĩum nřm q̃uis eum non uidemus: tñ ex opibus eius agnoſcimus diuinũ eẽ & imortalem & quaſi quẽdã deũ cõſimilia ſcribũtur a Lactan. Quadripartitas: in quattuor tpa diuidiť ãnus uulgo: uer: eſtatem: autũnum & hyemen: qdã ſubtilius ſeſqui mẽſibus in octonas partes diuiſerunt: eſt ãt ſeſq menſis totus menſis cũ dimidio. Ducem ſolem. Solem ut inqt Seneca in. ii. q. ſequiť ãnus ad illius flexum hyemes eſtateſq; uertunť patruũ imitatus opinor Luca. ait. Sol tpa diuidit anni. Pli: de ſole loquens hic uices inqt tpum annũq; ſp renaſcentẽ ex uſu naturæ tempat: de ſole ait iulius firmicus i .y. matheſeos. Sol optime maxime: q oĩa cõponis: p quem cunctis aĩantibus ĩmortalis aĩa cũ diſpoſitione diuina diuidiť: q ſolus ianuas aperis ſedis ſupnæ ad cuius arbitriũ fatoꝝ ordo diſponiť. Sol cor cœli mẽs mũdi dř ab eruditis. Lunãq; accretione: in cremẽto: luna terre ĩperium ut inqt Firmicus mĩnus ex ui ciuitate ſortita oĩa aĩantiũ corpora & cõcepta procreat & generata diſſoluit. Creſcentis lunæ argumẽta corpibus noſtris & deficientis luminis ꝗdãna ſentimus: medule humani corpis cum luna creſcunt & decreſcunt. Phyticon. i. creſcendi natura ad nos de luna peruenit: ſicut eſt heticon. i. ſentiendi naturam de ſole mutuamur luna ut inquit Lactantius in lib. de ira nocturni tpis gubernatrix amiſſi ac recepti luminis uicibus menſtrua ſpacia moderatur. Factoꝝ notantem: ideirco hoc dici arbitror: quia in faſtis per ſingulos menſes deſcripti ſunt dies: menſium autem luna eſt moderatrix unde α mene. i. luna menſes dicti. Orbe: Zodiacum: qui & ſignifer diciť ſignificat orbem pro circulo poſuit ſicut alibi orbem lacteum dixit pro circulo: qui galaxia nominať. Alias orbis pro ſphera ut nouem orbes ſpheraꝝ auctor Macrobius. In duodecim partes. xii. ſigna quorum princeps eſt aries quod ſignum Firmicus Maternus equinoctiale: ſolſticiale regale tropicum appellat. Quinq; ſtellas: Saturnum: Iouem: martem: Venerem: & Mercurium: ſtellæ quidem ſingulares ſunt: ut erraticæ quinq; iam dictæ. Sydera uero ſtellarum plurium compoſitione formantur: q̃uis interdum ſydus pro ſingulari ſtella dicatur ſicut & apud græcos aſter ſtella una eſt & aſtron ſignum ſtellis coactum: qđ nos ſydus uocamus. Duobus horridis ſtãtibus: duas plagas hitabiles intelligit: hanc quã nos incolumus & alterã: quã hĩtant antiſthones: nřa dicta eſt a doctiſſimis ſcriptoribus θερινη. i. eſtiualis. Altera chimerine a nobis hyemalis: q̃ ad auſtrum deflexa auſtralis quoq; nuncupať: cum noſtra ſeptẽtriõibus ſuppoſita ſit. Sub axe poſita: ſub polo ſiue uertice ſeptẽtriõali: alias axem accipimus p toto celo ut illud uirgilianum axẽ humero torquet ſtellis ardentibus aptũ: ꝓprie ſignificat diametrõ mundi: de quo ſic ait apuleius in coſmographia: eos polos dicimus a q̃bus uelut a cardinibus axis eſt ductus diuiſor & diſcriminator mũdi: orbẽ terræ in medietate cõſtituẽs: in notiſſimo ſignificatu axis poniť p ligno plauſtroꝝ tereti circa quẽ rotæ uertuntur: unde pro curru uſurpať a poetis:

Νουσ
Mens
Situm ſimonidis
Oculus ſe non uidẽs alia uidet
Seſq menſes octo
Sol ãni moderator
Cor cœli ſol Luna imperatrix terre
Medullæ cum luna creſcunt
Orbis
Aries ſignum regale
Stellæ
Sydera
Aſter
Aſtron
Themerine plaga
Chimerinæ
Axis
Axis diſcriminator mũdi

sub axe posita ad stellas septem. Vnde horrifer aquilonis stridor gelidas molit' niues. Altera australis ignota nobis quã uocant græci antiaxona: cæteras ptes incultas q aut frigore rigeant aut urant' calore. Hic aũt ubi hitamus nõ intermittit suo tpe cœlũ nitescere: arbores frõdescere: uites letificę pãpinis pubescere ramos baccaꝝ ubertate incuruescere: segetes largiri fruges: florere oĩa fontes scatere herbis prata cõuestirier. Tũ multitudinẽ pecorum parti ad uescẽdũ ptim ad cultus agroꝝ ptim ad uehendũ ptim ad corpa uestiẽda hoiemq ipm quasi contẽplatorẽ cœli ac deoꝝ ipsorumq cultorẽ: atq hoĩs utilitati agros oẽs & maria parentia: hæc igit' & alia inumerabilia cũ cernimus possumus ne dubitare? qn his psit aliqs cõditor uel effector si hæc nata sunt: ut Plat. u' uel si semp fuerint: ut Aristoteli placet moderator tanti opis & muneris: sic mẽtem oĩs quis cã nõ uideas ut deũ non uides: tñ ut [illegible] agnoscis ex opibus eius sic ex memoria reꝝ & inuentione & celeritate motus oĩq pulchritudine uirtutis ui diuinæ mentis agnoscito in quo igit' loco est? Credo qdẽ in capite & cur credã afferre possum: sed de hoc alias nũc ubi sit aĩus? Certe qdẽ in te est. Quæ est & natura dei ppria puto & sua: sed sac igneã sac spirabilẽ nihil ad id de quo agimus: illud mõ uideto ut deũ noris: & si eius ignores & locum & faciẽ: sic aĩum tibi tuũ notũ esse oportere ẽt si eius ignores & locũ & formã. In aĩ aũt cognitiõe dubitare nõ possumus nisi plane in physicis plumbei sumus: qm̃ nihil sit aĩs admixtũ: nihil cõcretum nihil copulatũ nihil coagmentatũ: nihil duplex: q cum ita sit: certe nec secerni nec diuidi nec discerpi nec distrahi potest nec interire igit': est enim interitus quasi discessus & secretio ac direptus eaꝝ partium q añ interitũ iunctione aliqua tenebant' his & talibus rõnibus adductus socrates: nec patronum

Ad septem stellas.i.ad septẽtriones: qd' sydus consit ex septem stellis: quod a figura posituraq ipsa: quia simile plaustri uidet' ãtiq græcoꝝ ἅμαξαν.i. plaustrum dixerunt nostri a bobus iunctis: q rustico uocabulo triones dicunt': septẽtriones appellarunt: uel quia ita sunt sitæ hæ septẽ stellæ: ut ternæ pximæ quæq iter se faciant trigona idest triqtras: figuras. ἀντιάξονα: quasi cõtra axem posita ἀντι.n. græce contra & ἄξων axis. Zona.n. illa australis opposita est nr̃æ zonæ: q uergit ad axem.i. uerticem & polũ septẽtrionalẽ. Vites pubescere: speciosa translatio ut uites pubescere dicant' hoium more: sic Virgi. dixit: in quarto pubentes herbæ: nigricũ lacte ueneni: a plinio uites p similẽ trãslationẽ dictæ sũt eiuuenescere qñ iã uergunt ad seniũ exacta iuuẽta. Incuruescere: curui fieri: qd' fit qñ ubertas fructuũ: onerat parentẽ pacuuius finxit uerbũ p̃licẽ ter appellando pecus incur uiceruicũ a ceruice incuruat qd græci dicũt. κυρταύχενα. Cõuestirier: cõuestiri: figura grãmaticalis est: q d' paragoge: alii pparalepsin uocant. Ad cultus agrorũ: ut sunt boues aratorii. Ad uehendũ: ut sunt iumẽta & eq & aselli dicti dossuarii qa dorso uehũt. Ad corpora uestiẽda: ut sũt oues: qbus corpoꝝ tutela debet': cũ ex eaꝝ uellere: atq lanitio uestimenta conficiant' apud natiões penitissimas ubi imodici rigores dominant' in usu sunt pellicæ uestes: quas rhenones appellãt. scribit Cæsar in.vi. cõmentario germãos uti puis: rhenonũ tegumentis. Hoiem cõtemplatorẽ cœli: tradunt philosophi deũ fecisse mũdũ pp hoiem: ipsos uero hoies pp se tanq̃ diuini tẽpli antistites spectatores operum rerũq celestiũ: q deũ pietate colerent & uenerabũdi cõtẽplarent'. Vt Arist. placet: Pythagoras & Aristo. mundũ innatũ & infactũ esse sentiũt: plato uero in timeo mũdi factitatorẽ deũ fuisse autumat eũq nũq̃ territuꝝ. Credere in capite: sm eos loquutus est: q dicũt in cerebro esse mentis regimẽ & arcẽ sensuũ: qd' & Plini. in. xi. refert ob hoc plato platoniciq pdiderũt totũ hoiem i capite esse: ubi portio mẽtis optima.i. rõnabilis arcẽ tenet. Fac spirabilẽ: æriã: flabilem: Virgi. cœli spirabile lumẽ. Aĩum notũ eẽ oportere: Noscit' aĩus: ex memoria ex inuẽtione & celeritate motus: cuius eẽntia sensibilis est & mobilis. Sic deũ ut inqt origenes mens nostra cognoscit ex pulchritudie operum: cũ tñ ipm intueri non qat. Coagmentatũ: cõiectum: connexũ coagmenta dicuntur cõiectiones arctæ. Nihil cõcretũ: Dõatus cõcretũ id dici ait: qd' ex minutiis mltis i unã cogit' massã: qd' simplx ẽ id idiuiduũ ẽ idiuidui ãt nulla est distractio: nulla separatio: aliq indiuidui nomen amitteret. Simplex est aĩus & cõseqnter indiuiduus: & ob id ab interitu remotus: cũ interitus sit separatio qdã ex eo dictus: qd eat medius iter animã & corpus: merito dixit Serui. ignẽ celestẽ esse eternũ qa simplex ẽ: oĩa.n. sinthetã .i. cõposita exitũ sortiũt': Si hõ ut inqt galenius: in li. de elemẽtis simplex & unũ foret nõ doleret: & cõseqnter nõ interiret. Seqla.n. doloris est mors: qm̃ nullũ sic corpus qd' dolere possit & mori nõ possit. Direptus. Direptio: diuulsio. Eaꝝ ptiũ aie.s. & corpis: quoꝝ mors solutio est. Nec patronũ q̃siuit: socrates cũ sctissime uixisset accusatus ab anyto lycone & melito accusatoribus p se ipse dixit i iudicio capitis: ut nõ supplex aut reus sed magr̃ aut dñs uideret' eẽ iucundũ: qn ẽt cũ lysias disertissimus orator orõnẽ scriptã attulisset: q̃ p se in iudicio uteret': ea tãq̃ paꝝ uirili uti noluit: nec alieo pcinio defẽdi: fuit itaq capitis dãnatus pri

Plaustrũ
Septẽtriones
Antiaxon plaga
Pubescere uites
Incurui ceruicum
Dossuarii
Rhenones apud cæsarem
Hoies propter deũ
Homo totus i capite
Coagmenta
Concretũ
Interitus
Omnia syntheta mortalia
Socrates accusatores

mis secũdisq; iudiciũ sententiis: quos indignatione cõmotos exarsisse cõstat: cũ interrogatus quá penã se cõ
Phrytane/ meruisse cõtereť rñdisset: se meruisse: ut amplissimis honoribus & p̄miis dacoraret: & ut ei uictus quoti
um quid dianus in phrytaneo publice p̄bereť: q honor ap̄ græcos maximus hẽbať: est aũt phrytaneũ: locus iudiciũ
Phrytanis & in quo magistratus hitant ueluti curia & phrytáis ipse magĩatus gubernatorq;. R. pu. dictus sup quo i. yi.
Refracta/ suetonii cõmentario nõ pa⁊ multa annotauimus. Cõtumaciã: existimant inqt Seneca phiæ fideliter dedi
rii tos cõtumaces esse ac refrectarios: ubi refractarii eleganti uocabulo significať philosophi a refrigẽdo di
cti tanq̃ liberrimi sint & cuncta obstantia re
fringentes: ut nullo seruitutis claustro coer
ceanť. Sup̄mo uitæ die: Disputatio hæc so
cratis p̄dita est a platone: in li. cui titulus ẽ
phedon. Mortife⁊ poculũ: lictor undeci
uiro⁊ q magistratus erat athenis: ingrediẽs
carcerẽ circiter solis occasum denunciauit
socrati uenenũ esse bibendũ: mox in calice
allatũ ẽ uenenũ: erat aũt cicuta quá ait pli.
publica atheniensium poena inuisam esset:
Cicuta so/ cuius uis refrigeratoria frigore enecat inci/
cratẽ con piũtq; algere ab extremitatibus corporis &
fecit ita socrates hausto interpide atq; alacriter
poculo mortifero deambulare coepit: & cũ
crura iá grauari sẽtiret: iacuit supinus: sic. n.
Verba no/ q uenenũ dedit iusserat: cum extrema alge
uissima so rent: frigusq; letale p̄cordia occupasset de/
cratis fecit in hæc uerba esculapio gallũ debemus
quẽ redditeq; negligatis: hinc illud Tertul
liani: Socra. esculapio gallinaceũ p̄secari iá
in fine iubebat: credo ob honorẽ patris eius
quia Socratẽ apollo sapiẽtissimũ oium ce/
cinit: de cicuta q̃ socratẽ confecit ait persius
barbatum hoc crede magistrũ dicere sorbi
tio tollit quẽ dira cicutæ: & Iuuenalis: q p/
tem acceptæ seua inter uincla cicutæ accusa
tori nollet dare. Duas esse uias: in phedõe
Duæ uitæ puto inqt Socrates non unã esse ad inferos
inferorũ uiá: sed multos tramites m̃tosq; anfractus
habere: aius ergo: q cupiditate corpis est in
fectus q se uel iniustis contaminauerit cedi
bus uel alia his similia p̄petrauerit: q deni/
q; admodũ imundus & inqnatus est: hunc
oẽs aiæ fugiunt atq; declinãt: nec reperiť ul
lus: q uel socius uel dux eius fieri uelit: ita/
q; oi auxilio destitutus diutissime errabun
dus uagať: q uero purá moderatáq; transe/
gerit uitá deos socios ducesq; nactus ibi habitat ubi unicuiq; conuenit: quo⁊ domicilia sunt elysii cãpi. Vir
gi. in. yi. socraticũ platonicũq; dogma sectatus sic p̄pe diuinitus cecinit: hic locus est ptes ubi se uia findit in
ambas dextera q̃ ditis magni sub menia tendit: hac iter elysiũ nobis: at leua malo⁊ exercet penas: & ad ipi a
Via uirtu/ tartara mittit: phi duas ha uias alterá uirtutũ: alterá uitio⁊ esse uoluerunt: eáq; q̃ sit assignata uirtutibus ar
tis ardua duam & cõfragosam: ut appareat ue⁊ eẽ illud hesodi: sudorẽ posuere dei uirtutis ad arcẽ: uiá uero uitio⁊
Via uitio/ primo ingressu amená facileq; esse uoluerũt: p̄pea qd' uitia qbusdá deliniamentis illiciũt aios mortaliũ:
rũ facilis ecclesiastici scriptores duas istas uias celi & infero⁊ eẽ dixerũt: qa iustis imortalitatis: iniustis pẽa eterna p̄
Via cele/ posita est: ille melior cõuersa est ad solis exortũ: alia uero deterior ad occasum: uia celestis difficilis & ...
stis uosa est: uia p̄ditionis plana & patẽs ac delectabilis u r: in una mõstrauit deus tpalia mala cũ æternis bonis: i
Via perdi altera tpalia bona cũ eternis malis. Se a corpibus se uocauissent: talis est uita pho⁊: q se uocant se a uolupta
tionis te & abducũ a cultu corpis: unde a plato. plis dr̃ esse pene mortuus: cũ a cõmertio corporis aium maxie se/
Cãtus cy greget: neq; uoluptates corpis p̄cipiat. Ad illo. s. deos. Cygni apollini dicati: cygni qñ se p̃ntiũt morituros
gnorum tunc maxie canunt dulcius: q̃ antea cõsueuerũt: congratulantes ut inqt Socrates apud Pla. qđ ad deũ apol
in morte linẽ sint cuius erant famuli migraturi: hoies uero cũ ipsi mortẽ expauescát cygnos quoq; falso criminanť:
táq̃ lugẽtes mortẽ ob dolorẽ cãtũ emittát: sed qa inqt Socra. phebo sacri sunt: ut arbitror diuinatione p̄diti p̄
sagiũt alterius uitæ bona: iõ q; cátát alacrius: gestiũtq; ea die q̃ p̄ supiora tpa: Pli. arbitrať cãtũ cygno⁊ q in
morte flebilis narrať falsum esse quẽ poetæ celebrát: unde ait epigrámatista: dulcia defecta modulať car
mina lingua cátator cygnus funeris ipse sui: latine olores dñr oui. sic ubi fata uocát udis abiectus in herbis:
Olores ad uada meádri cõcinit albus olor. Aspectũ oino amitterẽt sensus ẽ sicut oculi in cõtẽplatu solis caliganť

q̃ siuit ad iudiciũ capitis: nec iudicibus supplex fu/
it adhibuitq; liberá cõtumaciã a magnitudinẽ aĩ in
ductã non a sup̄bia. Et sup̄mo uitæ die de hoc ipso
multa disseruit & paucis ante dieb⁹ cũ facile posset
educi e custodia noluit. Et cũ pene manu iã morti/
fe⁊ illud teneret poculũ: locutus ita est: ut non ad
mortẽ trudi: ue⁊ in cœlũ uideteť ascendere. Ita. n.
cẽsebat itaq; disseruit duas esse uias: duplicesq; cur
sus aio⁊ e corpore excedẽtiũ: nã q̃ se hũanis uitiis
cõtaminassent & se totos libidinibus dedidissent q̃
bus cecati uelut domesticis uitiis atq; flagitiis se in
quinassent: uel in re pu. uiolãda fraudes: i expiabi/
les cõcepissent iis deuiũ quoddã iter eẽ seclusum a
cõcilio deo⁊: q aũt se itegros castosq; seruauissent
qbusq; fuisset minima cũ corpib⁹ cõtagio: seseq; ab
his semp seuocauissent: essentq; in corpibus huma
nis uitã imitati deo⁊: his ad illos a qbus essent p̄fe
cti reditũ facilẽ patere. itaq; cõmemorat ut cygni q
non sine cã Apollini dicati sunt sed q; ab eo diuina
tionẽ hẽre uideanť: qa p̄uidẽtes qd in morte boni
sit cũ cantu & uoluptate morianť: sic oibus & bõis
& doctis esse faciendũ: nec uero de hoc q̃ sq̃ dubi/
tare posset nisi idẽ nobis accidere diligenter de aĩo
cogitãtibus: q; iis sæpe usu uenit: q cũ acriter ocu/
lis deficientẽ solẽ intuerenť: ut aspectũ oino amit/
terent sic mentis acies se ipsam intuens nõnũq̃ he/

&in

& in defectu eius perspiciendo incõtinentes languescũt: sic acies humanæ mẽtis hebetior fit & obtusior dũ seipsam intueri conatur: Orige. in primo periarchon: sicut oculi inqt substantiã soli intueri nõ possunt: sic mens nostra hebetior fit dũ ad incorporea nitit & ad seipsam cognoscendã acriter cõtendit. Reuertens: purior lectio est reuer es nisi exponere uelis reuertens p recogitãs respiciensq; multa repugnãtia: & ad orationẽ referẽ: quæ in tam subtili disputatione debet esse cũctabũda & pensitata: cũ nihil certi nihil explorate habeamus. Et a græ. s. tractata sunt: a qbus & nos ista mutuamur.

Cato exẽplar uirtutum

bescit. ob eamque causam contemplandi diligentiã amittimus. Itaq; dubitãs circũspectãs hesitans: multa aduersa reuertens: tanquam rate in mari imenso nostra uehitur oratio: sed hæc & uetera & a græcis: Cato autẽ sic abiit e uita ut causam moriendi nactũ se esse gauderet. Vetat. n. dominãs ille ĩ nobis deus in iussu hinc nos suo demigrare. Cũ uero cãm iustã deus ipse dederit: ut tunc socrati nunc Catoni sæpe multis: ne medius fidius uir sapiens lætus ex his tenebris in lucẽ illam excesserit: nec tamẽ illa uincula carceris ruperit. Leges. n. uetãt sed tanq̃ a magistratu: aut ab aliqua potestate legitima: sic a deo euocatus atq; emissus. exierit. tota. n. philosophorum uita ut ait idem cõmentatio mortis est. Nam quid aliud agimus? cum a uoluptate. idest a corpore cum a re familiari quę est ministra & famula corporis: cũ a republica cũ a negocio omni seuocamus animũ qd inquã tum agimus? nisi animum ad se ipsum aduocamus: secũ esse cogimus. maximeq; a corpe abduci mus secernere autẽ a corpore animũ: ne qcq̃ aliud ẽ q̃ emori discere: quare hoc cõmẽtemur: mihi crede disiũgamusq; nos a corporibus. i. cõsuescamus mori. hoc & dum erimus in terris erit illi cælesti uitæ simile. Et cũ illuc ex his uinculis emisi feremur minus

Cato ãt sic ab. e ui. Catonẽ illũ significat quẽ docti uiuam uirtutum imaginem & exemplar appellãt: q se uticæ occidit: ne uictori Cæsari seruiret: cuius interitũ tanq̃ cõstãtissimi miro p̃conio Seneca extollit: q in libro cui titulus est qd' in sapientem nõ cadit iniuria refert: nec Catonẽ uixisse post libertatẽ: nec libertatem post catonem: q alibi dixit eodem uulnere libertatem animam emisisse: quo Cato se confodit. August. uero & Lactã. eum accusant tanq̃ sui homicidã. Causam moriendi. Lactan. de Catone scribẽs sic refert: & hic tñ aliquam moriendi causam: uidetur habuisse odium seruitutis. Vetat deus demigrare: Iosippus uiri inqt fortissimi non est se occidere: imo ignauissimi deumq; idigne ferre arbitraẽ: cum donũ eius homo dispiciat: ab illo. n. uitam accepimus siquis ergo dispositum homĩs male tractauerit pessimus statim ac perfidiosus habeẽ. Si. dei depositum ex proprio corpore quis eiecerit maxime peccat: ægesippus quoq; libro tertio ingrati est inquit & citius discedere q̃ uelit. & diutius uiuere q̃ uoluerit ipse q uitam donauerit: non licet animam soluere a corpore nisi ei qui ligauit: deo seruiinũ debemus: dei ergo nos quasi serui expectemus imperia: hinc apud iudeos: q se occidebant in sepultos eos abiici decretũ erat apud alios aũt dexteræ abscindebanẽ eiusmodi mortuorum: quæ in ipsos armatæ fuissent quoniam: ut corpus ab anima. ita manum a corpore alienam esse existimarent: apud Plat. in phœdõe ait Socra. nõ prius dicere hoĩem seipsum interficere q̃ deus necessitatem aliquã imposuerit: qualem nobis inquit imposuit in p̃sentia: sicut eos inquit Plato qui potestatis imperio truduntẽ in carcerem non oportet inde defugere: prius q̃ potestas ipsa quæ clausit abire permiserit: sic nobis in iussu dei demigrandum e uita non est. uetatq; hoĩem sibi inferre uel accersere mortem: docens expectandã esse naturam. Næ certe. multum: ualde aduerbium est affirmantis ut grãmatici tradunt græci dicunt ναι: ναι: ουκ: ουκ: pro est: est: nõ: non. Vincula carceris: sicut custodia: quæ a carcere non diffugiet priusq̃ potestas ipsa: quæ in carcere trusit abire permiserit. Leges. n. uetant: apud iurisconsultos titulus est de effractoribus hoc est de his qui carcerem effregerint: qbus pœna ex legibus constituta est. Philosophorum uita: Diuus Hierony. libro tertio contra Ruffinũ philosophiam inquit meditationem esse mortis dicunt quotidie nitentem de corporis carcere educere aiæ libertatem: qd' Plato in suis libris: & maxime in phœdone p̃sequtur ubi differit Socrates nihil aliud cõmentari philosophos q̃ mori atq; esse se morituros: nam cũ mors nihil aliud sit: q̃ aiæ solutio a corpore: hoc maxime ac soli faciunt q recte p̃hantur: sunt. n. p̃hi cõtemptores uoluptatũ: quales sunt epularũ poculorũ: & rei ueneræ: reliquũ quoq; corporis cultũ cũ magni pendit p̃hus ex quo fit ut pœne mortuus sit seiugatus a rebus corporeis: p̃hus. n. non est philosomatos. i. corporis amator non philocrimatos: non philotimos. i. pecuniarũ honorũq; cupidus: hinc Plato duas mortes nouisse tradiẽ: alterã illã notissimã: qua aĩa soluiẽ a corpore: alterã cum aia adhuc ĩ corpore cõstituta corporeas illecebras philosophia docente cõtẽnit & cupiditatũ dulces insidias: reliquasq; oẽs exuiẽ passiões. Sene. in primo de cõsolatione ad martiã. Plato clamat sapiẽtis aium totũ in morte p̃minere: hoc uelle: hoc meditari: hac semper cupidine ferri in exteriora tẽdentẽ: Hiero. in epistola cõsolatoria Platonis inqt sentẽtia est. oẽm sapientiũ uitã meditationẽ esse mortis: laudãt hoc p̃hi & in cœlũ ferũt. Cõsuescamus mori: duce. s. p̃hia: q̃ aium a corpe secernit abducitq; a corporeis illecebris. Ex his uinculis græci corpus σωμα dicũt quasi σημα. i. aiæ sepulchrũ tanq̃ ibi sepulta sit. Nã ut cõstet aĩal necesse est in copẽ aĩa uinciaẽ: iõ corpus demas hoc est uinculũ nũcupaẽ & soma quasi quodã σημα. i. aiæ sepulchrũ. Vnde Cice. mõ corpus esse uinculũ: mõ sepulchrũ eẽ

Nefas seipsum occidere

Snia ægesippi

Dextrã abscidi homicide sui iiussu dei moriẽdũ nõ est

Næ effractores

Phia meditatio mortis

Cõteptor uoluptatũ philosophus

Philosomatos

Philocriatos

Soma corpus

Demas uinculũ

ait ergastulũ quoq; & carcer dr̃ corpus ab idoneis scriptoribus: tanq̃ clausæ sint aiæ ergastulo tenebroso & carcere ceco. In cõpedibus corporis: uinculis antiqui cõpedes non solum pedũ uincula: sed & manuum dixerunt ab impedimento. Varro manus compede conor reuellere: inde cõpeditus deriuat̃. Nec uia mors est: cum aĩa uinculis corpoꝝ alligata & ergastulo membroꝝ hebetata lãguescit ac torpet nec officiũ suum satis fungi põt: non uiuere uidet̃: sed mortua. Mori.n. animæ dicũtur cum in terram ex coelo fluentes corporibus uestiunt̃. præterea hæc uita cũ sit tot tantisq; calamitatibus referta mors potius uita dicẽda est: ut inq̃t Augu. in. xii. de ciui. dei. Malo: magis uolo. Siue retractabis: hoĩ siue uelit siue nolit moriendũ est: & soluendũ tributũ mortaliũ: ita.n. Seneca mortẽ appellat. Dudũ: modo: pauloante. Vel dii ipsi: ai a corpore seiugati reuertẽtes ad originale domicilium dei fiũt uel cũ diis diuersant̃: qđ multo beatius est: q̃ in terris degere iter feculẽtias cloacales: dixit Tullianus Scipio: deũ te igit̃ scito esse: siqdẽ est deus: q uiget: q sentit: q meminit: q puidet: q tã regit & moderat̃ & mouet id corpus: cui ppositus ẽ quã nũc mũdo ille princeps deus. Ideo physici mundũ magnũ hoiem: & hoiem breuẽ mũdũ esse dixerũt: qa aĩa ad imitationẽ dei mũdũ regẽtis regat & ipsa corpus: hinc aĩum deum & prisci philosophoꝝ & Tullius dixit. Qui potest: qũo. cur interroganue. Mithylenis: ciuitas est i ĩsula lesbo: de qua Ora. laudabũt alii clarã rhodõ aut mithylenẽ: uiros claros habuit antiqtus pithacũ unũ ex septẽ sapiẽtibus & Alceũ poetã: theophães quoq; historiaꝝ scriptor mithyleneus fuit Põpeio magno p q̃ familiaris; dicearchus inscripsit libros lesbyacos qa in ciuitate lesbi mithylene disputatio hẽbat̃: dicearchi supra mẽtio facta est. Cornicibus: cornices polychronias esse.i. lõgeuas nemo est q nesciat. Plutar. i lib. de deficiẽtibus oraculis & Pli. nouem nostras cornici etates attribuũt: ex auctoritate hesiodi ita scribenns εννεα τοι ζωει γενεας λακερυζα κορωνη ανδρων ηβαντων .i. garula cornix nouẽ hoium uiuit etates: hinc Oui. ora capuatq; nouẽ cornicis secula passe. auso ni. in grippo ternarii numeri; & totiẽs trino cornix uiuacior æuo. Diu mãsuros aios: stoici tãdiu durare dicũt aĩam: q̃diu durat & corpus: uñ ægyptii cõdita medicamẽtis cadauera diutissime seruãt: ut.s. aĩa lõgo tpe p duret. Labamus: uacillamus titubamus: nõ manẽtes pseuerãter i pristina assensione. In his.s. rebus: q̃ ad asserẽdã ai imortalitatẽ ptinẽt. Amicos stoi. tãq se stoicũ & stoice sectæ sectatorẽ i his questiõibus pfiteat̃: a qbus tñ dissentit sup aiæ imortalitate & merito: nã si cõcedit̃ aios posse manere diu separatos a corpore: cõsequẽs uidet̃: ut & sp permãere possint: nec unq̃ itereãt. Credamus panetio a cõtrario itelligit panetio nõ eẽ credẽdũ q aios facit eẽ mortales: fuit aũt panetius phus iclytus: q tris libros de officiis lucu lẽtos cõdidit: quos. M. Tu. magno cũ studio maximoq; ope emulatus est. Phorum homeꝝ: cũ hõerus princeps sit & deus poetarũ iõ panetius platonẽ homeꝝ philosophorũ appellat: quasi inter phos ita eminentem si

ergastulũ corpus

Cõpedes

Deus est aius

Hõ breuis mũdus

Mythilene

Cornices polycrõie

Aiam tã diu durat q̃ corpus

Panetius de officiis

tradabit̃ cursus animoꝝ: nam qui in cõpedibus corporis semp fuerũt ẽt cũ soliti sunt tardius ingrediũtur: ut hi q ferro uincti multos annos fuerunt: quo cũ uenerimus tũ dẽiq; uiuemus. Nam hæc qdẽ uita mors est: quã lamẽtari possem si liberet. A satis tu qdẽ in cõsolatiõe es lamẽtatus. quã cũ lego nihil malo quã has res relinq̃re. His uero auditis multo magis. M. Vẽiet tp̃s. & qdẽ celeriter: & siue retardabis siue propabis: uolat.n. ætas. Tñ aũt abest ab eo ut malũ mors sit: ꝙ tibi dudũ uidebatur: ut uetear ne homini nihil sit nõ malũ aliud certe: sed nihil bonũ aliud potius. siqdẽ uel dii ipsi. uel cum diis futuri sumus. A. Quid refert? Adsunt.n. qui hæc nõ probẽt. M. Ego aũt nunq̃ ita te in hoc sermone dimittã ulla uti rõne: ut mors tibi uideri malũ possit. A. q põt cũ ista cognouerim? M. q possit rogas. Cateruæ ueniũt cõtradicẽtiũ nõ solũ epicureoꝝ quos qdẽ non despicio: sed nescio quomõ doctissimus q̄sq; contẽnit. accerrimæ aũt deliciæ meæ. Dicçarchus contra hãc imortalitatẽ diseruit. Is.n. tres liberos scripsit q lesbiaci uocant̃ ꝙ mytilẽis sermo hẽtur. i qbus uult efficere aios eẽ mortales: stoici aũt usurã nobis largiunt̃ tanq̃ cornicibus diu mãsuros. aiũt aios semp negãt. nũ igit̃ audire cur ẽt si ita sit mors tñ nõ sit in malis ut uidet̃. A. sed me nẽo de imortalitate depellet. M. Laudo id qdẽ: & si nihil aĩs oportet cõfidere mouemur.n. sæpe aliquo acute concluso labamus: mutamusq; sñiam clarioribus ẽt in rebus. In his est.n. aliqua obscuritas. id igit̃ si accideret simus armati. A. sane qdẽ: sed ne accidat prouidebo. M. nunqd igit̃ est causæ qn amicos nostros stoicos dimittam eos dico q aiũt aios manere e corpore cũ excesserint sed nõ semp istos uero: q ꝙ tota i hac cã difficillimũ est suscipiãt posse aium manere corpore uacãtẽ. Illud ãt ꝙ nõ mõ facile ad credẽdũ est sed eo concesso qđ uolũt cõsequẽs: id certe nõ dant ut cũ diu pmanserit: ne intereat. A. bene repræhẽdis: & se isto mõ res hẽt. M. Credamus igit̃ panetio a platone suo dissẽtiẽdi quẽ.n. oĩbus locis diuinũ quẽ sapiẽtissimũ: quẽ sanctissimũ: quẽ homeꝝ philosophoꝝ appellat huius hãc unã sñiam de imortalitate animoꝝ nõ pbat

bat

cut Home.iter poetas excellit.Macro.quoq; ob.id Virgiliũ uocat Homerꝝ Mãtuanũ. Nasci aũt aı̃os: qcqd nascit̃ itereat necesse est:si nascit̃ aı̃us cõsequẽs est ut iterea:qa nasci & mori sunt cõsectaria. Dolere aı̃os ergo iterire:argumẽtum phoꝝ est nihil esse qđ dolere possit:nec mori possit:passio.n.eternitatẽ resoluit:ex quo cõcludũt aı̃os interire cũ doleãt.cõtra quos ait Augu.in.xxi.de ci.dei:qđ animus dolorẽ pati põt & mori nõ põt:nec cõsequẽs esse ut mortem faciat;qđ dolorẽ facit:platõici asserẽtes imortalitatẽ aı̃oꝝ dicũt aı̃os nõ ex sua natura dolere:sed ex corpoꝝ cõtagione pollutos;qđ & Vir:sensit in.vi.æneı.scribẽs:hinc.i.ex terrenis

bat.ut.n.q nemo negat: qcquid natũ sit interire. nasci aũt aı̃os q declarat eoꝝ similitudo:q procreãtur:q̃ ẽt in ingeniis nõ solũ in corporibus appareat alterã aũt affert rõnẽ:nihil esse cum doleat:quin id ægrũ esse quoq; possit.qđ aũt in morbũ cadat: id ẽt iteriturũ.dolere aũt aı̃os ergo ẽt interire.hæc refelli pñt.sunt.n.ignorantis cũ de æternitate aı̃oꝝ dicat̃ de mẽte dici quæ omni turbido motu semp uacet:ñ de ptibus his ĩ qbus ægritudĩes iræ libidı̃esq; uersentur:quas is cõtra quẽ hæc dicant̃ semotas a mẽte & disclusas putat iã similitudo magis appet ĩ bestiis q̃rũ aı̃ sunt rõis exptes:hoium ãt similitudo ĩ corpoꝝ figura magis extat & ipsi aı̃ magni refert:quali ĩ corpore locati sunt. multa.n.e corpore existũt q̃ acuãt mẽtẽ.multa q̃ obtũdãt.Aristoteles qdẽ ait oẽs ĩgeniosos melãcholicos eẽ:ut ergo me tardiorẽ eẽ non moleste ferã enumerat multos.idq; quasi cõstet. rõnẽ cur ita fiat affert q si tãta uis est ad habitũ mẽtis ĩ his q̃ gignunt̃ ĩ corpe.ea sunt aũt q̃cũq; sunt q̃ similitudinẽ faciãt:nihil necessitatis affert cur nascat̃ aı̃ similitudo:omitto similitudines uellẽ ad esse posset panetius uixit cũ africano.quare rẽ ex eo cuius suorũ similis fuisset africani fratris nepos facie uel pr̃is: iste oium pditoꝝ ita similis:ut eẽt facile tetertimus cuius ẽt similis.P.crassi sapiẽtis & eloquẽtis.& primi hoı̃s nepos.multoꝝ alioꝝ uiroꝝ claroꝝ:quos ni

corpibus moribũdisq; mẽbris metuũt cupiuntq; dolẽt gaudẽtq;. De mẽte dici:ſm Platone;q mentẽ hoc est cõsiliũ & rõnẽ tanquã principalẽ aniæ partẽ ait capitis arcẽ tenere: eãq; uacare oı̃bus pturbatiõibus ueluti reginã ac dominã.Ex cãdescentiã uero & cupiditatẽ infernas ab domina sedes obtinere pinde ac diuersoria neqtiæ;atq; luxuriæ: & ita duas ptes in mẽte pcul relegatas ac semotas facit ne iportuna uicinitas rõnẽ superne cõstitutã pturbaret:in his aũt duabus postremis ptibus ueluti popinis qbusdam uersari autumat pturbatiões:qbus hoies sunt obnoxii. Quas is.s.plato. Hæc dicant̃:a pãetio. Similitudo in bestiis;similitudinũ q̃ ĩ hoibus sunt reputatio est in mente: cogitatio ẽt uel uiri uel fœmine coeuntis aı̃o subito trãsuolãs effingere similitudinẽ existimat̃. Iõq; plures in hoı̃e quã in cæteris aı̃alibus differẽtiæ:qm̃ uelocitas cogitationũ aı̃q; celeritas & ĩgenii uarietas multiformes notas iprimit cũ ceteris aı̃antibus imobiles sint aı̃ & similes oı̃bus singulisq; in suo cuiq; genere:ex quo fit:ut ĩ bestiis q̃ in oı̃bus similitudo magis appareat:clarissimi phoꝝ medicorũq; similitudines in corporibus filioꝝ sic fieri putãt:cũ semina iter se pmixta coalescũt;si uirile supauerit pr̃i similẽ puenire siue marẽ seu fœminã:si muliebre pualuerit pgeniẽ: respondere ad imaginẽ mr̃nã:si uero æqua fuerit ex pari semine pmistio. Sobolẽ illam aut utriq; parẽtũ aut nulli similẽ futurã.empedocles autumat si par calor ĩ parẽtũ seminibus fuit pr̃i similẽ marẽ pcreari: si frigidus fœminã matri similẽ parmenides uero refert tũc filios esse pr̃i cõsimiles cũ ex dextris ptibus genitura pfluxerit:ex leuis mr̃i. Aristo.& Albertus magnus subtilius curiosiusq; talia sectati sunt:quos leges cũ uoles. Magni refert:plurimi interest. Quali in corpore:mẽbroꝝ cõpagibus uelut organis:ad exercitiũ sui mẽs utit̃ ut inqt origenes: ex quo fit ut corpore male habito maleq; cõstituto ueluti organo corrupto aı̃us hebetescat & obtũdat̃:e cõtrario aı̃us ille uegetior est & acutior cuius corpus bene cõpactũ est:nã ex bona uel mala corpoꝝ:ut aiũt medici cõplexiõe:aı̃us in nobis est acutior uel hebetior. Ingeniosos melãcholicos. Aristo.libro pblematũ duodeuigelimo:melãcolicos fuisse ait fere oẽs:q ingenio caluerũt;uel in studiis phiæ uel in republica administrãda:uel in poematæ cudẽdo:uel in artibus exercẽdis melãcholicos fuisse empedoclẽ.Socratẽ:Platonẽ:& alios cõplures nouisse sese refert:inibiq; luculẽta est dissertatio:qua melãcholia hoc est atrabilis uino cõparat̃:& sicut uinũ uarios reddit hoies:ita ĩ melãcholicis ĩgenii uarietas existit. Me tardiorẽ eẽ:festiuiter hoc dictũ est.tãq̃ Cicero.q melãcholicus nõ erat tardioris ĩgenii foret:q erat acutissimi. In his:ut in attrabile q̃ uarios mores uariũq; ĩgeniũ ĩsinuat hoı̃bus.Quæ similitudinẽ.Cice.ad naturã corpoꝝ refert similitudinẽ aı̃oꝝ:quã panetius ad pcreationẽ referebat:ut aı̃os mortales eẽ demõstraret. Vixit cũ africõ.Emiliãus africanus significat̃:q posterior fuit & carthaginẽ numãtiãq; deleuit;quẽ græci neoterõ uocãt.i.iuniorẽ:quẽ panetius comitatus est in legatiõe Alexãdriã pficiscẽtẽ:scripsit ad.Qu.Tubero.de dolore patiẽdo. Fratris ne.frater africani mioris fuit Fabi.alobrogicus:q p adoptionẽ isertus est familiæ fabioꝝ:q prius oı̃um mille põdo argẽti habuit de quo ait.M.T.in lelio.Quintũ uero maximũ fratrem ægregiũ uiꝝ oı̃o sibi nequaq̃ patrem:tãq̃ supiorem colebat. Facie uel pa.hic distiguendũ est:ut sit sensus nepotem fratris africani facie qdem fuisse patri sı̃sem:uita uero & moribus simillimũ flagitiosis. Pu.cla.pu.crassum signari existimo q tradit̃ qnq; habuisse reꝝ bonaꝝ maxia & pcipua:fuit.n.ditissimus:nobilissimus:eloqntissimus:iurisconsul-

Home. mãtuanus
Aı̃um dolere posse nec mori
Mens ĩ arce capitis
Excãdescentia
Cupiditas
Aı̃us ex cõplexione corpis acutior
Ingẽiosi melãcholici
Melãcholia uı̃o cõparat
Panetius comes emiliani
Quinq; pcipua in crasso

tissimus:& põtifex maximus. Nepotes & filii: in hanc sententiã scribit Mãlius in.iiii.astronomicon: degenerãt nati patribus uincũtq; parentes. Vale.maximus caput facit de his: q a parentibus claris degenerauerũt inter quos cũprimis memorat superioris africani filiũ turpitudinũ maculis notissimũ. Itẽ refert Quinti Fabii maximi alobrogici: qui fuit africani posterioris frater filiũ uitam ægisse luxuria perditã: itaq; ex Valerii maximi auctoritate possemus hoc in loco africani fratris nepotem intelligere hũc perditæ luxuriæ alobrogici filiũ: ut nepos africani ex fratre dicat: sicut hodie quoq; a nobis usurpat: quis proprie nepos aui relatiuũ sit: cõsimilis uidet illa apud Quintilia. elocutio in quarto istitutionũ. Cum mihi Domitianus Augu. sororis suæ nepotum delegauerit curam. Ne interirent qdem. Epicu.ait ο θανατος ουδεν προς ημας .i. mors nihil ad nos. Dissolutum.n.non sentit quod aũt nõ sentit nihil ad nos & apud Luca. sic i qt Põpeius. Aut nihil ẽ sensus animis a morte relictũ: aut mors ipsa nihil. Velle in cœlũ migrare. Cupere.s.ueram esse animi immortalitatem: ut possis a morte remigrare: ad cœleste domiciliũ: unde ortus est & origo animaæ. Insimulat. Accusat perinde ac democritus dixerit post mortẽ superesse sẽsum: quã ueluti calumniam. Democritici.i. sectatores. Democriti repudiãt: tanq̃ falso insimulatus fuerit ab Epicuro democritus: ex cuius fontibus hortos suos irrigauit. Ipse nusquã est. Quod nusquã est id sentire non potest: si animus interit una cũ corpore animus nusquam est. Igitur sentire non potest: & quod consequens est nec in malo esse potest: ex quo colligit malũ non esse in morte si animus est mortalis. Nihil est tertium. Necesse est aut animum eẽ si imortalis: aut non esse si mortalis: si imortalis est mors bonũ est si mortalis nõ malum. Inter hæc duo nihil medium potest inueniri: dialetici contraria partim mediata esse dicũt partim mediocarẽtia. Mediata sunt ut album & nigrũ inter quos colores est medius quilibet alius color: ut ruber & pallidus: & ita horum contrario non necesse est alterũ inesse semper corporibus. Neq;.n.omne corpus album aut nigrũ est: sed aliquotiens in eo medietate: est constitutum: ut sit rubrum uel pallidũ. Immediate uero contraria sunt quorum nihil medium poterit inueniri. Vt grauitas & leuitas horum.n.nihil est medium. Necesse est.n.oẽ corpus uel leue esse uel graue: qa leuitas & grauitas mediũ non habent. Cõsimiliter mortalitas: & imortalitas nihil habẽt tertiũ. Necesse est.n.animũ esse uel mortalẽ uel imortalem: ex quo colligit si imortalis sit mortẽ esse bonũ: si mortalis nõ esse malũ: cũ inter hæc nihil sit tertium. Fit plerunq; sine sensu. Scribit Plato.i timeo mortem quæ ex senio uenit esse lepissimã: & cum uoluptate potius: q̃ cum dolore contingere. Cato in libro de senectute inquit uitam adolescentibus uis aufert: senibus maturitas quæ mihi quidem tã iucunda est: ut quo propius ad mortem accedam: quasi terrã uidear uidere: aliquãdoq; in portum ex longa nauigatiõe esse uẽturus. Quid lugeam uitã hominum. Pli. Seneca. Augustinus copiose & eloquenter collegerũt erumnas miseriasq; mortalium. ita ut natura nobis magis nouercari uideatur: q̃ agere matrem. in eo libro in consolatione de obitu filiæ Tulliolæ: cuius rei meminit Augustinus his uerbis. Quis sufficit quanto uis eloquẽtiæ flumine uitæ huius miserias explicare: quã lamentatus est Cicero i consolatione de morte filiæ. A cyrenaico hegesia. Vale.maximus scribens quanta sit uis eloquentiæ sic refert: quantũ ualuisse eloquentia hegesian cyrenaicũ phylosophum arbitramur: qui sic mala uitæ repræsentabat: ut eorum miseranda imagine: audientium pectoribus inserta multis uoluntariæ mortis oppetendæ cupiditatem ingeneraret. ideoq; a rege Ptolomeo. ulterius hac de re differere phibitus est: cyrenaicus dictus a cyrene ciuitate africæ clarissima. Ex cyrene illustris fuit Aristippus Socraticus cõditor cyreaicæ phylosophiæ: ab hegesia pliũ hegesiaci nominantur.

Filius africani notatissimus

Nepos ex fratre

Mors nihil ad nos

Democritici

Ex fonte Democri. irrigatus hortus ep.

Mediata

immediata cõtraria

Hegesias mortis laudator

Cyrene

hil attiet noiare nepotes & filii: sed qd agimus obliti ne sumus hoc nũc nobis esse ꝓpositũ: cũ satis de eternitate dixerimus ne si interirẽt qdẽ aĩ: q̃cquam mali esse in morte. A. ego uero meminerã. sed te de æternitate dicentẽ ab errare ꝓposito facile patiebar. M. uideo te alta spectare: & uelle in cœlũ migrare. A. spero fore ut contingat id nobis sed fac ut illi uolũt aĩos nõ remanere post mortẽ uideo nos si ita sit priuari spe beatioris uitæ. M. Mali uero quid afert ista snia? Fac aĩum iterire. ut corpus nũ igit aliqs dolor aut oĩo post mortẽ sensus i corpore est. Nemo id qdẽ dicit: & si democritũ insimulat epicurus: democritici negãt: nec in aĩo q̃dem igit sensus remanet ipse.n. nusq̃ est. Vbi igit malũ est qm̃ nihil tertiũ. An qm̃ ipse aĩ discessus a corpore non fit sine dolore: ut credã ita esse quã est id exiguũ & falsum eẽ arbitror & fit plerũq; sine sensu. non nũquã ẽt cũ uoluptate. Totũq; leue. est qualecũq; ẽ. Fit.n. ad pũctũ tpis. illud angit uel potius excruciat discessus ab oĩbus his quæ sunt bona in uita. Vide ne a malis dici uerius possit. qd ego nũc lugeã uitã hoĩum uere & iure possum: sed qd necesse est: cũ id agã ne post mortẽ miseros nos putemus fore: uitam ẽt efficere deplorando miseriorẽ. Fecimus hoc in eo libro in quo nosmetipsos q̃tum potuimus cõsolati sumus. A. malis igitur mors abducit nõ a bonis. Verũ si quærimus hoc qdem a cyrenaico hegesia sic copiose disputat: ut is a rege ptolemeo prohibitus esse dicatur illa in scolis dicere quo multi his auditis mortem sibiipsi consciscerent. Callimachi quidem epigramma in ambro-

In ambraciotã cleõbrotũ. Lactã. in tertio: qd ambraciotes ille: q cũ Platonis librũ de eternitate aĩa℞ ple/gisset pcipitẽ se dedit nullã aliã ob cãm nisi qd Platõi credidit. Execrabilis prsus ac fugiẽda doctrina si abi git hoies a uita: eiusdẽ meminit Aug. in primo de ci. dei: de hoc intelligi uoluit Oui. cũ ait in ibin: ut q Socra ticũ de nece legit opus: ambraciotes dictus ab ambracia ciuitate epiri: ornatiore reliqs ciuitatibus: qa ibi ut i qt Liui. fuit regia pyrrhi: oppugnata a romanis. Ambracienses in bello ætolico portas M. Fuluio aperuerũt αποκαρτερωτατοσ. Titulus est libri quo significat intolleran tissimus. Nãq; qdã in eo inducebat: q mori in

Locus oui dii
Ambracia
Inedia pe/riit filius

ciotam cleombrotum est: quem ait cum nihil ei acci disset aduersi e muro se in mare abiecisse lecto plato nis libro eius aũt quem dixi egesiæ liber est αποκαρ/τερωτατοσ quod a uita qdam per inediã discedens re uocatur ab amicis qbus respondens uitæ humanæ enumerat incõmoda. possem id facere: & si minus q̃ ille: q oĩno uidere expedire nemini putat. Omitto alios ẽt ne nobis expedit: q & domesticis & forẽsib⁹ solatiis ornamentisq; priuati. Certe si ante obissem⁹ mors nos a malis: non a bonis abstraxisset sit igitur aliquis q̃ nihil mali habeat nullũ a fortuna uulnus acceperit. Metellus ille honoratus quatuor filiis: at qnquagĩta Priamus: e qbus decẽ & septẽ iusta uxo/re natim: in utroq; eandẽ habuit fortũa ptãtem: sed usa in altero est. Metellũ. n. multi filii: filiæ nepotes in rogũ imposuerũt. Priamũ aũt tãta progenie orba tũ cũ in arã cõfugisset: hostilis manus interemit. hic si uiuis filiis incolumi regno occidisset astante ope barbarica tectis cælatis laqueatis. utrũ tandẽ a bo/nis an a malis discessisset. Tum profecto uideret a bonis: at certe ei melius euenisse nec tã flebiliter il/la canerent. hæc oĩa uidi inflãmari: priamo uitã eri pi. Iouis arã sanguine turbari: quasi uero ista uel qc q̃ tũ potuerit ei melius accidere: q si ante occidisset tamen euentum oĩno amisisset hoc aũt tpe sensum

ædia destinauerat utpote intollerãtissimus egritudinis & malo℞: i ædia hoc est cibi ab stinẽtia periit silius italicus; in ædia Marcel linus finiuit uitã: dum triduo abstinet cibo hoi nõ añ diẽ. yii. letali: i ædia ẽ: plerosq; du rasie ultra. xi. diẽ proditũ est. λοιμω οικτιστον φανειν. i. mori fame miserrimũ est ut ca nũt camenæ græco℞: & repetitũ est a Colu/mela. Expedire. utile esse Oui. expedit es se deos: & ut expedit esse putemus. Etiam ne nobis: quasi dicat nec mihi uile est uiue/re: q priuatus sum domesticis solatiis ppter mortẽ filiæ & forẽlibus pp actionẽ causarũ intermissam extincta rep. Cæsaræ dominã te. in. ii. de officiis ait in hãc sniam. Cũ resp. in qua oĩs mea cura. Cogitatio: opa poni so/lebat nulla eẽ oio: ille. i. lræ cõticuerũt forẽ ses: & senatoriæ. In epistola ad seruiũ sulpi/tiũ fatet se domi i sermone filiæ & suauita/te solitũ oẽs curas doloresq; deponere. Me tellũ: inter rara fœlicitatis humanæ exẽpla numeratus est Qu. Metellus: qa prĩo origis die ad ultimũ usq; mortis tps nunq̃ cessante fortunæ fauẽtis idulgẽtia ad summũ uitæ beatæ cumulũ puenisse tradit. Nã pter ho/nores amplissimos cognomẽ quoq; mace/donici a quatuor filiis illatus est rogo uno p̃ tor tribus cõsularibus duobus triũphalib9. Vno censorio: q cũ sex liberos relinqueret. xi. nepotes relinqt; nurus uero generosq; ; & oẽs q se prĩs appellationẽ salutarẽ. xxyii. cũ interim nullũ funus nullus gemitus: nulla cã tristitiæ interueniret. Vix in cœlo talẽ sta tũ reperire possemus. Deniq; spacio ultimæ senectutis defunctus leniq; mortis generæ.

Mori fa me miser/rimũ

Fœlicitas metelli

Inter oscula cõplexusq; carissimo℞ pigno℞ expirauit. De hoc. M. Tullius in. v. de finibus. Pli. & Valerius me minerunt. At qnquaginta Priamus: si Priamus extinctus foret ante Helenæ raptũ fœlicissimus oppetis/set: lõga dies igit qd cõtulit: oĩa uidit euersa & flãmis asiã ferroq; cadẽtem. Tiberius fœcilẽ Priamũ idẽndẽ uocabat qd supstes oium suo℞ extitisset apud Sene. in troade dicit chorus. fœlix Priamus dicimus oẽs: fœ/lix priamus fœlix qsqs bello moriẽs oĩa secũ consumpta uidet ad qnquaginta priami filios uidet allusisse. Vir. illo uersu: qnquaginta illi thalami spes tanta nepotũ. Iusta uxore: legitima hecubã significat: barba/ro℞ aũt fuit mos passiuã cũ cõcubinis exercere libidinẽ. Alii denas alii plures uxores habuisse ferunt. Artha xersi regi psa℞ ex pellicibus centũ qndecim filii fuerũt. Erotimus arabũ rex filios sexcẽtos ex pellicibus su/scepit quo℞ adminiculis fultus ægyptũ syriãq; uastauit: magnũq; nomẽ arabũ fecit. Lusa in altero est. s. me tello quẽ fortuna ut alũnũ molliter fouit: & iugiter applexata est cũ ludus fortunæ & iocus sint hoies. Qui dã legũt usa ut sit sensus fortunã usam esse ptãte sua in priamo quẽ fecit calamitosum: cũ metello idulserit. In arã cõfugisset. s. iouis hercei. De qua ait Vir. ingens ara fuit iuxtaq; ueterima laurus incũbens aræ: de hoc scripsit Oui. cui nil hercei profuit ara iouis: herceũ aũt appellant: quẽ ẽt penetralẽ uocabant: qui intra con/spectũ domus cuiusq; colebatur: græci. n. hercos septũ claustrumq; noiatur. Hostilis manus: Scilicet pyr/rhi mors priami uel unius. Virgilii testimonio satis nota. Hic si uiuis filiis: in hanc sententiam iuuenalis. in columi troia priamus uenisset ad umbras assaraci magnis solẽnibus hectore funus portãte. Astante ope bar barica. Manentibus diuitiis luculentis: ita Virgil. Barbarico postes auro spoliisq; superbi barbarorum. n. est copia & largitas græce dicitur. πλησμονη των βαρβαρων. societas barbarorum. Laqueatis: Laquearibus au/reis insignitis. Nec omnia. Carmen est uetusti poetæ: quod in theatro cani solebat flebiliter ab histriõibus Vidi: acrior est sensus oculorum quam aurium. ita Virg. Quæq; ipse miserima uidi. Sensum malorũ: quia. s. iam in malis callum obduxerat: ani mumq; obdurauerat ad patientiam malorum.

Fœlix priamus
Sexcẽti filii eroti/mo
Herceus iuppiter
Hercos se ptũ sancti tas barba/rorum

Egrotatio popei

Pōpeio nr̄o. Pōpeius cum neapoli graui morbo iplicitus foret: neapolitani sacra uotaq; suadēte praxagora p ipsius salute fecerūt. Neapolitaos imitari puteolāi sunt oēs; q; fere italiæ ciuitates festos dies egerūt p recuperata pōpei ualitudie: cui obuiā oēs p deuictis & libamēta offerebāt corōati & caduchi hoc est lāpadas ferētes: flores i eū iacētes & gradiētē comitātes auctor Plu. hic illud satyrographi. Prouida pōpeio dederat cāpania febres optādas sed multæ urbes: & publica uota uicerūt. Græculū. hoc est res assentatiōis adulatiōisq; plenissima. Græci .n. i adulatiōnē mirifice a natura compositi sunt: & ut inqt Curtius igenia hn̄t tpalia. Iuue. Quid qd adulādi gens prudētissima. M. T. i episto. ad. Qu. Fratrē didascalia greci iqt sūt leues & diuturna suitute ad nimiam assētatiōnē eruditi. Cū soce. cæsare: cuius filia iulia nupserat pōpeio. Nō ex ita. fugi. Luca. dāda tn̄ uenia est tātos dāda pauorū pōpeio fugiēte timēt. M. Tullius i epistolis ad atticū acriter castigat pōpeiū qd urbē fugiēs reliqrit: quonihil absurdius nihil spatius: aitq; eū pielē: potiusq; themistoclē imitari debuisse. In ser. fer. mīnistros & eunuchos ptolemei significat a qbus est iterfectus cui sceleri delectus achillas: ut inqt Luca. & historici p diderūt. Sene. inqt pupillus & spado de capite pompeii tulere sniam.

graeci adulatores

Propagatiōe uitæ in hāc sniam Luca. sed lōgius eū destruit ingētes aīos & uita pstes impio. Triste nomē carē. Carere ut mox docet significat egere eo qd' hēre uelis. inest .n. uelle & desiderare i carēdo. Carere in bono dr̄ nō i malo. Et pprie carere uī cē de his cōmodis q olī possedimus qbus idigemus: ergo mortuus dici nō pōt carere cōmodis uitæ: cū nō sit & i eo nullus sit sensus. Nisi cū sit tanq in febri: singulis uerbis domicilium ppriū est: migratiōes in alienū multæ: unde p trāslatiōe decēter dicimus lætas segetes: gēmare uites: luxuriē esse in herbis: & id genus alia ppe inumerabilia: cōsimiliter in usu quotidiano est: ut dicamus: hic hō caret febri significare uolētes hoiem nō febricitare: cū tn̄ acyrologia sit. i. improprius sermo: carere. n. ē eos reȝ quas uolumus & expetimus nemo aūt febrē neq; uult neq; expetit. Ecōtrario dicius hēre febrē: cum illa nos hēat: sic auarus dr̄ hēre diuitias: cū ab illis hēat. Notiōe uer. itelligētia est. n. notio qdā icorporaliū reȝ aī cōceptio & itelligētia ut iā declaratū est. Regno ca. q priuatus est nec unq regnauit satis recte n̄ pt carere regno cū id eloquutiōis genus ptineat pprie: & significāter ad eos: q olim fuerūt reges: & postea regno expulsi fuerūt: qd accidit Tarq. supbo: q ex rōano iperio exactus est: unde q aliqn̄ regnauit & deide regnū amisit signi ficāter dicere pōt se regno carere cū in eū q sp priuatus uixit id uerbū carere nō possit:

Gēmare uites

Carere febri

Habere febrem

malo amisit. pōpeio nr̄o familiari cū grauiter egrotaret Neapoli melius est factū: corōati neapolitani fuerūt. nimi ēt puteolani: uulgo ex oppidis publice gratulabant. ineptū sane negociū & græculū sed tn̄ fortunatū. utrū igit si tū esset extinctus a bonis rebus. an a malis discessisset certe a miseris. nō. n. cū socero bellū gessisset: nō iperatus arma sumpsisset n̄ domū reliqsset: nō ex talia fugisset nō exercitu amisso nudus in seruo ferr & manus icidisset: nō liberi defleti non fortunæ oēs a uictoribus possiderent q si mortē tū obisset in āplissimis fortūis occidisset. is propagatione uitæ quot q̄ras quam incredibiles hausit calamitates. hęc morte effugiunt ēt si nō euenerint: tn̄ qa possunt euenire. sed hoīes ea sibi accidere posse nō cogitāt. Metelli sperat sibi q sq; fortunā inde q̄si aut plures fortunati sint: q infœlices aut certi q eq sit in rebus hūanis: aut spare sit prudētius q̄ timere: sed hoc ipsū cōcedat bōis rebus hoīes morte priuari. Ergo ēt carere mortuos uitæ cōmodis id q; cē miseȝ certe ita dicāt necesse est. An pōt is: q n̄ ē re ulla carere. Triste. n. ē nomē ipm carēdi qa subicit hæc uis. habuit q s. nō hēt desiderat: reqrit indiget. Opinor hæc i cōmoda sunt carētis: caret oculis odiosa cecitas liberis orbitas. ualet hoc i uiuis mortuoȝ aūt nō uitæ mō cōmodis: sed ne uita qdē ipsæ.. qsq caret de mortuis loquor q nulli sūt. nos q sum[9] nō aut si cornibus caremus aut pēnis si q id dixerit. certe nemo. Quid ita? qa cū id nō habes qd tibi nec usu nec natura aptū sit: nō careas ēt si sentias te non hr̄e hoc pmēdū ēt atq; ēt est arguēdū. Cōfirmato illo de quo si mortales aī sūt dubitare nō possum[9] qn tātus iteritus i morte sit: ut ne minia qdē suspitio sē sus relinq̄t. Hoc igit pbe stabilito & fixo illud excutiēdū ē ut sciat qd sit carere ne relinquatur aliqd uel suspitiōis uel erroris in uerbo carere. igit hoc significat egere eo q hr̄e uelis in est. n. uelle in carendo: nisi cū sic tāq i febri dr̄. alia q̄dam notiōe uerbi dr̄ ē talio mō carere: cū aliqd n̄ hēas: & n̄ hēre te sētias: ēt si id facile patiare carere. n. i malo nō dr̄: non. n. eēt dolēdū. Dr̄ illud bono carere: qd ē malū; sed ne uiuus qdē bono caret: si eo nō idiget. sed i uiuo itelligi tn̄ pōt regno carere. dici āt hoc i te satis subtiliter nō pōt posset in Tarqnio cū regno esset expulsus. At i mortuo ne itelligi qdē pōt. Carere. n. sentiē tis ē: nec sensus i mortuo. nec carere qdē igit i mortuo est. Q uāq qd opus sit i hoc philosophari cū rē n̄

magnopere

magnopere egere philosophia uideamus. Quotiẽs nõ modo ductores nostri. sed uniuersi etiam exercitus ad non dubiam mortem cucurrerẽ? Quæ qdẽ si timeretur. non lucius Brutus arcens eũ reditu tyrannum quem ipse expulerat in ꝑlio concidisset. nõ cum latinis decertans pater Decius: cum hætruscis filius etiam cum Pyrrho nepos se hostiũ telis obiecissent. Non uno bello ꝓ patria cadentis scipiões. Hispãia uidisset. Paulum & Geminum cannæ. Venusia marcellum latini. Albinum: lucani. Gracchũ non qs horum miser hodie ne tum qdem post spiritũ extremũ. nec. n. põt esse miser qsquã sensu perempto. A. At ipsum odiosum ẽ sine sensu eẽ. M. Odiosũ si id eẽt carere. Cũ uero ꝑspicuũ fit nihil posse in eo eẽ q ipse nõ sit quid potest eẽ in eo odiosum qui nec careat nec sentiat? Quãq̃ hoc qdem nimis sæpe sed eo qd in hoc inest oĩs aĩ contractio ex metu mortis. Qui. n. satis uiderit id qd est luce clarius aĩo: & corpore consumpto totoq; aĩante deleto. & facto interitu uniuerso illud aĩal qd fuerit factũ eẽ nihil. Is plane ꝑspiciet iter hippocẽtaurum q nũq̃ fuerit: &

Quotiens non modo ductores: Sana ratio exemplis anteponenda est ut ait Augu. attamẽ ẽt sine argumẽtis primum exempla possunt pollentq;. Romani ut auctor ẽ Quin. tm̃ ualent exemplis: quãtum græci præceptis. Igit ab exemplis argumentat. M. T. ut doceat mortem non esse timendã. Nã cũ imperatores Romanorum clarissimi: & exercitus toti sæpe cucurrerint in mortẽ manifestariam satis liquet mortem non esse fugiendã: quã si illi ut malũ timẽdã esse iudicassent: nũquã sese ultrõeos morti piculisq; mortis obiectassẽt in hãc sñiam scripsit. M. Cato in originibus legiones rõanoꝝ i eũ locũ sæpe ꝓfectas alachri aĩo & errectos unñ se nũq̃ redituras arbitarent cũ igit ĩdoctĩ mortẽ contẽnant: eam docti extimescẽt. Arcens tyrrannũ. Expellens patria extorem Tarquinium superbũ: historia notissima. In ꝑlio concidisset. Brutus cõsul infesto telo infestioribus uiribus infestissimo animo Concurrit aduersus aruntem Tarquini supbi filiũ: amboq; mutuis ictibus transfixi moribundi ex æquis lapsi sunt Matrone brutũ ut parẽtẽ annũ luxerũt: qd tã acer ultor uiolatæ pudicitiæ fuisset. pater Decius: tres fuerũt decii cognomẽto mures plebei qdẽ. sed romane reipu. saluberrimi: q se deuotarũt imiserũtq; i armatas hostiũ copias ꝓ salute legionũ rõanaꝝ pr in bello latio filius etrusco gallicoq; nepos aduersus pyrrũ epirẽsẽ historiã de decio patre Liui. in. viii. De filio in. x. copiose & eloquẽter enarrat. De nepote apd historicos nulla fit mẽtio: apd unicũ Ciceronẽ. qd eqdẽ meminerĩ res summatĩ potius notata q̃ explicata & hic & ĩ secundo de finibus: cuius uerba uerbis hisce cõgruentia subieci q̃ hæc sunt nõ eẽt deciũ patrem imitatus quarto consulatu filius: neq; porro ex eo natus cũ pyrho bellũ gerẽs: consul cecidisset ĩ ꝑlio: seq; e cõtinẽti tertiã uictimam reip. ꝓbuisset. Cadẽtes scipiões: Annibale italiã uexãte duo scipiões fratres ĩ hispania post res clarissime gestas dolo circũuẽti oppetierũt: publio scipiõi latus dextrũ lancea traiicit Gneus. in turri ĩ q̃ cõfugerat igni circũdata cũ oĩbus q ĩtus erãt ĩterfectus ẽ undetrigesimo die post fratris mortẽ quoꝝ alter pr africani fuit alter patruus: de his ait ĩ paradoxis: qd duo ꝓpugnacula belli pũici. Gn. & pu. scipiões q carthaginẽsiũ aduẽtũ corporibꝫ suis ĩtercludẽdũ putauerũt. Autũat Serui. uirgiliũ de his ĩtelligi uoluisse illo uersu. Aut gemini duo fulmĩa belli scipiades ego uero ad duos africãos id referre soleo: tãq̃ imitatio sit lucretii sic scribẽtis: scipiades bello fulmẽ carthaginis horror. Paulũ & geminũ cãne. Quis ignorat cannas in apuleia clade rõana nobiles eẽ: ubi quadragĩtaquinq; milia rõanoꝝ cesa traduntur. inter quos cecidere paulus emylius cõsul: obrutus telis ab hostibus ignorãtibus qs esset. Et. Gn. seruilius geminus: q anno ꝓximo fuerat consul. Collega flaminii: cuius obitũ lachrymabili elogio decorat Silius in decimo punicorum sic scribẽs: heu dolor: heu lachrymæ seruilius optima belli post paulum belli pars optĩa corruit ictu barbarico. Testimonium uirtutis dat paulo Annibal hostis: qui funerans defunctũ supremo hoc honore affatus est. Decus ausoniæ: quo fas est ire superbas uirtute & factis animas. Tibi gloria leto iam parta insigni. Seruilius autem geminus cognominabatur. Annotandum est Christũ mortuũ eẽ duobus geminis consulibus octauo Cal. Apriles. Lucana gracchum: Sempronius gracchus q ad beneuẽtũ rem bñ gesserat aduersus penos ab hospite suo flauio lucano in insidias præcipitatus a magone interemptus ẽ ĩ lucania: qdã tradũt in agro beneuentano prope calorem fluuium fuisse interfectum. Latini albinum Fuit Aul. Albinus conditor historiarum in quem facetissime lusit. M. Cato fuit alter albinus imperator: quem militum temeritas in castris obruit lapidibus quem hic signare uidetur nisi de alio intelligere malis: qui ĩ bello aduersus latinos morti se obuium dedit. Venusia marcellum: Hic gladius romanorum dictus: qui Annibalem uinci posse docuit apud nolam: qui tertia opima spilia dedicauit inter uẽusiam pauciamq; circunuentus insidiis penorum lancea transfixus occubuit: lege Liuium li. xxvii. ab origine urbis. Hoc quidẽ nimis sæpe. Pulchra ut ait Plato bis terq; dicenda sunt. Interitu uniuerso: Perẽpto aĩo & corpore. Hippocentaurum: Quidam hippocentauros uolunt filios esse centauroꝝ: qd & Diodo. memorat fabula ex co nata quod primi eqtare ausi sint: ueluti hippos idest equus & hõ copulati essent: apud Xenophõtẽ ait chrysantas se ex oĩbus animantibus maxime diligere hippocentauros: si modo fuerunt qppe q tum: prudentia hoĩs uterent manuũq; artificio: tũ haberẽt eq uelocitatẽ & uires. Lucretius argumentat centauros esse non posse cõpactos ex naturis dissimilibus: quo concesso cõsectariũ est nec hippocẽtauros fuisse: utpote excẽ-

Mors bruti

Tres decii

Mortes scipionũ

Mors Pauli & seruilii

mors gracchi quo die mortuus chrystus

Mors marcelli

De hippocẽtauris Centauros esse nõ posse

tauris progenitos. Claudius cæsar scribit hippocẽtaurum in thesalia natum eodem die interisse: tã hemerobion .i. uitæ dialis. pli. refert se uidisse hippocentaurũ in melle allatum claudio pricipi ex egypto. Ciuile bellum .s. pompeianum. Quæ illo uiuo: quia scilicet idem sensus est a morte q fuit ante natalem: & ut ait Pli. omnibus a suprema die eadem quæ ante primum. Nonne tibi uidetur stultissimum omnium inqt Seneca qui fleuit q ante mille annos non uixerat æque stultus est: q flet q post mille annos non uiuet hæc paria sunt non eris: non fuisti. utrũq; tempus alienum est. Vrbẽ nostrã potiturã: accusatiuo casu extulit qd nos ablatiuo dicimus: ueteres; enim potiri cum accusatiuo dicebant Terentius patria potitur commoda: Actius in clytemnesta: feræ potiuntur plagas. Eterna moliri. Vir magnus etiam si iudicat animam esse mortalẽ tamen ob id neq; cessator fit neq; cunctator quinimmo parat res dignas æternitate ipulsus ardore uirtutis: quæ sibimet pulcherrima merces quam gloria ita consequitur: sicut corpus umbra commitatur ne scilicet diuelli diiungiue ullo modo possit.

Gloria ut umbra

Alteri nulli: Mortuos intelligit. Alteros non attigit: Scilicet uiuos quandiu enim uiuimus a morte attingi non possumus: ubi eni mors adest: uita abest: ubi uita sit: mors esse nõ potest dum nos sumus mors non est: dú mors: est nos nõ sumus.

Mors longus somnus

Sõmi simillima: Græci ĩterrogãt τιθανατοσ εστιν. idest quid ẽ mors respondet. μακροσ υπνοσ longus somnus; poetæ somnum mortis appellant ferreum.

Non modo ipse: Scilicet uelim. Endymion: De hoc in secundo propertii cõmentario scripsi. Dictus est amator lũæ: quia ut tradit Pli. multiuagos flexus lunæ primus deprehendit. Endymionis sepulchrum ostẽditur ut ait Strabo in spelunca apud latinũ montem cariæ. Cum luna laboret luna laborare dr̃ proprie ĩ defectu siue eclipsi.

Luna laborat

Pli. ait placuisse appellari status siderum labores. Iuuenalis; una laboranti poterit succurrere lunæ. Somnum imaginem mortis τι υπνοσ εστιν idest quid est somnus. respondet μικροσ θανατοσ idest breuis mors ouidi. Stulte quid est somnus gelidæ nisi mortis imago. Nullum sensum: Hoc magis acute q̃ uere dictũ. In somno .n. sensus ẽ. Aĩa enim adeo semp ĩ motu ẽ; ut nt nobis quidẽ dormientibus congescat; & ingeta ipsa somniamus: spiramus q oĩa motus aĩæ sũt cuius essentia ẽ semp moueri. Aniles: Aniculaꝝ

Anus unde

.n. ppria sunt deliramenta & ieptæ: unde anus dicta quasi carens mente qđ græce dr̃ ανουσ .i. sine sensu.

Anatis morbus

Anatẽ morbũ dixerũt quo ue tule laborant. Vsura uitæ: In hãc sniam In cõsulatione ad liuiã uita data est utẽda. Data ẽ sine fœnore nobis mutua nec certa psoluẽda die. Sene. ĩ cõsulatiõe ad martiam dicit hoiem eẽ pcarii spiritus: mutuo oĩa accepimus usussfructus nr̃ ẽ; aliubi ait. Sapientẽ uiuere ut commodatum. Repetit cũ uult Pessimi est debitoris creditori facere conuitium: oportet nos in promptu habere. Et appelatos reddere qđ debemus. Nondum gustauerat. in hanc sententiam Virgili. quos dulcis uite exortes & ab ubere raptos. Abstulit atra dies & funere mersit acerbo.

regẽ agamẽnonẽ nihil ĩteresse: nec pluris nũc facerẽ M. Camillũ hoc ciuile bellum: quã illo uiuo ego fecerim Romã captã. Cur igit̃ & Camillus doleret si hæc post trecẽtos & qnquaginta fere annos euẽtura putaret? Et ego doleam si ad decẽ millia ãnoꝝ gẽtẽ aliquã urbem nr̃am potitura putem. Quia tanta charitas pr̃iæ: est ut eã nõ sensu nr̃o sed salute ipsi' metiamur: Itaq; nõ deterret sapientẽ mors q̃ pp incertos casus quotidie iminet & pp breuitatem uitæ unq̃ longe põt abesse quominus ĩ oẽ tp̃s reipu. suis q consulat: & posteritatem ipsam cuius sensum habiturus non sit ad se putet ptinere. Quare licet ẽt mortalẽ esse aĩum iudicãtẽ: æterna moliri non gloriæ cupiditate quã sensurus nũ sit: sed uirtutis quã necessario gloria ẽt si tu id nõ agas consequat̃. natura uero sic se hẽt ut qũo initiu nobis reꝝ oĩum ortus nr̃i afferrat; sic exitum mors; quæ ut nihil ptiuit ad nos ãn ortũ: sic ne nihil post mortem ptiebit. In quo qđ põt esse mali: cũ mors nec ad uiuos ptineat nec ad mortuos. Alteri nulli sũt: alteros nõ attingit. Quã q leuiorẽ faciũt somni simillimã uolũt esse. quasi uero q̃sq̃ ita nonagita ãnos uelit uiuere ut cũ sexagita cõfecerit; reliquos dormiat. ne sues quidem id uelit nõ mõ ipse. Endymion uero si fabulas audire uolumus nescio qñ ĩ lamio obdormiuit q̃ ẽ mõs cariæ nõdũ opinor est experrectus. nũ igit̃ eũ curare cẽses cũ luna laboret: a qua cõsopitus putat̃, ut eũ dormientẽ oscularet̃ qđ curet ãt q ne sentit quidẽ. hẽs somnũ imaginẽ mortis eãq; quotidie ĩduis & dubitas qn sensus ĩ morte nullus sit: cum ĩ eius simulacro uideas: eẽ nullũ sẽsum pellãt̃ ergo iste ineptiæ pene anniles. ãn tp̃s mori miseꝝ esse: qđ tãdẽ tp̃s naturæ ne ad ea qdẽ dedit usurã uitæ tanq̃ pecuniæ: nulla prestituta die. qđ ẽ igit̃ qđ q̃rare si repetit cũ uult ea .n. cõditõe acceperas. Idẽ si puer puus occidit æquo aĩo ferẽdũ putãt: si uero in cunis ne q̃rendũ qdẽ atqui ab hoc acerbius exegit natura q dederat. nõdũ gustauerat inquiunt uitæ suauitatẽ hic aũt iam sperabat magna qbus frui cœperat. At id quidem ipsum in cæteris rebus melius putat̃ aliquã partem. q̃ nullam attingere: Cur in uita secus?

Multo sæpius lachrymasse priamum: ut inquit satyrographus hæc data pœna diu uiuentibus ut renouata semp clade domus multis in luctibus inq; perpetuo mœrore & nigra ueste senescant: Sed ennius ait licet lachrymare plebi regi honeste nõ licet. Quã Troilũ: filius hic priami fuit in puerili ætate interfectus ab Achille: de quo Vir. parte alia fugiens amissis Troilus armis infœlix puer atq; impar congressus Achilli fertur equis: Curruq; heret resupinus inani. Exacta ætate: Longo euo perfuncti: senioq; confecti. Quã ut cætera auferat: Iuuenalis: sed q̃ continuus & quãtis longa senectus plena malis. Pli. hebescunt inquit Senecta sensus membra torquentur præmorit̃ uisus auditus incessus. Dentes etiam ac cibo rum instrumenta: & ab Ora. decenter dictũ est multa ferunt anni uenientes commoda secum: multa recedentes adimunt. Seneca senile corpus putri edificio comparat & senectus ipsa morbus est Senilis anima in primoribus labris habitat: sed hæc incommoda compescat unica prudentia: quæ in senibus maior est & cum ætate crescit: Aetate. n. consilium in dies crescit: & uirtus maturescit. Ideo dixit Plato quod tunc oculus mẽtis acute incipit cernere cum primum oculus corporis deflorescit. Et Plautus in trinũmo: sapientiæ ætas condimentum est sapiẽs ætati cibus est. Mar. T. in libro de senectute mens & ratio & consilium in senibus est qui si nulli fuissẽt: nullæ omnino ciuitates fuissent. Aristoteles in ethicis ĩquit iuuenes mathematicos fieri posse: prudentes fieri non posse: propterea quod prudentia rerũ plurimarum experimento augescit quarum iuuenis est expers meta uiuendi a physicis creditur cum dicas epta diiungitur: hoc est cũ anni septies deni confiunt: qua ætate homo uacuus soli exercitio sapiẽtiæ uacat. Aut qui omnino homini longum: In libro de senectute ait Cato ille uult diu uiuere: hic diu dixit: q̃q̃ o du boni quid est in uita hominis diu. Catoni ipsi diuturnum nõ uidetur ĩ quo est aliquid extremum: cum enim id illud aduenerit: tunc illud quod præterit effluxit: propheticus sermo inq̃t oĩs caro fenum & oĩs gloria hominis sicut flos feni: & uere inquit ambrosius in tertio examero: uiret. n. gloria hominis in carne quasi fenum: & quæ putat̃ esse sublimis exigua quasi herba est præmatura ut flos caduca quasi fenum.

Mala senectutis

Prudẽtia maior in sene

Etas sapiẽtiæ condimentum

Meta uiuendi annis lxx.

Quanq̃ non male ait Callimachus multo sepius lachrimasse Priamum quã Troilum. Eorum autem qui ex acta ætate moriuntur fortuna laudat̃. Cur? nam reor non illis si uita longior daret̃ posset ẽe iucundior. nihil est enim profecto hominis prudẽtia dulcius quã ut cætera auferat: affert certe senect⁹. Quæ uero ætas longa est? aut quid omnino homini longũ: nonne modo pueros modo adolescentes in cursu a tergo insequens nec opinantis assecuta ẽ senectus. sed qa ultra nihil habemus. hoc longum dicimus. Omniaq; ista peride ut cuiq; data sunt pra ta parte a uita longa: aut breuia dicũtur. Apud hypani um fluuium qui ab æurope parte in pontum ĩ fluit Aristoteles ait bestiolas quasdam nasci: quæ unum diem uiuant. Ex his igitur hora octaua quæ mortua est prouecta ætate mortua est: quæ uero occidente sole decrepita: eo magis si etiam solstitiali die. Confer nostram lõgissimam ætatem cum æternitate. in eadem prope modum breuitate: qua illæ bestiolæ reperiemur. Contemnamus igitur omnes ineptias: quod. n. leuius huic leuitati nomen imponemus: totãq; uim bene uiuendi ĩ animi robore ac magnitudine: ut in omnium rerum humanaꝝ contemptione ac despicientia: & in omni uirtute ponamus. nam nunc quidem cogitationibus mollissimis effœminamur. ut si ante mors aduentet quã

Oĩs caro fenum

A tergo insequens senectus: Seneca tam stultum esse ait: qui mortem timeat quam qui senectuté. Nam quemadmodum senectus adolescentiam sequitur: ita mors senectutem. Idem alibi inquit quotidie morimur: quotidie enim demitur aliqua pars uitæ & tũc quoq; crescimus uita decrescit: infantiã amisimus deinde pueritiam: deinde adolescentiã usq; ad extremũ quicquid transit temporis perit. Apud hypãni de hoc Propertius. Quantum hypanis ueneto dissidet eridano: ex magna scythiæ palude ꝓfluit: q̃ ut ait herodotus in quarto historiaꝝ uocat̃ mater hypanis: fit amarus ob fonticulũ q̃ in eũ influit in tñi ut eius aquæ fiãt ĩgustabiles: hunc solinus ait principẽ ẽẽ amniũ scythicoꝝ. In põtũ: Scilicet euxinũ. Vnũ diẽ uiuãt Aristoteles lib. y. de animalibus hypanis inquit fluuius apud cimeriũ bosphorum sub solstitio defert uelu ti folliculos acinis maiores: quibus uolucres quadrupedes erũpũt: qđ genus aĩalis in postmeredianũ usq; diei tp̃s uiuit & uolat: mox descendente sole marcescit & languet: deĩde occidente morit̃ uita nõ ultra unũ diem peracta: unñ ephemeꝝ. i. diariũ appellatum est Pli. hoc idem memorans hemerobion uocat a uita. scilicet diali: albertus magnus non tam elegans q̃ eruditus peripateticus diẽ noĩat. Decrepita: sic ut decrepita hominis etas est supra octogesimum annum ita istarum bestiolaꝝ circa occasum solis cũ uita illaꝝ lõgissima sit unius diei decrepiti senes dicti uel qa clamosi uel qa in dubio uitæ collocati. Solstitiali: q̃ dies lõgissimus est totius anni: apud ueteres solstitium peragebatur octauo calẽdas Iulii: ĩ octaua pte cãcri. Magnus his anni cardo est: ab hac meta incipit flecti sol & digredi ad austrum aucturus noctes: ablaturusq; diei mẽsuram. Cum eternitate: sententia ecclesiastica est mille anni apud deum sicut dies unus: nulla enim etas tam longa esse immo nec quidem cogitari potest: quæ non instar unius dieculæ sit comparata cũ eternitate.

Hypãis fl.

Bestiolæ diales

Ephemerum

Hemerobion

Solstitiũ

chaldeorum promissa consecuti sumus spoliati magnis qbusdã bõis illusi destitutiq; uideãur, Quod si expectando:& desiderando pendemus aĩs cruciamur:ãgimut. Proh dii ĩmortales q̃ obtabiliter iter illud ineundũ esse debet:quo confecto nulla reliq̃ cura nulla sollicitudo futura sit q̃ me delectat Theramenes: quáq; elato aĩo est? Et.n. si flemus cum legimus. tamen non miserabiliter uir clarus emorit: qui cum coiectus in carcerem triginta iussu tyrannorum uenenũ ut sitiens obbibisset, reliquum sic e poculo eiecit ut id resonaret. quo sonitu reddito arridẽs ꝓpino inqt hoc poculo Critiæ:qui ĩ eum fuerat teterrimus. græci.n.in cõuiuiis solent nominar cui poculum tradituri sunt. Lusit uir egregius extremo spiritu. cum iã præcordiis conceptã mortem cõtineret. Vereq; ei qui uenenum præbuerat mortẽ ẽ eam auguratus quæ bræui cõsecuta est. quis hãc aĩ maximi equitatem in ipsa morte laudaret: si mortẽ malum iudicaret: uadit in eundẽ carcerem atq; ĩ eũdem paucis post ãnis cyphum Socrates eodem scelere iudicũ quo tyrrãnoꝝ theramenes quæ est igit ei⁹ oratio qua facit eum Plato usum apud iudices iam morte mulctatum. Magna me ĩquit spes tenet iudices bene mihi euenire quod mittar ad mortem necesse est enim sit alterum de duobus: ut aut sensus omnino mors oẽs auferat: aut in aliũ quẽdam locum: ex his locis morte migretur: quãobrem siue sensus extinguitur: morsq; ei somno similis est qui nonnũquã etiam sine uisis somnioꝝ placatissimã quietem affert. Dii bõi qd lucri est emori? aut quã

Chaldei Chaldeorum promissa:Chaldei apud asyrios babiloniosq; in maxima fuerunt auctoritate utpote astrologiæ peritissimi consultissimiq; non ex artis sed ex gentis uocabulo noiati: q' diuturna obseruatione syderum scientiam putantur effecisse: ut predici posset quid cuiq; euẽturum & ex quo quisq; fato natus esset ad

aduersus chaldeos — uersus chaldeos seu genethliacos disseruit quondam fauorinus acriter & luculẽter ostendẽs disciplinã istã

Miser fies frustra timendo — chaldeorum ꝑstigiis officiisq; quibusdam esse obumbratam ad hoies fallendos: super qua re luculentum caput est apud gellium: qui huiuscemodi argumentis concludit nullo pacto consulendum esse chaldeos: aut auersa futura eẽ dicũt aut ꝓspera: si dicũt prospera & fallunt miser fies frustra expectãdo si aduersa dñt & metiũt miser fies frustra timendo.

Cõis locus mortis — Iter illd.s.mortis idõei scriptores uiã uniuersitatis appellãt: a plauto dr̃ cõis locus: sic.n.ait ĩ casina: q nũc abierũt hic ĩ cõem locũ. Quã me delectat theramenes: De hoc Vale. maxius capite de fortitudie sic refert; ac ne theramẽis qdẽ athenĩẽsis ĩ publica custodia mori coacti parua mẽtis cõstãtia ĩ q̃ trigita tyrrãnoꝝ iussu porrectã ueneni potionem nõ dubitãter hausit qdq; ex ea supfuerat iocabũdus illisũ húo clarũ edere sonum coegit: renidensq; seruo publico q eã tradiderat. Critiæ inqt ꝓpino uide igit ut hoc poculum cõtinuo ad eum perferas: erat autem is ex trigita tyrãnis crudelissimus: ꝑfecto est supplicio se liberare tam facile suppliciũ ppeti; itaq; theramenes perinde ac in domestico lectulo moriens uita excessit: hactenus. Vale. hic theramenes a

Mors intrepida theramẽis — litteris & doctrina uirilitatem traxit. Triginta iussu tyrannoꝝ: sparthani bello peloponnesiaco uictis atheniẽsibus trigita rectores ex ipsis athicis ꝑposuerunt q facti sũt: ut historici ꝓdiderunt triginta tyranni: quoꝝ cedes rapinæ & ĩhumana crudelitas cum dispicerent huic uni ex numero suo theramini: ipsum quoq; ad terrorem omnium necidederunt post cuius obitum fit ex urbe passim omnium fuga; repleturq; græcia atheniensium exulibus. Propino: porrigo post pregustationem: tanq̃ ita ominaretur augurareturq; critiæ futuram morte. Præcordiis conceptam: circa præcordia potissimũ grassari solet uis ueneni: Ora. Quid hoc ueneni seuit in præcordiis? Socrates ubi hausto ueneno præcordia frigescere ceperũt extinctus ẽ. Ei: Scilicet critiæ.

Virtus thrasybuli — Quæ breui cõsecuta. thrasypulus extorris patria exulq; magnificentissimum factum egressus est liberare. s. assererq; athenas: a seruitute. xxx.

Mors criciæ. — tyrrannorum: itaq; adunatis exulibus atticã regionem ingressus occupatoq; castello conflixit aduersus tyrannos prospero prelio qui uicti in urbem refugerunt. mox iterato præliantur: quo secundo prælio cecidit cricias dux seuissimus tyrrannorum: tũc ui-

Amnestia — ctor thrasibulus libertate recuperata; legem illam obliuionis tulit quæ græco uocabulo dicit amnestia de qua in libro annotationum & ĩ commentariis trãquilli satis multa. Carcerem. s. atheniensium apud quos

Scyphus herculaneus cõdidit alexãdrum — erat locus nomine baratrum: in quem noxi præcipitabantur. In eundem sciphum poculũ ueneni sciphus herculi dicatus est: de quo poeta & sacer impleuit dextram sciphus. Alexandrum magnũ sustulit sciphus herculaneus: in scipho autem uenenum cicutæ datum fuerat. Socrati & theramẽi ex publico atheniensiũ instituto: de morte Socratis supra dictum est. Iudicum: damnatus est Socrates sententiis iudicum ducenti

Plato uoluit socratẽ defendere — tis octogincta & continuo in carcerem coniectus. Magna me spes: sunt hæc uerba in calcẽ apologiæ idest defensionis. Platonis; qua facit usum esse Socratem in iudicio: quæ exorabula dicantium neruos oratorios non habet: quam dixit Seneca nec patrono nec reo esse dignam. Voluit ipse Plato dicere pro Socrate ut pote discipulus pro doctore: ascendensq; suggestum cum sic cepisset: minor natu cum sim uiri ! athenienses his omnibus: qui tribunal ascenderunt interpellatus est a iudicibus reclamantibus descende.

Tali nocte:quæ.ſ.affert quietem placatiſſimã ſine uiſis ſomnioꝝ. Migrationẽ:ſicut hi qui ex domo cõductitia i alterã domũ migrare ſolent:ita migratio erit animoꝝ ſi imortales ſunt ex hoc diuerſorio i dõicilia beatiora:mors.n.aut trãſitus ẽ:aut finis. Triptolemũ:de minoe:Rhadamanto:eaco:iudicibus iferoꝝ referta ſunt uolumina:ſed de triptolemo:quod iudex ſit apud manes non temeř aliubi reperias q̃ apd' platonem in apologia:unũ aduerbium Ci.iſta tranſcripſit:fortaſſis hoc iudicandi munus aſſignatur triptolẽo quia ut ſcriptores ꝓdiderunt eſt benemeritus de mortalibus:qui bouem & aratrum dicitur primus inuenisse:a quo frumenti ſatio in attica reperta

multi dies reperiri poſſunt qui tali nocte anteponãtur? Cui ſimilis futura eſt ꝑpetuitas omnis conſequentis tẽporis:quis me beatior? ſin uera ſũt quæ dicuntur migratiorẽ eſſe mortem in eas oras quas qui e uita exceſſerunt:incolũt. Id multa iã beatius eſt te cum ab iis qui ſe iudicium numero haberi uolunt:euaſeris ad eos uẽire qui uere iudices appellẽtur. Minoẽ:Radamantum. Aeacum Triptolemũ conuenireq; eos qui iuſte cum fide uixerĩt hæc peregrinatio mediocris nobis uideri pt: Vt uero colloqui cum. Orpheo. Muſæo:Homero heſiodo liceat quanti tandẽ æſtimatis: Equidem ſæpe mori ſi fieri poſſet uellẽ:ut ea quæ dico mihi liceret inuẽiř quãta delectatione autem afficerer cũ Palamedẽ cum. Aiacem:cum alios iudicio iniquorũ circunuentos conuenirem:tentarẽ:ẽt ſummi regis:qui maximas copias duxit ad Troiam:& Vlyxis ſiſyphiq; prudẽtiam. Nec ob eam rẽ cum hæc exquirerem ſicut hic faciebam capite damnarer:ne uos quidẽ iudices ii qui me abſoluiſtis mortẽ timueritis:nec enim unq̃ bono quicquam mali euẽire põt. nec uiuo nec mortuo nec unquam eius res a diis immortalibus negligẽtur. nec mihi ipſi hoc accidit fortuito. nec uero iis a qbus accuſatus ſum:aut a quibus condẽnatus habeo quod ſuccenſeam niſi quod mihi noceř ſe crediderunt. Et hoc quidẽ hoc modo. nihil autẽ melius æſtimo:ſed tẽpus ẽ inquit iam hinc abiř me ut moriar:uos ut uitam agatis. Vtrum autẽ ſit melius dii imortales ſciunt:hominẽ quidẽ ſcire arbitror neminẽ. Næ ego haud paulo hũc animum malim quam eorum oĩum fortunas qui de hoc iudicauere:& ſi quidẽ præter deos negat ſcire qdẽ quem quã:id ſcit ipſe utrũ melius ſit:nã dixit an: ſed ſuũ illud nihil ut affirmet tenet ad extremũ nos aũt teneamus ut nihil cẽſeamus eẽ malũ qd' ſit a natura datum oĩbus:intelligamuſq; ſi mors malum ſit eſſe

in cuius muneris honorem noctes initiorũ ſacratæ. Mythici fabulantur alato ſerpẽte ꝑ aera uectũ diſtribuiſſe frumenta: q a longa naui uectus ad urbẽ eleuſinã. hoc factitaui:quæ uiſa eſt imitari ſerpẽtem pinnatum.

Muſeo:muſeus eumolpi filius orphei diſcipulus fuit utroſq;. Auguſti. uocat poetas theologos:quia de deo carmia fecerũt. Virgi. Muſeũ ante oẽs:medium nam plurima turba hunc habet dignum ſcitu nec i dignũ relatu eſt illud artapãi:qui ait quem iudei moyſem dicunt:hunc a græcis muſeum appellari. Cum palamedem. Nemo nõ nouit palamedem dolo & aſtu ulyſſis íſimulatũ ꝓditionis damnatũq; iudicio græcorũ lapidibus interemptum fuiſſe:de quo Vir. & cæteri:hic ordinem exercitus ſigni dationem:teſſeras: uigilias inuenit. Troião bello quem aliquot lr̃arum repertorem extitiſſe tradunt. Aiacem:Aiax telamonis & ipſe uafricia facundiaq; ulyſſis circũuentus ſuperatuſq; eſt i iudicio armorum achillis qđ adeo indignanter tulit & dolenter:ut ira in furorem:furor in mortem impulerit: quẽ poetæ ferunt in florem hiacynthum demutatum:ob hoc qdam Columellã autumãt appellaſſe eacios flores:quia græce. αιας dicit aiax:ego ſentio flores eacios dedici ab eaco patre telamonis ex quo natus ẽ aiax. Sũmi regis:Agamẽnonẽ deſignat regem regũ in exercitu græcorum & ποιμενα λαων id eſt paſtorem populorum ut appellat hõerus. Siſyphi prudentiã:hic ab homero dicitur κερδιστοσ ανδρων. hoc eſt ditiſſimus hominum: ut interpraetes tranſtulerũt ego interpraetor prudentiſſimum: græce enim κερδιστοσ proprie ſignificat acutiſſimum perindeq; prudentiſſimum:& ita conueniet ſnĩa homerica cũ platonico ſermone: quo illi dat prudẽtiã:fuit corinthi ubi ſiſyphus regnauit regium domicilium ex niueo lapide extructũ ab eius noĩe ſiſyphũ noĩatũ.

Sicut hic faciebã:narrat Socrates i apologia ſe poſt q̃ ſapiẽtiſſimus ab apolliẽ ſit iudicatus acceſſiſſe cõpluſculos ex his q ſapiẽtes uidebãť:& eoꝝ exqſiuiſſe prudẽtiã: ut illis inuentis ſapientioribus redargueř poſſei oraculum tanq̃ uanidicum ex q̃ re illos ſibi reddebat inimicos. Habeo qd' ſuccẽſeam:hinc ſumptũ ẽ illud ſatyrici poetæ:qui partem acceptæ ſeua inter uincla cicutæ accuſatori nollet:dare. ſuccenſere autem ſignificat iraſci iuſta de cã:filius ſuccenſere nephas patriæ. Vtrũ melius mori uel uiuere. Ne ego:poſt recitatam ſocratis orationem ait ex pſona ſua Cicero multo ſe male animũ illũ Socratis contẽptorẽ mortis iperterritũ:q̃ opulẽtias coꝝ iudicũ a qbus morte mulctatus ẽ:Næ aũt ualde ſignificat:ut neſcio apud opuleiũ:ne ego inſita q̃ cũ alite apollinis fruſtra certauerim. Suũ illđ: Socratis ꝓpriũ peculiareq; fuit ut nihil affirmaret:erat.n.magnus opinator:cuius celeberrimũ illud ſecũdũ ẽ:hoc unũ ſcio qđ neſcio.

Triptolemus iudex apud manes

Serpes pinatus nauis longa

Muſeus Moſes

Inuẽta palamedis

Furor in mortẽ impulit aiacem

Paſtor populorum

Cerditos quid

Siſyphiũ

Succẽſere

Næ hoc

Cum lacedæmonius quidam: Plutarchus in apophthegmatis laconicis hunc hectamenē appellat cuius
Ephori q nomē sibi non satis notū esse ait. M. T. Damnatus ab ephoris: apud lacedemonios tales ferme erant ephori
quales apud Romanos tribuni plebis: qui a theopompo sic apositi regibus sunt: ut apud Romanos consuli
Ephoria bus tribuni; satis constat ab ephoris reges alios eiectos fuisse alios interempto: olim pro ministris regum
fuerunt: paulatim deinde oēm potentiā in se transferentes ad id licentiæ peuenerunt ut seorsum a re magi
stratum proprium constituerint noīe ephoriam: ephoros græce preses & episcopus dicitur ephoria tutela
de ephoris multa historici plurima plutar
Versurā facere chus Sine uersura: uersuram facere dicit
qui es alienum ex ære alieno soluit tanquā
uertat creditorem. Cicero in oōne pro ce
lio: nulli sumptus nulla iactura: nulla uer
sura Sene. ab epicuro uersura facienda ē: qđ
significat mutationem sniæ faciendam esse
ab epicuro: & in hoc signātu frequenter iue
nies apud scriptores idoneos: dicit ēt quis
uersuram facere ut ait donatus cū mīore fe
nore acceptā pecuniam maiore occupat: ꝓ
uerbiale ē illud apud Senecā domi qđ aiūt
Domi uersura uersura fit: & uelut lusorium nomē stat trā
sit: ideo aūt lacedemonius hectamenes hoc
dixit quia mulctatus erat pœna mortis quā
poterat suo capite dissoluerē qđ si mulcta pe
cuniaria fuisset opus erat mutatiōe aut uer
sura. Sparta: lacedemone: dicta ē spartha
a spartho filio phorōei cōditore. In thermo
Thermopylæ uñ pylis. Angustias thesaliæ thermopylas uo
cāt græco uocabulo: pylas. n. portas nomini
tant: & thermon calidum: ibi enim sunt ut i
quit strabo thermæ. i. calidæ aquæ herculi
cōsecratæ: scribit Liuius li. xxxyi. iugū ther
mopylarum ita mediam græciam dirimere
ut apenini dorso italia diuiditur: & quia
calidæ aquæ in ipsis faucibus sunt ideo inqt
thermopylæ locus appellatur nobilis lace
demōioꝝ aduersus persas morte magis me
morabili: q̄ pugna leonidas. n. rex lacedemo
niorum cum tercentis laconibus angustias
thermophilarum occupauit sustētaturus ꝓ
cellam turbinemq; persarum: quorum re
ccc. lacones i thermopylis polyandrion ge xerxe innumerabilis uis extremum exi
tium toti greciæ minitabatur: pauci lacōes
strage maxima psarum facta ad postremū
nō uicti sed uincendo fatigati inter igentes
stratorum hostium cateruas ceciderunt: quod dolo ephialtis factum ē: q barbaros intra thermopylas acce
Apud inferos cenabimus pit cum illis per montana semitam ostendisset: factum est: commune cunctorum lacedemoniorum sepul
chrum: quod polyadrium appellant a multitudine uirorum: in cuius co lumella distichon hoc qđ refert
Ci. inculptum legebatur a simoni de poeta Conscriptum: luculenta spetio saq; cōtrouersia est apud Senecā
Ad cœnā renunciassem de trecentis laconibus: deliberantibus: an fugientibus reliquis græcis: ipsi quoq; thermopylas linquere de
beant: in qua dixit Cestius declamator. Si uincere xerxē nō licet: uidere liceat: uolo scire quē fugiā uictor
quoq; stratorius decenter inqt. Trecēti sumus sed uiri: sed armati: sed lacones: sed ad thermopylas: nūquā
uidi plures trecentis. Apud inferos cenabimus: apophthegma apud eruditos celebrassimū: græce Plu
tarchus sic inqt. τοις στρατιωταις παρηγγειλεν αριστο ποιησθαι ως εν αδου δειπνο ποιησομενοις idest
milites monuit prandere tanquā apud inferos cenaturos: cum xerxes scripsisset ad leonidā mitte ad me ar
ma: rescripsit ueni & accipe dixit facetus declamator: & scurra ad prandium promisissem ad cœnam renū
ciassem: Seneca in epistolis moralibus. at ille leonidas qui fortiter illos allocutus est: sic inquit commilito
nes prandete tanquā apud inferos cenaturi: non in ore creuit cibus. non hesit in faucibus non elapsus ē ma
nibus: alacres ad prandium illi promiserant & ad cœnam. Dū lygurgi leges uigebant. Lacedemon lumē
In umbra pugnabimus quondam greciæ usq; adeo florentissima extitit: q̄ diu usa est lygurgi legibus: quas in annum quingētesimū
obseruarunt: ubi numus spartam influxit: auaritia in explebilis inuasit lacedemonios: qua pythius apollo
dixerat olim spartam perituram: & ita paulatim senescentibus bonis moribus: ex imperio in seruitutē ce
ciderunt. E quibus unus plutarchus hoc dictum attribuit ipsi leōidæ: qui græce dixit υπο σκιαν μαχεσο
μεθα, i. sub umbra pugnauimus. Qualis tandem lacena: Virilitatis lacenarum feminarum dicta factaq;
multa

sempiternum malū: nā uitæ miseræ mors finis esse
uidetur mors si ē misera finis esse nullus potest sed
quid ego Socratem: aut Theramenem prestātis ui
ros uirtutis & sapientiæ gloria cōmemoro: cum la
cedæmonius quidam cuius ne nomen quidē ꝓdi
tum est: mortem tantopere contempserit: ut cū ad
duceretur damnatus ab ephoris & e ēt uultu hilari
atq; læto dixissetq; ei quidā inimicus. Contemnis
ne leges Ligurgi? responderit ego uero illi maximā
gratiam habeo. qui me ea pœna mulctauerit: quā
sine mutuatione & sine uersura possem dissoluere.
O uirum sparta dignum: ut mihi quidem qui: tam
magno animo fuerit innocens damnatus eē uidea
tur talis innumerabilis nostra ciuitas tulit: sed qd
duces & principes nominē? Cum legiones scribat
caro sæpe alacris in eum locum ꝓfectas unde redi
turas se nō arbitrarentur: pari animo lacedemonii
in thermopylis occiderūt. In quo Symonides: dic
hospes spartæ: nos te hic uidisse iacētes: dū sanctis
patriæ legibus obseqmur. Quid ille dux Leōidas:
dicit: ꝑgite animo forti lacedæmonii. hodie apud i
feros fortasse cœnabimus. Fuit hæc gens fortis: dū
lygurgi leges uigebant. E qbus unus: cum persis:
hostis i elloquio dixisset glorians: solem præiaculo
rū multitudine & sagittaꝝ umbra nō uidebitis. In
umbra igit' iquit pugnabimus. Viros cōmemoro.

multa documento sunt;quædam cum audisset filium in acie fortiter prælıantem interiisse:meus inqt eras. At cum de altero filio accepisset eum præ metu fugisse;fugaq; incolumé euasisse. ουγαρεφη κσεμοσ: nō eras inquit meus. Alia cum filium clypeo obarmaret: τικνονεφη κταυταν κεπιταυτα. Quod Ausonius duobus his uersiculis eleganter expressit. Mater lacena clypeo obarmans filium:cum hoc iquit aut in hoc redi. Alia filium claudum præmittens ad pugnam: τεκνον επι ικατα βηματυσ αρετυσ μεμυσο. idest filii inquit p singulos gradus memento uirtutis:hæc autem de qua loquitur Cicero:sepeliens filium dixit Aniculæ qua gratia peperi filium ut pro sparta moreref hoc mihi contingit.

Nō eras meus

Cū hoc aut i hoc

Qualis tandē lacæna:quæ cum filium in præliū misisset:& interfectum audisset:iccirco inquit genueram ut esset qui pro patria morte non dubitaret occumbere. Estote forte & duri sparciatæ:magnam habet uim reipublicæ disciplina. Quid cyreneū Theodorum philosophum non ignobilem:non ne miramur cui cum Lysimachus rex crucē minaretur. Istis quæso inquit ista horribilia minitare purpuratis tuis. Theodori quidem nihil interrem humi ne:an sublime putrescat cuius hoc dicto admoneor:ut aliqd etiam de humatione & sepultura dicēdum existimē rem non difficilem his præsertim cognitis:quæ de nihil sentiēdo pauloāte dicta sunt. de qua Socrates quidem quid senserit apparet in eo libro in quo moritur de quo iam tam multa diximus cum enim de immortalitate animoꝝ disputauisset:& iā moriendi tempus urgeret:rogatus a Critotone quemadmodum sepeliri uellet. multam uero inquit operā amici frustra consumpsi. Critoni enim nostro non persuasi me hinc auolaturum:neque quicquam me relicturum uerumtamen Crito si me assequi potueris aut sicubi nactus eris. ut tibi uidebitur sepelito. sed mihi crede:nemo me uestrum cum hinc excessero:consequetur:præclare id quidem qui & amico permiserit & se ostenderit:de hoc toto genere nihil elaboratem. durior diogenes & id quidem sentiēs. sed ut Cynicus asperius proiici se iussit inhumatum. tū amici uolucribus ne & feris? minime uero inqt:sed bacillū prope me quo abigā:ponitote. q poteris illi non etiam senties, quid igitur mihi ferarum laniat*

Quid cyreneum theodorum. de hoc Seneca in libro de tranquilitate uitæ sic refert minabatur theodoro philosopho tyrannus mortem æquidem & sepulturam:habes inquit cur tibi placeas hemina sanguinis in tua potestate est. Nam qd ad sepulturam o te ineptum si putas mea interesse supra terram aut infra putrescā:eius dē meminit Valerius q pro illo;hemina sāguinis in tua potestate est:reposuit aliud ne q̄ minus elegās neq; minus memorabile:dixii. n. uero magnifica res tibi cōtingit:q a causa tharidis uim assecutus es. Cātharides aūt sunt uermiculi ficorum & piri & cynacāthe & rosæ uenenati:quarum uenenum in qua parte sit nō constat inter auctores:alii in pedibus esse dicunt. Conuenit tm̄ pēnas earū auxiliari & pro remedio esse. Cossinū equitem Romanum medicus interemit præparato cantaridum potu. Cantharides obiectæ sunt Catoni uticensi ceu uenenum uēdidisset in auctione regis cypri:qm̄ eas sestertiis lx. addixerat. Caius carbo accusāte Lu. crasso canthandas sumpsisse dicif id genus necis. Oui. inimico imprecatur cum ait cantharidum succos dante parente bibas. Hieronymus in hanc sententiam. Ne magnopere glorieris si facias quod Scorpiones facere possunt & cantharides. In quo moritur:phedō significatur cuius testimoniū identidem iam citauimus. A critone:hic atheniensis philosophus:unus oium maxime eximio:quodā amore socrati affectus:cuius ita curā ægit:ut nunquā aliquid ex his;quæ sunt ad usum necessaria illi deesse pareref. Neque quic q̄ mei relictū. Verus Socrates erat aius qui & homo iterior dicif:cum exterior homo sit uasculū & receptaculū. Moriēs ergo nihil sui relicturū esse se ait intelligi:uolēs animum euolaturum:& nihil sensus in cadauere permansuꝝ:apud Platonem ait Critoni ne me deplores uidens corpus meum;uel cremari uel sepeliri & sub terrā condi:& ita demonstrat ad corpus tm̄ pertinere sepulturam:cum ad animū siue moriatur siue uigeat:nihil pœnitus pertineat:nisi credere uelimus erraticos esse manes insepultorum. De hoc toto genere. Ait diuus Augustinus:quod & in decretis canonicis. xiii. Qu. secunda repetitum est:omnia ista;idest curatio funeris:cōditio sepulturæ:pompa exequiarum magis sunt uiuorum solatia:q̄ subsidia mortuorum. Proiici se inhumatum:Cynica secta:q a canibus:quorum mores imitatur nomen traxit:explosa est ueluti aspera nimis & inuerecunda:cuius principes fuerūt Hercules Antisthenes & Diogenes;qui ut inqt Hieronymus hemerobios uulgo appellatus est quasi diarii uictus cibū in diem poscens;obiit ferme nonagenarius;cum bouis crudū pedē comedisset:alii dicūt cum continuisse spiritum atq; ita expirasse. Alii cū polypū canibus diuidere uoluisset morsum in cruris neruo accœpisse atq; ex eo defunctum esse:aiunt qdam illum cum moreref mandasse ut cadauer suum insepultum proiiceretur;ut omnes bestiæ particeps ipsius essent:in tumulo Diogenis erecta fuit colūna:in cuius apicæ causis ex lapide pario sculptus uisebatur ad cynicū philosophum significādū. Bacillum:baculum siue Scipionem. Illi. scilicet dixerunt. Qui. idest quomodo. Præclare anaxagoras;hic dicebat se Solis & Lunæ ac Cœli uidendi causa natū esse. Clazomenius fuit in physicis præcellēs;lampsaci periit;ubi

Exēplum theodori

Cātaridis uī assecutus

Criton

hō iterior hō exterior solatia

Cynici a moribus caninis

Hemerobios dio genes cāis

in sepulchra

Anaxagoras

interrogantibus eum primoribus lápſacenis nunqꝫ mandaret iuſſiſſe fertur ut pueri quot annis luderent: eo menſe: quo deceſſiſſet: cui defuncto lápſaceni ſepulchrũ extruxerunt: hic niuem nigrá dixit eſſe. Clazomenas: ciuitas eſt ioniæ aſiaticæ: quá cõdidit paralus. Ad currum religatũ. Vir. Ter circũ iliacos raptauerat hectora muros. ſcribit Home. in. xxii. iliados hectora alligatum fuiſſe: curru ab Achille perforatis pedum neruis a calcaneo ad altum: & loro bubulo tráſmiſſo: tractumqꝫ capite in terram pendulo: & cæſarie fœdata: Idem tradit in. xxiiii. cadauer hectoris ter tractũ eẽ ab eodem achille circa ſepulchrum patrocli: iũctis ad

Hector tractus

currũ æquis: ex hac Homerica ſniam enodauimus hoc anno nodum prius inenodabilem apud Ouid. cum deuotorium in ibin carmen publicæ profiteremur. Vbi hi duo

Nodus ouidii diſſolutus

uerſus leguntur; utqꝫ uel euridamas ter circũbuſta thraſylli eſt: lariſſeis raptus ab hoſte rotis enarratores: multa qdem ſagaciter ueſtigát: ſed friuola omnia: & meras nugas effuciũt: nos diximus ſignificari id ſupplicii genus quo defunctus Hector affectus eſt ab Achille ter tractus circa buſtum patrocli ubi eurydamas pro hectoræ: & thraſyllos p patroclo optimis epithetis accipiuntur: græcæ. n. eurydamas dicitur late domans: quod epithetõ quadrat hectori ueluti domitori

Eurydamas thraſyllus

q uirtute cõcta dõitabat ſubiugabatqꝫ: thraſyllos uero temerarium ſignificat & audacẽ quod cõuenit patroclo. nam temeritas plerũqꝫ infœlix eſt: ita apud Vir. turnus audax cognominaẜ: cuius exitus fuit infortunatus. iá ſenſus Ouidii eluceſcit: cum imprecetur ita ter trahi inimicũ: ut tractus eſt hector circa tumulũ patrocli. Vidi uidereqꝫ. Verba ſunt ex antiqua tragœdia quæ dicebantur uel ex perſona hecubæ matris uel Andromaches uxoris: quas ambas flebiliter lamentantes facit Homerus. Immo. n. uero corpus; actius tragicus poeta ſcripſit in tragœdia quemadmodum achilles corpus hectoris reddebat patri Priamo: qđ latiſſime canit Homerus libro iliados nouiſſimo: itaqꝫ apud Actium tanqꝫ inductus Achilles ſapiens ſapienter loqtur dicẽs ſe reddidiſſe corpus Priamo hectorem abſtuliſſe. cũ cadauer nõ ſit hõ: ſed

Mortuus homo hõ non eſt

ipſe aĩus: unde Hector mortuus Hector nõ erat: uerus aũt Hector fuerat aĩa Hectoris: quá nece abſtulerat Achilles. Ecce alius e terra: in antiqua tragœdia: quæ ad poſteros ut multa alia nõ peruenit inducebatur polydorus obtruncatus a polymeſtore: exiẽs ab iferis & dormienti ilionæ apparens quá matrem appellat rogatqꝫ ut natũ ſepeliat: exoritur dubitatio: quo mõ matrẽ appellet ilioná: qui filius fuit Hecubæ: niſi alius ſignificetur. Mater te appello: uerba tragœdie q

Mater te appello

bus aĩa Polydori dormientẽ ilioná compellat rogás: ut ſæpeliaẜ: perinde atqꝫ ſepultura ptineat ad defunctũ in quo nullus eſt ſenſus ex quo Cicero taxat ineptias poeticas. Ora. in ſermonibus memini hoꝝ uerboꝝ: hiſce uerſibus. Cũ ilioná edormit catienis mille ducentis mater te appello clamátibus. M. T. ĩ hortẽſio. Quid iliona ſõno illo mẜ te appello: nõne illa credit filiũ locutũ uere expectaẽt crederet. Modis: uerſibus. Priuſqꝫ feræ uolucreſqꝫ. Cõtinuaẜ textus ex tragœdia ſub pſona polydori. Heu reli. ſe. re. Verba ex poemate ue

Monodiũ Synodũ Luculentitas

tuſtiſſimo qbus cõquæſtio eſt & lamẽtatio: qđ regis cadaueri defuerit legitima crematio: iaceatqꝫ ſemicreatus ex quo appellaẜ ſemiaſſus quaſi ſemiuſtulatus: & qđ eius reliqæ madẽtes ſanie crudeliter diuexarẽtur. Duos ſeptenarios uerſus & modos tragicos & ſeptẽmetris cõcinnatos. Ad tibiá chorus in tragœdia q cõticuit in comedia canebat inter actores comœdiaꝝ ad tibiá: tibiis mõ paribus mõ ĩparibus: qđ ſignat monodĩum unicá. ſ. tibiá & ſynodiũ utráqꝫ tibiá. Luculẽtis: ſpecioſis & bonis a luce deductũ nomẽ: a luculẽto fit luculẽtias: qꝫ dictiõe uſi ſunt ueteres. Apud en. thyeſtes: talis ab ennio ſcripta eſt fabula de thyeſte: qlẽ a Sene:

oberit nihil ſentienti? præclare anaxagoras: q cũ lápſaci moreretur: quærẽtibus amicis uellet ne clazomẽas: in patriam ſiquid accidiſſet: auferri: nihil neceſſe eſt inquit. undiqꝫ enim ad inferos tantundem uiæ eſt. totaqꝫ de ratione humationis unam tenendũ ẽ. Ad corpus illá pertineẜ ſiue occiderit animus ſiue uiget. in corpore autem perſpicuum eſt uel extincto animo: uel elapſo nullũ reſidere ſenſum. ſed plena errorum ſunt omnia. trahit Hectorẽ ad currum religatum Achilles: lacerari eum & ſentire putat: credo ergo hic ulciſcitur ut quidem ſibi uideẜ. At illa ſicut acerbiſſimam rem mœret. Vidi uidereqꝫ me paſſi ſunt ægerrime Hectorem curru quadriiugo raptarier. Quem Hectorem: aut quamdiu ille erit Hector. Mellius Actius: & aliquando ſapiẽs Achilles. immo enim uero corpus Priamo reddidi: Hectorem abſtuli: non igitur hectora traxiſti: ſed corpus quod fuerat hectoris. Ecce alius exoritur e terra: qui matrem dormire non ſinat mater te appello: tu quæ curam ſomno ſuſpenſo leuas: neqꝫ te mei miſeret: ſurge & ſepeli natũ. hæc cupræſſio & flebilibus modis: q totis theatris mœſticiá iferát cõcinũtur: Difficile eſt non eo qui inhumati ſunt miſeros iudicare priuſquam feræ uolucreſqꝫ: metuit ne laceratis membris minus bene utatur: ne combuſtis nõ extimeſcit. Heu reliquias ſemiaſſi regis denudatis oſſibꝰ p terrá ſanie delibutas fœde diu uexaries. nõ intelligo quid metuat: cũ tá bonos ſeptenarios fundat ad tibiam. tenẽdum eſt igitur nihil curandũ eẽ poſt mortẽ: cum multi inimicos etiam mortuos puniant execratur luculentis ſane uerſibꝰ apud Ennium Thyeſtes. Primum ut naufragio pereat Atreus

luculenter

luculenter scriptā uulgo lectitāt. Talis interitus: perire naufragio grauissimū ē & accerbissimūq;: quia aīa ignea est & extingui uidet̃ in elemēto cōtrario. Euisceratus. Visceribus lācinatis discerptus excarnificatusq; Vir. cōprensamq; tenet pedibusq; euisceraruncis. Tabo corrupto: sanguine Vir. & terrā tabo maculāt: sunt .n. hæc carmia enniana. Portū corporis: optat thyestes ut īsepultus iaceat frater atreus sempq; ingetus sit: tā q̄ sepulchꝝ sit portus corporis: & q sepultus est: qescat. Magna culpa pelopis: ludit more suo festiuiter Cicero. tanq̄ culpa patris pelopis ineruditus indoctusq; thyestes filius īpræcet̃ atreo fratri illa: q̄ p inania sunt &

Durū hoc sane talis enim interritus nō est sine graui sensu. Illa inania. ipse sūmis saxis fixus asperis euisceratus latere pendens: saxa spargens tabo sanguīe atro nō ipsa saxa magis sensu omni uocabunt: quā ille latere pendens. Cui se hic cruciatum censet optare quā essent dura si sentiret. Nulla sine sensu sunt. Illud uero per quā inane. Neq; sepulchrū quo recipiat habeat portum corporis: ubi remissa humana uita corpus requiescat a malis. Vides quāto hæc ierrore uersentur. Portum esse corporis & requiescere in sepulchro putat mortuum. Magna culpa pelopis q̄ non erudierit filiū nec docuerit quatēus esset qdq; curādū. sed qd singuloꝝ opiniones aīad uertā: nationū uarios errores pspicere cū liceat. Cōdiūt egyptii mortuos & eos domi seruant: psæ ēt cæra circūlitos cōdiūt ut q̄ maxime pmaneāt diuturna corpora Magoꝝ mos ē nō humare corpora suoꝝ: nisi a feris sint antea laniata. In hyrcāia plebs publicos alit canes optimates domesticos. Nobile aūt genus canū: illud scimus esse sed pro sua qsq; facultate parat a qbus laniet̃ eāq; optimā illi esse cēsent sepulturā. per multa alia colligit Chrysipus ut est in omni historia curiosus: sed ita tetra sūt quedā: ut ea fugiat & reformidet oratio. totus igit̃ hic locus est cōtēnendus in nobis nō negligēdus ī nostris ita tñ ut mortuorum corpora nihil sentire sentiamus. Quātū aūt consuetudini famæq; dandum sit id curent uiui. sed ita ut ītelligant nihil ad mortuos pertinere. sed profecto mors tum æquissimo animo appetitur cum suis laudibus uita occidens consolari potest. Nemo parum diu uixit: qui uirtutis perfecte perfecto functus est munere. Multa mihi ipsi ad mortem tempestiua fuerunt quæ utinam potuissem obire: Nihil enim iam acquirebatur. Cumulata erant officio uitę: cum fortuna bella restabant. Quare si ipsa ratio minus perficiet ut mortem negligere possimus: at uita acta pficiat: ut satis superq; uixisse uideamur. quamquam

oppido q̄ friuola qd .n. ianius īscipiētiusq; esse pōt: q̄ p dolorē optare: ut frater careat sepulchro: cū ad defunctū nihil sepultura ptineat: ita ut nō īmerito laudet̃ illud uirgilianū: facilius iactura sepulchri. Licuitq; lucano plausibiliter dicere. Coelo tegit̃: q non hēt urnā. Diserte quoq; mecēas ait. Nō tumulū curo: sepelit natura relictos. Ex ioue pro gnatus tātalus: ex tātalo ortus pelopes: ex pelope sati thyestes & atreus: a pelope dicta est pelopōnesus q ex phrygia ducto secū populo a suo noīe ididit nomē pelopōneso: ab eo odē dicti sunt pelopide reges græciæ pelopis successores: de qbus est illud i prisco carmine qd usurpat. Cice. ne nomē audiā pelopidaꝝ. Cōdiūt ægyptii mortuos: herodotus Diodo: cæteri copiose pscribūt quēadmodū ægyptii cadauera educto cerebro oībusq; itestinis expurgatis cōplēt cōdiūt ue myrrha pura & casia: cæteris excepto thure odoribus: ubi hæc fecere saliūt nitro & sale. Nā ut ait Pli. defuncta & puerescēna ita uēdicat sal ut durēt ea p secla. idē aliubi tradit corpora desūctoꝝ psusa cedro seruari in ægypto: mel quoq; auctore Colum. Exaium corpus hois p annos plurimos inoxiū cōseruat depnsum quēdā olim aiūt salinariū cocūtē cū recēti cadauere muliebri: pterea ægyptii ligneā hois effigiē faciūt itra quā īserūt mortuū inclusumq; ita thesaurizāt. Eorū quoq; mos est ut in cōuiuio circūferat̃ mortuus e ligno factus: quē singulis cōuiuarum demōstrās ait qspiam: bibe & oblectare; talis post mortē futurus: hoc est qd itelligi uoluit silius in. xiii. punicoꝝ sic scribens. Egyptia tellus claudit odorato post funus stantia saxo corpa & a mensis exāguem aut sepat umbrā.

Cæra cir. Stra. lib. xv. scri. de moribus psaꝝ sepeliunt inqt corpora cæra oblinentes: magnos insepultos auibus edendos dimittunt hi cū matribus ex patrio more cōgrediunt̃: ob hoc dixit Catul. Nā magnus ex matre: & gnato gignat̃ oportet. Si uera est psaꝝ impia religio. Hircania alit canes. Silius probatū est hircanis adhibere canes honosicritus refert bactrianos: q iā senio morbo ue cōfecti sint uiuentes adhuc canibus apponi ad hoc ipsum de industria enutritis quos sepulcrales uocant. Per multa alia: hiberoꝝ antiquus mos fuit ut uulneribus corpora defunctoꝝ laniāda obiectarent pōtici exhausto cerebro capita myrrha cōdiūt & ita diutissime seruāt. Scytæ cadauera truncis suffixa relinquūt. Garamātes arenæ nudos īsodiūt. Chrysippus: hic dictus est fulcire porticū stoicoꝝ scripsit uolumina ultra septingenta. Dicere solebat appollodorus si qs tollat de chrysippi libris q̄ aliena sunt cartha illi uacua relinqret̃: periit risu cū asinū uidisset ficos edentē: sūt q dicāt haustū uini dulcis strāgulatū īteriisse. Hic locus. De sepultura & humatiōe. In no. uiuētibus. In no.

Tabo
Nihil ad defunctū sepultura
Pelopidæ
Cōditura cadauerꝝ egyptia
Sal
Seruāt cadauera
Mel
Effigies mortui in cōuiuio
locus silii
Canes sepulcrales
Ritus sepeliēdi uarii
crysippus periit risu

in def unctis. Id curent uiui: ptinet ad uiuos funerare suos p facultatibus & dignitate defuncti: qd & iurisco sulti testat. Mihi ad morte tepestiua in pria philippica i hac sniam sic scribit mihi fere satis e qd uixi uel ad etate uel ad gloria. ide alibi. Negat posse morte imatura ee cosulari: qto nunc inqt uerius negabo seni: mihi uero pres coscripti ia e to ptada mors est pfuncto rebus eis qs adeptus sum qsq; gressi: minime omittedu est scitu illud declamatoris cestii: qd ob elegatia concinnitateq; sniae habendu est in ore & in pectore: sic. n. inqt Si ad desideriu populi respicis. Cice. qn pieris parx uixisti. Si ad res gestas satis uixisti. Si ad iniurias fortunae: & psentem reipu. statu ni miu diu uixisti: si ad memoria opex tuox: semp uicturus es.

Scitu de clamatoris

gloria uirtutis Cosectaea Nomothetae

Tanq umbra seqt: sicut corpus umbra sp comitat: nec unq diuellit ita uirtutis gloria comes est & iugis cosectanea: Plau. in cassina decretu est mihi quasi umbra quoquo ibis tute psequ. Lygurgu ca. gloria: quis in mortuis nullus sit sensus: tn pcellentes uiri no uident carere gloria suax uirtutu: quas in uita psstiterut ut lygurgus & solon nomothetae .i. legiferi. Dici no possint carere gloria legu quas sanctissimas condiderut: sicut scientes bellicae uirtutis gloria militari minime carere dnr. Ante n. salamina. In prio de officiis: sic refert quis. n. themistocles iure laudet & sic eius nomen q solonis illustrius citetur q: salamis clarissimae testis uictoriae. Est aut salamin insula ciuitasq; iuxta eius dem noisi confinio atheniensiu megarensiu q. sita: de cuius, pprietate usq; ad interitu armis iter se dimicauerut: altera fuit in cypro: q nihil ad re. Leuctra tol. Epainudas ap leuctra boetiae ciuitate cu deobroto duce lacedemonio pconfligens affecit eos plaga pestifera a deo ut lacedemonio p opes corruerint ex eo. n. tepe pricipatum graeciae amissum ultra reparare nequerunt. Dicere solebat epaminundas orbum se no tn sine liberis mori & ex se natam relinqre pugna leuectrica. Duos scipioes: pu bliu & Gn. q i hispania iterierut. Maximu. fabium Cunctatore signat: q dictus est scutu roma. q re romana restituit no pugnado: cuius calliditate calliditas punica supata e.

Salami

Aut su. bo. si imortalis est aius. A ut nu. m. si. aius corpusq: oi sensu extičto comoriunt.

Diagoras oly. uictores i ludis olympiacis olympioicas uocat. Celebrata e phereicis: felicitas: q filia. Soror mr fuerit olympioicap. M. T. i ofone, p lucio flacco refert: qd apud grae. ee olympioicem. iudicat, ppe maius: & gloriosius q romae triumphasse. De hoc rhodio diagora celebrata historia est: & meinit Gel. i. iii. noctium atticap. is diagoras tris fili os adolescetes habuit unu pugile alte p pancratiaste tertiu luctatore eos q: ois uidit uice re: coroariq; eode olipie die & cu ibi eu tres adolescetes aplexi corois suis i caput pris po sitis sauiaret cuq; ppls grani abu dus flores i eu iaceret: ibi i stadio ispectante pplo i osculis atq; i maibus filio p gaudio aiam efflauit Morere: foelicitas est i foelicitate mori: ut i qt Se. Opiamur eos. s. mortuos. Orbati. pri uati: uiduati. Vt mo. cu. qm afferebat imor talitas aiox & mors boum e no malum. Posterior: q differuit si aia mortalis est: morte no esse malum. Rhetox epi. ap grae. epilogi

Scitu romanox fabius Olympionices Historia diagorae gaudio periit Diagoras

.n. sensus habierit tn summis & ppriis bonis & laudis & gloriae quis non sentiant mortui no caret. & si .n. nihil i se heat gloria cur expetat: tn uirtute tanq umbra sequit: uerum multitudinis iudiciu de bois si qn est magis laudandu est qua illi ob eam rem beati no possum aut dicere quomodo hoc acciperetur. Lygurgu Solone legu: & publicae disciplinae carere gloria. Themistocle Epaminunda bellicae uirtutis: ante. n. salamina ipsam Neptunus obruet q salamini trophaei memoria priusq; boetia leuctra tollent: q pugnae leuctricae gloria, multo. n. tardius fama deferet curiu fabritiu calatinu duos scipioes: duos afsricanos. maximu. Marcellu: Paulu: Catone: Leliu innumerabiles alios. quo p similitudine aliqua qui arripuerit: no ea fama populari sed uera bono p laude meties. fideti aio si ita res fert gradiet ad morte: i qua aut summu bonu aut nullu malu esse cognouimus secundis uero suis rebus uolet et mori: no. n. ta cumulus bono p iucudus esse pt q molesta decessio. hac sniam significare uidet laconis illa uox: qui cu rhodins diagoras olympionices nobilis uno die duos suos filios uictores olympiae uidisset. accessit ad sene & gratulatus: morere dyagora inqt: no. n. i coelu ascensurus es magna haec: & nimiu fortasse graeci putat uel tum potius putabat. isq; qui hoc Dyagore dixit permagnu existimas patre cu duobus filiis tris olympionicas una ex domo, pdire cuctari illu diuti ns in uita fortunae obiectu inutilae putabat ipse ego aut tibi qde qd satis esset paucis uerbis ut mihi uidebar respodera. Cocesseras. n. nullo i malo mortuos esse sed ob ea cam cotendi ut plura diceere qd in desiderio: & luctu hec e cosolatio maxia. nostr p. n. & nra ca susceptu dolore modice ferre demus ne & nos met ipsos amare uideamur. illa suspicio itollerabili dolore cruciat si opinamur eos qbus orbati sumus ee cu aliquo sensu i his malis qbus nulgo opinat. Hac ex cutere opinione mihimet radicitus uoluit eoq; fui fortasse logior. A. Tu logior: no mihi qde. prior. n. pars orationis tuce faciebat ut mori cuperem. posterior ut modo non nolle modo non laborarem. Omni aute ratione illud certe perfectum est: ut morte non ducem in malis, M, num igitur etiam rhetorum epilogum

noiant̃:q̃a nobis cõclusio nes: q̃ pars orõnis nouissima est: quã q̃dã cumulũ: perorõnem alii uocãt doctores rhetorici tripartitũ epilogũ siue perorõné faciũt cõstanté ex enũcratione ãplificatõe.& cõmiseratiõe: p enũe ratioñe fit rex repetitio: quæ græcæ dr̃ ανακεφαλαιωσισ.i.ut interpretat̃ Augu. recapitulatio. Decurrendũ .n. est p capita & q̃ breuissime repetendũ: p ãplificationẽ cõcitant̃ aĩ audirox: p cõmiserationẽ flectunt̃ ad misericordiã: peroratio plurimũ pollet in orõne. M. Tul. cũ oĩbus eloquentiæ partibus tũ in porãdi munere fuit eminentissimus: adeo ut illi perorationẽ oẽs oratores relinquerẽt ob excellentiã. Artẽ: rhetoricã oratoriãq.

Epilogus

Perorõ

Ancephaleosis

rum epilogũ desideramus an iã hãc artẽ plane relinq̃mus. A. tu uero istã ne reliqueris quã sp̃ ornasti. & q̃dẽ iure: illa .n. si uere loq̃ uolũus te ornauerat. sed q̃ nã est iste epilogus: hẽo .n. audire q̃cq̃d est. M. deorũ imortaliũ iudicia solẽt in scholis pferre de morte. nec uero ea fingere ipsi. sed herodoto auctore aliisq̃ pluribus. Primũ argiæ sacerdotis Cleobis & Bitõ filiũ p̃dicant̃. nota fabula est. Cũ .n. illã ad solẽne & statutũ sacrificiũ curru uehi ius esset satis lõge ab oppido ad fanũ morarẽturq̃ iumenta: tũc iuuenes ii quos mõ noĩaui ueste posita corpora perũxerunt. ac iugũ accesserũt: ita sacerdos aduecta in fanũ. cũ curus esset ductus a filiis p̃cata a dea dr̃: ut illis p̃mium daret p pietate: q̃ maximũ hoĩ dari possit a deo post epulatos cũ matre adolescẽte somno se dedisse mane inuẽtos esse mortuos: simile p̃catõe Trophonius & Agamedes usi dicunt̃. q̃ cũ apollini delphis tẽplũ exedificassent, uenerãtes deũ petierũt mercedẽ nõ paruã q̃dem opis & laboris sui nihil certi. sed q̃d optimũ hoĩ. Quib⁹ apollo se id daturũ ostẽdit post eius diei diẽ tertiũ q̃ ut illuxit mortui sunt repti iudicauisse deũ dicũt & eũ q̃dẽ deũ cui reliq̃ dii cõcessissent: ut prẽter cæteros diuinaret mortẽ esse optimũ hoĩ. fert̃ ẽt de sileno fabella q̃dã q̃ cũ a Mida captus eẽt hoc ei muneris p sua missione dedisse scribitur. Docuisse regẽ nõ nasci hoĩ lõge optimũ eẽ pximũ ãt q̃ primũ mori. Qua est usus sñia in Cresphõte Euripides nã nos docebat cœtus celebrãtes domũ lugere ubi eẽt aliq̃s in lucẽ editus hũane uaria uitæ reputãtes mala. At q̃ labores morte finisset grauis hunc oẽs amicos laude & letitia exeq̃. simile q̃ddã est ĩ cõsolatiõe Crãtoris. Ait .n. terinancũ quẽdã eleusinũ cũ grauiter filii mortẽ mœreret: uẽisse ĩ sicomãtiũ q̃rẽtẽ q̃ fuisset tãtæ calãitatis cã huic tabelli tris hmõi uersiculos datos. ignaris hoĩes in uita mẽtib⁹ errãt

Gleobis & biton: lege herodotũ copiosissime explicãtem hanc historiã lib. primo historiarũ: & nos summatim libauimus in libello de fœlicitate. Ab oppido. Argos significat. Argiui .n. erãt & argis gestare est: q̃ ciuitas ut ait Liuius in medio græciæ sita est Multiplex fuisse argos alibi explicauimus. Ad fanũ. Ad templũ iunonis: q̃d distabat a ciuitate stadia q̃nq̃: & quadraginta. Oleo pũxerũt: oleũ p mẽbra & artus foris ĩfusũ uigorẽ facit & roburut inq̃t Pli. in .xxiii. de hoc fusus uberiusq̃: in trãq̃lli cõmentariis. A dea iunone. Mane inuentos mortuos. optimus hic obtigit Cleobi & bitoni uitæ exitus: ut ait Hero. p quẽ deus iudicauit satius esse hoĩ mori q̃ uiuere. Trophonius & ag. hox mẽtio fit a Strabone lib. ix. a q̃bus templũ appollinis delphici ĩ statuatũ fuisse demõstrat. Celebratũ est oraculũ trophonii a trophonio fatiloquo dictũ: olim .n. diuinatores erãt in p̃cio: ut ĩperio & cœlo digni iudicarent̃: talis fuit Amphiaraus: talis mopsus talis & triphonius. Vt p̃ter cæteros diuinaret: deus diuinationis & fatidicus ẽ appollo: q̃ ait apud Oui. p me q̃d eritq̃ fuitq̃ estq̃ patet. De sileno fabella: narrãt fabulæ: & canit Oui. silenũ bacchi altorẽ ac nutriciũ a rusticis phrygibus captũ ductũq̃ esse ad midã regẽ: q̃ eũ missum faciens alũno reddit: bacchus gaudens altore recepto p remuneratione cõcessit midæ ut q̃cq̃d corpore cõtigisset id in aux uerteret̃ eruditi inter ministros bacchi enumerãt tityros satyros & silenos. Nõ nasci optimũ: Pli. in hãc sñiam: ita q̃ multi extitere: q̃ nõ nasci optimũ cẽserẽt: aut q̃ ocissime aboleri. In crephõte euripides: inter tragicos poetas græcos ægregius ẽ euripides ui & sermone: & sñiax crebritate oratoribus cõparãdus. in cuius gloriã macedones apud quos sepultus erat p̃dicauerũt: hoc carmẽ nulla ætate tua o euripides mõumenta peribũt hic scripsit ĩter reliqua tragediã titulo cresphõtem a noie adolescẽtis: cuius in .ii. rhetori. mentionẽ fieri obseruauius ubi usurpantur uerba: uel euripidis ex cresphõte uel latini poete ab euripide mutuãtis q̃ sunt hæc iniuria abs te afficior indigna pater. Nã si ĩprobũ esse cresphõtem existimabas: cur me huius locabas nuptiis? Sin est probus: cur talem inuita inuitũ cogis relinquere. Nã nos do. uerba euripidis ex tragedia cresphõte q̃bus ostẽdit̃ natales hoĩs lachrymis: obitus hilaritate esse pleq̃ndos: s̃m institutũ thracũ: Apud quos ut Valer. solinusq̃ nõtificãt luctuosa sunt puerperia: læta funera. Narrat Hero. in terpsichore trausos thraciæ populos hoc peculiariter factitasse: q̃ editũ in lucẽ pueto circũsidẽtes eũ cũ ploratiõe psequunt̃ recẽsentes q̃scũq̃ necesse ẽ illi: q̃d uitã ĩgressus sit pperi hũanas calamitates. E cõtrario hoiem fato functũ p lusũ atq̃ letitiã sepeliũt referẽtes: q̃d malis liberatus. In oi sit fœlicitate: q̃d nos quoq̃ singulari hoc uersu cõplexi sumus hi uitæ erumnas: deflent hi funera plaudũt. In cõ. cré. húc. M. T. secutus est in cõsolatiõe filiæ. Solẽsis fuit habitus in exi

Oraculũ trophõii

Silenũ bacchi altor

Cresphõtes euripidis

Luctuosa puerperia Leta funera

Hi uitæ erũnas deflent Crãtor

Psycomãtiũ mateteriæ inopinabiles Erichthei filiæ

ſtimatione Homeri & Euripidis admirator. Mereret. Lugeret. In ſicconãtiũ: nomẽ loci ubi diulatio exercebat̃ puto legendũ pſychomãtiũ. ut intelligat̃ locus uaticinii ubi fiebat maniũ euocatio ψυχη.n. aĩa & μαντεια: diuinatio. Euchinous nomẽ filii cuius mortem merebat pr̃. Laudationẽ mortis. Quinti. in. iii. nã & ſomni & mortis ſcriptæ laudes quorũdã a medicis ciboꝝ phauoribus philoſophus ſcripſit laudationẽ quartanæ febris: multi quoqꝫ nõ ſophiſtæ ſolũ: ſed & philoſophi adorati ſunt tractare mr̃ias inopinabiles q̃s græci αδοξοισ υποθισισ appellãt. Repetũt ab erichtheo: in oſone ꝓ ſeſtio ait mortẽ quã ẽt uirgines athenis regis opinor erichthei filiæ ꝓ pr̃ia cõtẽpſiſſe:

Euchinous potiꝰ fatorũ munere leto: ſic fuit utilius finiri ipſiqꝫ tibiqꝫ. his & talibus auctoribꝰ uſi confirmãt cãm rebus a diis ĩmortalibus iudicatã. Alcidamus q̃dã rhetor antiquus ĩ primis nobilis ſcripſit ẽt laudationẽ mortis q̃ cõſtat ex enũeratiõe maloꝝ humanoꝝ. cui rõnes hę: q exq̃ſitius a phĩs colligũt̃: defuerũt ubertas oꝛonis nõ defuit. claræ uero mortes ꝓ pr̃ia oppetitæ nõ ſolũ glorioſæ retoribus ſed etiã beatæ uideri ſolẽt: repetũt ab etichtheo cuiꝰ ẽt filiæ cupide mortẽ expetiuerũt ꝓ uita ciuiũ. Codrũ q ſe in medios immiſit hoſtis famulari ueſte: ne poſſet agnoſci ſi e ẽt ornatu regio ꝙ oraculũ erat datũ ſi res interfectꝰ eẽt uictricis athẽas fore. Menecheus uero nõ ꝑtermittit̃: q oraculo edito largitꝰ eſt ẽ pr̃iæ ſuũ ſanguinẽ Iphigẽia aulide duci ſe ĩmolãdã iubet. ut hoſtiũ ſãguis eliciat̃ ſuo. u ẽiũt idẽ ad ꝓpria Harmodiꝰ ĩ ore & Ariſtogitõ: lacedæmoniꝰ Leõidas. thebanus Epãinũdas uigẽt ita ſũt multi q̃bus uidẽus optabiles fuiſſe mortes cũ gloria: q̃ cũ ita ſit magna tñ eloquẽtia ẽ utẽdũ atqꝫ ita uelut ſupiore e loco cõcionadũ: ut hoĩes mortẽ uel optare ĩcipiãt uel certe tĩere deſiſtãt nã ſi ſupmus ille dies nõ extictionẽ ſed cõmutationẽ affert loci: qd optabiliꝰ ſin. ãt pimit ac deletoſo: qd melius q̃ ĩ meliꝰ uitæ laboribꝰ obdormi

dicunt̃ ego uir cõſularis tãtis rebus geſtis timerẽ. Erichthonius uulgo dictus & ab Euſebio: q ab Homero Erichthus uocat̃. Codrũ: hiſtoria codri puagatiſſima ẽ teſtimonio trogi iuſtini Vale. de quo Orat. Codrus ꝓ pr̃ia nõ timidus mori. Aug. in. xyiii. ſũmatim ſic refert Codrus rex athenieſiũ: peloponẽſibus eiuſdẽ hoſtibus ciuitatis ſe iterficiendũ ignotus obiecit & factũ eſt: hoc mõ eũ p̃dicat patriã liberaſſe. Reſpõſum. n. acceperãt peloponẽſes tũc demũ ſe ſupaturos: ſi eoꝝ regẽ nõ occidiſſent: fefellit ergo eos habitu paupis apparẽdo. Et ĩ ſuã necẽ p iurgia ꝓuocãdo. Vñ ait Virg. Et iurgia codri: hunc athenieſes: tanq̃ deũ ſacrificioꝝ honore coluerũt. Menecheus: luculentis uerſibus in. x. thebaidos copioſe graphiceqꝫ pſcribit ſtatius Papini. quẽadmodũ i bello thebano: tireſia fatidicus dixit ad thebas liberãdas depoſci a fatis nouiſſimũ generis uiperei: tũc menecheus creõis filius uitã deuouit ꝓ pr̃iæ ſalute ſibiqꝫ ferro mortẽ coſciuit ſeqꝫ ſup medias acies nondũ enſe remiſſo iecit & in ſceuos cadere eſt conatus achiuos. De hoc ait ſatyrographus q̃tũ dilexit thebas ſi græcia uera menecheus. Lactã. quoqꝫ in. iii. inq̃t: nã illi q ꝓ ſalute ciuiũ uolũtariæ ſeneci obtulerũt: ſicut thebis menecheus athenis codrus: romæ curcius. Iphigenia. iphianaſſam appellat lucretius: cuius ſanguie ductores danaũ uentos placuerũt: qd & Vir. memorat: fabulæ tradũt ſuppoſitã fuiſſe a Diana ceruã in locũ uirgis ſubductæ. Ad ꝓpiora uiciniora recẽtioraqꝫ. Armodius & ariſtogitõ: græcia miro p̃conio celebrat armodiũ & ariſtogitonẽ tyrãnicidas: de q̃bus hiſtoria remotior hoc ĩ loco referẽda eſt ſcitu relatuqꝫ nõ iniucũda. Armodius q̃dã athenis flore ætatis cõſpicuus: quẽ ariſtogitõ amabat hẽbatqꝫ in deliciis. de ſtupro appellatus ab hipparcho piſiſtrati filio rẽ detulit ad amatorem: q ꝓtinus ad ĩſidias cõuerſus ad deſtruendã ꝓ uirili pte tyrãnidem hipparchus cũ ſollicitãdo armodiũ pellicere ñ poſſet cõtumelia hmõi pſecutus eſt: ſororem harmodii: q ĩ põpa ſacroꝝ canephora erat. i. ciſtifera: & in caniſtro arcana miſtica ferens ſũmouit a miſterio religioſo ueluti ĩdignã ea dignitate: qd ægere ferens armodius & ob armodiũ ariſtogitõ cõſpirauerũt in hipparchi necem opientes diem feſtũ: quo panathenea: q̃ feſtiuitas ſolemnis eſt celebrari ex ritu debebãt: ubi dies feſtus aduenit forte accidit: ut q dã ex cõiuratis cũ hippia tyrãno hypparchi f̃re familiariter colloq̃ret̃. Ex quo ſuſpicati rem palã factã eſſe e ueſtigio portã ĩtroeũtes hipparchũ: adoriũt̃ occidũtqꝫ: ueꝝ ĩcõſulte & ĩfœliciter: nã armodius ſtatĩ mox ariſtogitõ ſũt iterfecti: hũc ĩmodũ pp amatoriã ĩdignatõem. Cõtumeliãqꝫ ĩ armodii ſororem ĩpetus ĩ hipparchũ piſiſtrati filiũ factus eſt: auctor Thucidides i. yi. hoc eſt qd ĩtelligi uoluit Ari. in. y. politicoꝝ ſcribens ob cõtumeliã ſorori armodii illatã: & ob ĩpm armodiũ de ſtupro cõpellatũ factũ eſſe ĩpetũ in piſiſtrandas ab armodio pp ſororem: ab ariſtogitõe pp armodiũ. Pla. ĩ dialogo cui titulus eſt hipparchus. nõnihil a Thucidide Ariſtoteleqꝫ diſſentit ſuper hipparcho iterẽpto ab armodio & ariſtogitõe: quoꝝ noĩa: ne unq̃ ſeruis ĩdere liceret decreto publico athenienſes ſãxerũt q̃ñ ut inq̃t. A. Gel. nefas ducerent noĩa libertati pr̃iæ deuota ſeruili cõtagio pollui ſubdubitat Pli. an athenienſes primi oĩum armodio & ariſtogitõ tyrrãnicidis publicæ poſuerit ſtatuas: hoc quoqꝫ addãdus uelut auctariũ qd ſcortũ noĩe leena lyræ cãtu familiaris armodio & ariſtogitõi cõſilia eoꝝ de tyrãnicidio uſqꝫ ad mortem excruciata a tyrannis nõ ꝑdidit: q̃obrem athenienſes eã honore habere uolentes: ne tñ ſcortũ celebraſſe uiderent̃ ſimulachꝛ: aĩalis cuius nomen gerebat: hoc eſt leenã fecerũt: utqꝫ ut itelligeret̃: cã honoris ĩ opere linguã addi ab artifice uetuerũt. Vel optare. Si aĩ ĩmortales migrãt in beatiora domicilia

Historia cõdri

menecheus amator patriæ

Historia remotior de armodio & aristogitone

Canephora panate, nea Pisistratidæ

Ne seruis noia inderentur

Pulchrũ de leena

Vel

fcere. & ita cõniuẽtẽ fomno cõfopiri fempiter noſ; q̃ ſi fiat melior Ennii quã Solonis oratio hic. n. nr̃. Nẽo me lachrimis decoret inq̃t nec funera fletu faxit at uero ſapiẽs ille. Mors mea ne careat lachrymis linq̃mus amicis mœrorẽ ut celebrẽt funera cũ gẽitu. nos uero ſi qd tale acciderit ut a deo denũtiatum uideaẽ ut exeamus e uita læti & agẽtes gratias peamus emittiq; nos e cuſtodia & leuari uinclis arbitreũr: ut aut ĩ eternã: & plane ĩ nr̃am domũ rẽigrẽus aut oĩ ſenſu moleſtiaq; careãus: ſin ãt nihil denũciabiẽ: eo tñ ſimus aĩo ut horribilẽ eũ diẽ aliis nobis fauſtũ putemus. Nihilq; ĩ malis ducamus qđ ſit uel a diis ĩmortalibus uel natura parẽte oĩum cõſtitutũ. Nõ. n. temere nec fortuito ſati & creati ſumus: ſed pfecto fuit q̃dã uis q̃ gñi cõſuleret hũano: nec id gigneret aut alteret. Quod cũ exanclauiſſet oẽs labores tũ ĩcideret ĩ mortis malũ ſempiternũ: portũ potius paratũ nobis & pfugiũ putemus: quo utinã uelis paſſis puehi liceat ſi. n. reflãtibus uẽtis reiiciemur: tñ eodẽ paulo tardus referãur neceſſe ẽ. Quod ãt oĩb⁹ neceſſe ẽ id ne miſeꝝ ẽẽ uni põt? habes epilogum ne qđ pretermiſſum aut relictũ putes. A. Ego uero: & qđẽ fecit ẽt iſte me epilogus firmiorẽ. M. Optime ĩquã ſed nunc qđẽ ualitudini tribuamus aliqđ Cras aũt & quot dies erimus in tuſculão agamus hæc & ea potiſſimũ: q̃ leuatiõem habeãt egritudinum formidinum: cupiditatum q oĩ e philoſophia eſt fructus uberimus.

Mar. Tullii Ciceronis Tuſculanaꝝ q̃ſtionum Liber ſecundus.

Vel timere: ſi aĩ pimunẽ delenẽ oẽs ſenſus una cũ corpore. Cõniuentẽ. oculos claudẽtẽ ſup quo uerbo plura in prio trãq̃lli cõmẽtario. Dixit. M. T. in orõne p celio. proh. dii ĩmortales cur interdũ cõniuetis in hoĩum ſceleribus maximis. Hic nr̃i Enni. Sapiẽs ille: Solõ de hoc ſupra dixĩus. Vt a deo denũciatũ: Sicut ſocrati factũ ẽ ueluti denũciatio a deo: ſine cuius pmiſſũ hic migrãdũ nõ ẽ. Remigremus Si ĩmortalis ẽ aĩa: ut uñ orta ẽ illuc reuertatur. Eũ diẽ. ſ. mortis quẽ Sene. uocat decretoriũ ad quẽ ait nõ timide cõponor: quo rẽotis ſtrophis ac fucis de me iudicaturus ſum utꝝ loquar fortia an ſentiã. Natura parẽte oĩum Pli. ubiq; naturã parentẽ reꝝ oĩum appellat. Sati pgeniti. Exanclauiſſet: exhauſiſſet toleraſetq;: ſup quo uerbo plura in cõmẽtariis apuleiãis q ppe diẽ edẽẽ. Velis paſſis: idẽ ociſſimo curſu & feſtinata celeritate trãſlatio ſumpta a nauigãtibus: q uelis expãſis ac plenis portũ ſubeũt uolitãtes: paſſa uela dicius expẽſa: diſtenta explicata uẽto tumẽtia ac plena a uerbo pãdo paſſũ ueteres dixiſſe nõ pãſum & expaſſũ nõ expãſum. A. gelius ſeruiuſq; teſtãẽ: capillo paſſo eẽ mulieres dñr q̃ ſi porrecto & expãſo & paſſis mãibus dixĩus: qđ ſignat diductis atq; diſtẽtis: plautus dixit diſpeſſis mãibus p eo qđ diſpaſſis diſtẽtiſq;. Tertulliãus tñ oppãſum uelut dixit p oppaſſo & extẽto. idẽ expãſos inq̃t ungulæ fodiãt cruces ſuſpẽdãt: p exporectis & diſtẽtis. Reflãtibus uẽtis: pſtat ĩ eadẽ nauigatiõis trãſlatõe pſpero. n. flatu uentoꝝ q ſecundi dñr ad portus puenimus optatos: reflãtibus uero lõge reiicimur a portu. Reflare. n. ẽ retro & incõtrariũ flare: qđ noxiũ ẽ cupiẽtibus appellare ad portũ: idẽ in officiis cõſiſr magnã inq̃t eẽ fortunæ uĩ in utrãq; ptẽ q̃s neſcit? Nã & cũ pſpero flatu eius utimur ad exitus puenimus optatos & cũ reflauerit affligiur. Quod oĩbus neceſſe maximũ ſolatiũ ẽ iq̃t Sene. cogitare id ſibi accidiſſe qđ añ ſe paſſi ſũt oẽſq; paſſuri: Et iõ uẽ reꝝ natura qđ grauiſſimũ fecit cõe feciſſe: ut crudelitaẽ fati cõſolareẽ æqualitas. itẽ ĩ epiſtolis moralibus: q̃s inq̃t q̃ri põt ĩ ea cõditiõe ſe eẽ in qua nẽo nõ eſt. Claudamus ergo hanc quæſtionem illa ſñia ex diuerſis notabili Mors miſera non eſt. Aditus ad mortem eſt miſer.

Secunde queſtionis tuſculanæ commentarius.

NEoptolemus. Cum phia aĩoꝝ medela ſit Sollicitudinũ expultrix: cupiditatũ debellatrix: merito phãdũ eſt: & intẽperãter in phiæ liquores ingurgitandũ cuius cratera q̃ to crebior: quãtoq; meratior eſt tãto pprior fit ad aĩ ſanitatẽ qđ ſecutus. M. T. improbat neoptolemũ ennianũ: q ita ait: philoſophandũ eſt paucis nã oĩo haud placet cuius uerſus atq; ſñiæ Apule. & gellius meminerunt. Nihil agens: in hanc ſñiam ẽ ille eruſiculus: dic mihi qd melius deſidioſus agã? Nõ paucis ut ille. Au. Ge. Eniani neoptolemi conſilio utendũ eſt: q guſtandũ de phia cenſet nõ in eã ingurgitandũ. Neoptolemi ut tũ erat: Neoptolemus græco uocabulo nouus miles ſignificatur: quo. noie dictus eſt pyrrus achyllis filius: quem a colore come rubentis pyrrũ noiari autumat ſeruius Enni purrũ q̃ pyrrũ dicere malebat. Pauca ſepe pſunt quãtulicũq; pgreſſus in diſciplinis ingenuis non pa

Hora mortis decretoria

Natura parẽs reꝝ

uela paſſa

Capillus paſſus

Diſpeſſis manibus

Oppanſum uel ſũ

Reflare

Grauiſſimũ cõmune

Cratera philoſophie

Ennianus Neoptolemus

neoptolemus nouus miles

rum prosunt. Quod uitari nō pōt mors cunctis mortalibus quasi tātalo saxū semp impendet: cuius metus funditus humanā uitā pturbat: nec ullā esse uoluptatē liqdā purāq; reliqt ut ait lucretius.

Popularis illa famultas: summi oratoris est summum oratorē populo uideri: uñ ait. M. T. in bruto se nō dictuꝝ qđ antigēidas dixerit mihi cāe & musis: sed mihi cane & populo uultq; eloquentiā suā populo ꝓbari & .n. necesse est: q ita dicat ut a multitudine ꝓbetur eundem doctis ꝓbari. idē in oratore eloquentiā appellat popularē. Nisi quod imitari: Zeusis picturæ in qua sibi placuerat subscripsit uersum in hāc sniam: inuisuꝝ sibi aliquē facilius q̄ imitatuꝝ. Ieiunitatē: taxat eos q cum granditatem Ciceronis & illā beatissimā ac inimitabilem ubertatē imitari non possent: genus inpos dicendi & ieiunum sequebant̄: dū se attenuate limate: presse atticoꝝ more dicere existimarent oratoꝝ .n. bonoꝝ duo genera sunt: unū attenuate p̄sse q; alteꝝ sublate ampleq; dicentiū sed cauenda est presso illi oratori: ut præcipit Cic. in bruto inopia & ieiunitas. Genus atticoꝝ: antiqua uratorum diuisio fuit inter atticos & asiaticos: ex qbus attici pressi limati emuncti habebantur: nihil inane aut redundans ferentes. Contra asiani inflati tumidi ac iactatores. Mox tertiū genus adiecerunt Rhodium: quod uelut medium esse atq; ex utroq; mixtum uoluerunt. Neq; .n. rhodii oratores attice presse: neq; asiane sunt abundantes optimum autem genus esse atticorum nemo inficiatur: de quo. Quintilia. Cice. & ceteri satis multa. Nunc. Mar. T. taxat illuditq; eos: qui dum uolunt uideri pressi: & limati instar atticorum fiunt ieiuni aridi & exangues: & quod consequens pro ridiculis repudiant̄ subrepunt .n. pro uirtutibus uitia ꝓximitate fallentia. Adiutore populo; nunq̄ uolui inquit Sene. populo placere. nā q̄ ego sciononprobat populus quæ probat populus ego nescio. Paucis iudicibus snia oratiua est. Contentus paucis lectoribus: pluris enim est testimonium unius eruditi: quā sexcentorum ineruditorum. Dixit. M. T. sibi unicum cantonē esse pro centum milibus. Et antimachus poeta cum eum legentem omnes præter platonem reliquissent legam inquit nihilominus plato enim mihi unus instar est oium. Democritus quoque ait unus mihi pro populo est. Et populus pro uno: bene & ille quisquis fuit qui dixit satis sūt mihi pauci: satis est unus: satis est nullus quin etiā epicurus: cū uni ex consectaneis studioꝝ suorum scriberet: hæc ego inquit non multis sed tibi satis. enim magnum altera letri theatrum sumus. Diuus Hieronymus in epistola ad marcellam sic scriptum reliquit: eruditis contentus auribus non magnopere cures quid impitoꝝ de ingenio tuo rumusculi iactitent subscribit huic sententiæ illud quoq; epigrammatarii poetæ Me iuuat raris auribus placere. Vniuersam. s. philosophiā cuius multa sunt mēbra. Secundo: fauente & comprobante. Vel si ea partem philosophie moralem significat; quam peculiariter tractauit: uel dogma academicorum cuius sectæ sectator & consectaneus fuit. M. Tulli.

Mihi cane & populo

Oratorū bonoꝝ genera

Attici oratores Rhodii

Dictū antimachi Vnus ꝓ populo

Dictū epicuri

Eoptolemus quidē apđ Enniū philosophari sibi ait necesse eē sed paucis. Nam oio haud placere. Ego āt brute necesse q̄dā mihi eē arbitror philosophari. Nā qd possū presertim nihil agēs agere melius: sed nō paucis ut ille difficile .n. est in philosophia pauca eē ei nota cui ñ sint aut pleraq; aut oia: nā nec pauca nisi e multis eligi pñt nec q pauca ꝑcipit nō idē reliq̄ eodē studio ꝑsequētur: sed in uita tñ occupata: atq; ut neoptolēi tū erat militari pauca ipsa multū sæpe ꝓsūt: & ferūt fructus sed nō tātos: q̄ti ex uniuersa philosophia ꝑcipi possint: tñ eos qbus aliqua ex ꝑte īterdū aut cupiditate: aut ægritudīe: aut metu liberemur. Velut ex ea disputatiōe: q̄ mihi nup habita est in tusculano: magna uidebatur mortis effecta cōtēptio: q̄ nō minimū ualet ad aium metu liberandū. nā q id qđ uitari nō pōt metuit is uiuere aio qeto nullo mō potest. sed qui nō modo qa necesse est mori: ueꝝ ēt qa nihil hēt mors qđ sit horrēdū mortem nō timet magnū is sibi p̄sidiū ad beatā uitā cōparat quā q̄ nō sumus ignari multus studiose contra esse dicturos: qꝑ uitare nullo mō possumus: nihil oio scriberemus. & .n. si oratiōes quas nō multitudinis iudicio ꝓbari uolebamus popularis ē .n. illa facultas: & effectus eloquētiæ ē audiētiū approbatio: sed si repiebāt̄ nōnulli q nihil laudarēt nisi qꝑ se imitari posse cōfiderēt quiq; sperādi sibi eundē pene dicēdi finē ꝓponerēt: & cū obruerent̄ copia sniaꝝ atq; uerboꝝ ieiūitatē & famē se male q̄ ubertatē & copiā dicerēt uñ erat exortū genus atticoꝝ: his ipsis qđ id se q se ꝓfitebant̄ ignotū q iā cōticuere: pene ab ipso foro irrisi qđ futuꝝ: putāus cū adiutoř populo quo utebāur ātea: nūc minie nos uti posse uideāus: ē .n. philosophia paucis cōtenta iudicib⁹ multitudinē cōsulto ipsa fugiēs eiq; ipsi & suspecta & īuisa: ut uel siqs uniuersā uelit uituparare scdo id pplo possit facer̄. uel si ea q̄ nos maxie seqmur conet̄ iuadere magna hr̄e possit auxilia reliquoꝝ philosophoꝝ disciplinis nos

Resp ondimus in hortensio: de hoc sic meminit lib. i. de finibus: q̃q̃ phiæ eq dẽ uitupatoribus satis respõsum est eo lib. quo a nobis phia defensa & collaudata est cũ eẽt culpata & uitupata ab hortẽsio: diuus Aug. li. viii. cõfessionũ tradit se excitatũ eẽ undeuigesimo ætatis anno ad stadia sapiẽtiæ ac phiæ lecto cicerõis hortensio. Idẽ lib. de beata uita. Ego inqt abusq; undegesimo anno ætatis meæ: postq̃ in scola rhetoricis librum illũ Ciceronis q hortẽsius uocat̃ accepi: tanto amore phiæ succensus sum: ut statim ad eã me ferre meditarer. In academicis: Ci. uillam hũit quã uocabat academiã: ab exemplo platonicæ academiæ: ubi cõposuit uolumina eiusdẽ nois: in qua & monumẽtũ sibi instaurauerat. In his ãt academicis libris disputatiõnẽ p dialogũ inducit cũ. M. Varrone quẽ oĩum facile acutissimũ. & sine ulla dubitatiõe doctissimũ: noiat: ubi miro p̃conio. M. Varronis doctrinã p̃dicat. Iã languẽti græciæ priscis tpibus græcia disciplinis multaꝝ artiũ fuit florẽtissima: q̃ ætate. M. Tullii iã lãguescẽs decoquebat. Sicut reliquas trãstulerũt: Apollonius rethor grecus cũ aliqñ ciceronẽ audiuisset græce declamãtẽ: diu tacitus & ex admiratiõe cõticuit: mox erupit i hæc uerba: te nẽpe Ci. & laudo & admiror: sed græcoꝝ fortũæ me miseret cũ uideã eruditionẽ & eloquentiã: q̃ solo nobis bonoꝝ relicta erãt p te romã transferri.

Hortẽsius cic.
Augu. cepit philosophari lecto hortẽsio
Academi ci cic.

aũt uniuersæ philosophiæ uitupatorib⁹ rñdimus in hortẽsio ꝑ academia ãt q̃ dicẽda erãt satis accurate in academicis q̃tuor libris explicata arbitramur. tñ tm̃ abest ut scribi cõtra nos nolum⁹ ut id ẽt maxie optemus i ipsa. n. græcia philosophia tãto in honore nũquã fuisset. nisi doctissimoꝝ cõtẽtiõibus discensionibusq; uiguisset. quamobrẽ hortor oẽs q facere id pñt: ut huius quoq; gñis laudẽ iã languenti græciæ erripiãt: & p̃ferãt in hãc urbẽ sicut reliq̃s oẽs q qdẽ erãt expetẽde studio atq; industria sua maiores nr̃i trãstulerũt. atq; oratoꝝ qdẽ laus ita ducta ab hũili uenit ad sũmũ ut iã q̃d nã fert i oib⁹ fere senescat reb⁹: breuiq; tpe ad nihilũ uẽtura uideat̃ philosophia nascat̃ latinis qdẽ lr̃is ex his tpib⁹ eãq; nos adiuuemus: nosq; ipsos refelli redarguiq; patiãur. q̃d hi ferũt aĩo iniquo: q cæteris qbusdã destinatisq; sñiis q̃si addicti & cõsecrati sũt: eaq; necessitate constricti ut ẽt q̃ nõ ꝓbare soleãt: ea cogãt̃ cõstãtiæ cã defendere. Nos q seq̄mur ꝓbabilia: nec ultra q̃ id q̃d ueri simile occurerit ꝓgredi possumus: & refeller̃ sine ptinatia & refelli sine iracũdia pati sumus. q̃d si hæc studia traducta erũt ad nr̃os: ne bibliothecis qdem græcis egebimus: i q̇b⁹ multitudo ĩfinita libroꝝ est pp eoꝝ multitudinẽ q scripserũt eadẽ. n. dñr a multis ex quo libros oĩa referserũt q̃d accidet ẽt nr̃is si ad hæc studia plures cõfluxerint sed si possum⁹ eos

Dictũ apollonii
Venimus ad summum

Venit ad summũ: ita Ora. Vẽimus ad sũmũ fortũæ pingimus atq; psallimus & luctamur achiuis doctius unctis. Quod natura fert: naturaliter q̃cũq; puenerũt ad sũmũ incremẽtũ: paulopost corruãt necesse ẽ. Nã ut iq̃t decẽter ueroq; Luca. In se magna ruũt letis hũc numia rebus crescẽdi posuere modũ & ut ait Sene. laborãt magna fastigia: alibi quoq; iq̃t qcq̃d ad summũ uenit ad exitũ ꝓpe ẽ. Oĩa ut Salustii uerbis utar orta occidũt aucta senescũt. Quasi addicti & cõsecrati: Tertulliãus cõsecraneos appellat: sidonius consectaneos: q cõsecrati sunt & quasi a mancipati uni sectæ: iueniunt̃ ãt tales cõplusculi: q se pẽitus addixerũt sectæ doctoris: ut ne digitũ qdẽ trãsuersum ab eius doctrina discedãt: ut ẽt ea defendãt cõstãtiæ cã q̃ tñ nõ ꝓbant: quo circa illi magis laudãdi sunt: q nulli sectæ sũt addicti. Sed ex oĩ secta eligũt q̃ maxie ꝓbabilia eẽ uideant̃: talis fuit. M. T. talis Ora. q ait: Nullus adductus iurare in uerba magr̃i: quo me cũq; rapit tempestas deferor hospes. Quinti. in. iii. Neq;. n. inquit me cuiq̃ sectæ uelut quadã sup̄stitione ibutus addixi. Et re. si. p. laus ꝓbi pindeq; eruditi uiri hæc est ut refellat sine ptinacia: & patiat̃ refelli sine iracũdia differẽtiũ inter se rephẽsiões ut ait idẽ in p̃rio de finibus nõ sũt uitupande. Maledicta cõtumeliæ. Tũ iracũdiæ cõtinẽtes cõcertatiõesq; i disputãdo ptinaces idignæ p̃hia mihi uideri solẽt. Refellere ãt ẽ refutare & redarguere falsitatẽ & ut ait Donatus arguẽdo falsũ ostendere: ptinatia a ptẽdẽda dicta In uitupatioñe cadit: cũ i eo ptẽdius i quo ptẽdi nõ dẽt ut docet. M. V. Acius i myrmidonibus ptinacẽ inqt nihil moror: ptinaciã indocti possidẽt: ait nonius ptinatiã semp esse maloꝝ reꝝ: cuius sñiæ reclamant testimõia scriptoꝝ classicoꝝ: ut Senecæ q li. ultimo de beneficis. uincit iqt malos ptinax bõitas: ut Liuii q̃ sic scribit. Vicit tñ oĩa pertinax uirtus. Hæc stu. phiæ. Bibliothecis: legata bibliotheca q̃rũt iurisconsulti utꝝ armarium solũ an libri quoq; cõtineãt̃. Nã & locũ significari bibliothecã testat̃ ulpianus & armariũ sicuti dicimus eboream bibliothecã emit: alias libros sicuti dicimus bibliothecã emisse. Itaq; legata bibliotheca libri & interdum armaria debent̃: q̃ pleriq; bibliothecas appellant: latinæ librariam uocãt Aulus gellius: forte in libraria ego & Luci. paulus poeta uir memoria nostra doctissimus consederamus: bibliothecæ ex p̃ceptio uictruuii ad orientẽ spectare dñt: usus enim librorum matutinum expostulat lumẽ. Idem in bibliothecis libri non putrescunt. Namq;. quæcunq; ad meridiem & occidentem spectãt a tineis & humore uitiantur Et pallore uolumina corrumpuntur. Multitudo infinita: Legimus apud scriptores idoneos ptolomeos egypti reges habuisse bibliothecas: in qbus fuerunt ad milia ferme uoluminum septigenta milia. Differẽdi elegantia. in multis doctrina reꝝ. est: quibus disputandi nitor & loquendi splẽdor deest. Neq; distinctæ: Insulsus & perinde ridiculus scriptor merito iudicari potest: qui profiteat̃ se neq;

Sũma ad exitũ ꝓ derant
Consecraneum
Cõsectãei
Refellere quid
Pertinatia
ptinax uirtus
Bibliotheca
Libraria

distinctæ scribere:neq; distributoẽ uti scire.
Albinus a catõe re/ presus
Et tñ scribeꝛ uelit cũ melius fuisset oĩo tace
re q̃ inscitiã pfiteri. Vñ i uitupationẽ catõia
nã iuste meritoq; icidit albinus q scribẽs res
romanas orõne greca i eius historiæ princi/
pio scriptũ reliqt ad hãc iniam:neminẽ suc
cẽsere sibi cõuenire si q d i his libris paꝝ cõ/
posite aut minus eleganter scriptũ foret qd
Næ nugatores
græca orõ ab hoĩe romão alieñssima eẽt q̃
Doctrina cũ elegantia
cũ legisset Cato.næ ut inqt albine nimiũ nu
gatores:cũ maluisti culpã depcari q̃ culpa
carere.qs te oro ptulit ut i d cõmitteres:qđ
priusq̃ faceres peteres ut ignoreꝛ. . Lectio
nẽ negligo:Laus cõsũati scriptoris illa am
plissia ẽ ut psit doctria.delectet elegãtia cũ
alteꝝ sine altero trũcũ sit & mutilũ hic illđ
Oratianũ oẽ tulit pũctũq miscuit utile dul
ci:lectorem delectãdo pariterq; monẽdo.
Aut nõ approbãt:q platõici nõ sũt:q̃uis nõ
pbẽt dogmata platõis tñ nõ iuiti legũt pla/
tõica uolumina:pp elegantiã singulari do/
ctrina cõiunctã. Epicuꝝ & metrodorũ hic
epicuri discipulus fuit:q cum a pceptoꝛ sa
piens appellareꝛ repudiare noluit tm bñfi/
Indecora sui iactatio
ciũ Nec ipsi:De se modeste loqꝛ & pudẽ/
ter oĩs.n.sui indecora iactatio est. Dicen
di e xercitatio:cõtra dicendo refellendo cõ
traria diferẽdo potissimũ ueritas elucescit
& ingeniũ fit uegerius uiuidiusq; & lingua
Anthiocus cõtra philonẽ magistrũ
exercitatior uberiorq;. Nr̃a mẽoria philo
M. T.se totũ tradidit philoni academiæ pri
cipi ut ipse in bruto testaꝛ admirabili quo/
dã ad phiã studio cõcitatus cũ ille in bello
Acroamatica
mithridatico domo pfugisset romãq; ueis/
Exoterica
set.Antiocus discipulus cõtra philonem do
ctorẽ suũ librũ edidit differẽs cõtra acadẽi
cos cui operã quoq; M. T. se dedisse refert.
Rethoꝝ pcepta hoc ab Aristotele pipateti
coꝝ pricipe factitatũ ẽ q tps matutinum da
Pomeridiana
bat exercẽdis acroamaticis:ita.n. uocanꝛ cõ
Ambulatio
mẽtatiões Aristotelice in qbus phia remo/
tior subtilior agitabaꝛ uespertinũ uero tps
dabat rhetoricis meditatiõibus q̃ exoterica
.i.extraria noiabat matutinã exercitationẽ
appellat ιωφινον περιπατον.i.dilucularia
ambulationẽ:alterã uespetinã δειλινον idem
Pomeridianæ scholæ
poperidianã:utroq;.n.tpe ambulans diffe/
rebat. Dictioni:arti oratoriæ.Dicere.n.ora
toꝝ ppriũ est.Dictio oratoris Oratio:in.i.
deo ratore ait.L.C.sunt ad popularem sen/
sum accõmodata oĩa genera huius forensis
nostræ dictionis. Post meridiẽ:hic post
meridianæ siue pomeridianæ scholæ dicũ
tur.Quin.in tertio refert qđ postmeridiãs
scholis Aristoteles artẽ oratoriã cœpit.Cic.
libentius dicit pomeridianũ q̃ post mere/
Philozous
dianũ. Ambulãtibus more aristotelico il
le.n.περιπατον.i.ambulans differebat:uñ
pipatetici noiati. Nimis cupidũ uitæ pre
ceptum senecæ saluberrimum est monen/
tis ne nimis amemus uitã:nẽ nimis operius
græcæ φιλοζωος diciꝛ nimis cupidus uitæ

excitẽus q̃ liberalr̃ eruditi adhibita ẽt differẽdi ele
gãtia rõne & uia philosophãꝛ.Est.n.quodã gen⁹ eo
rũ q se philosophos appellari uolũt,quoꝝ dñr esse
latini sane multi libri:quos nõ contẽno quidẽ q̃p/
pe quos nunq̃ legerim.sed qa pfitenꝛ ipsi illi q eos
scribũt:se neq; distiĉte neq; distribute neq; elegãter
neq; ornate scribere lectionem sine ulla delectatiõe
negligo .Quid.n.dicãt & qd sentiant hi q sũt ab ea
disciplina:nemo medioctiter qdẽ doctus ignorat.
Quãobrem qm̃ quemadmodum dicant ipsi non la
borant cur legẽdi sint:nisi ipsi inter se q̃ idẽ sentiũt
ego nõ intelligo.Nã ut platonẽ reliquosq; socrati/
cos & deinceps eos q ab his pfecti sunt legũt oẽs ẽt
qui illa aut nõ approbãt aut nõ studiosissime conse
ctanꝛ.Epicuꝝ aũt & Metrodoꝝ nõ fere pt̃er suos
qsquã in manu sumit.sic hos latinos hi soli legunt:
qui illa recte dici putant:Nobis ãt urꝛ quicquid lit/
teris mãdeꝛ:id cõmendari oĩum eruditoꝝ lectione
decere.nec si ipsi minus cõseq̃ possumus iccirco mi/
nus id ita faciendũ eẽ sentimus.Itaq; mihi semp pi
pateticoꝝ academiæq; cõsuetudo de oĩb⁹ rebus in
contrarias ptes disserendi non ob eã causam solum
placuit qđ aliter nõ posset:qd i unaquaq; re ueri si/
mile eẽt inueniri:sed ẽt q̃ eẽt ea maxima dicendi ex
ercitatio:qua princeps usus. Aristoteles:deĩde eũ
q secuti sunt nostra ãt memoria Phylo quẽ nos fre
quẽter audiuimus istituit alio tpe rhetorũ pcepta
tradere:alio philosophorũ ad quã nos consuetudi
nẽ a familiarib⁹ nr̃is adducti i tusculano:qđ datũ ẽ
tpis nobis i eo cõsumpsimus.Itaq; cũ añ meridiẽ di
ctõi operam dedissem⁹:sicut pridie feceramus post
meridiem i academiã descendius. In qua disputa/
tionẽ habitã nõ q̃si narrantes exponimus:sed eisdẽ
fere uerbis ut actũ disputatũq; ẽ. Est igiꝛ:ambulan
tibus ad hunc modũ sermo ille nobis istitutus: & a
tali quodam iductus exordio. A. dici non põt: quã
sim hesterna disputatõe tua delectatus uel potius:
adiutus:& si.n.mihi conscius sum:nunq̃ me nimis
cupidũ fuisse uitæ:tñ obiiciebatur iterdũ aĩo me
tus qdã:& dolor cogitandi:fore aliqñ finem huius
lucis:& amissionẽ oĩum uitæ cõmodoꝝ.hoc gene/
re molestiæ sic mihi crede sum liberat⁹: ut nihil mĩ
nus curãdũ putẽ.M.minĩe mirum id qdem:nam ef
ficit hoc philosophia medetur aĩs ianes sollicitudi
nes detrahit:cupiditatibus liberat pellit timores:
sed hæc eius uis nõ idẽ põt apud oẽs:tñ ualet mul

tũ:cũ ẽ idoneã cõplexa naturã:fortes.n. nõ modo fortuna adiuuat.ut ẽ i uetere ꝓuerbio : sed multo magis rõ q̃ qbusdã quasi p̃ceptis confirmat ui fortitudinis.te natura excelsum quẽdã uidelicet & altũ & humana despiciẽtẽ genuit.itaq; facile in aio forti cõtra mortẽ habita insedit oratio.sed hæc eadẽ nũ cẽses apud eos ipsos ualer̃ nisi ad modũ paucos a qbus inuẽta disputata cõscripta sũt? Quotus.n.qsq; philosophoꝝ inuenit̃ q sit ita moratus:ita aio ac uita cõstitutus ut rõ postulat:q disciplinam suã non oñtationẽ scientiæ sed legẽ uitæ putet. Quisq; obtẽpet ipsi sibi & decretis suis pareat uidere.licet alios tanta leuitate & iactatione:his ut fuerit nõ didicisse melius:alios pecuniæ cupidos:gloriæ nõnullos multos libidinũ seruos ut cũ eoꝝ uita mirabiliter pugnet oratio.quod qdem mihi uidet̃ esse turpissi

Fortes fortuna:terentianum est ex phormione:te aduigilare æquum:fortes:fortuna adiuuat:ubi exposuit.Donatus παρωιμιον esse hoc est ꝓuerbiabile. Vir.pro fortes dixit audentes illo hemistichio. Audentes fortuna iuuat tibullus quoq; ut amasius poeta dat ueneri:qd' fortunæ est:sic.n.decenter inquit audendum est fortes adiuuat ipsa uenus.Liui.fortes fortunam adiuuare aiebant. Ratio:quid est quid Sene. rõ nisi naturæ imitatio.Sequitur.n.ratio naturam:& bonum sine ratione nullum:ẽ & uirtus non aliud q̃ recta ratio est. Humana despicientem:In hanc sententiam est illud a papinio prolatum in pollii laudatione. Spemq; metumq; domas uitio sublimior oĩ Et mox paulo.Celsa tu mentis ab arce despicis errantes humanaq; gaudia rides. Quotus quisq; philosophoꝝ:Lactantius q nielius esse ait ciuiliter:q̃ philosophice uiuere q philosophiã tollit philosophos oppugnat: In eos libro tertio institutionum sic inuehitur.Nam si quis mores philosophorum diligenter inquirat:inueniet iracundos:cupidos:libidinosos:arrogãtes.proteruos & sub obtentu sapientiæ sua uitia celantes: domi facientes ea:quæ in scholis arguissent. Post hanc acerimam philosophorum criminationem inibi statim hæc Cicerõis uerba subnectit:Nepos quoq; cornelius ad ciceronem ita scribit tantum abest ut ego magistrã esse putem uitæ philosophiam beatæq; uitæ perfectricem:ut nullis magis existimem opus eẽ magistros uiuendi quã plurisq; qui in ea disputanda uersantur:& ꝓfecto multi hoc ĩẽ, pore tales obambulant caperato supercilio ac fronte corrugata:& ut inquit ille obstipo capite figentes lumine terram:qui foris sunt Catões:intus sardanapali:quos cum uideas haud dubie censeas sanctos esse & castos:uerum sub habitu ouiũ lupi delitescunt: & ut olim macrobiorũ ethiopum rex scite dixit:Dolosi homines dolosa uestimenta:hi sunt qui pleno uentre de ieiuniis disputãt in probastulo tristes domi dissoluti:qui alienas papulas obseruant.Intercutibus ipsi uitiis madentes: q simplices mortalium mentes circunueniunt:qui imposturam faciunt mulierculis sup̃stinosis:quæ id genus hominibus subdolis scilicet.& uaferrimis crudelitatem suam addixerunt:illud uicissim insusurantes: en animam & mentem cum qua dii nocte loquuntur:libuit ex indignatione paulum perorare in palliata decipula:& ex occasione stomachum meum digerere aduersus istos pseudo philosophos:uel quod uerius: est pseudo religiosos:quid enim aliud sunt quam ficti adumbratiq; religiosi:sub quo nomine maxima in plerisq; uitia conteguntur:qui ut in fabula esopia est αλλα μιν λεγουσι αλλα δε πρατ τουσι alia quidem dicũt alia autem faciunt.Sed iam domum repedandum est & ad institutum redeundum. Quotus quisq;: Vetus elegansq; locutio per interrogationem pro eo quod est quot sunt & ad paucitatem refertur: ut quotus quisq; studet:idest quot student:idest quam pauci sunt qui studeant.M.T.in oratione pro plancio quotus quisque iuris peritus est? Quotus quisq; disertus est. Sed legem uitæ:Seneca philosophiam dixit esse uitæ regulam & legem honeste beneq; uiuendi. Decretis suis pareat:quæ græci dogmata uocant:nostri mõ decreta mõ scita mõ placita appellant:ut Sene.Apulei.Cic.prodiderunt scribit Laertius Diogenes sectam philosophorum nullam constare posse sine decretis siue dogmatibus.Ad de quod artes liberales habẽt decreta sua non tm̃ præcepta:sicut medicina:Itaq; est alia hippocratis secta alia Asclepiadis:alia themisonis.p̃terea nulla ars contemplatiua sine decretis suis est.Pli.frequenter placita appellat:ut illud ex lib.ii.babiloniorum placita motus terræ hiatusq; & cætera omnia ui syderum existimant fieri.Idem magorum placita appellat. Gloriæ nnnnullos:Hieronymus ad Pamachium:philosophus inquit gloriæ animal & popularis auræ atq; rumorum uenale mancipium. Pugnet oratio talis hominibus uere philosophantibus dẽt esse uita:qua[illegible] oratio:ut cum moribus uerba concordent:ne a labiis animus dissideat:quod in hippocratis notamus:q[illegible] ut inquit ille.Curios simulant & bacchanalia uiuunt:& de uirture loquuti clunem agitãt Lactantius.Qui docent tm̃ nec faciunt ipsi præceptis suis detrahunt pondus:& est incongruens non in pectore sed in labiis habere bonitatem.ioannes chrysostomus tales accusans bene inquit docendo & male uiuendo deum instruis q̃uo te debeat condẽnare:phia.n. tam ad bñdicendũ q̃ ad beneuiuendũ reperta est:quã isti contaminant dum benedicendo male uiuunt & uerbis decoris obuoluunt uitia sordentia:stat Sene.defensor philosophoꝝ ac phiæ acerrimus:qui libro ad galionem de uita beata.Aliter inquit loqueris aliter uiuis hoc p malignissima capita Et optio cuiq; inimicissima.platõi obiectũ ẽ obiectũ epicuro:obiectũ Zenõi Oẽs.n.isti dicebant:non quemadmodum ipsi uixerunt:sed quemadmodum uiuendum esset:idem tñ lib.epistolaꝝ undeuigesimo iudicat nullos peius mereri de omnibus mortalibus q̃ qui aliter uiuunt:q̃ uiuendum esse præcipiunt. Quispiam barbare grãmaticus qui latinitatis norma est:& regulam loquendi ꝓfi

Fortũa fortes iuuat
Ratio
Lactãtius i philosophos
In hippocratis perẽratio
Dolosa uestimenta
Pseudo Philosophi
Pseudo religiosi
Quotus quisq;
Lex uitæ
Dogmata Decreta Placita
Decreta medicinæ
Phs gloriæ mãcipiũ
Talis uita qualis oratio
Qui bene docent & male uiuunt

Albinus a carõe re/ prẽsus

distinctæ scribere:neq; distributõe uti sciré. Et tñ scribeř uelit cũ melius fuisset oĩo tace re q̃ inscitiã pfiteri. Vñ i uitupatioñé catõis nã iuste meritoq; icidit albinus q̃ scribẽs res ro manas oratione greca i eius historiæ princi/ pio scriptũ reliqt ad hãc iniam:nemineñ fuc cẽsere sibi cõuenire si qd i his libris pa℞ cõ/ posite aut minus eleganter scriptũ foret qd græca orõe ab hoĩe romão alienissima eẽt q̃ cũ legisset Cato.næ ut inqt albine nimiũ nu gator es:c ũ maluisti culpã depcari q̃ culpa carere.q̃s te oro pruiit ut i d cõmitteres: qđ priusq̃ faceres peteres ut ignoscř. Lectio nẽ negligo:L aus cõsũati scriptoris illa am plissia ẽ ut psit doctria.delectet elegãtia cũ alteɽ sine altero trũcũ sit & mutilũ hic illđ Oranañũ oẽ tulit pũctũ q̃ miscuit utile dul ci:lectorem delectãdo pariterq; monẽdo.

Nær nuga tores

Doctrina cũ elegan tia

Aut nõ approbãt:q̃ platõici nõ sũt:quis nõ pbẽt dogmata platõis tñ nõ iuiti legũt pla/ tõica uolumina:pp elegantiã singulari do/ ctrina cõiunctã. Epicuɽ & metrodorũ hic epicuri discipulus fuit:q cum a pceptoř sa piens appellareť repudiare noluit tñ bñfi/ ciũ Nec ipsi:De se modeste loqť & pudẽ/ ter oĩs.n.sui indecora iactatio eẽt. Dicen di e xercitatio:cõtra dicendo refellendo cõ traria diserẽdo potissimũ ueritas elucescit & in geniũ fit uegetius ususdiuq; & lingua exercitatior uberiorq;. Nr̃a mẽoria philo M.T. se totũ tradidit philoni academiæ pri cipi ut ipse in bruto testať admirabili quo dã ad phiã studio cõcitatus cũ ille in bello mithridatico domo pfugisset romãq; uẽis/ set. Antiocus discipulus cõtra philonem do ctorẽ suũ librũ edidit differẽs cõtra acadẽi cos cui operã quoq; M.T. se dedisse refert.

Indecora sui iacta tio

Anthio cus cõtra philoñẽ magistrũ

Acroama tica

Exoterica

Rethoɽ pcepta hoc ab Aristotele pipateti coɽ pricipe factitatũ ẽ q tps matutinum da bat exercẽdis acroamaticis:ita.n. uocanť cõ mẽtatiões Aristotelice in qbus phia remo/ tior subtilior agitabať uespertinũ uero tps dabat rhetoricis meditatiõibus q; exoterica .i.extraria noĩabat matutinã exercitatiõnẽ appellat εωφινον περιπατον.i.diluculariã ambulatiõnẽ:alterã uespṫinã δειλινον idem poperidianã:utroq;.n.tpe ambulans disse/ rebat. Dictioni:artu oratoriæ. Dicere.n. ora toɽ ppriũ est. Dictio oratoris Oratio:in.i. de oratore ait.L.C.sunt ad popularem sen/ sum accõmodata oĩa genera huius forensis nostræ dictionis. Post meridiẽ:hic post meridianæ siue pomeridianæ scholæ dicũ tur.Quin.in tertio refert qđ postmeridiãis scholis Aristoteles artẽ oratoriã cœpit.Cic. libentius dicit pomeridianũ q̃ post mere/ dianũ. Ambulãntibus more aristotelico.i le.n.περιπατοι.i.ambulans disserebat:uñ pipatetici noĩati. Nimis cupidũ uitæ pre ceptum senecæ saluberrimum est monen/ tis ne nimis amemus uitã:ne nimis operius græcæ φιλοψυχον diciť nimis cupidus uitæ

Pomeri diana Ambula tio

Pomeri dianæ scholæ

Philozo us

excitẽus q̃ liberal̃r eruditi adhibita ẽt differẽdi ele gãtia rõnẽ & uia philosophãť. Est.n. quodã gen⁹ co rũ q̃ se philosophos appellari uolũt. quoɽ dñr esse latini sane multi libri:quos nõ contẽno quidẽ qp/ pe quos nunq̃ legerim. sed q̃a pfitenť ipsi illi q eos scribũt:se neq; distĩcte neq; distribute neq; elegãter neq; ornate scribere lectionem sine ulla delectatiõe negligo. Quid.n. dicãt & qd sentiant hi q sũt ab ea disciplina:nemo mediocriter qđẽ doctus ignorat. Quãobrem qm̃ quemadmodum dicant ipsi non la borant cur legẽdi sint:nisi ipsi inter se q idẽ sentiũt ego nõ intelligo. Nã ut platonẽ reliquosq; socrati/ cos & deinceps eos q ab his pfecti sunt legũt oẽs ẽt qui illa aut nõ approbãt aut nõ studiosissime consc ctanť. Epicuɽ aũt & Metrodoɽ nõ fere pter suos q̃squã in manu sumit. sic hos latinos hi soli legunt: qui illa recte dici putant:Nobis ãt uř quicquid lit/ teris mãdeť:id cõmendari oium eruditoɽ lectione decere. nec si ipsi minus cõseq̃ possumus iccirco mi/ nus id ita faciendũ cẽ sentimus. Itaq; mihi semp pi pateticoɽ academiæq; cõsuetudo de oib⁹ rebus in contrarias ptes differendi non ob eã causam solum placuit qđ aliter nõ posset:qd i unaquaq; re uerisi/ mile cẽt inueniri:sed ẽt q cẽt ea maxima dicendi ex ercitatio:qua princeps usus. Aristoteles:deĩde eũ q̃ secuti sunt nostra ãt memoria Phylo quẽ nos fre quẽter audiuimus instituit alio tpe rhetorũ pcepta tradere:alio philosophorũ ad quã nos consuetudi nẽ a familiarib⁹ nr̃is adducti i tusculano:qđ datũ ẽ tpis nobis i eo cõsumpsimus. Itaq; cũ añ meridiẽ di ctõi operam dedissem⁹:sicur pridie feceramus post meridiem i academiã descendius. In qua disputa/ tionẽ habitã nõ q̃si narrantes exponimus:sed eisdẽ fere uerbis ut actũ disputatũq; ẽ. Est igiť:ambulan tibus ad hunc modũ sermo ille nobis istitutus: & a tali quodam iductus exordio. A. dici non põt: quã sim hesterna disputatõe tua delectatus uel potius: adiutus:& si.n. mihi conscius sum:nunq̃ me nimis cupidũ fuisse uitæ:tñ obiicie batur iterd; am aio me tus qđã:& dolor cogitandi:fore aliq̃n finẽm huius lucis:& amissionẽ oium uitæ cõmodoɽ. hoc gene/ re molestiæ sic mihi crede sum liberat⁹: ut nihil mi nus curãdũ putẽ. M. minie mirum id q̃dem:nam ef ficit hoc philosophia medetur ais ianes sollicitudi nes detrahit:cupiditatibus liberat pellit timores: sed hæc eius uis nõ idẽ põt apud oẽs:tñ ualet mul

Fortes fortuna:terentianum est ex phormione:te aduigilare æquum:fortes:fortuna adiuuat:ubi exposuit. Donatus παρωιμιον esse hoc est ꝓuerbiabile. Vir. pio fortes dixit audentes illo hemistichio. Audentes fortuna iuuat tibullus quoq; ut amasius poeta dat ueneri:qđ fortunæ est:sic.n. decenter inquit audendum est fortes adiuuat ipsa uenus. Liui. fortes fortunam adiuuare aiebant. Ratio:quid est quid Sene. rō nisi naturæ imitatio. Sequitur.n. ratio naturam:& bonum sine ratione nullum:ē & uirtus non aliud q̄ recta ratio est. Humana despicientem: In hanc sententiam est illud a papinio prolatum in pollii laudatione.

tū:cū ē idoneā cōplexa naturā:fortes.n. nō modo fortuna adiuuat. ut ē ī uetere ꝓuerbio : sed multo magis rō q̄ qbusdā quasi ꝑceptis confirmat ui fortitudinis. te natura excelsum quedā uidelicet & altū & humana despiciētē genuit. itaq; facile in aīo forti cōtra mortē habita insedit oratio. sed hæc eadē nū cēses apud eos ipsos ualer̄ nisi ad modū paucos a qbus īuēta disputata cōscripta sūt? Quotus.n. q̄sq; philosophoꝝ inueniť q sit ita moratus: ita aīo ac uita cōstitutus ut rō postulat: q disciplinam suā non ostentationē scientiæ sed legē uitæ putet. Quisq; obtēpet ipsi sibi & decretis suis pareat uidere. licet alios tanta leuitate & iactatione: his ut fuerit nō didicisse melius: alios pecuniæ cupidos: gloriæ nōnullos multos libidinū seruos ut cū eoꝝ uita mirabiliter pugnet oratio. quod qdem mihi uideť esse turpissi

Spemq; metumq; domas uitio sublimior oī
Et mox paulo. Celsa tu mentis ab arce despicis errantes humanaq; gaudia rides. Quotus quisq; philosophoꝝ: Lactantius q nelius esse ait ciuiliter: q̄ philosophice uiuere q philosophiā tollit philosophos oppugnat: In eos libro tertio institutionum sic inuehitur. Nam si quis mores philosophorum diligenter inquirat: inueniet iracundos: cupidos: libidinosos: arrogātes. proteruos & sub obtentu sapientiæ sua uitia celantes: domi facientes ea: quæ in scholis arguissent. Post hanc acerrimam philosophorum criminationem inibi statim hæc Cicerōis uerba subnectit: Nepos quoq; cornelius ad ciceronem ita scribit tantum abest ut ego magistrā esse putem uitæ philosophiam beatæq; uitæ perfectricem: ut nullis magis existimem opus eē magistros uiuendi quā plurisq; qui in ea disputanda uersantur: & ꝑfecto multi hoc tēpore tales obambulant caperato supercilio ac fronte corrugata: & ut inquit ille obstipo capite figentes lumine terram: qui foris sunt Catōes: intus sardanapali: quos cum uideas haud dubie censeas sanctos esse & castos: uerum sub habitu ouiū lupi delitescunt: & ut olim macrobiorū ethiopum rex scite dixit: Dolosi homines dolosa uestimenta: hi sunt qui pleno uentre de ieiuniis disputāt in probastulo tristes domi dissoluti: qui alienas papulas obseruant. Intercutibus ipsi uitiis madentes: q simplices mortalium mentes circunueniunt: qui imposturam faciunt muliercu lis supstitiosis: quæ id genus hominibus subdolis scilicet. & uaferrimis crudelitatem suam addixerunt: illud uicissim insusurantes: en animam & mentem cum qua dii nocte loquuntur: libuit ex indignatione paulum perorare in palliata decipula: & ex occasione stomachum meum digerere aduersus istos pseudo philosophos: uel quod uerius: est pseudo religiosos: quid enim aliud sunt quam ficti adumbratiq; religiosi: sub quo nomine maxima in plerisq; uitia conteguntur: qui ut in fabula esopia est αλλα μεν λεγουσι αλλα δε πραττουσι alia quidem dicūt alia autem faciunt. Sed iam domum repedandum est & ad institutum redeundum. Quotus quisq;: Vetus elegansq; locutio per interrogationem pro eo quod est quot sunt & ad paucitatem refertur: ut quotus quisq; studet: idest quot student: idest quam pauci sunt qui studeant. M. T. in oratione pro plancio quotus quisque iuris peritus est? Quotus quisq; disertus est. Sed legem uitæ: Seneca philosophiam dixit esse uitæ regulam & legem honeste beneq; uiuendi. Decretis suis pareat: quæ græci dogmata uocant: nostri mō decreta mō scita mō placita appellant: ut Sene. Apulei. Cic. prodiderunt scribit Laertius Diogenes sectam philosophorum nullam constare posse sine decretis siue dogmatibus. Ad de quod artes liberales habēt decreta sua non tm̄ præcepta: sicut medicina: Itaq; est alia hippocratis secta alia Asclepiadis: alia themisonis. ꝑterea nulla ars contemplatiua sine decretis suis est. Pli. frequenter placita appellat: ut illud ex lib. ii. babiloniorum placita motus terræ hiatusq; & cætera omnia ui syderum existimant fieri. Idem magorum placita appellat. Gloriæ nnnnullos: Hieronymus ad Pamachium: philosophus inquit gloriæ animal & popularis auræ atq; rumorum uenale mancipium. Pugnet oratio talis hominibus uere philosophantibus dēt esse uita: quā sorațio: ut cum moribus uerba concordent: ne a labiis animus dissideat: quod in hippocratis notamus: qui ut inquit ille. Curios simulant & bacchanalia uiuunt: & de uirtute loquuti clunem agitāt Lactantius. Qui docent tm̄ nec faciunt ipsi præceptis suis detrahunt pondus: & est incongruens non in pectore sed in labiis habere bonitatem. ioannes chrysostomus tales accusans bene inquit docendo & male uiuendo deum instruis qūo te debeat condēnare: phia.n. tam ad bn̄dicendū q̄ ad beneuiuendū reperta est: quā isti contaminant dum benedicendo male uiuunt & uerbis decoris obuoluunt uitia sordentia: stat Sene. defensor philosophoꝝ ac phiæ acerrimus: qui libro ad galionem de uita beata. Aliter inquit loqueris aliter uiuis hoc p malignissima capita Et optio cuiq; inimicissima. platōi obiectū ē obiectū epicuro: obiectū Zenōi Oēs.n. isti dicebant: non quemadmodum ipsi uixerunt: sed quemadmodum uiuendum esset: idem tñ lib. epistolaꝝ undeuigesimo iudicat nullos peius mereri de omnibus mortalibus q̄ qui aliter uiuunt: q̄ uiuendum esse præcipiunt. Quispiam barbare grāmaticus qui latinitatis norma est: & regulam loquendi ꝑsi

Fortūa fortes iuuat
Ratio
Lactātius i philosophos
In hippocratis perl ratio
Dolosa uestimenta
Pseudo Philosophi
Pseudo religiosi
Quotus quisq;
Lex uitæ
Dogmata
Decreta
Placita
Decreta medicinæ
Phsgloriæ máciplū
Talis uita qualis oratio
Qui bene docent & male uiuunt

tetur: maxime peccat ſi barbariſmũ facit aut ſolecilmũ: ꝗ uitia ſunt latinitatis. Sene. lib. epiſtolaꝝ. xv. grammaticus inqͭ non erubeſcit ſi ſolecilmũ ſciens facit. Erubeſcet ſi neſciens. Hoc turpior: tãto. In rõne uitæ: Sene. in hac arte uiuendi turpior uolentiũ culpa eſt. Arté uitæ Phiam: ꝗ eſt ars recte uitæ agendæ: ꝗ eſt lex bñ uiuendi uel recta uiuendi rõ: uel regula uitæ. Nihil eũ ꝓdeſſe: abiicienda eſt inqͭ Lactantius oẽs phia: ſed rethorici doctores uitioſum argumẽtationis genus eſſe dñt rem ex uitio hoĩs uituperare: ut ſi qs doctriná ex alicuius docti uitiis rephẽdat: ſic. n. medicia uideri poſſet uitupabilis. Cũ. multi medicoꝝ egrotos ꝑ iſcientiá occidãt. Et ut ait elegáter Iuli. firmicus in prio matheſeos ſi iterrogáti ipe ritus ꝓfeſſor falſa rñdit: non matheſis: ſed hoĩs fallax ac temeraria notet̃ i ſciẽtia. Ipa ſuapte natura: Quinti. in. ii. ſic refert terræ: nullá fertilitaté hñti nihil optimus agricola ꝓfuerit. E terra ubere aliqd ẽt nullo colẽte naſcet̃: at in ſolo ſecundo: plus: cultor: ꝗ ipſa ꝑ ſe bonitas ſoli efficiet. Segeté dici tradit. M. V. qd' aratũ: ſed nec dũ ſatũ eſt priſci deam colebant noĩe ſegetiá: ut letas faceret ſegetes. Doloré exiſtimo: ꝓpoſitio ſecundæ queſtionis tuſculanæ a diſcipulo ſiue attico fit: doloré eẽ maximum maloꝝ quá ſtatim ſubneruat magr̃ ex dogmate ſtoicorum oſtendens dedecus maius malũ eſſe ꝗ ſit dolor: ſtoici. n. nihil p̃ter dedecus in malis ducunt: ſicut nihil in bonis p̃ter uirtuté. Doloré dñt aſpeꝝ q dem eſſe. moleſtũ: odioſum contra naturá difficilé toleratu ſed qa nulla ſit i dolore nec fraus nec iprobitas: nec malitia: nec culpa nec turpitudo nõ eẽ illd malũ.

Ars uitæ phia. — *Nõ ipro bádas artes ob artificẽ malum* — *Seges* — *Segetia dea* — *An malũ dolor*

Excipiẽdus dolor: Calicraticas claſſis laconicæ ꝑfectus apud arginuſſas iſulas mori maluit ꝗ fugere exiſtimans dedecus fugæꝗ turpitudiné eſſe deteriorẽ morte. Ariſtippus non dubitauit: Cum contrarioꝝ contraria ſint conſequentia ſi uoluptas eſt ſumum bonũ cõſequens eſt ut dolor ſit ſummũ malũ. Et ita Eudoxus argumẽtabat̃ dicẽs uoluptaté ꝑ ſe expetẽdá eẽ ut ſummũ bonũ: idq̃ ex cõtrario patere. Doloré. n. ꝑ ſeipſum: eẽ fugiẽdũ qd' & Ariſt. in. x. ethicoꝝ copioſe cõmemorat. Ariſtippus át cyrenaicus phus ſocratis diſcipulus aſſertior fuit uoluptatis.

Cõtrariorũ cõtraria conſequentia

In ea ſummũ bonũ ponens: & econtrario doloré ſummũ malũ eſſe decernens a quo cyrenaicoꝝ phoꝝ ſecta deflexit: q uoluptaté lené motũ. Doloré aſpeꝝ motum appellant: ob hoc dixit Ora. Nunc i ariſtippi furtim præcepta relabor. Diuus quoq; Hieronymus in iuectiua contra garulũ detractoré ait ꝓcul Epicurus; lõge Ariſtippus ſubulci non aderunt: foeta ſcropha non grunniet idẽ ſcribẽs cõtra Iouinianũ: nũꝗ nos iqͭt Ariſtippi multitudo terebit. Erat huic igeniũ facile loco tempori: perſonis accõmodatum ideoq; Platonem dixiſſe tradunt ſoli Ariſtippo, & chlamydem & pannum fere datũ eſt quod luculenter expreſſit Ora. illo uerſu: omnis Ariſtippum decuit ſtatus & color & res dicere ſolebat nullo impedimento eẽ & bene uiuendum lautiorem uictum: fuit alter Ariſtippus huiuſce Ariſtippi nepos ex filia metrodidactos dictus ꝗſi a mr̃e doctus.

Ab ariſtippo cyrẽaici — *Vir oĩum horaꝝ Ariſtippus*

Epicurus: & hic philoſophus fuit uolupta

mum ut. n. ſi grãmaticum ſe profeſſus quiſpiam barbare loquatur aũt ſi abſurde canatis qui ſe uelit habere muſicum: hoc turpior ſit quod in eo ipſo peccet cuius profitet̃ ſcientiam: ſic philoſophus in rõne uite peccans: hoc turpior ẽ ꝗ & in officio cuius magiſter eſſe uult: labitur: Artẽq; uitæ profeſſus delinquit in uita. A. nonne uerendum igitur ſi ẽ ita ut dicis ne philoſophiam falſa gloria exornes: Quod eſt enim maius argumentum nihil eã ꝓdeſſe: quã quoſdam ꝑfectos philoſophos turpiter uiuere. M. Nullum uero id quidem argumentum eſt: nam ut agri non oẽs frugiferi ſunt qui colunt̃: falſumq; illud ac iprobe. Et ſi i ſegetem ſũt deteriorẽ datæ fruges tñ ipſe ſuapte natura enitent: ſic animi non oẽs culti fructum ferent. Atq; ut i eodem ſimili uerſer: ut ager quãuis fertilis ſine cultura fructuoſus eſſe nõ poteſt: ſic ſine doctria aĩus. Ita eſt utraq; res una ſine altera debilis. Cultura autẽ aĩ philoſophia eſt: quæ extrahit uitia radicitus. & præparat aĩos ad ſatus accipiendos. ea quæ mundat his: & ut ita dicã ſerit quæ adulta fructus uberimos ferant. Agamus igitur ut cœpimus. Dic ſi uis de quo diſputari uelis A. dolorem exiſtio maximum malorum oĩum. M. etiam ne maius quã dedecus? A. non audeo id dicere qdem: & me putet tam cito de ſententia eſſe deiectũ. M. magis eſſet pudẽdum: ſi i ſnĩa permaneres. Quid enim minus eſt dignũ: quã tibi ꝗcquã peius uideri dedecore: flagitio turpitudĩe? ꝗ ut effugias: qs eſt non modo non recuſandus: ſed ultro appetẽdus: ſubeundus excipiendus dolor. A. ita prorſus: exiſtimo quare nõ ſit ſane ſummũ malũ dolor. Malum ẽ certe. M. uides ne igit̃ quãtũ breuiter admonitus de doloris terrore deieceris? A. uideo plane. ſed plus deſidero. M. Experiar equidem ſed magna res eſt. Animoq; mihi opus eſt non repugnãte. A. Habebis id quidem ut. n. heri feci: ſic nunc rationẽ quo ea me cũq; ducet ſequar. M. primum igitur de imbecillitate multoꝝ: & de uariis diſciplinis philoſophoꝝ loqͬr: quoꝝ priceps & auctoritate & ãtiqͥtate ſocraticus: ariſtippus nõ dubitauit doloré ſũmũ malũ dicer̃. De hĩc eneruatã ad hãc muliebrẽq; ſen

tiam

rius unde ducta ſecta epicureoꝝ: qui ſummū bonū in uoluptate collocant: hinc feſtiuiter ait Mar. Tul. in epiſtola ad papiriū petū. In epicuri nos aduerſarii nři caſtra coniecimus: hæc ſecta ſectatores habet īfinitos utpote dłicata & amabilis. cū homines illuc libentiſſime cōcurrant ubi adiunt laudare uoluptatem: q̄ren tes libidinibus ſuis patrociniū aliq̄d ac uelamentū. Sidonius appollinaris de epicureis phis ſic ait: aſt epicureos eliminat undiq; uirtus. Rhodius Hieronymus. Huius meminit. Seneca & alibi. Ma. Tullius: q libro de finibus ſecundo refert Hieronymo rhodio finem uideri ſummi bōi nihil dolere: græce dr̄ ἀναλγησία

Epicuri ſecta copioſiſſima

tiam ſatis docilē ſe epicurus præbuit. Hūc poſt rhodius Hieronymus dolore uacare ſummū bonū duxit. tm̄ in dolore duxit mali. Cæteri p̄ter Zenonē ariſtonē pyrronē idē ſere. A. Quomodo tu? M. malū illud q̄dē: ſed alia peiora. Ergo id q̄d natura ipſa & quædā generoſa uirtus ſtatim reſpuit: ne dolorē ſūmū malū dicere oppoſitoq; de decore ſentētia depellere ī eo magiſtra uitæ tot ſæcula p̄maneret philoſophia: quod huic officiū quæ laus: q̄d decus erit tanti: q̄d adipiſci cū dolore corporis uelit: q dolorē ſummum malum ſibi eſſe perſuaſerit. Contraque quam porro quis ignominiam quā turpitudinem non pertulerit ut effugiat dolorem ſi id ſummū malum eſſe decreuerit. Quis autem non miſer nō modo tunc cum: premetur ſummis doloribus ſi ī his ē ſummum malum ſed etiam cū ſciet id ſibi poſſe euenire: & quis eſt cui non poſſit? ita fit ut omnino nemo poſſit eſſe beatus. Metrodorus quippe eū p̄ fecte putat beatum cui corpus bene conſtitutū ſit & exploratū ita ſemp̄ fore. Quis aūt ē iſte cui id exploratū poſſit eē. Epicurus uero ea dicit ut mihi q̄dem riſus captare uideat̄. Affirmat. n. quodā loco ſi uratur ſapiēs: ſi crucieť: expectas fortaſſe dū dicat patieť p̄feret: nō ſuccūbet: Magna me hercule laꝰ & co ipſo p̄ quē iuraui hercule digna. ſed epicuro homini aſp̄o & duro & nō hoc ſatis: In phalaridis tauro ſi erit dicet quā ſuaue ē hoc: quā hoc non curo. ſua-

latine: indolētia de quo a nobis ſcriptum ē ī libello de fœlicitate. Præter zenonē: Hic conditor fuit ſtoicæ ſectæ: qui in porticu docebat: q̄ græco uocabulo στωα nuncupaſ. Ex quo ſtoici dicti: q ab ipſius nomie zenoni quoq; appellanť. Ariſtonē pirhonē hoꝝ exploſa iā pridē doctria eſt: q oia exæquabant: a pirhone pirhonii phi dicti: quos græco cognomēto ſcepticos appellāt: id ferme ſignāt quaſi quæſtores & conſideratores: ſemp̄ enim in quærēdo conſiderādoq; ſunt: ac neuidere q̄dem plane q̄cq̄ neq; audire ſeſe putāt: oīumq; rerū ueritatem incomprehenſibilem ſibi uideri aiūt. Malū illud q̄dem: Stoici dolorem malum nō eſſe ita argumentāť: q̄d malū ē nocet deteriorem facit. Dolor deteriorē non facit: ergo malū non eſt dolor. Verū Cicero dolorem malum q̄dē eſſe cōcedit ut peripateticus academicuſq;: ſed ſummū negat. Cum dedecus & flagitia dolore peiora ſint. Eſt aūt ſenſus: idecorum eſſe ſi phia aſſeueraret dolorem eſſe ſumū malū: quod generoſa natura citra doctrinā reſpuit & recuſat. Quod huic officio: perenſet incōmoda: q̄ ſequærenť ſi dolorem ſummū malū cōcederetur. Inde. n. fieret ut nemo cui hoc p̄ſuaſum eſſet: uellet ullum officium capeſcere: ullū etiam maximū decus ornamentū q; adipiſci cum dolore corporis. Et eō trario ut effugeret dolorem nullā ignominiā turpitudinēq; recuſaret. Cū tamē quotidie uideamus uiros generoſos malle hōeſte occūbere q̄ turpiter fugeť adeo d̄decus cauēdū eſſe cenſent. Et quis eſt cui nō poſſit: uerſiculus eſt publii mimographi dignus ſcitu: dignuſq; mēoratu: cuius accidere pōt q̄d cuiq̄ pōt. Metrodorus: de hoc ſupra diximus: quē Epicurus ſapientem appellauit. Corpus bene cōſtitutū: q̄d recentiores medici barbare magis q̄ latine dn̄t bene cōplexionatū: hoc latini elegāter appellāt bn̄ cōſtitutū: a q̄bus cōſtitutio corpis dicať ipſa cōplexio hiſdem ferme uerbis hanc ſnīam metrodori taxat Cicero in ſecundo de finibus: ſic ſcribēs: ipſe. n. metrodorus beatū deſcribit his fere uerbis. Cū corpus bn̄ cōſtitutū ſit & ſit exploratū ita futurū. an id exploratū cuiq̄ pōt eſſe: q̄uo ſeſe habituꝝ ſit corpus: nō dico ad annum ſed ad ueſperā. Dolor igiť ſūmū malum metuetur ſp̄ ēt ſi nō aderit. Iam. n. adeſſe poterit. Si urať ſapiēs: Quaſi exiſtimauit Epicurus futuros tā plūbeos tā ſaxeos: tā ſtupētes ut crederēt: ſapientē ſi urať: ſi in tauro phalaridis cruciet̄ dicturū id ſuaue eſſe incredibile. n. ut iq̄t Seneca uideť aliquē in ſummis cruciatibus poſitū dicere beatus ſum. Magna me hercule laus: ſatis inq̄t magna laude dignus foret ſapiens ſi in cruciatibus ac tormētis nō ſuccūberet: q̄d ad fortitudinē p̄tinet dicere aūt ſuaue eſt cruciati: ad dementiā p̄tinet. Per quē iuraui: Quia dixerat me hercule q̄d iuſiurādū p̄ herculē ſignāt: q erumnas aīo inuicto exclamauit: magiſq; uicit labores: q̄ a laboribus uinceref. Cicero in oratore: magis me probat hercule q̄ me hercules. Aſpero & duro ironicos legēdū: cū a cōtrario ſenſu itelligi uelit hoi uoplutatio & delicato non conuenire ſententiam tā atrocē. In phalaridis tauro: Inter cruciatus aſprimos tormentaq; tyráica: famigeratus ē phalaridis taurus æneus: quo hoīes iclūſi igne ſubdito mugiebāt: cuius artificē p̄illū nemo laudat: utpote ſeniorē ipō phalaride: q prius ex pius eſt cruciatū iuſtiſſima ſeuitia: neq;. n. ut inq̄t Ouidius Lex iuſtior ulla eſt: quā necis artifices arte perire ſua. De tauro phalaridis Pli. l. xxxiiii. Oui. i triſtibus phalaris i epl̄is & cæteri oēs meminerūt. In phalaride iq̄t Seneca i ſecūdo d ira erat feritas cui nō uerbera lacerationeſq; in ultionē petebāť: ſed in uoluptatē.

Indolētia. Stoici a porticu. Pirhonii philoſophi Sceptici. Dedecus cauēdum. Cōplexionatū. Cōſtitutum. Conſtitutio. Complexio. In metrodorum. Taurus phalaridis.

ue etiam an par est si non est amarum. At id quidē illi ipsi dolorem malum eē negant non solēt dicere cuiquā suaue eē cruciari. asperū difficile odiosum contra naturam dicunt nec tamen malū. hic q̄ solū hoc malum dicit: & malorum omniū extremū sapiētem censent id suaue dicturum. Ego a te non postulo ut dolorem eisdem uerbis afficias qb⁹ epicurus uoluptatem homo ut scis uoluptarius. Ille dixerit sane idē in phalaridis tauro. qd si eēt in lectulo ego tantam uim non tribuo sapienti: & cōtra dolorem si forte in perferendo officii satis ē: ut lætetur ēt nō postulo. Tristis. n. res ē sine dubio: aspa amara inimica naturæ ad patiendum tolerādumq; difficilis. Aspice philoctetam cui credendum ē gemēti. ipsū enim herculem uiderat in Oeta: magnitudīe dolorum eiulantem. Nihil igitur hūc uirę sagittæ q̄s ab hercule accepat tū cōsolabātur: cū e uipino morsu uenæ uiscerę ueneno ībutæ tetros cruciatus cierēt. Itaq; exclamat auxilium expetens mori cupiēs. heu q̄s salsis fluctibus mādet me ex sublimi. uertice saxi. Iamiam absumor. cōficit aīam uis uulneris. ulceris. æstus. Difficile dictu uidet̄ eū non ī malo eē & magno qdem q ita clamare cogat̄. sed uideamus Herculem ip̄m: qui tū dolore frāgebat̄ cū īmortalitatē ipsa morte q̄rebat. Quas hic uoces apd̄ Sophoclē in trachinis edit Cui cū Deianira sanguine cētauri tinctam tunicā īduisset: inhæsissetq; ea uisceribus: ait ille. O multa dictu grauia ppessu aspera: q̄ corpore exāclato atq; aīo ptuli. nec mihi Iunōis terror implacabilis nec tm̄ inuexit tristis Eurystheus mali. quantū una uecors Onei ptu edita. hæc me irre

Illi ipsi: Stoicos designat: qui quamuis negēt dolorem esse malum: quia nulla sit ī eo turpitudo: tñ asperum: odiosum: contra naturā difficilem toleratu esse dicunt. Hic: scilicet epicurus. Quibus epicurus uoluptatem: dum censet epicurus sapientem in tauro phalaridis dictură id suaue esse. Idem tribuere uidet̄ dolori: quod uoluptati: hoc enim uoluptatis ꝓprium est ut suauis dicatur: ut ī uolupeate positi dicamus quā suaue est. In lectulo: scilicet quā suaue est. Vt letet̄: Videtur letari dolore sapiens: si in tauro phalaridis tortus dicit id suaue esse. Aspicæ philoctetā Philoctetes peantis filius Herculis comes succendit pyrā: qua Hercules ī mōte Oeta hoīem exuit. In gratiā sagittarū: quas hydræ felle tīctas ei Hercules reliquit. Postea troiano bello respōsū est sagittis Herculis opus esse ad Troiæ expugnationē: inuentus itaq; Philoctetes cū duceret̄ ad bellum unius sagitte casu uulneratus est pedem: quo sepulchrum herculaneū indicauerat: cuius insanabilis uulneris. Cum putorem græci ferre non possent: apd̄ lēnon īsulam sublatis sagittis philoctetā reliquerūt. Vbi cruciatu impatibili affectus gemebat. Vlyxes apud Ouidiū suasisse se ī iudicio fatet̄ philoctete ut se subtraheret belli uiæq; labori tētaretq; feros reqe leuire dolores: q postea cū horrore uulneris sui ad patriā redir̄ noluisset uenit in italiam ubi petiliā ciuitatem cōdidit: de qua Virgilius. Parua philoctete subnixa petilia muro: turrinorū quoq; urbem in italia cōdidisse philoctetam historici ꝓdiderunt. De hoc scriptæ sūt tragediæ quibus īducitur philoctetes ī saxo lēnio gemebundus & eiulans ex magnitudine dolorū quos ex ictu sagittæ ꝑpetiebatur. In œta: nomen est montis thessalici: a quo Hercules œteus inscribitur Senecæ tragedia: ubi locū pyrā appellāt: qd̄ ibi mortale corpus Herculis crematum sit: ubi heleborū optimum nascebatur: auctores Plinius & theophrastus. Vipetino morsu: Verba sūt tragici poetæ ex tragedia philoctete: quorum uerborū: ttidem meminit libro secūdo de finibus: significat aūt sagittas tinctas sanguine uiperino hoc ē hydræ lerneæ: quo uulnus mortiferum & irremediabile infligebat̄: Auctor Diodorus. Tetros cruciatu cient: asperos & impatibiles cruciatus cōmouēt. Heu qui salsis: Verba ex tragedia philoctetæ. Ex uertice saxi: saxum lēnion significat: qd̄ eiulatu philoctetæo. q̄stu: gemitu: fremitibus resonādo mutū flebiles uoces referebat. Iacuit autem philoctetes decimum annum in spelunca saxi lēnii. Cōficit: necat ꝑmit. Virgilius nūc uulnus acerbū cōficit. Inde cōfectores dicti occisores ferarū. Tū dolore frāgebāt̄: apud Ouidium & Senecam inducitur hercules eiulans: furens: gemens: ex dolore ac cruciatu: quem faciebat tunica iterula ab uxore per lycā puerū missa. Nā trahit illa acutē fedūq; retatu aut heret mēbris frustra tētata reuelli aut laceros artus & grādia detegit ossa. Sophocles tragici cothurni apud græcos princeps tragediā scripsit dolores herculis mortemq; ærūnosam continentem: cui titulum fecit eh trachina a ciuitate thesaliæ: q heraclea ab hercule cognominata est: quā sophocles in ea tragedia phithioticā noīauit tanq̄ ditiōi phithiotarū subiectā: hinc Ab Ouidio trachinius dictus Ceix cōiux alcyones græci trachina uocāt aspera: unde teracinā quasi trachinam ab asperitis dici autumat Strabo. Cētauri: nessi: notissima ē fabulosa historia. Tunicā īduisset: hic scitū est illud ualeris ī epīsa ad ruffinū: deianira: quē debuit uestire iterula uestiuit interitu. Ex anclato: exausto ærūnis cruciatibusq; debilitato. Eurystheus: hic īparauit herculi. xii. certamina subeūda: qbus cōsumatis fieret īmortalis: q̄s ærūnas herculis uocāt: ait Iuno apud Senecā q fera eurysthei tyranni iussa uiolēto qant nocere iuueni: hic ad marathonē in bello aduersus herculis filios fert̄ occubuisse: cuius caput corinthi sepultum

Historia philoctetæ

Pyra in œta

Sophocles in trachinis

Aspretā Trachina aspera

Eurystheus

pultū noīs ididit loco:nā euristhei caput appellat. Oenei p.e.Dianyra uxor herculis significat filia aenei calydonioꝝ regis. Pulmonū ueteres pluraliter tm̄ pulmones dicebant:sicut & ceruices. Plautus in curgulione pulmones distrahūt:cruciat tecur:libro tamē q̄rto rhetoricoꝝ p figurā itellectus unū a pluribus intelligi demōstrat cū sic dr̄: atrox calamitas pectore moerore pulsabat: hanelans ex imis pulmōibus p̄cura spūs ducebat hic.n.unus pulmo & unū pectus itelligit: a pulmone ouis pulmonaria dicta est a columela laborās morbo pulmonis:quē graeco uocabulo pneumonicū & pipneumaticū appellant:q acutus morbus ē ut docet celsus. Extabuit: tabo & corruptio sanguine cōputruit. Peste textili ue/neno letifero:qd tunica textili cōtinet:nexilis dr̄ uestis:q nectit:textilis q texit. Lucre. Nexilis ante fuit uestis q̄ textile tegmē. Terra edita:terrigenae dicti sūt gigantes: qa editi terra sūt quos hercules i italia debellauit ad campū phlegreū:ubi mōs uesbius ē flāmiuomus:idē bello gigāteo prodiis fortissime depugnauit multisq; gigantū interfectis maximam gloriam adeptus: tuc iuppiter herculē dionysiūq; olympios appellauit: quo cognomie dignatus ē eos potissimū deos:q sibi igigātomachia suppetias auxilia res tulissent:gigātes autē tra dūt ex terra genitos pp corpoꝝ īngētē mo lē:quos ob id diuus Augustinus uocabulo non illiberali staurosos appellat. Hos ictus:haec uulnera & cruciatus. Cētaurus. Centauros ab hercule uictos inter fectosq; memorat Diodorus & poetae cōcinūt: hic illud herculis pcontū apd maronē. Tu nubigenas iuictae bimēbres:hyleūq; pholūq; manu. Tu cresia mactus pdigia. Dicti aūt sūt centauri ut grāmatici interpraetāt απο τουκεντειν: qa furētē tauroꝝ gregē telis cōfecerūt: existiati sūt biformes & bimēbres qa ut historici tradunt primi eqtare coepe rūt:noīant uñ bigenae:qsi filii nubis:ppea qd in castello habitauerunt noīe nephele: graeco āt uocabulo νεφελαι dr̄ nubes. Centaurus āt ειναω.i.singulariter dixit p centauri: qd eloquutiōis genus ornat orōnem ut ait Quintilianus estq; oratoribus ac poetis frequēs. T. Liuius saepe sic dicit. Roma/

tiuit ueste furiali insciū:quae lateri iherēs morsu lacerat uiscera. urgensq; grauiter pulmonum haurit spiritus. Iam decolorem sāguinē oēm exorbuit: sic corpus clade horribili absūmptū extabuit. ipse illigatus peste interimor textilli. Hos nō hostilis dextra:non terra edita moles gigantū: nō biformato ī petu cētaurus ictus copi ifixit meo. Non graia uis: nō barbara ulla īmanitas:nō saeua terrigens relegata ultimis: qs pagrās undiq; oēm hic feritatē expulit sed foemīea ui: foemīea interimor manu. Ornate uere hoc nomē usurpas pr̄i. Ne me occiderē matris superet charitas. Huc arripe ad me maibus abstractā piis.iā cernā me ne an illā potiorē putes. Perge aude nate illa cryma: patris pestibus miserere.gētes nostras flebūt miserias: heu uirginalem me ore ploratū edere: quē uidit nēo ulli īgemiscēte malo: sic foemīata uirtus afflictu occidit. Accede nate.assi ste miserādū aspice euisceratū corpus lacerati pr̄is. Videte cūcti dii: tuq; caelestiū sator iace obsecro in me uī coruscā fulmīs:nūc nunc doloꝝ anxiferi torquēt uertices nūc serpit.ardor. O āte uictrices manus o pectora:o terga: o lacertoꝝ tori:nr̄o ne p̄ssu quōdā nemaeꝰleo frēdēs efflauit grauit̄ extremū alitū haec dxtra lernā terrā mactata excetra placauit:

nus p̄lio uictor cū romāos uicisse significat. Virgilius medioq; ex hoste recepi. Quas peragrās: Hercules ab apuleio dictus ē lustrator orbis:purgator feraꝝ:domitor gentiū:q terras pagrauit:q ob uirtutes ī caelū ascitus ē. De quo Dion satis multa in libro de regno. Foeminea manu:turpe ē uiro forti: & pudibundū mori māu foeminea:apud Senecā ita lamentat̄ diruso nobis pudor: o turpe fatū: foemia herculeae necis auctor feret. O nate:Ilus dicebat filius herculis & deianirae:quē hercules rogat ut pluris faciat charitaē pr̄ nā q̄ mr̄nā. Effoemiatā: emolita.eneruata. Afflictu:uulnere & attactu tabifici ueneni: flictū dixerūt: ueteres qd nos afflictū. Sili. Galea horrida flictu aduersae ardescit. Graleae. Celestiū sa.iupiter:q ē hoium sator atq; deoꝝ. Anxiferi uertices:turbies uertigiesq; ferētes āxietatē & angorē. Vortices.n.dr̄ cōtorti uenti ac rotati: a qbus fit: q typhon uocat̄.i.uibratus. Vortice ut inqt Apuleius ī cosmographia torquet̄ humus arida: & abimo erigit̄ ad fumū Vetus auctore Se.li.y. qōnū naturaliū aliquo pmōtorio repcussus atq; i se uolutatus facit uorticē: q circūactus & eundē ambiēs locū:ac se ipsa uertigine cōcitās uertigo uocat̄. Docet Quin.i.xii. uerticē dici cōtortā in se aq̄:uel qcqd aliud sisr uerti. Itē pp fluxū capilloꝝ ps sūma capitis dr̄ uertex itaq; uertices dolorū elegāti trāslatiōe dicti p uertigie rōeq;q in doloribus circūagit lācinatq; p cordia. Anxiferos qsi angorē anxietatēq; ferētes optio epitheto appellat. Lacertoꝝ tori. Seneca in hercule oeteo:mēbra & herculeos toros urit lues nescio q:toros appellamus pulpā carnis musculosā i q inest robur & ualētia:uñ torosus deriuat̄:scribit columella:parādos eē boues nouellos ceruice lōga & torosa. Tori quoq; i herbis eē dñr p decorā trāslatiōne A plinio inula torosior dicta:q toros idē dē noiat in plātis. Pressu pressura. Excetra:hydrā latini excetrā uocāt qd uno ceso capite tria excrescebāt. Plautus i psacā excetra cū anteo dlucta ri mauelim q̄ cū amore:graeco uocabulo dr̄ echidna:qd apd latinos usitatū est. Ouidi. psquo. ta lernaeae serpēs eris unus echidnae. Scribit diodorus herculē debellasse hydrā nō solū ferro sed ēt flāmis: adhibito iolao:q icisam ceruicem ardente face eue stigio iurere:cōstat secūdū historicos hydrā i lerna ar

pulmones
Pulmonarius
Pneumōicus
Nexilis
Vestis
Textilis
Vesbius flammiuomus
Dii olipii
Staurosi
Cētauri unde Nubigenae
coll. 21. u. 3
Lustrator orbis
Ilus filius herculis
Flictus
Vortices
Typhō
Vertices dolorum anxiferi
Tori
Torosus
Excetra echidna
Hydra
Lerna malorum

Erimã thius
Triceps cerberus
Vnde cerberus dictus
Horti hesperi dum
Mala aurea oues
Melote eschilus
Mors eschili
Prometheus eschili
Cursores tedíferi
Plasticea pmetheo
Furtũ lẽnium
Lẽnia
Clepere
Cleptũ
Arpagare
De tita nibus
Titan
Titania
Compedes
saturni

hæc bicorporẽ afflixit manũ? Erimãthiã hæc uastificã abiecit beluã hæc & tartarea tenebrica abstractũ plaga tricipitẽ eduxit hydra gñatũ canẽ. hec iteremit tortu multiplicabili dracone: auriferã obtutu obseruãtẽ arborẽ. Multa alia uictrix nr̃a lustrauit mãus. nec quisq̃ e nr̃is spolia cœpit laudib⁹. Possumusne nos cõtẽnere dolorẽ: cũ ipm Herculẽ tam intolerãter dolere uideamus: Veniat Aeschilus non poeta tãtum: sed pythagoreus: sic .n. accepimus. q̃uo fert apud eũ pmetheus dolorẽ: quẽ excepit ob furtum lemniũ: uñ ignis lucet mortalibus: clã diuisus. eũ pmetheus doctus clepsisse dolo pœnasq; Ioui fato expẽdisse supremo. has igit̃ pœnas pẽdens affixus ad caucasũ hæc dicit. titanum soboles sotia nr̃i san

giuorum palude extitisse aq̃as euomẽtẽ: q̃ uastabãt ulcinas ciuitates: i quo uno meatu clauso multi erũpebãt: qd̃ hercules uidẽs loca ipa excussit: & sic aq̃ meatus clausit: nã rphya. απο του υδατος. i. ab aq̃ nomẽ accœpit: refert Strabo diuulgatũ eẽ puerbiũ: qd̃ ẽ lerna malorũ ob facta in eo loco purgamina: in quo hydrã stabulasse fabulãt̃. Plato qd̃ annotatu dignũ ẽ: asserit reuthydemo hydrã fuisse callidissimã sophistria: cui pter sapiẽtiã p uno sermonis capite amputato multa repullulabãt. Afflixit manũ: centauros q bicorpes bisormesq; fuerũt sua se dextra mactasse significat. Alii de gerioẽ itelligũt quẽ tricorporẽ fuisse ferunt de quo poeta. Et forma tricorporis umbræ. Erimathiã beluã: erimãthus mons archadiæ ẽ: ubi fuit ap ferocissimus uastator agrorũ quẽ ea solertia uicit hercules: ut uiuũt sup humeros ad curisteũ: deferret: quo cõspecto curistheus. In æreo se uase abscondit: a poetis erimãthia pestis nũcupat̃. Vastificã cũcta uastantẽ: & uasta ac desolata faciẽtẽ. Tricipitẽ canẽ: cerberum signãt: quẽ hercules ob iferis traxit ad supos cuius rei hæc rõ ẽ: qa oẽs cupiditates & cũcta uitia terrẽa cõtẽpsit ac dormuit. Nã cerberus ẽ terra q̃ ẽ cõsũptrix corporum: uñ & cerberus dictus q̃si κρεοβορος. i. carnẽ uorãs: historici tradũt orcũ regẽ molossorum habuisse canẽ ingẽtis magnitudis noie cerberum: q Pyrithoũ interemit. Draconẽ: uulgata fabula ẽ hespides puellas hortos habuisse nemore aurifero præciosos ubi erat draco custos puigil mala aurea uigilãter obseruãs: quẽ iterfecit hercules pomaque aurea retulit euristheo. Pli. & Soli. Draconẽ iterptat̃ fuisse estuarium maris meatu flexuoso istar draconis: qd̃ hortos hespidũ amplectabat̃: ubi pter oleastros alid̃ nihil ex narrato illo aurifero nemore extare pdiderũt. M. V. per mala aurea hespidũ oues significari dicit: q̃s hercules ex africa in græciam exportauerit: ea. n. sua uoce. græci appellãt mala apd̃ quos μηλον. i. malũ significat ouẽ & pomũ: hinc melotæ dictæ uestes ex pellibus ouiũ cõfectæ q̃ dictiõe utũt̃ ecclesiastici. Diodorus i. y. bibliothece asserũt inqt qdã pecudũ greges exq̃sita pulchritudie hespides habuisse: q ob decorẽ a poetis aureæ dictæ sint: quẽadmodũ & ueuerẽ ob ægregiã formã aureã appellãt: nõnulli eas pecudes colore auro simili fuisse uolũt eoq; hoc appellatas noiẽ: alii ob charitatẽ aurea fuisse pdiderũt. Draconẽ uero extitisse: pastores q istar draconũ puigiles latrocinia ppulsabant ac greges custodiebãt. Possumusne nos hactenus relata sunt carmĩa sophoclis latinitate donauit. M. Tull. Veniat eschilus: tragedias prius in lucẽ eschilus pdidit sublimis & grauis & grãdiloquus sæpeusq; ad uitiũ: quẽ aqla iteremit cui igeniũ: testudines raptas frãgere ex sublimi iaciẽdo: fuit hic si Orõ credimus reptor palle uestis & psone Philostra. tradit. ab eschilo ornatos eẽ histriões uestibus herorum & heroinarum ex quo parẽs tragediæ dictus ẽ: & in Diõysius. i. liberalibus iuocat̃. Prometheus dolorẽ. tragedia eschili ẽ noie pmetheus: cuius meminit plutarchus i põpeio sic scribẽs apud eschilũ liberatus ab hercule prometheus inqt. Inuisi p̃ris hoc mihi dulce ẽ dignus: de pmetheo inuulgata fabula ẽ: a quo mythici fabulant̃ Ioue deceptũ subduxisse ignẽ mortalibus: ne carnis usus utilis hoibus eũ coq nõ posset. Prometheũ aũt solitũ isidiari ignẽ mortalibus astu restituisse: deuenit. n. ad ioui ignẽ ethereũ. eoq; iferulã cõiecto abiit lætus ut uolare nõ currere uideret̃. Ex quo i ludis istitutũ fuit: ut iqt higinus: ut cursores lãpadẽ iactarẽt: ob quã cãm idignatus iuppiter pmetheũ i caucaso sythie monte ferrea catena religauit ad saxũ: cui adhita ẽ aqla: q assidue renascẽtia iocinora excesset: quã hercules dr̃ iterfecisse ictu sagittæ existimat̃ pmetheus pp mirã ingenii excellẽtiã hoies finxisse: qa ut inqt Lactãtius. Simulachrorum hoium prius de molli luto formauit: ab eoq; nata plastice ẽ. Scribit Plato i pthagora: pmetheũ subripuisse Vulcãi mineruæq; artificiosã cũ igne sapiẽtiã: eã hoium generi largitũ. Atq; ita sapiẽtiã hoies eẽ cõsecutos. Ob furtũ lẽniũ: ob ignem furto subductũ: quẽ poetice furtũ lẽniũ appellat: qm̃ i lẽno isula colit̃ Vulca. deus ignis. Vñ & lẽnius ardor dr̃ a poetis: a lẽno teterrima q̃q; facinora apd̃ græcos lẽnia appellãt̃. Ex facinore qd̃ memorat Herodotus. Et ex scelere fœminarum q̃ uiros suos iteremerũt. Sapiẽtiã quoq; uulcani subripuit cũ igne. Ignis lucet mortalibus: scribit Pli. pyrodẽ ex. s. primũ ignẽ iuenisse: quẽ asseruare iferula docuit pmetheus. Clepsisse: furto subduxisse subtraxisse. Clepere. n. ẽ furari tractũ a κλεπτω: uerbo græco: uñ cleptũ furto subtractũ. Seneca opponit ac se tegmine ingẽti clepit. Liuius si qs clepsit ne ppso scelus ẽ: ne ue cui cleptũ erit. Plaut. Rape clepe. harpaga: ubi arpagar̃ signãt rape: alibi autem arpagatũ dixit p raptũ. Titanũ soboles: Verba eschili: q̃ latina fecit. M. Cicero: q dñr a pmetheo afflixo ad caucasũ: quẽ alligatũ ad trigĩta milia ãnorum eschilus pdidit. Iõãt titanas appellat: qa ipe soboles fuit titanũ. Tradũt titanas fuisse sex fratres & qnq; sorores a titea matre dictos ut auctor ẽ Diodorus: ex quibus unus fuit Iapetus pr̃ pmethei: hipperion quoq; ex numero titaneũ ẽ: q solis ac lũæ stellarũq; motus obseruasse primus fert̃. Iõq; solis parens & astrorum traditus: hic Sol titan. Luna titania a poetis dñr. Virgilius dixit Titaniaq; astra. Refert sacra historia saturnũ a titãibus fuisse comprensum

se cōprensū uictūq; cōpedibus: ex quo cōgeditus colit̄: & cōpedes saturno dicatæ. Papinius in siluis. Saturnus cōpede exoluta. Marti.. Saturne tibi cōpedes ānulos priores. Seruius enarrās illud ex sexto æneidos: hic gēus antiquū terræ titania pubes: sic refert: ferūt fabulæ titanas abirata cōtra deos terra in eius ultionē creatos uñ & titāes dicti sūt: απο της τισεως .i. abultione Generata cælo: quidā tradūt ex cælo & terra ꝑ genitos eē titanas: alii ex uno cureiū & matre titea Sacra historia narrat Saturnū & titanem f̄res d̄ regno disceprasse. Mulcibris adsciuit māus: Lamētat̄ Iouē usū esse & opa uulcani fabrili: ad artus cuneis figendos

Mulciber unde Mulciberis nō mulciberi

guinis generata cælo: Aspicite religatū aspis uictū saxis: nauē ut horrisono fracta noctē pauentes timidi adnectūt nautæ: saturnius me sic infixit Iuppiter. Iouisq; numē mulcibris adsciuit manus. hos ille cuneos fabrica fideli iserēs perrupit artus: q̄ miser solertia trāsuerberatus castrū hoc furiarū icolo. Iā tertio me quoq; funestodie tristi āduolatu adūcis lacerās unguib⁹: Io. satelles pastu dilāiat ferro. tū iccore opīo farta & saciata affatī clāgorē fundit uastū: & sublime adulās pīata cauda nostrū adulat̄ sāguinē cū uero adesū iflat̄ rēouatū ē iecur tū rursus tetros auida se ad past⁹ refert sic hūc custodē mœsti cruciat⁹ aloq me pēni uiuū fœdat miseria. nāq; ut uidetis uinclis constrictus Iouis arcēre neq̄o dirā uolucrē a pectore: sic me ip̄e uiduus pestes excipio auxias: amore mortis terminū inquirēs mali. sed longe a leto numine aspellor Iouis. atque hæc uetusta sæclos glomerata horridis luctifica clades nr̄o infixa ē corpori. ex quo liq̄tæ solis ardore excidūt guttæ: q̄ saxa assidue istillāt caucasi. Vix igit̄ posse uidemur ita affectū nō miseꝝ dicere. A. & si hūc miseꝝ: certe dolorē malū. M. tu q̄dē adhuc meā cām agis: sed hoc mox uidero. A. iterea uñ isti uersus: nō. n. agnosco. M. dicā hercule. & .n. recte req̄ris. uides ne abūdare me ocio. A. q̄d tū? M. fuisti sæpe credo: cū athenis cēs i scholis philosofoꝝ. A. uero ac libēter. M. aīaduertebas ig̃it̄ & si tū nēo erat admodū copiosus ueꝝ tū uersus ab his admisceri orōni ac multos q̄dē a Dionysio stoico. A. ꝓbe dicis. M. sed is quasi dictata nullo delectu: nulla elegantia philo & ꝓpriū numeꝝ & electa poemata: & locos adiungebat. Ita q; postq̄ adamaui hāc quasi senilē d̄clamationē studiose cqdē utor nr̄is poetis. sed sic ubi illi d̄fecerūt: Verti chīm multa de græcis: ne quo ornamento in hoc genere disputatiōis careret latina oratio sed uides ne poetæ q̄d mali afferāt: lamētātes idūcūt fortissimos uiros. Molliūt aīos nr̄os. ita sūt deide dulces ut non legātur mō sed ēt ediscant̄: sic ad malam

Vulcanū āt dici mulciberem: nullus ignorat uel a mulcēdo ut Dōatus & Macrobius sentiūt q̄d oīa mulceat. i. molliat Vīcat domet ignis potētia: uł a mltilādo: q̄d ob claudiratem sit multilatus ac debilis: alii a mł̄ctādo deducūt. Semidocti grāmatistæ doctorem minutū triuialēq; sequuti mulciberū & mulciberi enūtiāt: pinde ac nomē secūdi ordīs: cū mulciberē: & mulciberis & ꝑ cōtractionē mulcibris dicere debeamus cum sit tertii ordīs: q̄d & Priscianus oñdit Ouidius. Mulciberis capti marsq; uēusque dolis. Tertio quoq; die: quolibet quocū q; die tertio. i. alternis diebus ꝓprius. Vix decimo admitor nūc ego quoq; die. Iouis satelles: aq̄la sigñatur satelles armigera les Iouis dicta: uel q̄a ut ait Pli. nūq̄ fulmine exaīata ē: uel q̄d Ioui aduersus titanas proficiscēti in auspiciū aduolauit: quā uictor bono hoīe acceptā tutelæ suæ assignauit.

Armigera Iouis aq̄la

Affatim

Farta: plēa: satura. Affatī: admodū abūdanter large media correpta ꝓnūciat̄: ita ueteres loquuti sūt. Ita probus grāmaticus hūc uersū plauti legere solitus erat. Aliorum ē affatim q̄ faciāt. Clangorē: sonorē ē uox tubaꝝ: anseꝝ: & rerū quoq; aliarū cōstrepētiū. Adulat sanguinē: ꝑ adulat̄ hoc est lambit ebibit: & intrisecus penetrando populat̄: sicut adulādo faciūt adulatores. q̄ feriūt iteriora uētris: ut inq̄t Herōymus ueteres adulāt dixerūt: quod nūc dicimus adulātur. Lucretius lōge alio pacto gannitu uocis adulāt. Adesū: comesum cū sumptū: ambesū: a uerbo ædo & ædor fiūt cōposita adedo: exædo ambedo: comedo a Virgilio mēsæ ambesæ dr̄r q̄si circūrosæ. & comesæ: Seruius parū scitæ exposuit ambesas pro rotūdis. Tetros ad pastus: ad pastionē iocieris mei: q̄ tetra ē res. i. fœda polluta & crudelis: uerbū uetus ē tetrare: q̄d significat fœdare & uoluer̄. Alo nutrio. pasco: uñ altor & altrix. Apector̄: Marti. assiduā nimio pectore pauit auem Me uiduus. i. priuatus uiduatusq; memetipso: utpote cōstrictus uinculis: pp q̄ erat ueluti mancus & trūcus. Alæto: a morte: quæ finis ē & req̄es erūnaꝝ: q̄ dolet Iuppiter nō sinat eū morte finire. Cruciatus diuturnos ite tiberius dānatis mori uolētibus uim adhibebat u uēdi: nā mortē adeo leue suppliciū putabat: ut cū audisset unū noīe carmiliū anticipasse eā exclamauerit. Carmilius me euasit: & oli ꝑcanti cuidā custodiæ maturitatē mortis respōdit nōdū tecū in gr̄am redii. Seclis glomerata: dixit eschilus prometheū ad triginta milia ānorū fuisse alligatū in caucaso ad saxū. Ita affectū ita languētē lancinatūq; diro cruciatu: uerba sunt Cicerōis. Sed is. s. Dionysius qui fuit magnes: de quo i bruto: assiduissime mecū fuit Dionysius magnes.

Adulat

Adesum

ambesū

Tetrare

Mors leue suppliciū

Dictata

domesticā disciplinā: uitāq; ūbratilē: & delicatā cū
accesserūt ēt poetæ neruos oīs uirtutis elidūt. Re/
cte igit̃ a platone ducūt̃ ex ea ciuitate: quā finxit il
le cū mores optios & optimū reipublicæ statum ex/
qreret. At uero nos docti. s. a græcia: hæc & a pueri
tia legim⁹ & discim⁹ Hāc eruditiōem liberalē & do
ctrinā putam⁹: sed qd poetis irascimur: uirtutis ma
gistri philosophi iuētis sūt: q sūmū malū dolorē di/
cerent. At ut adolescēs. cū id tibi paulo añ dixisses
uideri. rogat⁹ a me ēt ne maius quā ddecus: uerbo
de snia dstitisti. rogo hoc idē Epicurū maius dicet
eē malū mediocrē dolorē: quā maximū dedecus. In
ipso. n. de decore mali nihil esse: nisi seq̄nt̃ dolores.
Quis igit̃ Epicurū seqt̃ dolor. cū hoc ipm dicit sū
mū eē malū dolorē: quo dedecus maius a philoso/
pho nullū expecto: Quare satis mihi dedisti cū re/
spōdisti: maius tibi uideri malū dedecus quā: dolo
rē: Hoc ipm enim si tenebis: itelliges q̄ sit obsisten/
dū dolori. Nec tā querendū ē dolor. malū ne sit: q̄
firmādus aīus ad dolorē ferēdum. cōcludūt ratiun/
culis stoici: cur nō sit malū q̄si de uerbo nō de re la/
borēt. Qui me dcipis Zēo. Nā cū id qd mihi horri
bile ur: tu oīo malū eē negas: capior & scire cupio:
qūo id qd ego miserimū existimem ne malū qdē sit.
Nihil ē iqt malū: nisi qd turpe aut uitiosū ē. A. Ad

Quasi dictata: dictata dici ueluti thēata atq; pscripta uoluerūt: q magr̃ ludi pueris pbere cōsueuit: q nō
solū de lr̃is dñr: sed de aliis quoq; rebus. ut dictata gladiatoꝝ lāistaꝝ: dictata gulæ structoꝝ: Iuuc. dōec pa/
gat dictata magr̃i oīa. Philo: hūc pricipē academiæ audiuit. M. Tul. studiose de quo supradictū ē. Qua
si senilē declamationē: phicas hasce disputatiōes & scholas itelligi uult: q sūt q̄si seniles declamatiōes. La
mētātes inducūt: ut sophocles herculē eschilus pmetheū. Aedificat̃: Alexāder magnus: ut inqt Diō edi/
dicit totā homeri iliada & magnā ptē odysseæ: pcipit Quinti. edicēdos eē electos ex scriptoribus locos: qm̄
ita acrius mēoria exerceat̃ fiatq; adminicu
latior: ædiscere āt tacite dēmus. Ita. n. facili
us expeditiusq; pcipit̃: poetica studia ado/
lescētiā agunt: senectutē oblectāt. dclectāt
domi: nō ipediūt foris. Vilā umbratilē: q i
umbra & otio domestico degit̃ ita hō um/
braticus a plauto dictus trapezita: q in um
bra sub tecto uitā agit occiosā: artes quoq;
& negocia umbratica ab euriditis nominā/
tur: in qbus pdesiā & ignauiā in umbra elā
guescimus. Studiosi uitā umbratilē colūt:
quos libri docēt i umbra & otio: ut iqt. M.
Tulli. i orone p cor. balbo. itē p murca. Ce
dat inqt stilus gladio umbra soli. A plato
ne educūt̃ ex ciuitate. Plato in libris. περι/
της πολιτειας. i. de repub. format istituit
q; luculētia dscriptiōe qlis eē ciuitas dbeat
ex q̄ cēset submouēdos poetas tāq̄ dedeco
ratores deoꝝ. Sic. n. inqt in scdo. Improbe
mentitus ē hesiodus q̄do fingit queadmo/
dū saturnus cæliū patrē puniuit: q ue a fi/
lio ioue ppcssus ē ipse saturnus q qdē si ue
ra eēnt nō tñ putarē eē pferēda: sed tacen/
da potius. De homero paulopost sic ait. Vī
cula iunoni a filio īdia piectionēq; uulcāi
a pre: cū ille uerberate mr̃i subuēire uellēt
aut deoꝝ pugnas quotcūq; Homerus scri/
psit minime i ciuitate recipe dbemus siue
p allegoriam dicta siut siue sine allegoria:
idē i. x. poesin inqt ex ciuitate expulimus.
Eusebius in pparatiōe euāgelica poetas ex
ciuitate platōis repudiatos eē tradidit & i
primis homerū pp pugnas contentionesq;
deoꝝ: ob hoc Caligula iperator cū cogitas/
set de homeri carminibus abolendis: dicere
solebat: cur sibi nō licere: qd platōi placuis/
set: q eū e ciuitate quā cōstituebat eiecerit. Augu. quoq; i scdo ciui. dei. Cū Plato inqt rōe formaret q̄lis eē
ciuitas debeat: tāq̄ aduersarios ciuitatis poetas cēsuit urbē pellēdos. Cæteꝝ plato aliubi extollit poetas sic
scribēs i tertio d legibus: poetarū gēus diuinū ē: diis agit̃ & sacros cōcinit hymnos: idē in. yii. Electos de poe
tis uersus iuuēibus ediscēdos eē præcipit: ut ex uariorū poetarū pitia facūdi reddantur. Hāc eruditionē
liberalem: extat orō nr̃a in libro orationū continens laudationem poetices & poetarū ubi non pauca ex se
cretariis doctrinarū deprōpsimus: q indidē poteris gustare si feceris ad stomachū. Disciplīas liberales uo/
camus: ut iqt Seneca: qa hoie libero dignæ sūt: unū uero studiū sapiæ uere liberale ē: qd liberū facit: subli
mē: fortē: magnanimū. Alio noīe igenuas uocāt artes idonei scrip. picturæ ars oli i auctore Plinio recepta ē
i primū gradū liberaliū: quā i tota græcia pueri igenui: āte oīa docebāt Sūmū malū dolorē: ut Aristip/
pus: & epicurus. Verbo d sen. dc. dixit supra: pudet me tā cito d sen. eē deiectū. In ddecore nihil mali. cō
trario stoici ddecus sūmū maloꝝ eē dñt. Quis do. Ill d epicuꝝ q dicebat ddecus nō eē malū nisi subseq̄re
tur do. Cōcludūt ra. sto. pungūt. sto. q̄si aculeis iterrogatiūculis angustis: qbus ēt q assentiunt̃ aio: & iidē
abeūt q uenerāt: & pprie stoicoꝝ ē miutius & scrupulosius rōciari: dñt. n. qd malū ē nocet: qd nocet dterio
re facit. Dolor. dteriorē nō facit: ergo dolor nō ē malū. iidē cur do. malū nō sit: dñt aspeꝝ eē dolorē mole/
stū odiosū: cōtra naturā difficilē toleratu: sed qa nulla sit i dolore nec fraus nec iprobitas: nec malitia: nec
culpa: nec turpitudo: nō esse illd malū: hæc q audierit inqt alibi Ci. ut ridere nō curet discedet: tñ nihilo
firmior ad dolorē ferēdū q̄ uenerat. Cōsectaria stoicorū quoq; hæc sunt: qui: prudēs est tēperās est: q tēpe
rās ē cōstās est. q cōstās est imptrurbatus est: q imptrurbatus est sine tristitia est: q sine tristitia est beatus est: et
go prudēs beatus est: sed talibus collectionibus stoicoꝝ pipatetici alacriter respondēt: & natura sensus mors
repugnāt. Quasi de uerbo: Ex rebus timiditas non ex uocabulis nascit̃: ut in. iiii. de finibus traditū est. Itē

Ediscere tacite debemus
Vmbraticus hō
Vmbratilis uita
Poetæ submoti a ciuitate platonis
Dictum caligule
Poetaꝝ genus diuinum
Disciplinæ liberales
Rōcinatio stoicorum
Diuitie præpositū non bonum

stoici negant

ſtoici negant bonũ eẽ diuitias:præpoſitum eſſe dicũt:quod uerbũ maius eẽ uidet̃ : q̃ bonũ. Præpoſitũ.n. appellatũ eſt ex eo qđ: p̃ponat̃ aliis. Itaq; Mar. piſo dicebat plus tribui diuitiis a ſtoicis:q eas in p̃poſitis ponerent q̃ ab Ariſto.q bonũ eſſe diuitias fateret̃. Sed tñ̄ eſt reiiciendũ ſtoici morbũ egeſtatẽ: nõ dolorẽ appellant mala ſed reiectanea. Ariſt. reliqq; platõis alũni oĩa q̃ contra naturã ſunt appellant mala. Itaq; Zeno: & ſtoici cũ ariſto. & illis re cõſentiunt uerbis diſcrepãt. Nã qd aliud ſunt reiectanea q̃ mala ex eo dicta qđ reiiciant̃ repellant̃q; tanq̃ noxia. Et cõſequenter mala: latini mõ reiectanea: mõ reiecta: mõ relationes appellãt: q̃ ſtoici græce dicũt αποπροηγουμενα.

Scitum piſonis
Reiectãea
Reiecta nea unde
Reiecta

ineptias redis: illud. n. qđ me angebat non eximis. ſcio dolorẽ nõ eſſe neq̃tiã: deſine id me docere: hoc doce. doleã necne doleã nihil intereſſe. M. nũq̃ qc q̃ inq̃t ad beate q̃dẽ uiuendũ: qđ eſt in una uirtute poſitũ: ſed tñ̄ eſt reiiciẽdũ. Cur? aſpeꝝ eſt cõtra naturã difficile p̃peſſu triſte duꝝ. Hæc copia uerboꝝ eſt: qđ oẽs uno uerbo malũ appellamus: id tot modis poſſe dicere diffinis. Tu mihi nõ tollis dolorẽ: cũ dicis aſpeꝝ cõtra naturam uix qđ ferri tolerariq; poſſit: nec mentiris. ſed re ſuccũbere nõ oportebat uerbis gloriantẽ: dũ nihil bonũ niſi qđ hõeſtũ. nihil malũ nihil qđ turpe: optare hoc q̃dẽ eſt non docere: illud & melius & uerius oĩa q̃ natura aſpnat̃ ĩ malis eſſe: q̃ aſciſcat in bonis: hoc poſito & uerboꝝ cõcertatione ſublata tantũ: tñ̄ excellet illud: qđ recte amplectant̃ iſti qđ honeſtũ: qđ rectũ: qđ decorum appellamus: qđ idem ĩterdũ uirtutis nõie amplectimur: ut oĩa præterea q̃ bona corp̃is & fortunæ putãt̃ perexigua: & p̃minuta uideant̃: nec malũ q̃dẽ illũ: nec ſi unũ in locũ collata oĩa ſint: cũ turpitudinis malo cõparãda. Quare ſi ut in initio conceſiſti turpitudo peius eſt quã dolor: nihil eſt plãe dolor: nã dũ tibi turpe nec uiro dignũ uidebit̃ gemere: eiulare: lamẽtari: frãgi: debilitari dolore: tũ hõeſtas tũ dignitas tũ decꝰ aderit: tuq; ĩ ea intuebere te cõtinebis: cedet p̃fecto uirtuti dolor: & aĩ inductiõe lãgueſcet. Aut. n. nl̃la uirtus eſt: aut ɔtẽnẽdus ẽ dolor oĩs: prudẽtiã ne uis eẽ: ſine qua ne ĩtelligi

Tu mihi apo.i. ſermõis a uerſio ad ſtoicũ Zenonẽ. Re ſu. olim q̃dã nobilis in ſtoica diſciplina p̄hs egra egritudine oppreſſus decumbebat doloribuſq; afflictabat̃: licuitq; id tp̄is uidere cõgredientes cõpugnanteſq; p̄hm & dolorẽ: tũc e ſectatoribus tauri philoſophi iuuenis in diſciplinis philoſophiæ non ignarus: ſi tanta inq̃t doloris acerbas ẽ: ut cõtra uolũtatem cogat hoiem ad gemendũ: cur dolor apud ſtoicos indifferens eſſe dr̃ non malũ cur deinde aut ſtoicus hõ cogi aliq̃d põt aut dolor cogere: cũ & dolorem ſtoici nihil cogere & ſapientẽ nihil cogi poſſe dicant. Dũ ni. bo. ni. qđ ho. ſtoici dicunt bonũ oẽ laudabile: laudabile ãt oẽ honeſtũ igit̃ oẽ bonũ honeſtũ. Ille quoq; ſorites qđ argumenti genus aceruatio ſiue aceruus latine dr̃ ſtoicoꝝ eſt: qđ bonũ ſit id eſſe optabile qđ optabile id honeſtũ: igit̃ oẽ bonũ honeſtũ Dogma ſtoicoꝝ: eſt nihil aliud eẽ uere & ſimplr̃ bonũ niſi honeſtũ: nec aliđ q̃ q̃ malũ niſi turpe reliq̃ oĩa q̃ ĩ medio forẽt an neq; honeſta eſſent neq; turpia neq; bona eſſe neq; mala decretũ eſt q̃ græce Adiaphora dicunt̃ latine indr̃ia: in q̃bus uoluptas & dolor reponunt̃. Quæ aſpnat̃ in malis ariſto. & Plato. bona appellãt oĩa: q̃ ſm naturã ſint: q̃ aũt cõtra mala. Verboꝝ cõcertatione: uerbi cõtrouerſia: ut ait alibi. M. Tul. & ab Augu. lib. ix. de ciui. dei repetitũ eſt: iam diu torquet hoies græculos cõtentionis cupidiores q̃ ueritatis. Iſti ſtoici. Decoꝝ ap. græce p̃pon dr̃: qđ latinæ decoꝝ. Cuius uis eſt ea: ut ab honeſto non q̃at ſeparari: nã & qđ decet honeſtũ eſt: & qđ hõeſtum eſt decet. Decoꝝ ait M. Tullius de officiis ſcribens id eſſe qđ cõſentaneum ſit hoĩs excellentiæ: q̃ ad prudentiã: ad fortitudinẽ ad iuſticiã: ad temp̃antiã p̃tinet: & in oĩ honeſtate uerſat̃. Eſt & decoꝝ: qđ & poetæ ſequunt̃ cũ id qđ quaq; p̃ſonã dignũ eſt: & fit & dr̃. Ambroſius libros officioꝝ a decoro auſpicat̃: qđ in canonicis ſcripturis primo loco cõſtituit̃ ex quo eſt illud. Te decet hymnus deus in ſyon. Nec cũ turpitudinis malo comparãda: qđ turpe eſt. in ſũmum malũ & ſolum dicunt eſſe ſtoici: in tñ̄ ut dolor collatus cũ turpitudine in medio loco ſit: q apud illos adiaphoron. i. indifferens eſt. Te continebis ſapiens ne q̃d faciat in decoꝝ: nõ ſuccumbet dolori: nõ eiulabit: nõ lamentabit̃: hinc ſcribit Au. Gel. qđ ſtoicus p̄hs grauiter egrotans p̃petiebat̃ duce rõe: & cohibebat coercebatq; intra ſeſe uiolentias effrenati doloris: nullos eiulatus nullas cõplorationes: ne nullas q̃dem uoces indecoras edebat. Aut. n. ulla uirtus: eſt aũt uirtus: igit̃ contemnendus dolor: argumentũ eſt quod dialectici diſiunctum. Dicunt omnia autem. q̃ diſiungunt̃: pugnantia inter ſeſe eſſe oportet. Prudentia: uirtus habet partes quatuor: prudentiam iuſticiam: fortitudinem temperantiam. Prudentia eſt rerũ bonarũ & malorum & utrarũq; ſcientia: iuſticia eſt habitus animi cõmuni utilitati conſeruata ſuam cuiq; tribuens dignitatem: fortitudo eſt conſiderata periculorum ſuſceptio: & laborum perpeſſo. Tẽpantia eſt rõnis in libidinẽ atq; in alios non rectos impetus aĩ firma & moderata dominatio. Socrates oẽs uirtutes putabat eſſe prudentias: ĩpoſſibile eſt inq̃t Ariſto. prudentem eſſe quẽpiã niſi ſit bonus: prudentis eſt bñ̄ conſulere: Anaxagorã & thalen & id genus philoſophos ſapientes eſſe dicunt ſed non prudentes: q̃a p̃pria cõmoda ignorabant. Plato ait in legibus prudentiã oĩum uirtutũ ducem eſſe: dicit̃ græce φρονησισ inde eſt illud feſtiuiter a plauto p̃latum in truculento: quæ hic habet p̃roneſiũ omnem & pectore emouit e meo phroneſium.

Exemplũ ſtoici egrotauris
Dolor indifferens
Sorites aceruus
Bonũ honeſtum
Malum turpe
Adiaphora
Decorum
Prepon
Stoicus uiolentias doloris cohibens
Partes uirtutis
Prudẽtia
iuſticia
fortitudo
Temperãtia
Philoſophi ſapientes nõ prudentes

Sophrosyne
Diceosyne
Arcana nō in uulganda
Magnificētia ps fortitudinis
Qui unā uirtutē habet oēs habere
Encyclios
Encyclopedia

Temperantiam: græce dr̄ sophrosyne q̄ phroneseos idest prudentiæ salus & conseruatio est: ut ait plat. in cratylo: temperantia maxime continet̄ elucescitq; decore. Iustitia græci diceosynem uocant: qđ̄ significat iusti intelligētiā: sine qua quid sunt regna nisi magna latrocinia: hæc una uirtus est ut alibi ait Mar. Tullius: oīum domina ac regina uirtutum ουτεεσ περοσ ουτεεοσ ουτω θαυματοσ: neq; hesperus neq; lucifer ita mirabilis. Enunciāte cōmissa arcana q̄ fidei nostræ cōmissa sunt minime enuncianda in uulganda q; sunt. Id. n. esset contra iusticiam: hinc illud oratianum memoria dignū: archanū nec tu scrutaberis ullius unq̄ cōmissum ue teges: & uino tortus & ira. Fortitudini: andriā græci appellant. Comitibusq; eius. M. Tullius in. ii. rhetoricorum fortitudinis partes ait esse magnificentiam: fidentiā: patientiam: pseuerantiā: circa timorem & audaciam fortitudo μεσο τησ εστιν. mediocritas est ut inquit Aristoteles in. ii. ethicoꝝ. Ita affectum: lamentabili uoce lamentantem & dolori succumbentem. Ne uiꝝ q̄dem hoc noīe nō sexus sed uirilitas plane & robur significat̄. Ecquid nonne nūqd interrogatiue legendū. Si qd de corinthiis amiseris: sensus est si unius uasculi ex corinthiis uasis iactura facta sit reliqua suppellex nō amittit̄: sed in uirtutibus secus est: una. n. amissa oēs amitti dicunt̄: q enim unam uirtutem habet ut philosophi tradunt: oēs habet. Sunt enim inter se iugatæ copulateq;: ut diiungi non possint: sicut & disciplinæ. M. Tullius in oratiōe ꝓ archia & enim omnes artes: q̄ ad humanitatem ptinent habent quodā coē uinculum: & quasi cognatione quadā inter se cōtinent. Victruuius tradit omnes disciplinas inter se coniūctionem reꝝ & cōicatiōem hēre: ex quo encyclios siue encyclopedia dr̄ a græcis doctrinarum orbis constans ex membris pluribus uti corpus bene cōpactum: quō aūt intelligi possit: q unā uirtutem habuerit oēs habere: & oēs deesse cui una defuerit: docet diuus Augu. in epistola ad Hierony. scribens qđ̄ prudētia nec ignaua nec iniusta nec intēpans pōt esse. Nā si aliqd hoꝝ fuerit prudētia nō erit porro si prudētia tūc erit & fortis & iusta & tēpans sit: ꝓfecto ubi fuerit secū hēbit cæteras. Sic & fortitudo īprudēs eē non pōt: uel intempans uel iniusta. Sic temperantia necesse est ut prudens fortis & iusta. Sic iusticia nō est nisi sit prudens fortis tempans: ita ubi ē una uera aliqua eaꝝ: & aliæ similiter adsunt: ubi aūt aliæ desunt uera una illa nō est: ēt si aliquo mō similis eē uideat̄: hoc est qđ̄ sensit Aristo. in. vi. ethicoꝝ: cū ait: simul cū prudentia oēs uirtutes existimant: hæc aūt inter phos cōstant: sed opinio popularis seiungit: & ita uulgus loquit̄: & alios fortes: alios prudentes: alios iustos: alios tempatos dicat: ex snia uulgi est iusticiā sine prudētia multū posse: sine iusticia nihil ualere prudentiā. De uasis corinthiis & ære corinthio: qđ̄ mixtura auri & argenti pciosissimū fuit. Copiosissime scripsimus in secundo tranqlli cōmentario. Augustus dictus est corinthiarius: qđ̄ corinthioꝝ pcupidus foret. M. Tullius in oratione pro roscio amerino. Domus chrysogoni referta uasis corīthiis & deliacis: ubi annotandū est deliaca dici uasa ex ære pciosa ab insula delo: ubi fuit prima nobilitas æris. Pli. in. xxxiiii. Antiquissima inqt æris gloria deliaci fuit mercatus in delo cōcelebrante toto orbe. Ex ære deliaco fiebant pedes tricliniꝝ fulcraq;. Romæ fuit simulachrum Ioue ex deliaco ære in capitolio. Philoctetā illū: quem. s. induxit supra ex dolore uulneris gementem & eiulantem. Ille: philectera. In lectulo humido: philocteta iacuit in spelunca decimū annum gemebundus & qribundus. Eum dolorem. Opprimi: uinci cohiberi. Si nul. es. metaphoricos si nullis phiæ adminiculis: subnixus: nullo robore sceptus. Vulcanis armis: pmaneret in translatione: sicut. n. arma uulcania achilem tegebāt tutabant̄ q; ab impetu teloꝝ hostiliū reddebātq; īpenetrabilē: ita fortitudo & documenta phoꝝ uice armoꝝ muniūt nos & septū t: aduersus īpetū: & turbinem doloris īpetentis. Arma a Vulca. ut therydi gratificaret̄ fabrefacta fuisse achilli īuicta pciosa celata cōtra tela troianoꝝ canis Home. Smyrneus in iliade: Home. uero mātuanus & ipse luculenter scripsit in eneide uulcanū ut morē gereret ueneri: fecisse arma eneæ & pulchritudīe & firmitudīe uisera cōtra tela latioꝝ

Nota

Cum prudentia oēs uirtutes
Alius fortis
Alius prudens
Corithiarius
Deliaca
Arma uulcania

ligi ulla uirtus pōt: qd ergo ea patiet̄ ne quicq̄ facere nihil ꝓspicientē & laborātē: an tempantia sinet te īmoderate facere qcq̄: an coli iustitia poterit ab hoīe pp uim doloris enūciāte cōmissa: ꝓdente conscios: multa officia relinquēte? Quid fortitudini comitibusq; eius magnitudini aī grauitati patientiæ reꝝ humanaꝝ despicientiæ quō rñdebis. Afflictus ne & iacēs & lamētabili uoce deplorās audis: o uiꝝ forté te uero ita affectum ne uiꝝ qdem dixerit quisq̄: amittenda igit̄ fortitudo est: aut sepeliendus dolor. Ecqd. scis igit̄ si qd de corīthiis tuis amiseris: posse haber̄ te reliquā suppellectilem saluam. Virtutem aūt si unam amiseris: & si amitti nō pōt uirtus: sed si unam confessus fueris te non habere nullam esse te habituꝝ: num igitur fortem uiꝝ nū magno animo: num patientem: nū grauem: nū humana contemnentē potes dicere: aut philoctetam illum. A. te. n. malo discere: sed ille certe non fortis q iacet in lectulo humido: q eiulatū: questu gemitu fremitibus resonādo multū flebiles uoces refert non ego dolorē: dolorē esse nego: cur. n. fortitudo desideraret̄: sed eū opprimi dico patiētia: si mō est aliqua patiētia: si nulla ē qd exornam⁹ phiam: Aut qd eius noīe gliosi sum⁹: Pūgat dolor uel fodiat: sane si nudus es. da iugulū: sin tect⁹ uulcāiis armis. i. fortitudīe resiste: hæc. n. te: nisi ita facies: custos di

gnitatis relinquet & deseret. Cretum q̄dem leges: quas siue Iuppiter: siue minos sanxit de Iouis q̄dē sñia: ut poetæ fuerũt: itẽq; Lycurgi. laboribus erudiunt iuuentutẽ uenando: curẽdo: esuriendo: sitiẽdo: algẽdo: æstuãdo spartæ uero pueri ad arã sic uerberib⁹ accipiũt: ut multus e uiscerib⁹ sanguis exeat: nonnunq̄ etiam ut cum ibi essem audiebam ad necem quoꝝ non mō nemo exclamauit unq̄: sed ne ingemuit q̄dē: quid ergo? hoc pueri possunt: uiri nō poterunt? & mos ualet: ratio non ualebit? interest aliquid inter laborem & dolorem: sunt finitima oīno: sed tamen differunt aliquid. Labor est functio quædam uel animi uel corporis grauioris operis & muneris. Dolor autem mortuus asper in corpore a sensibus alienus. Hæc duo græci illi: quoꝝ copiosior est lingua q̄ nostra uno nomine appellant: itaq; industrios homines illi studiosos: uel potius amantes doloris appellant: nos commodius laboriosos: aliud est enim laborare: aliud dolere. O uerborum inops interdum quibus abundare te semper putas græcia. Aliud inquam est dolere: aliud laborare. Cum uarices secabãtur. C. Mario dolebat cũ æstu magno agmen ducebat: laborabat. Est inter hæc tamen quædam similitudo: consuetudo enim labo

Cretum leges: plato in primo de legibus cretensium leges cumprimis probari tradit tanq̄ effectrices beatitudinis: cũ recte sint conditæ: uel a ioue ut apud eundẽ asserit Clinias cretensis uel a minoe: quẽ ferũt p nouẽniũ habuisse collocutionẽ cũ ioue pr̄e: ex cuius mõitis leges cretensibus cõstituerit saluberrimas. Strabo auctor est minoẽ solertissimum legũ latorẽ extitisse: q ciuilibus institutis ad mansuetiores uiuendi ritus pduxit cretenses: positaq; in mediũ decreta singula ab Ioue ea ferre cõmentabaẽ: hunc primũ minoa sectatus alter minos ut aiunt nouẽ per annos in antro iouis īmoratus quasdã leges condidit: q consulta & sanctiones Iouis esse differeret. Sunt q minoẽ insulæ cretæ dicant hospitẽ: sunt qui īdigenam. Illud inter oẽs constat cretã optimis institutam legibus fuisse eiusq; sectatores fuisse græcos imprimisq; lacædemonios: unde creditũ est mores cretenses magna ex pte laconicos esse. Ephorus & reliqui pdiderunt cretenses ab ineunte pueritia armis ac laboribus exerceri solitos calorẽ: & frigus & aspera uiaꝝ facile cõtemnentes. In pugnis plagas toleranter ferre ab arcu sagitas excutere saltationẽ armatã: q̄ imago erat rei bellicæ frequenter saltare: q̄ pyrricã uocãt: de qua ap̄ tranqllũ satis multa: lycurgus olim pegrinator in cretã pfectus est: ubi a Thalete musico & iuriscõsulto edoctus fuit: quonãmodo primo q̄dẽ rhadamantus deinde minos leges mortalibus dederit: tũ egyptũ petens: gentis illius iura didicisse fert: qui cũ rursus lacedæmoniã in patriã rediret ad ordinãdas leges incitatus appollinẽ delphicum cõsuluit. Indeq; instituta deferens condidit leges magna ex pte cõsimiles legibus cretensiũ: q̄ ρητραι. i. retræ appellant tãquã oraculo sancitæ. Pueri ad arã: apud spartanos pueri uirgis cesi totũ diẽ in ara Dianæ cognomento orthiæ ad mortẽ usq; hilares ac leti pferunt plagas: q ex ipsis diutius uerbera tollerauit tã illustris clarusq; habeẽ: q̄ q̄ maxĩe hi græco uocabulo dicunẽ uomonices. i. in ara contendentes. Dimicatio ipsa græce uocaẽ διαμαστιγωσισ. i. dissflagellatio: q̄ singulis annis fit: auctor Plutarchus i apothegmatis laconicis. Seneca Hiero. Cæteri meminerunt laconicæ tolerantiæ: ob hoc ab Oratio dẽ optimo epitheto patiens lacedemon: Emilius pbus: lacedemonioꝝ inquit moribus summa uirtus in paciẽtia ponebatur: scribit Seneca q̄d lacedemonii liberorum suoꝝ indolem experiuntur publice uerberibus admotis illosq; adhortãẽ ut ictus flagellorum fortiter pferant & laceros ac semianimes rogant perseueranter uulnera pbere uulneribus. Mos ualet: institutum consuetudo lacedemonioꝝ communis consensus mos est: qui inueteratus consuetudinem facit. Vt Varro Seruiusq; declarant. Græci uno nomine appellant apud græcos πονοσ dẽ labor & dolor: cum inter laborem & dolorem discriminatio sit: in hoc itaq; uberior pleniorq; est latina q̄ græca lĩgua. Amantes doloris: φιλοπονουσ: dicunt græci q̄d significat amantes studiososq; laboris. φιλοπονια dicit amor laboris. O uerboꝝ inops græcia. M. Tullius qui pomeriũ latinæ linguæ ptulit: qui Romanũ eloquium augere locupletare illustrare pro uirili parte contendit: in primo de finibus sentit ac pfitetur latinam linguam nõ modo non inopem ut uulgo putabaẽ sed locupletiorem ẽt esse q̄ græcã: tamen constat inter scriptores græcam lĩguam diuitiorem affluentioremq; esse q̄ latinam: adeo ut merito dixerit Lucretius patrii sermonis egestas: & Seneca in epistolis moralibus. Quanta nobis uerborum paupertas immo egestas sit nũq̄ magis quã hodierno die intellexit: & Hieronymus in præfatione Eusebii chronicorum: significatum est inquit aliq̄d unius uerbi proprietate: non habeo meum quo id efferã: & dum q̄ro implere sñiam longo ambitu uix breuis uiæ spatia consummo. Quinti. quoq; testaẽ: copia nosa græcis uinci. Cũ uarices secabanẽ: Docet exemplo marii q̄ dñia sit inter dolore & laborare. Varicosum: fuisse mariũ historici testãẽ: & auctor est plutarchus: cũ utroq; in crure uarices patereẽ, cũ solutũ curis medico alteꝝ secandũ præbuisse: neq; ullo suspirio emisso sectionẽ cõstanter ptulisse: sed cũ medicus iã transitum faceret ad uarices alterius cruris secãdas recusauit inquiens. ουκ ειναι το ιαμα τιμιον της αλγηδονος αξιον. i. curationem non eẽ dignam eo dolore. Plinius in. xi. sic refert: uarices in cruribus uiro tantũ mulieri raro. Caium mariũ qui septies consul fuit stãtẽ sibi extrahi passum unum hoiem. Oppius auctor ẽ: sunt autẽ uarices uenæ in suris inflexæ ac obtortæ: græ

Leges cretum cõditæ a minoe

Duo minoes

Pyrrhica

Lycurgus

Rhetre

Vomonices

Diamastigosis

Tolerãtia lacedemoniorum

Ponos philoponi

Philoponia

Latina lingua locupletior græca

Patrii sermonis egestas

Varices secuit marius

Varices quid

Mar. Tul. uaricosus · Locus iuuenalis · Horoscopus uaricosi · Nomotheræ · Palestra lacenaꝝ

ci.ιξιασ uocant.M. Tul.uaricosus fuit. Qui uelandrum uaricum gratia togã ad calceos usq; demisisse traditur:auctor est auicẽna uarices accidere cursoribus & onera baiul antibus:& diu stãtibus:hinc est illud satyrici poetæ. Varicosus fiet aruspex:ex grandi.s.consistitione: & quasi quadam stabulatione ac longo statu. Varices in quorũdam uentribus innasci testis est Cor.Cel.qui uarices aduri p̃cipit si recta est uena: si uero curua est & uelut in orbes quosdam implicatur utilius excidi:a quo uarices masculino genere dicunt̃ alii fœminino usurpant. Iulius firmicus i.yiii. Matheseos tardit uaricosos fieri: qui habuerint horoscopum in sexta parte sagittarii. Itaq; illi. Minos rhadamantus:lycurgus:solon:aliiq; nomothete: idest conditores legũ, significant̃. Spartitæ in fœminas transtulerunt: ex instituto ligurgi uirgines spartanæ corpa cursibus ac luctatiõibus ac discorꝝ iaculorũq; iactibus exercebant:ut ριζωσισ.i. radicatio gignẽdorum filioꝝ robustior fieret & pulchregerminaret. De palestra lacenaꝝ fœminaꝝ: q̃ nudæ i gimnasio luctabant̃ affatim scripsimus:sup illa ꝓpertiana elegia cuius initiũ est:multa tuæ sparthe miramur dona palestræ p̃cipit plato in.y.de re pu. Mulieres exercendas esse gimnastica:cũ oium opeꝝ natura cõpos sit fœmina. Eurotas: fluuius est: qui ꝓpe lacedemonẽ fluit:id quo natando exercebant̃ & sudorẽ diluebãt:sicut romani post exercitationem campeltrem desiliebant in tyberim cã abluendi pulueris ac sudoris. Fertilitas barba.græce dr̃ πλησμονη των βαρβαρων fertilitas & opulentia barbaroꝝ. Quasi callum obducit:occalescet̃ uerbum uetus ẽ:qđ significat callum abducere plautus. Costæ occalluere plagis. Mar.

rum ꝑpessionem doloꝝ efficiet faciliorẽ:itaq; illi q græcie formam reꝝ publicaꝝ dederunt corpora iuuenum firmari labore uoluerunt. Quod spartiatæ etiã in fœminas transtulerunt: q̃ cæteris in urbib⁹ mollissimo cultu parietũ umbris occulunt̃: illa autem uoluerunt nihil hoꝝ simile esse apud Lacenas uirgines:quibus magis palestra:eurotas: sol: puluis:labor:militia in studio est q̃ fertilitas barbara: ergo his laboriosis exercitationibus & dolor intercurrit:non nũq̃ ipellunt̃ :feriunt̃ :abiiciunt̃ cadũt. Et ip̃e labor:quasi callũ quodã obducit dolori. Militiam uero nostram dico non sparciataꝝ:quoꝝ ꝓcedit admodũ ad tibiã:nec adhibetur ulla sine anapestis pedib⁹ hortatio:nr̃i exercitus primũ:uñ nomen habeant uides: deinde qui labor quãtus agminis ferre plus dimitiati mensis cibaria:ferre si quid

Occalescere · Fauces occalosæ · At tibias acies laconica · Procinctæ classes · Dispalati · Anapestus · Antidactylus · Exercitus unde · Exercitationem plus ꝓdesse q̃ medicos · Tactici · Agmen · Militaris gradus · plenus gradus · Fascem portant · Cibaria Ferre

Tullius in epistolis. Consuetudo diturna callum iam obduxit stomacho meo. De callo aprugno: de callo in cibis affatim apud Suetonium: fauces gulonum oppido q̃ decenter a Seneca dicunt̃ occalosæ:tanq̃ callũ obduxerint ex cibis ardentibus aduersus sensum feruoris cibalis:qui uix sufficiat gulam helluonum magis ardentem:q̃ ardeat feruens obsonium. Procedit ad modum ad tibiam. Tucidides lacedemõios tibiarum modulis in p̃lis usos esse refert:ut moderatores modulatiores q; fierent:qđ tibicinis numeris temperatur igit̃ cum ꝓcinctæ classes erant & instructa acies ceptũq; in hostem ꝓgredi:tibicines inter exercitũ positi canere inceptabant. Ea ibi p̃tentione tranq̃lla & uenerabili: quadã quasi militaris musicæ disciplina uis & impetus militũ:ne sparsi dispalatiq; ꝓrucrent:cohibebat̃. Aristo.autem in problematis morẽ illum ingrediendi ad tibiaꝝ modulos prœlii institutum esse a lacedemoniis scripsit.ινα τουσ δειλουσ ασχημονουντασ γινωσκωσιν.i.ut timidos minus honeste agentes cognoscant. In hanc s̃niam ait Valerius maximus spartanæ ciuitatis exercitus non ante ad dimicandũ descendere solebat:q̃ tibiæ cõcẽtu & anapesti pedis modulo cohortationis calorẽ aio traxissent. Vegeto & crebro ictus sono strenue inuadere hostẽ admoniti. Est autem anapestus ut grãmatici docent ꝑ cõstans ex duabus syllabis breuibus & longa:ut nebulæ: quẽ græci antidactilũ noiant quasi dactylo contrariũ dictus.παρα το αναπαιειν quia repercutit dactylũ sono reciproco. Vnde nomen hẽat:exercitus ut interp̃tat̃.M. Varro dictus ex eo qđ exercitando fit melior Vegetius in secundo numerus militũ exercitatur. Vnde ex re ipsa atq; ope exercitus nomẽ accepit:ut ei nunq̃ liceret obliuisci qđ uocabat̃ Docet idem uegetius romanos milites tã ueteranos q̃ tyrones:exerceri solitos ad oẽ gẽus armoꝝ:oẽs.n.artes iugibus exercitiis ꝓficiunt:cuncta exercitatione cõualescunt: ut merito dictum sit quotidiana exercitia ad sanitatẽ plus ꝓdesse q̃ medicos: Armoꝝ doctores & magistros græci tacticos appellãt: dictio mendosa apud Vegetiũ:nam ꝓ tacticos atticos legit̃ perperã. Quantus labor agminis: agmen dicitur exercitus incedens:qua in re custodiendũ est ex militari disciplina:ut oẽs milites incedendi ordinẽ seruent:quadrato agmine ibat romanus exercitus:qđ ꝓ loci rõne mutandũ:militaris gradus dr̃:quo.xx.milia passuũ horis quinq; conficiunt̃ : plerũq; aũt gradus citatior est:quo totidẽ horis.xxy. milia peragenda sunt. Ei ita militari gradu.iiii.milia.in plẽo gradu:quinq; milia per singulas horas supputant̃. Ferre cibaria:pondus baiulare usq; ad.lx.libras & iter facere gradu militari tyrones cogebãtur:ut in expeditiõibus facilius annonã & arma portarent qđ antiquos milites factitasse dicunt idonei scriptores:& testis est Virgilius:q ait in georgicis:Non secus ac patriis acer Romanus in armis iniusto sub fasce uiã cũ carpit & hosti. Ante expectandũ positis stat in agmic castris. Vbi exposuit Serui. Iniusto sub fasce sub magno honore:magnũ aũt onus dici pp arma:alimenta Vallũ: Liuius in.iii.refert qntum cincinatum dictatorẽ iussisse ut milites adessent in cã pro martio ante solis occasum armati cum cibariis quisq; in.y.die coctis. Valisq; duodenis:seniores uero ut coquerent cibaria militi uicino: dũ is arma pararet:uallũq; peteret. Dimidiati mensis.xy. dierum quæ differentia sit inter dimidiatũ & dimidiũ docet. Aul. Gel. in tertio & nos al ibi explicauimus.

Scutum galeam: murus dicebatur apud priscos pedestris exercitus pter scuta cataphractis galeisq; fulgebarit. Est aut cataphracta lorica siue thorax. Vnde cataphracti equites dicti & cataphractarii. De quo apud Propertium in eo uersu. Stat cataphractus equo cataphractæ naues apud thucididē p tectis nauibus: arma autem p membris habebant a militibus romanis: quia sicut nulli onerosa sunt sua ipsius membra ita illis onerosum non erat arma gestare: hinc illud silii: pro membris arma fuerunt. Clamor: mos græcorum fuit silenter inirent pugnā ac cōspiratu tacito nitibundi. Ex quo est illud homeri. Ast ibant taciti spirantes robur achiui. Contra romāi cum clamore aduersus hostes congrediebant: quem clamorē barritū uocant: qui non prius debet attolli q utræq; acies se iunxerint Au. Gel. quid ille uult ardentibus clamor militum romanorum: quem in congressibus prœliorū fieri solitum scriptores annalium annotauerūt cum ad manus uentum est: tum iam e ppinquo hostis & impetu ppulsandus & clamore terrendus est: Cæsar in cōmentariis belli ciuilis pōpeiani. Non frustra inqt antiquitus institutū est ut signa undiq; cōtinerent clamorēq; uniuersi tollerēt. Quibus rebus & hostes terreri & suos incitari existimauerūt. Adhuc: aducito uerbū est. A quo obliget: qui fasciis & ligamentis uulnera deliget ac linteolis impositis deuinciat. Curtius ne obligato qdem uulnere aut segnius dstinata exequit. Itē dū corripit: dum obligātur oculi. Sene. impssit mortiferum corpi uulnus: quo obligato a medicis minus habuit. sanguinis impssit mortiferum corpi uulnus. Quātum expti sumus: forsan ob bellū ciuile pōpeianum dixit hoc: in quo cæsar habuit robora ueteranorum qui pfligarunt pōpeiāos nouos milites. Et iexercitatos. O patrii colles: mira cōmenta: & meræ nugæ dici solent in huiusce loci implicatiōe magis q explicantione: quidā exponunt o patricoles o municipes ciuesq; eandē patriam colentes. Alii indoctius legunt ac indoctius interptant: q dicunt o patrii colles: tanq exclamatio fit ad montes patrios. Ego re solerter pensita lego o patrocles: Et ut ita legā suadet homerus apud quē non somniculose sed uigilanter obseruauimus tradi in. xi. iliados: quemadmodū eurypylus unus ex pceribus græcorum ab alexandro sagitta uulnerat. κατα μηρον δεξιον. i. in femore dextro: ita ut harundo ipsa in uulnere frangeret: qui exclamans ex uulnere ait. ω φιλοι αργειων ηγητορες ηδε μεδοντες: idest o socii principes primoresq; græcorum state: & aiaci auxilium ferte: mox factus est obuius patroclo claudicans ex uulnere femoris: quem patroclus miseratus age inquit heros eurypyle hoc unum mihi mde utrum adhuc nostri hectori pares sint an impares atq; ab illo profligantur: cui respondens eurypylus inqt ουκετι διογενες πατροκλεις αλκαρ αχαιων εσσεται idest o generose patrocles uel ut latini dicūt patrocle nō amplius erit ullum auxilium græcorum tu me ut serues obsecro: in tētorium ducas sagittam ex femore euellas sanguinem nigrum aqua calida ablue uulneri. φαρμακα εσθλα idest medicamenta salutaria appōe: quæ te achilles edocuit: quæ ipse a chirone centauro iustissimo didicit: nā medici podalyrius & machaon esculapii opitulari non possunt: quorum alter machaon uulneratus est: alter in campo sustinet ferociam troianorum: tunc patroclus medium hominem complexus ac baiulans tabernaculo intulit: ac super bouina coria extendens adhibuit fomenta necessaria: postremo radicem qdam amari saporis manibus conterēs uulneri apposuit: q dolores oēs sedaret: uulnus mingaret: sanguinē supprimeret. Ex hac homerica narratiōe totus hic locus opinor transcriptus fuit a uetere quopiam poeta latino: cuius hæc uerba sunt introducentis eurypylum uulneratum implorantem suppetias opemq; a patroclo. Et ita nodus: qui alioqui erat inenodabilis facile dissoluitur: ut exponamus uerba hæc ueteris poetæ dici ab eurypylo ad patroclum: Ita legēdū erit o patrocles: ut sit uocatiuus casus ex formula græcanica: quem antiqui solutatorium appellant. Oppeto pestem uetus locutio est: oppetere mortem: & oppetere mortem: & oppetere pestem. qd significat mori. Plenus etiam sermo est oppetit: quod est moritur. Hostili manu: Alexandri: cuius sagitta percussus est eurypylus in femone. Potis: potens est potest. Virgilius. Nec potius ionios fluctus æquare sequendo. Persius. Nec potis es nigrum uirio præfigere theta: declinatur ut docet Priscianus: hic & hæc potis & hoc pote. persius. Qui pote: uis dicam: idest quomodo possibile est. Consistere: dixit homerus: pro fluuium sanguinis uulnerato fœminæ ulyxem inhibuisse cantamine: cuius rei apud nros. Plinius & Apuleius meminerūt. Namq; esculapii: textura uerborum sic ordināda est: sautii opplent hoc est implent porticus liberorum escu

ad usum uelint: ferre malū: nā scutū gladiū galeā: in honore nostri milites non plus numerāt quam humeros lacertos māus. Arma. n. membra militis esse dicunt. Quæ qdē ita gerunt apte: ut si usus foret abiectis oneribus: expeditis armis ut mēbris pugnare possint: qd exercitatio legionū quid ille cursus cōcursus: clamor qti laboris est: ex hoc ille aīos in pliis paratos ad uulnera: adhuc pari aīo in exercitatū militem: mulier uidebit. Cur tñ interest inter nouū & ueterē exercitiū: quātū experti sumus. Aetas tyronū plerūq; melior: sed ferre laborē contemnere uulnus consuetudo docet: qnetiam uidemus ex acie efferri sæpe saucios: & qdem rudē illū & inexercitatū quis leui ictu ploratus turpissimos edere. At uero ille exercitatus & uetus ob eāq; rem fortior medicum modo requirēs a quo obligetur. O patrocles inqt ad uos adueniens auxiliū & uras manus peto: priusq oppeto malam pestem mandatam hostili manu neque sanguis ullo potis est pacto profluens consistere: si qua sapientia magis ue

Vallum
Cataphracta
Baritus
Clamor militum
Obligare uulnus
Locus pulcherrimus
Euripili
Vocatiuus salutatorius

stra deuitari mors pót: nãq; Aesculapii liberoꝝ saucii opplent porticus: nõ pót accedi. certe Eurypylus hic qdẽ ẽ homiem exercitatũ: ubi tñ luctus cõtinuatus. Vide q̃ nõ flebiliter rñdeat: rõem ẽt afferat. cur æquo aío sibi ferẽdũ sit. q alteri exitiũ parat eũ scire oportet sibi paratã pestẽ: ut pticipet parem abducet prõcles credo ut collocet in cubili: ut uulnus obliget: si qdẽ hõ esset: sed nihil uidim⁹. Quærit. n. qd actũ sit eloq̃re: res argiuũ p̄lio ut se sustiet nõ pót hæc fari tñ dictis q̃tum factis suppetit laboris: qesce igit̃ & uulnus alliga: ẽt si eurypilus posset: non posset Aesopus: ubi fortuna Hectoris nostrã acrẽ aciẽ inclinata & cætera explicat in dolore. sic ẽ. n. intempans militaris in forti uiro gloria. Ergo hæc ueterãus miles facere poterit: doctus uir sapiẽs facere nõ poterit? ille uero melius ac nõ paulo qdẽ: sed de cõsuetudie adhuc exercitatiõis loquor nõdũ de rõne & sapia. aniculæ sæpe inedia biduum aut triduũ ferũt. subduc. n. cibũ unũ diẽ athletæ Iouẽ olimpiũ: eũ ip̄m cui se exercebit iplorabit: ferre nõ posse clamabit: Cõsuetudinis magna uis ẽ: pno

lapii. i. podalirii & machaonis. Est át sensus tanta est multitudo sautioꝝ ut podalirius & machaõ circũuallati sint ab hisq medelas uulneribus medicamẽtaq; deposcunt: ex quo fit inqr eurypylus ut illi a me adiri nõ possint: hoc át imutauit latinus poeta: cuius hæc sunt uerba: paulũ deuius ab homero: ap̄ quem dixit eurypylus iõ machaonẽ & podaliriũ sibi nõ posse opitulari & manus medicas adhibere: qm̃ alter erat uulneratus: alter in pugna occupatus. Esculapius aũt celebrat̃ utpote uetustissimus auctor medicinæ: ob eãq; in deoꝝ numeꝝ receptus cuius deinde duo filii podalirius & machaõ bello troiáo ducẽ agamenonẽ sequuti: non mediocrẽ opẽ cõmilitonibus suis attulerunt: ut auctor est Cor. Cel. quos homerus uulneribus tãtũmõ ferro & medicamẽtis solitos esse p̄posuit. Eurypylus: iã loquitur Cic. Qui alt. ex. pa. Verba sunt eiusdẽ ueteris poetæ: q hæc oia ab homero mutuatur: siue is accius: siue pacuuius: siue qcũq; alius uetustissimoꝝ latinoꝝ quoꝝ: poemata ad posteros non peruenere. Est aũt solatium hoĩs uulnerati: qui ad bellũ p̄ficiscẽs summere debet: ut dr̃ peras duas: alterã dãdoꝝ: alteram accipiẽdoꝝ uulneꝝ abducet patricoles lege patrocles: q ut iã declarauimus ex carmie homerico: eurypylũ uulneratum cõplexus intulit in tentoriũ collocatur sup coriũ: obligauit: uulnus breuiterq;

Sñia habẽda in ore

Esopus histro

oia somẽta ac medelas adhibuit. Si qdẽ ho esset terentiana sñia est hõ sum hũani nihil nã me alienũ puto: quã ait Seneca oportet̃ hoĩes hẽre in pectore & in ore. Est át sensus si aliqd hũani hr̃et patroclus eurypylũ ex uulnere claudicantẽ collocaret i cubili. Foueretq; medicamentis qđ facit ap̄ homerũ: sed ap̄ latinũ poetã iducebat̃ patroclus nõ tã curans eurypylũ: q̃ q̃rens ex eo qd ageret græci & qũo pugnã sustinerent. Sed nihil uidimus: lego sed nihil minus ut sñia quadret. Quid actũ sit uerba patrocli ad eurypylũ ex ueteri poemate: ap̄ homeꝝ ita sciscitat̃: sed age hero. eurypyle: hoc unũ tñ de: qũo græci tolerent excelsum hectorẽ: utꝝ resistant: an succũbãt. Etiã si eurypylus uerba sunt hæc. M. T. quoꝝ hic est sensus: si eurypylus potuit uulneratus talia fortites ferre: q̃to magis posse debet Esop. histrio dũ agit eã fabulã: sustinetq; p̄sonã eurypyli cõmenticiã: ex instituto scenio & ex fabulæ argumẽto: de esopo tragedo Quinti. Cice. Pli. oẽs meminerunt: de quo dixit ora. q grauis esopus: q̃ doctus roscius egit. Insignis est ut Pli. uerbis utar clodii esopi tragici histrionis patina sescentis sestertiis taxata: in qua posuit aues: cãtu aliquo aut hũano sermõe uocales: nũmis sex singulas coẽptas: nulla alia dictus suauitate: nisi ut in his imitationẽ hoĩs mãderet: ne q̃stus qdẽ suos reueritus illos opimos & uoce meritos: hæc Pli. q ait esopũ filiũ habuisse noie clodiũ: q margaritas cõuiuis ad sorbẽdũ dedit: ut expiret̃ i gl̃ia palati: qd capent uniões. Hectoris: uerba eurypyli: ap̄ priscũ poetã dolenter differentis: queadmodũ hector: fundit: fugat: sternit aciẽ

Patina esopi

Margaritæ ad sorbendum

græcoꝝ iã in fugã inclinatã: uerbũ. n. tale aliqđ subintelligendũ est. In forti uiro. s. eurypylo. Veteranus. Sene. scri. de cõsolatione ad matrem: ueterani inqt sine gemitu uelut aliena corpa excotiari patiunt̃. Aniculæ inediã ferũt: hipo. in aphorismis ait. γεροντεσ ευφορωτατα νηστειην φερουσι. i. senes facillime ieiunium siue inediã ferũt: qđ fit pp exiguũ calorẽ: q iest senibus. Cõmentatores hipoc. aiunt decrepitos & capulares senes nõ facile famẽ tolerare: eosq; fulciendos esse sæpe cibo sed modico: sicut lucerna iã extinctioni p̄xima deposcit pauxillũ alimenti: cuius paucitas lumen recreat: exuberantia extiguit. Subduc athletæ: athletaꝝ uita & ars sagina est ut inqt Gale. & repetitũ est: i canõicis decretis. Di. nouissima de consecratione athletæ nisi largo cibo roborent̃: fatiscũt: quẽ ob id athleticũ uocat Cor. Cel. aitq; hoĩbus bñ moratis tales cibos esse supuacuos. De pane athletaꝝ loquit̃ Gale. in lib. de cacochimia: Plini. ait athletas antiqtus pasci solitos ficis siccis: qm̃ is cibus corpus & uires adiuuat: pythagoras exercitator primum ad carnes eos transtulit: de athletis plura in cõmentariis suetonii. Iouem olympium sensus est athleta subducto cibo fame simpaciens implorabit opem fidẽq; iouis olympii: cui potissimum exercet̃ i ludis olympiacis decertans: athletæ ut auctor est thucidides in olympiatico certamine campestrati pugnabant hoc est uerenda tecti subligaculis. Consuetudinis magna uis: græce dicitur χηθοσ ετιεραφυσισ: idest consuetudo altera natura cuius uis tãta est ut interdũ naturã uincat: hinc illud qnti curtii. Vicit consuetudo natura potentior: hipoc. Gale. Arist. cæteri: maximã esse uim cõsuetudinis cõcorditer oñdunt: in aphorismis scriptum est: dandũ esse aliquid cõsuetudini: idem in lib. de regimine acutoꝝ monet cumprinus noscendũ esse egroti consuetudinẽ.

Senes inediã ferũt

Decrepiti minus ferunt

Cibus Athletaꝝ

Frigus urit

Vri

Vri.s.frigore & niuibus. Vir.penetrabile frigus adurit Luca.urebāt mōtana niues. Pli.dixit similes in quibusdam locis esse æstus imodici & frigoꝝ effectus. Valeri. Flaccus solibus & canis urebat luna pruinis. Silius hostē miles habes fractū ambustūq; niuosis cautibus. Pugiles cæstubus. Vir.luculēter describit pugnādarēts & entelli cæstubus factā q ex loris bubulis cōfecti plūbo insuto ferroq; rigebat: canit flaccus in.iiii.argonautico quēadmodū amicus certamie cæstuū cōfligēs cū polluce datus est neci: Hom.quoq; in.xxiii.iliados in ludis patrocli funeribus celebrat cæstus epei & eurialí pugillū: quē totū locū imitatus est. Virg.in.v æneí.

ctant uenatores in niue: in mōtibus . uri se patiūt. Inde pugiles cæstibus cōtusi ne ingemiscūt qdē: sed qd hos: qbus olympioꝝ: uictoria cōsulatus ille antiquus uidet. Gladiatores aut pditi hoīes aut barbari quas plagas pferūt. Quomodo illi q bene instituti sunt accipere plagam malūt q̄ turpiter uitare. Quā sæpe apparet nihil eos malle quā uel dño satisfacere uel populo. Mittūt etiā uulneribus confecti ad dños: qui querāt qd uelint: si satisfactum üs sit se uelle decūbere. Quis mediocris gladiator īgemuit: quis uultū mutuauit unq̄. Quis nō mō stetit: uerū ēt decubuit turpiter? Quis cū decubuisset ferrū recipere iussus collū cōtraxit. Tm̄ exercitatio meditatio consuetudo ualet: ergo hoc poterit samius spurcus hō: uita illa dignus locoq;: uir natus ad gloriam ullā partē aīa tā mollē habebit: quā nō meditatione: & rōe corroboret. crudele gladiatoꝝ spectaculū & ihumanū nōnullis uideri solet. & haud scio an ita sit ut nūc fit. Cū uero sontes depugnabāt ferro aurib⁹ fortasse multæ oculis quidē nulla poterat eē fortior cōtra dolorē & mortē disciplīa de exercitatiōe & cōsuetudie & cōmētatione dixi. Apagesis: nūc de rōne uideamus: nisi quid uis adhæc. A. Ego ne ut te iterpellē: ne hoc quidē uellē: ita me ad credendū tua ducit oro. M. sitne igit malum dolere nec ne? stoici uiderint. qui cōtortulis quibusdā ac minutis cōclusiūculis nec ad sensus pmanātibus effici uolūt non eē malū dolorē. ego illud quicqd sit tm̄ eē q̄tū uideatur nō puto: fallaq; ci⁹ uisiōe & specie moueri hoīes dico uehemētius. dolorēq; eius oēm eē tollerabilē: uñ igit ordiar? an eadē breuiter attingā: q̄ mō dixi: quo facilius oro pgredi possit lōgius. īter oēs igit. hoc cōstat: nec doctos hoīes solū: sed ēt indoctos uiroꝝ eē fortiū & magnaīoꝝ & patiētiū: & hūana uincētiū: tollerāter dolorē pati. nec uero quisq̄ fuit. qui eū qui ita patereť nō laudādū putaret. Quod ergo:

Cōsolatus uidet: dictū est in prio cōmētari: qd olympionices.i.uictor i olympiacis ludis habebat apud Græ. in eo ferme honore: quo apud Roma. triūphalis iperator: uicere olympia est pinde ac cōsolatū adipisci. Accipere plagā. M. T. in orone p milone testis est solere nos odisse gladiatores i pugnis gladiatoriis timidos & uitā obsecrātes. Contra fortes & aīosos & se acriter ipsi morti offerētes cupere seruare: fuit olim qdā gladiator in ludo cæsaris: q cū uulnera eius a medicis execabant ridere solitus fuit. Vel domino: munerariū significat.i.editorē muneris gladiatorii: q familias gladiatoꝝ a lāistis cōparabat. Decūbere.i.succūbere: mori aliās egrotare & iacere gelius: affert plim egra ualitudine oppssum decūbere. Decubuit: iacuit: sensus est gladiatores ēt curare ut honeste in morte cadāt: qd cæsar: & olympias alexādri mr fecisse tradūt. Quis collū cōtraxit: flauius i cōiuratiōe neroniana deprēsus admonitus a tribuno cui nex flauii m an data erat ptēdere ceruicē: utinā ait tu tā fortiter ferias ut ego ceruicē firmiter petendā. Meditatio: scribit Vege. nihil eē tā difficile: qd nō assidua meditatio facillimum reddat meditatiōes romanoꝝ dici optie pñt: ut Iosephus ait cōflictus sine sanguie. Cōtraq; plia uera meditatiōes cū sanguie: sunt āt meditatiōes exercitatiōes. Samius nomē ē gladiatoris: ut pacideiāus apud Ora. & Luci. & .M. Tu. fortassis ab īsula samo nomiatus: ut serui capadoces: gete: daui: a locis dicebant. Spurcus: sordidus: famosusq;. Illa uita.s. gladiatoria. Crudele de spectaculo gladiatorio fusius annotauimus apud Suet. in primo cōmentario. Iustinia. iperator libro codicis.xi. fieri uetat spectacula gladiatoria tā q̄ cruēta & ihumana crudelitate satis plena in qbus ut inqt Cypria. hō occidit i hoīs uoluptatē. Sōtes: tales.n. ad gladiaturā parāt noxii.s. & ob maleficia dānati ad necē. Auribus multæ: sensus est disciplinæ multæ auribus esse possūt ex libris phoꝝ ex auditu documētoꝝ salubriū: iuxta illud Oratianū si mō culturæ paciētē cōmodet aurē: sed oculoꝝ sensui: q est accerrimus: nulla efficatior disciplina cōtingere pōt ad dolorē contemnendū: q̄ spectare gladiatores in arena fortiter & alacriter digladiātes: sine gemitu: & quadā quasi hilaritate gestiētes. Cōmentatione: agitatione tractatione: alias excogitatione. aliubi. M. T. quē pōt esse in uno cōmentatio. Cōminisci dictū ut ait. M. V. a con & mente cū cōfingunt i mēte q̄ nō solū sunt: hinc cōmentū & cōmentatio. Apagesis: uerbū cōmicū qd significat abduc si uis & remoue. Apule. apagesis iā cruentos deos. Interpellare: iterpellare est loquentem: uel aliqd agentem iterrūpe: uñ iterpellatores dicti. M. T. i l[?]ris inqt sine iterpellatore uersor. Stoici ui. nō uult Cice. negare dolorem esse malū qd faciūt stoici: sed oñdere eū esse tolerabilem & fortiter ferendū. Cōtortulis: uicæ spinaꝝ cōnexis. Magnanimoꝝ: aius

Cestus
gladiator ridens ī sectiōe uulneꝝ. decūbere
Vtinā tā fortiter ferias
meditationes cōflictus sine sanguine
Hō occiditur in uoluptatem
cōmētatio
Cōmentū
Apagesis

Megalopsicos
Magnanimus affectiones
Affectus
Andria
Vir a ui
Dolor lõgus leuis
Súmum
Pleureti
De podagra rubés podagra
Molestũ ociũ quod
Exẽplum clodii podagrici
Agrippa mersit in acetũ crura
cu ratio sexti põpeii
podagra balbuciens

magnus & fortis nulli:neq; hoĩ neq; ꝑturbationi aĩ nec dolori nec fortunæ succũbit græce dr̃ μεγαλοψυχος magnanimitas: μεγαλοψυχια:magnanimus ut inqt Ari.nec ꝓsperis gaudebit nimiũ nec aduersis nimiũ turbabit̃. Extimescere:tior est de uẽturo malo. Nõ fe.ꝑ.dolor est & egritudo de pñti malo. Recte affe.M.T. fere sp affectiões appellat:quos alii affectus uocãt:affectiões si recte sunt uirtutes uocant̃:si a recta rõne auersæ sunt uitia fiũt:& ꝑturbatiões appellant̃ q̃ græci. παθη:uocãt de qbus fusius uberiusq; dicet̃ in q̃rta tusculana:affectio ut deḟinit Cice.in rhet.est q̃dã ex tpe aut ex negocioꝝ euẽtu aut administratiõe aut hoium studio cõmutatio reꝝ. Sed ab ea una:fortitudinẽ sigñat:q̃ ꝓprie uirtus dr̃.quã græci. andriã uocãt. Ex ui.uir.Lactã.in li.de opificio:uir inqt noiatus est:qđ in eo maior uis ẽ q̃ in fœmina.Et hinc uirtus nomẽ accepit: uñ cũ uiꝝ dicimus non tã sexũ sigñamus: q̃ robustũ & fortẽ:uiri.n.ꝓpria uirilitas est & robur. Neglige inqt dolorẽ:illud dogma epicuri pinde ac incõstantis phi:q cũ dolorẽ sũmũ malũ esse dicat suadet tñ dolorẽ esse negligẽdũ:tãq̃ in eo nihil mali sit:& ita pugnãtia ĩter se loquẽs merito refellit̃; uolẽs ãt epicurus docere dolorẽ eẽ negligẽdũ. ita dictitabat dolor in lõginq̃tate leuis ĩ grauitate breuis. Vt eius magnitudinẽ celeritas diuturnitatẽ aleuiatio cõsolet̃ notũ est epicuri uerbũ:dolor si lõgus leuis:si sũmis breuis:qđ in pñtia a Cic.refellit̃:ꝓpea q̧ dolor aliqñ lõgus est & grauis sũmus ẽ nec breuis. Sũmũ:maximũ ĩtelligit:quo nihil sit maius sicuti iuppiter sũmus dr̃: ꝓ maximus supmusq;:& a Vir.dictũ est sũme deũ: ꝓ maxime deoꝝ. Latera:morbus lateꝝ: pleureticus græco uocabulo dr̃:q acutus est:lateris dolore cõsũptus est Luci.crassus orator. Abest a sum.do.magnus põt esse dolor sed nõ sũmus hoc est maxius:ille.n.sũmus meritõ noiat̃:quõ nihil grauius neq; dici: neq; excogitari pt:uñ cũ dolet ps corpis talis dolor magis magnus:q̃ sũmus est noiandus. Tñ ho.s.epicuꝝ:quẽ Lucre.cũctis mortalibus anteponit:q genus humanũ ĩgenio supauit:& oẽs exorĩẽs stellas extinxit ut ethe rius sol. Nõ cõ.nõ statim. Doloribus pod. podagræ morbus:ratior solebat esse: ut iqt Pli.patrũ auorũq; memoria: q pegrinus est nã si italiæ fuisset antiqtus latinũ nomẽ iuenisset:fœminæ & eunuchi ut auctor ẽ Hip. nõ fiũt podagrici est podagra rubẽs hoc est callida:est frigida:est multiplex: de qua ap̃ medicos plera ĩterrogatus publius mimographus: qđ nã esset molestũ ociũ:podagrici pedes: dixit Ser.Clodius magnitudĩe doloris in podagra coactus:ueneno crura punxit:& postea caruit sensu oi æq; q̃ dolore in ea pte corpis.M.Agri.cõflictatus graui morbo pedũ:cũ dolorem eũ ppeti neq̃ret crura demersit in acetũ calidũ. in acerrio impetu morbi.atq; ita euasit.Sexius Põpe.correptus dolore podagre mersit in triticũ sese sup genua:leuatusq; siccatis pedibus mirabili mõ postea hoc remedio usus ẽ. Si saturnus dñs geniture fuerit ut docet iulius firmicus facit pneumaticos:hoc est pulmone laborãtes & podagricos:est q̃da podagra quã historici balbuciẽtẽ appellãt:q̃ laborauit Lucius Silla dictator. Forticulũ ĩ tor.& strã.iter ĩtestinoꝝ mala & ægritudĩes absćõsas sunt tormia Dysenteriõ græce uocat̃.In tormibus: ĩtestina exulcerant̃:ex his cruor manat:frequẽs deiiciẽdi cupiditas dolor in ano est.auctor Cor.celsus in.iiii.q laborat hoc morbo dr̃ uocabulo græco dysentericus:latino torminosus.iã nomẽ dysenteriæ puulgatũ est iter medicos:cũ torminũ nomẽ ignorent quod sane

& postulat̃ a fortibus:& laudat̃ cũ fit:id aut extimescere ueniẽs aut nõ ferrẽ p̃sens.nõne turpe est. At q uide:ne cũ oẽs rectæ aĩ affectiones uirtutes appellẽtur:nũ sit hoc ꝓpriũ oium nomẽ:sed ab ea una quæ cæteris excellat oẽs noiatæ sunt.appellata est .n. ex uiro uirtus. Viri ãt ꝓpria maxime est fortitudo. cuius munera duo maxima sunt.mortis dolorisq; contemptio. Vtendũ est igit̃ his:si uirtutis cõpotes uel potius si uiri uolumus esse: q̃m a uiris uirtus nomẽ est mutuata. Quæres fortasse quomõ? & recte . talẽ .n. medicinã philosophia ꝓfitet̃ uenit. Epicurus hõ minime malus uel potius uir optimus tñ monet q̃tũ intelligit. neglige inqt dolorẽ:qs hoc dicit? idem q dolorẽ summũ malũ: uix satis cõstanter . audiamus si summus dolor est inqt breuẽ esse necesse ẽ. A. iterãdũ eadẽ mihi.ista nõ.n.satis ĩtelligo qd summũ dicas esse:qd breue. M. sũmũ quo nihil sit supius: breue quo nihil breuius:cõtẽno magnitudinẽ doloris a qua me breuitas tpis uindicabit ante pene quã uenerit. sed est tãtus dolor: quantus philoctetæ bene plane & magnus qdem uidet̃. sed tñ nõ summus, nihil.n.dolet nisi pes. possunt oculi: põt caput latera pulmones:possunt,oĩa lõge igit̃ abest a summo dolore. Ergo inqt dolor diuturnus hẽt letiæ plusq̃ molestiæ: nũc ego nõ possũ tñ hoiem nihil sapere dicere. Sed nos ab eo derideri puto. ego summum dolorẽ:summũ aũt dico ẽt si decẽ atomis est maior alius: nõ cõtinuo dico esse breuẽ multosq; possum bonos uiros nomiare: q cõplures annos doloribus podagræ crucient̃ maximis. Sed hõ cautus nũq̃ terminat nec magnitudis nec diuturnitatis modũ: ut sciat qd sũmũ dicat in dolore:qd breue in tpe. omittamus igit̃ hunc nihil ꝓrsus dicentẽ. cogamusq; confiteri non esse ab eo doloris remedia querenda: qui dolorẽ maloꝝ omnium maximum dixerit: quamuis idem forticulũ se in torminibus:& in strãguria sua præbeat.

qđ sane p q̃ mi⁊ est græcã dictionẽ esse latinis cognitissimã: latinã uero pœnitus ignotam. Nonius tormines masculino genere enũciat dicitq; ex eo ait qđ dolore torquãt: citans hoc Ciceronis testimoniũ. Si solis radius saturnũ p quadratũ accesserit igenitura hõ interribit dysenterio: ut refert firmicus mĩnus i.yii. mathescos auctor est Hip. mortiferꝝ esse signũ in dysenteria si carnes egerant̃: ait Galenus dysenteriã fieri: qñ mẽia exuberãs calore ætatis ificit̃: & fit salsa: strãguriã uero appellãt urinæ difficultatẽ: ut docet Cor. cel. in. ii. auctor ẽ Hippo. in aphorismis in senectute strãgurias dyspneas: dysurias: cacesias esse frequẽtes: est aũt dyspnoea spirãdi difficultas: δυσουρία. i. pœne qđ strãguria: q̃ ut ait Galenus fit ex uesicæ passionibus urinã supprimẽs. Cacesia malus corporis hitus significat̃. M. Cato uinũ cõcinat ui medica pollens ad dyspepsiã & strãguriã. i. ad malã cõcoctionẽ: & urinæ difficultatem. ubi uoles inqt cibũ cõcoqre & lociũ facere: hic bibito q̃tũ uoles sine piculo. Epicurus: ut ad uerba Cice. explicãda reuertamur fortiter satis tolerauit tormina & strãguriã q̃ Seneca tormẽta uesicæ & ulcerati uẽtris appellat cum libro. ix. epistolaꝝ sic scribit laudat Epicurus & ꝓbat male ualitudĩs doloꝝ grauissimoꝝ ppessionẽ: in qua fuit illo summo ac fortunatissimo die suo. Ait.n. se uesicæ & ulcerati uẽtris tormenta tolerare ulterioris doloris accessionẽ nõ recipiẽtis: esse nihilo minus sibi illũ beatũ idem in. xxiiii. beatissimum inqt hũc & ultimũ diẽ ago Epicurus: cũ illũ hinc urinæ difficultas torq̃ret: hic insanabilis exulcerati dolor uẽtris sumpsit ãt hæc Sene. in epistola epicuri: quã iã moriẽs: ad idomeneũ siue hermachrũ scripsit: quã Cice. ita interp̃tat̃: cũ ageremus uitæ beatũ: & eũdẽ sup̃mũ diem scribebamus hæc: tãti aũt morbi aderãt uesicæ & uisceꝝ: ut nihil ad eoꝝ magnitudinẽ posset accedere. Cõpensabat̃ tñ cũ his oĩbus aĩ leticia: quã capiebã memoria rõnũ inuẽtorũq; tuoꝝ: obiisse epicuꝝ calculo urinæ exitũ ipediente hermachus laertiusq; testãt̃. Ab his. s. stoicis.

tormines. Hippocr. Galenus. Hippo. de strãguria. Dyspnoea. dysuria. Cacesia. Dispepsiã. malacon coctio. Epistola epicuri.

aliũde igit̃ est q̃renda medicina: & maxie q̃dẽ si qd maxime cõsentaneũ sit quærimus ab iis. qbus ꝙ honestũ sit sũmũ bonũ ꝙ turpe sũmũ uidet̃ malũ. His tu præsentibus gemere & te iactare nõ audebis ꝑfecto. loquet̃.n. eoꝝ uoce uirtus ipsa tecũ. tu ne cum pueros lacedemone adolescẽtes olympiæ: barbaros in arena uideris excipiẽtes grauissimas plagas & ferẽtes silẽtio: si te forte dolor aliqs ꝓtulerit exclamabis ut mulier? nõ cõstãter & sedate feres: fieri nõ p̃t natura nõ patit̃. Audio pueri ferũt gloria ducti. ferũt pũdore alii. multi metu. & tñ ueremur: ut hoc: qd a tã multis: & qd tot locis ꝑferat̃ natura nõ patiatur. Illa uero nõ modo patit̃: ueꝝ ẽt postulat. Nihil .n. præstãtius habet: nihil qd magis expetat: q̃ hõestatẽ q̃ laudẽ: quã dignitatẽ: quã decus: hisce ego pluribus nõibus unã rẽ declarari uolo. sed ita utar: ut quã maxie significẽ pluribus. Volo aũt dicere illud hoi lõge optimũ esse qd ip̃m sit optãdũ p se a uirtute ꝑfectũ: uel ipsa uirtute sitũ sua spõte laudabile qd q̃dẽ citius dixerim solũ: quã summum bonũ. At ꝗ ut hoc de honesto: sic de turpi contraria. Nihil tã tetrũ. nihil tã aspnandũ: nihil hoie idignius. Quod si tibi ꝑsuasum est: principio.n. dixisti plus in dedecore mali tibi uideri: quã in dolore: reliquũ est ut tu te tibi iperes. Quãq̃ hoc nescio quõ dicat̃: q̃si duo simus ut alter iperet: alter ꝑeat nõ inscite tñ dr̃. est.n. aĩus in partes distributus duas: quaꝝ altera rõnis ẽ particeps: altera exps. Cum igit̃ præcipit̃: ut nobis metipsis iperemus. hoc præcipit̃: ut rõ coerceat temeritatẽ. In animis oĩum est fere natura molle qdã demissum. humile. eneruatũ quodãmodo & languidũ. senile sed nihil aliud est in hoĩe deformius. sed p̃sto est domina oĩum & regina rõ. quæ cõnixa p se & ꝓgressa longius fit ꝑfecta uirtus. hęc ut iperet illi pti aĩ quæ obedire debet. Id uidẽdũ est uiro: quo nã mõ iqes. uelut sermo domius? ueluti iperator militi

Eoꝝ uirtus: stoicoꝝ. Cũ pu. la. hos appellãt græci: βωμονίκας: q̃si in ara cõtendentes de tollerãtia plagaꝝ: cuius rei facta est supius mẽtio copiosa. Exclamabis ut mu. interrogatiue legendũ. q. d. idecoꝝ esset uiro uirilitatẽ ꝓfitenti exclamare uice muliebri in dolore. Eiulatio.n. mulieꝝ ꝓpria est: que a molicie noiant̃: ut. M. Va. Lactãtiusq; notificãt. Sedate: æq̃nimiter: & aio q̃eto. Vnã rẽ .s. hõestũ ip̃m atq; uirtutẽ: q̃ noĩe honestatis laudis dignitatis: decoris cõtinent̃. Tute i. duplex est uis aĩoꝝ atq; naturæ: una ps in appetitu posita est: q̃ græce dr̃ ὁρμή: q̃ hoĩem: huc & illuc rapit. Altera i rõne: q̃ uitæ regia est itaq; rõ p̃esse debet: appetitus uero obtẽpare: uñ g dicit impera tibi ipsi hoc itelligi uult: ut rõ i iperio sit appetitus in seruitute: quo ope nihil p̃stãtius: quẽ magis inqt Sene. admiraberis: q̃ q ipat sibi: q̃ q se habet i potestate facilius est gentes barbaras regere q̃ aĩum suũ cõtinere & sibi tradere. idem in. iii. q̃stionũ ait nullam maiorem esse uictoriã q̃ uitia domuisse: tũc aĩanti sanitas adest. & uires & pulchritudo: ut scite tradit platonicus Apu. cũ rõ totã regit: parentq; appetitus siue cupiditas & irascentia: nihil appetũt: nihil mouent: qđ iu tile esse dixerit rõ q uelut dña oĩum ac regia capitis arcem tenet coercens effrenes cupiditates. Molle qdam hæc est ps appetitus & uoluptatis: q̃ auctore Sene. mollis est eneruis mero atq; unguento madens. Senile: i fractũ debilitatũ: sicut senio senex uictus & lãguidus. Cõnixa suismet adminiculis innixa: nihil externæ

Mors epicuri. Bomõices. eiulatio. Mulier a molicie. Appetitus. Orme.

Exhortatio ipatoris calcar
Hortamēta tyrtei

opis indigna. Velut ser uo dominus:nō unū est iperādi genus. Aliter iperat princeps ciuibus:aliter iperator militib⁹. Aliter dn̄s seruo:aliter pr̄ liberis:aliter magister discipulis.Itaq; sicut uaria sunt impia:ita aio⁊ uarietas uario genere iperādi coercēda est:ut alius impio seruili:alius ipetatorio:alius pr̄no cohibendus sit ut ita castigatus in officio cōtineat̄. Fractos pudore:igenia inqt Hiero.liberaliter educata facilius uerecundia q̄ metus supat:& quos tormēta nō uincūt:interdū uincit pudor. Vt bonos milites:nihil sic cōtinet in officio disciplinaq; castrensi milites q̄ impatoris admonitio exohortatioq;:hoc est acerrimū calcar: hic fomes hoc icitabulū ad aīos militū cōmouendos:hinc ait filius Corda uix fouet ortādo reuocatq; uigorē:alibi de scipione inqt uoce tenet dū uoce uiget apud Li.lōge sunt cōtiōes ipatoriæ:qbus alacritas militaris excitat̄:olim tyrteus ,p cōtione militari carmia exercitui lacedæmonio⁊ recitauit cōtinētia uirtutis hornamenta qbus tm̄ ardorē militibus iniecit:ut nō de salute:sed de sepultura tm̄ cogitarēt. Sic aiatus lacōicus exercitus tā ardēter alacriterq; cōflixit cū hostibus messeniis:ut uictoriā reportauerit. Nō ni.in ni. pacuuius brūdusius tragædia⁊ scriptor illustris ennii poetæ ex filia nepos:romæ pictură exercuit:ac fabulas uendicauit:deinde tarentū trāsgressus ,ppe nōnagenarius diē obiit:hic ut ait Fabi.Quint.grauitate sniā⁊ pōdere uerbo⁊:auctoritate psonarum clarissimus fuit citra tm̄ nitorē.Inter cæteras fabulas scripsit tragædiā titulo niptra q̄si lauacra cuius argumētū erat ulyxes:q materia ē homericæ odisseæ:in q̄ iducebatur euriclia nutrix ulyxis abluēs pedes alūno:q sub habitu mēdici domū reuenerat ignorabilis suis uidet̄ aūt hæc fabula sumpto ex homero q libro odysseæ unde uigesimo scribit:quē admodū eurycl ea nutrix iussu pœnelopes lauit pedes ulyxi tanq̄ hospiti:quē recognouit ex tactu cicatricis quā hēbat i femore olī pcussus ab apro dente fulmineo:dū uenat̄ in mōte parnaso una cū filiis autolyci.q.cantamie sanguis ,pfluuiū sistētes:domūq; pr̄is autolici deferentes diligenter curauere:datisq; splendidis mūeribus in ithacā deduxere ex niptris pacuuianis sunt opinor illi uersus iucūdissimi:qbus loqt̄ eurychia lauans ulyxi ignoto pedes.cedo tn̄ pedem lymphis flauis flauū puluerē māibus iisdē:qbus ulyxi sæpe pmulsi abluā:lantudinēq; minuā mannū multitudine:pacuuiū in niptris citāt identidem scriptores idonei:igit̄ in niptris inductus ulyxes uulneratus in fœmine ab apro nō nimis:sed modicæ lamentat̄ qui ad illos q eū sautiūt serūt:dicit uerba hæc apud Pacuui.pedetenti ite & sedato nisi:qbus plane uerbis significat se dolorem tempanter ferre:dū iubet ut sedatæ caute molliter deferat̄:ne succussu.i.succusatura:& nimia concussione gradientium dolor augescat:succussare.n.est frequenter excutere:un̄ succusator æquus dictus q sessorem uexat:i hāc ferme sniam est illud actianū. Agite ac uulnus ne succusset gressus caute ingredimini:hoc aūt credo referendū esse ad uulnus illud apri dente inflictū pœne letaliter:& tunc saueiū ulyxem ac gemebūdū filii autolici domū deportarūt:inhibito sanguis ,pfluuio carminibus; cuius homericæ sniæ:Pli.& Apu.meminerūt. Leuiter ge.more leuiculæ muliercule. Tu quo.uly.Verba sophoclis tragici poetæ græci:q prior q̄ pacuuius scripsit niptra:quo archetypo usus est in niptris ipse Pacu.eodem pœne argumento & stilo illud dissonū qd̄ pacuuius modicæ lamentātem fecit ulyxem saydū quem sophocles fecerat p quā flebiliter eiulātem.un̄ his uerbis ap̄ Sopho.castigat̄ ulyxes ab his q eū sauciū ferūt. Poeta pru.sophocles de quo supra dixius. Retinere.uerba ulyxis saucii ex niptris sophocleis. Incipit la. Verbū cicerōis colligentis ex uerbis q̄ ulyxes dixit ap̄ Sopho.illū succūbere dolori labiq; nec retinere cōstātiā. Opite:uerba ulyxis:q cū uidisset se labi in dedecus & dignum esse castigatōe ex illo prio eiulatu repente mutat cōsilium & ofonem.iāq; cōuersus ad tollerātiā doloris ait tegite uulnus & abscedite:cū prius dixisset ulcus nudate. Quassu.cōcussiōe & q̄ssatiōe. In ex.ni.in extrema pte tragædiæ sophocle:q̄ inscribit̄ niptra pluralitatis noiē a uerbo græco νιπτω:qd̄ significat lauo. Cōqri fo.nō la.licet uiro forti accusare fortunā & de eius

Pacuuius poetā

Niptra
Scitu digna

Succusare
Succusator

Niptra un̄

uelut parēs filio⁊ si turpissime se illa pars aī geret: q̄ dixi esse mollē:si se lamētis muliebriter lachrymisq; debet uinciat̄ & constringat̄ amico⁊ ,ppinquorūq; custodiis.sæpe.n.uidemus fractos pudore: q rōne nulla uincerent̄. Ergo hos quidē ut famulo uinclis prope ac custodia arceamus. Qui āt erūt firmiores: nec tn̄ robustissimi: hos admonitu simili oportebit ut bonos milites reuocatos dignitatem tueri. nō nimis in nipteris ille sapiētissimus græcie saucius lamētatur uel modice potius: pedetētim inqt ite & sedato nisu:ne succussu arripiat maior dolor. Pacuuius hæc melius quā sophocles apud illum .n. per quam flebiliter Vlyxes lamētatur in uulnere. tamen huic leuiter gementi illi ipsi qui ferunt saucium personæ grauitatem intuentes nō dubitarūt dicere. Tu quoq; Vlyxes: quāquā grauiter cernimus ictū nimis esse pene animo molli: qui cōsuetus in armis æuum agere. intelligit poeta prudens ferendi doloris cōsuetudinem esse non contēnendam magistram: atq; ille non īmoderate magno in dolore. Retinete: tenete opprimite ulcus nudate heu miserum me excrucior incipit labi: deinde illico desinit. operite: abscedite iamiam dimittite. nam in attrectatu: & quassu seuū amplificatis dolorem. uides ne ut obmutuerit non sedatus corporis: sed castigatus animi dolor. Itaq; ī extremis niptris alios quoq; obiurgat: isq; moriens cōqueri fortunā aduersam nō lamētari docet. Id ui-

in equitate

iniq̄tate cōq̄ri: sed lamentari nō licet: cū cōq̄stio sit uirilis lamētatio mulieris. Huius aī. s. ulyxis. Qualem ui. ne. famigerati sunt septē illi graeciae sapiētes. q re uera sapiētes nō fuerūt: sed similitudinem q̄dā gerebant speciēq; sapiētū. M. Cato quoq; & Caius Leli. habiti sunt sapientes & noiati. nec tñ fuerūt sic sapiētes: ut sapiētē intelligi uolūt phi: sicut pfectus orator nullus unq̄ fuit. Vnde dicebat. M. Anto. disertos se uidisse multos eloquentē oino neminē: isidebat uidelicet in eius mente spēs eloq̄ntiae quā cernebat aio: re ipsa non uidebat. Cōsimiliter idea q̄dā sapientiae isidet mentibus phoꝝ: ut aio cernāt sapientē: quē re ipsa nō uident. Parti ifeṙ

Qui sapiētes dicti n̄ fuerūt orator pfectus nullus

ri est officiū. fletus muliebri igenio additus. huius aī pars illa mollior rōni sic paruit. ut seuero imperatori miles. prudēs. In quo uiro erit pfecta sapientia quē adhuc nos q̄dē uidemus neminem; sed philosophorū sententiis qualis futurus sit: si mō aliq̄n fuerit exponit. is igit siue ea orō: quae erit in eo pfecta: atq; absoluta: sic illi parti iperabit iferiori: ut iustus parēs pbis filis: nutu q uolet cōficiet: nullo labore nulla molestia. eriget ipse se suscitabit: instituet: armabit ut tāq̄ hosti sic obsistat dolori. Quae sunt ista arma cōtētio: cōfirmatio: sermoq; intimus: cū ipē secū: caue turpe qcquā lāguidū nō uirile. obuersent species honestae aio. zeno pponat Eleates. q perpessus est oia potius quā cōscios delēdae tyrānidis indicaret. De anaxarco democritio cogitet q cum in manus Cypri nicocreontis regis icidisset: nullū genus supplicii deprecatus est. neq; recusauit. Calanus indus idoctus ac barbarus in radicibus caucasi natus sua uolūtate uiuus cōbustus est. nos si pes cōdoluit.

rio. animi pars inferior est appetitus; & illa mollior: q facile uincit. Supior uero est rō: q uult regina in arce cōsistit iuicta & ileparabilis. Vt iustus pa. fi. Aristo. in. ii. oeconomicū scribit. duplicē esse spēm timoris. Alterā cu reuerētia & pudore: qua ad patres utunt filii pbi: alterā cū odio: qua ad dños serui. Idē in. iii. politicoꝝ refert gubernationē patrissfamilias esse regiā q̄dam domi ptātem. Regiā uero ptātem esse ciuitatis & gentiū q̄si domesticā q̄ndā gubernationē. Caue turpe qcq̄: uerba sunt q secū dicit sapiēs: cauendū sibi esse ne dicat: ne faciat qcq̄ turpe aut effoeminatū: qd merito esse possit rephensibile. Sapiens. n. ubiq; locoꝝ tempoꝝ reꝝ: seruabit decoꝝ. ideoq; in dolore nō lamentabitur flebiliter: esset. n. in decoꝝ. Zeno elea. celebratissima est. Zenonis huiusce in pferēdis doloribus cruciatibusq; pacientia: q cū adolescentes nobilissimos cupiditate liberādae patriae iflāmasset cōtra tyrānū phalarim: uel ut alii tradūt nearchū: facto iudicio cōprensus traditusq; tortoribus est torquēdus: q cū intolerādis cruciatibus laceraret: ut conscios cōiurationis noiaret neminē illoꝝ noiauit: sed amicos itimosq; tyrāni pricipes cōiurationis esse dixit. Deinde cū q̄ppiā se in aurē tyrāni clam loq uelle significasset: eam mordicus correptā nō ante dimisit: q̄ rapta aure populatū caput reliq̄sset. Vale. maxius haec duo paciētiae exēpla duobus Zenonibus assignat Laertius & alii ab uno Zenone eleate utrūq; factū esse cōmemorant. Demetrius ait nō aurem sed nasum morsu amputasse: Antisthenes addit cū amicos tyrāni noiasset ueluti cōscios interrogatū ab illo esset ne q̄spiā alius dixisse: tu solus est ciuitatis pnities ac pestis: hic cōsultus a Dionysio qd nā philosophia praestaret cū respōdisset contemptū mortis. Impassibilis flagellis tyrāni obiectus sniam suā: ut iqt Tertull. in apologetico: ad mortem usq; seruauit: dicitur Eleates a patria Elea: quae ciuitas est lucaniae quā q̄dam helam a fonte noiarunt: alii a paludae dictā opinant: quae graecae: τοτλεσ dicit. Eleatae ferūt parmenides & Zeno pythagoricae sectae sectatores p quos Eleā institutis legibusq; bene formatā fuisse autumat. Strabo in. yi. geographiae. Alius fuit ille Zeno cōditor sectae stoicoꝝ. De anaxarcho democrito: anaxarchus abderites inimicū habuit nicocreontē cypri tyrānū a quo cōprensus cōiectus est in pilū psanae siue mortariū saxeū: qd graeci: ολμον uocāt ibiq; ferreis malleis cōtusus adeo tollerāter patienterq; ptulit asperimos illos cruciatus: ut uerbū illud memorabile cōduplicauerit: tunde tunde anaxarchi follē: anaxarchū. n. non tūdis ad ultimū amputationē linguae minitāte tyrāno protinus dentibus abscissam & cōmanducatā linguam i os eius ira patulū cōspuisse ferūt auctores Valer. Laert. Tertul. caeteri. Democritus dicit a Cicero. q̄m Democriti auditor fuit & sectator. Depcatus est: ppulsauit: depulit abegit. recusauit. hoc. n. significat hoc in loco depcari sicut ap̄ Oui. scribentē. Saepe pcor mortē: mortē quoq; depcor idē ap̄ Gel. temeritatē depraecarētur apud Enniū seruitutē depcor: pleni adeo sunt libri ueteꝝ scriptoꝝ similis in hoc uerbo significatiōis. quod & a nobis in scdo tranqlli cōmentario satis copiose explicatū est. Calanus indus. gymnosophystae phylosophi sunt indoꝝ nudi: q ab exortu ad occasum contuent solem imobilibus oculis insistētes toto die pedibus alternis: ex numero istoꝝ unus fuit calanus pprio noie sphines dictus: ueꝝ cū pro salute καλε: diceret oibus obuiis calamus a graecis noiari coepit; colloqum habuit cum onesicrito: q ab Alexandro magno missus est ut cum sophistis indoꝝ colloqueretur: quem cū chlamydatū & pileatū crepidatumq; uidisset risit hic postea semet uiuum ultroneus cremauit: de cuius morte: haec produnt: secutus Alexandrum magnū extra indiae fines preter cōem aliorum philosophorū consuetudinem: q regi asistunt: cum apud pasargadas egrotare coepisset seipsum extulit anno aetatis sue. lxxiii. facta. n. pyra & aurea lectica super imposita in ea cubās cōbustus est stramentis opertus: sunt q dicant eum in lignea domo frondibus plena & pyra super tecto constructa inclusum se ut trabem in ignem iniecisse & cum domo deflagrasse. ita seipsum uiuus exussit extulitq calanus sm patriam legem: cuius meminit Quiritus curtius: cū ait apud sapientes indoꝝ occupare fati diē pul

Exēplum zenonis patientie

Eleates Elea

anaxarchi tolerātia tūde anaxarchi follē

depraecari qd

Gymnosophiste calāus unde ultroneus se cremat calanus

lucanus
O pclax
discessū e
uita acule
ùs i apibo
Impatorē
nō uti acu
leo
Clemētia
dos prici-
piū clemē
tissimus
caesar re-
mediū cō
tra acole
os uarices
marii

chrū & uiuos se cremari iubent: nec ullus corporibus quæ senectus soluit honos redit. in q nati putant ignē: nisi q spirantes recipit. De his intellexit Luca. scribens: qque suas struxere pyras: uiuiq; calentes conscendere rogos: Megasthenes tñ putat nullum fuisse decretum gymnosophistis: ut sese efferant: imo q id fecerit puerilem iudicari: illud adde quod Cice. in primo de diuinatione & Valer. tradiderunt. Calanū cum iret in rogum ardentem dixisse: o pclarū discessum e uita: cunq; Alexander magnus eū rogaret: si qd uellet: si qd mādaret dixisse: prope diem te uidebo: quod ita cōtingit. Nam babilone paucis post diebus Alexander est mortuus

si ~~doms~~ dens sed fac totū dolore corpus: ferre nō possum⁹ opinio est. n. quædā effœminata ac leuis: nec in dolore magisq̄ eadē in uoluptate: qua cū liq̄scim⁹ fluimusq; molicia: apis aculeum sine clamore ferre non possumus. At uero. C. Marius rusticāus uir sed plane uir cū secaret: ut supra dixi: principio uetuit se alligari nec quisquā ante Marium solutus dr̄ esse sectus. cur ergo postea alii? ualuit auctoritas. uides ne igitur esse opinionis non naturæ malum: & tamē fuisse acrem morsum doloris idē Marius ōndit. Crus. n. alteꝝ non prebuit: ita & tulit dolorem ut ait: & ut homo maiorem ferr̄ sine causa necessaria noluit. Totū igitur in eo est ut tibi imperes. ostendi aūt qd' esset iperandi genus. atq; hæc cogitatio: quid patiētia qd fortitudine qd magnitudinē aī dignū sit: non solum animū cōprimit: sed ipsum etiā dolorē nescio quo pacto mitiorē facit. Vt. n. fit in p̄lio ut ignarus miles ac timidus simul: ac uiderit hostem abiecto scuto fugiat quātū possit: ob eāq; causam pereat nōnūquam etiam integro corpe: cū ei q steterit. nihil tale euenerit: sic q doloris speciē ferre nō possūt abiciūt se: atq; ita afflicti & examinati iacent. Qui aūt restiterint: discedunt sæpissime superiores. sunt. n. q̄dam animi similitudines cū corpore: ut onera contētis corporibus facilius ferūtur remissis opprimūt

Apis aculeū: natura apibus aculeum dedit uentri confertū: quem in uulnere relinquunt. Columella: & Virg. spiculum uocāt: quo carēt reges: uel si habēt nō utunt. illud. n. constat inter auctores iperatorem apicularꝫ aculeo non uti. Quod ut inqt sanctissime Seneca exēplar est magis regibus: ut sine aculeo sint: spiculū retundāt: crudelitatem cōprimant exarmati sint maiestate sola circūuallati: qd est. n. per deos imortales in pricipe admirabilius amabiliusq; clementia? q̄ dos imperatoria est: quæ bonos principes facit dū uiuūt amabiles: cū uita excesserūt desiderabiles cuius diuersoriū esse debet i pectoribus summarū: sicut fuit olim i pectore cæsaris dictatoris: cuius iter inumeras laudes proprium & peculiare fuit clementiæ insigne: quausq; ad penitentiam oēs superauit hinc illa nō minus uera q̄ speciosa apud. M. Ciceronē laudatio: q nihil obliuisci soles nisi iniurias est in exēplis æquos ab apibus occisos: tā noxia est illa uis aculeoꝝ. Plin. uenenatas apiū cuspides esse tradit in. xxi. aduersus quas salutare est hoi pcusso perūgi maluæ succo. aut hederæ solioꝝ: uel eas bibere.

Rusticanus: arpinatem fuisse marium obscuris natalibus nouū hoiem aratorem: qs ignorat? q in agro arpinate in ulla ciuernate: ut auctor est Plutar. uitā diu uixit rusticā plane & agrestē pcul ab urbanis mundicus.

Vetuit se alliga. De mario q solutus & stās: p̄buit medico secādū crus uaricosum supra diximus: q μηστεναξας μηδιτας οφρυσσυναγαγων. i. neq; suspirās: neq; supcilia cōtrahēs pertulit lectionē fixisq; oculis spectauit cruciabilem curationē. Postea alii. s. secti sunt laborātes uaricibus. Crus alteꝝ nō p̄buit: cū medicus alteꝝ crus secare uellet minime assensum p̄buit. Ingens curationē tāto dolore dignā esse nō arbitror. Vt uir uirilitate ac aī magnitudine septus. Vt hō: tanq̄. q ex humana teneritudine motu doloris moueret. Vt ignarus miles: sæpe hoc cōtingit: ut in p̄lio citius occūbat timidus miles & fugax: q̄ in peritus & pugnax. Ille. n. fugiēdo fatū ruit in fatū: hic firmiter pugnādo uictor euadit: cōsimiliter q succūbit dolori afflictus iacet: q firmiter resistit uictor fit doloris. Ora. in hanc sniam sic scribit a. Mors & fugacē persequtur uirum. nec parcit imbellis iuuentæ poplitibus timido ue tergo. Annotandū est demosthenem prælio illo magno: quo apud cheroneā: Philippus Alexandri magni pater Athenienses uicit salutem fuga quæsiuisse: cumq; id ei quod fugerat probrose obiiceret uersu illo notissimo elusisse: ανηρ ο φευγων και παλιν μαχησεται. i. uir fugiens iterū pugnabit. Abiecto scuto. Lex platonis militem qui in prelio arma abiecit: & sese dedit in pedes: ita punit: eo q arma turpiter proiecisse dānatus est: nec iperator: nec præfectus aliquis pro milite unq̄ utatur nec in aciē recipiat: uiuatq; in famis uitā inglorià & dedecorosam. Lacedæmonii olim archilochū poetā ex sparta eiecerunt: qa scripserat in poemate. κρειττον εστιν αποβαλειν τα οπλα η αποθανειν. i. melius est abiicere arma: q̄ mori: iurisconsultus titulo de re militari grauc inqt crimen est arma alienasse: & ea culpa desertioi exequat. Onera cōtentis corporibus: spiritum cohibere singularis p̄sidii est: scādentibus laborantibus. ac iacētibus contraq; ictus qd inuentū esse aialis cui nomen est meles docuit Plin. cuius uerba ex. viii. na. historiæ hæc sunt: illa alia solertia in metu melibus: sufflata cutæ distentæ ictus hoium & morsus canū arcent. Cōtenta dicius corpa: q oi nixu intendunt aduersus labores. ut in arcu neruus. apud rhetoricos doctores: cōtentio est oratio acris: ad confirmandū & cōfutandū accōmodata: unde a Pli. dicta est in epistolis Ora. pugnax & cōtentiosa: quam maxie pbat ap̄ eosdē cōtētio dr̄ exornatio ex cōtrariis uerbis cōcinata: q̄ uocabulo græco notissimo uocat antithetō. p. cōtra positū ut illd cicerōianū in orone p cluētio: uicit pudorē libido tiorē audacia. Rōnē amētia.

Demoste.
fugit ex p̄-
lio dictū
demostējs
Solertia
melium
Cōtentio
Antitheto

Pressum

Præssum depellit:præsuram siue præssioné:dicitur.n.recte latineq́ hispræssus quasi præsura:& pssio sicut iudicatus allegatus peccatus pro iudicatione allegatione peccatione. Dixit Sene.illud qd pmit: qd impendit quod urget si succumbere te cœperis:sequet & grauius incumbet. Si contra steteris & obniti uolueris repellet. Athletæ quantum plagarum toto corpore excipiunt ferunt tñ oém tormentũ gloriæ cupiditate. Remissione:relaxatione:& quasi relaxatione quadam:sicut arcus remitti dr:qñ neruus retenditur ac relentescit. Animi contentio:intentio:concitatio erecto::firmido. Refutetur phylothetis clamor: Refutare est redarguere& refellere:inter ptes rationis una est refutatio:q alio noie confutatio dr q est cõtrarioꝝ argumentoꝝ dissolutio de qua rhetorici scriptores satis multa:dictum est supra de gemitu philoctetæ & lamentatione& clamore muliebri quem ait.M.T.esse improbandũ reiiciendũ cõfutãdũ:tanq̃ idecoꝝ uiro. Ingemiscere nõnũq̃ uiro.Eneas uirgilianus igemit & duplices tendens ad sidera palmas:talia uoce refert:apud ouidiũ igemit:iuppiter attamẽ Luca. laudi darpõpeio:q̃ post cladẽ pharsalicam doluerit citra gemitũ.Sic.n.ingt.Non gemitus nõ fletus erat.Saluaq́ uerẽdus maiestate dolor.Nec sciti sint oculi amico amisso iqt Sene.nec fluãt:lachrymãdũ ẽ nõ plorandũ idẽ alibi dixit nullũ uiris legitimũ eẽ tps constitutũ ad lugendũ:qa nullũ est hõestũ.

Simillime alus intentione sua pssum depellit oém ponderꝝ remissione autẽ sic urgetur. ut se nequeat extollere. Et si uerum quærimus in oibus officiis p sequendis aĩ est adhibenda contentio. Ea est sola officii tanquã custodia. sed hoc quidem in dolore: maxime est prouidendum:ne qd abiecte ne quid timide:ne qd ignaue:ne qd seruiliter. muliebriterue faciamus. I primisq́ refutetur: ac reiiciat Philoctetis ille clamor. In gemiscere nõ nũquã uiro cõcessũ est. idq́ raro:eiulatus ne mulieri quidẽ. Et hic nimiꝝ est fletus quẽ duodecí tabulæ i funerib⁹ adhiberi uetuerũt. Nec uero unq̃ igemiscit qdẽ uir fortis:ac sapiẽs:nisi forte ut se intẽdat ad firmitatẽ ut in stadio cursores exclamãt q̃ maxie pñt faciunt idẽ cũ exercent athlætæ:pugiles uero ẽt cum feriũt aduersariũ i iactãdis cestibus igemiscũt: nõ q̃ doleãt aio ue succũbãt sed qa i pfundenda uoce oẽ corpus intẽdit:uenitq́ plaga uehemẽtior: Quid q uolũt exclamare maius:nu satis hñt latera fauces linguã itẽdere:e qb⁹ eliici uocẽ & fũdi uidemus: toto corpore atq́ oib⁹ ungulis ut dr cõtẽtiõi uocis asseruiunt. Genu me hercule. M. Antoniũ uidi cum cõtẽte ipse pro se lege uaria diceret: terram tangere. Vt

Hic nimiũ est fletus:lex.xii.tabulaꝝ:quas decẽuiri cõdiderũt tollit lamẽtationẽ cuius uerba hæc sũt:mulieres gẽas ne radũto:neue lessũ fueris ergo habeto. Sextus helius & Lattilius ueteres iterptes ñ satis itellexerunt qd lessũ significet:suspicati.n.sũt uestimẽti aliqd genus fũebris eẽ. Lelius uero lessũ lugubrẽ eiulationẽ eẽ iterptat qd & Ci.i legibus ueꝝ eẽ iudicat:qa & lex solonis:uñ roanæ leges trãslatæ id ipsum uetat:ne.s.mulieres i fũere eiulatũ flebilẽ adibeãt:illd ãt mulieres genas ne radunto. signat ne mulieres i luctu lacerẽt faciẽ ne carpãt unguibus gẽas huiusce legis decẽuiralis:sic.n.noiant leges xii.tabelaꝝ: meminit Pli.in.xi. cuius uerba subscripli;q sunt hæc:infra oculos malæ hoi tm̃:quas prisci genas uocãt.xii.tabulaꝝ iterdicto radi eas a fœminis uætãtes. Seruius grãmaticus i.xii.æneidos cõmẽtario uerbũ legis imutat:nã cũ i lege dicat genas ne radũto ipse legit faciẽ ne carpito:fortassis ut itellectus fieret illustrior:sic.n.scribit:sciẽdũ ẽ cautũ lege.xii. tabulaꝝ ne mulieres carperẽt faciẽ:his uerbis mulier faciẽ ne carpito:Solebãt.n.i rogis lãitãtes gẽas effundere cruorẽ. In stadio exclamãt:clamor ille & uociferatio sublatior uł nescio quõ robur augere corpus intendẽ aium alacriorẽ efficere athletaꝝ:cursoꝝ:bellatoꝝ supra diximus romãos solitos cũ clamore inire cõflictũ: & pũgnã auspicari. Stadiũ ãt locus ẽ cursus. In græcia fuerũt stadia pedes ducẽtos lõga:clarissimũ est curriculum stadii olympii qd hercules suis pedibus metatus esse fert:stadiodromos uocãt cursores i stadio. Ait firmicus maternus si mars respexerit leporẽ celestẽ in horoscopo faciet stadiodromicos:stadiũ eẽ octauã ptẽ miliaris ex lectione plinii & columelæ & cæteroꝝ satis notũ.qd .cxxv. nfos cõtinet passus:hoc ẽ pedes sexcentos.xxv. Intendere:contendere oi nixu conatuq́. Oibus ungulis ut dr: puerbiale est qd significat oĩbus uiribus manuũ pedumq́:& conatu totius corporis:ut etiam ungues qui sunt in extremitate collocati. Intẽdat:quos Pli.existimat esse summas neruoꝝ clausulas:consimile est illud Maronianum. Constitit in dignitos ex templo erectus uterq́. Genu.M.Antonium uidi.M.Antonius orator ille qui multos se uidisse disertos eloquentes neminẽ dictabat:olim incesti postulatus apud Lu.cassium prætorem:cuius tribunal pp nimiam seueritatem scopulus reorum dicebat:fiducia inocẽtiæ subnixus cãm pro se ipse dixit cõcitate:& inflamanter:statimq́ absolutus:est sunt auctores seruum.M.Antonii in hac cã tortũ mira pacientia tolerasse cruciatus:nulloq́ iudicio salutem dñi lesisse:a quo accusatores laternam prolatam contendebant:cum ad stuprum iret Anto. Lege uaria:fuit Quintus uarius tri.plebis:qui legem tulit ut quæreret de his quorũ ope cõsilio ue socii contra populum romanum arma sumpsissent:quæ rex uaria dicta ẽ:cuius capite pœna sanciebatur in damnatos incesti:legis ueriæ meminit Ci.in oratione pro scauro & pedianus asconius. ait idem M.T.in bruto.Qu. Varium lege sua uaria damnatum fuisse. Terram tangere:femur ferire i oratoribus usitatum est;& indignantes decet & excitat auditorem:quod athenis primus fecisse credit cleon:ut

Pressus
Peccatus
Refutare
Rofutatio
Lessum quid
Genas ne radunto
Lex decẽuiralis
Clamor i certamie
Stadiũ
Stadiodromici
Vngues clausule neruoꝝ
Antonius icesti reus
Scopulus reorum
Fides serui
Lex uaria

Ferire se docet Quinti.l.xi.cóplodere uero manus & pectus cedere senicum est pedis supplosio oportúa é ut ait Ci.
mur in cōtētionibus ícipiédis aut finiédis:fuit in M.anto.ut idem Ci.scribit in bruto singularis actio.Gestus cú
Supplo sentétiis cógruens:supplosio pedis. Vox pmanens:uež sub rauca natura. Vt balista lapidú:balistæ machi
sio pedis næ sunt bellicæ:q̄ funibus neruicis tendunť q̄ q̄to plixiora húerint brachia táto lógius ípicula mittunt aut
Balista saxa. Capillo muliebri:uel neruo funes í balista cóficiúť magnitudini lapidis cógruentes:mittit át balista la
pi despōdo centú uiginti:auctores uegetius & Victruuius:belistá íuenerút phenices ut docet Pli.sunt manu
Manubali balistæ minores manu tractabiles:alio nōie
stæ scorpiões dicti qď subtilibus & paruis spicu
Scorpiões lis scorpionú ístar inferunt morté:a balista
balistariú deduciť balistariú.Plau.í Penulo.Infortu
Ex bali nii íncéta balista est pbe:q̄ ego haud multo
stare post mittá e balistario ubi balista accipi uť p
Notabile telo balistariú p machía:hinc quoq; fit uer
bú illud plautinú ex balistare:qď signat ex
balista emitte & eiaculari:sic.n.ait in pseu
dolo bali ōem ex balistabo lepide:date ope
rá mō. Sic plaga:q dá agrauát ictus añ quo
natú:saliua in maus ingesta:qď si quem per
niteat ictus illati statim post ictú expuat me
diá in manú q̄ pcussit leuať illico pcussus a
poena:hoc sepe delúbata q̄drupede appro
batú est ut inq̄t Pli.in.xxyiii.statim a tali re
medio correcto aialis ingressu.. Hoc tátú
quo q̄tú. Cú nihil íminuať dolo.Cōtra ait
Leuamé Sene.magnum in q̄relis est leuamentum cui
tum in q̄ sniæ subscribit illud ouidianú.Fletq; meos
relis casus est q̄dá flere uoluptas.Léiť lachrymis
egeriťq; dolor:idē dixit strágulát inclusus
dolor:atq; cor estuat intus. Ira exardescit:
supra dixit in oibo officiis psequēdis aí adi
bendá esse cōtentiōem:q̄ sicut pollet in do
lore:ita ualebit in ira & libidine suffrenáda
q̄ ptes sunt aí irratiōabilis. Relegatæ pcul a
regina rōne:obtinentes infernas:sedes ut po
Arx pias quasdá & latrinaž latebras:diuersoriæ
neq̄tiæ atq; luxuriæ. In eádē arcem:in urbi
bus munitissimas esse artes nemo est qui ne
sciat:qď & ausonius testať illo uersu. Vrbi
bus in tuis munitior urbibus est arx:arx se
des tiráni dř ut inq̄t asconius uel editus í ci
uitate & munitior ad saluté ciuiú locus. Ita
q; cú arx sit munitissimus & ad saluté cōpe
ratus locus:p speciosam translationé signifi
cat confugiendú esse ad cōtentioné ueluti í
Virescit arcé tanq̄ idem suffugiú sit munitissimum

enī balistæ lapidú & reliqua tormenta telož eo gra
uiores emissiōes hñt:quo sút ɔtéta atq; deducta ue
heméti⁹ sic uox.sic cursus sic plaga hoc grauior quo
é missa cōtéti⁹.cuius cōtétiōis cú táta uis sit:si géit⁹
in dolore ad cōfirmādú aíum ualebit.ut éur sin erit
ille gemitus lamētabilis si íbecillus si abiectus si fle
bilis ei q se dederit uix eú uirž dixeri q q dē gemitus
si leuatiōis aliq̄d afferret:tú uideremus q̄d eé t for
tis & aíosi uiri. Cú uero nihil íminuať doloris:cur
frustra turpes eé uolumus? Quid é.n.fletu mulie
bri uiro turpius:atq; hoc p̄ceptú qď de dolore dať
patet latius, Oib⁹.n.reb⁹ nō solú dolori sili cōtētiōe
aí resistédú é ira exardescit:libido excitať in eandé
arcé cōfugiédú é eadé sunt arma suméda.sed qm̄ de
dolore loq̄mur illa omittamus. Ad ferendú igiť do
loré placide & sedate plurimú pficit toto pectoř ut
dř cogitare.quá id honestú sit.sumus.n.ná ut ante
dixi dicédú é.n.sæpius:studiosissimi appetissimiq;
honestatis.cuius si q̄si lumé aliq̄d aspexerimus ni
hil é qď ut eo potiamur:nō paratissimus & ferre & p
peti.ex hoc cursu atq; ípetu aíož ad uerá laudé atq;
hōestaté:illa picula adeúnť in pliis.non sentiunt
uiri fortes in acie uulnera:uel si sentiút se mori ma
lút:q̄ tm̄modú de dignitatis gradu dimoueri fulgé
tes gladios hostiú uidebát Decii:cú in acié eorum
irruebát.his leuabat oém uulneř metú nobilitas
mortis & gloria:nú tum ingemuisse Epaminundá
putas:cú una cú sanguine uitam effluere sentiret:

uulnere aduersus impetus irascétiæ & libidinis grassantiú:qď est tutissimú cōtra doloré assilienté:Dicendú est.n.
uirtus sepius pulchra ut inq̄t plato bis terq; repetenda sút:& ut ait Sene.núq̄ nimis diceť qď núq̄ satis. Nō sentiút
Mures de uulnera:dú calescút í plio:dú é ictus recés:nō sentiút doloré ex uulnere:immo ut ait Furius poeta uirescit
cii uulnere uirtus:& Luca.saucia maiores aíos ui pectora gestát íterdú nec se uulneratos eé sciút:tátus é ardor
Sparo p aíož tátus ípetus aduersariú psternédi. Decii de tribus de.q cognomíati sút mures q se morti deuouerút
cussus epa p salute rōanož dixius in.i.cōmétario.Luca.appellat decios lustrales belli aías. Ingéuisse epa.epaminúdas
minúdas cuius uirtute res lacedemōiož accisæ:opes thebanož auctæ sút post p̄clara facinora edita:extréo tpe apď
Osculatus mátineá cú acie ístructa & ducis optimi & militis fortissimi officio fungiť sparo qd agreste telú est pcussus
clipeum ictu mortifero:relatusq; í castra semianimis req̄siuit a circústátibus saluus ne eét clypeus cú saluú eé flétes
Socrates sui m̄dissent allatú ueluti sociú laboř gloriæq; osculatus é.Iteř q̄siuit eéntne fusi hostes? Cúq; id quoq; ut
bellator cupiebat audiuisset.Euelli tú déiq; spiculú iussit.Ita multo sanguine pfuso í leticia & í uictoria é mortuus
cuius morte thebáož uires hebetatæ sút ut nō tá illú amisisse:q̄ cú illo ínterisse oés uidereť:ná añ epaminú
dá thebani alieno ípio paruerút:post íterití eiusdé í seruituté pstiná reuoluti sunt:ut manifestú sit gloriá
thebaná cú ille natá cú illo extictá fuisse:uereq; dictú hoiem sit unú pluris eé q̄ ciuitaté auctores trogus p
bus Emylius.M.T.cæteri. In acie nō sepe pdeút:plis arma nō induit:ad bella non uadit. Dōi in uitá um
bratica ocioq; l fario uitam degit tranquillam & pinde beatam:contentus & suo & paruo legimus tñ socra
tem & Xenophontem:rebus bellicis sese immiscuisse.Ná ex bello deliaco cú male pugnatú eét fugiens So

crates uenit ĩ triuiũ ſed eadẽ qua cæteri uia fugere noluit: qbus q̃rẽtibus cur nõ eadẽ pgeret. Deterreri ſe a Dẽonio ſuo dixit tũc qdẽ ii q alia uia fugerãt ĩ eqtatũ hoſtiũ icidẽrũt. Socrates ipſe euaſit icolumus: ſeruauitq; Xenophõtẽ ex equo plapſum: quẽ iublatũ hũeris exportauit ĩ tutũ. Heracletes: ab heraclea ciuitate boſphorana: cuius fuit mũiceps hic ãt diony. iter nobiliores diſcipulos Zenõis celebrať: quẽ piguit dolorẽ dicere adiaphoron. i. indifferentẽ: put dř a Zenone & ſtoicis cũ laboraret ex renibus: & cũ lipitudine acerrima cruciareť. A dolore deductus ſuparus abſtractuſq; a ꝓpoſito. Ex renibus laboraret: hipocrates Ga

Preſagiũ ſocratis

imperantẽ. n. pꝛiã lacedæmoniis relinquebat: quã accepat ſeruitutẽ. hæc ſũt ſolatia. hæc fomẽta ſũmorũ doloꝝ. Dices qd ĩ paceť qd ĩ lectulo ad philoſophos me reuocas: q ĩ acie nõ ſæpe ꝓdeũt e qbus hõ ſane leuis heracleotes Diony. cũ a Zenone fortis eẽ didiciſſet: a dolore deductus ẽ nã cũ ex rẽibus laboraret: ipſo ĩ eiulatu clamitabat falſa eẽ illa: q̃ ãtea de doloř ſenſiſſet ipſe. Quẽ dũ Cleãtes condiſcipulus eius rogaret q̃ nã rõ eũ de ſnĩa deduxiſſet: reſpõdit qa cũ tm̃ operæ philoſophiæ dediſſem: dolorẽ tñ ferre nõ poſſem: ſatis eẽt argumenti malũ eẽ dolorẽ. plurios aũt annos in philoſophia conſumpſi: nec ferre poſſum: malũ eſt igiť dolor. Tum Cleanthẽ cũ pede terram pcuſiſſet uerſum ex epigonis ferũt dixiſſe. Audis ne hæc Amphiarae ſub terrã abdite. zenonẽ ſignificabat a quo illũ de generare dolebat. At non nř poſidonius quem & ſepe ipſe uidi & id dicã q; ſolebat narrare põpcius ſe cum rhodũ ueniſſet decedẽs ex ſyria audire uoluiſſe poſſidõiũ ſed cũ audiret eũ grauiter eſſe ægrum qď uehemen

lenus & nobiliſſimi medicorũ nephreticos græco uocabulo appellãt: laborãtes morbo renũ νεφρος. n. græce Ren. & νεφριτισ morbus renũ: dř q ĩter acutos morbos enumeratur. Ora. qď latus aut renes morbo tenẽtur acuto Cor. celſus ĩ q̃rto: at renes ubi affecti ſunt diu male hñte: peius ẽ ſi frequens libidinoſus uomitus accedit hippocrates ſcri. nephreticos dolores difficulter ſaneſceř ĩ ſenibo idẽ tradit bulãtẽ urinã ſignũ eẽ nephretici morbi & οξεων νοσον. i. acutũ morbũ foř aĩalia ut ait Pli. ĩ renibus pigua ſũt quaterni renes ceruis ſũt ĩ brileto deſter oĩbus eſt latior & minus pignis ſicciorq; renes hñt oĩa q̃drupedũ: q̃ aĩal generãt. Cũ Diony. morbo renũ laboraret cruciareturq; cruciatu ĩpatibili ſuccũbẽs dolori clamabat falſa eẽ q̃ a zenõe didiciſſet. Dolorẽ. ſ. nõ eẽ malũ. Cleãthes: mẽoriæ pditũ ẽ cleãthẽ ſtudioſiſſime phatũ eẽ ſub Zenone: & ĩ decretis ſtoicorũ pſeueranter pſtitiſſe q inopia cogente mercenarius factus noctu hauriebat aq̃s ad hortos irrigãdos: iterdiu philoſophabať. unde phreãtles dictus. i. puteos exhauriẽs tradũt illũ q̃ a Zenone audierat oſſibus bonũ & teſtis fictilibus pſcribeř ſolitũ cũ pecũia cum ſupperet ad chartas emẽdas hic pſius frugẽ cleãtheã dixit itelligi uolẽs pcepta phiæ ſtoice frugifera ac ſalutaria. Malũ eſt igiť dolor: cõcluſio ſyllogiſmi quo uſus eſt Diony. ad demõſtrãdũ dolorẽ non eſſe adiaphoron: ut didicerat a zenone doctore ſed malũ. Verſum ex epigonis: ex lectiõe papinii ſtatii bellũ thebanũ ſans noium: & noia ducũ: q in eo bello occubuerũt: quoꝝ filii ut mortẽ parẽtũ ulciſcerenť: cõi cõſilio contra thebanos iteꝝ arma mouerũt q accepant reſponſum ab apolline eã ſe ciuitatẽ expugnaturos ſi: alcmeonẽ amphiarai filium impatorẽ rei bellicæ feciſſent: igiť alcmeõ exercitu ex græcis collecto cõtra thebas duxit copias militares: acerrimeq; cõmiſſa pugna potius eſt uictoria: thebanoꝝ res acceſæ ſũt: q ipares uiribus oĩ ſpe diſtituti ex cõſilio tyreſiæ urbẽ linq̃ntes ſalutẽ fuga q̃ſiuere: thebæ captæ ac dirutæ ſunt huiuſce ſecũdi thebãi belli auctores dicti epigoni quaſi fœtus illoꝝ q primũ cõfecerant. bellũ græce. n. επιγονοι fœtus appellať & q poſt gigniť: ĩde euripides tragicus poeta tragediã hoc argumẽto cõpoſitã epigonos inſcripſit: q̃ agi expoſcebat uoce magna ſcenicoꝝ & ſonora: ob hoc dixit M. T. in. i. de officiis: qď hiſtriones uoce freti agũt epigonos medeamq;: labunť q exiſtimant epigonos apud ſtrabonem eſſe populos a qbus fabule nomẽ iditum ſit cũ epigoni dicti ſint gñali uocabulo oẽs illi: q ex diuerſis populi cõflati: ſcd̃m bellum thebanũ duce alcmeõe cõfecerũt quaſi poſt geniti & filiis illoꝝ: q in primo bello ad thebas mortem oppetierãt: illud adde epigonos quoq; nũcupatos eſſe ſucceſſores macedonũ ueteranoꝝ: q ſub alexãdro magno ex aſiaticis fœminis ſobolẽ ſuſceperũt q̃ ſoboles ut hiſtorici memorãt nom̃ hũit epigoni: q ĩ caſtris nati: ĩ armis educati a puula ætate piculis exercitati: laboribus durati: prſus inuicti: & ĩſupabiles extiterũt: qbus uallũ ꝓ patria. Cõflectus ꝓ uictoria erat ĩ epigõis ut ad tragediã reuertar: erat hic uerſus: audis ne hæc amphiarae: quem opinor ex pſona alcmeonis filii dici ad amphiaraũ patrem iã defunctũ & ſub terre abditũ: q in primo thebano bello abſorptus eſt hiatu terræ una cũ curru: ut canit Statius in thebaide. Stra. refert corruente de curru amphiarao currũ ipſum inanem ad locũ boetiæ delatũ eſſe q a curru nomen acceperit: nãq; harma noiatur qď græco uocabulo currum ſignificat. Cleãthes aũt uſurpauit hunc uerſum intelligi ipſe uolens noĩe amphiarai Zenonem: quem pcuntať an audiat quod loquatur Diony. diſcipulus uictus a dolore prorſus generans a dogmatæ doctoris. At non noſter poſſidonius: Scilicet deductus eſt a dolore & uictus: hoc. n. extrinſecus ſub intelligendum: teſtis eſt Strabo in. xiiii. poſſidonium fuiſſe epamienſem ex ſyria: ſed rhodium exiſtimatum: quia rhodi uixit: quia rhodi philoſophatus eſt & ſophiſticam exercuit: ſicut apollonius molo clariſſimus dicendi magiſter dictus eſt rhodius: cum eſſet alabadenſis: utrũq; audiuit. M. T. cum rhodũ ſe cõtuliſſet: ut auctor eſt plutarchus: qď ad rem pertinet põpeius magnus cõfecto bello mithridatico: uictor in

Nephretici qui

Morbus renum acutus

Quaterni renes ceruis

Cleãthes

Pereãtles

De epigonis

Thebæ dirutæ ab epigõis

Epigõi alteri

Amphiaraus abſorpus

Harma

Poſſidonius rhodius

Libera litas pompei in ꝓfeſſores

ter eius artus laborarēt: uoluisse tñ nobilissimum philosophū uisere, quē ut uidisset: & salutauisset. honorificisq; uerbis ꝓsecutus esset: molesteq; se dixisset ferre: q eum non posset audire: at ille tu uero inquit potes: nec committam ut dolor corporis efficiat: ut frustra tantus uir ad me uenerit. Itaq; narrabat eū grauiter & copiose de hoc ipso nihil eē bonū nisi q honestū esset cubātem disputasse: cūq; quasi faces ei doloris admouerentur sæpe dixisse: nihil agis dolor quamuis sis molestus nunquā te eē cōfitebor malum. Omninoq; omnes clari & nobilitati labores contemnendo fiunt etiam tolerabiles. Videmus ne apud quos eoꝝ ludoꝝ qui gymnici nominantur: magnus honos sit: nullum ab his q in id certamen descendāt deuitari dolorem? Apd' quos autem uenandi & equitandi laus uiget: q hanc gloriam petessunt nullū fugiunt dolorem: quid de nostris ambitiōibus qd' de cupiditate honoꝝ loquar

patriā reuertēs cum rhodū uenisset audire, uoluit professores oēs artium liberaliū & singulis ꝓfessoribus talentum singulum dono dedit: cū primis autem audiuit possidonium philosophum: qui scripsit ad hermagorā oratorē totum hoc negocium: quemadmodum auditus fuerat & donatus a Pompeio: & quæcūq; in ea collatione quæsita fuissent; hoc idem athenis circa phos egit Pompeius. Eius artus laboraret: possidoniū articulari morbo laborasse significat quo perisse ennium poetam docuimus: articularios morbos sedat herba melissophylon ut inquit Pli.in.xxi. Tantus uir.s.Pompeius: quo nullus maior in Rōana republica extitisset: si aň cladem pharsalicam occubuisset: quod & Sene. confirmat in libro de consolatione ad martiā hisce uerbis. Si. Gn. pompeiū decus istius firmamentūq; iperii Neapolis fortuna abstulisset idubitatus populi romani priceps excesserat. Cubāre: i lectulo iacentem egrotātem. Cubare.n. egrotare est. Ora. trans tiberim longe cubat is ꝓpe Cæsaris ortos. Nihil agis dolor uerbū plenū uirilitatis & roboris ac plane dignum stoico philosopho: qui dolorem negat esse malú quis sit molestus toleratuq; difficilis.

Articularius morbus

Cubare

Gymnici ludi

Qui gymnici nominant ludos gymnicos appellant: quibus nudati exercent corpora: ut i athleticis & palestricis certaminibus. Nero princeps edidit certamen gymnicum: in septis Galienum quoq; imperatorē: ludos gymnicos dedisse testis ē iulius capitolinus γυμνοσ græce nudus significatur: unde gymnici ludi dicti: græca res est nihil uelare: & corpora nudare; Dixit Pli. græcos uitiorum oíum genitores usum olei ad luxuriá uertisse i gynasiis publicando. Venádi laus: uenatoriæ uoluptates cōtinēt i se ut inqt Iulius capitolinus: calorē; pluuias: sudorē; frigora niues: & id genus mala cōpluscula: q̄ tñ oia studiosi uenationis nō solū floccipēdūt: sed appetēter accedunt: & ut ait Ora. Manet sub Ioue frigido uenator tenere cōiugis imemor: optimi pricipes ut docet dion: uenationē exercent ut rem optimá saluberrimáq; unde corpus robustius & aia fortior efficit: i qua bellica oia exercēt: ná & i ea eqtare & currere & atroces feras excipe: & estū frigusq; ꝑferre: sepe famē pati necesse ē ꝑsaꝝ reges uenant itra septa ubi ueluti i carcere cōtinēt iclusas feras: talis uenatio iprobat. Cyrus auctore Xenophōte suos nō prius ad prádiū siue cenā ire sinebat q̄ sudassent: itaq; i uenationē educebat: qua sudor maxīe euocat. Dánabat aūt otiū & desidiá ꝓinde ac rē pestiferá & corporibus ualde detrimētosam. Refert idē Xenophō ꝑsas i uenatu nō prádere; q id obsoniū hñt quodcūq; uenādo cepint; sinminus nasturcio uescunt. Plato ille deus phorum lib.yii. de legibus uitupat uenatione aquaticoꝝ aīaliū. Aucupiū dicit rē magis esse seruilē q̄ libero digná: q̄uis iucundū sit uenationē uero feraꝝ maxie ꝓbat: quæ eqs canibus corporis uiribus agitur. nam quibuscūq; curæ est fortitudo ii quadrupedes oēs cursū uulneribus telis manu ꝓpria uenādo uicere dñt; uenationé dixit Ora. gloriosam fuisse Romanis & salutarem illo uersu; Romanis solēne uiris opus utile famæ uitæq; & menbris: q habuerit horoscopū in.xyi. parte arietis: is erit uenator. Auceps uel nutritor feraꝝ: Itē nati sydere caniculæ erūt uenatores: Auctor firmicus maternus i.yiii. matheseos. In canonicis decretis improbatur uenatio peride ac nequissima: sic enim scriptum est di.lxxxyi. qui uenatoribus donant non hominibus donant sed arti nequissimæ: inibiq; interdieitur sacerdotibus uenatio. Equitandi: Cyrus apud Xenophonté suadet suis ut semper sint in equis: ex quo tempore obseruatum est apud Persas ne quis ex claris uiris aspiciatur unq̄ pedes incedere. Refert herodotus pueros persarum a quimatu usq; ad uicesimū annum institui tribus dumtaxat rebus equitare. Sagacitare & uera loqui: qui habuerint in horoscopo sidus eq celestis: erūt aurigæ. Agitatores ueredarii: ut inqt iulius firmicus: ubi ueredarii significantur hi cursores equestres: quos uulgus sermōe uernaculo calballarios appellat: quoꝝ mētio fit a Hieronymo: & in instrumēto ueteri in lib. cui titulus est hester sic scriptum legibus: epistolæ misse sunt per ueredarios: & egressi sūt ueredarii celeres nūtios perferentes. Petessunt: petūt uerbum uetus est: ut impetrasset recōciliasset cōmostrassere: q̄lia apd' plautum plurima. Qui ait, in trinnūmo. Vtram potius harum mihi artem expetessem. Quid de nr̄is ambitionibus. Ambitio: mortales impellit ad multos labores subeūdos: & cōtumelias demussādas: & iniurias tolerāter ꝑferēdas: ut ita ad id alqn qd' cupiunt peruenire possint: scribit scite & decēter columella i.i. de re rustica. Ambitiosos miserrimo famulatu p dedecus fasciū decus & iperiū ꝓfuso tñ patrimonio mercari. Ambitio ut ait salustius multos mortales falsos fieri coegit: aliud clausum i pectore aliud i lingua ꝓptū habere. Amicitias inimicitiasq; nō ex re sed ex cōmodo estimare: magisq; uultū q̄ igeniū bonū hēre. Miserrima eē oino ambitio: honorūq; cōtentio: ut p̄clare scriptum est apud Mar. Tullium in libris officialibus.

Laus uenationes

Desidia ꝑniciosa

Horoscopus uenatoris

Venatio. iter, dicta sacratis

Persæ semp in equis

Veredarii

Petessere

Famulatus ambitiosorum miserrima ābitio

Quæ flamma est: methaphoricos nullum periculum recusari significat ab ambitiosis dum uoti compotes fiant: per flammam.n. nemo currere potest sine uitæ discrimine. Antiquum uerbum est petere cibū ex flamma quod usurpat Teren. in eunucho cum ait: ex flamma te petere cibum posse arbitror: uetus quoq; adagium est. De fumo tendere ad flammam quod significat ire in periculum. Amianus Marcellinus: ire tē debat de fumo ut prouerbium loquitur uetus ad flammam: alii interpræta ntur de fumo ad flammā ex tenebris ad fulgorem: ex infimis sordibus emergere ad spendidam fortunam: quinetiam prouerbiale est illud

Petere cibū ex flāma
De fumo ad flāmā
Flāma iudicii

quæ flamma est per quam non cucurrerint: hi qui hæc olim punctis singulis colligebāt. Itaq; semper Africanus socraticum Xenophōtē in manibus hēbat: cuius ī primis laudabat illud qđ diceret eosdē labores non esse æque graues imperatori & militi: quod ipse honos laborem leuiorem faceret imperatorum: sed tamen hoc euenit ut in uulgus īsipiētiū opinio ualeat honestatis. cum ipsam uidere nō possit: Itaq; fama & multitudinis iudicio mouētur: ut id honestū putēt qđ a plerisq; laudet̄. Te autem si in oculis sis multitudinis tamen eius iudicio stare: nolim: nec q̄ illa putet idem te putar̄ pulcherrimū. Tuo tibi iudicio est utendum. Tibi si recta probāti placebis: tunc non mō tute uiceris quod pauloante præcipiebam: sed omnes & omnia. Hoc igit̄ tibi propone amplitudinem animi: & quasi quandam

ennianum flammā a sapiente facilius ore in ardenti opprimi q̄ bona dicta. Dixit. M. T. in bruto galbam eripuisse sese de flamma iudicii: cum significare uellet eum liberatum esse a piculo iudicialis damnationis cuius ueluti flamma ac incendio semiustulatus esse uidebatur accusante catone. Pūctis singulis: suffragiis singulorum suffragatoꝝ. Ora. oē tulit pontum qui miscuit utile dulci: hoc ē ut exponit porphirio suffragia oia iudicū: propterea quod antiqui suffragia non scribebant sed puncto notabant hic tale epigramma in plocium plancum: q̄ passus ē repulsam in prætura diuulgatum ē suffragiorum puncta non tulit septem Ciceronia rum populus ultus est mortem: ausonius in panegyrico ad gratianū. Munere inquit tuo non passus septa non campum nō suffragia non puncta: nō luculos. M. T. lib tertio de legibus docet suffragia ī tabellis occultari. ita q; magis probat suffragia: q̄ uoce fiūt q̄ quæ in tabellis dant̄: unde leges tabellarie dictæ ad suffragia pertinent quales fuerunt gabinia. Cassia: & carbonis a gabinio cassio & carbonæ latæ: lex a Cicerone de suffragiis hæc condita est: optimatibus nota plebi libera sunto. Socraticum xenophontē: pediā cyri significat quā: luculēter scribit xenophon atticus socratis discipulus: qui ad cyri uirtutes exequendas uotū potius q̄ historiā cōmodauit: cū diceret non qualis esset cyrus: sed q̄lis eē dicerent: quod opus adeo probat. M. T. ut id legendo poene contriuerit: sic enim ipse scribit in epistola ad papirium petū παιδιαν κυρου. quam contriueram legendo totam i hoc imperio explicaui: idem de eodem sic refert in epistola ad quintum fratrem didascalica: cyrus ille: a Xenophonte non ad historiæ fidem scriptus: sed ad effigiem iusti imperii: cuius summa grauitas ab illo philosopho cum singulari comitate cōiūgitur: quos quidem libros non sine causa noster ille aphricanus de manibus ponere non solebat: nullum est: enim prætermissum in his officium diligentis & moderati imperii: tradunt idonei scriptores inter Xenophontem & Platonem propter uirtutum parilitatum fuisse motus quosdam tacitos & occultos simulatis ac maliuolentiæ: idq; non ex scinceræ uoluntatis argumentum: quod Xenophon libris platōis de re publica opposuit contra scripsitq; diuersum regiæ administrationis genus: quod παιδιαν κυρου: idest pediæ siue institutionis cyri inscriptum est: hoc facto scripto usq; adeo permotum esse Platonem ferunt: ut libro tertio de legibus mentione cyri habita retractandi eleuādiq; eius operis gratia uirum quidem cyrum nauum & strenuū fuisse dixerit: rectam uero disciplinam nullo pacto attigisse: nec ad rei familiaris administrationem animū nnq̄ applicuisse. M. T. in oratore sic laudat Xenophontem ut eius uoce musas quasi loquutas ferat: & ut auctor est laertius diogenes ob dulcedinem eloquii appellabat̄ musa attica. Quin. in. x. tradit fuisse iucunditatem in Xenophonte inaffectatam: sed quam nulla cōsequi affectio possit: meritoq; diei posse in labris eius sedisse quantam per suadendi deam quam græci πιθω uocant: nostri modo suadam modo suadelam.

Pūcta p suffragiis
Suffragia uoce & tabellis leges tabellariæ
Pediā cyri nō ad fidē historiæ
Pedia in manibus africani
Simultas īterplat: & xenophōtē musa attica
Pitho Suada

Eosdem labores: In primo pediæ dicit ad cyrum cambysses debere Imperatorem in ætate tolerare plus solis in hyeme plus frigoris. In laborando plus laboris: qm̄ hæc omnia conducunt ad amorem subditoꝝ corpora.n. imperatoris ac priuati hominis similia hisdem laboribus non similiter affici: honos.n. labores imperatori leuiores efficit: presertim quod intelligit in hominum esse oculis quicquid ipse faciat. Eius iudicio stare nolim: Saluberrimum præceptum: quo monet. M. Ci. non debere nos pendere ex iudicio uulgi & plebeculæ imperitæ: nam ut idem uerissime inquit in oratione pro plancio: non est consiliū i uulgo: nō ratio: non discrimē: nō diligentia: nō sapientia ducit̄ ad iudicādū: sed ipetu: nōnunq̄: sed ēt temeritate hoc est qđ intelligi uoluit psius cū ait. nō si qd turpida roma eleuet accedas examē ue īprobū i illa castiges trutina nec te q̄siueris extra Sene. quoq; sancte & sciēter ut oia: nū q̄ iqt uolui populo placere: nā q̄ ego scio nō pbat populus: q̄ pbat populus: ego nescio. Tuo iudicio: In epistola ad curionem ait idem: tecum loquære te adhibe in consilium: te audi: tibi obtempera: nemo est qui tibi sapientius possit persuadere te ipso nunq̄ labere si te audies: i hanc sententiam est illud persianum: tecum habita & noris q̄ sit tibi curta suppellex. dixit alii ubi. M. T. suum quisq; noscat ingenium acremq; se & uitiorum & bonorum suoꝝ iudicem præbeat.

Honos leuar labores ipera toris
Cōsilium nō est in uulgo
Persius Tecum habita

exaggerationē q̄ uæ altissimam animi: qui maxime eminet: in cōtēnendis & despiciendis doloribus: unā eē oīum rē pulcherrimā: eoq; pulchriorē si uacet populo neq; plausum captans se tantum ipsa delectet. Quinetiā mihi quidē laudabiliora uidentur oīa quæ sine uendicatione: & sine populo teste fiunt. non quo fugiendum sit (omnia. n. benefacta in luce se collocari uolunt) sed tamen nullum theatrū uirtūti conscientia maius est. Atq; in primis meditemur illud: ut hæc paciētia doloris quam sæpe ais intentione dixi esse firmādam in oī genere se æquabilem præbeat: sæpe. n. multi qui aut propter uictoriæ cupiditatem: aut propter gloriæ amorem: aut ēt ut ius suū & libertatē tenerēt uulnera exceperūt fortiter & tulerūt. Idē omissa ɔtētione dolorē morbi ferre nō pñt: neq;. n. illū quē facilē tulerant rōne aut sapiētia tulerāt: sed studio potius & gloria. itaq; barbari qdā & īmanes ferro decertare acerrime possunt; ægrotare uiriliter non queunt. græci autē homines non satis animosi: sed prudentes ut ē captus

Exaggeratio — Exaggerationem: altitudinem & excellentiam: translatio sumpta a terra: quæ exaggerata & in aggerem erecta sustollitur in fastigium; oratores exaggeratiōem facere dicuntur: quando pluribus uerbis unam eandemq; rem uehementer dicunt quæ res maxime uenustat orationem apud Catonem luculenta illa exaggeratio est succididas humanas facis decem funera facis decem capita libera interficis decē hoībus uitam eripis indicta causa in iudicatis in demnatis; quod ait Cato succidias humanas facis; ut id intelligas scito succi-

Succidia — diam dici tergus suillū sale duratū a suibus cedentis siue edendis; ut interpretatur. M. Var. nam id pecus primum occidere ceperūt: & ut id seruaré salire Cato apud Ciceronem. Iam hortum inqt agricolæ alteram succidiam appellant

Succidia hortus — maiores nostri dicere solebant ignauum: & sumptuosum esse qui succidiam i carnario suspenderit potius e laniario q̄ e domestico fundo. Si uacet populo uacare populo est operā populo dare & inseruire. Aliter uocar̄ populo significat liberum esse a populo populariq; iudicio; in quem sensum ur̄ hoc dicia. M. T. amplitudinem. s. animi pulchriorem futuram: si non sit subiecta populo iudicio; sed uacuam ab eo & liberam se ipsa cōtentam non captantem plausus & auras populares. Sine uēdicatione: sine ostentatōe.

Magnū alter alteri theatrum — Nullum theatrum: æpicurus cum uni ex consortibus studiorū suoꝝ scriberet hæc inquit ego non multis; sed tibi: satis. n. magnū alter alteri theatrum sumus; & profecto uir-

Visoriū Speculatorium — tus laudatore non eget: præconē non quærit auram popularem non captat. Non indiga alienæ opis: non pendens ex uulgi iudicio

Cōscienciæ uis — sed sibimet merces pulcherrima. Cassiodorus theatrum interprætatur uisorium quasi uidendi & spectādi locum; quale a Cypri-

Cōsciētia carnifex — ano dictum est speculatorium. Cōsciētia uulgo celebratū est uice prouerbii. Consciētia mille testes: Cuius magna uis ē in utranq; partem illa uirtutum nostrarum & innocentiæ trucinatrix est ac præmiatrix illa uitiorum insectatrix & carnifex: qua iudice nemo nocēs absoluitur: q̄ ut inqt satyrographus; surdo uerbere cœpit occultum quatiente aio tortore flagellum qui probus est teste conscientia uitam degit securam & beatam: sontes uero & scelerati mens habet nescio quos carnifices internos: modo ipsa sibi conscienna carnifex est: græce dicitur. οικεια συνειδησισ δειλει παντεσ την ψυχην. i. domestica conscientia iaculo animam ferit. Se æquabilem: quidam toleranter ferunt morbum uulneribus succumbentes. Alii uulnera fortiter excipiunt dolorem morbi ferre nequæuntes: hæc inæqualitas a Ci-

Gloria — cerone damnatur qui ait & hic & alibi æquabilitatem in omni uita esse seruandam. Propter gloriæ amo-

Alacris — rem: in libro de fœlicitate perscripsimus quemadmodum gloria ē fax mētis & sola animos mortalium pe-

phia cimbrorum — rurit inflammatq; ad magna capessenda; ad pericula interpide subeunda: in tantum ut uiri magni excellentia animi præstantes summū bonoꝝ in gloria collocauerint: ad gloriam perinde ac metam actiōes suas om-

Cātabri — nis direxerint. Deniq; p gloria mori non recusarint. Barbari & imanes: Alachris est & fortis phīa cibro-

spurcus mos celtiberorum — rum & celtiberorum ut inquit Vale. maximus: qui in acie gaudio exultabant tanq̄ gloriose & fœliciter uita excessuri: lamentabantur in morbo: quasi turpiter & miserabiliter periruri: cantabros quoq; hispaniæ populos memoriæ proditum est: solitos canere pœan aleticiæ suffixos cruci ab hostibus. Celtiberi: auctore

Vrina p dētifricio — strabone quadrifariam diuisi sunt: fortissimi omnium ad ortum ac meridiem siti: spurcissimus ille fuit ritus celtiberorum: quo corpora lauabant ex locio siue urina quibus urina erat pro dentificio; ea enim dentes

Celtiberi unde — & gingiuas pumicabant: auctores strabo. Diodorus Apuleius. Catullus a celtis calliarum: & iberis hispaniarum consociatis dicti celtiberi: hinc silius. uenere & celtæ sociati nomen iberis & Lucanus gallorum celtæ

Cimbri — miscentes nomen iberis. Cimbri uero populi sunt germaniæ: proximi oceano gloria ingentes: qui olī italiā

cāaudaciæ i septētrioālibus — inundarunt: tandem a mario subacti & ad internectionem deducti: sunt de quibus fusius prolyxiusq; scripsi in secundo Propertii commentario super eo uersiculo cimbrorumq; minas & benefacta mari: cibri lingua gallica lattones dn̄t: cur autem septentrionales populi sint ad arma promptissimi ruantq; in ferrum si-

Captus hoium — ne timore causa est sanguinis abundantia: ut docet uictruuius in. yi. & meminerunt philosophi: e contrario meridianæ nationes propter sanguinis exiguitatem timidiores sūt ferro resistere: sed ardores ac febres sub stinent sine timore: cum corpora sepientrionalium a febri sint timidiora & imbecilla. Græci prudentes ut est captus hominū. i. tam prudentes q̄ capax prudentiæ est hominum natura. Apule. dixit supra capturam cogitationis: pro eo quod est supra q̄ quispiam cogitatione capere & completi possit. Terētius: in adelphis

ut est

ut est captus seruulo℞ non malus: ubi exposuit donatus: quantũ capit animus seruilis: uel captus seruorũ ut se habet conditio seruo℞ & sors apud Suetoniũ ultra captũ hoium græci dicti sunt prudentissimi & ingenia diuina sortiti ex aeris lociq; tempie. Aristo. in. vii. politico℞: q inquit gentes in frigidis regiõibus hab. tãs: animosæ qdem sunt: sed pa℞ ingeniosæ: q asiam incolunt: ingenio abũdant: aĩositatæ destituunť: at genus græco℞ ut mediã regionẽ loco℞ sortitũ est: sic ẽt prudentiæ & fortitudinis pticeps est: nã & aĩosi ingeniosi græci sunt. Constat inter scriptores græcos esse quidẽ prudẽtes: sed aĩosos esse oẽs concedunt: dixit Ouid.

Prudẽtes græci ex temperie

Græci ualent lr̃is non fortitudine

hoium satis hostẽ aspicere nõ pñt. & iidẽ morbos tolerãter atq; humane ferũt. At cimbri & celtiberi ĩ prælijs exultãt: lamẽtanť in morbo. nihil enĩ põt eẽ æquabile q nõ a certa rõne pficiscať: sed cũ uideas eos q aut studio aut opinione ducãtur in eo psequẽdo atq; adipiscẽdo dolore nõ frãgi debeas existimare: aut nõ esse malũ dolorẽ: aut ẽt si qcqd asperum alienũq; a natura sit. id appellari placeat malũ tãtulũ tamen eẽ: ut a uirtute ita obruať ut nusq̃ appareat. Quæ meditarẽ q̃so dies & noctes. Latius. n. manabit hæc rõ: & aliquãdo maiorẽ. locũ q̃ de uno dolore occupabit. nã si oĩa fugiẽdæ turpidinis adipiscẽdæq; honestatis cã faciamus: nõ mõ stimulos doloris: sed ẽt fulmina fortũæ cõtẽnam⁹ licebit: pserti cũ paratũ sit illud hesterna disputatiõe pfugium. ut. n. si cui nauigãti quẽ pdones isequãtur: de⁹ q̃s dixerit. Eiice te de naui: psto est qui excipiat uel delphinus ut arionem methyneum: uel equi pelopis illi uel neptuni q per undas currus suspẽsos rapuisse dicũtur: excipient te & quo uelis perferẽt: om

græcia facundum sed male forte genus: liuius ait athenienses lr̃is uerbisq; qbus solis ualẽt bellũ aduersus Philippũ gessisse. Cõsensus eruditor℞ dat prudentiã & fortitudinẽ iunctim italicis gẽtibus. Acutiores n. hoium mentes efficit aer calidus: refrigeratus aũt tardiores: tempatissimæ uero ad utrãq; ptem & corpo℞ uiribus & aio℞ uigoribus p fortitudine sunt: in italia gentes: queadmodũ iouis stella inter martẽ feruentissimũ & saturnũ frigidissimũ media currens temperať & salutaris fit eadem rõne italia inter septentrionalẽ & meridianã plagã salubrĩ mixtura temperať hinc corpora robusta ingenia fecũda totiusq; naturæ capacia. Tantillũ: pusillũ minimũ: tertio gradu diminutionis: a tanto tantulũ tantillũ. Plini. ampliato ẽt miraculo tantuli aĩalis cibo absumi natalẽ tanta℞ arbo℞. Vt a uirtute obruať. Sicut in sole lucerna sint nec ne sint nihil inter sit: ita dolor uirtute supať: ut iaceat demersus & nusq̃ appareat. Fulmia fortunæ: trãslatio a ioue fulminante. Cuius fulmini nihil resistere põt: qd terrificum est: & ineffugibile: qď sæpe nocentes pterit exaiatq; indignos inq; merentes ut ait Lucretius. Profugiũ: mortem intelligit: q ærumna℞ & dolo℞ finis est. Si cui nauiganti: Sensus est. Si nauiganti a pdonibus depẽenso diceref aliqs deorũ: ut se de naui deiiceref: paratũ. n. esse suffugiũ: ille pfecto: deponeret oẽm timorẽ: ita circũ inuẽto doloribus impatibilibus paratũ dicit esse pfugiũ mortis: ad quã sit confugiendũ; ut sic oĩs dolor finiať. Vel delphinus: qď mare nõ nouit q nescit Ariona tellus: ut inqt Oui. nihil sane celebracius fabula arionis citharedi Vecti a delphino: de quo herodotus. Gel. Pli. Soli. Cæteri unus Stra. dissentiens autumat Arionẽ a pdonibus fuisse in mari obrutũ: quẽ reliqui exceptũ a delphino tradũt q captus musico cõcentu adnatans dorso inter fluctus ædito illũ uectauit incolumẽ adusq; tena℞. In terrã laconicã. Methymneus dr̃ a patria methymna: q ciuitas est i isula lesbo uini gñosi ferax. Virgi. Quã methymneo carpit de palmite lesbos. & Oui. gargara quot segetes: quot habet methymna racemos. Vel æqui pelopis: sat notũ queadmodũ pelops tantali filius curruli certamine cõtendit cũ œnomao hippodamiæ patre: q cũ ex oraculo didicisset se tunc moritu℞: cũ filia nupsisset: multis illam petẽtibus pposuit certamen quo uictus interficeref: uictor filiã duceret uxorẽ: æquo℞ istituit cursum ad arã neptuni q est in isthmo corithiaco: cũ plures æquo℞ quos pnicissimos habebat uelocitate supesset supatosq; pemisset: pelops tũ dolo cũ aurigã œnomai myrthilũ corrupisset tũ æquo℞ pnicitate uicit œnomaũ abduxitq; ex pacto uxorẽ hippodamiã: a pelopis noie dicta pelopõnesus: & pelopidæ deducti unũ nomen pelopida℞ famigeratũ est apud scriptores. Vel neptuni: græci ιππιον ποσιδαωνα. latini æqstrẽ neptunũ uocãt uel qď pegasus æquus ex eo pgenitus sit uel qď tridentis ictu pcussa terra æquũ pduxerit nomine syronẽ cũ pallade cõtendens: sup noie athenis imponẽdo: scribit pbus grãmaticus neptunũ principẽ existimari originis æquo℞ & iccirco ẽt poete tradũt ab eo donatũ æquũ adrasto noie arionẽ: unũ a stacio dictus adrasteus arion & iunoni xanthũ & cyllarõ quos illa pederit castori & polluci: sed harum fabula℞ & commenti causa est natura: namq; numen neptuni: deus est maris uelox est qui & mobile instar æquorum: alii interpťať neptunũ uniuersi liquoris hoc est seminis aialium deũ existimari æquo℞ eo magis: qď planicies eis conueniens sit q aquis accidit; nunc. M. Tul. æquos neptuni intelligi uult uel illos quos iã diximus: arionẽ: syronẽ. xanthũ: & scyllaron: uel illos marinos iugales: q cur℞ neptuni p undas uolitantis suspẽsum trahunt: de qbus ait poeta ægregius: flectit æquos curruq; uolans dat lora secũdo: itẽ i. v. æneidos copiosius iungit æquos curru genitor spumantiaq; addit frena feris manibusq; oẽs effundit habenas ceruleo p sũma leuis uolat equora curru: De equis neptuni statius in achille: iubet ire iugales: illi spumiferos glomerant a pectore fluctus: pone natant delentq; pedũ uestigia cauda. Pli. Soli. Diodo. cæteri describunt hippotamos hoc est equos a gnaicos: qui in quadã medendi parte magři extiterunt: uenã. n. in crure uulnerantes & ita p

Italí fortes & prudentes

Tantillũ

Tantulũ

Arion cantauissimus

Metynna fœlix uino

Equi pelopis

Pelopidæ

Neptunus equester

Arior adrasteus

Hippopotami

fluuio sanguinis exonerantes corpus mõstrauerunt phlebotomiã & sanguinis missionẽ. Quo sit fugiendũ ad mortis. i. pfugiũ: q̃ oium doloꝝ finis est & erũnaꝝ meta. In snia: qd̓. i. dolor sit maximũ maloꝝ. Duarũ reꝝ: mortis & doloris. Cras ad clepsydrã: clepsydra horologii aquarii genus est: horas aqua dmetiens: nã uasculũ est uitreũ gracilr fistulatũ: p qd̓ guttatim defluit aqua inclusa stillicidioq; exhaurit: unde nomen deductũ ab aq̃ furto. κλι πτο. n. significat furor & abscõdo. κ α ι τ ο υ δ ο ρ. i. aq̃. consimilia sunt hoc tpe clepsydris uascula illa apud nos usitatissima: q̃ in medio instar duoꝝ turbinũ coartant: ex qbus puluisculũ p foramen minutũ sensim dclabit ex pte supiore in inferiorẽ: atq; ita legitimũ tps horæ metit uulgo noitant horologiũ puluisculi. apud ueteres: oratoribus acturis cãs forenses pscribebat tps dicẽdi datis clepsydris: qbus exhaustis: amplius dicere uetabant: qd̓ institutũ iprobat Pli. in epistolis: q ait paucioribus clepsydris cãs pcipitari: q̃ antiquitus pluribus diebus explicabant: illa inqt increbruit passim inualuit cõsuetudo binas uel singulas clepsydras interdũ & dimidias & dandi & petendi: idẽ aliubi. Dixerã horis pene qnq;: nam tribus clepsydris: q̃s spaciosissime accepam sunt additæ quatuor in hũc sensum accipiendũ est illd̓ epigrãma mordacis poetæ: septẽ clepsydras magna tibi uoce petenti. Arbiter inuitus ceciliane dedit. In commentariis apuleianis annotauimus clepsydrã hanc ab Apul. designari q̃ accusatori reoq; cãm dicturis dabat cũ in tertio de asino aureo sic scribit: accusator qdã senior exurgit & ad dicendi spaciũ uasculo quodã iuicẽ coli graciliter fistulato ac p hoc guttatim defluo ifusa aqua populũ sic adorat: hoc est qd̓ idem in apologia sub obscure intelligit uoluit dicens ad accusatorem: mea aqua licet ad hoc utare. i. potes uti tempe mihi ad dicendũ dato pscriptoq; p clepsydras aquarias: obiter corrigendus est apuleii locus ex hoc sensu ductus plane dignus correctione. Sic. n. scriptum est in apologetico: qm̃ mihi p accusationis lõgitudine largit atq; supest: uerba futilia haud dubie & lapsantia maleq; coagmentata citra senssus uenustatẽ: nos adhibita curiositate illa genuina ita emendauimus. Quoniã mihi p accusationis lõgitudine largiter aquæ supest: uide q̃lo an hæc emendatio nostra: digna sit asterisco: cuius sensus est: sibi satis superq; aquæ ex clepsydra superesse ad dicẽdũ: sic emaculata doctissimi scriptoris uerba redolẽt morẽ priscũ: & saporẽ apuleianum gustatu pbent: clepsydris ut ait Marcianus lunæ magnitudo cognoscit clepsydrã ut iqt Seneca non extremũ stillicidiũ exhaurit: sed qc quid ante defluxit. In hãc sniam ait scriba apud philostratũ ad apolloniũ tyãeũ: quota aqua tuã orõnem metieris & mox paulo. Clamabat accusator metire aquã o rex: si. n. orõnis plixitatẽ illi concesseris nos oẽs decipiet: sensus est Ciceronis sed die crastino dissertatuꝝ ad clepsydrã hoc ẽ tempore prescripto & statuto horarum spatio: quas clepsydra metitur. Non posse deberi: uideo inquit te nolle disputationes nostras astringi arctariq; ad clepsydræ mensuram: sed prolixiores longioresq; fieri pro ut res ipsa postulabit. Illud: uidetur significare se ante meridiem solitum commentari meditariq;: q̃ quæ ptinent ad oratoriam facultatem post meridiẽ uero exercere scholas philosophicas: ut illud referas ad meditationem oratoriam: hoc ad disertationem philosophicam.

phlebotomia ab hippopotamo

Clepsydra qd

Tẽpus dicendi ad clepsydrã

Clepsydra apud epigrãmatistã

Correctus apuleii locus

Philostratus

Metire aquã

Philosophia medicina ai

nem omittas timorẽ: sic urgentibus asperis & odiosis doloribus si tanti non sint ut ferendi sint quo sit confugiendũ uides. Hæc fere hoc tpe putaui esse dicenda: sed tu fortasse in snia pmanes. A. minie uero meq; biduo duaꝝ reꝝ quas maxime timebã spero liberatũ metu. M. Cras ergo ed clepsydrã: sic. n. dicimus: sed tibi hoc uideo nõ posse deberi: A. ita prsus. Et illud qdẽ ante meridiẽ. Hoc eodem tpe. M. sic faciem⁹: tuisq; optimis obseq̃mur studiis.

Marci Tullii Ciceronis Tusculanaꝝ q̃õnũ.
Liber Tertius.

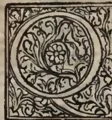

Vidnam eẽ Brute causæ putẽ: cur cũ constemus ex aio & corpore: corporis curãdi tuẽdiq; causa quæsita sit ars eius atq; utilitas deoꝝ immortalium inuẽtioni cõsecrata: animi autem medicina nec tam

Phillippi Beroaldi commentarius in tertiam tusculanam.

Vidnã: Nõ pauciores ai: q̃ corporis morbos esse: sed occultiores tradiderunt scriptores idonei ex quo fit ut nõ minus necessaria sit aioꝝ medicina q̃ corpoꝝ: & sicut ad sanãdas corporeas egrotationes q̃ ppe infinitæ sunt excogitata fuerũt malagmata. Emplastra colliria cerata cataplasmata: prastuli catapotia ppe inumerabilia. Ita ad sanãdos ai morbos intrinsecus grassantes inuenta sunt

sunt pcepta medelaeq; philosophor. Meritoq; plato & galienu: philosophiā & medicinā sorores esse dixe runt alterā ai: alterā corporis conseruatricē: cū philosophia medicina sit ai medicina philosophia corpis igit cū hō ex aia & corpe cōpactus a natura sit: q uult cōgruenter naturae uiuere: is debet nō minus animū curare q corpus: nec minus uitia ai q corporis extirpare: cū ai liniamēta sunt pulchriora q corporis: ut to tus hō ex oi parte integer custodiat uex ut inquit Seneca multi corpa curant: ingenia paucissimi. Corpora in sagina ai in macie sunt: culinae frequentes circa philosophor scholas solitudo: tn aius corpe sit pciosior

desiderata sit antequā inuēta: nec tam culta postea quā cognita est nec tā multis grata & pbata: & plu ribus ēt suspecta & inuisa? An qd' corpis grauitatē & dolorē aio iudicamus aī motbū corpe non senti mus? Ita fit ut aius de se ipse tū iudicet cū idipm q iudicat aegrotet. Quod si tales nos nā genuisset ut eā ipsam itueri. & pspicere: eadēq; optima duce cur sum uitae cōficere possemus: haud erat sane qd' qsq rōnē ac doctrinā requireret cū natura sufficeret nūc uero puulos nobis dedit igniculos: quos celeriter malis moribus opionibusq; dprauatis sic extingui mus: ut nusq naturae lumē appeat: sunt. n. ingeniis nrīs semina innata uirtutū: q si adolescere liceret ipsa nos ad beatā uitā natura pduceret: nunc aūt si mul atq; editi in lucē & suscepti sumus in oi otinuo prauitate & isūma opionē puersitate uersamur: ut

Merito itaq; in phemio huiusce qōnis con queritur. M. Tullius. qd' corporis medicinā magis mortales curent q aiox: pluris facien tes id quod uilius est posthabito eo: quod ē preciosius: & ita hoies me hercule praeposte ri nucleum omittentes: solliciti sunt circa putamina. De corporis curatione curiosi sa nitatē animi susq; deq; faciunt: oia olim cor pori tanq seruo pstabant: nunc tāq domio parant: fateor insitam esse nobis nostri cari tatē: fateor nos huius gerere tutelā: sed nego corpi seruiēdum esse: qm multis seruiet q corpori seruiet sic gerere non debemus in quit Seneca non tanq pp corpus uiuere de beamus: sed tan q nos possimus sine corpo re. Idē alibi pcepit circūscribendū esse cor pus & locū aiam laxandum: hoc aūt cōmo dissime fit medicamentis phiae: q morbis ai medet: sanat cupiditates: liberat a pturba tionibus. Deox inuentioni consecrata. Deis inuentores suos assignauit medicia & coelo dicauit: siqdē esculapius medicinae illustra tor uetustissimus: ob hāc sciam in deox nu

merum receptus est: auctores Pli. & Cel. Pluribus suspecta & inuisa s philosophiā: dicit: quae animox me dicina est: quae multitudini suspecta ēst: & populos habet uituperatores. Aio iudicamus. Si diligentius cō sideremus ut inqt Augu. dolor q dicitur corporis magis ad aia pertinet: aiae. n. dolore est nō corporis: sicut autem dicimus sia & corpora uiuentia: cū anima sit corporis sensus & uita. Ita & corpora dicimus dolētia cum dolor corporis nisi ab aia esse non possit. Dolet itaq; aia cum corpore. Dolet & sola quis in corpore sit. Cum aliqua causa etiam inuisibiliter tristis est ipsa in corpe incolumi. Dixerunt tn platonici ex terrenis cor poribus moribundisq; membris esse animae & metuere & cupere: gaudere & dolere. Vnde Virgilius: hinc i quit: idest ex moribundis terrenis corporis membris metuunt cupiuntq; dolent gaudētq; sed theologi asse runt aios ab oi etiam corporis labe purgatos cupiditatibus agitari & dolere. Iudicatur. s. corpus. Vt eam ip sam itueri: dicebat Socrates oportuisse hoium pectora fenestrata & apta esse: ut non occultos haberent sen sus: sed patentes ad considerandū. Consimiliter si uirtus oculis cerneret mirabiles amores: ut inquit plato excitaret sapientiae: sed nimis animi nostri tenebris obsiti & caligine pressi hebetantur: ut naturā ipsam p spicere non possint. Verissimeq; dixit poet i egregius ue lut nebulā nobis ob oculos effusam: qua acies obtū deretur: ideoq; alibi dixit. M Tullius imbecilla mente uim naturae per caliginē cerni. Item a prima inqt eta te mirabiliter occulta natura est: nec perspici nec cognosci pōt: progredien ti bus aūt etatibus sensim tarde ue potius quasi nos metipsos cognoscimus. Paruulos igniculos. est natura sic generata uis hois: ut ad oēm uirtutē pcipiendā facta uideat hinc in pueris quasi scintillas uidemus: e quibus accēdi: ut utar uerbis. M. Tullii ex lib. v. de finibus: philosophi ratio debet: ut eā quasi deū ducem subsequens ad naturae perueniat extremū. Seneca li. xxiiii. epistola x. semina inquit nobis scientiae natura dedit: scientiam nō dedit. In geni is. Duo prima genera uirtutū sunt. Vnum uirtutum genus est: quae ingenerant suapte natura: ex quo gene re est docilitas memoria: quae fere omnia appellantur uno ingenii nomine easq; uirtutes qui habēt ingenio si uocantur. Simul atq; postq. In sūma opinionum peruersitate: sicut corpus ut docet Aristoteles in. vii. politicorum antecedit in generatione animam: sic pars irrationalis antecedit eam partem: q habet rōem pa tet id in pueris: qbus statim ita & uoluptas & cōcupiscentia inolescit. At ratio & mens pcedēte etate in illis natae. sunt. tradit. Au. gel. quod ante consilii & rationis exortum recens natus homo imbutus est sensibus do loris uoluptatisq;: ex quo fit ut in errore uersetur: & opinionibus uariis distrahatur: quae ex ignoratione p ueniunt. Ideoq; dicebant stoici sapientem nihil opinari. Errorē. s. uixisse uita mortalium erroribus inuoluta & tenebricosa est: ut merito probemus illud lucretii. o miseras hominum mentes o pectora caeca: qualibus in tenebris uitae: quantisq; periclis degitur hoc eui quodcunq; est philosophox uetustissimi obliuionis flu uium aliud non esse asserunt: q errorem animae obliuiscentis maiestatē uitae prioris: quā hauriunt animae descendendo de coelo: & ideo in terris cum uerum non liqueat opinatur omnes: quia opinionis ortus ē me moriae defectus: delabentes aūt animae in corpora per spheras planetarum trahunt secū torporem saturni iracundiam martis: libidinem. Veneris Mercurii lucri cupiditatem: quae res faciunt perturbatiōem animis

Medicina philosophia corporis
Corpora i sagina
Animi in macie
Praeposteri homines
Oia corpi tanquā do mino
Circūscri be corpus
Esculapi us Philo sophia in uisa turbae
Animae dolere est
Corpora dolentia
Hinc me tuunt cu piuntq;
Nebula ob ocul os
Semina & igniculi uirtutis
Virtutes a natura in genitae
Vita tene bricosa
Obliuiōis fluuius
Quid aiae trahant a planetis

Logisticō practicon a Ioue | Thymicō | Phantasticon | Epithymeticon | Hermeneuticon | Phyticon a luna | subrumi sugimus errores | Fellare | Fellitãda ubera | Vanitudo uanidici | Opinio ex inscientia | Opiniosissimi | Nõ sequẽdum eẽ populum | Populus ꝓ uno | Turba turbulẽta | Infectores offectores

eosq; erroribus obcecatos hebetant: ne possint uti uigore suo & uiribus propriis. Macrobius ait animas a Saturno mutuari ratiocinationẽ & itelligentiam: qđ logisticon & theoreticon uocant. In iouis sphera uim āgẽdi quod practicon dicit. in martis animositatis ardorem: quod thymicon nuncupat: in solis sentendi opinandiq; naturam: quod αισ φητικον & φαντασ τικου appellant. Desiderii uero motũ quod επιθυμητικου uocatur: pronunciandi & interpretandi quæ sentiat quod ερμηνευτικου dr̃ in orbe mercurii. φυτικου. i. naturam plantandi & augendi corpora ingressu globi lunaris exercere: & ita anima ad hæc terrena corpora deducitur: ubi ad tps obruit: & ideo mori credit: itaq; merito dixit Mar. Tullius nos cũ lacte nutritio adhuc isantes & subrumos suggere errores: qbus obnoxia est uita mortalium. Verbum uetus est sellare: qđ significat lac exugere & suctu ebibere ex quo illđ lac humanũ fellasse. Solinus in collectaneis ait: nequaq̃ mater pullo ꝑbent ubera fellitanda. i. exugenda: ex qua similitudie trãsit id uerbum sello & sellito in obscenitatẽ factũq; est deculpatum: unde sellatores & fellatrices in obscenis sunt. Vt uanitati mẽdacio: ait Mar. Tul. lib. i. de officiis nihil eẽ turpius uanitare a ueteribus dicta uãitudo & uãidici hoĩes mẽdaces & falsi loq. Opinioni: cũ oia nobis incerta sint ueritasq; demersa delitescat: merito opinio denominatur uincitq; naturam quæ ex inscientia que multa uersat inuita: inoleuit idq; ꝓbat sententia Carneadis & Arcesilæ: qui dicere solebant pcipi nihil posse sapientẽq; opinatuꝝ unde opinatores & opiniosi imo opiniosissimi philosophi dicti. Quasi maximus magister populus: maior pars mortaliũ uiuimus ad opinionem uulgi. toti pẽdemus ex alienis iudiciis. Euntes non quo eundũ sed quo itur. Illa maxime concupiscimus: q̃ populus pinde ac summa bona mirat. Vnde merito magr̃ maximus dr̃ populus: cuius ꝓscripta seqmur: qui docet diuitias honores gloriã esse expetendã: tãq̃ in his sũma fœlicitas consistat. Seneca in li. ad gallionẽ de uita beata ad rumorẽ inquit cõponimur: nec ad rõnem sed ad silitudinẽ uiuimus. Argumentũ pessimi turba est. Queramus: quid optime factum sit nõ quid usitatissimũ igit sapiens seipm spectare debet: nec errare cũ populo: i quo non est rõ non iudiciũ: non prudentia: idq; ait Seneca se nũq̃ uoluisse populo placere: nã quæ ꝓbat ingt populus ego nescio Democritus dixit sibi populum esse ꝓ uno. Nobis imponunt delitiæ populares: dũ stupemus ad ea dũ miramur q̃ uulgus adamat: quæ uera nõ sunt bona sed adũbrata. Seneca li. quarto qõnũ monet lucilium ut se a turba q̃rum põt separet: est. n. turba plerunq; turbulenta. Inficimur. tingimur maculamur: polluimur opinionibus tanq̃ maculis ineluibilibus. Seneca. uitia elui difficile est: nõ. n. nanq nati sumus sed infecti: inde infectores dicti tinctores quos prisci offectores uocant: loca tingẽdi & infecturæ græco uocabulo baphia nominant hoc est tinctoria. Lãpridius in alexandro ait ꝓbum fuisse baphiis ꝓpositum purpura dibapha: quæ esset bis tincta dicebat eratq; preciosior: quali utebant magistratus in ꝓtexta. ob hoc dixit. M. Tullius epistola quadã: nã Curtius noster dibaphũ cogitat: sed eũ infector morat: cũ significare uellet curtiũ hoiem minimi precii aspirare ad magistratum. Inuidisse naturã. Sic ꝓprie & decenter loqmur īnuideo tibi doctrinas. Fortuna mihi inuidet diuitias. Virgilius inuidet imperiũ. Pli. Neq; ego ut multi inuideo aliis bonum quo ipse careo apuleius. Mihi fortuna diuitias inuidit. Gloria solida: duplex gloria altera adũbrata: & expoliari rumore ꝓgenita ꝓpagataq;: q̃ nec iudicio ꝓuenit nec firma ꝓdurat: quã ueluti uitiũ sapiens minime expetit: altera est solida & uera ac durabilis: q̃ ex consensu bonoꝝ ꝓducit: sicut. n. cõsuetudo sermonis cõsensus est eruditoꝝ ut autumat. Quinti. si cõsentiens laus bonoꝝ gloria appellat: qua Augu. dixit esse iudiciũ hoium bene de hoibus opinantiũ hæc nõ est bonis uiris repudiãda. Cũ tñ sapiens non gloria sed conscia recte factoꝝ uirtutẽ metiat. De gloria scripsimus copiose i li. de fœlicitate: ostendẽtes nõ paꝝ multos summã fœlicitatẽ in gloria collocasse. M. Tul. libros scripsit de gloria: qui sicut pleraq; alia tempoꝝ calamitate desiderãt inter claritatẽ & gloriã hoc interest: ꝙ gloria multoꝝ iudiciis cõstat: claritas bonoꝝ: auctor Seneca lib. epistolaꝝ moraliũ duodeuigesimo. Tanq̃ imago: echo imagĩs noie significat: q̃ resonat uocibus mortaliũ inter mõtiũ flexus & cõcauos ualliũ sinus: ubi scindit resultans aer: q̃ cã ẽt uoces multis in locis reciprocas facit: sicuti in urbe Cyzico turres septẽ acceptas uoces numerosiore repcussu multiplicant nomenq; huic miraculo echo est a græcis datum ηχο. n. græce sonus: & ηχεω resono. olympiæ porticus

pene cũ lacte nutricis errorẽ suxisse uideamur. cum uero parẽtib⁹ redditi deĩde magistris traditi sumus: tũ ita uariis ĩbuimur errorib⁹. ut uanitati ueritas & opinioĩ cõfirmata natura ip̃a cedat. Accedũt ẽt poetæ. qui cũ magnã speciem doctrinæ sapientiæq; præ se tulerint: audiũtur: legũtur: discunt: & ĩherescũt penitus in mentibus. Cũ uero accedit eodem quasi maximus quidem magister populus atq; omnis undiq; ad uitia consentiens multitudo: tũ plane inficimur opinionum prauitate: a natura quæ ipsa desciscimus: ut nobis optimam naturã ĩuidisse uideãtur qui nihil melius homini: nihil magis expetẽdũ nihil præstãtius honoribus imperiis populari gloria iudicauerũt ad quam fertur optimus quisq;: ueramq; illã honestatẽ expetẽs: quam una natura maxime inquirit in summa inanitate uersatur: consectaturq; nullam eminẽtem effigiẽ uirtutis: sed adũbratam imaginẽ gloriæ: est enim gloria solida quædã res & expræssa non adũbrata. Ea est consentiens laus bonorum incorupta uox bene iudicãtiũ de excellente uirtute: ea uirtuti resonat tãquã imago glo-

Baphia' dibapha purpura | Dibaphũ cogitat | Fortuna inuidet diuitias | Duplex gloria | Gloria Quid | Mar. Tullius de gloria | Echo | Imago | Hepta

pi æ porticus fuit: quā heptaphonon appellant: qm̄ septies eadē uox reddit̄. In hāc sniam ait Lucretius sex ēt ac septē loca uidi reddere uoces unā cū iaceres. Ita colles collibus ipsi uerba repulsantes iterabāt uerba referri: hæc echo a latinis dr̄ imago. Valerius flaccus in. iii. argonauticon. Rursus hylā p longa reclamat auia. Responsant siluæ: & uaga certat imago. Ora. quē deū cuius recinit iocosa nomen imago: ubi exposuit porphirio qd̄ imago dr̄ quasi imitago. sensus est sicut uoci respondet echo. i. imago: ita uirtuti resonat gloria ī star imagis: quā echo uocant: quā Auso. dixit aeris & linguæ filiā. Echo pāos & amor deliciæ eē fert̄: q̄ significat harmonia cœli: q̄ soli amica est.

phonos

Imago imitago

echo panos delicium

riæ. Quæ quia recte factoꝝ plerūq; comes est non ea a bonis uiris repudianda. Illa āt quæ se eius imitatricē esse uult: temeraria atq; incōsiderata & plerūq; peccatoꝝ uitiorūq; laudatrix fama popularis simulatione honestatis: formā eius pulchritudinēq; corrūpit: qua cæcitate hoīes cum q̄dam præclara etiam cuperent: eaq; nescirent nec ubi: nec qualia essent: funditus alii euerterunt suas ciuitates: alii ipsi occiderunt. Atq; hi q̄dem optima petentes: nō tam uolūtate: quā cursus errore fallūt̄. Quid q pecuniæ cupiditate: qui uoluptatū libidine feruntur: quorūq; ita pturbant̄ aī: ut non multū absint ab insania: quod insipientibus contingit: oībus his nulla nec est adhibenda curatio. Vtrū q minus noceāt animi ægrotationes quā corporis? An qd̄ corpora curari possint: aīoꝝ nulla medicina sit? At & morbi perniciosiores pluresq; sunt animi quā corporis hi enim ipsi odiosi sunt: quod ad aīum pertinent: eumq; solicitāt: animusq; æger ut ait Ennius semp errat: neq; pati neq; perpeti potest: cupere nunquā desinit quibus duobus morbis: ut omittam alios: ægritudine & cupiditate: qui tandem possunt ī corpore esse grauiores? qui uero probari potest: ut sit mederi animus non possit cum ipse medicīam corporis animus inuenerit? Cumque ad corporum sanationem multum ipsa corpora & natura ualeat: nec omnes qui se curari passi sunt continuo etiam conualescant. Animi autem qui se sanari uoluerūt

Comes: ut umbra uersat̄ circa corpus: sic gl̄ia uirtutē comitat̄: & est ueluti affectatrix recte factoꝝ. Simulationē hōestatis: uitia cū uirtutibus finitima sint plerunq; fallunt ipsa pximitate & p uirtutibus obrepunt: unde fit ut p temerario fortē. p auaro parcū uocemus sic mentit̄ pdigus liberalē: fallit .n. uiciū spē uirtutis & umbra ut inqt satyrographus. Qua cecitate: nescientes hoīes q̄ esset uera gl̄ia obcecati fulgore famæ popularis & cenodoxiæ. i. inanis gloriæ se & suas ciuitates funditus euerterunt: in hāc sententiā ait Iuuenalis: patriam tn̄ obruit olim gloria paucoꝝ & laudis tituliq; cupido. Et mox paulo exitus ergo q̄s est gloria uincit̄ idē nempe & in exiliū preceps abiit. Optia petētes gl̄iæ cupido & laudis auiditas. ī excellentibus aīs uigere solet: & plerūq; cā est ut laudabilia & gloriosa ac maxima facinora a pclaris uiris cōficiant̄. Adhibēda curatio: tanq̄ ī. egrotātibus: curatio. n. pprie medicoꝝ est cura reliquoꝝ: auctor donatus. Interdū curatio ad alia transfert̄: sicut ait. M. Tul. in orone de aruspicū rn̄sis. Multa me mouent. Quod edes telluris est curationis meæ. Liui. de eo cui d̄dicatio edis data erat sic scribit. Curatio altior fastigio suo data esset. Morbi aī pniciosiores. morbi aī sunt inueterata uitia & dura ut auaritia ut ambitio nimia: morbus est: ut inquit Sene. uitiū in prauo ptinax tanq̄ ualde expetēda sit: q̄ leuiter expetēda sunt: affectus uero sūt motus aī iprobabiles subiti & cōcitati q frequētes neglectiq; faciūt morbū. Idē lib. ii. de ira concinit Cice. his uerbis: hac conditione nati sumus. Aīalia obnoxia: non paucioribus aī q̄ corpis morbis. Genera āt morboꝝ corporaliū supra trecēta sūt: ut inqt Pli. i. xxvi. & quotidie noui morbi grassant̄ qualis gemursa irrepsit tiberii principis principatu inter digitos pedum nascēs: qualis lichen siue mentagra a mento incipiens occupāsq; totos uultus Cyrenaici ph̄i corpis dolores q̄ aī deteriores arbitrant̄: sicut uoluptates corporis maiores: contra epicurus sentit aī dolores grauiores esse q̄ corpis: carmen. n. pn̄ti tātummō dolore afficit: aīum uero & pterito & pn̄ti & futuro. Aīus æger. ægritudine affectus: q morbus aī est ex opione magni mali pn̄tis ut infra latius dicet̄: ecclesiastici doctores tristitiā appellant pprie ut egrotatio in corpe sic egritudo in aīo nomē hēt non seiunctum a dolore. Et cupiditate. qui cupit aut metuit iuuat illum sic domus aut res ut lippum pictæ tabulæ fomenta podagrā nihil desideres inqt Seneca si uis puocare iouē nihil desiderantē: hæc una est ex tribus furiis: q̄ mētes mortalium & pcordia lancinant ac diuellunt: nec tranqlle uiuere pmittunt. Qui uero: quō. Aīus inuenerit argumētū potentissimū: si aīus inuenit medicinā corpis tāto magis debuit inuenisse medicinā: qua sibi ipsi mederet̄: cū tunica pallio ppior sit ut dr̄ cū nihil pēsius cariusq; aīo esse debeat q̄ ipsamet. Ipsa corpora & natura corpus quod bene constitutum est & robustum facilius sanescit q̄ corpus male habitum. Vnū illud comprimis seruandū esse pcipit Hyppo. in pnosticis & in tertio Cor. Cel. ut egri uires subinde assidens medicus inspiciat atq; ppendat. lōq; utilior medicus ē amicus q̄ extraneus: q egroti mores naturāq; cognouerit: dixit Hippocrates dādū cē aliqd regioni etati & cōsuetudini. Cōtinuo: statim. Nec cōualescāt: imo ecōtrario multi quotidie curant̄ a medicis & peūt multi sine medici cōsilio degentes pspera ualitudine utunt̄. Discūt. n. medici ut inqt sapientissime Pli. pericu

Vitia finitima uirtutibus

Ceno doxia

Curatio

Morbi Animi Vitia

Morbi supra. ccc.

Gemursa

Mentagra

Tristitia

Egritudo

Cupiditas una furia iuin

Tunica pallio p pior

Vtilior medicus familiaris

lis nostris. Et experimenta p mortes agunt: medicoq; tm̄ hóiem occidisse sũma impunitas est: nulla lex punit inscitiá capitalē notissima est illa infœlicis monumēti inscriptio turba medicoꝝ se pisse: paláq; ē medicũ impatorē uitæ nostræ necisq; fieri: milia gentiũ sunt: q̄ sine medicis degunt: sicut po. romanus ultra sexcentesimũ annũ: qđ si aliqñ egrotus conualescit: dicá q̄ Auso. euadit fati ope non medici. Petendũ ē foris. auxiliũ corp is egroti petit foris: ppea qđ extrarius medicus adhibet: & medicamenta ipa usq; ab indis petunt: hinc illud plinianũ: nos nec indicaꝝ arabicarũq; merciũ aut externi orbis attingimus medicinas: non placent remediis tam longe nascētia: medicina uero ai intus petenda est nō foris: hæc aũt est phia: cuius pcepta in aío sunt ueluti medicamenta ipsius ai salutaria. Itaq; nobis metipsi mederi possumus nō indigni opis externæ: attamen dixit Gale. q uult curare aium: prius curet corpus: qm̄ sine fulturis corpis aius uix sustineat. In hortensio: iulius capitolinus aũt librũ cui titulus est hortensius scriptũ esse a cicerone ad exemplũ ptreptici significat aũt ptrepticus ut uerbũ intelligas iulii capitolini non ptritũ. Instructiuum & exortatoriũ: symachus in epistolis: indulge stilo: aliqd didascalicũ seu protrepticũ scribe. Et ausonius libellũ inqt instar ptreptici lusi rā: hic est ille hortensius iulianus ex cuius lectione inflámatus est diuus Augusti. adhuc adolescentulus ad philosophiá ardenti studio capescendá. Annotandũ librũ illũ Cicero. q circũfert inscriptus hortensius: nō esse hunc hortensiũ: de quo in pñtia loqmur. De maximis rebus .s. ad philosophiá ptinentibus ut fuerunt libri academici ut uolumina đ finibus bonorũ: ut opus de natura deoꝝ: & alia hoc genus. In academia. M. Tul. habuit uillá noíe academiá ab exēplo platonicæ academiæ: ubi cōposuit uolumina eodē noie: ubi monumentũ sibi instaurauerat: hic significat gymnasiũ in tusculano: qđ uocabat academiá sicut alteꝝ gimnasiũ appellabat i eodē tusculano lyceũ a noie scholæ aristotelicæ: de quo in. i. de diuinatione sic refert: nup cũ essem cũ qnto fratre in tusculano disputatũ est: ná cũ ambulandi cá in lyceũ uenissemus: id. n. supiori gymnasio nomē est. lyceũ aũt media pducta enũciádũ eē docet idē. M. T. hoc uersu. Inq; academia umbrifera nitidoq; lyceo: ubi academia penultimá pducit: sicut in carmie hoc laureæ tulii: atq; academie celebratá noie uillá: ucꝝ claudianus & sidonius penultimá corripiunt sicut uulgo quoq; usurpat: uersus claudiái hic est in latiũ spretis academia migrat athenis. Sidonius apollinaris ait. Obruet & q̄q̄ totis academia sectis. Descendimus. ostendit gymnasiũ academiæ fuisse in pte inferiore tusculái: sicut lyceũ erát i sup iore. In sapiētē egritudo. stoici talē dñt eē sapientis aium q̄lis est mũdus supra luná serenũ. s. impturbatũ defecatũ: quē nulla pturbatio obnubilet nulla tristicia obturbet. Laudátq; in sapiēte apathiá hoc est ipassibilitatē: táq̄ sapiēs nihil cupiat nihil doleat: nihil irascat: nihil gaudeat: cōclusiũcula stoicoꝝ est. Qui sapiēs est impturbatus est: q ipturbatus est sine tristicia ē: q sine tristicia ē btũs est. Ex quo colligũt sapiētē beatũ cē: duæ át sũt sniæ phoꝝ de his aí motibus: quos græci pathe nñ pturbationes: qdá affectiōes uel: affectus: ecclesiastici uero passiōes uocant: has ergo pturbatiōes platonici & & aristotelici dñt ēt in sapiētē cadere: sed moderatas rõiq; subiectas: stoicis aũt cadere ullas oino huiusce in sapiētē passiōes nō placet: aduersus quos reclamat ipsa natura: & sectatores eiusdē sectæ refragant: ná epitetus in stoica disciplina celebratus: quē Au. Gel. maximũ stoicorũ appellat: scripsit ex decretis stoicoꝝ accidere aío sapiētis pturbatiōes: q & aristippi phi exemplo cōprobat qui in nauigio a tēpestate deprensus tiuit & expaluit: unde iterrogatus a quodá quare phōphus timeret: cũ ipse cōtra nihil timeret: festiuiter rñdit nō eádē sibi & illi cá esse qm̄ is nō esset magnope sollicitus p aía nequissimi nebulonis: ipm aũt p aristippi aía timere. Egritudo a cicerone dr: quá tristiciá alii sicut Seneca & Augustinus appellant: dolorē Virgi. ubi ait gaudentq; dolentq;: hæc aũt tristitia repit in bono apud ecclesiasticos doctores. & docet Aug. in. xiiii. de ci. dei ppositio discipuli est fm acadēicos: q dñt in sapiētē cadere tristiciá & reliqs pturbatiōes. Rñsio cice. ē ex decreto stoicoꝝ q apathē. i. ipassibilē dñt esse sapiētē: & apathiá pbát. Id uerbũ esse de uerbo. De uerbo græco pathe expssius uerbũ latinũ est passiones q̄ morbi: sed cũ passio sit dictio paꝝ pba. Maluit Cice. morbos: siue pturbatiōes interptari q̄ passiōes: nomē passionum ad ecclesiasticos & apud neotericos: usitatissimum. Gestire: gestire est leticiá habitu corpis & gestu significare

preceptisq; sapientiũ paruerint sine ulla dubitatione sanent: est pfecto ai medicina phia cuius auxiliũ no ut in corporis morbis petēdũ ē foris oibusq; opibus uiribusq; ut nosmet ipi nobis mederi possumus: elaborandũ ē. Quaq̄ de uniuersa phia q̄to pe & expetēda & colenda eēt satis ut arbitror dictũ est in hortēsio: de maxis aũt rebus nihil fere intermisimus postea nec disputare nec scribere: his át libris exposita sũt ea q̄ a nobis cũ familiarib⁹ nřis i tusculano erát disputata: sed qm̄ duobus supioribus de morte de dolore dictũ est: Tertius dies disputationis hoc tertiũ uolumē efficiet. Vt. n. i academiá nostrá descēdimus icliato iá in post meridianũ tp̄s die poposci eoꝝ aliquē: q aderant cám differēdi: tũ res acta sic est. A. ur mihi cadere in sapientē egritudo. M. Nũ reliq̄ quoq; pturbationes aí: formidines: libidines iracũdiæ? Hæc. n. fere sũt eiusmōi: q̄ græci pathe appellát: ego poterá morbos: & id uerbũ esset e uerbo: sed i cōsuetudinē nostrá nō caderet: ná misereri: iuidere gestire: letari: hæc oía morbos græci appellát motus aí rõni nō obtempantes: nos aũt hos eosdē motus concitati aí recte ut opinor ptur-

medico hoiem occidisse impunitas
Gentes sine medicis degētes
Medicina animi itus
Curás animum curet corpus
protrepticus quid
Hortēsius tullianus
Academia Ciceronis
Academia in tusculano Lyceũ
academia penultima longa
Aíus sapiētis ut mundus
Apathia
Cōclusiuncula stoicorũ
πατη
Perturbationes affectiones
Passiones
Epictetus
Exemplũ aristippi
Dictũ aristippi
tristicia in bono
apathes
Passiones
Gestare

ficare: sicut grãmatici tradũt. dixit Terẽ. ipm gestio dati mihi i cõspectũ exposuit dõatus plus eẽ gestio que uolo Morbos nõ satis usitate. Dictũ ẽ supra morbos in aĩa dici uitia iueterata & dura: ut est auaricia: ut am bitio nima proprie aũt morbus corpalis ẽ: q ita difinitur morbus habitus est cuiuscũq; corpis cõtra naturã q usum eius faciat deteriorẽ: alias in toto corpe alias ĩ pte accidere solet: sup quo iuriscõsulti copiosius scri bũt ad edilitiũ edictũ: i libris quoq; iuris pitorũ scriptũ: ẽ morbũ & uitiũ distare qđ uitiũ ppetuũ: morbus cũ accessu discessuq; sit. Hecciæ: hæc ne. s. pturbatiões: næ: certæ ualde afirmatiua pticula est. Videt̃ insa

bationes dixerimus. morbos autem nõ satis usitate nisi quid aliud tibi uidetur. A. mihi uero isto modo M. hæc ne igitur cadere in sapientem putas? A. prorsu sexistimo. M. ne ista gloriosa sapiẽtia nõ magno existimãda est: si quidem nõ multum differat ab insania. A. Quid tibi omnes ne animi cõmotio uidet̃ insania. M. Nõ mihi quidem soli: sed id quod admirari sæpe soleo: maioribus quoq; nostris hoc ita uisum intelligo multis seculis ante socratẽ: a quo hæc omnis: quæ est de uita de moribus philosophia manauit. A. quonam tandem modo. M. quia nomẽ insaniæ significat mentis ægrotationẽ & morbũ idest insanitatem & ægritudinem animi: quam appellarunt insaniam. Omnes autem perturbatiões animi morbos philosophi appellant: negãtq; stultum quẽquam his morbis uacare. qui autem in morbo sunt sani non sunt: & omnium insipiẽtium animi in morbo sunt. Omnes insipientes igitur insaniunt sanitatem enim animorum positam in tranquilitate quadam constantiaq; censebant: his rebus mentem uacuam appellarunt insaniam: propterea q in pturbato animo sicut in corpore sanitas esse non possit. Nec min⁹ illud acute: quod animi affectionem lumine mentis carentem nominauerunt amẽtiam: eãdemq; dementiam: ex quo intelligendum est nos qui hæc rebus nomina posuerũt: sensisse hoc idem quod a socrate acceptum stoici diligenter retinuerunt omnes insipientes esse nõ sanos. qui enim animus est in aliquo morbo: morbos autem hos pturbatos motus: ut modo dixi philosophi appellant: non magis est sanus: quam id corpus quod in morbo est. Ita fit ut sapientia sanitas sit animi: insipientia autem quasi insanitas quædam quæ nõ ẽ insania eademq; dementia. multoq; melius hæc notata sũt uerbis latinis: quam græcis: & aliis quoq; multis locis reperitur: sed id alias. nunc quod instat. Totum igitur id quærimus: quid & quale sit: uerbi uis ipsa declarat: eos enim sanos itelligi necesse est: quorũ mens motu quasi morbo perturbata nullo sit: qui cõtra affecti sunt: hos insanos appellari necesse est. Itaq; nihil melius: Quam quod est in consuetu-

nia: paradoxon stoicorũ est οτι παντες οι μωροι μαινονται. idest oẽs stultos isanire. ex q doctrĩa est illud oranũ: o bñ te ne fruste re isanis & ut stultiq; ppe oẽs: ẽ post paulo: quem mala stultitia & quẽcũq; inscitia ueri cecũ agit insanũ chrisippi porticus aut grex autumat: hæc populos hæc magnos formula reges excepto sapiẽte tenet. Nomẽ isaniæ: i pticula ẽ ut dialectici dñt priuatoria: uñ i sanus dictus: q nõ ẽ sanus hoc ẽ prudẽs & isania ubi nõ est sanitas mẽtis: q in trãqllitate q̃dã põit̃: sicut. n. hũanitati ihũanitas dignitati indignitas oppõit̃: sic insania & isanitas sanitati cõtraria ẽ: cũ insania nihil aliud sit: q̃ priuato sanitatis & sapiẽtiæ: sicut stulticia nihil aliud ẽ ut inqt boetius in cõmentatiis topicoꝶ: nisi sapiæ & rõnis abscentia. Stultũ morbis uacare: si stultitia ẽ priuatio sapiæ & rõnis Colligit̃ stultũ eẽ isipiẽtẽ & qđ cõseqt̃ malũ: & qđ huic cõnexũ ẽ uitiosũ: nã ut inqt seneca li. iiii. de bñficiis q stultus est malus est: qui malus ẽ: nullo uitio caret: ergo stultus oĩa uitia habet: sed nõ in oĩa natura pronus est alius in auaritiã: alius ĩ luxuriã: alius in petulãtiã inclinat̃. Dicimus oẽs stultos insanire nec tñ oẽs curamus heleboro: nũc cicero p ratiocinationẽ colligit insipiẽtes isanire. Amentiã: ab. a. pticula priuatiua & mente amẽtia dicta: q̃si sine mẽte hoc ẽ cõsilio aĩoq;: quo sapimus: Nã ut ait Lucre. cõsiliũ qđ nos aĩum mẽtẽq; uocamus: eadẽ dicit̃ dementia: quia de habet uim minuẽdi: ut decresco desipio dehõesto iterdũ pticula auctiua ẽ & ualde signãt ut deamo demiror. Deiero. Demẽtire uerbũ uetus est: qđ significat delitare & insanire. Lucretius. Demẽtit enim deliraq; fatur: qdã dicere malunt demẽtare ut apuleius i magia. Cõfessa ẽ se se mea magia in amorẽ inductã demẽtare: in actibus apostolorũ demẽtaf nõ tã signãt demẽtem esse: q̃ facere demẽtes: sic enim scriptũ est. Attendebãt eũ: ppter qđ multo tpe magicis suis demẽtasset eos. Animus ĩ morbo: sicut corpus in morbo sanum dici non potest: sic animus in perturbatiõe: qui morbus animoꝶ est positus: non est sanus. Consimiles enim sũt sanitates & morbi animorũ atq; corporum. Quã græci μωρος græce dr̃ stultus. αφρων isipiẽs. μανια insania: furia. μανικος insanus furiosus. μαινολιος isanus. μαινομαι isanio: tamẽ hæc nõ tã cõcineret congruẽrentq; dicuntur. sicut a latinis insipientia insanitas dementia: quæ significant quãdam priuationem animi sanitatis: cũ illa græca furorem magis designent

Morbus qđ uitiũ ppetuum
Ne ualde
Paradoxõ
Stultos insanire
In priuatoria pticula
Insania sanitati cõtraria
Stultus oĩa uitia habet
Amẽtia
Cõsiliũ mens
De auctiua priuatiua
Demẽtire
Demẽtare
Moros
Mania
Potentissimus q

dine sermōis latini cum exisse de potestate dicimus eos:qui effrenati ferunť aut libidine : aut iracūdia quamquam ipsa iracundia libidinis est pars : sic.n. diffinitť : iracūdia ulciscendi libido. Qui igiť exisse ex potestate dicuntur:iccirco dicuntur.qa non sint in potestate mētis:cui regnū totius animi a natura tributum est:græci autem insaniam unde appellāt non facile dixerim.eam tamen ipsam distinguimus nos melius quam illi:hanc enim insaniam quæ iuncta stulciæ patet latius:a furore disiungimus. græci uolunt illi quidem sed parum ualent uerbo:quē nos furorē melācholiam ipsi uocāt: quasi uero atra bili solum mens ac nō sepe uel iracundia grauiore: uel timore uel dolore moueat: Quo genere Athamantem: Alcmeonem: Aiacem: Orestē furere dicimus : ita sit affectus eū dominum esse rerum suarum.

Exisse de potestate:ille potentissimus ē auctore seneca:q se habet in ptāte:& sibimet iperat:q rōni tāq reginæ obseqtur.libidinosi uero insani p turbati iracūdi:cōpotes sui nō sunt : Ideoq; exisse ex potestate dnr: qa nō sūt i potesta te mentis suæ:nec aio regūť:nec cōsilio cohibenť: nec rōnis freno suffrenātur : uñ ira ab eo qđ est ire diciť:eo ꝙ a se eat: q irascitur & furit. Iracundia ulciscendi libido.i.cupiditas est enim libido ut iqt diuus Augustinus generale uocabulū ois cupiditatis:unde libido dominādi libido:gloriādi:quæ iactātia nūcupať:interdū honestū uocabulū est:ut apud Salustium:in decoris & militaribus equis libidinē habebant:Aristoteles ait iram eē cupiditatē doloris reponendi: qdā dixerunt eē breuē isaniā:cui sententiæ subscribit illđ oratianū:ira breuis furor est. Senecæ finitio ē irā esse cupiditatē penæ exigēde: qđ q̄drat cum Cicerone:& aliis q definiūt irā esse ulciscendi cupiditatem : differt ira ab iracundia:nā ira ut docet dōatus ex cā ē:iracūdia ex moribus & uitio multū irascētis :sic iratus & iracūdus differūt :pōt .n.iratus nō eē iracūdus pt iracūdus aliqñ iratus ñ eē usurpatiue iaracūdia poniť p ira: ut hic & alibi sepe feras:ira carere dñr & oia pter hominē;qđ dixit ouidius:nō aper irasci meminit:poetice magis q̄ uere dictum accipe irasci enim dixit p incitari ipingi: habent enim muta aīalia impulsus quosdā similes affectibus hūanis:affectus non habent: nec magis sciunť irasci q̄ ignoscere: ira pturbat aurē: effrenat aīum : ipellit i furorē ipigit pceps:rōe oi ualētior :ē meritoq; iracūdus dictus exisse de ptāte. nec esse sui potens. Græci maniā. Medici maniacos uocāt furoris morbo lab orātes:quoniā mania diciť isania & furia:latini melius: q insaniā a furore disiūgūt:quoniā haud dubie aliud ē furere aliud isanire. Volūt.s.disiūgere isaniā a furore. Melācholiam: latine melācholia: ut uerbū exprimať ex uerbo diciť nigra cholera.hoc ē atra bilis:q sepæ i furorē agit: hoiem:sed parū significať uidenť græci noie melācholiæ furorē exprimere:cū nō solū atra bilis:sed iracūdia timor aliæq; pturbatiōes mentem uexēt & furore pturbēt:melancholia hoc est atrabilis silis ē uino eiusdēq; naturæ:nā sicut uinū uarios reddit hoies:& alios facit q̄ribundos;alios hilares : alios furentes ac isanos:alios somniculosos:imo ut unū hoiem iterbibēdū moribus uariis imutat:sic atra bilis facit stolios excādescētes loq̄ces attonitos sup q̄ re copiosissimæ scitissimeq; scribit.Aristo.in pblematis encycliis. Quo gñe athamātē :cor:.celsus libro.iii.de medicina plura eē scribit genera isaniæ:cū ex phreneticis alii hilares : alii tristes sint:alii facilius cōtineať:& iter uerba desipiāt : qdā ut idē ait imaginibus nō mēte fallūtur.q̄lem isanientē aiacem uel horestem poetarū fabulæ ferūt:uulgata quoq; fabula est de athamante:cui iuno furorē talem immisit:ut filios suos uellet occidere:q cum learchum unū ex filiis extixisset uxor ino maritum suum furore conspiciēs sese cum melicerte altero filio præcipitem dedit in mare. quæ in marinā deā conuersa uocať mater matuta a nostris:leucothea a græcis:filius portunnus & palemon:qđ i primo cōmtario fusius explicatū ē:alcmeonē amphiarai filiū satis clare furore agitatū eē ob matricidiū:matrē enim eryphilen necauerat ex mādato patris: & apollinis iussu:quia illa nō solū monile acceperat in necē amphiarai:sed & peplū quoq; ob filii interitū:ex quo scelere correptus est furore:ut orestes matricida:supra diximus duce alcmeone epigonos thebas dirruisse:sunt auctores & memorat strabo argos amphilochicum conditū fuisse ab alcmeone:& a noie fratris amphilochi:amphilochicū dictū. De oreste matricida i uulgata sūt oia:q post parricidium furens ex reponso didicit quod ita demū poneret futorem si reparata sorore iphigenia ablueretur fluuio:q septem fluminibus confunderetur.Itaq; diu uexatus cū ad fines rheginorum peruenisset ibi inuento flumie prædicto elutus purgatusq; est:ubi hænum diu fuisse ensem:& ab eo edificatū apollinis templum ferunt:memoriæ quoq; proditum est orestiadem orā ab oreste occupatā nominatāq; fuisse cum cesa matre exul profugeret : cūq; oppidum cōdidisset agros oresticū de suo nomine uocasse referť lāpridius orestē purificasse se apđ tria flumia circa hebrū:& orestē urbē cōdidisse:quā sepe cruētari hoium sāguie necesse eēt:quā postea hadrianus hadrianopolim noiauit.aiax āt uictus i iudicio armorū achillis ab ulixe ex dolore factus insanus ē.& ut ait Seneca: Aiacē ira in furorē.furor in mortē egit:q cū resciuisset se p insaniam armenta & oues occidere incubuit gladio sibiq; mortem consciuit:de quo sic oratiāus agamēnon.

Mille ouium insanus leto dedit inclytum Vlyxem:& Menelaū se una mecū occidere clamans. extat tragedia sophoclis græca hoc titulo.αιασ μαστιγοφοροσ.i.aiax flagellifer:qua induciť aiax isanus flagello cedens boues quos credit esse agamēnonē & ulyxē.De insania orestis & aiacis ē illud satyrographi poetæ.Nō unus mentes agitat furor.ille sororibus in manibus uultu eumenidū terretur & ignib, hic boue pcusso mugire agamemnona credit aut ithacum. Ita affectus:tali uesania & furore correptus.

Libido generale uocabulū

Ira quid

Iracundia Iratus q Iracundus qui

Maniaci

Melancholia Atra bilis symilis uino

Nota uini uim

Enchylclia problemata

Genera insanie

Furor athamātis

Alcmeon matricida

Argos amphilechicū

Vbi purgatus orestes

Argos oresticum

Hadrianopolis

Aiax insanus

Aiax magistophoros

Vetant duodecim tabulæ:lege duodecim tabulaꝝ interdicitur furioso & ꝓdigo bonoꝝ suoꝝ administratio.Datq; utriq; curator:& ut ait ulpianus titulo decuratoribus furioso dandis:tā diu erūt furiosus & ꝓdigus in curatiōe:q̄ diu uel furiosus sanitatē uel ille sanos mores reperit:Curator furiosi si rē furiosi q̄si suā tradit dōmiū trāsferre nō poterit:ora.de isano loquēs ait: iterdicto huic oē adimatius pretor & ad sanos habeat tutella ꝓpinquos:ubi exposuit porphirio:qđ isani solent accipere a p̄tore curatores bonoꝝ suoꝝ: ita ut illis uti nō liceat nisi ad arbitriū alienū: apđ Varronē & Columelā puerbiale ē mente captū ad agnatos

uetāt undecī tabule. Itaq; nō ē scriptū: si isanus: sed si furiosus eē icipit. Stultitiā.n. cēsuerūt icōstantiā i.sanitate uacantē: posse tn̄ tueri mediocritatē officioꝝ & uite cōem cultū atq; usitatū. Furorē aūt esse rati sunt mētis ad oia cecitatem. Quod cum maius esse uideatur q̄ insania tamen eiusmodi est ut furor in sapientē cadere possit: nō possit insania: Sed hæc alia questio ē. Nos ad ꝓpositū reuertamur: Cadere opinor in sapiētē ægritudinē tibi dixisti uideri. A. ego uero ita existimo. M. Humanum id quidem qđ ita existimas. Non enim silice nati sumus: sed est naturale in animis tenerum quiddam atq; molle qđ ægritudine quasi tēpestate quaciatur. Nec absurde Crantor ille qui in nostra Academia in pimis fuit nobilis. minime iquit assentior his q istā nescio quā indolētiam magnopere laudāt quæ nec potēst ulla esse nec debet: nec egroto ēt nisi is qui fuerat sensus assit: siue secetur quid siue euellatur a corpore: Nā istud nihil dolere non sine magna mercede cōtigit

& gētiles đducēdū eē. Nā curator ex agnatis & gētilibus dari solet demēti: & curioso. Ideoq; ait marcellus iuriscōsultus: ab agnato uel alio curatore furiosi rē furiosi dedicari nō posse cōstat: agnato.n. furiosi nō usq; q̄q; copetit reꝝ eius alienenatio: sed q̄tenus negociū exigit admistratio. Si isanus: trutinat ꝓpenditq; uerba legis decēuiralis ꝓpria & significātia: q̄ curatorē: dat furioso: nō autē stulto tanq̄ isanire minus sit: q̄ furere: possitq; insanus tueri mediocriter usitarū uitæ cultū: cum id furiosus facere nō possit: cuius mēs penitus obcecata & ab oi rōe deuia eē credit. Mediocritatē offōrū: signate locutus: mediocritas.n. officioꝝ eē pōt i isipiente: pfectio nō pōt: q ptinet ad sanū & sapientē. Duplex.n. ē officium: alterū pfectū: qđ græci catorthoma uocāt: qđ & oisnumeros uirtutis cōtinet alteꝝ ē officiū qđ mediū dr ptinēs ad institutionē uitæ: cōis. Cato apud Ciceronē ait in.iii. đ finibus: qđ rōne actum sit id officiū appellamus: id āt nec i bōis ponit nec i malis: sed in mediis rebus: in eodē loco oñdit idē Cato tā isipiētē q̄ sapiētē sumptuꝝ q̄ secūdū naturā sint reiectur ūq; cōtraria: ita est quodā cōmune officiū sapiētis & isipiētis: ex quo efficit uersari in his q̄ media dicamus. Itē M. Tul. in. iiii. ait media officia cadere i nōnullos isipientes posse. Qu. atherius qđ scitu dignū ē: cū olim defenderet reū libertinū cui obiiciebatur qđ patroni concubinus fuisset hac defensione usus esse fert ipudicitia i ingenuo crimē ē. In seruo necessitas: in liberto officiū: ex eo impudici & obsceni aliquādiu officiosi uocitati fuēt. Non silice nati: nūc ut platonicus peripateticusq; loquit mox ut stoicus. Platonici enim & peripatetici nō tollunt affectus sed temperant: stoici radicitus euellunt apathiam suā comprobantes: & ita hoies disciplina stoica constituit saxeos plane & stupentes penitusq; ab hominis natura desciscentes. Augu. damnat hunc stuporem stoicorum. in. xiiii. & in. xviiii. de ciuitate dei. Crantor de academia: fuit hic auditor xenocratis platonis discipuli condiscipulus polemonis: q nonis opionibus ut ait eusebius in. xiiii. ꝓ orationis euangelicæ Academiam platonicam repleuerunt: scripsit crantor librum de consolatione: quē ut supra diximus. Ma. Tullius emulatus est: periit aquæ intercutis morbo. Nescio quam indolentiā stoici laudant atpathiam: idest ut sepe dictum est impassibilitatem. Hieronymus phus rhodius summum bonum statuit esse uacuitatem doloris quam græce dicit ἀναλγησίαν Cicero appellat indolentiam: estq; id uocabulum Ciceronis: sicut ēt essentia: si credimus sidonio apollinari: sic scribenti in epistola quadam: lecturus es hic etiam nouum uerbū idest essentiam: sed scias hoc ipm dixisse Ciceronem: qui essentiam & idolentiam nominauit: addēs: licet enim nouis rebus noua nomina imponere. M. Tullius in secundo de finibus: num propre idem uoluptas est: quod ut ita dicam indolentia. Cōtra hāc indolētiam & apathiā stoicorū herodes atticus uir doctissimus differit elegāter & copiose apud Au. Gellium: libro noctiū atticarum duo deuigesimo: i ea dissertatiōe oñdit: q nullus usq̄ hō qui secūdū naturā sentiret & saperet: affectōibus istis aī: q̄s πάθη.i. passiōes appellāt egritudis: cupiditatis tioris iræ uoluptatis: carere & uacare totis: posset: & oino nō dolere: immo etiam si posset obniti: ut totis careret: nō ex re id eēt melius: qm̄ langueret aius & torperet affectionū quarū dā adminiculis ut necessario plurimū iperio priuatus: dicebat.n. istos motus: aī iplicatos eē & inexos uigoribus qbusdam mēnū & alacritatibus: ac ꝓpterea si oio eos conuellamus piculū eē ne eis adherēs bonas quoq; & utiles aī indoles amittamus: moderādos eē igit & scite cōsiderateq; purgādos cēsebat: ut ea: q cū pnicie agnata sūt đtrahunt: i hāc sentētiā scribūt peripatetici & academici ueteres: i hāc ecclesiastici scriptores: Augustin. Hieronymus. Lactātius. a q̄bus cōcorditer dānat hæc stoicoꝝ apathia cuius sectatores: dum se interpidos eē & immobiles uolūt, dū nihil cupiūt: nihil dolent: nihil irascūt: nihil gaudēt: in torpore ignauæ & quasi siliceæ uitæ cōsenescūt. Merito itaq; crātor academicus taxat indolētiam quæ esse nullo modo potest: nisi plane hominem saxeū esse uelimus & omni pēitus sensu carētem.

Curator datur furioso & prodigo
Curatores infantis
Mente captus ad gētiles deducendus
Mens furiosi auia a rōe
Duplex officiū
Catorthoma
Mediū officiū
Officiosi. ipudici
Apathia stoicorum
Stupor i stoicis
Crātor
Mors crātoris
Analgisia
Indolentia
Essētia
Contra apathiā
Nō conuellendos motus aī sed. tēperandos
Indolētia esse nō pōt

Immanitatis in aīo: Augu. meminit hoꝝ uerborū huiusq; sētētiæ: cū scribēs aduersus apathiā stoicorum
Narce
quā ipē ipassibilē iterptat': sic iquit in. xiiii. de ciuitate dei. Nā oīo nō dolore dū sumus ī hoc loco miseriæ.
Narcissus
sicut qdā etiā apud seculi huius litteratoꝝ sensit & dixi: non sine magna mercede cōtingit īmanitatis ī aīo
unde
stuporis ī corpore: id ē. M. Cice. ī q̄rto de finibus dat stoicis īmanitatē uerborū. Spstuporis: græci ναρκην
Narcotica
uocāt stuporē: unde narcissus flos dictus qa caput grauat: non āt a fabuloso illo puero: Medici. Narcotica
Seneca
appellāt medicamēta: qbus stupor cōciliat' ac torpor aduersus sensum doloris: & cruciatū sectiōis. Sed ui
stoicus
deamus: hactenus crātor: nūc Cic. iāq̄ stoi
cus censet amputādos eē non solū ramos:
sed mimas ēt fibras: radiculasq; pturbatio
nē euellēdas: qd & Seneca stoicæ sectæ se-
ctator stoicoꝝ ppugnator accerrimus: ue-
hemēter cōtēdit: alacriterq; defendit plu-
ribus ī locis: q q̄dā ad lucillū epīla sic scri-
Sorites
bit. Verū satius sic modicos hēc affectus an
acervus
nīos sæpe q̄sitū: ē nostri illos expellūt: pe
Aceruualis
ripatetici tēperāt: ego nō uideo quo mō sa-
actualis
lubris eē aut utilis possit ulla mediocritas
Exemplū
morbi. Qui fortis ē argumentat' ex for-
actui
mula stoicorū strictim & breuiter nō cade
Locus
re ī sapientē egritudinē: stoicorū. n. breuia
persii
& acuta argumēta sunt: ex quo gñe sūt sori
te chrysippei hoc est aceruī siue aceruales:
ita. n. añr argumēta: qbus chrysippus stoi-
coꝝ maxius utebat': sed in longū adeo p se
q̄las pducebat: ut uix unq̄ sisteret gradū:
uixq; unq̄ terminū iponeret & finē. Sorites
ē ille: qd bonū sit id eē optabile: qd optabi
le expetēdū: qd expetēdum laudabile: qd
laudabile honestū: & alii sunt gradus: ad
hos soritas chrysippi. i. aceruos referendus
ē itellectus nouissimi carminis psiani: iuē
tus chrysippetui finitor aceruī: qd a nobis
ī appēdicula suetonii cōmētarioꝝ fuse co-
pioseq; explicatū ē. Ex hoc gñe argumēto-
rū ē illud quoq;: q prudēs ē tēperās est: q tē
perās ē cōstās ē: q cōstans ē ipturbatus ē: q
ipturbatus ē sine tristitia ē; q sine tristitia
ē beatus ē: Ergo prudēs beatus est: Sorites. i.
aceruus: quo ī psentia utit'. M. Tul. sic pro-
quãdoq̃
ducit': q fortis ē fidēs ē: q fidēs ē non timet.
q sine timore ē egritudie nō pturbatur qm̄
timori repunat egritudo: Repugnat. n. ti-
morē eē & egritudinē nō eē sicut repugnā-
Repu
tia sūt apd dialecticos diē eē & lucē nō esse
gnatia
sup quo Boe. subtiliter differit ī q̄rto con-
mētario topicoꝝ. Cōfidēs ī uitio: ait Terē
tius ī phormiōe: ē parasitus qdā phormio
hō cōfidens: q dii oēs illū pdant ubi expo
Confidens
fuit: dōatus fidus iterpres: cōfidētē p iprobo audaci ac temerario poni. Cōsimiliter apud Virgiliū. Confi-
inuitio
dētissimus noīe ē uitii. Nā qs te iuuenū cōfidētissime nfas iussit adire domos. Itē pacuius: iprobus confi
dēs nequā malus uideat'. Cōfidētia temeritatē signat & audaciā: cōfidere honestū uerbū ē: & cū laude dr.
M. Tul. in. iii. de legibus: uir excellēs & fortis cōfidere sibi debet & suæ uitæ & actæ & cōsequēti: Fidēs uero
Confi
& fidētia ī laude ponūt'. Dixit. M. Tul. in. secūdo rhetoricoꝝ fidētiā partē esse fortitudinis: p quā magnis
dentia
& honestis in rebus multū ipse aīmus ī se fiduciæ cū certa spe collocauit. Rerū præsentia. Egritudo ē tri-
Fidens
sticia mali p̄sentis timor ipēdētis: & futuri: de q̄bus mox plura. Vt seruiat: Ora. ī epistolis: q metuēs uiuit
Fidentia
li. mihi nō erit unq̄. Tot hoīes dominis seruiūt quot pturbatiōibus distrahunt': Impat libido. Imperat ti-
Ignauit
mor egritudo. Et ceteræ aī labes ipiosissimæ dominæ sūt. Ignauiā: corporē & segnitiē: uerbū uetus ē igna
Ignauiter
uit p ignauū fecit. Et ignauiter p ignaue: apd antiquos nauus dicebat' celer ac strēuus a nauium celeritate
Nauus
Ora. Nauus mane forū: uel ptinus pete tectū: p̄positio ī ut docet. M. Tul. ī oratore. Præponi cepta est notis
Ignauus
nauis & naris: uñ dicti ignoti. Ignaui: Ignari: qd dulcius uisū ē q̄ ut ueritas postulabat. Nūq̄ ē igit' pturba-
impertur
tus: huic collectioni stoicorū hoc modo peripatetici respōdent: ut imperturbatum sic interpræt̄ētur: tāq̄
batus
iperturbatus dicatur sapientis animus: qui raro perturbatur & modice: non qui nūq̄: Itē sine tristitia cū di

imanitatis ī aīo: stuporis in corpe. Sed uideam⁹ ne
hæc oro sit hoīum assentantiū nostre imbecillitati
& indulgētiū mollitudini. Nos āt nō solum audea-
m⁹ ramos ambutare miseriarū sed oēs radicū fibras
euellere: tñ aliqd relinquetur fortasse: ita sūt stirpes
stulticie alte: sed reliquit' id solū qd erit necessariū.
Illud qdē sic habeto nisi sanatus sit aīus: quod sine
philosophia fieri non pōt: nullū fore finem miseria
rum. Quamobrē qm̄ incepimus tradamus nos ei
curandos: sanabimur si uolemus; & pgrediar qdē
id longius. Nō enim de egritudine solū: quāq̄ qdē
primum sed de omni aī ut ego posui perturbatione
& morbo ut græci uolūt explicabo. Et primo si pla-
cet: Stoycoꝝ more agamus: q breuiter pstringere
solēt argumenta. Deide nr̄o instituto uagabimur.
Qui fortis ē idē ē fidens qm̄ confidens mala cōsue-
tudine loquēdi ī uitio ponit' ductum uerbū a confi
dendo: qd laudis est: qui aūt ē fidens: iis profecto
nō extime scit: discrepat. n. a timēdo cōfidere: at q ī
quē capit ægritudo: ī eundē timor: qrū. n. rerū præ-
sentia sum⁹ ī ægritudie: easdem impendētes: & ue-
niētes timemus. Ita fit ut formidini egritudo repu-
gnet. Verisimile ē igit' in quē cadit ægritudo: ī eū-
dē cadere timorē: & in fractionē quādā animi & de
missionē: quæ ī quē cadūt: in eūdē cadit ut seruiat.
ut uictū se q̄ncūq̄ esse fateatur. Quæ qui recipit:
recipiat idē necesse ē timiditatem & ignauiam: non
cadunt aūt hæc in uirū forte: igitur ne ægritudo q-
dem. Ac nemo sapiēs: nisi fortis: nō cadit ergo in sa
pientem egritudo. Præterea necesse ē q fortis sit eū

ci aiunt:qui non est obnoxius tristiciæ:nec frequens nimuisce in hoc uitio:tanquam illud sit hũanã uitã negare:alicuius animum immunem esse a tristicia & perturbatione. Sapienté non uinci merore ceterum tã gi:& cætera in hunc modum suæ sectæ respondentia:quæ non tollit affectus sed temperat. Scitum est illđ peripateticorum:oppido q̃ ellegans. Sic sapiens impturbatus dicit̃:quo mõ apyrina dicunt̃ mala punica: nõ qbus nulla duritia est granoꝝ sed qbus q minor. Qui sit temperans:longo hyperbato:ita ordinãdus ẽ textus q sit temperans & ut ĩfra repetit̃:q sit frugi:eũ necesse est esse constãtem:reliqua dicunt̃ p quãdã q̃

Apyrina

dem eẽ magni aĩ:qui magni aĩ sit.inuictũ qui inuictus sit:eũ hũanas res despiceret:atq; ĩfra se positas arbitrari. despicere autẽ nemo põt eas res:pp quas egritudine affici põt:nisi fortis. & ex quo efficitur: fortẽ uirũ egritudine nũquam affici:oẽs aũt sapiẽtes fortes. Nã cadit igit̃ ĩ sapiẽtẽ egritudo. Et quẽadmodũ oculus conturbatus nõ ẽ pbe affectus ad suũ munus fũgẽdũ:& reliquæ ptes totũue corpus cũ astatu ẽ motũ:officio suo & mũeri dest:sic cõturbatus aĩus nõ e apt' ad exequẽdũ munus suũ. Munus aũt aĩ ẽ:rõne bñ uti:Et sapiẽtis aĩus ita semp affectus ẽ:ut rõne optime utat̃:Nũquã ẽ igit̃ perturbatus. At ægritudo pturbatio ẽ aĩ:semp igit̃ ea sapiens uocabit. Verisimile ẽt illud est q sit tẽperãs: quẽ græci sophrona appellãt:cãq; uirtutẽ σωφροσυνη uocãt:quã soleo eq̃dem tum tẽpernatiã tum moderationẽ appellare:nunq̃ ẽt molestiã:sed haud scio an recte ea uirtus frugalitas appellari possit. Quod anstrigius apud græcos ualet:qui frugi homines χρησιμους appellant:idest tantũmodo utiles. At illud est latius oĩs enim abstinentia:oĩs innocẽtia:q̃ apud græcos usitatum nomẽ nullum habet:sed habere potest eulabiam. Nam ẽ innocẽtia affectio talis aĩ:quæ noceat nemini:reliq̃s ẽt uirtutes frugalitas cõtinet:quæ nisi tãta cẽt:& si iis angustiis qb'

si ĩterpositionẽ:ẽ ãt sensus ductus ex argumẽtatione stoicoꝝ & aceruo chrysippi per collectiones consectarias tẽperantẽ uacuũ eẽ egritudine:ẽ ãt tẽperãtia una ex quatuor uirtutibus q̃s cardinales uocãt:q ita diffinitur:Rationis ĩ libidinẽ dominatio uel cõtinẽs moderatio cupiditatũ:cuius ptes sũt continẽtia:clemẽtia modestia. Aristoteles ĩ tertio ethicorũ ait tẽperãtiã existere circa uoluptates corpis:bestias circa uoluptates corpis:bestias neq; tẽperãtes dicimur neq; intẽperãtes nisi p similitudinẽ. Temperãtia ut inq̃t seneca uoluptatibus ipat:alias odit atq; abigit alias dispẽsat & ad sanũ modũ redigit:græco sermone appellatur σωφροσυνη. & temperãs σωφρων. qm̃ ut interpretat̃ plat. ĩ cratylo salus & cõseruatio ẽ phronesews .i. prudẽtiæ. Frugalitas:sicut neq̃tia mr̃ uitioꝝ oĩum ẽ ita frugalitas mater cũctaꝝ uirtutũ:& sicut illa a nihilo. sterilitate:sic hæc a fruge .i. a fructu pp q̃dã aĩorũ secũditatẽ ẽ noĩata:ut docet Augustinus ĩ libro de uita beata:& M. Tullius in orõne p deiotaro:ego iq̃t frugalitatẽ .i. modestiã & tẽperãtiã uirtutẽ maximã esse iudico:nõ põt ut eleganter & uere scribit seneca studiũ salutare fieri sine frugalitatis cura:frugalitas autem pauptas uolũtaria ẽ. Frugi hoĩes:dixit Terẽ. ĩ eunucho frugi es .i. ut exponit donatus utilis & necessarius a frugibus:q qđ his fruamur dictæ sũt:Inde fructus & frumenta. Frui autẽ ẽ uesci a frumĩe quæ est sũma pars gulæ:p quã cibũ ligua demittit in uentrem:ẽ autem id nom̃ frugi oĩs generis & aptoton:đclinat̃ ãt hic & hæc & hoc frugi:& cũ oĩbus casibus iũgit̃:ut docet Priscianus libro .vi. & .xi. hĩc martialis sentacula frugi dixit:& tã frugi iuno uel le hẽre iouem: Aĩaduerti apud Quintilianũ taxari eos a qbus dr̃ frugalis & nõ frugi:tanq̃ frugalis sit dictio paꝝ pba:cũ tamẽ qđm rũ uideri potest:frugalior & frugalissimũ ĩ usu sint:qđ satis liq̃uet. testimõio iuuẽalis cũ ait:uentrẽ nihil noui frugalius & ciceronis:qui scribit in uertem:hic solus ĩtroducitur cæteri sæpe frugalissimi homines excluduntur. Item homo ordinis sui frugalissimus:qui tum accensus caio neroni fuit libuit:hoc obiter anotare propter inueteratam consuetudinem eorum in quorum ore semper est frugalis nunq̃ frugi:q a latinitate desciscũt:si Quintiliano credimus:cui haud dubie credi oportet. Illud adde:quod ãtiqui seruũ laudare uolentes frugi dicebant. tanq̃ sobrium utilem & necessarium:hinc est illud oratianum:dauus ne:ita dauus amicum mancipium domino & frugi:quod sit satis:plautus in amphitrione:ita seruum par uidetur frugi sese instituere. Idem in aulularia:hoc est serui facinus frugi facere quod ego persequor. Con similiter bonæ frugi seruus nominatur utilis bonus necessarius que locutio frequens est apud iurisconsultos. χρησιμους apud græcos χρησιμος dicitur utilis & preciosus:sed hæc dictio græca angustiorem habet significationem q̃ latina frugalitas:& frugi:cuius dictionis significatus latissimus ad utilitatem & modestiam:& temperãtiam:& innocentiam extenditur. ευλαβιαν. græco sermone eulabia dicitur innocentia reuerentia:& cautio:eulabes religiosus:uerecũdus. cautius. Ego existimo legendũ esse αλαβιαν græce enim pprie & significãter αλαβια dr̃ innocẽtia:sicut λαβηκαιλαβοσ dr̃ nocẽtia siue nocumẽtũ. Reliq̃s uirtus: fortitudinẽ:iustitiã:prudẽtiã. Pleriq; putãt:frugalitas a m̃ltis accipit̃ p sola psimonia & sobrietate:huic ait Oratius:partius hic uiuit frugi dicat̃:oppõit̃ frugalitas luxuriæ uñ ait Quintilianus ĩ tertio:frugalitas apđ sybaritas forsitã odio foret:ueteribus rõanis sũmũ luxuriæ crimen. Se. Luxurioso frugalitas poena ẽ

Tempe rantia Partes tempe rantiæ

Sophro syne Sophrõ Phro nesis Neq̃tia mater uitiorum Frugalitas mater uirtutũ

Frugies Frugi Frumẽ Frugi dicendũ nõ frugalis Frugalissimus

Frugi seruus

Eulabia Luxurioso frugalitas poena

Piso frugi Lucii pisóis.Lu.piso cognominatus est frugi a morum probitate:ex eoq; familia pisonum frugi appellata:cuius meminit pedianus asconius.Et ob hoc dixit.Mar. Tullius in oratiõe cõtra pisonem. Ore ipso patriam aspernaris:oratione genus:moribus nomen fuit'hic.Lu.piso frugi scriptor annalium:cui Gellius & Cicero & alii identidem meminerũt:q dictus est frugi lata est lex calphurnia de ambitu seuerissime scripta.
Nec p̃sidiũ reliq̃t:oñdit huiusce nominis frugi significantiã propagari ad fortitudinem ad iusticiam:ad prudẽtiã:nã reliquere præsidium ẽ timidi non fortis:nõ reddere depositum est iniusti non iusti : male rẽ gerere est stulti non prudentis:frugi autem

pleriq; putãt:teneret̃ :nũq̃ eẽt.L.Pisonis cognomẽ tãtope laudatũ. sed qa nec qui pp metum præsidiũ relinquit:quod ignauiæ : nec qui propter auaritiã clam depositum nõ reddidit:quod ẽ iniustitie: nec qui propter temeritatẽ male rẽ gessit:q̧ est stultitię frugi appellari solet eas tres uirtutes fortitudinẽ:iustitiam:prudentiam frugalitas ẽ cõplexa.& si hoc quidem commune est uirtutum : omnes enim interse nexe & iugatæ sunt: reliqua igitur & quarta uirtus ut sit ipa frugalitas necesse est:eius enim uidetur eẽ proprium motus animi appetentis regere & sedare semperq; aduersantem libidini moderatam in omni re seruare cõstantiam:cui contrarium uitium nequitia dicit̃.Frugalitas ut opinor a fruge qua nihil meli⁹ e terra oritur.Nequitia ab eo & si hoc erit fortasse durius:sed tẽtemus & lusisse putemur si nil sit

Præsidiũ appellatur in quem tales noxæ nõ cadunt.
Desertor Ex quo colligit̃ frugalitatẽ complecti ut iã
capite pu dictũ ẽ fortitudinem iusticiã:& prudẽtiã:
nitur p̃sidiũ ãt dictũ ẽ qa extra castra p̃sidebant
Depositũ ĩ loco aliquo : quo tutior legio eẽt: auctor.
M.Vario q reliq̃t p̃sidiũ peccatũ desertionis: subit:desertor aũt capite puniri solet: quãuis nõ oẽs desertores similiter puniendi sint ut docẽt iurisc̃õsulti titulo d̃ re militari. Clã depositũ nõ reddidit. Depositũ est ut iq̃t Vulpiãus qd̃ alicui custodiendũ datũ ẽ fideiq; eius cõmissũ:nõ reddere depositũ maxĩa iniusticia ẽ:& uiolatæ fidei crimen p̃fidiosũ ac detestabile:cũ nemo d̃ponat nisi apd̃ amicũ : & apud eũ quẽ fidissimũ eẽ credidit:& adeo res deposita reddẽda est ut ẽt si deterior reddat̃ q̃li nõ reddatur:agi depositi possit:cum.n.deterior reddit̃ põt dici dolo malo redditã nõ esse:hic est illa satyrica lamentatio: spumãtibus ardens uisceribus.Sacrũ tibi quod nõ reddat amicus depositum.Male rẽ gessit:sicut bene rẽ gerere prudẽtis est ita male rẽ gerere insani:quod & iurisc̃õsultorũ testimonio satis clare & oratiana sentẽtia cõprobat̃:si male rem gerere insani est.Cõtra bñ sani. Imperator dicit̃ res gerere idest sustinere non facere translatum ad his qui honera gerunt idest sustinent actio dat̃ negocii male gesti;laudat.Mar. Tullius in oratione ꝓ quintio equitem romanũ quod eẽt sui negotii bene gerens:Idẽ in oratiõe pro roscio comedo : at enim tu tuum negocium gessisti bene. Gere & tu tuum bene. Et iugatæ sunt : coniunctæ:iugatum coniunctum significat a iugo dictum: & ita legit nonius hunc locum quidam legere;malunt iugæ pro iugatæ. Antiqui iniuges boues dici uoluerunt iugũ nunq̃ ferentes:& uirtus iniugis dicta qd̃ iugum nesciat:nec unquã sit iugo præmenti subiecta:
Iugatũ quomodo autem uirtutes inter se copulatæ sint & connexe.Et q unã habuerit:oẽs hr̃e dicatur;supra latissime explicaui. Appetentis:aius mortalium est cupiditatis inexplicabilis & in exhaustæ auiditatis:ad quã
Iniugis boues coercẽdam frugalitas hoc est temperantia pro freno est:illa enim suffrenat ac regit appetitiones ĩmodicas
Aius mortalium cupidus & efferuescentes. Frugalitas a fruge:ex nominis interpraætatione res lucidior fit : q̃ græce etymologia : latine uerilo quium nuncupatur. ετυμον enim græce uerum significat: λογοσ rationem:sed quia ueriloquium ut inquit boetius minus in usu latini sermonis habet̃.M.Tullius extymologiam uocat notationem quia notãm facit rem de qua prædicatur. Aristoteles symbolon nominat : quidam uim intuiti originationẽ uocant: ex
Ethymologia q̃ dñr augumenta:habet enim ut auctor est Quintilianus aliquando usum necessarium quotiens interp̃
Veriloquium. tatione res de qua quæritur eget:ut cum.Mar.Celius sese hominem frugi uult probare :nõ quia abstinens sit:sed qa utilis multis idest fructuosus:unde & ducta frugalitas : Diximus supra frugi & frugalitatẽ a fruge deduci:fruges autem a frumine:quæ pars gurgulionis est:perquam cibaria in uentrem demittunt̃:ap-
Notatio Symbolõ pellatione autem frugum principaliter continentur frumenta & legumina : quod ex plinii lectione planũ
Originatio ẽ:q in.xviii.sic refert : nunc natura indicabitur frugum.sunt autem duo prima earum genera frumẽta & legumina:sed frugis significatio latius serpere cœpit:q̃ pro redditu accipit̃ : ut docet Vlpianus : non solũ
Appellatio frugũ quod frumẽtis & leguminibus:uerum etiam quod ex uino uel ex siluis ceduis. Cretifodinis lapicinidis capitur. Iulianus iurisc̃õsultus scribit falsum esse fruges omnes eẽ quibus homo uescatur:nõ enim carnes: aut aues aut poma fruges dici:quod ait poma non dici fruges nescio an satis perite. Nam plinius :cor.taci-
An poma fruges sint tus:Collumela arbores pomiferas appellant frugiferas:tanquam fruges arborum poma sint. Annotãdum.
Frugifere arbores qd̃ frugis rectus casus est frux;ut docet.Ma. Varro in libris de analogia:apud festum pompeiũ legitur pãtices frux uentris:idest pinguitudo:quidam perperam legentes corrumpunt & pro frux fluxus dñt depra
Frux uata dictione & sensu. Voluit.n.festus docere quod pantices significantur pinguitudo.uentris & extuberã-
Pantices tia:qod frux notat:cum flexus contrarium signet :hodie quoq; uulgus pantices appellat i homine uẽtrioso. Plautus in pseudolo : eo uos uestros pantices adeo madefacitis:cum ego sim hic siccus. Nequitia ab eo
frux qd̃ ne quicquam est:supra dictum est ex auctoritate diui Augustini nequitiam matrem esse oium uitiorũ
Oĩa mala ĩ malitia & neq̃tia Africanus scripsit omnia mala proba flagitia:quæ homines faciunt in duabus rebus esse malitia scilicet atq; neq̃tia:ubi nequitiam intelligi uult luxum uitæ proditum & effusionem immodicam pecuniarũ . sicut

nequam

nequam hominem ꝓdigū nihili:neq; rei neq; frugis bonæ ueteres dixerūt.M. Varro ex ne& qcq̄ media syl laba extrita neq; cōponi demonstrat in libris de latina ligua.sic nequitia a neqcq̄ noīata ē siue a nihilo ex eo qd neqcq̄ sit:uel ꝙ nihil sit.nihil ē.n.ut inqt Aug.omne quod fluit:quod soluit: qd liquescit:quod semp pit.Ideo tales homines ē perditos dicimus.Alias nequitia pōit ꝓ lasciuia & petulātia libidinū ut apd Ouidium.Nequitia est q̄ te non sinit esse senem.Et apud epigrāmatarū poetā. Nequitias tellus scit dare nulla magis. Heracleotes:dionysius:stoicus hic fuit:de quo dictum est in secūdo comentario:q ex renibus laborauit.

Nequā
Perditi hoīes

ab eo:qd nequicq̄ est in tali hoīe.ex quo nihil idem dicit̄.Qui sit frugi igit̄ uel si magis moderatus: & tēperās:cū necesse ē esse cōstantem:qui autem constans quietum.q̄ quietus ꝑturbatione omni uacuum.ergo etiam ægritudine & sunt illa sapientis. aberit igitur a sapiente ægritudo.Itaque non īscite heracleotes.Dionysius ad ea disputat:quæ apud Homerum achilles queritur:hoc opinor modo.

Corq; meum penitus turgescit tristibus iris.
Cum d̄core atq; omni me orbatum laude recordor.

Num manus affecta recte est: cum in tumore est? aut num quippiam membrum tumidum ac turgidum non uitiose se habet:sic igitur īflatus & tumēs animus in uitio est:sapiētis autem animus semper uacat uitio:nunquam turgescit:nūquam tumet.at iratus animus eius modi est.Nunquam igitur sapiens irascitur.Nam si irascitur etiam concupiscit:ꝓprium est enim irati cupere a quo læsus uideatur ei q̄ maximum dolorem inurere:qui autem id concupierit:cū necesse est:si id consecutus sit: magnopere letari.Ex quo fit ut alieno malo gaudeat:qd quoniam non cadit in sapientem: ne ut irascatur quidem cadit.si autem caderet ī sapiētem ægritudo:caderet etiam iracundia:qua quoniam uacat ægritudīe etiam uacabit.Etenim si sapiens in ægritudinem cadere posset.posset etiam in misericordiam: posset ī inuidentiā:nō dixi inuidiam:quæ tum est: cum inuidetur.Ab inuidendo autem inuidētia recte dici potest:ut effugiamus ambiguum nomen inuidiæ:qd̄ uerbum ductum ē animis ituēdo fortunā alterius

Corq;meūq; penitus.homerus nona iliados rhapsodia scribit ulyxem phenicem & aiacē legatos ab agamēnone missos eē ad ulyxē placādū.Exorādūq;:q post responsa data ulixi & phenici:sic ad aiacē uerba fecit:que o generose aiax thelamoniedi xisti ea mihi oīa in bonā partem accipiūt̄: sed cor meū tumet irarū estu:cū recordor quāta me cōtumelia agamēnon afficit.Versus græcus ap̄ homerū hic ē αλομονοιδλατε ταν κραδιηνχολωοβο ττεκειμον μνησομαι .i.sed mihi tumet cor ira:qn̄ recordor p̄teritorū. Num mānus affecta.disputatio dionisii progreditur hoc sensu sicut mānus cū ī tumore est uitiosa ē:sicut aliud membrū cū turget uitiose se habet.ita aīus tumens in uitio est q̄liter achilles ait cor suum turgescere estu iracundiæ.aīus autē sapientis nūq̄ turget & consequēter nunq̄ irascitur: cum ex ita tumor ille proueniat:& cū iracundia nō cadat ī sapientē nec cadet qdem egritudo cum tales affectiones ex eodē uertice eliquatæ sint tanq̄ ista cōsectaria sint: quæ gradatī a Cicerone memorātur. In tumore est. Cum turget aliquo uitio. Si irascit̄ concupiscit ex diffinitiōe iræ:quā diffiniūt cupiditatē esse ulciscendi siue doloris reponēdi. Inurere:quemadmodū notæ inustæ cauterio idelebiles sūt.ita inuri dr̄ dolor:q sit futurus diuturnus & peremnis.sic inusta ignominia dicta. Posset ī misericordiā.si misericordia uirtus est non ne merito laudari debet sapiens misericors:nō ne in sapientem cadere deberet misericordia quod est laudis:sed Cicero hoc ī loco tanq̄ stoicus inter uitia aī misericordiā numerat. Et ita Seneca q se addixit sectæ stoicorū austeriori. uitiū iqt aī est misericordia. nec miserebit̄ inqt sapiens sed succuret.Et quemadmodū religio deos colit supstitio uiolat. Ita clementiā māsuetudinemq; oēs boni p̄stabunt.misericordiam āt uitabunt.

mauis
Animus tumens in uitio
Inusta ignomínia
Misericordia
Vitium

Est enim uitiū pusilli aī ad speciem alienorū malorum succidentis. Augustinus quoq; ī nono de ciuitate dei.stoicorū iquit est misericordiā solere culpare.Ceterum longe melius & humanius ac piorum sensibus ac cōmodatius sentiūt illi:q misericordiam ut uirtutem laudant.Et bonum hoīem uocāt misericordem. Qui etiā Cicero alibi tāquam peripateticus:non dubitauit misericordem appellare uirtutem: quā stoicos īter uitia numerare nō pudet.nā ī Cæsaris laudem scribens ī orōne ꝓ ligario iqt nulla d̄ tuis uirtutibus plurimis nec gratior nec admirabilior misericordia est.Quid est aūt misericordia inquit Augustinus:nisi alienæ miseriæ quedam ī nostro corde cōpasso:quasi utiq; possumus subuenire compellimur. In iuidentiam.Maluit Cicero inuidentiā:q̄ inuidiam dicerre:tanquam inuidentia inuidi sit inuidia eius cui inuidetur sed in freq̄nti usu est inuidia magis quam inuidentia:apud doctos indoctosq; indiscriminatī. Animis intuendo:tanquā inuidere sit nimis uidere & intueri alienam fœlicitatem.hæc enim particula.In.nō semper priuatoria est.sed aliqn̄ habet uim augendi. Vt est in menalippo.legere malim ī menalippa.est enim fabulæ nomen ductum a menalippa.de qua in uinculis coniecta ac metapontum d̄portata.& eius nato nomine booto multa fabulāt̄.quod & Stra.memorat ī sexto geographiæ: de hac dixit poeta asius: bootū speciosa menalippa in dii regia peperit.M. Varro ī secūdo d̄ re rustica ait bouem seruasse filios neptūni e me

Misericordia Virtus
Misericordia quid
Inuidentiā
Inuidia
In

Menallippa
Menalippa amazon
Menalippus

nalippa ne in stabulo infantes grex bouum obtereret. De hac menalippa: cuius noie cōpositæ sunt fabulæ i tellexit Iuuenalis cum ait. Syrma uel antigones seu personā menalippes fuit altera menalippa amazonū regina quam uicit hercules: eiq; ablato baltheo salutem dedit: Cuius Diodorus & trogus meminerūt. menalippus āt ille tidei interfector notus est: cui caput ante obitū corrosit tideus ex rabie: qui apđ statiū ita uociferat̃ Caput o mihi si quis apportet menalippe tuū: sed nō hic plane dignus uidet̃: cuius nomie fabula scriberet̃: fuit alter menalippus tidei frater: quem tideus in uenatu fertur peremisse. ob idq; fratricidium

ut est in Menalippa: Florem quisnam liberum inuidit meum? male latie uidetur: sed præclare Actius: ut enim uidere: sic iuidere florem rectius quam flori dicitur. nos cōsuetudine prohibemur. poeta ius suū tenuit: & dixit audatius. Cadit igit̃ i eundē & i uidere & misereri. Nā q dolet rebus alicuius aduersis idē alicuius etiā secūdis dolet: ut Teophrastus i teritū deplorans Calisthenis sodalis sui reb[9] Alexādri prosperis angitur. Itaq; dicit Calisthenē icidisse

Inuidit florem

exulasse. Igitur i menalippa fabula græca erat hic uersus: quē i latinum uertit actius poeta tragicus: quisnā florem liberū iuidit meū. quo uersu ut coniectatorie suspicari possumus. menalippa inducebatur erūnas suas eiulās & de filiorū sorte coqrens: q pene obtriti sūt instabulo a bouum grege: sēsus sic ordinat̃. ex psona menalippes per interrogationē conquestionēq; quis inuidit flori filiorū meorum. meū enim liberum p meorū liberoꝝ antiqua locutiōe dictū accipe: sicut inuidit florem: auctore uetustate coniunxit cum cusatiuo potiusq̃ cum datiuo: quod rectius esse sentit Cicero: nā sicut uidere cum accusatiuo iungitur: ita i uidere quod ualde uidere significat scite cū eodē casu copulatur: cum compositum uerbū simplicis regulam sequatur. subscribit huic rei Quintilianus: qui notat ueteres dixisse inuidere hanc rem & adulari hūc quintiliani uerba ex libro nono subieci quæ sunt hæc. huic rei inuidere: non ut ueteres omnes & cicero p̃cipue: hanc rem & incūbere illi non in illum: & plenū uino non uini: & huic non hunc adulari: iam dicit̃ & multa alia. Male latine uertit̃. non uituperat actium in translatione: sed indicat in uersu græco fuisse uerba quedam non translaticia: quæ in latinum uersa non retinent elegantiam græcæ facundiæ. Consuetudine prohibemur: Consuetudo obtinuit ut inuidere huic rei cū datiuo non hanc rem cum accusatiuo dicamus. Est āt cōsuetudo regina rerum & maxime uerborum ut inquit Gellius: Ideoq; dixit Quitilianus

Inuidiere rem adulari hunc
Consuetudo regina uerborū
Vtēdū sermone ut nummo
Liberior poeta q̃ orator
Verba poetica

cōsuetudinem certissimam esse loquendi magistrā: utendūq; sermone ut nūmo. cui publica forma ē. Poeta: actius. Ius sum: ius poetarū est ut in uerbis liberiores sint & figuris audaciores & translationibus licentiores q̃ ipsi oratores. M. Tullius in primo de oratore. ē inqt finitimus oratori poeta numeris astrictior paulo. uerborū autem licentia liberior. Inde uerba quedam poetica dicta: quæ peculiariter decēt poetas: qbus raro utetur orator. Idem. M. Tullius in tertio de oratore. habet ēt i oratiōe poeticum aliquod uerbū dignitatem. M. Varro testatur se poeticis multis uerbis magis delectari q̃ uti. Antiquis magis uti q̃ delectari. Dolet aduersis. hoc ad misericordiā refertur. Dolet secūdis: Hoc inuidentiæ est nā ut Oratius decenter scripsit & uere. inuidus alterius macrescit rebus opimis. Et a Statio dictum est. Egraq; letis iuidia. Plutarchus libellum condidit: de inuidia: & odio: quo subtiliter disseruit. quid ab odio iuidia differat: ubi hæc summa consit odium eē aduersus malos: inuidiā aduersus felices. Nascitur. n. odium ex opinione quam habemus quod is quē odimus: malus sit. Inuidia uero gliscit ex secūdis rebus alicuius fortunati. odimus iuste: inuidemus iniuste: odisse malos: palam profitemur iuidere fœlicibus & bonis pudet cōfiteri. Præterea odiū i brutis aīantibus existit. Inuidia in solis est hoibus. Extat basilii uiri doctissimi sanctissimiq; liber de iuidia quo docet inuidos serpētibus esse pnitiosiores: si qdē serpentes per plagas emittunt uirus pestiferum. Inuidi ipso ēt aspectu noxū esse credunt̃. Sed sicut rubigo ferrum. Ita inuidia aīum inuidi exest & consumit & ut dicit Alexander magnus apud quintū curtium. Inuidi sunt ipsorummet tormēta: Scite lacedemōius agis dixit inuidos duplici dolore torqueri. Nā dolent inquit & ex suis malis & ex alienis bonis. Ouidi. quoq; de inuidia loquens eleganter dixit. Intabescitq; uidendo successus hominū carpitq; & carpitur una. In teritū calisthenis: Calisthenes olinthius pĥius familiaris fuit Alexādro magno. ex cōdiscipulatu apud Aristotelem: accitusq; ab ipso rege ad prodenda memoriæ gesta eius asiatica. huic nocuit immodica libertas grauitasq; inuisa regi. cum haud quaquā male assentantium accōmodatus ingenio esset: nam cū alexander magnus ex presico superbiæ regiæ more adorari uellet acerrimus iter recusantes calisthenes fuit: palam dictitans alexandrum adorandū non esse: quæ res & illi & multis pricipibus macedonū exitiū fuit. si quidē Alexāder calisthenem propter adorationis persicæ interpellatum morem cōiuratiōis: cuius auctor fuerat hermolaus conscium fuisse criminatus est. Eumq; truncatis crudeliter membris abscissisq; auribus ac naso labiisq; deformatū cum cane i cauea clausum circumferri iussit diuq; ortū excruciatūq; tandē necauit. qdam autumant a lisymacho. qui præcepta uirtutis solitus erat a calisthene haurire: uenenum ei datum i remedium calamitatum idque adeo alexandrū egre tulisse: ut lisymachum obiici ferocissimo leōi iuberet. alii crucisusixum expirasse phibent: alii i compendibus seruatum ob nimiā aruinā cōcreto pudore ac sordibus supremum diē obiisse. quod constat nullius cedes maiorem apud græcos alexandro excitauit iuidiam q̃ quod præditum optimis moribus artibusque calisthenē torserit occideritque. indicta qdem cā auctores Plutarchus. Iustinus. Curtius: cæteri de hoc ait Seneca libro. yi. questionum naturaliū. fuit calistheni nobile ingenium & furibūdi regis impatiens. hoc est alexandri crimē eternum: quod nulla uirtus: nulla

Odium Inuidia
Odium i brutis
Inuidia i hoibus
Duplex tormētū inuidi
Nex calisthenis
Dira Alexādri crimen eternum
mors calisthenis

bellorum

bellorum fœlicitas redimet. Nã quotiens dicetur occidit persarum multa milia: opponetur & calisthenẽ quotiens dictũ fuerit occidit dariũ dicetur: sed calisthenẽ occidit. De atroci calisthenis nece intelligi uoluit Ouidius in ibin sic scribens. Inclususq; necẽ cauea patiaris: ut ille. Nõ profecturæ cõditor historiæ in quo explicãdo laburãt cõmẽtatores: creditũ est aristotelẽ ob calisthenis necẽ. cui generis propiqrate coniunctus erat: excogitasse illud uenenum stygis aquæ: quo perit Alexander magnus. Theophrastus ille peripateticorũ eloquentissimus doctissimusq;: q ex diuinitate loq̃ndi nomẽ inuenit librum cõposuit cui titulus est calisthenes siue de luctu. In quo calisthenis sodalis interitũ miserãter deplorat: cuius Laertius quoq; diogenes mẽtionẽ facit. In hoĩnem: alexandrũ intelligit. Rebus secũdis uti. pleriq; oẽs ignorant: quẽadmodum uti conueniat rebus secũdis. namq; fortũæ indulgentia. intumescunt isolenter eiusdẽ ictibus affliguntur intẽperãter. Ille aũt dicitur bene uti rebus secundis: quẽ secunda fortuna nõ effert elatius: sicut nec ad uersa pessundat. Qui sperat infestis: metuit secundis alterã sortem. Laus romanorũ est: q neq; eos secundæ res extulerunt nec aduersæ minuerũt. In laudẽ pompeii est illd Lucani elogium. Nec te uidere superbũ ꝓspera belloꝝ: nec fractũ aduersæ uidebũt.

Locus ouidii

Calisthenes theophrasti

in hominẽ summa potentia: summaq; fortuna: sed ignarũ quẽadmodũ reb⁹ secũdis uti cõueniret. atq quẽadmodum misericordia egritudo est ex alterius rebus aduersis: sic inuidẽtia ægritudo ẽ ex alterius rebus secundis. in quem igitur cadit misereri: in eũdem etiam inuidere. Non cadit autem inuidere ĩ sapiẽtem: ergo ne misereri quidem qd' si hoc ægre ferre sapiens soleret: misereri etiam soleret: abeſt ergo a sapiente ægritudo. hæc sic dicuntur a stoicis: cõcluduntur q; contortius. sed latius aliquãdo dicẽda sũt & diffusius: sententiis tamen utendum. est eorũ potissimum: qui maxime forti: & ut ita dicã uirili utũtur ratione: atq; sentẽtia. Nam peripatetici familiares nostri quibus nihil est uberius: nihil eruditius. nihil grauius: mediocritatem uel ꝑturbationũ uel morborum animi mihi non sane probãt. Omne. n. malum etiam mediocre magnum est. Nos autẽ id agimus: ut id in sapiente nullum sit omnino. Nam ut corpus etiam si mediocriter ægrum ẽ sanum non est: sic si in animo est ista mediocritas caret sanitate. itaque preclare nostri. ut alia multa molestiam: sollicitudinem: angorem pp similitudinem corporum ægrorum egritudinem nominauerũt. hoc propc modũ uerbo græci omnem aĩ perturbationẽ appellant. Vocant. n. παθος. idest morbum: quicunq; est motus ĩ animo turbidus: nos melius: ægris enĩ corporib⁹ simillima est animi ægritudo. At nõ similis ægrotationis est libido: nõ moderata letitia: que est uoluptas aĩ elata & gestiens: ipẽ enim metus nõ est morbi ad modum similis: quamquam ægritudi-

Contortius: implicatius strictius: nodatius. Sunt enim contortæ stoicorũ cõclusiunculæ: nodosæ: senticosæ. Virili ranõe: stoicos dicit': quorũ uirilis nimis ẽ snĩa. Et ut dicã quod sentio ab hoĩs igenio penitus aliena. Familiares nr̃i: Cicero libro quinto de finibus maxime probat disciplinam ueterũ peripateticoꝝ: quos ait academicos esse. ex quorũ scriptis & institutis: ut ipsius uerbis utar: cum oĩs doctrina liberalis oĩs historia oĩs sermo elegãs sũmi põt: tum uarietas tanta est artiũ: ut nemo sine eo istrumento ad aliã rem illustriorẽ satis ornatus possit accedere: ab his oratores ab his ĩpatores. ac reꝝ publicarũ principes extiterũt. mathematici poetæ. musici medici deniq; ex hac tãq̃ ex oĩum artiũ officia ꝑfecti sũt. Mediocritates ꝑturbationum. Iã sepe dictum est peripateticos affectus mediocriter tẽperare: quos stoici radicitus euellũt. Lactãtius. Augustinus. Hieronymus peripateticos rectius sensisse autumãt: ꝓpterea qd naturalia sũt. hæc nõ uolũtaria: & nobiscũ simul nata scite eleganterq; ait Lactantius. stoici ergo furiosi: q ea nõ temperãt sed abscindũt a rebus. q̃a natura ĩstitis castrare hominẽ quodãmõ uolũt: qd tale ẽ. quale si uelint aut metũ detrahere ceruis aut uenenũ anguibus: aut irã feris: aut placiditatẽ pecudibus. & mox paulo hoĩes prudẽtes nõ intelligunt. cum uitia ex hoĩe tollunt ẽt uirtutẽ se tollere. sed nũc Cice. stat a stoicis aduersus ꝑipateticos: aliubi aũt stoicos desciscere a natura. Caret sanitate: Seneca. q & ipẽ dogmatis stoici assertor est: in hanc sentẽtiã sic scribit. ego nõ uideo quo mõ salubris esse aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Angorem: angor est egritudo premens. Vocãt pathos. i. morbũ. M. Tullius in tertio de finibus in hãc sentẽnã: perturbationes animorum uitã insipientiũ miserãq; reddũt: q̃s græci pathe nominant. poteram ego uerbũ interpretãs morbos appellare: sed nõ conueniet ad oĩa: q̃s enim misericordiã aut ipsam iracundiam morbum solet dicere: at illi dicunt pathos. sit igiẽ ꝑturbatio q̃ nomine ipso uitiosa declarari uidetur. A. Gellius affectus uel affectiones dici ait a latinis phis: que græci pathe appellant. Quintilianus in. vi. capite de affectibus duæ sunt inquit affectuum species alterã enĩ græci pathos uocãt. quam nos uertentes recte ac proprie affectum dicimus. Idem docet affectuum quosdã concitatos esse: quosdam mites & compositos. Lactantius modo uitia modo affectus nuncupat. Augustinus motus animi quos græci pathe dicunt perturbationes affectiones uel affectus: sed expressius passiones uocari tradit quæ moderatæ in sapientem cadunt secundum peripateticos: ab eo quod græce dicitur pathos.

Cõtortæ conclusiones

Ob austeritatem ĩmodicã

affectus naturales

Qui uitia tollit uirtutem tollit

Angor

Pathe

Morbi

Affectõnes affectus

Passiões

Patheti ca oratio — oratio pathetica noiata est: quā ex rhetorica arte præcipitur dirigi oportere aut ad indignationē aut ad misericordiam. taurus quoq; philosophus: grauiter: & copiose disseruit non priuationem παθῶν idest passionum esse utilem: quam græci στέρησιν dicunt sed mediocritatem: quam metriotita illi appellant. nūc. M. tullius melius significantiusq; ait a latinis egritudinē aī & pturbationes: q̄ a grecis pathos. i. morbū; cum q̄dam pturbationes sint nequaq̄ similes egrotatiōis ut libido & leticia. Causa morbi inuenta: medici logici

Logici medici — q rōnalē medicinā ꝓfitent̄: necessariam esse ponunt abditaꝝ & morborū cōtinentiū causaꝝ noticiam deinde euidētium. abditas cās uocāt: in qbus

Abditæ causæ — requiritur ex quibus principiis nostra corpora sint: qd secundā quid aduersam ualitudinē faciat: neq; enim credunt posse eū scire qūo morbos curar̄ cōueniat: q unde sint ignorent. Euidentes uero cās appellant: i qbus querunt initium morbi calor attulerit

Euidētes causæ — an frigus. fames an facietas: & q̄ similia sūt. occursurū. n. uitio dicunt eū qui originem non ignorauerit. Quæ sūt genera quatuor duæ perturbationū bigæ sunt: a malis una

Duæ pturbationum bige — & cupitis altera. phi. n. dicunt quatuor esse perturbationes siue passiones: duas a bonis. duas a malis opinatis rebus. Nā dolere & ti

Dolere — mere duæ opiniones mali sunt una p̄sentis

Timere — altera futuri. dolor presentis timor futuri.

Gaudere — Item gaudere & cupere sunt opiniones bo

Cupere — næ: una præsentis: altera futuri: gaudiū p̄

Opinio fons pturbationum — sentis: cupiditas futuri. hæc quatuor passiones nascūt̄ ex coniunctione corporū & hebetudine animorū: qd & Virgilius luculēter expressit in. vi. cum ait. hinc metuūt cupiūtq; dolent gaudentq;. Nec auras suspiciunt clausæ tenebris & carcere ceco. De his ī pn̄ia cicero latissime ac copiosissime disserit. ostendēs opinionem esse fontē originalem istarum perturbationum: tāquā tristes simus. timeamus. gaudeamus. cupiamus. ex eo quod opinemur ita eē faciendū. Citetur: cōmoueatur excitetur. Voluptas gestiens: quasi gesticulatione quadam & ge

Tristitia — stu se gaudere significans. Gestire eni est cu

Tristitia i bono — pere & letari. Libido: supra dictum ē libidinem uocabulum eē generale. Et ad oēm cupiditatē referri. Malorum. s. opinione.

Impendentis: quod futuri est. Egritudo exp̄ssius enucleatiusq; dicit̄ ab ecclesiasticis doctoribus tristicia. Cætera alias: i q̄rta tusculana disputabitur de reliquis pturbationibus. Nullo modo existimo: ut stoicus negat in sapientem cader̄ egritudinē siue tristiciam. peripatetici uero qui affectus nō tollūt sed tēperāt. dicūt dolebimus sed parū. Cōcupiscimus sed parce: irascemur sed placabimur apd̄ ecclesiasticos tristicia i bono usurpat̄. Nā laudat apostolus corin

Tetrum — thios quod cōtristati fuerūt secūdū deū. Nūc Cicero ex stoica doctrīa p̄cipit fibras

Mœror thyestæ — etiam euellendas esse egritudinis siue tristiciæ: eamq; quantum fieri potest: fugiēdam esse lōgissime. Tetra res est: tetrum dicit̄ uitabile fedum: crudele amarum. Tantalo prognatus: thyestes significatur filius pelopis: nepos tātali: pronepos iouis: de quo tragici poetæ tragedia scriptitarunt: qualis est apud Senecam. titulo argumentoq; thyestes. Verba hæc sūt tragici poetæ ueteris: siue is actius siue pacuuius sit siue q̄piā alius: q inducebat thyestem fractū mœrentē egritudine sese cōficiētē: postq̄ resciuit sibi appositos fuisse a fratre atreo filios epulādos. q apud Senecā exclamās rogat iouē ut ip̄m telo trisulco petat. ut per pectus ipsius trāsmittat flāmeā

facem

ni est finitim⁹: sed ꝓprie ut egrotatio in corpore sic ægritudo in animo nomen habet non seiunctum a dolore. Doloris igitur huius origo nobis explicāda est: idest causa efficiēs ægritudinem in animo tanq̄ ægrotationem ī corpore. Nam ut medici causa morbi inuenta: curationem esse inuētam putāt: sic nos causa ægritudinis reperta: medēdi facultatem reperiemus. Est igitur causa omnis in opinione: nec uero ægritudinis solum: sed etiam reliquarum omniū perturbationū: quæ sunt genere quattuor: partib⁹ plures. nā cū omnis pturbatio sit animi motus: uel rationis expers: uel rationem aspernās: uel rationi non obediēs: isq; motus: aut boni: aut mali opinione citet̄. bifariā quattuor perturbationes æqualiter distributæ sunt. nā duæ sunt ex opinione boni: quarum altera uoluptas gestiens. idest præter modum elata lætitia opinione præsentis magni alicui⁹ bōi. Altera cupiditas quæ recte uel libido dici pōt quæ est immoderata appetitio opinati magni boni rationi non obtēperās: quæ uel cupiditas recte: uel cupido dici potest. Ergo hæc duo genera uoluptas gestiens: & libido bonorum opinione turbātur: ut duo reliqua metus & ægritudo malorum. nam & metus opinio magni mali impendētis. & ægritudo est opinio magni mali præsentis. & quidem recēs opinio talis mali: ut in eo rectum uideatur esse angi: id autē est ut is qui doleat: oportere opinetur se doler̄. His autem pturbationibus: quas ī uita hominum stultitia. quasi quasdam immittit furias: atq; incitat, omnibus uiribus atq; opibus repugandū est. si uolumus hoc quod datum est uitæ: trāquille placideq; traducere: sed cetera alias [ ] nūc ægritudinem si possumus depellamus. Id enim sit propositum: quando quidē eam tu uideri tibi in sapientem cadere dixisti. quod ego nullo modo existimo. Tetra enim res est misera detestabilis: omni contentiōe uelis ut ita dicam remisq; fugienda. qualis enim tibi ille uidetur. Tanta

lo ꝓgnatus Pelope natus: quiquondã ſocero a Oenomao rege Hippodamiã raptis nactus ẽ nuptiis. Iouis iſte quidẽ pronepos: tam ne ergo abiectus tã ꝗ fractus? Nolite ĩquit hoſpites adire ad me: illico iſtic: ne cõtagio mea bõis: umbra ue obſit: tãta uis ſceleris ĩ corpe hæret. Tu te thyeſta dãnabis: orbabiſq; luce: propter uim ſceleris alieni. Quid illũ filiũ ſolis. nõne pr̃is ipſius luce indignũ putas? refulgere oculi: corpus macie extabuit lachrymæ pedeꝛ humorem exanguis genas ſitu nidoris, barba pedo

facem apud Diomedẽ grãmaticũ pro exmplo figuræ quæ climax dicitur ſiue gradatio. referuntur uerba hiſce cõſimilia cũ ait apud noſtrũ ẽt tragicum ſic. Ioue ꝓgnatus ẽ ut peribẽt tãtalus ex tantalo ortus pelops ex pelope ſatus atreus: qui noſtrũ porro ꝓpagat genus. A ſocero oenomao: hiſtoria pelopis notiſſima: qui curruli certamĩe ſuperauit oenomaũ. Eiuſq; filiã noĩe hippodamiã abduxit uxorẽ: q̃ ex re dolore affectus oenomaus ſibi mortẽ conſciuit. Iouis iſte pronepos: thyeſtẽ dicit. ex ioue enĩ natus tãtalus filiũ genuit pelopẽ thyeſte patrẽ. Vmbra ne obſit. adeo pollutũ ſe damnat thyeſtes: ut exiſtimet umbræ ſuæ tactu poſſe hoĩes ledi & commaculari. Tute thyeſta uerba. M. tulli p apoſtrophẽ: quem accuſat qd̃ ĩ tãta egritudĩe ſit ob fraternum ſcelus. eſt aũt thyeſta uoc tiuus ſiue ſalutatorius. caſus: ex formula noĩum primi ordĩs: ut atrida & anchiſa & alia id genus uſurpanꝛ. Seneca. bonum ẽ thyeſta qd̃ mala ignoras tua. Quod filiũ ſolis: oetã ſignificat quẽ una cum perſe ꝓgenitum ex ſole ferunt: q cum filiã medeã reſciuiſſet una cũ iaſone clam abſceſſiſe aſportato aureo uellere cũ his: qui in prõptu erãt militibus inſecutus abeuntes conflixit ĩ littore: ubi a meleagro occiſus ẽ. Fabulæ tradunt medeã fugientẽ ſecũ abduxiſſe fratrẽ abſyrtum q̃ ut mora reꝛ aliqua fraude: patrẽ iſequẽtẽ: fratrem interemit atq; ita diuellit diuulſaq; mẽbra p agros diſſipat ĩ multis inueniẽda locis. a q̃ diſſectiõe tomos ciuitas illa noĩata ẽ. oeta cognitis filii mẽbris quæ diuulſa in itinere reperit moerore & triſticia confectus extabuit. Et ita inducebaꝛ a tragico poeta. nũc. M. tullius accuſat oetem inſolabilẽ dolẽtẽ: & egritudine tabeſcentẽ ob caſũ filii & filiæ ſcelus. Patris: ſolis. Refulgere: pro refugerũt: uerba ſũt tragici poetæ: qbus exprimiꝛ oeta; maceſcens tabeſcẽs ſeneſcens ex egritudine: oculi refugere dñr: cum ex merore. & lachrymis ĩtra caput cõdi uidenꝛ: oculos concauos dixit: Hyppocrates ĩ prognoſticis eẽ ſignũ mortiferum. Macie extabuit: in tabem & corruptionẽ reſolutũ eſt: tabes eos male habet quos inuaſit cuius ſpecies plures ſunt. una ẽ qua corpus nõ alitur: ſũma macies oriꝛ: & niſi occuritur tollit. atrophiã hanc græci uocãt. Inde atrophi dicti laborantes atrophia. Plinius in. xxvi. eadem datur his quos atrophos uocant iterpoſitis diebus: atrophi quoq; uocanꝛ: q ab imbecillitate uires recolligũt. Altera ſpecies eſt: quã græci caceſian appellãt. ubi malus corpus hitus ẽ: ĩõq; oĩa alimenta corrũpunꝛ. Dixit hyppocrates in aphoriſmis caceſia ſeniores infeſtari. tertia ẽ longeq; periculiſiſſima ſpecies. quã græci phthyſim nominauerũt. unde phthyſici dicti ſermõe græco ſed latinis uſitatiſſimo: a tabe tabificabile: & tabificũ deducũꝛ tabitudo dicꝛ a Plinio. tabũ uero ſignificat ſanguinẽ corruptũ qd̃ & aliqñ tabes: dicit tamen Seruius ſuper eo uerſu & tabo terrã maculant. tabo nomẽ eſſe caſus ſeptimi tantum: ut ſpõte. quod ſi uelis declinare. hæc tabes huius tabis dices. Peredere: conſumpſerunt. Exanguis genas: genæ ꝓprie ſunt operimẽta oculorum & palpebræ: piſces & inſecta ut ĩquit Pli. nõ habẽt genas nec integunt oculos. Ennianus ẽ ille uerſus: pãdite ſultis genas & corde relinquite ſomnum. ubi ſultis poniꝛ ꝓ ſi uultis. In alio ſignificatu genas uocãt malas: quæ infra oculos ſunt: quas a feminis radi leges decẽuirales uetuerunt: pacuuius genas putat eſſe quibus barba primum oritur hoc uerſu. nũc primũ opacat flore lanugo genas. In qua ſignificatione hic accipi poſſet uel p genis oculorum; uideturq; ita ordinandus eſſe textus: lachrymæ. peredere: hoc eſt exhauſerũt cõſumpſeruntq; genas oculorum humoris largitate. Et ita leges humore ut ſit ſeptimus cãſus uel ita diſtinctim legito. lacrymæ peredere humorem: ut ſit unum colon. mox ſequatur. Exãgues genæ ſitu nidoris. Alterum colon: quod placet: ut genæ legas recto caſu pluratiuo. Situ: ſitus ut ait ſeruius eſt lanugo ex humore procreata: qui fit in locis carentibus ſole. Dõatus exponẽs illud Maronianũ ex ſeptimo æneidos. Sed te uicta ſitu; ueriq; effeta ſenectus: ſic ſcribit. Situs ẽ corruptio ex humore & diuturnitate contracta: qua dteriores fiunt ſpecies uno loco & ꝓlixo tẽpore cõſtitutæ. Victa ſitu. quaſi q̃ ſenio eẽt & nihil agendo corrupta. ſolet ãt ĩ locis ſitu ſentis odor quidã teter & aſpnabilis olfactantium nares offendere. q & ipẽ ſitus dr̃. Pli. in. xxi. peſſimũ eẽ crocũ ait: q d ſitũ redolet: ĩ quẽ ſenſum duci poſſet iſta ſnĩa: ut ſitus nidoris ſignificeꝛ hypbolicos non ſolũ ſqualor & decoloratio: ſed & odor ĩamabilis: q̃lis ex re ambuſta ſentiꝛ. Nidorẽ. n. poni ꝓ odore epularũ & culinæ ſatis claret: ut apud Iuuenalẽ captũ te nidore ſuæ putat illæ culinæ: & apud Martialẽ. paſceris & nigræ ſolo nidore culinæ. uerũ etiã poniꝛ ꝓ putore uſtrinæ & rei uſtulatæ. ut apud Virgiliũ in. xii. illi ingens barba reluxit nidoremq; ambuſta dedit. In quo ſignificatu hic accipi uidetur. Pedore: ſqualore: illuuie ſordibus. hoc enim ſignificat pedor. Lucãus. lõguſq; ĩ carcere pedor. Infra dicet pedores muliebres: uocabulũ hoc a græco ſermõe ductũ uꝛ. quo παιδία. i. pueri dñr: q ĩ illa puerili etatula ſordidi fere ſũt: nec a ſordibus ſciunt abſtinere: uñ pedidos quoq; ſordidos & abſoletos appellãt. Barba itõſa: ſpecimẽ ẽ meroris barba ꝓlyxior. uñ ait Silius de cãpanis aduerſæ fortunæ ſuccũbentibus. Nũc ꝓpexis ĩ pectora barbis uerrere humũ: cultus reorũ fuit apud priſcos. Indui amiculũ obſoletũ: neq; barbã radeꝛ Annotauerũt ſcriptores. pu. ſcipionẽ cũ eẽt reus neq; barbã deſiſſe radi: neq; nõ cãdida ueſtæ uti: neq; fuiſſe cultu ſolito reoꝝ. barba pſim ꝓpe peculiariter dcet. Vñ illũ barbatũ hoc crede magiſtrũ dicere ſed multi ſũt q barba & pallio tenus philoſophãꝛ: q hircino bar

Climax
Gradatio
Mors
Oenomai
Thyeſta
Atrida
Oeta filius ſolis
Abſyrtus diuulſus a medea
Tomos unde
Oculi ſugerũt
Oculus cõcauus ſignum mortis
Tabes
Atrophia
atrophi qui
Caceſia
Phthiſis
Tabitudo
Tabifica bile
Tabum
Genæ
Sultis ꝓ ſi uultis
Situs
Situs odor aſpernabilis
Nidor
Pedor
Cultus reorum
Barba pliorum

Hircinũ barbiciũ
Fucosi sancti
Tonsores ex sicilia i italiam

bicio phos mentiuntur. Vñ merito dixit ille barbam & pallium uideo. philosophum nũ uideo. Cõsimili ter multi sunt: sunt inquã multi spurci & ꝓbrosi: qui sub habitu sanctissimo religionis nomẽ usurpãt sanctitudinis & sancti appellanť: quos nõ minus fugiendos eẽ censeo q̃ diras pest ilẽuas intrilecus grassãtes & ictu ceco uitalia lancinãtes: apud Lucianũ in scaphidio iubet mercurius philosopho barbã abradi & supercilia nõ nouacula sed securi: primis auctoribus Varrone & Plinio ticinius menas adduxit tonsores ex Sicilia in italiã Antea intõsi fuere. Insuscat: obumbrat imira prolixitate. Illuuie: sordibus immũditia. Virgilius. Dira illuuies imissaque barba. Haec mala: nũc loquiť. M. Tullius. Tumor aĩ: tumens aĩus in uitio est: sicut turgidũ mẽbrum uitiose se habet. Moeres: moerore cõficeris. Filiae medeã dicit. Dionysius pueros docebat: Dionysius νεοτεροσ. i. iunior suffectus ĩ tyrãnidẽ. πρεσβυτερων. i. senioris Dionisii auspicatus est Tyrãnidẽ a cedibus cognatoꝝ & fratrũ. mox in segnitiẽ sublatis emulis lapsus saginã ex nimia luxuria oculorũq; ualitudinẽ cõtraxit. adeo ut splẽdorẽ lucis ferre nõ posset. ꝓpter quae dum cõtemni se putat seuitia grassatur. Ciuitatẽ syracũsanam cedibus replet. ex quo factus inuisior a syracusanis expelliť. Iterũ receptus cum crudelior ĩ dies esset. Iterum extorris corinthum in exilium proficiscitur. ubi insordidissimũ uitae genus descendit in popinis lupanaribusq; totos dies residẽs pãnosus & squalidus incedere. In macello ꝓstare: cũ leonibus iurgari. omnia denique facere ut contẽnẽdus magis q̃ metuẽdus uidereť. Nouissime se ludi magistrũ professus pueros in triuio docebat: ut quoniam uiris iperare non poterat saltem pueris iperaret. Erat. n. eruditus: ut pote platõis auditor. olim interrogatus iã exul extorrisq;: qd sibi plato ac philia ꝓfuisset sciẽter. respõdit τοτηλικαυτην τηχησ μεταβολιαν ραδιωσ υπομενειν idest ut facile aequoque animo ferrem talem fortunae mutabilitatẽ. Idem εμεγε πολλουσ τρεφειν σοφιστασ ου θαυμαζων εκεινουσ. αλλα δι εκεινων θαυμαζεσθαι βουλομενοσ. i. dicebat se alere multos sophistas: nõ qd illos admiraretur: sed ꝑ per illos admiratiõe esse uellet. M. tullius qdã ad papiriũ petũ epistola ĩ hanc sñiam sic inquit Dionysius tyrãnus cũ syracusis expulsus esset corinti diciť tur ludum aperuisse. Tarquinius cumas: historia tarqnii supbĩ nihil notius: de quo Liui. Dionysius. Plut. Ouidi. caeteri nõ paꝝ multa q post bella grauissima: qbus romanos ueiẽtibus: porsena rege latinis finitimis cõcitatis atriuerat. postea q̃ desertus ab eis quorũ fidebat auxilio regnũ recipere non ualuit. in oppido tusculano romae uicino. ut tradit diuus Augustinus ĩ tertio annos quatuordecim priuati uitã qetus habuit: & cũ uxore cõsenuit. Liui. cũ. M. tullio cõcordans ait tarqnium supbũ cumis esse mortuum: quo sic post fractas opes latinoꝝ ad Aristodemũ tyrãnũ cõtulerat. Senio: tristitia moerore diuidia. seniũ. n. nõ solum significat senectutẽ: sed ẽt poniť pro moerore & tedio & diuidia: ut turpilius in demiurgo. quia enim odio ac senio mihi sũt nuptiae: a Cicerone dictũ ẽ seniũ matricidarũ. Carnificina: carnificia dr̃ locus ĩ quo sontes iussu potestatũ a carnifice occidũť. carnificina sigñat crudelitatẽ tormẽtorũ & cruciabilitatẽ. Plautinus amator ait in cistellaria. Credo ego amorẽ primũ apud homines carnificinã commentũ. Carnificina quoq; accipitur pro officio ministerio carnificis. Plautus in captiuis uel carnificinam facere hunc possum perpeti. Cato pluraliter dixit carnificinas pro cruciabilitatibus inhumanisq; suppliciis. Caro ꝓprie diciť mortuorũ dicta ab eo qd' careat aĩa. ut interpťať Dõatus in ecyra. uñ carnifices dicti: q carnes ex hoĩe faciant. unde & carnificina de qua scripsimus in tertio tranqlli cõmentario. nunc a. M. Tullio diciť aegritudo eẽ carnificina quia instar carnificis cruciat torquet lancinat praecordia. lacerat animum: Excarnificatumq; cõficit: posset carnificina accipi ueluti ꝓ femina excarnificante: sicut a Plauto diciť femina opificina. Exest: cõsumit populatur a uerbo exedo dictum: sicut a comedo comest. Afranius bõa comese hic quotidie. Plautus pirũ uulpes comest. Conficit: necat: trucidat: exanimat. cõficere enim iterficere est Virgilius. Nũc uulnus acerbum conficit. Oratius nunc ego resto confice. Inde confectores dicti apud Suetonium iterfectores ferarũ.

Neoteros dionysius
Extorris dionisius
Pueros ducebat i triuio
Scitum Diõysii
Tarquinius superbus
Tarquinius cõsenuit thusculi
Seniũ tristitia
Carnificina
Carnificinas
Caro unde
Opificina
Exest comest
Cõficere
Confectores

re horrida atq; intonsa ĩfuscat pectus illuuie scabꝫ. Hec mala o stultissime Oeta ipse tibi addidisti: nõ erant in his: que tibi casus inuexerat: & quidem iueterato malo: cum tumor animi resedisset. Est autẽ egritudo ut docebo iopinione mali recẽtis: sed moeres uidelicet regni d̃siderio nõ filiae. Illam eni oderas & iure fortasse: regno enim non equo aĩo carebas. Est autem impudens luctus moerore se conficientis: quod iperare nõ liceat liberis. Dionysius q dẽ tyrãnus syracusis expulsus corithi pueros docebat usq; eo imperio carere non poterat. Tarqnio uero qd ipudentius: qui cũ bellũ gereret cum his qui ei⁹ non tulerant superbiam: his cũ restitui ĩ regnũ nec ueientiũ nec latiorum armis potuisset cumas se contulisse dicitur: inq; ea urbe. senio & aegritudine fuisse cõfectus: Hoc tu igiť censes sapiẽti posse accidere: ut aegritudĩe oprimať: idest miseria? Nã cum omnis perturbatio miseria est: tum carnificina ẽ aegritudo. Habet ardorem libido: leuitatẽ leticia gestiens: humilitatẽ metus: sed aegritudo q̃dam maiora: tabẽ cruciatũ affictionẽ foeditatẽ: lacerat exest aĩum: planeq; cõficit. hãc nisi exuim⁹ sic: ut abiiciamus: miseria carere nõ possumus. At hoc quidẽ perspicuũ ẽ tũ egritudinẽ existere: cũ qui ita uisum sit ut magnũ quoddã malum adesse & urgere uidea

Opinionem

Opinionem esse natura: epicurus opinionem siue opinationem & uerā esse & falsam dicit: & quod opinabile est: a priore aliquo certo pēdere ad quod illud referimus quod opinamur: puta unde nouimus an sit istud quod longe est equus sit ambos: hanc opinionem dicit esse a natura uiq; naturali effici: contra fortitudinem non contingere per naturā sed ratione. Plato in theetcio opinionem falsam plerūq; esse dicit: & aliū falsa opinari: alium uera: quasi nec ex natura ita se habeāt. Cyrenaici: sectæ cyrenaicæ princeps & conditor fuit aristippus ille: quem decuit status omnis & color & res: cyrenaici philosophi duas pturbationes ponūt. Dolorem & uoluptatem: aiuntq; uoluptates corpo⁊ esse maiores q̄ animo⁊: sicur dolores corporis dicūt q̄ animi grauiores dicti cyrenaici a cyrene patria aristippi: ciuitate africæ inclyta. Oīa repentina grauiora Seneca in lib. de consolatione ad martiam. Necesse est itaq; magis corruamus qui q̄si ex inopinato ferimur: q̄ multo ante prouisa sunt: languidius incurrunt. Idem in libro qđ in sapientē non cadit iniuria ait: oīa leuiora accidūt expectantibus. Ego cum genui lacena fœmina dixit quiddā consimile in obitu filii. Et rei sustulit: ad hoc perea ui ut morerentͨ: mors .n. uitæ seq̄la est: & ut nemo moritͨ qui nō uixerit: ita nemo uiuit qui non sit moriturus. In oēs cōstitutū ē ut ait decēter Seneca capitale suppliciū: mors tributū est mortaliū: snīa autē ista & dictū est telamonis apud ueterē poetā opinor ennium: qđ & M. Tullius infra ostendit: & insinuat diuus Hierōymus: qui ī epithaphio nepotiani sic scribit. Vbi anaxagore & telamonis semper laudata snīa: sciebam me genuisse mortalē Hieronymus dat telamoni & anaxagoræ eandem snīam: quia utrobiq; idem est sensus: & nihil in sensu differt. siue dicas: cum genui moritu⁊ sciui siue sciebā me genuisse mortalē: īducebatͨ aūt in fabula ennii poetæ telamon: q aiacem & teutrū filios misit ad bellū troiāum: in quo periit aiax ex furore ad ultroneam mortem impulsus. Teucer exulauit: itaq; telamon cum resciuisset filio⁊ alterius obitu: alterius exilium: forti animo subnixus: nec aduersæ fortunæ succumbens dixit hæc uerba fortitudine imbuta & plana uirilia: grāmatici citantͨ testimoniū ennianū ex telamone. Id .n. nomen fabulæ ē.

tur. Epicuro autem placet opinionem mali egritudinem esse natura: ut quicunq; intueatͨ in aliquod maius malū si id sibi accidisse o pietͨ: sic cōtinuo in ægritudine. Cyrenaici nō oī malo ægritudinē fieri cēsent sed inspato nec opinato malo est id qdē non mediocre ad ægritudinē augendā. Videtͨ .n. oīa repentina grauiora: ex hoc & illa iure laudantͨ. Ego cū gēnui: tum moritu⁊ sciui: & ei rei sustuli. Præterea ad troiam cum misi ob defendēdā græciam: sciebam me in mortife⁊ bellum non in epulas mittere hæc igitͨ præmeditatio futuro⁊ malo⁊ lenit eorū aduentū: quæ uenientia longe ante uideris: Itaq; apud Euripidem a Theseo dicta laudantͨ. Licet .n. ut sæpe fecimus in latinū illa conuertere: nam qui hæc audita a docto meminissem uiro: futuras mecum cōmētabar miserias: aut mortē acerbā: aut exilii mœstam fugā: aut semper aliquā molem meditabar mali: ut si qua inuecta diritas casu foret: ne me imparatum cura laceraret repens: quod aūt theseus a docto se audiuisse dicit: id de se ipso loquitur Euripides fuerat enim auditor Anaxagoræ: quē se

Nam qui hæc audita: uerba sunt quibus loquitͨ Theseus apud euripidē tragicū poetā: q ex græco sermōe in latinū uertit. M. Tullius: inducebatͨ ātin tragedia ab euripide theseus: cuius gesta & natales & obitū Plutarchus Diodorusq; p scribunt: de quo scripta fabula est noie theseis: hic illud. Rauci theseide codri: & plutarchus citat theseidos auctorē. Theseus emulus uirtutis herculeæ est præclara edita facinora extorris patria factus. In insulam syrum nauigauit: ubi periit interemptus a licomede: uel ut alii tradūt ex loco editio post cœnam deambulando delapsus: primus instituit athenis panathenea: hoc est cōem celebritatem in honorem mineruæ: q̄ græce athena noiatur: est enim id mineruæ festū principale: unde panathenaicus liber & panathenaicū unguentū: super quo in cōmentariis Suetonii oīa copiosius explicata a nobis sunt. Idem in isthmo funebres ludos instituit. Cōmentabar: cogitabam retractabam meditabar. Diritas: infortunium & calamitas. Imparatum quia omnia repentina grauiora sunt: e contrario omnia meditata leuiora. Minus enim iacula feriunt: quæ præuidentur: minus mala nocent: quæ inopinata non ueniunt. Repens: repentia & subitaria: sic apud Liuium: repens cura inuasit. Quod autem theseus. Verba Ciceronis enarrantis sententiam euripidis: quod enim dixit theseus apud euripidē: se a docto uiro audiuisse: id de semetipso scripsisse euripidem docet: qui hæc audiuerat ab anaxagora nobilissimo philosopho: cuius auditor quoq; fuit pericles: qui natum se esse dixit cœli & solis & lunæ contemplandæ: causa quem impietatis accusatum defendit pericles discipulus: qui cum filio⁊ mortem audiuisset sciebam inquit me genuisse mortales: quos sua manu sepelisse demetrius phalareus testatͨ. Celebrata est anaxagore omiomeria: De qua Lucretius nunc & anaxagore scrutemur omiomeriā. Aristote. quoq; in .iii. de cœlo & mūdo. Refert anaxagorā dixisse omiomeria esse elementa: hoc est ex similiaribus partibus constantia: ossa uidelicet e pauxillis atq; minutis ossibus: sic de pauxillis atq; minutis uisceribus uiscus gigni sanguinemq; creari sanguinis inter se cultis cocuntibus guttis. Sciebam me genuisse mortalem. Valerius maximus in hāc snīam: ne anaxagoras quidē supprimendus est audita naq; morte filii: nihil mihi inquit expectatum aut nouū nuncias. Ego enim illum ex me natum sciebam esse mortalem: non omittenda hoc in loco morologia Galieni imperatoris: qui ubi de ua

Opinio uera & falsa
Cyrenaici
Voluptates corporis maiores q̄ ai
Mors seq̄la uitæ
Mors tributū mortalium
Sententia Telamōis
Telamon ennii
Nex thesei
Panathenea panathenaicus
Anaxagoras cōtemplandi cā natus
Omiomeria
Ex sanguine
Sanguis
Sciebam me genuisse mortalē
Morologia galieni imperatoris

runt nunciata morte filii dixisse: sciebã me genuis
se mortalẽ. Quæ uox declarat his esse hæc acerba a
qbus non fuerint cogitata. Ergo id qdem nõ est du
bium: quin oia q̃ mala putẽtur: sint improuisa gra
uiora. Itaq; quãq̃ nõ hæc una res efficit maximam
ægritudinem: tñ quoniam multum põt prouisio aĩ
& præparatio ad minuendũ dolorem sint semp om
nia homini humana meditata: & nimirum hæc est
illa prestans & diuina sapientia. & ꝑceptas penitus
& pertractatas humanas res habere: nihil admirari
cum acciderit: nihil antequam euenerit non eueni
re posse arbitrari. Quamobrem omnes cum secun
dæ res sunt tum maxime meditari secum oportet:
quo pacto aduersam erumnã ferant: pericula dam
na: exilia peregre rediens semp secum cogitet: aut
filii peccatum aut uxoris mortem: aut morbum fi
liæ: communia esse hæc ne quid horum accidat un
quam animo nouum quicquid præter spem eueni
at: omne id deputare esse in lucro. Ergo hoc Terẽ
tius a philosophia sumptũ cũ tam commode dixe
rit: nos e quorum fontibus id haustum est: nõ & di
cemus hoc melius & constantius sentiemus! Hic ẽ
enim ille uultus semper idem: quem dicitur Xan
thippe predicare solita in uiro suo fuisse Socrate.
eodem uultu semper se uidisse exeuntem illum do
mo & reuertẽtem. nec uero eadem frons erat. q̃. M.

Jeriano patre competit qđ captus esset per uecordiam dixisse ferꝛ sciebam me genuisse mortalem: ex quo
coniectare possumus qua solertia fuerit præditus: cũ id de patre dixerit: qđ de filio dicendũ fuit qđ de fi
lio amisso: anaxagoras philosophoꝝ optimus tẽpestiuiter dixerat. Improuisa mala cõsimiliter bona in
Nihil ad opinata iucundiora sunt: quã quę diu mente tractaueris. Nihil admirari: Dixit Oratius: nihil admirari
mirari ꝑpe res est una numici: solaq; q̃ possit facere & seruare beatũ. Nunc ait. M. Tullius hanc esse sapientiã nil ad
Nõ putarã mirari cũ acciderit: quia oia accidere pñt: non.n. conuenit uiro dicere non putarã: oia puta. cogita cuius acci
dere posse qđ cuiq̃ põt. Nã insipiens si qcq̃
uidit melius peiusue sua spe defixis oculis
aioq; & corpore torqt. Quicq̃ inqt sanctissi
me seneca tu putas non futuꝛ: qđ scis posse
fieri. Quod multis uides euenisse. Aufert ui
pñtibus malis: q futura ꝑspexit. Nihil non
euenire. i. oia posse euenire. Quãobrẽ om
nes: uerba sunt terentii ex phormione: q̃ lo
quitꝛ demipho senex cũ seruo geta: irritatus
& ꝑrsus indignabũdus: qđ pter spẽ iniussu
suo filius antipho uxorẽ duxisse dicebatꝛ.
Meditari oportet sebũ: bene additũ secũ
insani.n. uꝛ hoc palã agerꝛ: Ora. sperat infestis
Cõmune metuit secundis alterã sortẽ bene ꝑparatũ
Quicqd pectus. Cõia esse hæc. Cõe est qđ accidere
pter spẽ in oibus põt. Oẽ id deputare i lucro. Geta ser
lucro de uus dicit apud terentiũ se anteire heꝛ sapi
puta entia: pterea q; meditata sunt inqt mihi oia
Vixi mea incõmoda: herus si redierit molendũ
Equabili esse in pistrino: uapulandũ: hñdæ cõpedes
tas inuita opus ruri faciundũ hoꝛ nihil qcq̃ accidet
Idẽ socra aio nouũ: qcqd pter spẽ eueniet oẽ id dpu
tis semper tabo eẽ in lucro. Sene. i. ii. epistolaꝝ illa igr
uultus beatissimus est & securus sui possessor: qui
Nec hila crastinũ sine sollicitudine expectat: quisqs
rior nec dixit uixi quotidie ad lucrum surgit. Ille
tristior uultus semp idẽ: ꝑclara est inqt. M. Tullius
in. i. de officiis æquabilitas in oi uita: & idẽ
semp uultus eadẽq; frõs: ut đ socrate accepi
mus Sene. li. epistolaꝝ duodeuigesimo ani
mum socratis nulla uexatiõe: nõ carere: nõ
ueneno moueri potuisse refert: usq; eo ut
ne uultũ qdẽ mouerit: illa mirabilis laus:
& singularis usq; ad extremũ: nec hilariorẽ
quisq̃ nec tristiorẽ Socra. uidit: æqualis fu
it in tanta inæqtate fortunæ. Pli. in. vii. ferũt
socratem claꝝ sapia eodẽ semp uisum uul
Xantippe tu nec aut hilari magis aut turbato. Solinus: inter alia socratis magna ꝑclaꝝ illud est qđ i eodẽ uultus teno
morosa & re ẽt aduersis interpellãtibus ꝑstitit. Xantippe: hæc est illa famigerata socratis uxor moribus fera: lingua
iurgiosa petulãs: morosa iurgiosa: iraꝝ molestiarũq; muliebriũ p diẽ perq; noctẽ scãtes: quas intempies in maritũ:
Duæ so demiratus alcibiades interrogauit socratẽ: cur mulierẽ tã acerbã domo non exigeret? qm̃ inqt socra. eũ illã
cratis uxo domi talẽ ꝑpetior insuesco & exerceor ut cæteroꝝ quoq; foris petulantiã: & iniuriã facilius ferã: iteꝝ dicẽ
res ti alcibiadi intolerandã esse Xantippes maledicentiã: tu inqt nõ ne toleras anseres clamore ꝑstrepẽtes? illo
Deformis annuente: qm̃ mihi oua & pullos pariũt: & mihi ait Xantippe filios gignit: auctor est diuus Hierõy. scribẽs
Socrates cõtra iouinianũ. Socra. fuisse duas uno tpe uxores: qđ & laertius tradit Xãnippẽ & mironẽ: q̃ cũ crebro iter
Aqua ꝑfu se iurgarẽt: & ille eas deriderꝛ esse solitus: q; pp se fedissimũ hoiem simis naribus: recalua frõte: uillosis hu
sus ab uxo meris repãdis cruribus disceptarent: nouissime uerterũt in eũ iperũ: & male multaꝝ fugientẽq; diu ꝑsecu
re tæ sunt: quõdã cũ infinita cõuitia & supiori loco ingerenti Xãtippe restitisset aqua ꝑfusus imũda nihil am
Nota plius rñdit q̃ capite deterso: sciebã inqt futuꝝ ut post ista tonitrua hymber subseqrerꝛ. Eant nũc amici cõsi
Dos uxo liarijq; & suadeant mihi uxorẽ esse ducendã: qm̃ sanctitas socratis atq; doctrina obnoxia fuit petulantiæ &
ria lites morositati uxoris iurgiosæ iracũdæ intolerabilis: q̃ plim philosophari non sinebat: q̃ cũ uiro cõtinenter li
Celebs tigabat. Nã ut inqt uerissime satyrographus. Semp habet lites alternaq; iurgia lectus in quo nupta iacet: ait
litigatum Oui. Dos est uxoria lites. Dixit sextius: qui nõ litigat celebs est: tanq̃ mariti oẽs cũ uxoribus semper litigare
Philippũ cõpellatꝛ: olim philippum regẽ macedonũ introeuntẽ ex more cubiculũ uxor exclusit irata: qui exclusus
regẽ exclu tacuit & iniuriam suam uersu tragico consulatus est. I nunc & spera te meliorem coniugem inuenturum q̃
sit uxor rex Philippus habuerit: quid tibi homuntioni fieri ab uxore non poterit? cum talia in maximum regem

ſactitata cognoueris: Mitio terentianus fortunatū ſe putat: qđ uxorē nunq̄ habuit cōtra demea. Duxi inqt uxorē: quā non ibi miſeriā uidi ſequamur itaq; ſectā mitionis in celibatu uiuentes: ut otioſam qetā litteratam uitā ita degamus: quā mariti degere non pñt: libuit digredi in hæc nō igrata opinor diuerticula ꝓpter quotidianas ad uxorem ducendā ſuaſiones impulſioneſq;: olim fata decreuerunt quid gaudeā quid ſicam ſequar quo ducent fata uel trahent: nā fato ſtat iuppiter ipſe: ſed iam domū reuertamur. Semel in oī uita riſiſſe. Plinius & Solinus auctores ſunt Craſſum auū Craſſi in parthis interēpti nunq̄ riſiſſe ob id agelaſtū cognominatū αγελαστοσ .n. græce ſermōe meſtus & ſine riſu dicit. Lucilius & Hieronymus alii ꝓdiderunt Craſſum ſemel tantum in tota a uita riſiſſe: qđ factum ē cū uidiſſet aſinū carduos comedentē: dixiſſetq; ob id ſimilē habent labra lactucam: factu hoc dictumq; lepidiſſimū feſtiuiſſimūq; riſu ſubſequutus eſt pedianus aſconius hoc ſenſu exponit craſſum ſemel riſiſſe in uita ut intelligas raro ac pene nunq̄ riſiſſe: ex eodē ſenſu eſt ꝙ ſemel i uita riſiſſe Craſſum ſcribit Lucilius. M. Tullius in .v. de finibus ſic refert an hæc in eo. M. Craſſo: quē ſemel ait in uita riſiſſe Lucilius nō contingit ut ea re minus agelaſtus ut ait idē uocaret. Sēp idē uultus .ſ. in ſocrate. A qua is fingit: uultus mō hylaris mō turbatus eſt: ꝓ ut mente leti ſumus aut triſtes: undē a uerbo uolo nomen accepit ut ait Cap: uultus fingi & mutari pōt: facies non pōt: a uultu uultuoſum fit qđ triſte ſignificat: uultuoſe loq apud triſte ſignificat: uultuoſe loq apud donatū ſignificat facie meſta & fonte ſubducta: uultuoſa frons apud Apul. ꝓ meſta. Lucre. dixit uulta neutro genere: uulticulus diminutiuo uocabulo dr̄ uultus nullo in aīante eſt pter hoīem: cuius uim græci norūt: nomen oino nō habent: ut docet. M. Tul. in .i. de legibus. Neq; uetuſtate minui mala. Aduerſus hanc epicuri ſniam eſt illa ſeruii ſulpitii in uulgata ſnia nullus eſt dolor: quē longinqtas tpis nō minuat ac conterat. Seneca quoq; in libro de conſolatione ad martiam. Dolorē inquit dies conſumit licet continuaciſſimum & quotidie reſurgentē: longinquitas .n. & dies medicina eſt tarda qdem ſed tamen magna inueterati doloris. Cicero tamen in epiſtolis ad atticum de exilio ſuo quærēs ait. Dies nō mō non leuat luctū hunc ſed etiam auget: nā cæteri dolores mitigant uetuſtate: hic non pōt: non & ſenſu pſentis miſeriæ & recordatione. Præteritæ uitæ continuæ augeri. Stultam præmeditationē futuri mali: ſubſcribit huic epicuri ſententiæ ſeneca: q in epiſtolis moralibus ait illud tibi pcipuo ne ſis miſer ante tempus: cum illa quæ uelut imminentia expauiſti: forte nunq̄ uentura ſint quædā nos magis torquent q̄ debent: quædam ante torquent q̄ debent: quædam cum omnino non debeant: profecto qui præmeditat futurum malum. Iam inde: ex animo ſit miſer: anteq̄ ſato fiat miſer: præſens autem tempus futuri metu perdere eſt ſine dubio ſtultum: hoc eſt quod intelligi uoluit maximus poeta℞ cum ait Cur. ante tubam tremor occupat artus? quid dementius q̄ angi futuris. Et in malo eſſe ante malum: accerſere ſibi miſerias: quas optimū eſt diſferre ſi diſcutere non poſſis. Sunt ergo iſti loci communes dicere pro malo℞ meditatione & contra præmeditationem futuri mali: rhetoricari quod mala prouiſa leuiora ſunt: & ꝙ non ſunt. A uocatione: a cogitāda moleſtia triſtitiæ nubulum tunc ex animo diſcutit: tunc mens noſtra i ſerenitate pfundit: qñ abſtrahit a cogitatu moleſtia℞ rerumq; aduerſa℞: & reuocat ad cōtemplatū pteritaℜ uoluptatum. Ideoq; dicebat ouidius: iuuat o meminiſſe beatæ temporis: & epicurus ait: uoluptatum percepto℞ recordatio beatā uitā facit: qui moriens dū torqueret: ueſicæ inteſtinorūq; cruciatibus dixit: cōpenſabat tñ cū his oībus aī leticia quā capiebā memoria præterita℞ uoluptatum: nā cum in tria tpa uita mortalium diuidatur: quod eſt: quod fuit: quod futurum eſt: ex his quod agimus breue eſt: quod acturi ſumus dubium: quod egimus certū: hoc .n. præteritum tempus eſt: illud in quo fortuna ius perdidit: quod ſapienti uaccat reſpicere: cui iucunda eſt præteritæ uitæ recordatio. Et ut inqt epigrāmatarius poeta: Nulla recordanti lux eſt ingrata grauiſq;: nulla fuit cuius non meminiſſe uelit hoc eſt uiuere bis uita poſſe priore frui hæc eſt: ut ait ſctiſſime Sene. ps tpis noſtri ſacra dedicata oēs humanos caſus ſupgreſſa. Extra regnū fortunæ ſubducta quā nō inopia nō metus nō morbo℞ incurſus exagitat: igit merito epicurus pcipiebat aīum eſſe reuocandū ac contēplandas uoluptates: qua℞ pteritaℜ recordatio maximum eſt leuamentum egritudinū: Niſi ut inqt euripides ſuauis eſt

Craſſi illius ueteris: quem ſemel ait in omni uita riſiſſe Lucilius: ſed tranquilla & ſerena: ſic eni accipimus. Iure autem erat ſemper idem uultus: cū mentis a qua is fingitur nulla fieret mutatio. Quare accipio equidem a cyrenaicis hæc arma contra caſus & euentus: quibus eorum aduenientes īpetus diuturna præmeditatione frangantur: ſimulq; iudico malum illud opinionis eſſe nō naturæ. ſi enim in re eſſent cur fierent prouiſa leuiora? ſed eſt iiſdem de rebus quod dici poſſit ſubtilius: ſi prius Epicuri ſentētiam uiderimus: qui cenſet neceſſe eē omnes i ægritudine eſſe qui ſe in malis eſſe arbitretur ſiue ille ante prouiſa & expectata ſint: ſiue iueterauerint. nam neq; uetuſtate minui mala: nec fieri præmeditata leuiora. ſtultamq; etiam eē meditationem futuri mali: aut fortaſſe ne futuri quidem. ſatis eſſe odioſum malū omne cū ueniſſet. Qui autē ſemper cogitauiſſet accidere poſſe aliquid aduerſi ei fieri illud ſempiternū malū. ſi uero ne futurū quidē ſit: fruſtra ſuſcipi miſeriā uoluntariam. Ita ſemp angi aut accipiendo aut cogitādo malo: Leuatiōem āt ęgritudinis in duabus rebus pōit. a uocatiōe a cogitāda moleſtia

Terentiana ſnia. Vita mitionis. Fato ſtat iuppiter ipſe. Craſſus agelaſtus. Cur riſe rit craſſus. Similē habent labra Lactucam. Semel riſiſſe. Vultus. Vultuoſū. Vultuoſe. Vulta. Vulticulus. Dolorem conſumit dies. Ne ſis miſer ante tēpus. Præmeditatio mali noxia. Triſtitiæ nubilum. iuuat o meminiſſe beati tēporis. Tria tpa. Quod egimus certū. Tempus pteritum extra regnum fortunæ. Suauis.

præteritoꝝ maloꝝ memoria: quanto suauior esse debet recordatio præteritaꝝ perceptarũq; uoluptatum: quæ nobis neq; subduci neq; eripi possunt ictu fortunæ fulminantis: dixit tñ. M. Tul. in bruto. Quod p̃teritoꝝ recordatio est acerba: & acerbior expectatio reliquoꝝ: sapientes bona p̃terita grata recordatione renouata delectant: cũ situm sit in nobis: ut & aduersa quasi perpetua obliuione obruamus: & secunda iucũde ac suauiter meminerimus: sapiens inquit epicurus præterita grate meminit: & p̃sentibus ita potit: ut aĩaduertat q̃ta sint ea: q̃que iucũda: neq; pendet ex futuris: sed expectat illa fruit præsentibus. Parere: obtemperare: obsequi. Cũ cecinit receptui: puerbialiter: cũ reuocauit mentẽ a cõtemplatu miseriaꝝ. Canere receptui uerbũ est militare: quod significat post cõflictũ milites a pugna esse reuocãdos recipiẽdosq; in tutũ intra castra: qđ fit cãtu tubaꝝ & clangore: sicut canit bellicũ: cũ initur ipse cõflictus & milites in pugnã p̃deunt. Quintil. in. xii. de oratore loquens: sic inq̃t quare anteq̃ i has ætatis ueniat insidias receptui canet: & i portum integra naue p̃ueniet. Vegetius: tubicines ad bellũ uocãt milites rursum receptui canentes reuocant. Spe sequentiũ: futurarũ uoluptatũ. Epicurei suo: mos Epicureoꝝ est: ut citra eloquentiã & dialecticos neruos explicent dogmata doctoris: qui dialecticã repudiant tanq̃ deuios agentem. Dicere solebat Epicurus: oẽm disciplinã fuge. Obtundat: hebetet: infringat debilitet & obtusam reddat egritudinẽ: alias obtundere est aliquid ut docet Dõatus sæpe odiose repetere: translatũ a fabri malleo. Teren. ne me de hac re obtũdas sepius obtusum dicimus ingeniũ: hebes Crassum & sine acumine sic egritudo obtundi dr̃: qñ retusa: debilitata, q; non fodicat: neq; uires pungendi habet: sicut ferrũ obtusum dr̃ qđ mucronatũ nõ est: neq; acute p̃forat. Meditatio cõditiõis: Repete illud: nihil est qđ tã obtũdat egritudinẽ q̃ meditatio cõditionis hũanæ. Nihil ita obtũdit egritudinẽ q̃ uitæ lex: q̃ est ipsa rõ. i. iugis cogitatio p̃eundi: uel. ut alii codices hñt parendi. s. necessitati interueniẽtiũ infortunioꝝ. Nã ut iq̃t ille. Duꝝ sed leuius fit paciẽtia: qcq̃d corrigere ẽ nefas: ait cleãtes: ducor parẽs celsiq; dñator poli quocũq; placuit: nulla parendi mora est: adsum impiger: dixit. M. Tul. in epistola ad Au. Cecinã: qđ leuat dolorẽ cõis q̃si legis & hũanæ cõditionis recordatio.

Mœret. tristis est & mestus. Primũm explicat speciatim: q̃ sit triplex cõsolatio cõtra casus aduersos. Diluit: resoluit: & eneruat: quẽadmodũ uinum aqua dilutũ subneruat. Diluere dicunt oratores qñ refutant ac refellunt obiectiões aduersarii. Diluis helleboꝝ dixit Persius p̃ eo qđ est medicamentis tempas. Diluere enim temparare est. ut docet agretius grãmaticus. Dilutũ uinũ dicit aqua tempatũ cõmixtumq;. Marci. Diluti bibis unciã falerni p̃cipit celsus æstate dilucius esse bibendũ. i. aq̃tius uinũ: corrigẽdus est obiter passiuus error: neoterĭcoteroꝝ. i. recẽtioꝝ: q limphatũ uinũ usurpãt p̃ dilutũ: qđ q̃ recte ipsi uiderint: ego sentio & mecũ q̃squis bñ sentit lymphatũ dici furibundum uesanũ: baccabundũ lymphatos cõmota mẽte homĩes dixerunt nostri quales dicunt laruati & ceriti. Et lymphare significat uesanũ facere & furiare ut apud Valerium flaccum: lymphauerat urbem: apud statiũ. It lymphante deo quis nescit a Virgilio dici lymphatã reginã: p̃ mente cõmota & furiata. A lympha fit uerbũ lymphor inq̃t Prisciañ q̃cunq; effigiẽ nymphæ: a q̃ lympha dicit uiderit furere non cessat: quos græci: νυμφολήπτους. latini lymphatos uocãt: & in hoc semper significatu: qđ eq dẽ sciam apud ueteres usurpat: nuperi nouitiiq; scriptores q a lympha est aqua: crediderunt cõgruẽter dici lymphatum uinũ p̃ aquatum: sed potior apud me est auctoritas ueteꝝ: ad q̃ p̃inde atq; ad anchorã cõfugimus. Nullũ malum nisi culpã: ex doctrina stoicoꝝ: q aiunt nullũ eẽ malũ nisi turpitudinẽ: nisi culpã: nisi ĩprobitatẽ: uacare aũt culpa in calamitatibus magnũ ẽ solatiũ: ut scri. M. T. i eplã ad. C. mariũ. Idẽ in epistolis ad torquatũ in hãc sñiam sic refert. Scimus igit ea mẽte: q̃ rõ & ueritas p̃scribit ut nihil i uita nobis p̃stãdũ p̃ter culpã putemus: eaq; cũ careamus: oĩa hũana placate & moderate feramus

& reuocatione ad contẽplandas uoluptates. Parere enim cẽset aĩum rõni posse & quo illa ducat seq. Vetat igitur rõ ĩtueri molestias. Abstrahit ab acerbis cogitationibus hebetẽ aciem ad miserias contẽplandas a q̃bus cũ cecinit receptui: impellit rursũ: & incitat ad conspiciendas totaq; mente cõtractandas uarias uoluptates: q̃bus ille & p̃teritarum memoria: & spe cõsequentiũ sapientis uitã refertã putat. Hæc nostro more nos diximus Epicurei dicũt suo. Sed q̃ dicant uideamus qũo negligamus. Prĩcipio male rep̃hendũt p̃meditationẽ reꝝ futuraꝝ. Nihil est. n. qđ tã obtundat eleuetq; ægritudinem quã p̃petua in oĩ uita cogitatio: nihil eẽ qđ accidere nõ possit: q̃ meditatio cõditionis humanæ: q̃ uitæ lex cõmẽtatioq; p̃eundi: q̃ nõ hoc affert: ut semper mœreamus sed ut nunq̃: neq;. n. q reꝝ naturam qui uitæ uarietatẽ: qui imbecillitatem generis hũmani cogitat: mœret cũ hæc cogitat: sed tũ uel maxime sapientiæ fungit munere. Vtrunq; enim consequit ut & considerandis rebus humanis proprio philosophiæ fruatur officio: & aduersis casibus. triplici consolatione sanetur: primum q̃ posse accidere diu cogitauerit: q̃ cogitatio una maxime oẽs molestias extenuat & diluit. Deinde qđ hũana ferẽda intelligit: postrẽo qđ: iubet nullũ malũ eẽ nisi culpã. Culpã ãt nullã eẽ: cũ id: qđ ab hoĩe nõ potuerit

præterito rũ maloꝝ memoria
Sapiẽs nõ pendet a futuris
Canere receptui
Canit bellicum
Dialecticã repudiant epicurei
Obtundere
Obtusum ferrum
Dictum cleantis

Nota.

Diluere
Dilutũ uinum
Error cõis
Lymphatum uinũ non dici
Limphati homines
Laruati
Ceriti
Lymphare
Nimpholepti

Præstari:præstare uerbũ est iurisconsultoꝝ:qđ significat cauere & satisfacere:qui idcirco idẽ scribunt p̄standũ esse dolũ:p̄standã noxã:& alia consimilia. Au. Gel. ait:pileatos seruos uenũ solitos ire quoꝝ noĩe uẽditor nihil p̄staret. Id ab hoĩe p̄stari posse dr̃:qđ in hoĩs p̄tãte est:ut fiat uel nõ fiat:sed mala multa q̃ eueniũt q̃ ab hoĩe p̄stari non p̄nt:ea non hñda esse dicunt in malis neq; culpæ affinia:alias p̄stare ẽ excellere ac supare. Fodicantibus:lancinantibus:laniantibus:fodiẽtibus. Quæ essent hoĩe dignissima uirtutes intelligit.q̃ uel sola bona uel maxima bonoꝝ sentiũt esse nobilissimi p̄hi.

Nihil p̄standum p̄ter culpam p̄stare

præstari ut nõ eueniret:cu euenerit. Nã reuocatio illa quã affert:cũ a cõtuendis nos malis auocat. nulla est. non est.n. in nostra potestate fodicantib⁹ his rebus quas malas esse opinemur: dissimulatio uel obliuio. Lacerant. uexant. stimulos admouent. ingens adhibent:respirare non sinunt. & tu obliuisci iubes qđ contra naturã est. Quod a natura datum est:auxilium extorques inueterati doloris. est enĩ tarda illa qdem medicina: sed tñ magna quã affert longinquitas & dies. Iubes me bona cogitare obliuisci maloꝝ. Diceres aliquid & magno qdẽ philosopho dignum:si ea bõa sentires esse quæ eẽnt homine dignissima. Pythagoras mihi sic diceret:aut Socrates. aut plato. Quid iaces. aut qd mœres. aut cur succumbis:cedisq; fortũæ? quæ p uellere te forsitan potuerit. & pungere; non potuit certe uires frangere. Magna uis est in uirtutibus: eas excita. si forte dormiunt. Iam tibi aderit princeps fortitudo quæ te animo tanto esse coget:ut omnia quæ possent hoĩ euenire. contemnas & pro nihilo putes. Aderit temperantia. quæ est eadẽ moderatio. a me q̃dem paulo ante appellata frugalitas. quæ te turpiter neqter facere nihil patiat. Quid est aut neq[illegible] aut turpius effœmiato uiro? nec iusticia qdem sinet ista facere. cui minimũ esse uř in hac cã loci. q̃ tamẽ ita dicet dupliciter esse te iniustũ: & cũ alienum appetas q mortalis natus cõditionẽ postules immortaliũ: & grauiter feras te qđ utendum acceperis reddidisse. Prudentiæ uero quid respondebis dicenti uirtutem se esse contentã quomodo ad bene uiuẽdum: sic & ad beate: q̃ si extrinsecus religata pendeat: & non oriatur ex se: & rursus ad se reuertatur: ipsa qdem uirtus: sibimet pulcherrima merces

Peruellere. uellicare. & uellicationibus quibusdã p̄stringere:& punctiũculis cruciare: uerminationibus torq̃re. Magna uis est in uirtutibus:ea uis uirtutũ est ut fortune fulminanti nõ succũbãt: ut supra fortunã sint nõ infra collocatæ:muro inexpugnabili septæ: quẽ fortunæ tela nõ trãseũt:uirtuti opposita nihil detrahũt:sibi eadẽ est:& more solis obscuri ui suã occultã exercet:hoc ita q; ut iq̃t optime Sene. aduersus uirtutẽ p̄nt calamitates & dãna:& iniuriæ:qđ aduersus solẽ põt nebula: sensus est cicerõis fortunã uellicare q̃dẽ posse:sed frãgere penitus nõ posse uirtutũ sepimenta:quas ait excitãdas esse: sicut uigiles somno cõniuẽtes excitari solent ad impetũ hostis supprimẽdũ retũdendũq;. Princeps fortitudo: cuius uirtutis principale officiũ est in laboꝝ ppessione & doloris mortisq; cõtentione. Aderit tẽperantia:cuius dñatio est in despiciẽdis uoluptatibus & in decoro seruando. Iã minimũ loci:sensus est ĩ cã miseriaꝝ molestiarũq; plurimũ loci sibi uẽdicat iustia:cuius p̄tes sũt: aliena non cape. Ius suũ unicuiq; tribuere:q aũt natus est cõditiõe mortalitatis iniustus fit:dũ postulat esse ĩmortalis. Appetit.n.id qđ alienũ est ab hũana natura. itẽ iniustus ẽ dũ more mali debitoris grauiter fert reddere creditori qđ accepat mutuũ:ẽ.n. pessimi debitoris creditori mutuũ repetendi facere conuitiũ idẽ iniusti hoĩs est nolle reddere uitã naturæ reposcenti: q̃ accepat p̄cario sapiens.n. est p̄carii spũs:& ut iq̃t Sene. seipsum inter p̄caria numerat:qcq̄d nobis ẽ ex aduenticio fulget liberi honores:opes latifundia:aliẽi cõmodatiq; sũt: alia ex his primo die:alia scđo repetũť:oportet nos:si iusti esse uolumus:in p̄mptu hẽre & appellato reddere ea:q̃ mutuo accepimus: quorũ usus fructus tm̃ nr̃ est. Quidã codices hñt: cui minimũ eẽ uř i hac cã loci. Quæ lectio purior est & speciosior: ut sit sensus:in hac egritudinũ cã uix eẽ locũ iusticiæ. Prudẽtia:cuius munus est cõmoda & aduersa distinguere:bona & mala internoscere. Virtutem sese esse cõtentã:cecinit Siliu. in. xiii.

Peruellere

Vis uirtutis

Aduersus solem

Pessimi debitoris creditori facere conuitium

Aduentitia oĩa

in nouissima tusculana disputabiť an uirtus sola sufficiat ad beate uiuendũ. Ad beate:q̃dam autumant uirtutẽ se ipsa esse cõtentã:solãq; sufficere ad bene uiuendũ sed ad beate uiuẽdũ nõ esse satis idoneã:tanq̃ aliud sit bñ uiuere:aliud beate uiuere:ut bñ uiuere sit honeste laudabiliter recte:qđ ẽt in tormentis esse põt:beate aũt uiuere sit in fœlicitate:& uoluptatibus affluentioribus degere:ad qđ uirtus sola nõ sufficit:sed apud stoicos bene uiuere & beate uiuere non se iunguntť: sed copulanť:ideoq; qui bene uiuit ex illoꝝ sñia is beate uiuit:& ita uirtus se ipsa cõtenta est ad bene beateq; uiuendũ. Quæ si extrinsecus religata stoici dicunt p̄hiam ouo similem esse:assimilãtes logicen putamini: ethicen albumini:physicen luteo siue uitello interiori:consimiliter uirtus orbi rotundo orbiculatæq; figuræ comparať:quæ nullaꝝ egens cõpaginum se includit & continet:nec finem aut initium ullis sui partibus sentit:in hanc sñiam dixit Oratius in. ii. sermonum:fortis & in se ipso totus teres atq; rotundus. Externi ne q̃d ualeat p læue morari:in quẽ manca ruit semp fortuna cõsimiliter Virgi. Viꝝ bonũ sapientẽq; graphice

Bene uiuere

Beate uiuere

Philosophia similis ouo

uirtus instar orbis

Teres atq; rotundus
Doctrinæ encycliæ

describens ait: Securus mundi instar habens teres atq; rotundus: externæ ne quid labis per læuia sidat. Itaq; uirtus non debet ueluti appendix esse & consequia extrinsecus religata: sed a se ipsa pgrediens in se ipsam reuerti instar orbis. Doctrinæ quoq; apud ueteres dictæ sunt encycliæ quasi orbiculares: quoniá cõnexione quadam uti corpus unum compositæ sunt & coagmentatæ. Ad hæc bona uirtutes intelligit: quæ sunt bõa homine dignissima: nõ autem uoluptates epicuri. Quas? suspendendū est & cum interrogatione pronunciandum.

Pugnat secū epicurus
Vmbratici epicurei
Epicurus mõ uoluptarius mõ seuerus

Solent isti negare: Doctrina epicuri modo uoluptaria dicitur: modo seuera & sancta: quæ inter se pugnãtia sunt cuius rei cã est: quia Epicurus secum ipse pugnat ac dissidet. Seneca li. iiii. de beneficiis delicatam uocat & umbraticam turbam epicureorum in conuiuio philosophãtium apud quos uirtus uoluptatū ministra est: illis paret illis deseruit illas supra se habet: alibi quoq; inquit epicurum corpori plurimum indulsisse: tanq̃ philosophum uoluptarium. E contrario in li. ad Gallionem de uita beata dicit epicurū sancta & recta precipere: & si proprius accesseris tristicia: cuius uoluptatem ait esse siccã ac sobriam: pleriq; oẽs dicunt sectam Epicuri flagitiorum magistrã esse: & uoluptatum ducẽ: cum uoluptate summum bonū metiatur.

Verba epicuri

Defensores sectatoresq; Epicuri ita defendunt doctorẽ ut dicant nos non intelligere de qua uoluptate epicurus loquatur: tanq̃ nõ in uoluptate gustus & tactus corporis summū bonum collocet: sed in uoluptate ai & in idolẽtia: hanc aũt sniam corroborant auctoritate uerbisq; ipsius Epicuri ita scribentis; cum dicimus uoluptatẽ finẽ esse non luxuriosorū uoluptates easq; q̃ i gustu sunt positæ: ut quidam ignorantes aut a nostra sententia dissentientes aut male accipientes arbitrantur: sed non dolere corpe aioq; trãquillum esse & pturbatiõe uacare dicimus. hæc quidem Epicurus uno in loco: sed alibi uoluptatẽ illam: quæ ex tactu gustatu. & sensibus percipitur plane ac perspicue esse dicit beatæ uitæ effectricem. Vnde non immerito: cū uaria tradat: uarie male audit & bene audit: nunc Cicero uerba ipsa Epicuri interpretatur: ne possint epicurei ire inficias & negare hoc eẽ dogma doctoris sui. Zeno: fuit hic epicureus. Mar. Tullii synchronos hoc est æquus & ut dici solet contẽporaneus. Alius fuit Zeno eleates: alius zeno cithieus sectæ stoice conditor: de hoc Zenõe epicureo meminit in. i. de finibus: sed eum cum attico frequenter audiuisse testatur epicuri sententias explicantẽ.

Zenones

Futurum breuem ex disciplina Epicuri hoc est. Dolor si summus breuis: si longus leuis. Si productior: si longior sit dolor Columella flagellum uocat productissimū: quod longissimum est inuitibus; procerissimumq;. Preceptis bonis pgustatis: & ante captis. Quid ergo? hinc Cicero incipit rephendere dogma epicuri: formulamq; de uita beata.

Producti or
Leuare
Leuor
Telamon
Peleus fratricida
Telamon ennii
Oculi omnium in alcibiadem

Thyestem leuare: recreare; releuare; leuiorem facere egritudinem in thyeste. Virgilius inuitum numen terras cœlumq; leuabat: alias leuare prima longa significat expolire & leuor pro pollitura & nitore ponitur. Aut telamonẽ pulsum: hercules in expugnatione troiæ interfecto laomedonte telamonẽ coronauit ob egregia uirtutis merita: cum primus ui troianos muros ascendisset atq; urbẽ introisset: eiq; tradidit hesionẽ filiã laomedontis ex qua natus est teucer; fuit aũt telamõ eaci filius pelei frater: q ex egina ĩsula patris regno pulsus in exiliū: petiit salaminã; ubi ducta uxore noie Glauca cychrei salaminiorum regis filia ĩpa uit illi ĩsulæ peleus ob fratricidiū extorris ĩ thessaliã fugiẽs purgatus ẽ ab acasto rege: & in pricipatū regni ascitus. Hiccine ẽ telamõ: uerba sunt opior ex ennii tragedia; nã Noni. marcel. citat enniū ĩ Telamõe. Cuius ob os: ĩ laudẽ telamõis hoc dictū est a tragico poeta; qđ tãta fuerit telamonis uirtus & gloria; ut græci ad illū os spectãdū oẽs ora cõuerterent. De alcibiade quoq; pditū ẽ: qđ ĩ illū uniuersa ciuitas atheniẽsiū oculos in illū suspẽsa ora cõuerterat: alcibiadẽ q̃si de cœlo missum cõtuẽtes admirabantur: qnẽ cicero nõ gloriosior ipendio gloriatur: dẽ sibi accedisse qđ telamõi: ut eẽt cūctis ex admiratiõe spectabilis; usurpatq; hũc uersum de semetipso: sic. n. scri. in epistola ad papiriū petū. In eo igitur ĩquis cõuiuio Cicero ille: quẽ spectabant: cuius

& omnia sua complexa nihil q̃rat aliunde: nõ intelligo cur aut uerbis tam uehementer ornanda: aut re tanto opere expectanda uideatur. Ad hæc bõa me si reuocas epicure pareo: sequor: utor: te ipso duce obliuiscor etiam malorum ut iubes eoq; facilius q̃ ea ne in malis qdem ponenda censeo: sed traducis cogitationes meas ad uoluptates: quas corporis credo: Aut q̃ pter corpus uel recordatiõe uel spe cogitentur. Nunqd est aliud? recte ne interp̃tor sniam tuã? solent. n. negare nos itelligere qd dicat Epicurus. Hoc dicit & hoc ille græculus me audiẽte athenis senex zeno istorum acutissimus cõtendere & magna uoce dicere solebat eū esse beatū: qui p̃ntibus uoluptatibus frueretur. Confideretq; se fruiturum aut in oĩ aut in magna parte uitæ. dolore nõ interueniente: aut si interuenitet: si summus foret futurum breuẽ: si pductior plus habiturū iucundi q̃ mali. Hæc cogitantem fore beatū presertim si & ante p̃ceptis bonis cõtentus esset. nec mortẽ nec deos extimesceret. Habes formam Epicuri uitæ beatæ uerbis Zenõis exp̃ssam: nihil ut possit negari. Quid ergo? huius ne uitæ pposito & cogitatio aut Thyestem leuare poterit aut poetã de quo paulo ante dixi aut Telamonẽ pulsum patria exulantẽ atq; egentem in quo hæc admiratio fiebat? Hiccine ẽ. Telamon ille? mõ quẽ gloria ad cœlū extulit: quẽ spectabãt: cuius ob os graii ora obuertebãt sua: qđ si cui

bant: cuius ob os graii ora obuertebant sua: ob os aūt significat ad os: antiquos .n. usos esse ob præpositione: pro ad testis est ennius qui ait acherontem obibo pro adibo. item omnes occisi occēsiq; in nocte serena idest accensi. Dicebatur quoq; obmoueo pro admoueo. obiacent pro adiacent; obiurare pro adiurare: & cōplura hoc genus. Animus re cōcidit. i. alacritas & uigor animi cecidit corruitq; cum iactura regni. Naturaliter enī accidit: ut qui rem amittat; animo quoq; cōcidat ac debilitetur: cum ex opibus confidentia prognatur: & ex re animus fiat impensior: & hic est uerior sensus ac purior lectio q̄ si legas animus rem condidit pro constituit.

ut ait idem simul aius re concidit a grauibus illis antiquis philosophis petenda medicina est non ab his uoluptariis: quam .n. isti bonorum copiam dicunt? Fac sane summum bonum esse non dolere: quāquā id non uocatur uoluptas: sed nō necesse est nūc omnia; id ne est quo traducti luctum leuemus. Sit sane summū malū dolere. In eo igitur qui nō est: si malo careat. cōtinuo; ne fruitur summo bono. Quid tergiuersamur Epicure? nec fatemur eā nos dicere uoluptatem: quam tu idem cum os perfricuisti soles dicere. sunt hæc tua uerba nec ne? In eo quidē libro q continet oēm disciplinam tuam: fungar .n. iam interprætis munere: ne quis me putet fingere: dicis hæc. Nec equidē habeo quod intelligā bonum illud: detrahens eas uoluptates. quæ sapore pcipiūt: detrahens eas ēt quæ auditu & cātibus: detrahens eas ēt quæ ex formis pcipiūtur: oculis suaues motiões: siue quæ aliæ uoluptates in toto hoīe gignunt quolibet sensu: nec uero ita dici pōt mētis leticiam solā eē in bonis. letātē .n. mētē ita noui spe eoꝝ oīum: quæ supra dixi fore: ut natura potius dolore careat. Atq; hæc quidē his uerbis qui uis ut intelligāt quā uoluptatē norit Epicurus. deinde paulo infra. sæpe quæsiui inqt ex iis q appellantur sapiētes: qd haberēt q in bonis relinquerēt: si illa detraxissent. nisi si uellēt

Quamq̄ id non uocatur uoluptas. In natura rerum tria sunt: unum cum in uoluptate sumus. alteꝝ cum in dolore: tertium cū nec in dolore nec ī uoluptate: uerbi gratia: ut in uoluptate sint qui epulentur. In dolore qui torqueant. Interiecti & intermedii sint: nec letantes nec dolentes: ex quo liquet errasse epicurum a quo dicitur omnem q sine dolore sit esse in summa uoluptate. In eo igitur qui non est. Eum qui non sit in dolore nec in statu dolendi: non statim dicius frui summa uoluptate: ppea qd talis nō dolendi status non uocatur uoluptas. & sine dolore est: non cōtinuo dicendus est esse in sūmo bono: cum sicut iā docuimus; aliud sit ī dolore; aliud in uoluptate esse. Plato in philebo. Testis est tertium esse statum neq; mœrentis neq; gaudentis. Continuo: statim.

Quid tergiuersamur: apostrophe est ad ipsum epicurū. ne tergiuerset dissimuletq; se loqui de uoluptate corporali antiq tergiuersatorem dicebant bouinatorem: ut Lucilius: hic strigosus bouinatorq; ore improbus duro. Cum os perfricuisti. i. cū pudorē sequestrasti & uerecundiā deposuisti. Quærit διατιαισχυνομενοι ερυθριωσιν. cur erubescūt quos puduit causa ruboris est. qm̄ pudefactis sanguis de corde in omnes corporis partes diffundit: ita ut superficiem occupet hoc docet Aristo in problematis. sed cur id fiat non dicit. adhuc .n. queri potest: quā ob causam pudor sanguinē diffundat. Est autē pudor. i. αισχυνη. ut philosophi diffiniūt φοβος δικαιου ψογου. i. timor iustæ reprehensionis. igitur cum in pudibundo sanguis diffundat ex corde in faciem tanq̄ uelamentū qui in uerecūdi sunt & erubescere uideri uolunt: hi solent os & frōtem pfricare ad ruborem illū digerēdū: & sanguinem ad interiora repellendū: hinc facta est locutio prouerbialis de inuerecundo. ut dicatur. perfricuit: os perfricuit faciem perfricuit frontē. pro eo quod est pudorem omnem penitus abiecit expulit: Plini. perfricui faciem nec tamen profeci. epigrāmatista. & si perfricuit frontem posuitq; pudorem. Munere: officio. Quæ sapore percipiūtur: uoluptates gustatus significātur: qui sensus auctore Aristotele certissimus est in homine. Plinius existimas omnibus sensum gustus esse. cur .n. alios alia sapores appetunt. multi sunt abdomini nati. qui se ob hoc solum uiuere dicunt. ut edant & bibant pcipiātq; ex saporibus multiiugis uoluptates Siquidem saporum genera tredecim reperiuntur dulcis: suauis: pinguis: amarus: austerus: acer: acutus: acerbus: acidus: salsus: tres alii sapores uarietate mixturæ. Annotandum tria esse naturæ rerum elementa: ignem aerem: aquam: sine sapore: sine odore: sine succo. Ex formis: uisum intelligit oculorum: ut inqt plato. est in nobis sensus acerrimus: quo tamen ab aquila superamur: cuius acies acutior est. Detrahe homini oculos omnem cupiditatem detraxeris. uitiis .n. nostris in animum per oculos uia est ut inqt Quintilianus in pariete palmato. Idem in ceco in limine. oculi tota nostra luxuria. hi nos in omnia quotidie uitia præcipitant: mirantur adamant. concupiscunt. Quolibet e sensu: uoluptatem hanc esse sentiunt omnes: quam sensus accipiens mouetur & iucunditate quadam perfunditur. Maximas .n. uoluptates esse circa corpus existimant ut inqt Pla. in lib. de sūmo bono. Naturalis po. le. natura his potiens ut sii sensus: naturā hois potientē fruētemq; his bonis sensualibus non dolere. Quam uoluptatem: uidelicet gustus & tactus reliquorumq; corporalium sensuum. M. Tullius in secundo de finibus testificatur inquit epicurus ne intelligere quidem posse; ubi sit ullum bonum præter illud quod cibo & potione & aurium delectatione: & obscœna uoluptate capiatur. Si illa detraxissent: uoluptates. scilicet corporales sensualesq;.

Ob os
Obibo p adibo
Occēsi p accensi
Obiurare
Tria in rerū natura
Aliud nō dolere aliud ī uoluptate eē
tergiuersator
Bouiator
Cā ruboris
Pudor qd
pfricuit os pfricuit frontē
Gustus in est oibus aiantibus
Genera sapoꝝ tredecim
elemēta tria sine sapore & odorē
Per oculos uia uitiorum

uoces inanis fūdere. nihil ab his potui cognoscere:
q̄ si uirtutes ebulire uolēt & sapiētias nihil aliud di
cēt: nisi eē uiā qua efficiātur hæ uoluptates: q̄s su
pra dixi. q̄ sequūtur i eadē sñia sunt. Totusq; liber:
q̄ ē de sūmo bono refertus & sentētiis & uerbis ta
lib⁹ ē. Ad haccine igit̄ uitā Telamonē illū reuoca
bis ut leues ægritudinē. & si quē tuoꝝ afflictū mœ
rore uideris: huic accipēserē poti⁹ quā aliquē socra
ticū libellum dabis? aulon hortabere: ut audiat uo
ces potius quæ Platonis. Expones q̄ spectēt flori
da & uaria: Fasciculum ad naris admouebis. Incen
des odores: & sertis redimiri iubebis & rosa. si uero
ēt alqd admoueris tā plane luctū omnem absterse
ris. hæc Epicuro confitēda sunt: aut ea quæ modo
expræssa ad uerbum dixi tollenda de libro. uel tot⁹
liber potius abiiciēdus: Est enim cōfertus uolupta
tibus: quærendum igitur quemadmodū ægritudi
ne priuemus eum: q ita dicat. Pol mihi fortuna ma
gis nūc desit quā genus. Nāq; regnum suppetebat
mihi: ut scias quanto e loco: quantis opibus quib⁹
de rebus lapsa fortuna occidat. quid huic calix mul

Voces inanes fundere: taxat Epicurus austeros illos seuerosq; philosophos: qui uocibus iactantes honestū
esse summū bonū: & uoluptatē criminātes tanq̄ summū malū: aliter deinde uiuunt ac loquant̄: tales uerba
funditant inania & cassa: plenaq; gloriatiōis & cenodoxiæ: a q̄bus res ipsa dissidet dissentitq;. Virtutes ebul
lire: qui per uoces bullantes & uerba sesquipedalia & sñias tumentes grandi boatu exporrecto bella bello lo
quuntur de uirtute: hi decenter dicuntur uirtutes ebullire: sicut aqua in aheno calefacta ebulliens nō seipsa
capit: sed intumescit: quod hac tēpestate fieri per sepe uideas a pusculis ecclesiasticis cōcionatoribus: q in tē
plis pro suggestu in maxima populi corōa
uirtutes prædicant: uirtutū præcones sunt:
uirtutes sonoro boatu insonāt adeo ut i ore
eoꝝ & labris nihil aliud q̄ uirtus audiatur
quos si intrinsecus introspicere liceret haud
dubie uideres uitiis enormib⁹ refertissimos
ita fit ut homo iracūdissimus p̄cipiat nō eē
irascendum: ut uitiosissimus prædicet uir
tutes: esse suscipiendas quas ipse ore exor
nat mēte deculcat. lingua ostētat. animo in
cestat. foris tristis intus dissolutus. Ad hāci
ne igit̄ uitā; ecōuersio fit ad epicuꝝ: in cuius
uita uoluptaria nullā esse medelam demō
strat: nullū fomentū ad leuādas animi egri
tudines qualibus telamon pulsus ex patria
afficiebat̄. Accipenserem: ludit epicuꝝ. tā
q̄ ex eius doctrina potior sit piscis ad sanan
dā tristinā q̄ libellus philosophicus. Est aūt
accipenser pisciū nobilissimus habitus apđ
antiquos. unus oīum squamis ad os uersis cō
tra aquā nando meat. De quo Pli. Macro. Sā
monicus serenus: Martialis: Orat. cæteri: de
quo & nos scripsimus in appendice trāquil
li cōmentarioꝝ explicātes corrigētesq; illđ
Lucianum. accipenserē cū decumano. αυλον
hortabere: sensus est ad mitigandum dolo
rem non tam adhibendum esse sonū tibia
lem & cantum ut placet epicuro q̄ Platoni
cas consolationes αυλον. genitiuus est plura
lis & significat tibiarū. græco. n. sermone αυ
λι dicit̄ tibia. idem uoces aulon. i. tibiarū dictæ. monaulon appellant dictione græca unicam tm̄ tibiam qua
quidam tibitinio nobiles utunt̄: monaulon inuenit Mercurius. Geminas tibias marsias; canere cū tibia dar
danus instituit: de monaulo Mart. sæpe duas piter mōaulō habet Pli. in. xyi. tibialē calamū appellat auleticō
hoc est tibus conficiendis idoneū. Fasciculum: olfactoriola intelligit. de q̄bus in Esaia in die illa aufert do.
minus discriminalia piscelidas & murenulas & olfactoriola. & inaures. sunt aūt discriminalia: ut in transcur
su uerba sacri antistitis explicemus: acus & instrumenta fœminea ad discrimen capitis concinandum: q̄bus
q̄ discernit̄ capillus qđ discerniculum alio noīe appellant piscelides dicuntur ornamenta pedum circa cru
ra. ut docet Porphirio enarrans illud Oratianum. Sæpe perisceidē raptam sibi flentis περι græce circū τοσ
κελοσ crus: quidam periscelidas accipiunt pro fœminalibus. Inscitissime exposuit cōmentator instrumenti
ueteris piscelidas pro ornamentis brachioꝝ siue manuum. sicut murenulas pro limbo & fimbria pperā inter
prætat̄: sunt. n. murenulæ ornamenta colli flexuosa instar murenaꝝ & catellæ ex auro: q̄bus matronæ condi
corantur: sicut planissime docet diuus Hieronymus in epistola ad marcellam his uerbis. Aurum collisui:
quod murenulam uulgus uocat qđ. s. metallo in uirgulas lentescente quædā ordinis flexuosi catena contexi
tur. absq; parētibus uēdidit. Inaures. ut hoc quoq; uelut auctarium adiiciamus. sunt auriū ornaméta. sed ut
iā domū repedemus. scribit Tullius in uerrinis. C. uerrem sollitū sibi apponere ad nares reticulū tenuissi
mo lino minutis maculis plenū rosæ. De libro: quē cōposuit epicurus de summo bono. Pol mihi: uersus
Ennii poetæ. quo idē telamon in exiliū pulsus: lamētat̄ nihil sibi exulāti pdesse generis nobilitatē claritu
dinē nataliū: utpote q nepos Iouis filius Eaci ex egina sit. doletq; fortunā illā pristinam deesse: cuius idulgē
tia fortunato sibi regnū suppetebat cūctaq; bona affatim affluebāt. Ex regno aūt i exiliū trudi graue ē. Ca
lix mulsi in pinguedus: exulāti hoi & ex regno in calamitatē corruenti non potio suauis pro fomēto medici
naq; est porrigēda: sed philosophicæ cōsolatiōes subiiciēdæ ad egritudinē leniēdā. multum est potō pciosa
ex uino melleq; cōfecta. cuius mētio est apud scriptores oēs scribit Pli. in. xxii. mulsum ex uetere uino utilis
simū fieri; qđ facillime cū melle cōcorporat̄. corpora auget. multi senectā longā mulsi nutricatu tollerauē
re: celebri pollionis Romuli exēplo: quē cētesimū annū excedentē cū diuus Aug. hospes iterrogaret. qua nā
rōne maxime uigorē illū animi corporisq; custodisset. ille respōdit. intus mulso foris oleo. Melitetes quoq; ex
uio & melle cōficit̄ distās a mulso. fit. n. ex musto & cōgio mellis & cyatho salis suffer uefactis: græci multū
uocant

Virtutes ebullire
Virtutū buccinatores itus uitiosi
Cōtra hippocritas
Accipenser pisces
Aulon tibia
Mōaulon
Auleticus calamus tibialis
Olfactoriola
discriminalia
Discerniculū
periscelides
Murēulæ
Inaures
Mulsum
Exēplum pollionis Romuli
Melitetes

οινομελι & μελικρατου. Vlpia. iurisco̅sultus titulo de uino & tritico legato uini appellatione autumat mulsum no̅ co̅tineri: oinomeli co̅tineri. interpraetaturq; oinomeli uinu̅ esse dulcissimu̅. qd' si proba est Vlp. sn̅ia mulsum no̅ erit ide̅ qd' oinomeli: ꝓ mulsidaria dicunt̃ uasa: qbus mulsum co̅tinet̃: scribit Po̅po. iurisco̅sultus legatis uasis scutellas & promulsidaria co̅tineri. M. T. epistola quada̅ ad papiriu̅ petu̅ sic refert. habuisses no̅ hospite̅: sed co̅tubernale̅: at quem uiꝝ: no̅ eu̅: quem tu es solitus promulside co̅icere: ubi promulsis accipit̃ ꝓ pulmentario siue potione ex mulso co̅dita: unde promulsidaria uasa deduci autumo: notādu̅ usurpari mulsum ꝓ adiectiuo: ut apud Plin. lac mulsum. acetu̅ mulsum: aqua mulsa: quae melle co̅cinnata significant̃ apud Plaut. ex amātis & blādientis affectu dicit̃ mea mulsa graeco sermone: ναι; noiatur: unde deriuatus calix pro poculo. Impingendus. dixit q̄ si illidendus & nolenti igerendus. ipingi. n. significat uim quappiā: ut apud Hieron. Impegi nouissime in Daniele̅ & apud Virg. ex aiata seque̅s ipigeret agmina muris. Abeo dem poeta. s. ennio. Ex oppibus summis: uerba ennii poetae ex tragoedia: qua inducit̃ andromacha uxor Hectoris post nece̅ mariti. post obitu̅ priami. post excidiu̅ troiae captiua: a graecis abducta: ita lamētari eru̅nas suas apud Sene. in troade inducit̃ quaeribu̅da. Gramatici allegāt Enni. in andromacha apud Home. ultima iliados rapsodia hectore̅ defu̅ctu̅ andromacha & hecuba penetrabili querimonia lamētantes co̅plorāt. ergo andromacha ex regiis opibus deuoluta & i seruitute̅ trāsducta hisce uerbis apud poetā Enni. deflet suas eru̅nas. Opis egens: indiga auxilii: ops antiq dicebāt que̅ nu̅c opule̅tu̅: ut testimonio est co̅trariu̅ inops. ops terra dicta apud antiquos: ꝗ hic oe̅ opus. & io̅ dr̃ ops mater. ꝗ terra mater opis deae dies festus opalia dicta: que erāt post saturnalia. ite̅ opeco̅siua dies dicta ab dea opeco̅siua: cuius in regia sacrariu̅: prisci ioue̅ coluerunt cognome̅to opitulu̅: qd' opem idigentibus ferret. Annotāt grāmatici opem singulariter auxiliu̅ opes pluraliter diuitias significare: sed & opem ueteres dixeru̅t ꝓ opulentia. Quid petā p̄sidii: ex aiata ac uecors p̄sta agere infortunioꝝ andromacha: nescit: unde p̄sidium petat: a quo exilii suppetias iploret. Enni. fecit fabulā titulo & argumento andromachā emulatus euripide̅. cuius hic est uersus. Andromachae nomen q indidit recte ei ididit: quo uersu isinuat andromachā significare uiraginem & uiris depugnāte̅: quasi andromachetem fuit. n. uirili aīo septa. & quaedā ueluti uirago: ꝗ & Homeri testimonio satis liquet. ꝟ Hectori tuo. s. marito.

Freta: co̅fisa. Vrbe orba sum: prosonomasia est: siue annoiatio: quae fit similitudine aliqua uocu̅ & uicinitate quadā uerboꝝ: ut qs locus aut lucus: ut ex oratore arator: ut diligere oportet quem uelis diligere: de q̄ Quinti. Cice. & caeteri. Quo accedā: co̅simile est illud grachanu̅: quo me miser co̅ferā quo uertā. Fana te̅pla: uel a fauno: uel ꝗ fando co̅secrant̃. Tosti cremati. Abiete: crispa itelligit lacunaria siue laquearia ex abiegnis trabibus tex a fuisse deformata flāmis & exusta: materies. n. ut inqt Pli. in. xvi. abieti pulcherrima e̅ in trabibus p̄cipua au̅t dos est crispātibus: & in torto quodā discursu uenaꝝ p̄ciolis: po̅dus sustinere in edificiis ualida est. abies e̅t in trāsuersum posita: renititurq; po̅deri. nec temere ru̅pit̃: priusq̄ carie q̄ uiribus deficiat̃. est abies arboꝝ altissima rectissimaq; e̅: cuius ps iferior enodis e̅: & sapius uocat̃: superior nodosa duriorq; e̅: lusternā uocāt: qn̄ p̄cipit cato plu̅ ex sapio faciendu̅ intelligi uult ex abiete enodi q̄ pars in terra est: ab abiete abietarius deriuat̃. O pater: priamu̅ dicit: ꝗ uerbu̅ co̅uenit p̄sonae andromachae. O patria: hinc uīr Vir. illud trāstulisse. o p̄tria o diuu̅ domus iliu̅. & Silius. o patria o fidei domus inclyta. Ope barbarica opulentia siue opulentitate luxuriosa: nā & opule̅titas dr̃ ꝓ opule̅tia. alludit au̅t ad graecoꝝ ꝓuerbiu̅: qd' est. πλιουτον βαρβαρων. i. fertilitas & opule̅tia barbaroꝝ. Tectis celatis: sculptis & celatura uariegatis. Dicit au̅t dole̅ter se uidisse domu̅ regiā adstāte̅: auro celatura laqatibus supbā & spectabile̅. Home. tradit & repetit Plini. menelai regiā: auro argento electro ebore fulgere. Cātoribus eu. Euphorio̅ poeta fuit chalcide̅sis: que̅ transtulit Gallus: q ob id sic loqt̃ apud. Vir. in bucolico ludrico ibo & chalcidico: que sunt mihi co̅dita uersu. Carmina pastoris siculi meditabor auena. Quin. in. x. qd euphorione̅ frustra trāsibimus. que̅ nisi ꝓbasset. Vir. nu̅q̄ certe co̅ditoꝝ chalcidico uersu carminu̅ fecisset in buco. mentione̅: he̅bat āt hic euphorio̅ quosdā ita deditos sibi amatores: ut eu̅ p̄ferēt ennio & reliqs poetis eiusq; poemata studiose cātarēt: posthabitis aliorū poematibus. Cātores hoc in loco significari puto scenicos fabulaꝝ actores: ut apd' Ora. Si plausoris eges aulea manētis & usq. Sessuri: donec cātor uos plaudite dicat. Chorus i fabula co̅stat ex uocibus pluriu̅ cantoꝝ. Exaggeratis re. opi. pluribus uerbis ap̄ Enni. sigillatim. rece̅sebant̃ gaze & opes regis priami: & ita facta exaggeratione opule̅tiaꝝ regiaꝝ flebiliter lamentabat̃ andromacha cu̅cta repe̅te ac p̄ter expectatione̅ fuisse

si impingendus est: ut plorare desinat. aut aliquid eiusmodi: ecce tibi ex altera parte ab eodem poeta. ex oppibus summis opis egens hectori tuo huic sub uenire debemus. quaerit. n. auxiliu̅. qd petā praesidii aut exequar quomodoue nu̅c auxiliu̅ exilii. aut fuga freta sim. Arce & urbe orba sum. quo accedam. quo applicem. cui nec arae patriae domi stant fractae & disiecte iace̅t. Fana flāma deflagrata. Tosti alii stāt parietes deformati. atq; abiete crispa. scis quae sequantur & illud in primis. O pater o patria o priami domus septum altisono cardine templu̅ uidi ego te adstantem ope barbarica. tectis celatis laqueatis auro ebore instructam regi sedem. O poetam egregium: quāquā ab his cātorib' euphorionis contemnitur. sentit oi̅a repentina & inopinata esse grauiora exaggeratis igitur regis opibus quę uidebātur sempiterne fore. qd adiungitur. haec omnia uidi inflammari.

Melicrato̅
Oinomeli
ꝓmulsidaria ꝓmulsis lac mulsum
acetu̅ mulsum calix
Impigere
Andromacha ennii
Ops m̄r
Opalia
opeco̅siua
Opitulus iupiter
Andromacha unde
p̄sonomasia anno mīatio
Locus
Lucus
Fana abies in edificiis ualida sapinus
Fusterna
abietarius
Opule̅tias
Fertilitas barbaroꝝ
Regia menelai electro & ebore fulge̅s
Euphorio̅
Cātores scenici

Vitā euitari
letata corpora
Cedrus utebaꝰ in delitiis

ſe direpta inflāmata & ad extremā īternectionē redacta: ex quo fiebat dolor atrocior: cū inopinata mala: ac repentina ſint grauiora durioraq; tolleratu. Priāo ui. eui. in pria tuſcula. hoc id ē carmē recitatū ē uno tm̄ immutato uerbo. illic. n. uitā eripi ꝓ euitari legiꝰ. ut itelligas idē eē uitā euitari ꝙ uita eripi: & ē uetꝰ uerbū plāeq; poeticū euitare ꝓ uitā eripe: & uitā ſpoliare: ſicut letare dr̄ hoc eſt leto mulctare. letata corpa: apud Oui. pro iterēpta: & morte mulctata. Eripiāus huic andrōachæ q̄ ıá flebiliter tāq; dolēter īfortunıa patriæ ſuæ deplorauit. apud tragicū poetā. Pſaltriā: cātricem: muſicus. n. cātus & modulatio lenit ꝑturbationes: & leuat egritudines. Edricū incendamus: corrigo cedrū. In delitiis. n. utebaꝰ cedrus inter odores. Iuxta illud maronianū. urit odoratā nocturna in lumia cedrū. ſimiliter apud Home. calipſo urit cedrū ſciſſilē odoris cāſic. n. ait in. y. odiſſeæ τλοσ ιδοδμηκεδρον τεικεατοιο φειοντανανισον οδοδιδαημενον. i. procul odor cedri & çitri ardentiū ꝑ īſulā redolebat. Pli. in. xiii. meminit ſniæ homericæ thiā exponens ꝓ citro caſtigāſq; eorū errorem: q cedri citriq; uocabulo odoramenia accipiūt. oxycedros uocaꝰ quæ acutū & ſpinoſum habet foliū altera cedrus odore pſtat: maiorē cedrū uocāt cedrealē materiæ cedri eternitas eſt: ideoque ſimulachra deoꝝ ex ea antiq factitauerūt. cedrinus fuit Romæ in delubro apollo ſoſianus. Tu. n. ad epicuꝝ hæc dicunꝰ. Libidinoſas ſnias: ſētentiæ p̄hi libidinoſe dicuntur: qbus uoluptate guſtus & cōplexus ſummū bonū metitur: qd interdū facit epicurus. interdū uirtutē extollit: & ſine uirtute btē uiui nō poſſe ꝓfiteꝰ. Nō uerbo ſolū uoluptatem epicurei ꝓpugnatoreſq; epicuri dicūt nō intelligeꝰ nos de qua uoluptate loquaꝰ epicurus in qua ſummū bonū ponit nūc Cice. ne tergiuerſari poſſint refert uerba epicuri plani loqua atq; pſpicua: q̄ planiſſime demōſtrāt hoiem loq de uoluptate corporea & ſenſuali. ſicut autē pauloante demōſtratū eſt. Cupio refelli: redargui: refutari: cōuinci: nā refellere ut ſupradocuimus ē redarguere falſitatem: refellit q negat. Nō creſcere uo. ſicut ſtoici dicūt uirtuti nō eſſe locū īcrementi. ita dicebat epicurus uoluptatē creſcere n̄ poſſe: ubi detractus eſſet dolor. Cōtra plato ait uoluptatē maiorem expetibilioremq; fieri addita alia uoluptate. Et ex hoc colligit uoluptatē ſummū bonū eſſe non poſſe: cū id ſummū ſit bonū cui nihil addi poſſit hoc idem tradit Ariſtot. in. x. ethicoꝝ. Tria magna peccata. cōſimiliter in libris de finibus bonoꝝ diſputāſ cū torquato epicureo: multa reꝓhendit ex dogmate doctrinaque epicuri. quem architectū beatæ uitæ noīat.

Oxycedros cedrales cedrinus apollo

Refellere

Voluptas maior addita uoluptate

architectus beatæ uitæ

Priamo uitam euitari. Iouis aram ſanguine turpari. Præclarum carmē. eſt enim & rebus & uerbis. & modis lugubre eripiamus huic ægritudinē: quomodo collocemus in culcitra plumea? pſaltriā adducamus cedrū incendamus: demus ſcutellā dulciculæ potionis: aliquid prouideamus & cibi. Hæc tandem bōa ſunt qbus ægritudines grauiſſime detrahantur? tu. n. paulo ante ne intelligere te quidē alia bona dicebas. reuocari igiꝰ oportere eū mœrorē ad cogitationē bonoꝝ: cōueniret mihi cū Epicuro ſi qd eſſet bonū cōueniret. dicet aliqs. qd ergo tu epicuꝝ exiſtiabas iſta uoluiſſe. aut libidioſas eius fuiſſe ſnias? ego uero minime: uideo. n. ab eo dici multa ſeuere. multa præclare. Itaq; ut ſæpe dixi: de acumine eius agiꝰ non de moribus q̄uis ſpernat uoluptates eas: quas mō laudauit. Ego tñ memiero: quod uideatur ei ſūmum bonum. Nō. n. uerbo ſolū poſuit uoluptatem ſed explicauit qd diceret: ſaporē inquit: & corporū complexum & ludos atq; cantus: & formas eas quibus oculi iocūde moueanꝰ: num fingo num mentior? cupio refelli. Quid enim laboro: niſi ut ueritas ī omni queſtione expliceꝰ. At idem ait non creſcere uoluptatem dolore detracto: ſūmamq; uoluptatem nihil dolere. paucis uerbis tria magna peccata. Vnū quod ſecum ipſe pugnat. Modo enim ne ſuſpicari quidem ſe quicquam bonum niſi ſenſus quaſi titilarentur uoluptate. Nunc autem ſummā uoluptatem dolore carere. Poteſt ne magis ſecum ipſe pugnare. Alterū eſt uitiū qd cū in natura tria ſint unū gaudere alterum dolere tertium nec gaudere nec dolere. hic putat primum & tertium idem eſſe: nec diſtinguit a non dolendo uoluptatem. Tertium peccatum com

Pugnat ſecū epicurus
gaudere nō dolere
immediata
Mediata

Niſi ſenſus: quaſi titilarenꝰ pugnat ſecū epicurus ſibiq; cōtraria dicit quo nihil. turpius. mō ait ſummū bonū eſſe in uoluptate. q̄ pcipiuꝰ ex guſtu. tactu. auditu. uiſu. olfatu. q ſenſus qnq; ſunt notiſſimi & uoluptates eoꝝ cognitiſſimæ. mō dicit ſummū bonū eſſe idolentiā: pugnāt haud dubie hæc iter ſe cū aliud ſit frui uoluptatibus ſenſualibus: aliud nō dolere. titillari aūt dn̄r ſenſus: qn̄ mouenꝰ. Geſtiūt: pruriūt uoluptatis dulcedie. trāſlatū uerbū a titilatu alaꝝ ubi dulcedo ſcabendi ſcribit Pli. in. xi. in eadem p̄cipua hilaritatis ſedes: qd titilatu maxie itelligiꝰ alaꝝ. Ex hac trāſlatiōe dixit Ora. in ſermo. p̄terea ne nos titilet glia iure iurando obſtringā. M. T. in prio de fini. in hanc ſniam. Nam ſi ea ſola uoluptas eſſet: q̄ quaſi titillaret ſenſus: ut ita dicā: & ad eos cū ſuauitate afflueret. Primū & ter. pu. tanq̄ nihil iterſit iter gaudere & non dolere: q̄ uel ſenſus cōis oñdit eſſe diſſimilia. Cū ꝓprie is gaudere dicaꝰ: q in uoluptatibus: ut edendi & coeūdi. nō dolere uero is dicaꝰ q anxietate nō afficiꝰ circa uoluptatis ſanitatem. ſunt. n. quædā imediata. ut leuitas grauitas quædam mediata: ut calidum frigidū inter quæ eſt tepidū. Sic aliquis beatus eſt. aliquis miſer. aliquis nec beatus nec

tus nec miser sic aliqs gaudet: aliqs dolet: aliqs nec gaudet nec dolet: & ita est q̃ddam medium inter uoluptatem & dolorem: qđ nõ placet epicuro. A uirtute superauit: qñ Epicurus ponit summũ bonũ in uoluptate sapoꝝ & tactus haud dubie seiũgit summũ bonũ a uirtute: sine qua nulli ueri phi summũ bonũ metiuntur. Nihil aũt tam cõtrariũ uirtuti est q̃ uoluptas. ex quo uersus ille sili scitu dignus. hinc uirtus illinc uirtuti inimica uoluptas. Laudat sæpe uirtutẽ repræhenditur epicurus: qđ secũ pugnat: nec seruat constantiã: q̃ i omni uitia custodienda est. Clamat. n. interdũ nõ posse iucũde uiui nisi sapienter: uirtutem a uoluptate diuelli nõ posse. Raro fortuita interuenire sapienti: dicunt̃ hæc qdem p̃clare: sed inconstanter nutat natatq; nec ꝓpositi p̃tinax est: cũ ad uoluptates subinde uelabat̃ ita more uolatici gubernatoris clauũ in horas mutat uertunis: ut inqt ille: iniqs natus. Cũ grac. largi. maxias fecisset: tyberius & Caius gracchi fratres: genere eloquẽtia facile pricipes: leges agrarias: frumentariasq;: tulerunt de agris uiritim diuidẽdis ac frumẽto: quæ cũ essent maxime populares populũ sibi conciliarũt: Tiberius auctore Scipione nasica i capitolio a primatibus occisus ẽ: ictus fragmẽtis subselioꝝ insepultus & in tyberi ꝓiectus mox Caius Grac. eloquẽnor q̃ frater ꝑnitiosas aliquot leges tulit: inter quas frumentariam: ut semisse & triente frumentũ plebi daret̃. Alterã legẽ agrariã: quã Tyberius frater ꝓmulgauerat: itẽ recentẽ attali pgamenoꝝ regis hereditatẽ diuidi iussit. Po. Rom. Itaq; cũ seditioso tribunatu dissipasset publicũ patrimoniũ: tandẽ a lucio opimio cõsule oppræssus est in auentino: quẽ armata multitudine occupauerat. & illud sacrosanctũ caput trib. plebis ꝑcussori septumuleio auro rep̃nsum est q̃ id excisum ad luciũ opimiũ detulit. Annotauerũt scriptores septumuleiũ plũbo in os Caii Grac. addito: ut põderosius eẽt: parricidio suo rẽpu. circũscripsisse. Piso ille fru. de hoc pisone: q̃ ob uirtutẽ modestiãq; cognominatus est frugi: mẽtio supius facta est. Legẽ fru. quã tullerat Gracchus de frumẽto plebi dãdo. de tesseris frumẽtariis apud Sue. in. ii. cõmẽtario fusius enodatiusq; p̃scriptũ est. Quid sibi cõ. gracchus palã rep̃ndit pisonẽ: tanq̃ paꝝ sibi cõstãtem: qđ uenerit i cõtionẽ petiturus frumentũ: qđ uiritim diuidebat̃ s̃m legem ipsius gracchi: q̃ piso ĩprobauerat: dissueseratq;. Lege sempronia: legẽ gracchanã intelligit: qm̃ gracchi sempronii dicebant̃: apud historicos leges semproniæ claræ sunt: quas hic sempronius Gracchus tulerat: ne de capite ciuiũ Roma. iniussu populi iudicaret̃: hinc illa Cice. exclamatio ĩ uerrinis: o lex portia legesq; semproniæ. De hac sempronia lege frumentaria meminit. M. T. in. ii. officioꝝ his uerbis. Caii gracchi frumentaria magna largitio fuit exhauriebat igit̃ ærariũ. Patrimoniũ publicũ: ærariũ intelligit & publica uectigalia. Negat epi. sicut Gracchus in oro. uidet̃ patronus ærarii cũ re ipsa esset dissipator: sic epicurus: interdũ uirtutẽ laudat: ut. M. Curiũ putes loq: cũ tñ uoluptate. q̃ uirtuti cõtraria est summũ bonũ metiat̃. Vim fortunæ: Sene. ad serenũ: epicurus quẽ uos patronũ inertiæ uræ assimilis ait raro sapiẽti interuenit fortũa. Tenuẽ ui. an. Diocles auctor est Epi. uilissimis cibis uitã ægisse: ipse quoq; in epistolis aqua tñ & cibario pane se cõtentũ esse testat̃: uerba Epicu. sunt ex epistola: mitte mihi casei paululũ: ut cũ epulari præciosius uoluero possim: scribit Sene. Epicuꝝ q̃ magister uoluptatis dr̃ certos habuisse dies: q̃bus maligne famẽ extingueret ut ita uideret an aliqđ deesset ex plena & cõsumata uoluptate: & q̃tũ deesset est. n. summa uoluptas posse capere ex ordeaceo pane uoluptatẽ. Ad id se reduxisse: qđ eripere nulla fortunæ iniqtas possit. Quo sa. be. nõ sit: ait Epic. sapientẽ si in phalaridis tauro purat̃ exclamatuꝝ. dulce est & ad me nihil ꝑtinet: & siue crucietur excarnificeturq; futuꝝ nihilominus fœlicẽ acq̃rendi p̃timonii curã nõ habituꝝ: fortune reluctatuꝝ: adirẽ ꝓ nõ accessuꝝ. Nõ istã di. hypophora. Dicat q̃libet: Antipophora. Nõ intel. ita dicũt epicurei nos non telligere de qua uoluptate dicit epicurus. Qui dolore sum. ma. Epicurus in uoluptate ponit qđ summum bonũ esse uult. in dolore qđ summũ malũ: qđ q̃ sentit uirtuti locũ nullũ relinq̃t: in qua summu bonũ col/

mune cũ quibusdam: quod cum uirtus maxime expetat̃ eiusq; adipiscendæ causa philosophia quæsita sit. ille a uirtute summum bõum separauit. At laudat & sæpe uirtutem. Et equidem. Ca. Gracchus cũ largitiones maximas fecisset & effudisset ærariũ uerbis tamẽ defendebat ærarium. Quid uerba audiam facta uideam? Piso ille frugi semper contra legẽ frumentariam dixerat. Is lege lata consularis ad frumẽtum accipiendum uenerat. Animaduertit Gracch⁹ in contione Pisonem stantem. Quærit audiente romano populo: qui sibi constet. cum ea lege frumentum petat quã dissuaserat. Noli inqt mea bona gracche tibi uiritim diuidere liceat: sed si facias partẽ petam. parum ne declarauit uir grauis & sapiens lege sempronia patrimonium publicum dissipari? Lege orationes Gracchi patronũ Ærarii esse dices. negat Epicurus iocunde posse uiui nisi cum uirtute uiuatur. Negat ullam in sapientem uim esse fortunæ tenuem uictum ante fert copioso. Negat esse tempus quo sapiens non beatus sit. Omnia philosopho digna. sed cũ uoluptate pugnantia. Nõ istam dicit uoluptatem dicat quãlibet. nempe eam dicit in q̃ uirtutis nulla pars insit. Age si uoluptatem non intelligamus: ne dolorẽ qdẽ. nego igit̃ eius esse q̃ dolore sũmũ malũ metiat̃. Mentionem facere uirtutis. & cõquerunt̃ qdam epicurei uiri optimi (nam nullũ genus est minus malitiosum) me studiose dicere cõtra

Beatus miser inter medius

Sũmũ bonũ nõ sine uirtute

Clauũ in horas mutat epicurus duo gracchi fratres

Lex frumẽtaria gracchi

Mors gracchi plũbũ in os gracchi ĩfusũ

Lex sempronia

Vilissimis cibis contentus

Maligne famẽ extinguere sciẽ ne epicuri antipophora

locant ſtoici:q̄ doloré dicūt eſſe adiaphoron.i.indifferentem. Ita credo de honore:quaſi dicat ſe nō cōtendere de honore cū epicureis pro quo adipiſcēdo ſtudioſe & ardenter inſurgimus cōtra cōpetitores & aduerſarios. Illi.ſ.epicuro:apud quem ſummū bonū cōſit ex duobus:ut corpus ſine dolore ſit aīus ſine perturbatione. Qui ſtatim cōuolent.illud libenter hoies cōuolant atq; cōcurrunt ubi audiunt laudari uoluptaté:qrentes libidinibus ſuis patrociniū & uelamentū aliqd. Me non laborare:oſtendit ſe nolle cōtendere cū epicureis:quemadmodū ſi de imperio:& de bello punico diſceptaret:pro talibus.n.rebus animoſe alacriterq; ſententia dicenda defendendaq; eſt: Dixit. M.T.aliubi maledicta cōtumeliæ cōtentiones cōſertationeſq; i dicēdo pertinaces indignæ philoſophia mihi uideri ſolét. Actū habituꝝ:qn̄ cōtendere nolumus dicere ſolemus habituros nos ratū & actum qcqd egerint aduerſarii. In hanc ſniam ait portius cato apud Liui.uos pro faxitis deos oēs fortunare uelim,puerbiū eſt apud antiquos.actū agam.actū agis:pro eo qđ eſt nihil agā. nihi agis.qđ.n.in iure ſemel iudicatum fuerit: reſcindi & iteꝝ agi nō pōt.hinc illud Terentianum in phormione.actū aiunt:ne agas. Aliud lentulo uidet̃.Cato in omni ſenatu clamabat delendā eſſe carthaginé.bellūq; carthaginenſibus inducendū.Scipio naſica reclamabat contradicebatq; Catoni cū nollet dirui carthaginem.timens ne deleta carthagine:ſecuritas & ueternū romanos iuaderet torporeq; ſomnulenti marceſcerét: ſniæ ſcipionis ſubſcribebat Lucius lentulus & cū cato acclamaret e re publica mihi uidetur carthaginé deleri;illi reclamabāt:& e re publica nobis uidetur carthaginé non deleri:tm̄ q̄uis in ſententia dicenda ſenatores diſſentirent:nulla tm̄ inter eos concertatio emulatioq; reſidebat:ut.n.ait.M.T. in oratione de ꝓuinciiſq; conſularibus.ita diſſenſi ab illo;ut in diſiūctione ſniæ cōiuncti tm̄ amicitia maneremus. Hii;epicurei. Cum iſtis alias:cū epicureis:alias ſe diſputaturum dicit. Veꝝ ſit:iuſtū:æquū & par.Ora.metiri ſe quemq; ſuo modulo ac pede ueꝝ eſt.M.T.in oratione pro murena;negat uerum eſſe allici beniuolentiā cibo. Expediat:utile ſit. Plauſibilia:fauorabilia:iucunda:popularia:que plauſu populi excipiant̃:ſic Oratio plauſibilis dicta:quæ placet & plauſū populi meret̃:ſenſus eſt epicureos:qui omnia referūt ad utilitatem ſuā & uoluptatem debere ſolos iſta ſecum muſſitare:nec iactationé oſtétare:qm̄ talia nō probant̃; nec plauſu fauoreq; populari excipiunt̃ in ſinu gaudeant:ſecū & cū ſuis letētur:ne genuinū gaudiū iuulgét prouerbialis eſt locutio q̄ & poetæ uſurpát. Tibul.q ſapit in tacito gaudeat ille ſinu Prop.i tacito cohibe gaudia clauſa ſinu. Si nec opinato eue.cyrenaici phi ut ſupra dictū eſt:egritudiné effici cé ſent ex iſpato nec opinato malo: tāq̄ oia repētina grauiora ſint. Repēs:repētinus ſubitariuſq;.Silius clamor ſepe repēs. Magis cōturbal.uir fortis ex īn prouiſo oppreſſus ab aduerſario cōturbatur:exercitus hoſtilis p̄ter ſpé ſuperueniens ſolet eſſe terribilis: & cuncta cōturbat:adeo ut hoc caſu oppræſſis nec uirtus poſſit:nec multitudo ꝓdeſſe. Vegetius ſubſeſſas appellat inſidias:qbus in itinere exercitus iparatus:ac nihil tale ſuſpicās opprimi ſolet.ſubſidere.n.ſignificat deliteſcere:un̄ ſubſeſſores dicti.q deliteſcētes inſidiant̃.Et iſidiis circūuentos iterimūt; cōtra ſubeſſos uocamus hoſtiū dolo circūuentos a Vale.ſubſeſſor alieni matrimonii dictus q pudicitiæ alienæ cōiugis inſidiat̃. Subita tēpeſtas:huic ſniæ cōſimilis ē illa oratiana ſnia:īprouiſa ſimul ſpēs terret utrūq;. Dies ipis lōgingtas.ſic Tibul.lōga dies hoi docuit parere leones.Inde diecula dicit̃ tempuſculū & aliquātula mora.

epicuꝝ.ita credo de honore aut de dignitate contēdimus.Mihi ſummum in animo bonum uidet̃: illi autem in corpore:mihi in uirtute:illi in uoluptate: & illi quidem pugnant & quidem uicinorum fidem implorant.multi aūt ſunt qui ſtatim cōuolēt. Ego ſum is qui dicam me non laborare:actum habiturū quod egerint. Quid enim de bello punico agit̃: de quo ipſo cum aliud.M.Catoni:aliud.L. Lētulo uideret̃.nulla inter eos concertatio unquam fuit. Hi nimis iracunde agunt:præſertim cum ab his non ſane animoſe defendat̃ ſententia:pro qua non in ſenatu:non in concione.non apud exercitum: neq; apud cenſores dicere audeant.ſed cum iſtis alias:& eo quidem animo:nullum ut certamen īſtituam:uerum dicentibus facile cedam.tm̄ admonebo:ſi maxime uerum ſit,ad corpus oia referre ſapiētem; ſiue ut honeſtius dicā,nihil facere:niſi qđ expediat:ſiue oia referre ad utilitaté ſuam:qm̄ hęc plauſibilia nō ſunt ut in ſinu gaudeāt:glorioſe loqui deſināt. Cyrenaicorum.reſtat ſnia:qui tum ægritudiné cēſent exiſtere ſi nec opinato quid euenerit. Eſt id quidē magnū ut ſupra dixi etiam Chryſippo ita uideri ſcio: quod prouiſum ante non ſit:id fieri uehemētius:& ſed nō ſunt in hoc omnia:quamq̄ hoſtium repens aduētus magis aliquādo cōturbat quam expectatus. Et maris ſubita tempeſtas:quā ante prouiſa terret nauigātes uehemētius:& huiuſmodi ſunt pleraq;.ſed cū diligēter nec opinatorum naturam cōſideres:nihil aliud reperies niſi quidem omnia ſubita uideri maiora.equidem ob duas cauſas. Primum quod quanta ſint quæ accidūt conſiderandi ſpacium nō datur. deinde cum uidetur præcaueri potuiſſe ſi prouiſum eſſet: quaſi culpa contractum malum ægritudinem.

Sūmū bonum ex duobus

Cōtētiōes ꝑtinaces indignæ

Actū agā

Actū aiūt ne agas

Sniæ coniunctio amicitiæ

Veꝝ iuſtū

plauſibilia

In ſinu gaudeat

Subſeſſæ

Subſeſſores

Subſeſſis

diecula

In plerisq; tollat̃: iuxta illã sñiam: q̃ ait nullũ esse tm̃ dolorẽ: quem nõ longinquitas tp̃is minuat ac mol/liat: & a Sene. decenter ac uere dictũ ẽ dolorẽ dies consumit licet cõtumacissimũ & quotidie insurgẽtẽ. carthaginẽses seruierũt: auctor est Liui. captiuos carthaginẽsiũ plusculos a romãis redditos fuisse suis ciuibus & oli carthaginẽses egerũt de p̃mutandis captiuis usi attilio regulo dep̃catore: q cõtrariũ suasit miseρ̃ ẽ ãt discere seruire: ubi didiceris dominari sed hæc ẽ fortũæ cõdictio: q̃ summa imis miscẽs facit ut reges ex regno i seruitutẽ delabãt̃: sic hecuba: sic cresus: sic sigãbis oli seruitutẽ seruierũt. Rege capto p̃se: paulus emylius p̃sem macedonũ regẽ captiuũ duxit in triũphũ & cũ p̃se: duos filios filiãq; unicam subseq̃bant̃ familiares & amici plures regis ip̃m regem ĩtuẽtes & flebiliter lachrymãtes adeo ut pleriq; ex romãis lachrimare ob misericordiã cõpellerent̃ triũphus fuit sp̃etiosissimus opulẽtissimusq;: ut docet pluthar/chus ab hoc tp̃e. Po. Ro. tributũ pendere desiit: ut. M. T. Piniusq; nosificãt tũc cognitũ: est qd polleat fortũa uersatilis: q̃ filiũ p̃sei legitimũ artẽ ferariam discere compulit ob querẽdum uictum: cuius rei testis est amianus marcellius. Quosdã corĩtios. s. seruitutẽ seruientes. Hæc oia uidi: uerba sũt ex andromacha tragedia: q̃bus sup̃ius illa erumnas suas flebiliter sic deplorabat: hæc oia uidi iflãmari: & q̃ subsequũt̃. Argiuos aut sicinios diceres corĩthii ex libertate i seruitutẽ lapsi seruiebant argiuis sicyoniisq;: occultu & habitu atq; orõne ut argiui sicyoniiq; uiderent̃ & ita i alienã non solũ p̃rãtem: sed ẽt uestem linguãq; transierãt: hæc sunt opera fortune ludentis: hæc sunt ludibria thãnusiæ hæc sunt documẽta mortalium ut memores sint rerum humanaρ̃: quæ fluxæ instabiles caducæ sunt & tp̃is momento mutabi/les. Sicyonio: peloponesi populos eẽ qs ignorat? a quibus oliua sicyonia bacca dr̃ a poeta. Vñ sicyonii calcei paρ̃ uiriles. Regnũ sicyo/nũ uetustissimum fuisse testis est Eusebius Sicyonum fuisse officinaρ̃ omnium metal/lorum patriam auctor est Pli. Corinti ruinæ: Seruius sulpitius in epistola ad Cicero/nem consolatoria dicit se uidisse cadauera oppidorum prostrata & dirruta ante oculos iacentia uidelicet: eginæ: megaræ pireii: & corinthi: tradunt: historici: corinthum quod olim: græciæ lumẽ fuit & ciuitas opulentissima extinctam fuisse ac dirutam ob legatos: cum mumius consul Romanus exercitũ corinthioρ̃ sub ipsis isthmi faucibus concidisset: tunc. n. ab incolis deserta ciuitas direpta primum: deinde tuba præcinen/ta deleta est: tunc corinthii in mancipatum seruitutẽq; demersi sunt ait. M. T. se magis ad misericordiam eẽ per motũ aspectis corinthi ruinis q̃ cõmoti sint ipsi corinthii. cuius rei cã est quod ai illorum iam occalluerant obdurauerãtq; ad tollerantiam calamitatũ: & sic ostendit longa die non solum leniri sed tolli quoque egritudinem. Clitomachi: clithomachus p̃hs carthaginensis athenas uenit annos natus quadraginta: audiuitq; carneadẽ cuius & successor fuit: tris sectas sectatus academicorum: p̃ipateticoρ̃: stoicorum: uolumina condidit supra quadraginta. Ciues suos. s. carthaginẽses: Inualuit cõsuetudo ut conciues passim dicãus municipes nostros recte an p̃perã uiderit illi i quoρ̃ ore & labris dictio & hæc est frequens me riualẽ nõ habebũt. Ego latinitatis elegãtiã seq̃ns dicere mali hic meus cuius ẽ: q̃ cõciuis & ita locuti sũt ueteres oẽs q pure p̃beq; locunt̃. Itaq;. M. T. loquẽdi norma: ubiq; uoluminũ ciues suos dicit: nusq̃ cõciues. Neoteri. i. recẽtiores cõciues dictitãt: tãq̃ id sit elegantissimũ latinissimũq;: auctoritas mihi dux ẽ & magistra reρ̃ oium alio mõ latine & elegãter dr̃ municeps meus: p̃ ciuis meus siue cõterraneus. Pli. iuriscõsulti: scola eruditorum. Mũcipes usurpãt i hoc significatu. libet iterdũ i hæc ẽt minuta diuertere: ad uitiligines linguaρ̃ repurgandas. Carneadis: magistri doctorisq; clitomachi: de cuius acumine doctrina memoria dictũ ẽ in. i. cõmẽta/rio. Cũ ita positũ eẽt: hæc erat p̃posito ac ueluti argumẽtũ libri: mihi uñ sapientẽ futuρ̃ i egritudie p̃ria capta: tãq̃ patriæ amissio sit oium iacturaρ̃ maxia p̃ qua sapiẽs mori nõ recusabit: q oẽs oium caritates complexa est carneades aũt cõtra differebat ostẽdens sapientẽ nõ fore in egritudie ex p̃riæ captiuitate; & euer/sione tãq̃ sapiens sit totius mũdi ciuis: & oẽ hoi natale solũ tãq̃ sapientis aĩus instar summi cœli liqdus defecatus imperturbatus sit: qui nullo nubillo obducatur cui sñiæ subscribit philosophi stilbõis exemplum. qui capta patria amissis liberis amissa uxore: cum ex incẽdio solus & tamen beatus exiret interroganti de/

acriorem facit. Q d'ita eẽ dies declarat. q̃ p̃cedens: ita mitigat: ut iisdem malis manentibus nõ mõ lẽiatur ægritudo: sed in plerisq; tollat̃. Carthaginenses multi. Romæ seruierũt. Macedones rege capto per se. Vidi ẽt in peloponeso cũ essem adolescens quosdam corinthios. Hi poterant oẽs eadẽ illa de andromacha deplorare. Hec oia uidi. sed ẽt decantauerãt fortasse: eo. n. erant uultu oratione oi: reliquo motu & statu: ut eos argiuos aut sycionios diceres magisq; me mouerant corinthi subito ap̃sectu parietũ ruinæ: quam ipsos corinthios: quoρ̃ aĩs diuturna: cogitatio callum uetustatis obduxerat. Legimus librũ Clytomachi: quẽ ille euersa Carthagine misit: cõsolãdi cã ad captiuos ciues suos. In eo ẽ disputatõ scripta Carneadis: q̃ se ait i cõmẽtariũ retulisse. Cũ positũ eẽt uideri fore i ægritudie sapiẽtẽ p̃ria capta q̃ carneades ɔtradixerit scripta sũt. Tãta igr̃ calamitatis p̃sentis adhibet̃ a philosopho medicia quanta iueterata ne desiderat̃ qdẽ. Nec si aliquot ãnis post idẽ ille liber captiuis missus eẽt: uulnerib⁹ solũ mederet̃ sed cicatricib⁹. sensim. n. & pedetẽti p̃gre diẽs extenuat̃ dolor. nõ quo ipsa res imutari soleat: aut possit sed id qd' rõ d̃buerat usus docet miora eẽ ea q̃

Dolorem dies cõsumit

Ex regno in seruitutẽ cadere

Darei mẽ Perses in triũpho

Filius persei faber

Ludibria rãnusiæ

Sicyõe patria metallorum

Clitomachus

Cõciues non dici elegãter

Ciuis meus

Mũiceps meus

Vitiligines linguarum

Sapiens mũdi ciuis

Exẽplũ stilbonis

Poliorcetes — Oīa mea mecū sūt

metrio:cui cognomen ab exitio urbium poliorcetes fuit:nunquid perdidisset:omnia inquit bona mea me cū sunt:quo dictio dubitare demetrium coegit an uicisset:nihil inqt perditi:oīa mea mecū sunt: uidelicet uirtutes:quas nulla uis hostilis eripere q t. qbus sapiēs septus:null'ī potest subire dispēdium:bientem prae tereo:cuius exemplum uulgatum est nimis. Sed cicatricibus:quæ obductæ:& uetustate callosæ uix tolli sanariq; possunt. Nihil oportere:hæc est illa consolatio:quæ nobis in promptu esse solet uolentibus rele uare dolorem lugentium:dicimus:enim consolandi causa:nihil uideri debere inopinatum:& quod neces

Nō putaram — Simus simile athletis

se est talia accidere mortalibus: aduersus q̄ muniti præparatiq; esse debemus turpe ē.n. quod & egritudinem auget: dicere:nō putaram:omnia putanda sunt:nihil nō opinandum euenire posse:habendus ē in ore:& in memoria uersiculus ille.cui uis potest accider̄:quod cuiq̄ potest. Pāctius philosophus conducenter scripsit quod uita hoīum picula ex improuiso assidua & ,ppe quotidiana fert ad q̄ cauēda oportet eē aīo semp intento:ut sunt athlete.sicut.n.ī certamine athletico caput manibus oppositis quasi uallo p̄muniūt ita aīus sapiētis aduersus petulātias iniuriaꝝ ictusq; fortunæ dēt esse erectus:arduus septus ne q̄ in re repētina īcursio īperatis īprotectisq; nobis oboriat̄. Neq; nō ualet aliqd ualet. Quia recentia sunt tāq̄ malū uideat̄ maius.qa recens ē & recēter igruit q̄ quia sit repentinū & inopinatū.

Natura minimū desiderat

Quam pauca natura desideret:si ad opinionem uiues:nūq̄ eris diues:si ad naturā nūq̄ eris pauper opinio īmēsum:natura minimū desiderat si uis ùacare aīo aut paup̄ sis oportet: aut paupi similis nō pōt studiū salutare fieri ut īqt Sene.sine frugalitatis cura. Epicurus:

Parabile — Ad manū ē qđ sat ē — Exēpla salutaria

ait hōesta res ē leta pauptas:nō q paꝝ habet sed q pluscupit paup est:parabile ē qđ natura desiderat:& appositū paruo cōstat ad manū ē qđ sat ē. Ad exēpla traducimus. Duplex rō disputādi ē:aut p̄ceptis aut exemplis quantum græci pollent præceptis:tātum romani q đ ē maius:exemplis orator ut docet Quin.in.xii.in primis abundare debet copia exemplorum:q̄

sint uisa maiora.qd ergo opus ē dicet aliqs ratione aut omnino consolatione ulla:qua solemus uti cū leuare dolorē mœrentiū uolumus:hæc.n.ferè tum habemus in promptu.nihil oportere īopinatū uideri. Aut q tolerabilius feret icōmodū q̄ cognouerit.necesse est hoī tale aliquid accidere:Hæc.n.oratio de ipsa summa mali nihil detrahit. tm̄modo affert nihil euenisse:qđ nō opinandum fuisset. neq; tamen genus id orationis ī consolādo nō ualet sed id haud sciā an plurimum ualeat. Ergo ista nec opinata non habent tantā uim:ut egritudo ex his omnis oriat̄.Feriunt enim fortasse grauius.non id efficiunt ut ea quæ accidant maiora uideantur:quia recentia sūt maiora uidentur,non,quia repentina: Duplex est igit̄ ratio ueri reperiendi: non in his solum quæ mala:sed in his etiam quæ bona uident̄: nam aut de ipsius rei natura qualis & quanta sit q̄rimus:ut de paupertate nonnūquam: cuius onus disputando leuam⁹docentes q̄ parua:& quam pauca sint.q̄ natura desideret:aut a disputandi subtilitate orōnē ad exēpla traducimus.Hic Socrates cōmemorat̄.hic diogenes:hic cecilianū illđ sæpe ē ē:

paupertas in socrate sapiens — Bracteata fœlicitas — De diogene — Cotyla — In dolio degens — Hemerobios — baculus & pera — Cecilius comicus — Homo hoi deus

testimoniorum obtinent locum unde etiam senibus auctoritas maior est:quod plura nosce & uidisse creduntur:plato in lib.de regno arduum esse ait sine exemplis magna sufficienter ostendere. Hic:in disputatione de paupertate. Socrates commemoratur:paupertas:ut apuleii uerbis:utar fuit in Aristide iusta in phrocione benigna:in epaminūda strenua in Socrate sapiēs:i homero diserta:eadem pauptas ēt. P.R. iperiū a primordio fundauit.Nō dēt igit̄ paupertas uideri res onerosa.imo potius appetenda:cum uideamus tot uiros præclaros in paupertate uixisse:beatiores letioresq;:q̄ qbus domi cōgestæ sunt opes regiæ:quorū bracteata & personata fœlicitas est:& profecto paupertati taliū uirorum nullas credo diuitias posse præferri:quæ solidis & ueris bonis exuberat:cum diuitiarum frons hilaris multis intus amaratudinibus referta sit.Socratis pater fuit sophroniscus lapidarius:mater phenareta obstetrix:q in paupertate beatissimus amicis olim audientibus emissem inquit pallium si num mos haberem neminem poposcit omnes admonuit:a quo acciperet ambiguus,fuit. Hic diogenes:notissimus est cynicus diogenes cui nihil habēti nihil defuit qui potentior Alexandro naturæ uictor humanæ cum haberet cotylam ad potandum hoc est poculum ligneum uidit puerum manu concaua bibentem:statimq; id elisit ad terram:dicens nesciebam:quod natura haberet poculum:puer me uilitare superauit prætorium diogenis fuit doliū:in quo degebat:quod ut cūq; sol se inclinauerat simul uertebatur. Vnde iocabatur domum se habere uolubilē:de quo satirographus: sed dolia nudi nō ardent cynici:si fregeris altera fiet cras domus:hemerobios.i.diarii uictus uulgo appellatus est. Duplici palliolo usus:peram habuit pro cellario:baculum pro adminiculo:quo se iam senex & infirmus sustentabat:præter hanc suppellectilem nihil quicquā requirens:hæc sunt cynicæ insignia familiæ Diogeni:hoc erat pera & baculus:quod regibus diadema:qđ pontificibus galerum:qui cū Alexandro magno de uarietate regni certabundus baculo uice sceptri gloriabatur.De diogene Hierony.laertius:apuleius dion.cæteri.extant epistolæ ipsius Diogenis:quibus.Regulas suas restatur:qui præ una pera & baculo spreuit opes opulentas:& prorsus ad uiuendum uelut ad natandum iis melior:qui onere liberior. Cecilianū a cecilio conditore comediarum:de quo sedigitus poeta. Cecilio palmam statuo de comico:& Oratius Vincere cecilius grauitate: Terentius arte. Cecilianum & illud est:homo homini deus est si suum officiū sciat.

Sub paliolo sapientia:uirtus ut inquit Sene.nulli ꝓclusa ẽ oĩbus patet:oẽs admittit:libertios seruos exu/les nõ eligit domũ nec cẽsũ.nudo hoĩe cõtẽta ẽ:nõ ẽ igit̃ a pãnis & sordibus uirtus estimãda ĩ q̃ sniam ẽ illđ Apuleianũ:ne me putetis egenũ uel abiectũ ne ue dẽ pãnulis istis uirtutes meas estimetis.Pli.in epistolis tradit quosdã interdũ se ductos cultuq; pagano quasi rusticos nõ minus eẽ eruditos:q̃ eos:q studia ꝓferũt:& ostenrant.Caio fabritio:norma pauptatis & exẽplũ apđ romãos Caius fabritius ẽ q patellã & salinũ ex argẽto tñ deoꝝ colendoꝝ cã domi hũit:Ita tñ ut patella corneo pediculo sustinerec̃:cuius filiæ ob paupertatẽ

sub paliolo sordido sapiĕtia.cũ.n.pauptatis una eademq; sit uis:quidnã dici potest:quãobrem.C. Fabritio tolerabilis ea fuerit:alii negent se ferre posse. Huic igitur alteri generi similis est ea ratio consolãdi:quæ docet humana esse:q̃ acciderit.nõ enim solum id continet illa disputatio:ut cognitionẽ afferat generis hũani:sed significat tolerabilia esse q̃ & tulerint:& ferant cæteri.De pauperta te agit̃ multi patientes pauperes cõmemorant̃.De cõtẽnẽdo honore.multi inhonorati proferũt̃:& quidem ꝓpter id ipsum beatiores:eorũq; q priuatum ocium negociis publicis ante tulerũt:nominatim laudatur uita.nec silet̃ illud potentissimi regis.Anapestũ qui laudat senẽ & fortunatum esse dicit q̃ inglorius sit atq; ignobilis ad supremũ diem perueniturus.Similiter cõmemorandis exẽplis orbitates quoq; liberoꝝ predicant̃:eorumq; q grauius ferunt luctus alioꝝ exemplis leniunt̃.sic perpessio cæteroꝝ facit:ut ea q̃ acciderint multo minora quã quanta sint existiata uideant̃.Ita fit sensim cogitantibus:ut quãtum sit ementita opinio appareat.Atq; hoc idem & Telamõ ille declarat:ego cum genui moriturum sciui & cætera.& Theseus.futures mecũ cõmentabar miserias & Anaxagoras.sciebam me genuisse mortalẽ hĩ.n.omnes diu cogitantes de rebus humanis itelligebãt eas nequaquã pro opinione uulgi ẽẽ extimescendas.Et mihi qdẽ uidetur idẽ fere accidere iis

de publico dotibus dõatæ ad maritos ierũt portãtes gloriã domesticã pecuniã publicã hunc pyrrhus epirẽsis:nullo auro nullis pollicitationibus expugnare potuit:ut secũ esse uellet ac ꝓximũ a rege principatum obtineret:qui dixit pyrrho:non hoc ille conducibile esse.Nam si epirotæ iq̃ ambos nos norint a me regi q̃ abste malint:hinc ait poeta: paruoq; potentem fabricium.Et claudiãus: pauper fabricius pyrrhi cum sperneret auꝝ. Iulius higinus in li.de uiris illustribus:scripsit legatos sannitium obtulisse dono Caio fabricio grandem pecuniam:tum:fabritiũ planas manus per omnia fere coporis membra deduxisse:& legatis ita respõdisse dum illis omnibus membris quæ attigisset imperare posset nunquam quicquã futurum:& ita pecuniam repudiauit. Generis humani:humanum genus flexum esse caducum: imbecillum:quassum:sexcentis malorum: milibus obnoxium:ad omnem fortunæ cõtumeliam proiectum:præcarii spiritus autumnat scriptores idonei.Apu.in demonio Socratis definit homines esse terræ incolas moribundis membris:leuibus:& anxiis mentibus brutis obnoxiis corporibus:dissimilibus moribus:similibus erroribus.peruicaci audacia:pertinaci spe:casso labore:fortuna caduca:tarda sapientia:cita morte:quæi elã uita. Multi inhonorati:cato quo die repulsa passus est:pila lusit quem ait Pli.repulsis tanq̃ honoribus ineptis gaudere solinũ:apđ Valerium caput est de repulsis:quo enumerat exempla clarorum uirorum:qui repulsis sugillati fuerunt:inhonoratiq; discederunt.M.T.in orõne pro plãtio aliquot commemorat repulsa notatos:& a populo præteritos in petitione magistratus. Priuatim otium ante tulerunt.M.T.in orõne pro cluentio:uiros clarissimos percenset qui petitionem honoꝝ relinquentes uitam tranquillam & quietam remotã a ꝓcellis inuidiarum sequi maluerunt.Epicurus ait sapientem non accessurum ad rempublicam:cleantes:chrysippus:Zeno:nemo illoꝝ rem publicã administrauit phĩ pene oẽs:in ocio literario uixerunt.multi ut uerbis.M.Tullii utar:& sunt & fuerunt q tranquillitatẽ expetẽtes a negociis publicis se remouerũt:ad otiũq; ꝓfugerũt fuit tpibus tyberii principis qdã noĩe uacia nulla alia requã ocio notus:& ob hoc unum qđ in ocio consenuerat fœlix habebat̃:de quo exclamabant oẽs:o uacia solus scis uiuere.Cauẽdũ tñ ẽ ne dũ solitatẽ eligimus & uitã ociosam cõcupiscimus:nec nobis nec aliis uiuamus:sicuti:qdã q se inertiæ:& uentri:somno:& libidini dediderũ:tq lucifugi:nec orientẽ uiderũt solẽ:nec occidẽtẽ:q dũ nemini uiuũt:nec sibi ipsis uixerũt. Anapestũ:carmẽ ueteris poetæ.Anapesticũ significat cõstãs anapesti pedibus:fit ãt anapestus pes:ex duabus breuibus & longa. Potẽtissimi regis forsan agamẽnõ signat̃:siue priamus inductus in tragedia:sic apud senecã i tragedia oedipus:dãnat uitã regiã.eiq; qetam anteponit:cũ ait:qui sq̃ ne regno gaudet o fallax bonũ:quantum maloꝝ:quã frõte blanda tegis. Ignobilis:ignotus nõ cognobilis.Democritus ueni inquit athenas & nemo me nouit.ut inquit.Sene.qui uixit notus oĩbus ignotus moritur.sibi. Orbitates liberoꝝ sicut pauli emylii.Xenophontis:anaxagoræ:& alioꝝ:q filiorum obitum forti subnixoq; aĩo tulerunt. Ego cum genui:supra dictũ est:telamonẽ.audito filioꝝ interitu dixisse laudabiliter.Ego cum genui:cũ morituros sciuit. Futuras cõmentabar:apđ euripidẽ ut añ dictũ est sic loquit̃ theseus futuras mecũ commentabat miserias aut mortẽ acerbã aut exilii mestã fugam.

Virtus de pãnis estimãda non est
Norma paupertatis fabricius
Claudianus
Scitum fabricii
Hõ res fluxa quassa
Difinitio hoĩum a pulciana
Repulsa
Vita ociosa ꝓlata honoribus
Exẽplum uaciæ
O uatia solus scis uiuere
Luci fugi
Anapestus
Ignobilis

Qui ante meditantur:ut iam sepius dictum est:quicquid expectandum est:diu:leuius accedit:& ꝑuisa oia leuiora fiunt Dies:tpis longinquitas. Illos:qui ante meditantur. Hos:quibus medetur dies. Pares casus exempli cá:orbitas filiorum;exilium amisso patriæ:& alia hoc genus. Grauius etiam tulisse nõ absimile est scitum illud solonis:qui cum lachrymabundus lugeret defunctũ filium diceretur¢ sibi a quodam:at nihil proficis:respondisse fertur at propter hoc ipsum illachrymo:quia nihil proficio. Nemo expers mali cum natura magis nouerca sit mortalibus:q̃ mater:fit ut nullus ex omni parte beatus existat itaq; cum mortalium nẽo fœlix merito dici possit indulgẽter fortuna decidit cũ illo q iure dici nõ infœlix potest. Nemo mortalis ẽ: carmen ẽ euripidis:uerissime sanctissimeq; cõscriptum:quo nihil uerius eẽ potest cum nullus mortalium ullo unq̃ tempore fuerit nec futurus sit sine morsu doloris & morbi cruciatu:Ergo ꝑ miraculo & id solitarium reperitur exemplum uidelicet. Xenophilũ musicũ cẽtũ & quiq; annis uixisse sine ullo corporis incõmodo potuit id quidẽ fieri ut corpore nõ egrotaret;sed ut omni pẽitus aĩ egritudine: imperpetuũ careret:ĩpossibile est nec fieri potuisse indubitãter affirmo ut .n.inquit scite uereq; neuius poeta:pati necesse est mortalẽ multa mala. Neq̃c̃:frustra cũ nulla sit medela:cum nullis plantibus defuncta reuocentur:Ci.quadã epistola:quid angã:cruciẽ ne me:qd deide assequar? Vita metẽda:trãslatio a frugibus q̃ maturæ metunt.Ora.in epistol.Emetit orcus grãdia cũ paruis nõ exorabilis auro fruges autem metunt:triplici genere messiõis unũ ubi falce secundũ terrã subsecãt frumẽtũ:altero ubi lignũ hñt bacillũ in curuũ.In quo sit extremo ferrula ferrea:hac spicas desecãt:& stramenta stancia in segete relinquũt: ut postea subsecẽt:tertio mõ metit:ut stramentũ medium subsecent:a quo medio messem dictã putat.M. Var.in primo de re rustica. Iubet necessitas;necessitatis:q̃ græci αναλκηνυο cant amarissime sunt leges truculentissima impia insupabilis uis;meritoq; ait plato ĩ ꝑtagora:necessitati nec deos q dẽ repugnare. Liui.cõsimiliter pareat ĩ q t necessitati:q̃ nec dii quidem superãt.Necessitas ut scite dixit cato:feriis caret.plato plotinusq; platonicus parcas aiunt filias eẽ necessitatis:quæ ineffugibilis est ut inquit Apu.Deumq; semper & ubiq; ultrix comitatur; eadem necessitudo dicitur quam Marcus Tullius. sic scribit in secundo rhetoricorum:puto esse. hanc necessitudiem.Cui nulla ui resisti potest quæ neq; mutari neq; leniri potest:ut corpus mortale aliquo tpe interire necesse est atq; ita necesse;ut uis postulat necessitudinis cui nulla ui resisti põt. Negabat.s.carneades reprẽdẽs chrysippũ fulciẽtẽ porticũ stoicoꝝ. Ad maleuolos cõsolandos:maleuoli solatii ut inqt Sene.genus ẽ turba miseroꝝ. Longe secus:longe aliter quã carneadi. Admonet eẽ hoiem.q d est hõ?inquit Sene. quodlibet passum uas & fragile iactu. Quid ẽ hõ?imbecillissimũ corpus & fragile.Pli.in.ii.nihil hoie miserius esse ait. Nihil superbius:ab eodem mortalitas fragilis & laboriosa nomiaẽ:idem aliubi dixit:is domum profecto uitam æqua lance pensitabit q̃ semper fragilitatis humanæ memor fuerit:miserrima est profecto hominis conditio:cum tantalo serpentis dente ictus intereat:cum anacreon acino uuæ passæ: cum fabius senator in lectis austu:uno pilo strangulatus sit dixit olim legatus scytharum Alexandro magno: ex indulgentia fortunæ conditionem humanã: obliuiscenti:si deus extribuere mortalibus beneficia debes:sin autem homo es:id quod es semper eẽ te cogita. Qui mœret:in luctu & mœrore est. Enumeratio exemploꝝ potentiora sunt sepissime exẽpla q̃ rationes philosophorum & magis mouent:Ideoq; M.Ci.in oratione de prouinciis consularibus: sibi om-

qui ante meditanẽ qđ iis:qbus medeẽ dies nisi qđ ratio quædam sanat illos:hos ipsa natura:itellecto eo qđ remediũ illud continet:malũ quod opinatũ sit esse maximũ: nequaq̃ esse tantum sui natura: ut uitam beatã possit euertere: hoc igitur efficitur: ut ex illo nec opinato plaga maior sit: nõ ut illi putant ut cũ duobus pares casus euenerit: is mõ ægritudĩe afficiatur: cui ille nec opĩatus casus euenerit. Itaq; ducũtur nõnulli ĩ mœrore: cum de hac cõi omniũ: cõditionẽ audiuissent: ea lege nos esse natos: ut nemo imperpetuum esse posset expers mali grauius ẽt tulisse. Quocirca Carneades: ut uideo nostrũ scribere Antiochum: reprehendere Chrysippum solebat laudãtem euripideum carmẽ illud. Nemo mortalis est quem non attingat dolor: morbusq; Multi sunt humandi liberi: rursum creandi. Morsq; est finita omnibus: quæ generi humano angorem nequaquam afferunt reddenda est terræ terra. Tum uita omnibus metenda: ut fruges sic iubet necessitas negabat genus hoc orationis quicquã omnino ad leuandam ægritudinem pertinere. Id enim ipsum dolendum esse dicebat: quod in tam crudelem necessitatẽ incidissemus. nam illam quidem orationem ex commemoratione alienorum malorum ad maliuolos consolandos esse accõmodatam. Mihi uero longe uidetur secus nam & necessitas ferendæ cõditionis humanæ quasi cum deo pugnare cohibet admonetq; esse hominẽ. quæ cogitatio magnopere luctũ leuat: & enumeratio exemplorum: non ut animum maliuolorum oblectet. affertur. sed ut ille qui mœret

Ideo lachrimo q̃a nil ꝑficio
Xenophilũ exps morboꝝ
Pati necesse est multa mala
Triplex messio
Messis a medio
Anace necessitas
Necessitas feriis caret
Parcæ necessitatis filiæ
Necessitudo
Hõ quid
Anacreon acino uuæ strangulatus
Dictum scythæ
Exẽploꝝ uis

nium consiliorum atq; factorum:censet exempla:ex summorũ hominum factis petenda eẽ: quærimus.n. non cur factum sit q̃ppiá:sed a quo factũ & clari hois:exemplum nobis ꝑ rõne est. Nec coherere:p̃stat ĩ translatione putridi ruentisq; edifici i:quod male coagmentatum nõ coheret:sed hiat ac fatiscit:in quo oĩs fultura diducitur:nisi stabilimentis fulciatur. λυπηρην.λυπουμαι.græco sermone dr̃ tristior: λυπηρος tristis. λυπη tristitia & dolor:chrysippus ille in familia stoica famigeratus etymon subtiliter uestigauit huiusce uocabuli existimauitq; dici λυπην p lr̃æ immutationẽ quasi λυσιν:quæ solutio significatur tanq̃ egritudo siue tristicia hoc est λυπην sit solutio: & distractio totius hois:hoc idem sẽtit Plato in cratylo:cũ ait lyppe.i.dolor & tristicia a dialyseos.i.dissolutiõe corporis trahi uĩ. Nã in huiusmodi passione corpus dissoluit̃ græce quoq; ania uocat̃ tristitia. Algedõ cruciatus:odie dolor:achthedon meror & langor. Perfert̃ patienter toleratur:qđ testimonio ẽ opiniõis eẽ nõ naturæ. Ferre illud egre: si p̃sona nobis cara ac nexu sanguinis coniũcta morit̃:opinamur officiosum esse & conueniens:ut doleamus illachrimemus demonstremus nos id egro aĩo ferre: & ex hac opiniõe:tãq; id facer̃ rectũ sit & id oporteat:mœremus & ĩ luctu sumus. Pædores muliebre:sordes:illuuies:squalores: ut supra docuimus:potes seiunctĩ leger̃ pedores:ut colon subsequat̃:muliebres lacerationes genarũ qđ mulieribus ĩ luctu testificãdo solet eẽ familiarissimũ. Vñ lata lex.xii.tabularũ ẽ q̃ uetaret genas a fœminis carpi & lacerari:cuius habita ẽ mentio ĩ supioribus. Pectoris pcussiões: Vir.exp̃ssit utrũq; illo uersu. Vnguibus ora soror fedans & pectora pugnis pcussiones pectoris dicũtur planctus & plangere pcutere ẽ Luca. Exigit ad seuos famularũ brachia plãctus. Et mox paulo planctu liuentes atra lacertos. Itẽ silius. Liuentia plãctu brachia:apđ Oui. plãgebãt corpore terrã:apud catullũ:plãgor ẽ ꝑ plãctu & pcussione sic scribẽtẽ pcedũt leuiterq; sonãt plãgore cachĩni. Fœminũ.coxarũ:femẽ ẽ ꝑprie iterior ps femoris:qđ euidẽter oñdit Pli.cũ ait in .xxyiii. fœmina atteri aduriq; eq̃tatu notũ est:femora.n.ĩteriora eq̃tando atterunt̃:nõ exteriora:hinc oppido q̃ elegans uocabulũ finxit nouator uerborũ Apu.nr̃:q interfemineũ dixit locos muliebres:ueluti positos ĩter femina & coxas interiores:grãmatici q̃dã tradunt nõ ĩueniri femen casu recto:sed ab eruditis usurpat̃:nõ tã p̃rãcidas gramaticales pceptiones q̃ elegantiã nitorẽq; sectantibus. Agamẽnon homericus:apud homerũ in.x. iliados inducitur Agamẽnõ:q ex mœrore somnũ capere nõ poterat cæteris gratã q̃etẽ carpentibus qui suspirans gemẽs oculos ad cœlũ tollens utraq; manu capillũ radicitus discepebat. Idem actiũs:ab actio poeta ĩtroductus ĩ tragedia cui titulus est agamẽnon. Idẽtidẽ:frequẽter. Illud bionis.bion p̃hs borysthenites fuit:q ad eũ qui fũdos suos in gluuiæ uocauerat:terra inq̃t amphiaraum absorbuit sed terrã tu: hic mõ oẽs esse sacrilegos: argumentis colligebat.mõ neminẽ:q̃sq̃s:id qđ deorũ ẽ sustulit sacrilegus est oĩa aũt deorũ sũt:qđ q̃sq; ergo tollit:deorũ quorũ oĩa sunt:ergo q̃sq̃s tollit aliq̃d sacrilegus est:deinde cũ effringi tẽpla iubet:dicit nullũ sacrilegũ eẽ:qa qđ sublatũ est ex eo loco:q deorũ erat in eũ transfert̃ locũ:q deorũ est. Perinde:itã:alias pariter:alias multum:alias perinde ac perinde atq;:pro tanq̃. Regẽ agamẽnonẽ:q rex regum dictus: est quẽ homerus ποιμενα λαων.i.pastorem populorum appellat. Quasi caluitio:facete:id.n.magis mœrorem auget & dolorẽ q̃ leuet cum capilli euelli non possint sine cruciatu. Augustinus aliq̃ñ ex ĩprouiso interueniẽs oppressit ornatrices filiæ iuliæ q̃ illi præmaturos ac nos uellebãt. Interrogauitq; filiam:utrũ post aliq̃d annos cana eẽ mallet:an calua:& cũ responderet se canã eẽ malle:sic illi mẽdaciũ obiecit:quid ergo istæ te caluã tã cito faciũt? Rõani colebant uenerem cognomento caluam:nã cũ urbe a gallis capta obsessi in capitolio ex mulierũ capillis tormenta fecissent edem ueneri caluæ consecrarũt:caluitiũ uni tm̃ aĩaliũ hoĩ ẽ:ut inquit Pli.in commentariis suetonii plura de causis caluitii:& de coruis caluis:q græco uocabulo noĩantur phalacrocoraces. Myconii populi ĩsulani caluitio ĩsignes gignũtur:ibiq; omnes calui sunt. Vnde prouerbium græcum φαλακροι μυκονιοι.hoc est calui Myconii. Et dixit Lucilius Myconi omnis calua inuentus.

ferendum sibi id cẽseat:quod uideat multos moderate & tranquille tulisse. Omnibus enim modis fulciendi sũt qui ruũt:nec coherere possunt ꝑpter magnitudinem ægritudinis. Ex quo ipsam egritudinẽ lypin Chrysippus:quasi lysin.i.solutionem totius hois appellatã putat quæ tota poterat euelli explicata ut principio dixi:cã egritudinis: Est eni nulla alia nisi opinio:& iudiciũ magni presentis atq; urgentis mali. Itaq; & dolor corporis:cuius ẽ morsus acerrimus pfertur spe proposita boni. Et acta ætas: honestẽ ac splendide tantum fert consolationem ut eos qui ita uixerint aut non tangat ægritudo:aut leniter pungat aĩ dolor:sed ad hanc opinionẽ magni mali cum illa etiã opinio accesserit:oportere rectũ: esse & ad officium pertinere:ferre illud ægre:quod acciderit:tum deniq; efficitur illa grauis ægritudinis perturbatio: Ex hac opiniõe sũt illa uaria & detestabilia genera lugẽdi:pedores muliebres lacerationes genarũ.pectoris feminum capitis pcussiones hinc ille. Agamẽnon hõericus. & idẽ Acianus scindens:dolore idẽtidem intonsam comam. In quo facetum illud bionis perinde stultissimũ regẽ ĩ luctu capillum sibi euelleř quasi caluitio mœror leuaret̃ sed hæc faciũt opinantes ita fieri oportere. Itaq; &

Lypæ
Lysis
Ania
Algẽdon
Odine
Achthodon
Pedores
Plãctus p cussiones
Plãgere
Plãgor
Femen
Interfemineũ
Agamẽnõ scindens comã
Bionis dictũ ĩ gulonem
Oẽs sacrilegos esse
Nullũ eẽ sacrilegũ
Perinde
Pastor populorum
Cani uel lebant̃ iuliæ
Venus calua

Aeschines i Demosthenẽ iuehitur: quod his septimo die post filie mortem hostias imolasset. At quã rhetorice: q̃ copiose: quas sniãs colligit: quæ uerba cõtorquet: ut licere qd uis rhetori intelligas. Quæ nemo probaret nisi iscitum illud in animis haberemus. Omnis bonos iteritu suorum quã grauissime mœrere oportere. Ex hoc euenit ut in animi doloribus: alii solitudines captent ut ait Homerus de bellorophonte. Qui miser in campis mœrens errabat aleis. Ipse suum cor edens hoīum uestigia uitãs. Et Niobe fingit lapidea propter æternũ credo i luctu

Aeschines in demosthenẽ: Decem oratores simul athenis una ciuitas tulit: quoꝝ longe priceps demosthenes ac pene lex orandi fuit plenior eschines & magis fusus plus carnis hñs minus lacertorum hic in oratiõe illa luculenta quam scribit contra Cresiphontem atq; demosthenẽ: acerrime acusat Demosthenem qd' die septimo post mortem filiæ ante lugendi tp̃s impletum ante iusta perecta coronatus & ueste candida indutus hostias immolauerit cum illam amisisset: quæ prima & sola patrem ipsum nuncupabat. Ibiq; rhetoricatus eschines pandit uela eloquentiæ: & fulmina oratoria iaculat cuius uerba supscripsi: q̃ sunt hæc q filios odit & malus est pr̃ nunq̃ bonus populi gubernator esse põt: nec is q carissima & familiarissima corpa nõ diligit & fouet unq̃ nos alienis pluris existimabit nec q priuati est malus nunq̃ publice bonus eẽ põt nec q domi est iprobus in macedonia atq; in legatiõe ꝓbus foret nõ.n. mores sed locũ mutauit: hactenus eschĩes: cuius uerba apte declarãt hoiem rhetorice copiose sententiose se iuectũ eẽ i Dẽosthenẽ i obitu filiæ nil mœrẽtẽ. Verba cõtorquet iacula tela oratoꝝ sũt uerba ac sniæ qbus aduersarios fodiũt & iugulũ ut dici solet petũt Martiãus capella istar inqt iouis rhetorica pt fulmina iaculari: hinc trãslatio illa apud satyrographũ speciosa: q ueniãt diuersa a pte sagittæ in prio de oratore qd inqt tã necessarium: q̃ tenere semp arma qbus uel tectus ipse esse possis: uel ꝓuocare iprobos uel te ulcisci lacessitus. Scribit Quin. M. T. in cã cornelii: armis fulgientibus esse preliatum. pericles dictus est orãdo fulgare tonare cũcta permiscere.

Solitudines captẽt: ipse Cice. mœrore exilii confectus sic scribit ad atticum: odii celebritate fugi hoies lucem aspicere uix possum: testaturq; solitudinem sibi fore non amaram. Caligulæ romani principis sororem mortuam lugentis solatium animi fuit alea. Qui miser in campis. Bellorophontes: cui dii dederunt καλλος καινορεην ερατεινην. i. pulchritudinem & fortitudinem: amabilem: insimulatus falso est ab antia uxore præti siue sthenobea apud ipsum prætum: quod eam nolentem constuprare ui uoluisset. Ex quo ꝑtusi dignatus eũ perdere destinauit: misitq; cum codicillis ad eurien regem lyciorum: quibus eius mors cõtinebatur: hinc illud plautinum ex bacchidibus: bellorophontem iam me tuus fecit filius. Egomet tabellas detuli ut uincerer: itaq; bellorophontes cum tabellas regi obtulisset: primo iussus: aduersus chymerã: mox aduersus solymos: tertio loco contra amazones depugnare: semper cum uictoria rediit: unñ rex cognosces bellorophontem haud dubie diuinum esse: illi uxorem dedit filiam cum dimidio regni: ex qua tres liberos sustulit. ισανδρον τε και ιππολοχον και λαωδωμιαν. post autem dus factus inuisus filiis orbatus: errabat solus in campis solitudinem captans consortia hominum fugiens. Quod Hmerus græcis uersibus duobus, sic expræssit. ητοι ο καππεδιον το αληιον οιος αλατο. ον θυμον κατεδων. πατον ανθρωπων αλεεινων. quos Cice. in latinum uertit: qui in omnibus codicibus sic leguntur: q miser in campis mærẽs errabat alienis. Ipse suũ cor edens hoīum uestigia uitans: nec ullius fere ẽ: quin ita legat: qui existimet sensum esse planũ & apertum sed cum primus uersus ultimo pede claudicet: quod satis liquet. Curiositas: quæ cuncta uestigat me cõmonuit recurẽdũ esse ad archetypon græcum unde ista fluxerunt. Itaq; pensitatis diligenter homericis carminibus censeo pro campis alienis: ut legas campis aleis: græce.n. sic scribitur. καππεδιον τωαλιων οιος αλατω. i. campum aleum solus errabat. αληιος. autem. i. aleos: græco sermone dr̃ erraticus: ut intelligamus campum illum aleion. i. erraticum ab erroribus errãtis bellorophontis. Cognominatum fuisse: & ita itegro sensu græco perfectisq; numeris latinus uersus leget de græco factus. Qui miser i cãpis mœrens errabat aleis: huic sniæ accõmodari non absone posset illud nasonis ex deuotario carmine in ibin: quinq; ab equo p̃ceps alienis decidit aruis. Nam cum hoc uersu significetur bellorophontes: possemus non iscite legere: quiq; ab equo preceps in alienis decidit aruis: ut tã apud Ouidium: q̃ apud Ciceronem dictio subdictitia quæ est alienis obrepserit ꝓ aleis: fuit operæ pretium emaculare codicem ciceronis: & maculas inueteratas eluere ut ita suus ille nitor sua sinceritas illucescat. Niobe fingit lapide: qs ignorat niobẽ ex dolore dici a poetis demutatum esse in statuã lapideã cum ex fecundissima matre ad orbitatẽ redacta extinctos uidisset filios filiasq; oīs quos apollo & sagitis cõfixerãt: i prĩo ꝓpertii cõmẽtario ãnotauimus diuersitatẽ fabule sup nupo niobe filioꝝ. Nã hõerus pueros puellasq; eius bis senos dicit fuisse: sapho bis nouenos: bacchilides & pĩdarus bis denos. Euripides bis septenos: quẽ secutus est Oui. noster interpretantur: nioben fingi lapideam: propterea qd' ex nimio dolore attonitã obmutuit: ac uelut lapidescens malis diriguit. sicut olim mater cum filii filiæ stupro iteruenisset: iopinati monstri pcusa cõl pectu. Et i p̃sens tp̃s ad idignandum & i posterum ad loquendũ obmutuit: a statio i siluis sypileia mater dicta niobe: qm̃ fata saxea turbie uenti i sypilum patriam rapta est: ubi fixa cacumine montis liqtur & lachrymis ẽt nunc marmora manant. Dixit tamen Homerus i uigesimoquarto. illiados. Nioben post funera natorum & lachrimas eodem die de cibo cogitasse. quo exẽplo maximus poetarum demonstrauit ius flendi in unum dumtaxat diem esse constitutum.

Hecubam

Decem Oratores athenis

Demosthenes

Eschines

Verba eschinis

Priuati malus: nũq̃ publice bonus

Iacula oratorum

Fulminat orator

Caligulæ solatinũ i luctu alea

Pulchra de bellorophonte

Solitudo bellorophon.

Correctus locus & explicatus

Cãpus aleus erraticus

Locus ouidii

Niobe lapidea facta

Nũerus niobes filioꝝ uarius

Mater obmutuit uiso stupro filioꝝ

Sypileia

Lachrymis dies unus dãdus

Hecubam in canem graeci latiniq; scriptores hecubam praedicant ex dolore impatibili. post cladem exitiumq; patriae ac suorũ. post exoculatũ polymnestra conuersam esse in canem: un̄ eius sepulchrum dictũ est cynossema: de quo plinius. Cynossema ita uocatur hecubae tumulus: quod significauit Ouidius cũ ait i xiii. Latrauit conata loqui: locus extat & ex re nomen habet. Nam cynossema graeco sermone dicitur canis sepulchrũ: de quo Solinus. sigeum asie. In quo tumulus est cynossema dictus hecubae sepulchrũ. De hecuba in canem transfigurata ait Iuuenalis. Sed torua canino latrauit rictu. quae post hũc uixerat uxor. Apud

Hecuba in canem

Cynossemã

Enniũ medea

silentium. Hecubam autem putant propter animi acerbitatem quandam & rabiem fingi i canem esse conuersam. sunt autem alii quos in luctu cũ ipsa solitudine loqui saepe delectat: ut illa apd Enniũ nutrix. Cupido coepit miseram nunc me ꝓloqui caelo atq; terrae Medeae miseras: haec omnia uere: recta dbita putantes faciunt in dolore. Maximeq; delectãtur hoc quasi officii iudicio fieri. Quod si qui forte cum in luctu esse uellent: aliquid fecerunt humanius: aut si Hilarius locuti sunt reuocant se rursus ad moestitiam: peccatiq; se insimulant quod dolore intermiserit. Pueros uero matres: & magistri castigare etiam solent: nec uerbis solum: sed etiam uerberibus: si quid i domestico luctu hilarius ab iis factũ ẽ. aut dictũ: plorare cogũt. Quid ipa remissio luctus; cũ est cõsecuta intellectaq; ẽ nihil profici moerẽdo: Nõne res declarat fuisse totũ illd uoluntariũ: Quid ille terẽtiãus ipse se puniẽs εαυτοντιμωρουμενοσ, decreui tantisper me minus iniuriae Chremes meo gnato facere: dũ fiã miser. Hic decreuit ut miser sit. Nũ quis igit quicquam decernit inuitus? Malo quidẽ me quouis dignum deputem. Malo se dignum deputat nisi miser sit. Vides ergo opinionis esse nõ naturae malum. Quid quod res ipsa lugere prohibet. ut apud Homerum quotidianae neces interitusq; multorum sedationem moerẽdi afferunt: apud quẽ dicitur ita. Namq; nimis multos atq; omni luce carentes Cernimus: ut nemo possit merore uacare. Quo magis ẽ aequum tumulis mãdare peremptos Firmo animo. & luctũ lacrimis finire diurnis. Ergo in potestate est abiicere dolorem cum uelis tempori seruientem. An est ullum tempus (quoniam quidem res in nostra potestate est) cui nõ ponendae cu

Enniũ nutrix signat fabulã titulo medeã quã scripsit Ennius: cuius testimonio sepe grãmatici utũt: d qua Mar. tullius i pmo definibus. quis etiam tam inimicus pene nomini romano est: qui Ennii medeã spernat inducebat nutrix medeae apd Enniũ miserias alumnae proloquens in solitudie: cuius haec sũt uerba. cupido cepit miseriã. eadẽ nutrix inducta ẽ a seneca in medea. cõsimiliter Propertiũ poetã delectat in solitudie eloq suos dolores amatorios. sic. n. iqt. haec certe deserta loca & taciturna querẽti: & uacuũ zephiri possidet aura nemus: his licet occultos ꝓferre impune dolores: si mõ sola queant saxa tenere fidem. Peccati se insimulãt: se ipsos accusãt tãq̃ peccauerint: si i luctu aliqd fecerint dixerintq; hilarius letiusq; insimulare est accusare: quod cũ gẽitiuo copulatur: plautus. Insimulabit eã ꝓbri. Insimulatio ut docet dõatus est & falsi & ueri criminis incusatio. Hilarius: letius: amenius: iocundius: hilarari: & hilarascere ẽ iucũdari. hilaritudo dicta ab antiqs ꝓ hilaritate. Antiq; diem equinoctii uerni colẽtes hilaria appellarũt: ut docet Macrobius quo exordiũ letitiae celebrat quo primũ tempore sol diem longiorem nocte protẽdit. erat autem ad octauum calẽ. aprilis de hilaribusq; meminit Flauius uopiscus. In aureliano: qbus oĩa festa & fieri debere & dici tradit. Nihil profici moerẽdo: nostris mederi si malis possent lachryme: lachrymas emeremus auro: ut iqt menãder. Moeror & dolor nihil proficiũt lugentibus. cũ fata sint inexorabilia. & quod factum ẽ amplius fieri infectũ nõ possit. εαυτοντιμωρουμενοσ. notissima est terentiana fabula. hoc titulo quo significatur se ipsum puniens siue excrucians. Nam inducitur senex menedemus semetipsum crucians dum in fũdo fodit. arat aut aliqd facit sine laxamẽto ob filium adolescentulum amandatum q in asiam ad regem militatũ abiit paternae morositatis impatiẽs: de quo Ora. in sermonibus: Ita ut pater ille: terẽtii fabula quẽ nato miserũ uixisse fugato iducit: nõ se prius cruciauerit atq; hic. Chreme: uocatiuus casus est siue salutatorius: loqt. n. menedemus cũ chremete uicino. Decreui: cõstitui qd̄ est uoluntariũ. Tantisper: tã diu: postulat ãt post se haec pticula. dũ uel donec: ul quo ad: ut Cice. in carcerẽ ductus ut ibi eẽt tãtisper dũ culeus cõpararet. Au. gelius. eo cõsilio ut uiueret qdẽ tantisper: quod fieret permutatio apud Liuium tantisper absolute positum ẽ. ꝓ interea: siue tãtum modo sic. n. scribit in prio: tñ id imperiũ ei ad puberem etatem incolume mansit tantisper tutela muliebri Malo quidem: uerba menedemi: qui putat se dignũ quocũq; malo: cum iniustitia sua se eiecisse filiũ miserum ex patria fateat. Namq; nimis multos: Versus homeri: qbus declaratur ex quotidiãis necibus fieri sedationem moeroris & pausam: & callum quasi obduci aduersus luctum. Vlyxes in. xx. iliados talia eloquitur. Ergo in potestate est: ex carmine Homerico ostendit. Marcus Tullius in potestate hominum esse abiicere dolorem cum uelint cum ille praeceperit. Luctum lachrymis diurnis esse finiendum.

Insimulat

Insimulatio

Hilarescere

Hilaritudo

Hilaria dies

Eautõtimorrumenos

Tantisp

Constabat eos: Pompeius cōscendenas nauiculam paruulam a ptolemeo missam: ad uxorem filiumq; cōuersus sophoclem illud pronunciauit: quisquis ad tyrānum ꝓficiscit. fit illius seruus. licet liber sit. ibiq; ab achilla & septimio interficitur. Annū egēs etatis: unde sexagesimū: qui in morte nihil se ipso indignū: aut dixit aut fecit: sed tātū suspirans se ictibus præbuit: cornelia & cæteri ut aspexere cedem anchoris celerrie eductis effugerūt: unī pelago altius petito. cū uentus uehemētior flaret: ab egyptiis ꝓseq; satagētibꝰ sesesub duxerūt. plutarchus. Lucanus. cæteri tradūt ululatum maximū ad littus usq; emissum fuisse ab his uiso. Cn. pōpeii casu. Cic. uero ait eos nihil alid tū egisse nisi ut remiges hortarēt ad remigandū. Demū ubi i tuto fuerūt lamentari cepisse. canit Lucanus. corneliā uisa coniugis nece delamentatā eē flebiliter & lachrymosæ mox caput ferali amictu obduxisse: & in cauernis nauigii tenebrosis delituisse. Dein cū peruenisset ad littus africanū ubi erat cato luctum esse factum exēplo carentē: nulliq; euo cognitū. Ibiq; manibus pompeii parētatū. Classe hostiū: egiptiorum. Timor ab his. sensus ē. si i pōpeiāis. timor & pauor expectorare potuit dolorē: & repellere tristitiā: tanto magis hoc sapiā efficere poterit. Nihil ꝓfici. sepe dictum ē lachrymas & luctus inefficaces esse & nihil prodesse ad iacturam sarciendā. Facilius ferūt: multi occalescūt: obdurescuntq; ex diuturnis malis ad ferenda æquo aīo ǭcūq; aduersa contigerit. Si mihi nūc: carmē euripidis poetæ: latinitate donatum a. M. Tullio quo theseus opinor inductus: q̄rit de fortūæ cōtinēter urgentis iniq̄tate ptinacissima: q̄res obduxit callum cōtra sensum doloris. cōsuetudo. n. malorū & defatigatio egritudinū ui doloris & egritudinū facit leuiorē. Illuxit: apparuit: fulsit: Agretius grāmaticus. Eluxit q̄ luctū deposuit: Illuxit cum lumē apparuit. Salo erūnoso mari referto erūnarum piculorūq;: Ctao portius triū rerū pēitētia ducebat: primū si mulieri arcana credidisset. Secūdū si aliquo itinere nauali trāsmisisset: quo pedibus ire potuisset. Tertiū si q̄ dies p incuriā desidiamq; effluxisset. Terētianus sosia fortunatū uocat: q nūq̄ ingressus est mare. Plautinus senex uitam maritimā reformidat: alter apud eūdē plautū in trinūmo salsipotēti & multo potēti neptūno grās agit qd̄ euaserit illū spurcificū imanē intolerandū & uesanū deluctatus erūnis maris: idē i rudente neptūnum esse dicit balneatorē frigidū: qui ex insulsis salsos facit: qui salsam p̄bet potionē & frigidā. Interrogatus Anacaharsis utrū plures eēnt uiuentes an mortui: quo inquit I loco collocas nauigātes: quo dicto scite significauit nauigātiū uitā nō esse uitalem. Ego quoq; memor maritimarū erūnarū olim feci qd̄ plato: q cū i equū ascēdisset subito descendit. ueritus ne equi ferocitate raperet: sic & ipse conscendi equum ligneū ex portu anconitano orā soluēs: cū iā per equor cerulū uectarer repente remigē rogaui: ut me aīal terrenū restitueret terræ: & ita e uestigio descendi ueritus salsas salsipōtetis potiōes. Iniecto equulei freno: sicut nouellus equuleius. hoc ē pullus equinus adhuc p etatem insolēs frenoꝝ ac tyro exagitat cōcutiturq; solo tactu freni. sic hō dolore exagitat ex dolēdi insolētia: ubi uero assueuit erūnis obtorpet: facitq; qd̄ equus iā edomitus: q frenū mordet & seruitio hoīs assuescit: & domiturā facile fert: & ad obsequiū habilis reperit: equus bimus: ut docet Columella ad usum domesticū recte domat. Certaminibus āt expleto triennio. Annotandū obiter qd̄ annotatu dignū est: si masculum eq̄num ferū ꝓgenerari uelis. sinistrū testiculum admissarii lineo funiculo obligat: si feiam uero dextrū. sicut p̄cipit d̄mocritus phisicus: q idē i oībus pene pecudibus faciēdū cēset. M. V. suadet frenos i eq̄li suspēdēdū ut oculi equuleoꝝ cōsuescāt uidere eoꝝ faciē: & emotu crepitus audire: cū iā ad māus accedere cōsueuerit. Interdū īpōere his pueꝝ. Equuleus dr̄ pullus eq̄nus & nouellus diminutiuū ab equo ut docet prisciāus in. iii. M. Tullius in uerrinis. his equitabit equuleis: dicitur & equuleus. M. V. hosce item. ut equulos. & educunt & alunt. Idem ait equulū post annū & sex menses domari posse: ab eq̄ fit equula. Plautus adhinnire equulam possum ego hāc: equile dīt stabulū equoꝝ: sicut bubile boum. caprile caprarū. Edilia dixit Ora. pro stabulo edorum. In summo se malo eē: hoc facete dictū ex opinione stoicorū: qui dicunt insipientes eos & miseros: qui sapiētiā ad perfectū non sint cōsecuti

ræ ægritudinis causa seruiamus. Constabāt eos q̄ concidentem uulneribus Cneum. Pompeiū uidissent: cū in illo ipso acerbissimo miserrimoq; spectaculo sibi timerent: qd̄ se classe hostium circūfusos uiderēt: nihil tum aliud egisse: nisi ut remiges hortarentur: & ut salutem adipiscerētur fuga: posteaq̄ tyrum uenissēt: tum afflictari lamētariq; cœpisse. Timor igitur ab iis ægritudinē potuit repellere: ratio ac sapientia uera non poterit? Quid est autē q̄ plus ualeat ad ponendū dolorem: quam cum est intellectum nihil profici & frustra esse susceptum? si igit deponi potest etiam non suscipi potest. Volūtate igitur & iudicio suscipi ægritudinē confitendū est. Idq; indicat eorū patiētia: q cum multa sint sæpe perpessi facilius ferūt q̄cquid accidit. obduruisseq; sese contra fortunā arbitrātur. Vt ille apd̄ euripidem: si mihi nūc tristi primū illuxisset dies: nec tā erūnoso nauigassem sola eēt: dolēdi cā ut iniecto equulei freno repente tactu exagitant nouo. sed iā subiectus miserii obtorpui. Defatigatio igitur miseriarum ægritudines cum faciat leuiores: itelligi necesse est non rem ipsam causam atq; fontē esse mœroris. Philosophi sūmi necdum tamen sapiētiā consecuti nondum intelligūt in sūmo se malo esse. sunt

Quisquis ad tyrānū it fit seruus
Nex pōpeii
Cornelia delamētata
Expectorare tristitiā
Occallescunt ad mala
coll.
Salo
Illuxit
Penitentia catonis
Mare erūnosum
Salsipotēs
Balneator frigidus
Scitum anacharsis
Oli conscendi nauim & descendi
Frenū mordet
Si masculum pecus habere uis
Equuleius
Equulus
Equula
Equile
Bubile
Edilia

cuti. insipientia autem est summũ malum. Dicebat. n. socrates unicum esse bonum scientiam: malum uni/cum imperitiam. Ergo plñ: qui nõ sunt plene sapientiã consecuti: sunt insipientia & consequenter in sũmo malo: & tamen non lugent: cum alii lugeant: ex minoribus malis: dogma stoicorum est: eos qui natura do/ctrinaq; longe ad uirtutẽ processissent: nisi eam plene consecuti essent. sũme esse miseros: neq; inter eorum uitam & improbissimorum quicq̃ omnino interesse: ut plato tantus ille uir si sapiens non fuerit nihilo me/lius q̃ quiuis ĩprobissimus nec beatus uixerit. Merito itaq; M. Tullius in oratiõe ꝓ munera facetissime lu/sit doctrinam ac dcreta stoicorũ.

dogma stoicoꝝ ridiculũ

enim insipientes: neq; insipientia ullũ maius malũ est: neq; tamen lugent. Quid ita? quia huic generi malorũ nõ affigitur illa opinio: rectũ esse & æquũ & ad officiũ ptinere: ægre ferre q̧ sapiẽs nõ sit. Q d idẽ affigimus huic ægritudini: ĩ qua luctus inest: q̃ oium maxĩa ẽ. Itaq; Aristo. ueteres philosophos ac cusans: q existimauissent philosophiã suis ingeniis esse perfectã: ait eos aut stultissimos aut gloriosissi/mos fuisse. sed se uidere q̧ paucis annis magna ac/cessio facta est: breui tempoꝛ philosophiã plane ab solutã fore. theophrastus ãt moriẽs accusasse natu/rã dicit̃. q̧ ceruis & cornicibus uitã diuturnã: quo/rum id nihil interesset: hominibus: quorum maxĩe interfuisset: tã exiguam uitam dedisset: quorum si ætas potuisset esse longinquior. futurum fuisset: ut omnibus perfectis artibus omni doctrina hominũ uita erudiretur. Querebatur igitur se tum cum illa uidere cœpisset extingui. Quid ex cæteris philoso/phis? nonne optimus & grauissimus quisq; confite tur multa se ignorare: & multa sibi etiam atq; etiam esse discenda. Neq; tamen cum se in media stulticia qua nihil est peius hærere intelligãt: ægritudĩe pre muntur. Nullam. n. admiscetur opinio officiosi do

Huic generi malorum: nõ plene sapiẽtiã percepis/se. Aut stultissimos: Lactãtius libro tertio meminit hoꝝ uerborum huiusq; sñiæ. ubi uerũ ẽ inq: stultissimos fuisse q putauissẽt ingeniis suis perfectam eẽ sapientiã: sed ne ipse quidẽ Arist. satis prudẽter: qui aut ue teribus ceptã: aut a nouis auctã aut mox a posterioribus pfectũ iri putauit. nũq̃. n. po test. n. inuestigari: qd nõ p suã uiã queritur. Paucis ãnis accessio: seneca. mundũ inquit sunt mille anni ex quo initia sapiẽtiæ nata sunt: multis ergo seculis hũanũ genus sine rõne uixit. Theophrastus accusasse natu/rã. Mihi iusta sane uidet̃ q̃rela hæc & ac/cusatio theophrasti & quæ cunctos littera/tos deceat. qd. n. si dicere fas est: sibi uoluit illa parens rerum opifexq; naturæ: cũ ddit ceruis. coruis. cornicibus. elephantis: uitam diuturnam: hominibus tam exiguam: cũ tribuit. brutis animantibus annosa secula: nobis uix uitæ gustatum ĩdulsit; quorũ maxĩe iteresat diutissime uiuere: ut doctri næ oẽs ut artes ad pfectum perduci possẽt annorũ lõginquitate: quod si primigenii il li hoĩes uixerũt ut fert̃ ãnorum milia: cur in p̃sentia non uiuimus tã lõgiturni. cur fa cta est ætas nostra deterior. qd deliquit qd peccauit ipa posteritas, ut nõ eodem diutur næ uitæ beneficio perfruat̃. Credamus ue/rum esse illud manlii: idẽ semper erit: qm̃ semper fuit idẽ: scribit Iosephus libros pri mo antiqtatũ uetustissimos illo hoĩes pri/migẽios. ideo tãdiu uixisse: primo q̧ eis pabula oportuniora melioraq; ad maius tempus præparata extite runt: deinde propter uirtutes & gloriosas utilitates quas iugiter p. rscrutabant̃: idest astrologiam & geome triam. Deus eis amplius uiuendi solatia cõdonauit: quæ nunq̃ ante addiscere potuissent. Nisi sexcẽtis ui/uerent annis per tot enim annorum curricula magnus annus impletur. Ceruos autem uiuaces esse tradunt scriptores. Hesiodus cornici nouẽ nostras attribuit etates: quadruplum eius ceruis. id triplicatum coruis. Verba Hesiodi hæc sũt. ελαφοσ δε τετρακορωνοσ τρεισ δ' ελαφουσ ο κοραξ γηρασκεται. uita ceruis ut plinii uerbis utar in confesso longa est: post centũ annos aliquibus captis cum torquibus aureis: quos Alexander magnus addiderat: adoptis iam cute magna obesitate: febriũ morbos nõ sentit hoc aĩal quin medet̃ huic timori: quasdã nos principes feminas scimus omnibus diebus matutinis carnem eam degustare solitas: & lõgo euo caruisse febribus. hactenus plinius: hinc satyrico poeta. Ceruina senectus: dicta pro diutina & ui uaci subulones ceruos appellant: quibus simplicia sũt cornua: de uita cornicũ diuturna dictum est in prio cõmentario. Querebat̃: lamentabat̃ Theophrastus. Officiosi doloris officiosum dolorem significanter eum dicit: qui prius est: ex iusta causa sumitur: & cuius probabilis ratio reddi potest. officium eum ab effi/ciẽdo dictũ: quod efficere unumquemque conueniat pro conditione personæ. Nam officium appellamus quod ratione actum sit: ut docet Marcus. Tullius in tertio de finibus. Non putant lugẽdum uiris. Seneca uiris nullum legitimum lugendi tempus constitutum esse tradit: quia nullum ẽ honestum: cum ãnum fe minis ad lugendum maiores instituerint: non ut tamdiu lugerent sed ne longius. Laudant luculẽti scripto res institutum illud massiliensiũ quo sine lamentatione sine planctu cadauera efferuntur: luctus funeris die domestico sacrificio: cõuiuioq; necessariorũ adito finitur: Lycurgus in rebus funebribus. ανειλε τα πενθη και τουσ οδυρμουσ. idest sustulit luctus & lamentationes. Quintus maximus: Cato in libro de senectu te: multa ait se præclara in quinto maximo cognouisse: sed nihil est inquit admirabilius q̃ quomodo ille mortem. M. filii tulit clari uiri & consularis. est in manibus uiri laudatio: quam cum legimus quẽ philoso/phum non contemnimus. Possidonius refert hunc fabium cõctatorem a romãis clypeũ uocitatũ: ꝓpterea

Initia sapiẽtie non uetusta

Querela theophrasti

Accusãda natura

Primigenii

Polychronii

Causa lõgioris uitæ

Viuax

Coruus

caro ceruina expul/trix febriũ

ceruina senectus

Subulones qui

Officiosus dolor

Officiũ

Annus ad lugẽdũ feminis

Luctus

Dialis massiliensium

quod eo tanquam clypeo romani tegebantur ab impetu hostili. de eo dixit Hānibal: & romāi sūum habēt Hannibalem. Refert Plutarchus: cum fabii filius diem obiisset: eum pro dignitate optimi patris ea calamitatē orbitatis cōmodissime tulisse: ipsumq; in foro filium defunctum oratione funebri ex more laudauisse.

Qualis lucius paulus: scribūt Valerius maximus: seneca: plutarchus. Emylio paulo quatuor fuisse filios mares: ex qbus duos iure adoptionis in corneliam fabiāq; gētem transtulit: duos quos sibi seruauerat extulit: quorū alter quinto ante triumphum paternum die. alter tertia post triumphum die expirarunt: itaque q ad donandos usq; liberos habūdauerat is ad orbitatē repente adactus est. quē casū robore aī incredibili sustinuit. In tantum ut populum ipse ob id ingemiscentem cō dolentemq;: magis consolaretur: q̄ ipse foret cōsolandus: qui in ofne: quam apud populum habuit sic locutus fertur: cū i maximo prouectu fœlicitatis nostræ quirites timerē neq̄d mali fortuna moliret. Iouem optimū maximum: Iunonemq; reginā: & mineruam præcatus sum: ut si qd aduersi po. romano imineret. totum in meā domū cōuerteretur: q̄propter bene habet: annuendo enim uotis meis id egerunt: ut uos potius meum casum doleatis: q̄ uestrū igemiscerem. Qualis Mar. Cato. Mar. Tullius i epistola ad seruium sulpitium: de his qui fortiter obitum filiorum tulerunt: sic refert. Quintus maxius: q filium consularem clarum uirum magnis rebus gestis amisit. & Lucius paulus: qui duos septem diebus. & noster gallus. & Mar. Cato qui summo ingenio summa uirtute filium perdidit his temporibus fuerunt. ut eos ipsorum dignitas consolaretur. Mar. Cato apud ciceronem de catone hoc filio defuncto: sic inquit. proficiscar ad catonē meū: quo nemo melior uir natus est: nemo pietate præstantior: cuius a me corpus crematū: qd̄ cōtra decuit ab illo meū & mox: quē ego meum casum fortiter ferre uisus sum: nō quod æquo animo ferrem: sed me ipse consolabar: existimans nō longinquum inter nos discessum & digressum fore: auctor ē plutarchus. M. Catonem. uxorē & filiū pdidisse inducta noua uictus & medicinæ formula. oleribus .n. & nessarū. phassarumq; ac leporis carne domesticos ęgrotos alebat: ut autem uerba græci scriptoris intelligas: quæ uisa sūt interprætibus nō translaticia. phassæ dr̄ palumbi. nessi anates significantur; unde nessotrophiū apud. M. Varronem. & columelam dictum: quo anates clausæ gregatim pascuntur. Natura affert dolorem. M. Tullius: qui iam copiose tam eloquenter tam magnificis uerbis affirmat dolorem esse in opinione nō in natura. cū solum uertisset exilii cā: cum amisisset filiam carissimā. succubuit dolori & egritudini. iacuit miseranter. tunc illi mœror omnem expectorauit sapientiam tunc animus dissensit a labiis: tūc scribens ad seruium sulpitiū. opprimor inqt & uix resisto dolori: idem alibi dixit. Cedo fortunæ & manū in collo. Et ita uirum philosophastrum uel potius philosophū magnificis uerbis aduersus egritudines perorantē. oppressit tabificus mœror: docuitq; dolorem non opinabilem eē sed naturalē: hoc idē ego quoq; nuper expertus sum ex obitu matris optimæ carissimæq;: q̄ sicut uiuens mihi intra domesticos parietes sociaui erat maximū solatium: ita mortua maximo me dolore cōfudit: heu me miserum: hæc scribēs dolore diuellor subit mentē recordatio affabilitatis dexteritatisq; maternæ. idētidē recursat mordax cura uideor uidere idolon. spectrumq; pientissimæ parentis qua nulla. uerum enim loqueris libere loquar sanctior nulla probior nulla religione præstantior fuit: erat prudens & circūspecta supra captum feminarū. Qui dixit nullū eē amorem indulgentiorem. q̄ maternum: ueridicus fuit. Deus bōe quāta me quanta fratres caritate amplexabatur: hilaris erat ubi nos hilaros uidebat: tristis ubi; subtristes letitia eius ac tristitia ex filiorū uultibus pēdebat: nobis uicē patris matrisq; exhibēs. Namq; post mortem patris. Castorea: hoc .n. noie mater nūcupabatur: decreuit sibi in uiduitate esse permanendum & cum in matrimonium a nobilibus uiris iterum peteretur: essetq; in ipso etatis suæ flore marito uiduata: mulier sancte pudica. filios pluris fecit: q̄ coniugales uoluptates. Itaq; me cum duobus fratribus: quorū alter maior natu est alter minor memorabili pietate sedulo aluit. p annos ferme. xxxv. bimulus enim patrem amiseram. O miserū & funestū illū diē atroq; calculo notandū: quo optimā. carissimam. dulcissimā parentem aspexi morientem. O diem: qui diuo petronio tutelari bononiensium deo es dicatus: te acerbū: te atrum: te omiolum semp habiturus sum: tu mihi id eripuisti: quod in uita erat iucundissimum. tu aliis festum genialem genialiter colētibus. me luctu & lachrymis repleuisti: tu me uulnere insolabili cōfecisti. At consolatores dicent senio cōfecta erat: iam sextum & sexagesimū etatis annum ipleuerat: iam satis diu uixerat. sunt ista quidem uera nec inficior: sed mihi parum diu uixerat. mihi imaturo obitu rapi uisa est: acerba enim semper est bonoꝝ mors etiam capularium: mœreo & quidem dolenter: q̄ optimæ parenti nullam solidam gratiam repēdere potui pro cumulatissimis beneficiis: quibus me semper indulgenter est prosecuta: dum iā maternis fungitur uicibus ac paternis. Deniq; efficit interitus optimæ matris: nunq̄ enim a me sine honoris noīe est nominanda: ut cognoscerem ac experirer affectum doloris esse potentissimum in natura nō in opinione collocatum. qui subinde me nolente ac reluctante uiolenter erumpit: cui resisti non potest: qui interdū impe

rioſiſſimus

loris. Quid qui non putant lugendū uiris? qualis fuit Q u. Maximus efferens filiū consularem: qualis Lucius paulus duob⁹ paucis dieb⁹ amissis filiis q̄lis. Marcus Cato p̄tore designato mortuo filio. q̄les reliq quos in cōsolatiōe collegimus: qd hos alid placuit: nisi q̄ luctum & mœrorem esse non putabāt uiri. ergo id q̄ alii rectum opinātes ægritudini se solent dedere: id ii turpe putantes ægritudinē repulerūt. ex quo intelligitur non in natura sed in opinione esse ægritudinem contradicuntur hæc. qs tā

Fabius mortē filii tulit firmiter
Clypeus romanus
Pater laudauit filiū defunctū
Quatuor filii emylio
Mors filiorum septē diebus
Verba pauli Emylii
Cato fortiter tulit obitum filii
Cato filiū & uxorem interemit
Phassæ palūbi
Nesso trophi quid
Cicero patiens doloris
Oppressus a dolore
De obitu mīis meæ
Probitas matris
Mores materni
Castorea nomē matris
In uiduitate permansit
Dies mortis matern æ lu

riosissimus refringit repagula uirtutis: uixq; per oculos ac suspiria effusus interquiescit. Valeant phi cum
uerbis suis magnificis. prædicent non esse dolendum. Iactent gritudinem in opinione non in natura cōsiste
re. Non credo non assentior: nec credidit nec assensus est is qui nunc apathiam maxime probat: & dolorē
opinabilē esse audenter ac decenter affirmat. Nam ex morte filiæ oppressus a dolore est. Exciderūtq; di-
cta & præcepta. posthabitis aliorū præceptis consolatoriis. Confugit ad domesticas medelas seq; ipm con
solatus est composito libro de cōsolatione. meditor ipse quoq; condere libellum de consolatiōe: ut qđ ille

demens ut sua uoluntate mœreat: natura affert do-
lorem: cui quidem Grantor inquiunt noster ceden
dum putat. præmit enim atq; instat: nec resisti pōt.
Itaq; cum Oileus illa apud sophoclem Telamonē
ante de aiacis morte consolatus esset: is eum audis-
set de suo filio fractus est. De cuius commutata mē
te sic dicitur. Nec uero tāta preditus sapientia quis
quā est: aliorum erumnasm dictis alleuās nō idē cū
fortuna mutata impetum cōuertat. clade subita ut
frāgatur sua: ut illa ad alios dicta & pcepta excidāt.
hæc cum disputant. hoc studēt efficere nature obsi
sti nullo modo posse. Ii tamē fatētur grauiores ægri
tudes suscipi q̄ natura cogat. Quæ igitur est amētia
ut nos quoq; idem ab aliis requiramus: sed plures
sunt causę suscipiēdi doloris. Primū illa opinio ma-
li quo uiso atq; persuaso ægritudo insequitur neces
sario. Deinde etiā gratū se mortuis facere. si graui-
ter eos lugeant. arbitrātur. Accedit superstitio mu
liebris quedam. Existimant enim diis immortalib9
se facilius satisfacturos: si eorū plaga pculsi afflictos
se & stratos esse fateantur. sed hæc iter se quā repu-
gnant plerīq; non uident. Laudant enim eos: qui
æquo animo moriantur: q alterius mortem æquo
animo ferant: eos putant uituperandos: quasi fieri
ullo mō possit: qđ ī amatorio sermone dici solet: ut
quisq̄ plus alterꝫ diligat quā se. Præclarꝫ illud est &
si queris rectum quoq; & uerum: ut eos qui nobis
carissimi esse dbeāt: æque ac nosmetipsos amemus.
At uero plus fieri nullo pacto potest. Ne optandū
qdem est in amicitia: ut me ille plusq̄ se amet. ego il
lum plusq̄ me. perturbatio uite si ita sit atq; officio-
rum omnium consequatur. sed de hoc alias: nunc il
lud satis est: non attribuere ad amissionem amicoꝝ
miseriam nostram: ne illos plusquam ipsi uelint: si
sentiebāt: plus certe quam nosmetipsos diligamus.
Nam quod aiunt pleroq; cōsolationibus nihil leua
ri: adiungūtq; cōsolatores ipsos cōfiteri se miseros

fecit ex iteritu tulliolæ filiæ. id ego iustius
faciam ex morte amantissimæ parentis: cu
ius iacturam grauissimā fero: sed iā ad isti
tutū redeamus. Cū doloris tractatus refri-
cuerit nōdū obductas cicatrices. Oileus il
le apud sophoclem: Sat notum duos aiaces
nominitari. alterum oilei alterū telamōis
filium: quorum interitus quotidie ī ludis
triuialibus celebraſ: cum aiax oilei fulmie
mineruæ naufragio extinctus expirauerit.
Aiax uero telamonis sibi ex furore mortē
cōsciuerit gladioque incubuerit sophocles
induxit oileum cōsolationibus fouētē tela
monē de morte aiacis. ipse paulo post cum
audisset aiacē suū cruciabiliter peremptū
eē fractus ē dolore: nā ut ait terētiana sentē
tia. oēs cū ualemus recta cōsilia egrotis da-
mus: tu si hic sis aliter sentias. Nec uero:
uerba sophoclis moralia & terētianæ sentē
tiæ: quam recitauimus cōgruētia. Gratū
se mortuis facere: Seneca elegāter mortuus
inqt aut beatus aut nullus ē: beatū deflere
inuidia est. nullum dmētia. Supstitō mu-
liebris: sicut religio deos colit. ita supersti-
tio uiolat: quā docti nihil aliđ eē autumāt
q̄ timorē supfluum & delirum. ab aniculis
dictā: quæ multis supstites p etatē delirant
& stultæ sūt. M. tullius in secūdo đ natura
deorū. supstitiōes āniles appellat: atq; sup-
stitiosum eē uitii nomē ex eo dictū. q qui
totos dies præcabanſ & īmolabant: ut sibi
sui liberi supstites essent. supstitiosi sūt ap
pellati: quod nomē patuit postea latius. La
ctantius ait supstitiosos dici: q superstitem
memoriā defunctorū colūt: qui nouos si-
bi deos colendos assumebant eos supersti-
tiosos uocabant. unī est illud uirgilianū. ua
na superstitio ueterūq; ignara deorū sup-
stitio ut inqt Sene. error īsanus ē. Amandos
timet: quos colit uiolat: hoc faciūt peculia
riter mulierculæ q̄ qbusdā rebus inanibus
addictę dū uolunt uideri nimis religiosæ.
supstitiosæ fiūt. & ita đlirāt. In amatorio
sermōe. aīa ut iqt Plau. ē amica amāti. & ut
ait qdā: amatoris aīus uiuit ī alieno corpe.
Catullus & oēs amasii testantur: amicas si-
bi uita eē cariores a qbus uita & aīa puella
noiaſ. Dixit oratius: p quo bis patiar mori
si parcent aīæ fata superstiti: Amator ut in
quit Aristo. in. viii. ethicorum aspectu gau
det amati. Eque ac nos. puerbiū græcum
est. ἐστιν ὁ φίλος ἄλλος αὐτός. i. amicus est
alter ipse. & aliud σώματα μὲν δύο ψυχὴ δὲ μία: corpora quidem duo aīa āt una: q expressit Ouid. illo uer
siculo. Qui duo corporibus: mentibus unus erant carissimos ergo amicissimosq; tantū amare possumus
q̄tum nosmet ipsos: supra nec fieri pōt: nec peti debet: cū natura nihil nobis carius pēsiusq; nobismet ipsis
esse uoluerit. Perturbatio uitæ: caritas q dē ī nobis ordinata eē debet. ut apostolica snia pcipiſ: sed ī pluri

ctuosus
Acerba
semper
bonorum
mors
Affectus
doloris po
tētissimus
Meditor
libellum
de consola
tione duo
aiace
Terētiana
snia
Supstitio
qd
Superſti
tiosi
Aniculæ
supstitio
sæ
aīa amica
amāti
Amicus
alter ipse
Corpora
duo
aīa una
Caritas
ordinata
Inordina-
tus amor

mis inordinata conspicitur. Dicitur at amor siue caritas eē inordinata. cū aut hō id diligit: qd̄ nō debet: aut quos debet diligit: sed plus iusto diligit aut minus iusto. Dilectionis. n. librari debet modus: auctor diuus Hieronymus in omelia cantici tertia. Cū ad eos impetū couerterit: sensus est cōsolatores: qa alios in dolore consolari uolunt cōfitent se miseros esse: cū i eos retorquet ipetus doloris: & casus ipe cōuertitur ex quo fieri uidet: ut q se patronos: i alieno negocio ꝓfitēt. illis ipsis i suo opus sit patrono: & q cōsolator i alieno mœrore uideri uult. ipse i suo luctu cōsulādus sit: qd̄ utrūq ait. M. tullius eē culpæ nō naturæ. Quāuis copiose: q̄tū uis. Alter atq aliterq q̄. Qui auari auaros: cōe id ferme uitium ē: ut auarus dicat i auaritiā: gloriosus gl'iæ cupidū rephēdat: igratus culpet ingratos. unde ait seneca ē illud graue uitiū igratos eē & itolerabile & q dissociet hoies: sed usq eo uulgare: ut illd̄ nec q querit qd ē effugerit. atq inibi ex iteruallo: fortasse inqt de quo q̄reris si te diligenter excusseris i sinu iuenies. idē i ep̄lis moralib ait: irascēdū n̄ eē magister iracūdissimus disputat. Lactātius quoq uideo iqt magnā ptē eoꝝ: q i scola de pudor & cōtinētiā pcipiāt argutissimæ eosdē i oium cupiditatibus libidinū uiuet. aliorū uitia cernere: huic sniæ cōgruit esopi fabula: q̄ tradit hoies duas manticas hr̄e unā āte: altera retro. i priorē aliena uitia mitti. i posteriorē n̄ra: q̄ abscondimus & uidere nolumus. hoc Catullus signat cū ait: nemo uidet manticæ qd̄ i tergo ē & psius. ut nēo i sese tentat descendere nemo. sed pcedenti spectat mātica tergo. ob hoc dixit ora.. Respicere ignoto discet pēdentia tergo. idē alibi i hāc sniam sic elegāter scribit cū tua pui deas oculis mala lippus inūctis: cur i amicoꝝ uitiis tā cernis acutum quā aut aqla aut serpēs epidaurius. sene. taxās id gēus hoies pposteros: papulas inqt obseruatis alienas: obsiti plurimis ulceribus. Cōsīsis ē illa euāgelica sentētia: q̄ eos accusat. q i alieno oculo festucam uidētes i suo trabē nō aspiciūt. Si eadē res ē: exēplo res istruenda est ut magis colligscat: amisit p̄r filium angit meret cruciat. dū iactura ē recens: mox egritudo illa uetustate uel tollit. uel lenit: & t̄n eadē est orbitas ultio die: q̄ fuit prio. ita filio caret post dcem ānos: sicut carebat a funere: nihil de eo pp qd̄ dolet mutatū ē. ex quo colligit Cice. egritudinem si eēt naturalis debere eādē cōtinenter pmanere: nec ullo tpe iminui: sed cū dies cōterāt oēs mœrores ex hoc rōcinat. oēm ui egritudis ex opiniōe nasci nō ex natura. Nihil eā mali: sensus ē. cogitationē diuturnā qd̄ nihil sit i re mali: eē ꝓ medela doloris ac fomēto. nō āt ipam diuturnitatē. Mediocritates: tāq̄ mediocriter dolēdū sit: & modice mœrēdū: pipatetici. n. affectus nō tollūt ut sepe dictū ē: sed tēperāt. Egritudinē suscipe: tāq̄ ex officio sit dolere: & tristitia angi: ut si p̄r amisit filium i egritudie sit: & i egritudie esse debeat ex officio: pinde ac pietas & affectus paternus: hoc exigāt ac deposcāt i t̄n: ut q i tali casu nō doluerit existimetur culpabilis ipius inofficiosus.

Opinio recēs: iterp̄tat zeno opinionē mali recētē itelligi nō solū illā: q̄ tūc ē recenter exorta: sed & illā: q̄ uiriditatē q̄dā retineat q̄uis uetusta ac diuturna sit: exēpli cā. Recēs opinio luctus fuit i octauia augusti sorore: post obitū marcelli filii: q̄ talis p oēm uitā fuit: q̄lis i funere: huic erat quotidie opīo illa recēs doloris cū ita mœreret lōgo iteruallo: post filii mortē: sicut luxerat die funeris. idē d arthemisia dici pōt q̄ maritū mausolū amasse fertur supra oīs amorū fabulas ultra affectiōis hūanæ fidē. mausolus āt fuit rex cariæ. uel ut quidā græcarū historiarū scriptores d̄nt satrapes: idest perfectus. maritus & frater artemisiæ: q̄ illo defuncto imperium habuit: illiq sepulchrū extruxit illud memoratissimū dignatumq numerari inter septem oium terrarū spectacula: a quo oia sepulchra pretiosa ex noīe eius mausolea nūcupat. ut docet diuus Hieronymus libro primo cōtra Iouinianū: & no. in comentariis Propti & suetonii affati retulimus: arthemisia tabæ consūpta est ut ait. Strabo ꝓpter luctum: quem ex uiro sumpserat: quæ prius luctu atq d̄si derio mariti defūcti flagrans: ossa cinerem q̄ eius cōtusa in pulueris faciem aquæ ididit ebibitque. Et ita mausoli mariti uiuum ac spirans sepulchrum fieri concupiuit. auctores. Gellius. Valerius. Plinius. cæteri.

Auarus
Auariciā
Qui aliena reprendunt uitio si duæ homini mānticæ
Catulus
Persius
Oratius
In alieno oculo festucā
Opinio recens
Recens luctus i octauia
Amor artemisiæ in maritū
Mausolus
Mausoleū inter septē spectacula

cum ad eos impetū suum fortuna cōuerterit? Vtrūq dissoluitur. sūt. n. ista nō naturę uitia sed culpę: stultitiam autēm accusare quāuis copiose licet: nā & q nō leuantur: ipi alios ad miseriā iuitāt. Et q suos casus aliter ferūt: atq ut aliis auctores ipsi ferūt: n̄ sūt uitiosiores: quā fere pleriq: q auari auaros gl'ie cupidos gloriosi rephēdūt. Est. n. ꝓpriū stultitie aliorū uitia cernere: obliuisci suoꝝ. sed nimiꝝ hoc maximū ē experimētū: cū cōstet ægritudinē ex uetustate tolli. hāc ui nō eē i die positā: sed i cogitatiōe diuturna. nā si eadē res ē: & idē hō ē: q pōt qcq̄ d dolore mutari? sineq de eo pp q dolet qcq̄ ē mutatū. neq de eo q dolet. Cogitatio igit diuturna nihil eē in re mali: dolori medet, nō ipa diuturnitas. Hic mihi afferūt mediocritates: que si naturales sūt: qd opus ē cōsolatiōe: nā. n. ipsa terminabit modū: sin opinabiles: opinio tota tollat satis dictū eē arbitror egritudinē eē opinionē mali p̄sentis: i q̄ opiniōe illd insit: ut ægritudinē suscipe oporteat. Addit ad hanc diffinitionē a zenone recte: ut illa opinio presentis mali sit recēs. Hoc āt uerbū sic interp̄tat: ut nō t̄m illud recēs eē uelit: qd̄ pauloante acciderit. sed quā diu in illo opinato malo uis q̄dam insit & uigeat & habeat quādā uiriditatē: tādiu appellat recens: ut Arthemisia illa Mausoli cariæ reges uxor: q̄ nobile illud Halicarnasi fecit sepulchrum: quamdiu uixit:

Halicarnasi;

Halicarnasi: ciuitas est cariæ regia princi pū: q̄ prius Zephyra dicebat: ubi est mausoleū & salmacis fōs ex halicarnasio fuit herodotus historicus: itē heraclitus poeta: & diony. scriptor ātiq̄tatū. Quotidie recēs ut singulis diebus maritū amittere uideret talisq; esset p oē tps uitæ: q̄lis fuerat in funere defuncti. Aut ad aliā traducere sicut amor lenit trāslatus trāsfususq; ab amica in alterā amicā: sic egritudo supprimit au se dat: si ad aliā egritudinē traducta sit: sic medici aiunt ueterē morbū nouo morbo emoueri ac sanari posse i q̄ sniam ē illud oīanū: emouit ueterē mire nouus ut solet i cor: traiecto lateris miseri capitisue dolore ut letargicus hic cū fit pugil: & medicū urget. Malū illud oino: ut dicat cōsolator ad eū quē cōsolat illud non esse malū: qd ille tā tope mœret & lamentat. A malis ad bona inter epicuri cyrias doxas: ita.n. appellant sniæ principales & maxiæ ratæ: hæc una est aium a cōteplatu maloꝝ a uocādū abducēdūq; esse ad bonoꝝ pteritoꝝ recordationē: uoluptatū.n. pceptoꝝ recordatio ut iq̄t epicurus beatā uitā facit. Officio fungi puter: q mœret ob idipm uehemēter mœret: qd existimat mœrorē illū: & luctū eē officiosum: piū debitū: tāq̄ ita fieri oporteat: ic circo debet cōsolator detrahere lugēti hāc opionē officiosi doloris. Erat i tumore aīus sicut mēbrū qd in tumore est & turgidū uitiose se hēt: sic tumēs aīus in uitio ē & morbo Prometheus Aeschyli. De hoc añ dictū est: queādmodū. s. æschylus tragicus poeta apd græcos tragediā fecit nole ,pmetheū: i q̄ inducebat ,pmetheus affixus caucaso intolerant dolēs & erūnas flebilit deplorās. At qui: sed. Qui tēpestiuā medicinā: ait ,pmetheus rōnē mederi posse iracundiæ si tēpestiuiter adhibeat: cū nihil sit salutarius tēpestiua medicina. Verum interdū ita noxia est medicina itēpestiuiter admota sicut uulnus ledit illisu māus & tactu: ut aūt crudū adhuc uulnus medētiū manus reformidat deide patit atq; ultro req̄rit: sic recēs ai dolor cōsolatiōes reiicit ac refugit mox deside rat & uehemēter admotis qescit. Altera. s. medicina. De ipius. s. uitæ cōdictōe. leuat. n. mœror dū cōsolator oñdit qualis sit cōdictio hūana fluxa. s. q̄ssa & in lubrico pēdēs uel dū de priuata cōditiōe uitæ illius q mœret dixerit. Tertia. s. medicina. Nihil posse ,pfici: solū qd añ dictū ē iō dixit se lugere & dolere: qd nihil pficeret. Sapientē cō solat: cleātis phi cōsolatio supuacāea est ut pote ad solū sapientem ptinens: putat. n. officiū cōsolātis esse: ut dicat lugenti illud nō eē malū: pp qd lugeat: cū nihil sit malū qd turpe nō sit: & ob hoc colligit nō eē lugēdū ex obitu alicuiꝰ uel carissimi: qa id malū nō ē: cū nō sit turpe: sed i hoc peccat cleātes: qd sapiēti adhibeat cōsolatiōem: cui nulla cōsolatōe opus ē: alioq sapiēs nō eēt: ex cōsolatōe cleātis nō luctus d̄trahit lugēti sed stulticia: si illi ħ psuasū fuerit uidelicet nihil eē malū qd turpe nō sit: qd totū stoicæ disciplie ē ueꝝ lugēs ac mœrore cōfectus: cōsolādus ē cōsolatōibꝰ mitigatoriis: nō āt docēdus: an malū sit qd turpe nō est: illd. n. tps docēdi nō est: sed cōsolādi: dū recēs: est mœror. Eū nihil hoīs esse: Plato. dialogi extāt q̄bus titulus est alcibiades siue de uoto. In his socrates castigat alcibiadem tāq̄ nihil hoiem ac iperitū nimisq; gl̄iosum: qd esset in cōtiōe atheniensiū dicturus q̄ nesciret: ac disertaturus de iusto & iniusto: cum ipse iustoꝝ atq; iniustoꝝ inscius foret: ex quo platōico dialogo ductum est totū illud persianū: hoc puta nō iustum est illud male rectius illud. Deniq; tota illa satira ex Plato. archetypho formata: tradūt historici alcibiadem: a luxu: a uoluptatibus a malis moribus traductū fuisse a socrate ad bōa disciplinā: qui discendi studio & sapientiæ amore pellectus exemplo cūctis amatoribus adulatoribusq; repulsis: ad socraticā disciplinā aium uertit: nusq̄ recedēs a latere phi sapiētissimi. Demissa

Halicarnasus

Morbum morbo tolli

Cyriæ doxæ epicuri

Tumens aius uitio

Nihil salubrius tēpestiua medicina

Cōsolatiō Cleantis

Alcibiades castigatus a Socrate

Satyra persii ex platone ducta

uixit i luctu: eodēq; ēt cōfecta cōtabuit: huic erat illa opio quotidie recēs: q̄ tū deniq; non appellabat recēs cū uetustate exaurit: hæc igit officia sunt cōsolātiū tollere egritudinē funditus aut sedare aut d̄trahere q̄plurimū: aut supprimere: nec pati manat lōgius: aut ad aliā traducere: sed q̄ unū offiñ consolantis putēt malū illud oino nō eē. ut Cleāti placet sunt q nō magnū malū: ut pipatetici: sunt q abducūt a malis ad bōa: ut epicurus: sūt q satis putāt oñdere nihil inopinati accidisse: nihil mali. Chrysippus āt caput eē cēset i cōsolādo detrahere illā opionē merēti: si se offō fūgi putet iusto atq; debito: sūt ēt q hæc oīa gña cōsolādi colligūt: alius. n. alio mō mouet: ut fere nos oīa i cōsolationē unā cōiecim⁹: erat. n. i tumore aīus: & ois i eo tētabat curatio sed sumēdū tps ē nō mīus in aīoꝝ morbis q̄ i corpoꝝ ut Prometheus ille Aeschyli: cui cū dictū eēt. Atqui Prometheu te hoc tenere existīo mederi rōe posse iracūdiæ rñdet: si qdē q tēpestiuā medicinā admouēs nō ad grauescēs uulnus illidat māus. Erit igit in cōsolātibus pria medicina docere aut nullū malū esse: aut admodū paruū. Altera est & de cōi cōditione uite & ,pprie si qd sit de ipsius q mœreat disputādū. Tertia sūmā eē stulticiā frustra cōfici mœrore: cū itelligas nihil posse ,pfici. Nā cleātes q̄dē sapientem cōsolat: q cōsolatiōe nō eget. Nihil. n. eē malū qd turpe nō sit si lugēti psuaseris: ñ tu illi luctū sed stulticiā detraxeris. Alienū aūt tpus docendi: & tñ non satis mihi uidet uidisse hoc Cleātes. suscipi aliquādo ægritudinem posse ex eo ipso: q non esse summū malū cleantes ipse fateatur. Quid. n. dicimus: cum Socrates Alcibiadi persuasisset ut accepimus

Alcibiades procliuis ad luxum

est itaq; ſupbia galli:& alæ ad terrā depſſæ:erat alcibiadi ingeniū ut tucydides pbuſq; notificant:ad incontinentiā luxuriā uoluptateſq; pcliuiter ppenſum:qđ Socratica diſciplina ad frugalitaté reuocabat. Nā ſocrates adoleſcenté ut auctor eſt plutarchus monere & liberius accuſare non deſiſtebat:oſtendens nullā i eo prudentiā nullā modeſtiā:nullū deniq; ueſtigiū eſſe uirtutis. Itaq; eū q oém ſuæ uitæ curſum immolitiæ corpis ac libidibus collocaret:nō eſſe hoiem:ſed monſtrū potius & imane qddā aīal appellandū.his ſocraticis caſtigatiōibus alcibiades ſeſe afflictabat:lachrimanſq; ſocraté:qué cūprimis admirabat ſupliciter rogabat:ut ſibi uirtuté traderet : quā amabat uel imaginé potius;ut iqt Plat.gerebat amoris:olim in pugna deliaca ſocraté in magno periculo cōſtitutū ſolus alcibiades ptexit.

Alcibiades ptexit Socratem

Baiulus

Baiulare

Baiulū: p uiliſſimo deſpectiſſimoq; ponitur græci. βασταξοντας. uocāt: quos latini baiulos appellant:ſunt aūt: q onera humeris portāt: & uecturas oneꝝ corpe ſuo factitant:baiulare eſt onera ferre apud Quinti. in.yi. Ego te baiulare non poſſum: q habuerint horoſcopū in.ii. pte tauri ut inqr Iulius firmicus baiulabūt ſtercora latriaſq; purgabunt. Quid dicemus cleāte:apoſtropha ad cleanté:q putat conſolationé eſſe efficaciſſimā mōſtraſ lugéti nihil mali eſſe in re quā luget.

Lycon philoſophus

Glicon

Quid lyconis:lycon phs pipateticus eloquens fuit:& i dicēdo ſuauis adeo: ut p lycon glycon noīareť: q dictio dulcedīné ſignificat. Gultu & ueſtiū moliciæ nitidiſſimus:lucta & pilari luſiōe exercebaſ pūt podragæ morbo ānos natus. lxxiiii.fuit alius lycon pythagoricus. Alius uerſificator:alius epigrāmatario:hic đ quo loqmur phus peripateticæ ſectæ aſſectator:egritudiné moueri aiebat ex incōmodis fortunæ tātū & corpis:aī mala excludebat:ex quo arguiť a Cicer. oſtendente alcibiadis exéplo: egritudiné ex aī quoq; malis uitiiſq; cōſtaſ.

Non tibi hoc ſoli

Dulce merenti populus dolendum

Africanus fortiter tulit obitū fratris

Nō tibi hoc ſoli:hæc eſt cōſolatio illa uſitatiſſima:ut cōſolātes dicamus lugenti : nō illi ſolū id cōtigiſſe:ſed aliis inūerabilibus nec primū nec ultimū talia ppeſſuꝝ:tāq̄ ſolatiū ſit lugētis turba lugētiū:in quā ſnīam eſt illud ex ſenecæ tragedia. Dulce mœrēti populus dolēdū. Vt tulerit qſq;:in cōſolādis lugentibus debet cōſolator allegare exépla coꝝ:q cōſimiles erūnas aīo ſubnixo tulerunt:ſicut ſeneca dū cōſolať polypiū iſo

eū nihilominus eē. nec quicq̄ inter Alcibiadē ſummo loco natū:& quéuis baiulū intereſſe:cū ſe alcibiades afflictaret:lachrymāſq; ſocrati ſupplex eſſet ut ſibi uirtuté traderet : turpitudinēq; depelleret. Quid dicem⁹ Cleātē? nū in illa re q̄ ægritudine Alcibiadē afficiebat:mali nihil fuiſſe:qd illa Lyconis qualia ſunt:q̄ ægritudinē extenuās:paruis ait eam rebus moueri fortunæ & corpis incōmodis:non aī malis:qd ergo illud qđ Alcibiades dolebat nō ex aī malis uitiiſq; cōſtabat. ad Epicuri cōſolationē ſatis eſt ante dictū. Ne illa qdē cōſolatio firmiſſima eſt: q̄q̄ & uſitata eſt & ſæpe pdeſt. Non tibi hoc ſoli: pdeſt hæc qdē ut dixi:ſed nec ſemp nec oībus:ſūt .n. q reſpuāt:ſed refert qūo adhibeať:ut.n. tulerit qſq; coꝝ q ſapienter tulerūt : nō quo qſq; incōmodo affectus ſit p̄dicādū eſt. Chryſippi auctoritas ad ueritaté firmiſſima ē:ad tp̄s ægritudinis difficilis magnum opus ē pbare merēti illū ſuo iudicio:& qđ ſe ita putet oportere facere:mœrere. nimiꝝ igiť ut in cauſis non ſemp utimur eodem ſtatu:ſic. n. appellamus controuerſiaꝝ genera:ſed ad tp̄s cōtrouerſiæ naturā ad pſonā accōmodamus:ſic in egritudīe leniendā nā quā qſq; curationē recipe poſſit:uidēdū eſt:ſed neſcio quo pacto ab eo:q̄ erat a te ppoſitū: aberrauit oro. Tu.n.de ſapiēte q̄ ſieras:cui aut malū uideri nulli pōt : qđ uacet turpitudīe:aut ita paruum malū:ut id obruať ſapientia: uixq; appareat.

Exemplū emiliani

Malunt exempla q̄ uerba

labiliter rapto de fratré dolenté:refert exemplū africani:q mortuū fratrē tā magno aīo deſiderauit: q̄ defenderat:memorat emillianū q adoleſcētulus ac ppe modū puer ſpectauit fere iuncta duoꝝ fratrū funera:& tñ tāto aīo tulit illā ſubitā familiæ ſuæ uaſtitatem:q̄to debuit ferre uir in hoc natus:ne urbi rōanæ aut ſcipio deeēt aut Carthago ſupeſſet:pcenſet ēt duoꝝ locullo ꝝ direptā morte cōcordiā:hæc āt efficaciſſima ſunt fomenta ad mœroré leniēdū tollēdūue:cū hoīes malint exēpla q̄ uerba qa loq facile eſt:p̄ſtare difficile. Ad tp̄s egritudinis. In ipſo mœroris momēto:& hora uix curatio chriſippi pōt adhiberi:cū aīus in tumore recenti collocatus tales medelas aſpernet. Dicebat aūt chryſippus in cōſolando detrahēdā eſſe mœrenti opioné illā officioſi debitiq; doloris. Non ſemp utimur eodē ſtatu. M. T. Quinti. fortunatianus: marcianus :cæteri doctores rhetorici tradunt. In cauſis potēriſſimū eē ſtatū ſiue cōſtitutioné. Eſt aūt ſtatus prima ut qdam dixerunt cauſaꝝ conflictio:uel ut ſentit Quinti. qđ ex prima cōflictione naſciť exēpli cā. Intētio eſt:feciſti homicidiū:depulſio eſt:nō feci:qō an fecerit:hinc cōſtituto fit cōiecturalis:fuerunt q duos tātum ſtatus facerēt:fuerūt q quatuor:non defuerūt q ſex:obtinuit ſnīa coꝝ:q tres ſtatus generales eſſe dixerunt cōiecturalé iuridicialē:finitiuum:in rhetoricis ad herenniū: p finitiuo legalé inuenies:cui finitio ſubiungiť:tanq̄ generi ſpés:ut igiť in cā non ſemp utiť Orator eadé conſtitutione ſiue ſtatu:ſed put cā depoſcit:mō cōiecturalis:mō iuridicialis : mō finitiuus adhibeť:ſic ad egritudinē leniédā nō ſp eadé cōſolatiōe ut oportet;ſed cā & pſona mœrétis cūprimis ſpectāda eſt:qm̄ nō eadé oībus ſūt accomodata. Alius exéplis moueť. Alius rōibus. in alio efficax erit epicuri. i alio chryſippi cōſolatio:unicuiq;.n. ſui mores:ſūt ſuū ingeniū:ſua natura:qbus cōſolator cōſolationes ita accōmodauit:ut orator cāæ ſtatus ſiue cōſtōnes accōmodat.

De ſtatu ſiue cōſtitutione

Cōiecturalis Legalis Iuridicialis

Nihil opinione affingat: sapiens opinione non ducit: ut lugeat ut in egritudine sit: nō se luctu cōficit: qa opinet ita fieri oportere. Iā.n. antedictū est opinionē existimari fontē & originem ac cām nō solū tristitiæ: sed reliquaꝝ quoq; pturbationum: qbus sapiens non assentit: nec cedit: cui nihil malū ur: nisi qd turpe sit. Est oium maximū: tristitia siue ægritudo inter cæteras pturbationes potētissima est: q̄ lancinant ꝑcordia ex est aium: torquet hoiem: & plane carnificina est. Certa q̄ de pauptate: hæc tanq̄ spēs generi subuciunt ut de pauptate dicere: de uita inhonorata de exilio: & cæteris calamitatibus: q̄ oia afferunt ægritudinē. Vi

qui nihil opinione affingat: assumatq; ad egritudinē: nec id putet esse rectū: se q̄ maxime excruciari: luctuq; confici. quo prauius nihil eē possit edocuit tñ rō ut mihi qdē ur: cū hoc ipsum ꝓprie non q̄reret hoc tpe: ne qdē ullū esset malū: nisi q̄ idem dici turpe posset: tñ ut uideremus qcqd esset in ægritudine mali. id nō naturale eē: sed uolūtario iudicio: & opīonis errore cōtractū. Tractatū est aūt a nobis id genus egritudinis q̄ unū ē oium maximū: ut eo sublato reliquoꝝ remedia: ne magnope q̄renda arbitraremur: sunt.n. certa q̄ de pauptate: certaq; de uita īhonorata & in gloria dici solēant. sepati aūt certe scholæ sunt. de exilio: de īteritu patriæ: de seruitute: de debilitate: de cecitate: & de oī casu in quo nomē poni solet calamitatis. hæc græci in singulas scholas & ī singulos libros disptiunt. Opus.n. q̄runt. q̄q̄ plane disputationis sunt delectatiōis. & tñ ut medici toto corpe curando minimæ ēt pti si condoluit medent: sic phīa cū uniuersam ægritudinē sustulerunt: tñ si qs error aliūde extitit: si pauptas momordit: si ignominia pupugit si qd tenebraꝝ offudit exiliū: aut coꝝ q̄ mō dixi siqd extitit. & si singulaꝝ reꝝ sunt ꝓprie cōsolationes: de qbus audies tu qdē cū uoles: sed ad eūdē fontē reuertendū est: ægritudinē omnem ꝓcul abesse a sapiēte: q̄ inanis sit: qd frustra suscipiat: q̄ non natura exoriat. sed iudicio: sed opinione. sed quadā inuitatiōe ad dolendū: cū id decreuerimus ita fieri oportere: hoc detracto qd totū est uolūtariū: ægritudo erit sublata mœrens: morsus tñ & cōtractiūculæ q̄dā aī relinq̄nt: hāc dicāt sane naturalē dū egritudīs nomē absit graue tetrū. funestrū qd

ta in gloria. tutior interdū & beatior est uita ī gloria: q̄ gloriosa: hinc illud uotū tragici poetæ Me metellus lare secreto tutoq; tegat: apud Virgiliū Mauult ille mutas agitare inglorius artes: qdā uitam inhonoratā existimant esse suppliciū: uñ fit ut ambiant: rogent supplicent: iniurias & cōtumelias non paucas pferant: ut ad honores cupitos exambitosq; aliqñ perueniant: hinc a Cipriāo dictū est uere ac decenter: fascibus ille oblectatus & honoribus esse priuatus & inglorius non pōt: hic stipatus clientum cuneis frequentiore comitatu: officiosi agminis honestatus penam putat esse cum solus est. In singulos libros: ut singulatim separatimq; disputent: de exilio: de cecitate: de paupertate: & reliquis: quarum rerum singularum sunt ꝓpriæ consolationes. Opus q̄rūt: ordo est: opus q̄runt delectationis: q̄q̄ & sunt disputationis: sensus est: q̄runt talia scribēdo delectare q̄uis & talia disputatiōibus plāe cōueniant: q tollit egritudinē imitat medicū corpi medentē q nec minimā qdē partē omittit: qn curet. Si quid tenebraꝝ offudit exilium. Exilium ut definit Seneca in libro de cōsolatione: ad albinā: est loci commutatio: hanc autem loci cōmutationem sequunt incōmoda: obq̄ uidet exilium esse res misera: calamitoia: quo claritudo fœlicitatis obscuret: uelut tenebris offusis: sed cum naturalis quædam aīs mortalium irritatio insit cōmutandi sedes: transferendi: domicilia: atq; peregrinandi: non uideo quid tantū mali in se contineat exiliū: qd quasi peregrinatio q̄dam est & cōmutatio loci: quem quotidie infinita multitudo comutat. M. Tullius in orone ꝓ. au. cecina exiliū inquit suppliciū non est; sed ꝑfugiū portusq; supplicii: nā q uolunt pœnā aliq̄ subterfugere: aut calamitatem eo solū uertunt hoc ē sedem ac locum mutant. Itaq; nulla in lege nostra reperiet nec apud cæteras ciuitates. maleficiū ullū exilio esse mulctatū: sed cū oēs uincla neces ignominiasq; uitant: q̄ sunt legibus constitutæ: confugiunt: quasi ad arma in exiliū: item in orone pro domo sua exulē ait nomen esse calamitatis nō turpitudinis: ubi aūt turpitudo nō est. malū esse non pōt: ex stoicoꝝ decretis. Quod frustra suscipiat. egritudo frustra suscipit cū mœrendo lugēdoq; nihil ꝓfici possit. Ideoq; ait Seneca: illud te nō minimū adiuuerit: si cogitaueris nihil ꝓfuturum dolorē tuum: nec illi quē desideras: nec tibi: nā si quicq̄ tristitia ꝓfecturi sumus: nō recuso quicqd lachrymaꝝ fortunæ supfluit: tuæ fundere. Contratiūculæ: quasi pūctiunculæ: q̄ naturales sunt cōtractio enim aī est ex mœrore: sicut cōtractio frontis ex tristicia. Quod cū sapīa esse: si ī sapientē egritudo non cadit: non pōt esse cōtuberniū egritudinis. & sapiæ: ubi.n. ille est hæc nō adest: ubi hæc adest: illa abest. Atq. sed. Quā multæ: grāmaticæ regulæ: q̄ interdū fetutiæ. sunt & rācidæ. diceret p multæ q̄ pluriæ: uel p quamultæ: sed q seruit elegātiæ utrūq; ꝓ loco decēter usurpat: sic cæsar: mūdissimus elegātissimusq; scriptoꝝ dixit: q̄ magnū numeꝝ iumētorūq; atq; hoium ītercipiūt: sic. Qu. cur. iter classicos scriptores spectatissimus ait: p q̄ maxio pōt exercitu cōparo. Trūco euerso: ꝑstat ī trāslatiōe arboris: noie trūci signās egritudinē: noie stirpiū & radiculaꝝ agnatas pturbatiōes: q̄ ex egritudīs fōte ī riuos ddducūt: & ex hoc trūco ueluti

Vita in gloria

Exambiti honores

Exiliū q̄d

Exilium ꝑfugium nō supplicium

Solum uertunt

Exul nomen calamitatis

Nihil ꝓfuturum

Dolorem

Contractio animi

Regulæ grammatices rācidæ

Quā magnus

Per q̄ māximus

ſtirpes fibræq; ſoboleſcũt:ex quo fit ut euerſo trunco elidanť ſtirpes:ut ſublata egritudine reliqua tollanť.

Cuiuſmodi eſt:hoc ideo dixit:tanq̃ id ocium minus gratũ ſit:q̃ negocia foreſia:& ſenatoriæ occupatio nes:qbus florente re pub. dominabať:tunc uero frigebat in otio:cum oïa ad unius cæſaris nutum forent de uoluta. Et emulari & obtrectare:uidenť hæc idem ſignificare:ſed tñ aliquid differunt:q oïa ægritudini ait eſſe ſubiecta:de qbus proxima tuſculana copioſius diſſeretur. Fibræ ſtirpium:quaſi adiculæ minutæ & ueluti capillamenta in extremo ægritudinis trunco adhereſcentes:fibrum enim antiqui extremum dixe runt:ut docet.M.Var.unde fibræ dictæ extremitates in iecore & fimbriæ i ueſtimentis:& fibræ in arboribus & herbis:pli. in.xix. tubera uocanť hæc undiq; terra circundata nulliſq; fibris innixa aut ſaltẽ capillamentis. Elidendæ:ſuffocandæ:ſtrangulande:effringende: ita ut reuiuiſcere ac repullulare non poſſint. Non idem arduũ: Vetus uerbum eſt:omnia preclara ardua eſſe & rata : alioq nihil p̃clarum haberetur:niſi difficultas ſubeſſet qua fit precioſum. Domicilium uirtutis:ut iquit Silius.in arguo colle & edito ſitum eſt. Curationem:tranſlatio a medico cuius ꝓpria curatio eſt: tanquã philoſophia proprie ſit medicina animorum:ſicut medicina corporum philoſophia exiſtimatur:germanæ enim ſunt & copulatæ philoſophia ac medicina.

Fibræ Fibrunt

Omne preclaꝝ arduum

Philoſophia Medicina

℄ Philippi Beroaldi commentarius in quartã Tuſculanarum.

VBiq; Mar. Tullius ueluti philopatros: hoc eſt uerus amator patriæ : non ſolũ tutatur ac defendit partes romãorum: ſed frequenti preconio iactat & extollit:tanq̃ ingenia romanorum cæteris nationibus antecellant:& profecto nulla unquã reſpubli. nec maior nec ſanctior:nec bonis exemplis ditior fuit nec clariſſimis ingeniis copioſior ut non immerito dixerit plinius. Gentium in toto orbe præſtantiſſimam unam omnium uirtute haud dubie romanam extitiſſe: hinc Valerio maximo facta dictaq; ſimul memorabilia percenſenti. Vberior copia in omni genere exemplorum ex romanis ſuppetit:q̃ ex reliquis omnibus nationibus:itaq; nũc Mar. Tullius excellentiam romanorum in ſtudiis doctrinarum cumprimis exequitur:potiſſimũ q; philoſophiæ quæ tuſculanarum q̃ſtionum unica eſt materia & peculiare argumentum. Cum partim. Studiis litterarum quæ romani ſerius acceperunt : apud quos philoſophia diu latuit: nec ullum habuit lumen litterarum latinarum.

Laus romanorum

A primo ortus:ab origine urbis romæ. Inſtitutis regiis:titulus eſt apud iuriſconſultos de conſtitutionibus principum:ubi ait Vlpianus:quod principi placuit legis habet uigorem:pomponius quoq; iuriſconſultus auctor eſt:latas eſſe:leges a regibus quæ omnes conſcriptæ erant in libris papirii. unde ius ciuile papirianum appellatur: nõ quod papirius de ſuo quicquã adiecerit:ſed quod leges regias ſine ordine latas in unũ compoſuerit. Legibus:appellatiõe legum:leges duodecim tabularũ. ſenatuſconſulta. plebiſcita. legitimæ actiones: interpretationes prudentum:& alia id genus continentur:eſt autem lex:ut ait Vlpianus commune preceptum uiroꝝ prudentum & cõſultum:chryſippus dixit legem eſſe diuinarum humanarumq; rerum noticiam:legis uirtus eſt:ut tradit modeſtinus imperare:uetare:permittere:punire.

Leges regiæ ius ciuile papyrianum

Lex quia

Auſpicia

m igna exi

ac.inatiõe

cum ſapientia eſſe : atq; ut ita dicam habitare nullo modo poſſit. Atqui ſtirpes ſunt egritudinis:quam multe:quam amare:quæ ipſo trũco euerſo omnes elidẽde ſunt:& ſi neceſſe erit ſingulis diſputationibus:ſupeſt.n. nobis hoc cuiuſmodi eſt ocium : ſed rõ una omnium eſt ægritudinũ:plura n oïa:nã & iuidere egritudinis ẽ:& emulari:& obtrectare:& miſereri: angi lugere mœrere:erumna affici:lamentari:ſolicitari:dolere:i moleſtia eſſe:afflictari:deſperare. Hæc oïa diffiniunt ſtoici:eaq; uerba q̃ dixi ſingulariũ reꝝ:ſunt non ut uidenť eaſdẽ res ſignificant:ſed aliquid differunt:qđ alio loco fortaſſe tractabimus:hæc ſunt ille fibre ſtirpium. quas initio dixi pſequendæ: & omnes elidende:ne ulla unq̃ poſſit exiſtere. Magnũ opus & difficile:quis negat? Quid aũt preclaꝝ: nõ idẽ arduũ: ſed tñ id ſed effectura philoſophia profiteť :nos mõ curatiõem eius recipiamus. Veꝝ qdẽ hæc hactenus. Cætera quotienſcũq; uoletis:& hoc loco:& aliis parata uobis erũt.

Mar. Tullii. C. tuſculanaꝝ q̃onũ liber q̃rtus

CVm multis in locis noſtrorũ Hoïum igenia: uirtuteſq; brute ſoleo mirari tũ maxie his ſtudiis: q̃ ſero admodũ expetita i hãc ciuitatẽ e græcia tranſtulerũt. Nũ cũ a primo urbis ortu regiis iſtitutis: ptim ẽt legibus

auſpicia:cerimoniæ:comitia: ꝓuocatiões patrũ cõſiliũ: eqtũ peditũq; deſcriptio:tota res militaris diuinitus eſſet cõſtituta:tũ ꝓgreſſio admirabilis icredibiliſq; curſus ad oẽm excellentiã factus eſt dñatu regio re.p. liberata. Nec uero hic locus ẽ:ut de moribus inſtitutiſq; maiorꝝ & diſciplina ac tẽperatiõe ciuitatis loquamur. Aliis hæc locis ſatis accurate a nobis dicta ſunt:maximeq; in his ſex libris quos de re pu.cõſcripſimus:hoc aũt loc ↄſideranti mihi ſtudia doctrinæ:multa ſane occurrũt:cur ea quoq; acerſita aliunde neq; ſolũ expetita:ſed ẽt conſeruata & culta uideant̃. Erat.n.illis pene in cõſpectu pſtãti ſapiẽtia & nobilitate Pythagoras: q fuit in Italia tpibus iiſdẽ qbus. L. Brutus patriã liberauit: pclarus auctor nobilitatis tuæ. Pythagore aũt doctrĩa cum longe lateq; flueret pmanauiſſe mihi ur̃ i hãc ciuitatẽ. Idq; cũ cõiectura ꝓbabile eſt:tũ qbuſdam ẽt ueſtigiis indicat̃. Quis eſt.n.q̃ putet cũ floreret in Italia græcia potentiſſimis & maximis urbibus ea:quæ magna dicta eſt:in hiſq; primum ipſius Pythagore:deinde poſtea pythagoreorum tãtum no

Auſpicia. Mar. Tullius in orõne de aruſpicum rñſis:ait oẽs gentes:nationeſq; ſupari a romanis pietate ac religione:auſpicia aũt in tanto apud romanos honore antiqtus fuerũt nihil publice ſine auſpiciis:nec domi:nec militiæ gereret̃:auctores.M.Tul.& Liuius. Dicta ſunt aũt auſpicia:ut exponit Auguſ. & in decretis canonicis.xxvi.q.iiii.traditũ eſt:quaſi auiũ ſpicia:ſicut auguria quaſi auiũ garia:ab auium garritu & uoce. Duo ſunt gña auſpiciorꝝ:unũ ad oculos:alterꝝ ad aurcũ ptinens: ad oculos.ſ. uolatus:ad aures uox auium. Thireſias thebanus auſpicia auiũ primus inuenit. Virg. utrũq; auſpiciorꝝ genus illo uerſu cõplexus eſt.& uoluerũ linguas & ppetis oĩa pẽnæ.M. T.in.ii. de diuinatiõe:deridet auſpicia:q̃ nulla eſſe ait:qđ aũt oẽs reges: Populi nationes uterẽtur auſpiciis id ita refellit: quaſi non aliud tã uulgare ſit q̃ nihil ſapere. Comitia:conuentũ populi:& coitionẽ ad magĩatus creãdos:atq; ad leges ferendas comitia appellamus:erantq; diſcrimĩata comitia:ut alia calata:alia centuriata:alia curiata uocarent̃: & comitiales dies dicti:qbus fas erat populo conuenire ad ſuffragiũ ferendũ. Ioue tonante fulgurãte:comitia populi habere ne fas erat:Comitiorꝝ.n.nõ hñdorꝝ cã eſſe uoluerunt:ut docet Mar. Tul. Comitiales homines decenter appellat Plau. litigioſos qui litium cã ſemp ſunt in comitio ingetantes tribunal ptoris: q ſi nihil ẽ litiũ lites ferũt.

Prouocationes: Valerius publicola legem tulit de ꝓuocatione aduerſus magĩatus ad populũ q̃ in uulgus fuit mire grata: auctor Liui.i.ii.ſine ꝓuocatione erat dictatura. Annotat idẽ Liuius in.iii. ꝓuocationẽ non eſſe longius ab urbe mille paſſuũ: ꝓuocatio ãt idẽ eſt qđ appellatio:data aduerſus iniuriã magiſtratuũ: ꝓuocare & appellare: ſẽſu cõgruunt:elegantia differunt:ita.n. eleganter loqmur: ꝓuoco ad populũ:appello tribunos. Alterꝝ cũ ppoſitione. Alterꝝ citra ꝓpoſitionẽ:uſurpatiue tñ dr̃:appello ad pricipẽ. Vlpianus qđ faciat iudex uidendũ ẽ:& poterit ad principem appellare. Patrũ conſiliũ ſenatus conſulta ſignificat. Eqtũ peditũq; deſcriptio. res militaris armis cõſtat:& uiribus:hæc i tres diuidit̃ ptes æqtes:pedites:claſſes:æqtũ alæ dñr ab eo qđ ad ſimitudinẽ alarꝝ ab utraq; pte ꝓtegant acies:q̃ uexillatiões uocant̃:eſt aliud genus æqtũ q legionarii noiant̃: ppea q̃ cõnexi ſunt legioni:romana uirtus pcipue in legionũ ordinatione ppollet. Legio aũt expeditibus conſtat & eqtibus:pterea romulus tres æqtũ centurias deſcripſerat: Luceres: Ticienſes:rãnenſes:Serui.aũt Tul.pedeſtrẽ exercitũ p claſſes diſtribuit:ut Dioni.& Liuii teſtimonio ſatis liqt:ſcripſitq; centurias eqtum.xii.ex primoribus ciuitatis:ſex itẽ alias centurias tribus ab romulo inſtitutis centuriis ſub iiſdem qbus in augurate erant noibus fecit. At equos emẽdos dena milia æris ex publico data:fuerũt ẽt eqtũ decuriæ ſub noibus iudicũ deſcriptæ:nã nõgenti:ſelecti:tribuni ærarii:celeres:flexumines:troſuli nuncupati:de qbus in commentariis Sueto.non parꝝ multa. Re pu. liberata. Salu.in hanc ſñiam:ſed ciuitas incredibile memoratu eſt:adepta libertate q̃tũ breui tpe creuerit:tanta cupido gloriæ inceſſerat. Verſus extat ennianus cõcinniter factus:moribus antiqs res ſtat romana uiriſq;:quẽ Ennii uerſum memorat.M. Tul.in principio qnti lib.de re pu.quẽ inqt uel breuitate uel ueritate tãq̃ ex oraculo mihi quodã eſſe effatus uĩ: nã neq; uiri niſi ita morata ciuitas fuiſſet neq; mores:niſi hi uiri pfuiſſent:aut fundare:aut tã diu tenere potuiſſent:tãtã & tã iuſte lateq; imperantẽ rẽ pu.itaq; ante noſtrã memoriã: & mos ipſe pſius pſtãtes uiros adhibebat:& ueterꝝ morẽ ac maiorꝝ inſtituta retinebant excellentes uiri hactenus.M. Tul. Accerſita aliũde euocata accepraq; a græcis.

Pene in cõſpectu:metapontũ:crotonã heracliã ciuitates in ultĩa italiæ ora ſitas intelligit: qbus in locis pythagorã iuuenũ emulãtiũ ſtudia cetus hũiſſe hiſtorici ꝓdiderũt:ubi uice numĩs cultus eſt. Præclarus auctor nobilitatis tuæ.M. hic brutus ad quẽ Ci.ſcri.auctorẽ ꝓgenitorẽq; hẽt iuniũ illum brutũ tarqniorꝝ exactorẽ libertatis aſſertorẽ: primũ roma.cõſulẽ:cuius ſtatua in capitolio uiſebat̃ media inter regũ imagines ſtrictum enſem tenẽs:a cuius filio poſteritas brutorꝝ familiæ ois ꝓpagata eſt. In italia græcia:græci i extrema italiæ ora multas urbes cõdiderũt:uñ magna græcia dicta:de qua in.i.cõmẽtario copioſius annotatũ ẽ.

In his.ſ.urbibus:maxĩeq; metaponti. Crotõe heracliæ:a pythagora italia pñia defluxit:pythagorã ex eo dictum fuerunt:qđ uera pythio nõ minus loqret̃. Pythagoreorũ:ut architæ tarentini Alcmeonis crotoniatæ:hyppaſi metapõtini:philolai crotoniatæ:hi.n.oẽs pythagorei fuerũt. Aures clauſas fuiſſe. iterrogatiue le[illegible]dũ qs tuttt plauſas fuiſſe aures romanorꝝ ad audiendas doctiſſimas pythagoræ & pythagoreorꝝ uoces.

Auſpicia unde

Nil tã uulgare q̃ nihil ſapere

Fabius mortem filiũ tulit firmiter

Comitia

Comitiales

Comitiales hoĩes

Prouocatio

Appellatõ

Prouocatio ad populum

Appello Cæſarem

Eqtũ alæ

Vexillationes

Legiõarii

Centuriæ equi

Celeres

Flexumines

Troſuli

moribus antiqs res ſtat Romana uiriſq;

Statua bruti gladio

Pythagoras unde

men eét nostrorum hoium ad eorum doctissimas uoces aures clausas fuisse? Quin ét arbitror propter Pythagoreorum admiratione. Nūmam quoq regem pythagoreū a posterioribus existimatū. Nā cū Pythagoræ disciplinā & istituta cognoscerēt regisq eius æqtatem & sapientiā a maioribus suis accepissent: ætates aūt & tpa ignorarent pp uetustatē: eum qui sapientia excelleret: pythagoræ auditorē fuisse crediderunt & de cōiectura qdem hactenus. Vestigia aūt pythagoreorū: qq multa colligi pñt: paucis tñ utemur: qm non agit hoc tempe. Nā cū carminib⁹ soliti illi esse dicant: & pcepta qdam occultius tradere: & mentes suas a cogitationū intentione cātu fidibusq ad trāquilitatē traducere: grauissimus auctor in originibus dixit Cato morē apud maiores hunc epularum fuisse: ut deinceps q accubarēt: canerent ad tibiā clarorum uirorum laudes atq uirtutes. Ex quo pspicuum est: & cantus tū fuisse rescriptos uocum sonis & carmina: qq id qdem ét. xii. tabulæ declarant: condi iā tunc solitū esse carmē: q ne liceret fieri ad alterius iniuriā leges sanxerunt. Nec uero illud nō eruditorum tēporum argumentū est: q & deorum puluinarib⁹ & epulis magratuū fides pcinūt: q pprīū eius fuit de qua loquor: disciplīæ: mihi qdē ēt Appii cœci carmen: qd ualde panetius laudat eplā qdā: q est ad. Q. Tubero. pythagoreorum uī. Multa

Nūmā pythagoreū existimatum. Numma pompilius scds romanorum rex. Cōsultissimus fuit ois diuini & humani iuris: ut in illa quisq ætate esse poterat: erantq multa illius instituta pythagoricis documentis simillima. Ex quo creditū est: auctorē eius doctrinæ fuisse samiū pythagorā sed falso: ut dionysius liuiusq notificant: quattuor. n. ætatibus integris pythagoras numa posterior fuit ut ex cronicorum librorum obseruatione collegimus: pythagoras. n. i italia uenit tarqnio regnū obtinentē: cui cognomentū supbus fuit. Eū q. Auctor est plutarchus: numā pōpiliū: sapia pythagorica pditū fuisse multaq instituisse: placitis pythagore cōgruentia: tradit Augu. in. vii. de ciui. dei numā hydromāticū fuisse: q in aqua uideret imagines deorum: uel potius ludificatiōes demonū: quo gne diuinatiōis postea pythagorā pñm usū fuisse. M. Var. comemorat. Vale. Antias Cassius hemina & scriptores alii: pdiderunt pythagoricos fuisse libros illos numę pōpilii q in archa lapidea olim iuenti: in comitio igne a uictimariis in cōspectu populi cremati sunt. Propterea qd: pleraq ad dissoluendas religiōes ptinentia cōtinebant: & ut ait Plin. nulla in his libris scripta erant nisi phiæ pythagoricæ. Vestigia pythagoreorum. pythagorei illi pprie dñr: q sectā tenent pythagoræ & dogmata: pythagoristæ uero. q uitā. Cū carmibus soliti: uestigiū pythagoreorum: qd i italia romæq floruerint: id maximū est: sicut. n. illi carmibus fidibusq uti solebant: sic romani ad tibiā carmina canebant in cōuiuiis: qbus clarorum uirorum laudes cōtinebant: pythagoricis. n. ut inquit Quinti. in. ix. moris fuit cū euigilassēt aīos ad lyrā excitare: quo essent ad agendū errectiores: & cū somnū peterent ad eā prius lenire mentes: ut si qd fuisset turbidiorum cogitationū cōponerent: Idē auctor est in. i. pythagorā concitatos ad uim pudicæ iā domui differēdā iuuenes mutato cātu cōposuisset de musica pythagore: scribit Macro. in. ii. in somniū scipiōis. Marcia. quoq in lib. de musica sic inqt. Pythagorei docuere ferociā ai: t biis aut fidibus mollientes cū corporibus adhereī nexū fœdus aiarum. In originibus: in libris originū: ita. n. portius cato libros inscripsit: d qbus in. i. cōmentario dictū est. Vocū sonis. ex pscripto doctrinaq pythagoræ atq pythagoreorum. Cōdi: cōponi: unde cōditores historiarum & librorum cōpositores dicti. Ne liceret fieri alterius iniuriā. xii. tabulæ decēuirales: qbus leges romanæ cōtinebant capitali snia sanxerunt: si quis carmen cōdidisset qd infamiā faceret flagiciūue alteri qd. M. Tulli. in libris de repu. testat & diuus Austi. repetit lib. ii. de ciui. dei. De hac lege. xii. tabularum. intellexit Ora. sic scribens in. ii. sermonū: si mala condiderit in quem qs carmina ius est iudiciūq: ubi exposuit porphirio: lege cautū fuisse: ne quis in quēq male dicū carmen scriberet: qn etiā in. xii. tabulis lex erat phibens iniurias incantamentorum: cuius uerba hæc sunt qui malū carmen incātasset: & alibi: q fruges excātasset. Nec illud nō. i. illud etiā argumentū est. Duæ. n. negatiuæ pticulæ affirmant: apud antiquos negatiuas duas negatiuæ unius significantiā hre obseruauimus ut illud Vārronianū: q non mō ignorasse me clamat sed oino ois heroas negat nescisse: idē Var. Negatiuas duas: p una accipiendas esse demonstrauit: cū sic ait: a rege mūera corum noluit nemo accipe. Deorum puluiaribus fides pcinunt. i. pcentio fit a fidicinibus. Dixit ora. in carmibus: & thure & fidibus iuuat placare deos: ubi exposuit porphi. fidicies hodie quoq romæ ad sacrificia adhiberi: sicut tibicies nēo ē: q nesciat: theologi canere coelū cōprobantes sonos musicos sacrificiis adhibuerunt: q ut auctor est Macro. apud alios lyra & cythara: apud nōnullos tibiis aliisue musicis instrīs fieri solebant: pythagoras pythagoreiq uulgauerūt mūdū orone musica compositū esse: q postea sit lyra imitata: nunc. M. Tul. aut disciplinæ pythagoricæ hoc ē uestigiū: qd fidicies pcinunt in sacris deorum lectisterniisq: Et epulis magistratuū publicis. Puluinaria. n. deorū lectuli sunt: q sterni in templis cōsueuerūt. Et ut ait seruius aliqñ ponunt p templis: hinc dicta lectisternia: quorum crebra mentio apud auctores. M. Tullius in orone de aurispicū respōsis noiat pcentionē: epulas ludorum epulones: q ministri erant pontificū: faciebantq epulare sacrificium. Ad quintum tuberonem: Ad hunc scripsit panetius de dolore patiendo: fuit qntus helius tubero iuris ciuilis consultissimus: idē stoicas dialecticasq

Nūma pythagoreus creditus
Pythagorās tpibus Tarqnii
Numa hydromanticus
Pythagoreus
Pythagoristæ
Aīos ad lyrā cōponere
Musica molliri aī ferociam
Capitale suppliciū famosi carminis
Ne male dicū carmen scribatur
Qui malū carmen incātasset
Negatiue duæ pro una
Negat nescisse
Fidicines ad sacrificia
Mūdus musicæ cōpositus
Puluiaria
Lectisternia
Epulones

sunt ēt in nostris īstitutis ducta ab illis. quæ p̄tereo ne ea q̄ peperisse ipsi putemur: aliunde didicisse uideamur: sed ut ad ꝓpositum redeat oro q̄ breui tempore quot & quāti poetæ: qui āt oratores extiterūt. facile ut appareat nostros oīa consequi potuisse: simul ut uelle cepissent: sed de cæteris studiis alio loco & dicēus si usus fuerit. & sæpe diximus: sapiētiæ studiū uetus id qdē in nostris: sed tñ ante Lelii ætatē & Scipionis non reperio: quos appellare possim noīatim. qbus adolescētibus stoicū diogenē. & academicū carneadē uideo ad seenatū ab atheniēsibus missos esse legatos: q cū reip. nullā unquā partē attigissēt. essētq̧ eoꝝ alter cyreneus: alter babyloni⁹ nunq̄ ꝓfecto scholis essent exercitati: neq̧ ad illud munus electi nisi in qbusdā principibus tpibus illis fuissent studia doctrinæ: q cū cætera lr̃is mādarent. alii ius ciuile: alii orones suas. alii monumēta maiorū. hāc amplissimā oīum artiū bene uiuēdi disciplinā uita magis q̄ lr̃is ꝓsecuti sunt. itaq̧ illius ueræ elegātisq̧ philosophiæ. q̄ ducta a Socratæ in pipateticis adhuc pmāsit. & idē alio mō dicētibus stoicis. cū academici eoꝝ cōtrouersias disceptarent. nulla fere sunt aut pauca admodū latīa monumēta siue pp magnitudinē reꝝ occupationēq̧ oīum siue ēt quod imperitis ea probari posse nō arbitrabant̄ cum iterim illis silētibus. C. Amafanius extitit dicens cuius libris editis cōmota multitudo cōtulit se ad eandē potissimū disciplinā: siue qd̄ erat cognitu ꝑ facilis: siue qd̄ inuitabat̄ illecebris blādis uoluptatis: siue etiā: quia nihil probatū erat melius illud quod erat tenebāt. Post amafaniū āt multi eiusdē ęmuli rōnis: multa cum scripsissēt. Italiam totā occupauerūt. Quod q̧ maximū argumētū est nō dici illa subtiliter: qd̄ ēt facile ediscant̄: & ab indoctis ꝓbent̄ id illi firmamētū esse discipliæ putant: sed defendat quidem quod quisq̧ sentit: sunt. n. iudicia libera: nos īstitutū tenebimus: nullisq̧ unius disciplinæ legibus astricti: q̧bus ī philosophia necessario parcamus. Quid sit in quaq̧ re maxime ꝓbabile: semꝑq̧ reqremus. qd̄ cū sæpe alias. tū nuꝑ ī. tusculāo studiose egius. Itaq̧ expositis tridui disputatiōibus, quartus dies hoc libro

dialecticasq̧ disciplinas percalluit. Ab illis: pythagoreis. Qui oratores: hæc est q̄ multi q̄ clari. interrogatiue legendū: ipse in bruto percenset nominatim infinitos prope oratores latinos. sapientiæ philosophiam intelligit. Stoicū diogenem: athenienses quondā tres philosophos inclytos ad senatum Romanū legatos miserūt: impetratū: uti mulctam remitteret: quā ciuitati eorū fecerat: pp propī urbis uastationem: fuerat ea mulcta talentorū fere quingentorum. Erant aūt isti philosophi. Carneades Academicus. Diogenes stoicus. Critolaus peripateticus: quos ferunt seorsum quēq̧ ostētandi gratia: per celeberrima urbis Romæ loca magno hominum conuentu disertauisse. Tum admirationi fuisse aiunt rutilius & polybius philosophorum triū sui cuiusq̧ generis facundiam. Violēta inqunt & rapida carneades dicebat. se ita & tereti a Critolaus. Modesta diogenes: & sobria: q in senatum introducti usi sunt interprete cecilio senatore. Alter cyreneus. s. carneades: q libris Chrysippi perlectis: ita laudabat: ut diceret nisi Chrysippus esset. ego non essem. Babylonius: diogenes. Monumenta maiorū: res gestas: & historias intelligit. Amplissimam artium: philosophiā dicit: quā Apule. Disciplinam regalem noiat: tam ad bene dicēdum q̄ ad bene uiuendum repertam. Et item alio modo: inter pipateticos: & stoicos est eadem disciplina. sed uidetur longe dissimilis. dū alio modo loquunt̄ nam quæ pipatetici bona dicunt. stoici malunt cōmoda appellare & proposita. quæ illi mala. Isti reiectanea. multaq̧ alia hoc genus. Ideoque dictum est stoicos torqueri uerborum controuersia. Disceptarent: componerent: moderarentur: hinc disceptator. dicitur rei sententiæq̧ moderator: ut docet. M. Tullius in ptitionibus ad filium. Disciplinā: philosophiam. Emuli: studiosi & imitatores.

Rationis. philosophiæ. uirtus enim nihil aliud est. q̄ recta ratio: omnes uirtutes rationes sunt: sequitur ratio naturam: qd est inquit Seneca ratio? naturæ imitatio. Quod etiam facile discantur natura comparatum est: ut deteria facilius ediscantur: & memoriæ pertinacius inherescant hinc illud Quītiliani & hæc ipsa magis pertinaciter hæret: quæ deteriora sunt. in hanc sententiam: ait Orat. sic scribens in epistolis. Discit. n. citius meminitq̧ libentius illud quod qs deridet: q̄ qd̄ probat & ueneraт̄: ubi exponit Porphirio maiore studio ridiculos uersus edisci & memoria retineri: q̄ admirabiles. Sūt iudicia libera prouerbialis snīa est illa Terentia. quot capita tot sentētiæ: Antistius labeo Augusto respondit. suum quemq̧ iudiciū habere: & a Persio dictum est. uelle suum cuiq̧ est: nec uoto uiuitur uno: ut dicam qd̄ senno: totidem pene ingeniorum ac iuditiorum reperias. quot corporum formas: dicere solebat Tyberius in ciuitate libera linguā mentemq̧ liberas esse debere. Nos instirutum tenebimus. Institutum, Marci Ciceronis prope solemne est. Vt nulli sectæ addictus: nulli disciplinæ mancipatus esse uelit: sequens id. Quod maxime probabile esse uideatur. iuxta illud Oratianum. Nullius addictus iurare in uerba magistri.

tres phi legati
carneades
Diogenes
Critolaus
Nisi chrysippus eēt ego nō essem
disciplina regalis
Bona cōmoda mala reiectanea
disceptator
uirtutes rōes
Deteriora facilius ediscunt̄
Suū cuiq̧ iudicium
Lingua Mēs liberæ
nulli sectæ addictus

Acadẽia lyceũ i tusculano lactãtia gorgiæ statua aurea gorgie holosphyraton hippias multiscius

Vt enim in inferiorẽ amb.achademiã intelligit.ita.n.inferior ambolatio:siue gymnasiũ in tusculano nominabať.Cum superiori gymnasio nomẽ esset lyceum:a nomine Aristotelice scholæ. Dicat si quis uult Gorgiam leontinũ lacerãt erudıti:& ludit Socrates Platonicus:qđ unus ex oĩbus ausus sit in cõuentu poscere:qua de re quisq; uellet audire:qui de omni re quæcũq; in disceptationẽ quæstionẽq; uocareť se copiosissime dictuꝝ esse profitebatur:cui tantus honos est habitus a græcia soli:ut ex oĩbus statua nõ inhaurata:sed aurea solida statuereť quã uocant holosphyratõ:hippias quoq; gloriatus est cũcta pene audiente græcia nihil esse ulla in arte rerũ oĩum quod ipse nescire::nũc Cice.ex instituto gorgiæ iubet'q; quisq; uelit interrogare:profiteturq; se ad cũcta responsuꝝ. Non mihi uideť.propositio quæstionis hæc est sapientẽ uacare non posse oĩ animi perturbatione siue morbo tã q̃ impossibilis sit illa apathia stoicoꝝ. Tẽporis nouit:tẽpus signat:quo Cæsar reꝝ potiebať.quo tristitia omnis dissimulãda erat & hilaritas induenda:nam tempori seruiẽdũ esse percipiunt sapientes. Sublatus est metus:formidini ut ante dictũ est egritudo repugnat:adeo ut in quẽ nõ cadat egritudo in eundem timor cadere non possit. Leticia gestiens & libido:duæ sunt ut ante dictũ est bigæ perturbationũ.Altera bonoꝝ:altera maloꝝ:ex malis præsentibus est egritudo ex futuris metus sicut bonoꝝ præsẽtium læticia:ita futurorũ libido siue cupiditas appellať.læticia aũt gestiens:diciť præter modũ elata.Gestire.n lætari est & cupere. Nos uela facere.i.pandere uela oɼonis:& in latissima ueluti æquore spatiosius uagari trãslatio sumpta a nauticis:q in alto uela faciunt:& omisso remigio latissime discurrũt. Paulũ remigrare.i.oɼone angusta:& perexigua uti ꝑmanet in eadẽ trãslatione:nã egredientes e portu sensim remigãtes prouehũť:sub ductis uelis. In partiẽdis oc.hoc est qđ ait paululũ remigare partiri.s.& diffinire aĩ ꝑturbationes:quæ res angusta est & cohibita.

Multa afferunt:hoc est:qđ intelligi uult uela facere:nã ꝑipatetici pãdũt oɼonis uela & illorũ latissima est disputatio.quasi currẽtiũ ꝑ equor patentissimũ passis uelis.cũ dialectici instar remigũ paululũ a littore portuq; ꝓgrediať.coꝝ angusta sit quasi nauigatio.zeno princeps stoicoꝝ dicere solebat dialecticã similẽ esse cõpressæ ipugnũ manui Eloquẽtiã oratoriã explicatæ & apte manui.

Ex utraq;:ex ꝑipateticoꝝ oɼone copiosa:& dialecticoꝝ cõcisa & angusta. ꝓuerbium græcoꝝ est.cuius meminit Aristopha. αμαφιστεϱου ποσειυεκαισαφιστεϱου.i.indoctius loquere & aptius quo significať oɼone pleniori uberioriq; rẽ esse explicãdã et si doctius crassiusq; expliceť. Descriptionẽ se. Possi.descriptionẽ cuiuscũq; uirtutis etymologiã uocat.qdã caracterismõ appellant signa cuiusq; uirtutis & uitii:ac notas reddẽtẽ inter ꝑceptionẽ & discriptionẽ hoc interest. nã q ꝑcipit dicit:illa facies si uoles tẽperãs esse q describit ait tẽperãs est q facit illa:q illis abstinet:qris q iter sit.alter ꝑcepta uirtutis dat alter exẽplar.Descriptiões hac siue iconismos ex usu esse cõfiteť.Sen.i epi.mora. Boe.in.iiii.cõmẽ.topicoꝝ:multas ait esse diuersitates diffinitionũ:quaꝝ oĩum nomẽ sit cõe descriptio.Apd' scripto.rhetoricos descriptio noiať:q̃ reꝝ cõtinet ꝑspicuã & dilucidã expositionẽ hoc mõ statim sicut e cauea leo missus aut aliq̃ teterrima belua soluta ex catenis uolitabit.Et uagabiť i foro acuẽs dẽtes in cuius for

Duæ bigæ ꝑturbationum

Leticia gestiẽs gestiť

Rẽigrare

dialectica similis pugno eloq̃ntia expãsæ manui

indoctius loquere & aptius

descriptio etymologia characterismos præcipe describere

iconismus

descriptio rhetorica

cõcludiť. Vt enim in iferiorem ambulationem descẽdimus.quod idem feceramus superioribus dieb' acta res est sic.Dicat si quis uult:de qua re disputare uelit.A.nõ mihi uideť omni animi perturbatione posse sapiẽs uacare.M.Aegritudine quidem hesterna disputatione uidebať:ni si forte temporis cã nobis assentiebare.A.Minime uero.nam mihi ægregie probata est oratio tua.M.nõ igiť existimas cadere in sapiẽtẽ ægritudinẽ.A.prorsus nõ arbitror.M. Atqui si ista perturbare animum sapiẽtis nõ potest nulla poterit.Quid enim metus eũ conturbet?& earum rerum est absentium metus:quarum præsentium est ægritudo.sublata igitur ægritudĩe:sublatus est metus.Restant duæ perturbationes læticia gestiens & libido:quæ si nõ cadent in sapientem:semper mens erit tranquilla sapientis.A.sic prorsus intelligo.M.Vtrum igitur mauis statim ne nos uela facere an quasi e portu egrediẽtes paululũ remigare.A.Quidnam est istuc.nõ enim intelligo.M.quia Chrysippus & stoici cum de animi perturbatiõibus disputãt magnam partem in his partiendis:& de finiendis occupati sunt.illa eorum perexigua oratio est qua medeanť animis:nec nos turbulẽtos esse patiantur peripatetici autem ad placãdos animos multa afferunt spinas partiẽdi & diffiniendi prætermittunt.Quærebam igitur utrum panderem uela orationis statim an eam ante paululum dialecticorum remis perpellerem.A.Isto modo uero erit.enĩ hoc totum.quod quæro ex utroq; perfectum.M.Est id quidem rectius sed post requires:si quid fuerit obscurius.A.Faciam equidem tu tamen ut soles dices ista ipsa obscura planius quam dicũtur a græcis.M. Enitar quidem:sed intentio opus est animo:ne omnia dilabantur si unum aliquid effugerit.quoniam quæ græci pathæ uocant.nobis perturbationes appellari magis placet.quam morbos.in his explicandis ueterẽ illa eqdẽ Pythagore primũ deĩde Platõis

cunas

tunas in omnes amicos atq; inimicos: notos atq; ignotos incursans aliorum famam depeculās aliorum caput oppugnans: aliorum domum: ac omnem familiā perfringens. rem publicā funditus labefactās. Animum in duas partes diuidunt. Aristoteles in .vi. ethicorum ait tria esse in animo: sensum: intellectum: appetitū: aīæ rōnalis partem alterā uocari scientificā: alterā ratiocinatiuā. M. Tullius lib. primo de officiis duplex est inqt uis animorum atq; naturæ: una pars in appetitu posita est: quæ orme dicit' græcæ: quæ hoīem huc & illuc rapit altera ī ratione: quæ docet & explanat quid faciendum fugiendūq; sit. ita fit: ut ratio præsit. appetitus uero obtemperet illud.n. ubiq; pcipitur appetitus oēs contrahendos sedādosq; & rōni obedientes esse oportere. Plato in timeo. Corpus aīæ quasi uehiculū subditū esse ait: in aīa autem perturbationes plurimas ponit: quarū prima ē uoluptas malorum esca: dein dolor. fuga impedimentūq; bonorum. post hæc audacia metusq; cōsultores amentes: accedit: & īplacabilis iracūdia. spes.n. blanda cōciliatrica. Ponit tranqllitatem: Democ. euthymiam. summū bonū esse dixit. Ita.n. appellat animi tranqllitatē: eāq; ait beatæ uitæ eē effectricem. a Seneca quoq; dictum est. Amet expers publicæ priuatæq; curæ tranqllitas. In illa altera: quæ.s. animi pars expers est ratiōis. Plato ut ante dictum est: tres animi partes dicit eē rationabilē. i. mentis optimā portionem capitis arcē tenere. irascētia uero atq; cupidinē postremā portionem infernas abdomina sedes obtinere: ut popinas quasdā: & latrinarum latebras diuersoria neqtiæ atque luxuriæ.

descriptionem sequar: qui animum ī duas partes diuidunt: alteram rationis participem faciunt: alterā expertem in participe rationis ponūt trāquillitatē: idest placidam quietemque cōstantiam: in illa altera motus turbidos tum iræ: tum cupiditatis: cōtrarios inimicosque rationi: sic igit' hic fons utamur tamen in his perturbationibus describendis stoicorū diffinitionibus: & partitionibus: qui mihi uident' in hac quæstione uersari acutissime. Est igitur Zenonis hæc diffinitio: ut perturbatio sit: qd pathos ille dicit: auersa a recta ratione contra naturam animi commotio. Quidam uero breuius perturbationem esse appetitum uehementiorem dicunt. sed uehementiorem eum uolunt esse qui longius discesserit a naturæ constantia: partes autem perturbationum uolūt ex duobus opīatis bonis nasci & ex duobus opinatis malis ita esse quatuor. Ex bonis libidinē & lætitiā: ut sit lætitia præsentium bonorum libido futurorum. Ex malis metum & ægritudinem nasci censent: metum futuris: ægritudinem præsentibus. quæ enim uenientia metuunt' eadem efficiunt ægritudinem instātia. Lætitia autem & libido ī bonorum opinione uersant': cum libido ad id quod uidet' bōum illecta & īflammata rapiat': lætitia ut adepta iam aliqd concubitum efferat' & gestiat. Natura enī omnes ea quæ bona uident' sequuntur. fugiuntque contraria. Quamobrem si simul obiecta species cuiuspiam est: quod bonum uideatur ad id adipiscendum ipellit ipsa natura. id cum constāter prudēterque fit: eiusmodi appetitiōem stoici βουλησιν appellāt nos appellamus uoluntatē: eā illi putāt in so-

Vt perturbatio sit. Diffinitio est orō quæ id quod diffinit' explicat qd sit. diffinitio ē coactæ in se atq; cōplicatæ rei explicatio: ueluti cū dicimus. homo est animal rōne & mortale. explicat.n. diffinitio id qd breuiter atque angustæ designabat': auctores. M. Tul. Boetius. Aristote. cæteri hinc fit: ut ex diffinitione cuiuslibet rei enodatiora fiant & explicatiora oīa q cōplicata obscurabant'. Diffinitio.n. explicat: diffundit. patefacit. qd cōplicatum erat & clausum ideoq;. M. Tullius in psentia diffinit qd sit perturbatio. ut res magis colliquescat. Ex duobus opinatis bonis: iā dictū est: duas eē bigas pturbationū: alterā ex opiatis bonis: ut est cupiditas & lætitia: alterā ex opinatis malis: ut est metus & tristitia: quæ oīa nunc fusius copiosius. Enodatius a. M. Tullio pertractant'. Ex bonis libidinē appellatione libidinis: cupiditas significat' est .n. libido generale uocabulum oīs cupiditatis. Instantia. i. præsentia: urgentiaq; ap grāmaticos dialecticosq;. tempus est qd' instans uocant. i. præsens: cuius & Diomedes meminit. Cū libido. Libido est cupiditas nascens ex oppinatis futuris bonis. Illecta inuitata euocataq;: unde & illiciū apud Varro. ab illiciēdo dictū pro incitamento inuitamentoq; sicut illix animi uenus & illices oculi apud Apule. alias illectū dicit' nō lectum: ut apud Ouid. ille ctūq; remittat. Ad id adipiscendū. hinc libido nascitur quæ ad bonū futurum adipiscendū incitat a uehemēter efferi'. Natura: ui & instinctu naturali. Fugiuntq; cōtraria: in primo de officiis in hanc sniam sic scriptum est: principio generi animātium omni. est a natura tributū: ut corpus uitāq; tueat'. Declinetq; ea: quæ ei nocitura uideant': quæq; sint ad uiuendum necessaria inqrat & paret ut pastum & latibula. ut alia eiusdē generis. Pli. quoq; noster nimirum inqt hæc est natura rerū. hæc potentia eius. seuissimas ferarum maximasq; quæ nunquam uidissent: quod debeant timere statim intelligere cur sit timendū. Eam putant in solum sapientem græci appellant euphatas: quas Cicero constantias nominauit: quas stoici tres esse uoluerunt: pro tribus perturbationibus in animo sapientis. uidelicet pro cupiditate uolūtatem p lætitia gaudiū. p metu cautionē p egritudie uero: quā Aug. aliiq; tristitiā dicere malūt. negauerūt aliqd esse posse ī aīo sapientis:

Famā depeculās

Duplex uis aīorū

Oīme appetitus rō

inania perturbatoes

euthymia democriti

Rōnabilis irascētia cupiditas

Diffinitio qd diffinitio explicat patefacit

libido instans tps

Illecta illiciū

Illix uenus

Cōtraria naturalr decliari

Euphatæ Cōstātiæ

Volūtas gaudiū

sic.n.inqunt. Voluntas appetit bonū:qđ facit sapiens. Gaudiū de bono adepto est:quod ubiq; adipisci
tur sapiēs. Cautio deuitat malū:quod debet sapiens deuitare. Tristitia porro:qa de malo est:qđ iam acci
dit nullum aūt malū existimāt posse accidere sapiēti:nihil in eius animo:pro illa esse posse dixerunt:sic er
go stoici loquunt:ut uelle:gaudere:cauere:negent nisi sapientem. stultum aūt nonnisi cupere:lætari:metue
re:contristari:& illas tres esse constantias has aūt quatuor pturbationes:super qua re nunc Cice. copiose dis
serit. Tum illud gaudiū dicitur. fm Cice. gaudium proprie bonoꝝ est. quod ut aiūt stoici nisi sapienti nō
contingit. sed gaudiū & in malo quoq; poni
Cōsuetudo loquutionis usurpat. Et testis ē
Virg. cum ait & mala mētis gaudia:quo uer
bo ut interpretat Sene. uoluptates intelligi
uoluit significans homines malo suo lætos:
uulgo sic loquimur :ut dicamus magnum
gaudium : nos ex amici consulatu : aut ex
nuptiis:aut ex partu uxoris percepisse:quæ
adeo nō sunt gaudia : ut sæpe initia futuræ
tristitiæ sint. lætitia gestiēs. Amor ut Augu.
uerbis utar ihiās habere qđ amat cupiditas
est. id habens eoq; fruēs letitia. stoici dicunt
letari non nisi stultū & leticia in malo poni
sed apud psalmographū pphetā : letitia in
bono est. Cū ait letamini in dn̄o & exultate
iusti. Et dedisti leticiam in corde meo. Et i-
plebis me leticia cū uultu tuo. Cautio ap
pellatur: iam dictū est ex sententia stoicorū
cautionē pro metu esse in animo sapientis:
quippe cautio deuitat malū. quod debet sa
piens deuitare. metus uero stultorū est. & in
malo ponit sed apud apostolū in bono est
ubi ait. Cū timore & tremore uestram ipso
rū salutem operamini & noli altum sapere
sed time. Exanimatione : perturbatione:
consternatione; exanimatus dicit perturba
tus interdū pro mortuo ponit. Sapientis
affectio. tristitia qa de malo præsenti ē:nul-
lū aūt malū existimant stoici posse accide-
re sapienti: idcirco pro tristitia siue egritu-
dine negauerūt aliqd posse esse in eius ani-
mo & ita sapientē aiunt tristem esse non pos
se. ueꝝ apud ecclesiast cos. ipsa quoq; tristi-
tia reperit in bono. nā laudat Apostolus co-
rinthios: qđ cōtristati fuerūt fm deū. Cō
tractio: tristitia: solitudo: mœror. Cōtrahi
.n. dictū est honeste quadā tristitia affici. un
de cōtractio & cōtractiunculæ p sollicitudi
nibus ac animi tristitia. Quatuor. Duæ ex
opinatis bonis. Cupiditas & leticia. Duæ ex
opinatis malis: metus & egritudo siue tristi-
cia. Cōstātiæ: uolūtas quæ apponit cupidi
tati siue libidini gaudiū qđ leticiæ cautio q̄
timori. Opinione: dictū est in tertia tu-
sculana. Egritudinē non natura exoriri: sed
iudicio sed opinione sed quadā inuitatione
ad dolendū: dum id decreuerimus ita fieri
oportere: est itaq; opinio fons & origo nō so
lū egritudinis: sed ēt reliquaꝝ oīum pertur
bationū quæ a Cice. hoc in loco ex stoicoꝝ
more pssius diffiniunt. Efferri. hinc leticiā
diffiniūt ai elationē ipendentis. iminentis &
futuri. Metus: recessum ai. Ari. in pb. auctor
est. Ex metu sanguinē & calorē in ima p fugere: unde fitut aluus plerisq; ob timorē soluat. ex hac aristoteli-
ca snia dictū est illud a satyrographo. Soluūt tibi cornua uentrē cū lituis audita: ex metu animus ad interio
ra refugit

Cautio gaudiū bonoꝝ

Mala mē-tis gaudia

cupiditas

Leticia in malo

Leticia in bono

exa-nimatio

tristicia in bono

Cōtractio

cōtractiū-cule

opinio fons pturbationū

ex metu sanguis refugit

Aluū ex timore fundi

soluūt tibi cornua uētrē

lo esse sapiēte: quam sic diffiniūt. Volūtas est quæ
qd cum ratione desiderat. Quæ autem aduersus ra-
tionem incitata est uehemētius: ea libido est uel cu
piditas effrenata: quæ in omnibus stultis inuenit.
Itemq; cum ita mouemur ut in bono simus aliquo:
dupliciter id contingit. Nam cum ratione animus
mouetur placide atq; cōstanter: tum illud gaudium
dicit. Cum autem & inaniter & effuse aius exultat:
tum illa lætitia gestiēs: uel nimia dici potest: quam
ita diffiniūt sine ratione animi elatiōem : quoniam
quæ ut bōa natura appetimus: sic a malis natura de
clinamus: quæ declinatio si cum ratione fiet: cautio
appellat eaq; intelligit in solo esse sapiente: quæ au
tem sine ratione & cum exanimatione humili atque
fracta nominet metus. Est igit metus ratione aduer
sa cautio. præsentis autem mali sapiētis affectio nul
la est stulti est autem ægritudo ea: qua afficiūt ī ma-
lis opinatis. animosq; demittūt: & contrahunt rōni
nō obtēperātes. Itaq; hęc prima definitio est. ut ęgri
tudo sit animi aduersante ratione cōtractio. sic qua
tuor perturbationes sunt. Tres constātiæ : quoniā
ægritudini nulla constantia opponitur: sed omnes
perturbationes iudicio cēsent fieri & opinione. Ita
q; eas diffiniunt pressius ut intelligat nō modo quā
uitiose sed etiam quam in nostra sint potestate. Est
igitur egritudo opinio recēs mali præsentis: in quo
demitti cōtrahiq; animo rectum esse uideatur. Læ-
ticia opinio recens boni præsentis: in quo efferri re
ctum esse uideat. Metus opinio impendentis mali.
quod intollerabile esse uideat. Libido opinio uētu
ri boni quod sit ex usu iam præsens esse atq; adesse:
sed quæ iudicia quasq; opiniones perturbationum
esse dixi nō in eis perturbationes solum positas esse
dicūt. uerū ēt illa quæ efficiunt perturbatiōibus. ut
egritudo quasi morsum aliquē doloris efficiat. Me-
tus recessum quēdam animi & fugā. Læticia profu-
sam hilaritatē. Libido effrenatam appetētiam. Opi
nionē āt quā in oēs diffinitiōes supiores īclusimus:

ra refugit: tanq̄ ad suffragiū recōditū. Appetentiā: cupiditatē & appetitū. Pli. lactucas ait facere cibi appe tentiā. idē uno stōachus iqt recreat: appetētia ciboꝝ inuitatur. Imbecillā assensionē. Plato in theetheto. tra dit hoiem falsa opinari. Aliqñ uera: & opinionē plerūq; falsam esse. ipossibileq; esse ait opinionē q̄ liber sci entiā esse: opinionis aūt mater ignorātia est: hinc philosophari est opinari: & philosophi dicti opiosi & opi natores. Subiiciunt: ut generi species. Inuidentia: dicere inuidentiā maluit q̄ inuidiā: tanq̄ inuidiæ nomen ambiguū sit cadatq; in utrūq; & in eū q inuidet: & in eum cui inuidet: uñ potētia & opes inuidiosæ dicūtur.

Appetētia
opionis
mater
Ignoratio
Opio si
Inuidia
differt ab

uolūt esse imbecillam assensionem. sed in singulis perturbatioībus partes eiusdem generis plures subiiciuntur. Vt ægritudini inuidentia utēdum est. n. dicendi causa uerbo minus usitato: quoniam inuidia nō in eo qui inuidet solum dicitur sed etiam i eo cui iuidet. æmulatio obtrectatio misericordia. angor. luctus. mœror. erumna. dolor. lamētatio. solicitudo. molestia. afflictatio. desperatio. & si qua sunt de genere eodem. sub metū aūt subiecta sunt pigritia. pudor. terror. timor. pauor. exaiatio. conturbatio. formido. Voluptati maliuolētia letās malo alieno delectatio. iactatio & similia. libidini ira excādescentia odiū inimicitia. discordia. indigētia. desiderium: & cætera eiusmodi. Hæc aūt diffiniūt hoc modo. iuidētiam esse dicūt. egritudinē susceptā pp alterius res secūdas. q̄ nihil noceāt inuidēti. Nā siqs doleat eius rebus secūdis a quo ipse ledat nō recte dr̄. inuidere: ut si Hectori Agamēnō. Qui āt. cui alterius cōmoda nihil noceāt, tñ eū doleat his fruitis inuidet, pfecto. Aemulatio aūt dupliciter illa qdē dr̄ ut & in laude & in uitio nomē hoc sit. Nam & imitatio uirtutis emulatio dr̄: sed se ea nihil hoc loco utimur est. n. laudis & emulatio est egritudo. si eo qd̄ qs cōcupierit alius potiat ipse careat. Obtrectatio āt est ea: quā itelligi zelotypiam uolo: egritudo ex eo quod alter quoq; patiatur. eo quod ille ipse concupiuerit. misericordia est ægritudo ex miseria alterius iniuria laborantis. Nemo enim parricidæ. aut pro

Emulatio obtrectatio: mox hæc oīa singillatim p diffinitionem explicat & patefacit.

Propter alterius res secundas. fm hāc diffinitionē est illud oratianū. inuidus alterius macrescit rebus opimis. iuidia siue inuidentia cadit in hoiem. nō cadit in bruta animātia. iuidia distat ab odio: qd̄ inuidemus fortunato. odimus uitiosum: qd̄ iuidiā pfiteri erubescius. odisse palā decoꝝ est. qd̄ iuidia hoium tm̄ est. odiū reliquaꝝ quoq; aiantiū ut Plutar. subtiliter differit in lib. de iuidia & odio: iuidia ut ait papinius. ægra est lætis .i. secūdis rebus alterius inuidia cū iuidētes infœlices efficiat: itabescatq; uidēdo successus hoium: merito dixit poeta iuidia fœlix furias amnēq; seueꝝ cocyti metuit. Vt si he. aga. non recte diceremus agamēnonē hectori iuidere fortitudinē. Cū doleret ob illius uirtutē: qua sæpe pfligatus est? Et ad lachrymas capillorūq; euulsionē: ex mœrore cōpulsus qd̄ testimōio hōerico claret: nā male uelle inimico a quo lederis: iuiderē n̄ est e cōtrario bibliopolæ elegāter & uere dici possunt inuidere Benedicto nr̄o Hectoris filio: q libros uendēdo īprimēdo: cōmutādo rem fecit: q uoluminū meoꝝ ipressor est diligentissime mei nominis studiosissimus: & eruditionis admirator quē minutuli: quidā librarioli ut uulgo dr̄ siue bibliopolæ iuidentia irritati ferre nō pn̄t: qd̄ ex nihilo emerserit. qd̄ iter nostrates rei librarie negociatores primarius sit. qd̄ inter cæteros sit famigeratus: qd̄ scholastici oēs empiturientes eius officinā petāt: pinde ac oīgenū librorū refertissimā: sed ferāt æquo aīo reliq bibliopolæ si ex tātulo tātus: si ex seruo dñs: si ex egeno opulētus. & ampliter nūmatus fcūs est bn̄dictus nr̄ cū sudādo algendo laborādo uigilādo p uarios casus & per tot discrimina reꝝ puenerit ad fortunas maiusculas ad quas nemo sōniculosus ociosusq; pueniet: nā ut inqt ille nil sine magno uita labore dedit mortalibꝫ quo circa cōmoneo bibliopolas: ut benedicti uestigia imitat. si illius oppulētiā asseq cōcupiscūt: q āt iuidet is duplici incōmodo afficit nā tabescit aliena felicitate. & suamet īfortunitate torqt. Emulatio: emulus dr̄ inuidus: & imitator. alteꝝ uitupatiōis: alteꝝ laudis: sic emulatio est imitatio uirtutis: & nomē iuidiæ. nam ut grāmatici annotāt. Emulatio hēt qdē imitādi studiū sed cū malitiæ opatione. zeno dicebat emulanonē dolorē esse siue egritudinē ex eo qd̄ alius potiat eo: q̄ qsq; cupiuerit: quē nūc seqt. M. T. Zelotypiā: idē zeno ait zelotypiā eē egritudinē ēex eo uenitē qd̄ adsit alteri: qd̄ ipse quoq; hēat Cic. obtrectationē iterptat græcū uerbū ζηλοτυπειν q̄ signat iuideo ζηλοτυπια emulatio. ζηλοτυπος emulus. Iuue. zelotypæ retegāt scrinia mechæ: q i secūda pisciū pte hūerit horoscopū: erit zelotypus: ut docet Firmic. m.inus in. viii. Misericordia. ptinet q̄rere hoc loco qd sit misericordia. pleriq. n. sicut pipatetici ut uirtutē eā laudā. Et bonū hoiem uocāt misericordē: sed stoicoꝝ secta durior. uitiū ai esse dicit. negatq; sapiētē misereri: & idē sentit Sen. stoici dogmatis assertor & assectator. q ait misericordiā esse egritudinē mali. ob alienoꝝ maloꝝ spēm: & quemadmodū inqt religio deus colit supstitio uiolat ita clemētiā māsuetudinēq; oēs boni pstabūt. Misericordiā aūt uitabūt est. n. uitiū pusilli ai. Ergo si stoicis credius nō miserebit sapiēs: sed succurreret: at q̄to hōestius est & hūanius misericordiā iter uirtutes laudare sicut. M. T. i cæsaris laudē locutus iqt. Nulla de uirtutibus tuis nec admirabilior nec gratior misericordia est. Nimiꝝ decet hoies esse misericordes a qbus nihil huma

Inuidia
fœlix

Bibliopola benedictus & ipssor contra iuidos bibliopolas laus benedicti bibliopolæ
Emulus
Emulatio
zelotypia
obtractio
Horoscopus zelotypi
Misericordia

Angor
Anxitudo
Angies sy-
náche an
gia uiaria
Luctus
elugere

nialienũ esse debet. De misericordia ante dictum: est. Angor: hoc est diffinitione zenõis stoici angor ab angẽdo dictus: alio noĩe anxitudo: ut illud actianũ psuasit mœror anxitudo: error: dolor. ab ãgendo angi na: qua fauces anguntur ac strangulanť: q morbus est acutissimus: græci synáchen uulgo recẽtiores medici sqnãtiã appellãt cuius. Hippocrates Galenus. Auic. cæteri memierũt: & nos aliubi fecimus annotamenta: an ginã uinariã habere dicunť: q uino suffocanť. Luctus præter hãc significationẽ: luctus dicť insigne indiciũ q; mœrentis sicut est uestitus niger & pullus: lugere is ꝑprie dicť: q ex obitu caræ personæ: necessariaq; induit nigra uestimenta. scribit Liuiu. matronas luxisse brutũ ãnuo tpe ut parẽtẽ. Cõtra elugere significat luctũ deponere apud eũdem Liui. ait Luci. Valeri. tribunus plebis: qd aliud in luctu: q̃ purpurã aut aurum deponũt fœminæ: qd aliud cũ eluxerũt summũt. mendosi codices nõ eluxerũt habent: sed eluserũt: corrupto sensu & uerbo. M. T. ait patriã eluxi iam & grauius: & diutius: q̃ ulla mater unicũ filiũ: significans se lugẽdo defluisse patriæ corruentis interitũ anthracinus color niger ẽ. accõmodatus lugẽtibus. Vnde anthracinæ uestes lugentiũ dictæ antraces. n. græcæ. latine carbones appellanť.

Anthraci-
nus color
Anthraces
Luctus
lucti
Mœrare
Mœstitu-
do
Mœstiter
Mœstare
erũnæ
erũnabi
lis uita
Muli ma-
riani pi
grare pu
dor dẽtes
inter se
arietati
Crepare
Crepitus
Terror
eq martis
Pauor læ-
tus pauor
Expecto
rat incur
uescere
Exaĩatus
Exaius

Vir. luctũ ante uestibulũ inferoꝝ & in primis orci faucibus collocauit. de quo cecinit Silius. Luctus edax maciesq; malis comes addita morbis antiq declinabãt luctus lucti in secũdo ordine ut actius Cesso hinc ire & rapere lucti uestẽ in lecto cõiugis. Mœror: silius ponit mœrorem inter mala inferoꝝ. lachrymis saginatũ. sic. n. ait & mœror pastus fletu & sine sanguine pallor uerbũ uetus est Mœrare ꝑ mœrentẽ facere: & mœstitudo pro mœsticia & mœstiter ꝑ mœste & mœstare ꝑ mœstificare. Erũna. M. T. in. ii. de finibus. maiores inqt nři labores nõ fugiẽdos. Erũnas noĩauerũt; Festus Põpeius. Erumnas ait esse labores onerosos. Vnde herculis erũne dictæ. unde erũnosa uita & erũnabilis pro laboriosa. ꝑterea erũnulas furcas uocãt qbus religatas sarcinulas uiatores ferunt quaꝝ usum: qa Caius marius retulit mali mariani postea noĩati. Pigritiã: uetus uerbũ est pigrare: quod significat detinere ac retardare. ut actius melius pigrasse: q̃ properasse nefas. Pudorẽ robur: ante dictũ est ex. Aristotelis sententia quos pudet erubescere. q metuunt palescere qm̃ pudefactis sanguis de corde in oĩs corporis partes diffunditur. metu uero perculsis cõtrahitur ad cor. ita ut cæteris partibus defiat. Est aũt pudor timor iustæ repræhensionis. Et tremor. Idem Aristo. in problematis quærit cur tremunt q metuũt: an ꝑp inqt refrigerationẽ. deficit. n calor atq; contrahitur hic illud Virgilianũ. Gelidusq; per ima cucurrit ossa tremor. Metuentibus aluus fundiť: algor & sitis prouocať: testiculi contrahunť dentes crepitant & arietantur. Seneca in libro tertio de ira. sonũ dentium inter se arietatoꝝ signum esse dicit furentis & irati. Crepitus: sonus: & cõcussio. crepare. n. sonare est. unde crepitus uentris: quos stoici liberos esse aiunt & apud Sueto. in qnto cõmentario latius explicatum est: crepitus plagarum dixit. M. Tullius in uerrinis; & Plau. ait in menechimis: dic mihi nunquam tibi intestina crepant. cui ille respondet: ubi satur sum nulla crepitant: qñ esurio crepant: quod significat murmurant & sonant: id quod intestinis inanibus solet accidere. grãmatici plura super hoc uerbo. Pauorem: Valerius flaccus in tertio argonauticon. terrorem & pauorẽ ait esse equos martis cũ ait terrorq; pauorq; martis equi. græcæ dicunť δῖμοσ & καιφοβοσ. de qbus intelligi uoluit poeta: sic scribens in georgicis martis equi biiuges: est qdam pauor læticiæ: de quo Virg. Exultantiaq; haurit corda pauor pulsans: a silio dicitur lætus pauor. Ex animo expulerat. M. Tullius in tertio de oratore. mentionem facit: huiusce. Ennianæ sententiæ: sed pro expulerat legit expectorat: quod uerius elegantiusq; est: & ita hoc in loco legendum. Ait. n. uerba nouari: quæ ab eo qui dicit ipsa gignunť aut fiunt uel coniungendis uerbis; ut tum pauor sapientiam omnem mihi exanimato expectorat: mox subiungit docens istud uerbum expectorat nouum esse. & ex coniunctione factum sicut illud: bacharum ubertate incuruescere: qua sententia commouetur: id quod in prima tusculana dictum est: ranã baccarum ubertate incuruescere; usurpari a Cicerone tã quam alienum: & ex uetusto poeta transcriptum. Exanimationem: inter exanimatum: & exanimum hoc interest docente Donato exanimatus est conterritus & conturbatus. exanimus est occisus apud eruditos usurpatiue poni inuenies exanimatum pro exanimo. exanimem pro exanimato.

ditoris supplicio misericordia commouetur. Angor est ægritudo premens. luctus egritudo ex eius q carus fuerit interitu acerbo. Mœror egritudo flebilis. Aerumna egritudo laboriosa. Dolor egritudo cruciãs. lamẽtatio egritudo cũ eiulatu. sollicitudo egritudo cũ cogitatione. Molestia ægritudo permanẽs Afflictatio ægritudo cum uexatione corporis. Desperatio ægritudo sine ulla rerum expectatione meliorum quæ autem subiecta sunt sub metu ea sic diffiniunt. Pigritiam metum cõsequentis laboris. Terrorem metum cõcutientem: ex quo fit ut pudorem rubor sic terrorem pallor & tremor & dentium crepitus consequať. Timorem metum mali appropinquantis. Pauorem metum mentem de loco mouentem: ex quo illud Enni. Tum pauor mihi sapientiã omnem extra animo expectorat. Exanimationẽ metum subsequentem: & quasi comitem pauoris. Conturbationem metum executiẽtem cogitata. Formidinẽ metum permanentẽ. Voluptatis autem partes hoc modo describunt. Vt maleuolẽtia sit uoluptas ex malo alterius sine emolumẽto suo. delectatio uoluptas suauitate auditus animum deliniens. Et qualis

Tactionum

Tactionum: tactus: quinq; sensuum uoluptates intelligit: plautus. quid tibi hanc tactio ẽ. Iactatio Augu. in. xiii. ait iactantiá esse libidinem dominandi: iactare est ambitiosius gloriari: firmicus maternus refert in primo matheseos hispanos esse iactantiæ animositate præposteros. Vt ira sit supra dictum est iram eẽ poena cupiditatem: siue ulciscendi libidinem: Aristo. ait iram esse cupiditatem doloris reponendi. Excádescentia: Apu. in libris de dogmate platonis: excandescentiam appellat eam animæ partem quæ irritabilis est habens domicilium í corde quam alio nomine: irascentiam nominat: quæ iracundia a Cicerone dicta ẽ in prima tusculana: de qua loqtur Plato in

est hæc aurium: tales sunt oculorum & tactionum & odorationum: & saporum: quæ sunt omnes unius generis ad pfundendũ aium: tanq̃ illiquefactæ: uoluptates. Iactatio ẽ uoluptas gestiẽs & se efferẽs ĩsolẽti°. Quæ ãt libidini subiecta sũt: ea sic definiũt Vt ira sit libido pũiẽdi eius q uideat̃ læsisse iniuria escádescẽtia ãt sit ira nascens & mõ desistens. quæ thymosis græce dr̃. Odiũ ira inueterata. Inimicitia ira ulciscendi tẽpus obseruas. Discordia ira acerbior intimo odio & corde concepta. Indigentia libido inexplebilis. Desideriũ libido eius q nõdum adsit uiuendi. Distiguũt illud ẽt: ut si libido earum rerũ: que dñr de quodá aut quibusdam: quæ categoremata dialectici appellãt: ut habere diuitias: capere honores. Diligentiá libido rez ipsaz est: ut honoz: ut pecuniæ. Omniũ ãt pturbatio nõ fonté eẽ dicunt intemperantiá: quæ est a tota mente etiam a recta ratione defectio: sic auersa a præscriptiõe rationis: ut nullo modo appetitiones animi nec regi nec contineri queant. Quemadmodum igit̃ temperantia sed appetitiones & efficit: ut hæc rectæ rõni parcát: cõseruatq; cõsiderata iudicia mentis sic huic inimica intemperãtia omné animi statũ inflammat cõturbat: icitat. Itaq; & ægritudies & metus & reliquæ pturbatiões oẽs gignuntur ex ea. Queadmodum cum sanguis corruptus est aut pituita redun

timeo θυμωσισ græce animum iram furorem significat: ut docet Plato in cratylo: a feruore & impetu animæ ducto uocabulo: Mocro. pria inquit anime pars est ratio quá logisticon appellant: secunda animositas: q̃ thymicon uocant tertia cupiditas quæ epithymicon nuncupatur. Inimicitia Caius Cæsar in libris quos ad. M. Ciceronem de analogia conscripsit: pluranuo semper numero dicendas putat inimicitias: sicut arma & moenia: & comitia: sed pleriq; uetez & cũ primis quintus ennius. εν κωσ. i. singulariter dixit inimicitiam sic scribens eo igenio natus sum amicitiam atq; inimicitiam in fronte prõptam gero uerbum u: tus est inimicaf quid significat inimicos facere: quo usi sũt: Ora. & Papi. Indigentia indignus paupe ri proximus est: cum semper indigeat rerũ expetitarum. Categoremata dialectici appellant: Aristo. & cæteri græci categoricas & categoremata appellant: quæ latini predicamenta & propositionum quædam a dialecticis categoricæ nominantur: quas predicatorias latine dicere possumus. Aristo. decem elementa constituit circaq; uersari uideatur omnis quæstio: ousian. i. essentiam qualitatem. quantitatem: ad aliquid agere: pati: ubi: qñ: sitũ habere: ex hoc nouissimo elemẽto dictum ẽ habere diuitias caper̃ honores. i. magistratus sicut uestigium esse armatum esse: anularum esse. Syncategoremata dicũt dialectici signa ut omnis nullus quidam aliquis. κατηγορεω græce significat accuso & prædico. κατηγωρια accusatio & p̃dicamẽtum. κατηγωρωσ accusato. De quodam quidam significat aliqd certũ: aliquis nihil certum determinat: hinc illud plauti: edes aliquid: nolo hercle aliquid certum quam aliquid mauolo. Intemperantiam: Aristoteles í tertio ethicorum: circa corporis uoluptatem existere ait temperantiá: & intemperantiam: qui uisu delectantur ueluti formositate: & qui auditu ut cãtu: eos neq; temperãtes recte dixeris neq; intemperantes: nidore uero epularum gestire intemperantis est. Græci homines appellãt itẽperatos incontinenteiq; eos; qui sese dediderunt duabus belluinis uoluptatibus: gustatus scilicet & tactus quæ solæ communes sunt hominibus cum bestiis & iccirco in pecudum ferorumq; animalium numero habetur quis: quis est his ferinis uoluptatibus peruinctus: quemadmodum temperantia omnibus in rebus expetenda est: ita intemperantia fugienda: bestias: neq; temperatas neq; intemperatas dicunt nisi per similitudinem intemperantem intemperantiæ suæ non penitet: incontinentem penitet incontinentiæ: Intemperantia hydropisi & phthisi similis est. Incontinentia uero epilesiæ: illa enim continua. hæc uero temporaria improbitas: est præceptum pythagoræ est fugandam esse a rebus omnibus intemperantiam. Aut pituita redundat: quod græce flegma dicitur: latini pituitam uocant: cuius domicilium est ut inquit Augusti. in. xi. in capite scribit Plato in timeo: pituitam originem esse langorum omnium: q ex distillatione fiũt ex eaq; gigni malas ualitudines plurimas: qm̃ plurima loca illabitur: quecũq; autem partis corporis tumescere dicuntur a bilis icendio & combustione uexant̃: quæ cum expirat extrisecus uarios exitu suo tumores producit intrisecus uero cohibita: urentes edacesq; morbos pcreat: tunc autem pessima qñ puro sanguini mixta ligaminum fila suo exordie dimouet: & iterdum penetrat in medulas: adustisq; radicibus: ide aiæ uicula quasi nauis funes resoluit & amputat: p loco z ãt uarietate: billis appellat̃ citrina nigra: q̃ græce melãcholia prasina hoc ẽ uiridis. Rubẽs uitellina: adusta: sup qua re Galẽus Auicẽna. Albertus magnus: & schola medicoz

Tactio
Iactatio
Hispáo z
iactantia
Ira
Excáde scentia
Thymos
Logisticõ.
Thymi cõ
Epithymicon.
Inimicitia
inimicare
Categoremata
decẽ elementa
Categoria
Quidá
Aliquis
Intẽperantia
Intẽperantes
Phlegma
Pituita
Billis
Citrina
Parsinabilis
Acida pituita

non parũ multi cõscripserũt. Idẽ plato pituitã acidã nũcupari refert falso sapori cõmixtã. Albã uero pituitã appellat eliquationẽ carnis tenerioris una cum spiritu factam: quæ ex humiditate uento circũfusa tumescit: idẽ Plato platonicusq; Apu. auctores sunt eã primã morboꝝ esse: si ipsæ elementoꝝ qualitates: ex quibus compactum est corpus uidelicet humida & sicca: calida & frigida non congruant. Præterea si sanguis corruptus sit: si flegma redundat: si cholera imodica exuberat morbi gignuntur. Dixit. Ora. in. i. epistolarũ præcipue sanus nisi cum pituita molestia est ubi. exponit porphyrio nisi catarros ipedit: tanq̃ pituita idem sit quod catarrus: quæ dictio græca est καταρρεω græce defluo. καταρροος. fluor: & distillatio nomiatur: a pituita pituitosus deriuatur: quem græco uocabulo usitatissimo flegmaticum uocant. M. Tul. in libro de fato: ī alus esse pituitosos & quasi redũdãtes. In alus exsiccatos atq; aridos. Aelius pituitã dici affirmat: qa petat uitã. Cuius ethymologiã ridet. Quin. ī prio. Ipsarum repugnantia: repugnant metus: & cupiditas leticia & egritudo. Morbi conficiuntur morbi sunt inueterata uitia & dura: ut auaritia: ut ambitio nimia. Morbus est ut inquit Seneca uitium in prauo pertinax: tanquã ualde expetenda sint: quæ leuiter expetenda sunt. Affectus sunt motus animi improbabiles subiti & concitati qui. frequentes: & neglecti fecere morbum qui plurimum pfecere extra morbos sunt est quoddam genus hoĩum extra multa & magna uitia: sed non extra oĩa: effugit auaritiam: sed irã adhuc sentit nõ sollicitat̃ libidine: sed ambitionẽ adhuc sentit non concupiscit: sed adhuc timet mortẽ contẽnit dolorẽ reformidat ille satis cõseqt̃ q̃ iter pessimos nõ ẽ. νοσηματα græce νοσεω dr̃ egroto. νοσος morbus: νοσημα egritudo: & morbus νοσιμος egrotus: νοσηματικος ualitudinarius. Hieronymus. Nosocomion interpretatur languentium uillam: quod domicilium est languentium: ibiq; egrotantes aluntur: uulgo hospitale nominatur. Verba Hieronymi ex epithaphio fabiolæ hæc sunt: primo omnium nosocomion. i. languentium uillã instituit: ĩ quo egrotantes colligeret de plateis: & cõsumpta lãgoribus atq; iedia miseroꝝ mẽbra refoueret. In decretis canonicis: ut hec quoq; trãseunt̃ attingã. xxiii. q. yiii. Verba legunt̃ corruptæ scripta: corruptius explicat: corruptissime enũciata: quæ ita legenda sunt & corrigenda. Xenodochia. brethotrophia hierocomia: ẽ. n. Xẽodochium locus publicus quo peregrini & hospites hospitaliter recipiunt̃. ξενος græce hospes. δοχειον. receptaculũ. Xenia munera sunt hospitalia: de qbus Victru. i. yi. & epigrammatarius poeta: & iurisconsultu: titulo de officio p consulis: q̃q̃ exenia illic perperam legat̃. Hieronymus. Xenodochium ĩ portu romãi sitũ totus pariter mũdus audiuit brephotrophia sunt quæ uulgi dicius hospitalia paruuloꝝ: qbus ĩfantes expositicii alunt̃: q̃le est apud nostrates illud ad diui: pculi: βρεφος gæco uocabulo: ĩfans nominatur: & τροφη educatio: hierocomion locus est quo leprosi aluntur: quale est apud nos sub titulo diui Lazari. & Bartolomei: hiera enim græce lepra latine & κωμη uilla. Morbis contraria: ut mulicro sitati odium mulierum. Egrotationes cũ egrotatio proprie sit in corpore: sicut egritudo: animo tamen & egrotationes animi dicuntur: quæ ex quodam metu nascuntur: eaꝝ reꝝ: quas fugiunt & oderunt. αρρωστηματα αρρωστεω. græce significat egroto αρρωστεια egrotatio. Idem το αρρωστημα & αρρωστος egrotus nominatur. Contrariæ offensiones ut ihospitalitas: quæ opinio est uehemens: ualde fugiendum esse hospitem: de offensionibus mox plura & apertius. Morborum animi similitudo sicut uirtutes in corpore esse dicuntur consimiles animi uirtutibus. Itẽ similitudo est iter morbos corporum & animorum: ut uitium dr̃ corporis sic animi: ut egrotatio in corpore sic in animo: sic e contrario in corpore est uelocitas pulchritudo: uires: sic eadem animo dicuntur: q̃n ẽt in decretis canonicis. Di. xlyiiii. uitia corporum ad animum transferuntur: sicut cecus: claudus: mancus lippus: gibosus: impetiginosus: quæ uitia q habuerit: panes deo & sacrificium offerre prohibetur: quæ Grægorius in pastorali tropologice transfert ad animum. ut cecus intelligatur: qui superne lucem contẽplationis ignorat. Claudus qui per ĩfirmitatem mentis: uitæ uiam perfecte tenere non ualet: & ad statum uirtutis nõ erigitur. Gibbosus uero quem terrenæ sollicitudinis pondus deprimit: ne unquam ad superna respiciat lippus qui carnalibus operibus obscuratur: impetiginosus. quisquis auaritia uastatur in mente: quæ ĩpetigo: si in paruis non compescitur nimirum sine mensura dilatatur illud ãnotandum quod cecum animal ille offerre dr̃ deo qui ordinat in doctum quo uiro nullum fœdius est maxime in religiosis & religiosam doctrinam administrantibus quæ ut iqt leo: si in laicis ui detur intolerabilis quanto magis ĩ his qui præsunt: nec

dat: aut bilis in corpore morbi: ægrotationesque nascuntur: sic prauarum opinionum conturbatio & ipsarum inter se repugnantia sanitate animũ spoliat. morbisq; perturbat: Ex perturbationibus aũt primum morbi conficiuntur. quæ uocant illi νοσηματα. eaq; quæ sunt eis morbis cõtraria: quæ habent ad res certas uitiosam offensionem: atq; fastidium. Deinde egrotationes: quæ appellãtur a stoicis αρρωστηματα: hisq; item opposite contrarie offensiones. Hoc loco nimium opere consumitur a stoicis maxime a Chrysippo: dum morbis corporum comparatur morborum animi similitudo. Qua oratione minime necessaria pretermissa ea quæ rem continent pertractemus. intelligatur igitur: perturbationem iactantibus se opinionibus inconstanter: & turbide ĩ motu esse semper. Cum autem hic feruor concitatioq; animi inueterauerit: & tanquam in uenis medullisq; insederit: tum existit & morbus &

Alba pituita
Causa morboꝝ
Catarus
fluor
pituitosus
Morbi
affectus
nosema
Nosos
Nosematicus
Nosocomion
Correcta
Verba ex decretis canonicis
Xenodochium
Xenia
Brephotrophia
Hierocomion
Arrostemata
Vitia corporis ad animum
Cecus
claudus
Gibbosus
lippu
ĩpetig nosus
Contra ĩdoctos sacerdotes

excusatione est digna: nec uenia. Nunc sacerdotes nostri temporis: pro psalterio dauitico canũt erotica hoc est amatoria ꝑ lectione euangelii lusorias cartulas diligentissime reuoluũt: pro apostolica doctrina callẽt artẽ tesserariã: quos si latine loq audias: non latialiter loq: sed pedere diiudicabis: q uix tria uerba iungere miseri poterunt: i quorũ labris scatẽt barbarismi: & solecismi. Doleo mecũ ipse subide cũ audio nõnullos: latina uerba tã male ꝓnunciantes: ut credas eos barbarica & cũ stridore anhelãtia uerba ꝓferre. Cõtinuo stari. Permanat: descẽdit penetrat. Mulierositas: cupiditas muliebris uoluptatis: mulierosos & mulierarios uocãt cupidos appetẽtesq; mulierũ. Iuli. capitolinus de clodio albino scribẽs ait: mulierarius fuit iter prios amatores Auersæ ueneris semp ignarus & taliũ ꝑsecutor auersa ãt uenus signatur. coitus præposterus & puerilis: qĩ fandus est & execrabilis. φιλογυνεια .i. amor mulierũ. μισογυνεια odium mulierũ quale fuit i euripide tragediarũ scriptore q mulieres fere oẽs. In maiorem modum exorsus fuisse dr̃ siue qd natura abhoruit a mulierum cetu: siue qd simul duas uxores: habuerat: quarũ matrimoni: pẽdebat cuius odii i mulieres. A. G. & aristophanes meminerũt. De timone: timon atheniensis: quẽ antiq scriptores ob nature asꝑitatẽ ĩ humanũ ac ihospitalẽ appellãt: q dictus ẽ misanthropos. i. osor hoium: fugit hoium cõgressus colloqaq; oium: ꝑter unius alcibiadis: interrogatus ab Apemanto quid ita solũ alcibiadẽ diligeret: amplecteretur q;: r̃ndit: iõ se adolescentem amare: quod itelligeret illũ malorũ cãm atheniẽsibus futurũ. ferunt illũ aliqñ athenis. In contẽtionem uenisse: facto q; silentio & expectatione magna dixisse. est mihi o uiri atheniẽses: post domũ pusillus hortus & in eo ficus: ex qua p multi iã ciues sese suspenderũt. in eodẽ ego nũc loco edificiũ facturus sum: q̃obrẽ constitui publice referre: ut si sint ex uobis q uellint se suspẽdere: id agant anteq̃ arbor succidaẽ: i sepulchro eius iscriptũ fuit hoc epithaphiũ: qd ipse sibi fecit: hic sum post uitã miseramq; inopemq; sepultus: nomen non queres: dii te lector te male ꝑdãt. M. Anto. domum alexandriæ sibi construxit in recessu semotã quã timonium appellauit a solitudine timonis tanq̃ in ea domo acturus solitudinem timoniam: Victurusq; instar timonis: sequestratus a commertio usuq; mortalium: fuit alter timon philosophus amarulentus & mordax sillographus. i. scriptor sillorũ: dñr autem σιλλοι dicacitates & sales: huius aũt testimoniũ ex sillis identidẽ citãt eruditi: De hoc ait Au. Gel. timon amarulẽtus librũ maledicẽtissimũ cõscripsit qui sillos inscribiẽ. μισανθρωποσ. i. osor hominum. De re non expetenda: exempli cã suadet auaritia pecuniã esse ualde expetendã. Cũ tñ non sit expetenda & apud phos stoicos in bonis non ducatur. Item mulierosi as opinaẽ mulieres ualde expetendas: Cũ re uera expetendæ non sint: ambitioni isitũ ẽ honores ualde expetendos: quæ tñ res a multis non expetenda censeẽ. De re nõ fugienda: offensio cõtraria egrotationibus est: q̃ opinatur ea ualde esse fugienda: quæ fugienda non sunt: ut ihospitalitas: opinio ẽ iherẽs ualde fugiendũ esse hospitẽ: q re uera fugiendus nõ est: ut Misogynia: cuius opinio isita est fugendas esse maiorem immo dum. fœminas: cum tñ res sit non penitus fugienda: Multaq; alia hoc genus. Peruicatia: est peruicatia opinatio uehemens: quasi ualde perseuerandum sit in eo quod pertendit. distans a pertinatia q; peruicatia est interdum bonarum rerum perseuerantia. Pertinacia semper malarum: q̃q̃ apud Liuiũ & Senecam pertinax uirtus: & pertinax bonitas dicuntur: quod laudis est: actius in myrmidonibus. Ego peruicaciam me uti uolo: nam peruicacem dici me esse: & uincere perfacile patior: pertinacem nihil moror: hec fortes seqẽ: illam indocti possident. Liguricio: gulæ uoratrina: & opinatio uehemẽs de uoluptate cibaria suauiũ escarũ esitatione quasi ualde expetẽda sit inherens & penitus insita: ligurire est suauibus escis bona consumere: απο του λυγυρου deriuatũ: græci λυγυρον suaue appellant: auctor Donatus enarrãs illud ex eunucho terẽtiana: itidẽ pria q obligurierat bõa: alii a ligo ꝺduci malũt ligurirẽ: dixit nõius degustarẽ ẽ abligurirẽ mista auide cõsumerẽ. ora. Semel os pisces tepidũq; ligurierit ius liguritores dñr gulosi uoratoresq; edu

ægrotatio: & offensiões hæc: q̃ sũt eis morbis egrotationibusq; contrariæ. hæc que dico cogitatiõe q̃dẽ inter se differunt: re uero copulata sũt: eaq; oriũtur ex libidine & leticia. Nam cum est cõcupita pecunia: nec adhibita cõtiuo ratio: quasi quedam socratica medicina: que sanaret eam cupiditatem permanat in uenas: & inheret ĩ uisceribus illud malum existitq; morbus & egrotatio: que auelli inueterata non possunt. eiq; morbo nomen est auaritia. similiterq; ceteri morbi ut glorie cupiditas: ut mulierositas: ut ita appellem eam quæ græce φιλογυνεια dicitur: ceteriq; similiter morbi egrotationesq; morborum nascuntur. Quæ autem his sunt contraria: ea nasci putantur a metu: ut odium mulierum. quale in μισογυνεια est: ut in hominum uniuersum genus. quod accepimus de Timone: qui μισανθρωποσ appellatur: ut inhospitabilitas est. Quæ omnes egrotationes animi ex quodam metu nascuntur: earum rerum: quas fugiunt & oderunt. Diffiniunt autem animi egrotationem opinionem uehemẽtem de re non expetenda: tanq̃ ualde expetenda sit: inherentẽ & penitus insitã. Quod ãt nascitur ex offensione ita definiũt opinionẽ uehemẽ. ẽ de re non fugiẽda ĩherentẽ & penitus ĩsitã: tãq̃ fugienda. Hec aũt opinatio ẽ iudicare se scire qd nesciat. Aegrotatiõi ãt talia q̃dã subiecta sũt. Auaritia: ãbitio: mulierositas:

Pro psalterio erotica
Mulierositas
Mulierosi
Mulierarii
Auersa ãt uenus
Euripides osor mulierum
De timõe pulchra
Misantropos
epitaphiũ timonis.
Timoniũ
Sillographus
Silli
Misogynia
Peruicacia
Pertĩacia
Pertĩnax uirtus
Liguritio
Ligurire
Ligurio res

inguinũ li liorum dulciorum:Macro.ait a lucilio lupũ piscem appellari catilonem quasi liguritorem per translatio
guritor nẽ in re obscena decenter dictũ est ab ausonio cũnilingus liguritor cũ inquit eunus syriscus inguinũ liguri
Temulen tor. Temulentia:ebrietas: & est opinatio uehemens de uiolentia:quasi ualde sit expetẽda:temetum pri
tia sci uinum dixere:unde & temulentia appellata auctores Pli.& Gelius.Mulieres romæ uitam abstemiã egis
Temetũ se:& temeto abstinuisse dicuntur:ideoq; ait Cato propinquos fœminis osculum dare solitos: ut sentirent:
Cupedia an temetum olerent. Cupedia:nonius marcellus allegat hunc locum:exponẽs cupediam pro cuditate sed
Cupediæ parum scite exposuit nã cupedia nõ omnis
Fo᷑ cupe cupiditas significatur:sed ad ganeam tantũ
dinis refertur & est lauticia ciborum siue cupidi
Cupedia tas lautiorum eduliorum quasi ualde expe
rii tenda sit cupedias antiqui lautiores cibos:
Hospita nominabant:& forum cupidinis macellũ:
litas quod simachus forum cupediarium appel
Xenios lat:fortassis a cupiditate uel quod ibi fuerit
Iuppiter domus cupedinis romani equitis:unde cupe/
dinarii dicti qui esculenta & poculenta uen
dũt sup qua re:uberius explicanusq; pscri/
psimus apud suetoniũ.& in.i.apulei comen
tario. Inhospitalitas hõ appellãdus hõ nõ
est:q hospitalitatẽ iprobat:eãq; asserit expe
tendã esse cũ nihil ferme sit humãius nihil
hoie dignius q̃ hospitalitas q̊ species est li/
beralitatis recte a Theophrasto est laudata
hospitalitas est.n.ut.M.T.uẽ ualde decorũ:
patere domos hoium illustrium illustribus
hospitibus cimonis hospitalitatem in suos
curiales celebrant qui ita instituit:& uillicis
imperauit:ut oia illis præberentur : græci
Iouem appellant ξενιον.i.hospitalem:quia
hospitem non negligere & hoiem alienum
inuitare:amicitiæ initium est:ut scribit Dion.Iuppiter Xenios.i.hospitalis significatur illo uersu maronia
no.iuppiter hospitibus:nam te dare iura loquuntur:ab Ouidio iuppiter hospes ꝑ hospitalis dictus cum ait
stabat iouis hospitis ara in decretis canonicis.Di.xlii.præcipitur sacerdotem esse oportere hospitalem & ho
spitalitatis exhortatorem.item Di.lxxxv.hospitalitas est iquit usq; adeo episcopis necessaria;ut ab ea alienĩ
iure prohibeantur ordinari:atq; inibi taxatur quidã archidiaconus florẽtinus tenax & deparcus cuius do/
mũ nũq̃ amicus sit ingressus. Vt hippoliti:hippolitum fuisse osorem mulierum mulierisq; concubitus:
satis liquet:& testatur Sene.tragediographus:apud quem sic loquitur hippolitus:detestator oẽs:horreo:fu/
Odisse gio:execror:sit ratio:sit natura:sit durus furor:odisse placuit. Ad alios morbos ꝓcliuiores queadmodũ
quidam sunt procliues:& inclinati ad morbos corporum:sic sunt quidam propensi ad morbos animorum
Dicimus hemorroicum:podagricum non quod semper patiatur hemorroidas:& podagram:sed qd' sæpe
sitq; ad id morbi genus inclinatior.item dicimus iracundum meticulosum:ebriosum:non q semper in ira
metu ebrietate sint:sed quod sepe:& talibus perturbationibus obnoxii:Et ita similitudo quædam apparet
morborum animi & corporis:quod a stoicis:& maxime a Chrysipo tractatur:cuius rei supra quoque tacta
grauedo mentio est. Grauedinosos.Grauedo est humor ex capite distillans:hæc ut docet Cor.celsus in q̃rto na/
Corizæ res claudit uocem obtundit:tussim siccã mouet:hinc illud apuleiãum ex floridis nares grauedie oppletæ.
Grauedi/ Catullus sentire cesso quod grauedinem & tussim.Græci coryzas uocant:hippocrates distillanões omnes
nosi & grauedinem nominant corizas inde grauedinosi dicti:qui ad grauedinis morbum ꝓcliuiores sunt.Deci
Error in pitur uir alioqui doctus:qui scripsit in cornucopiæ:grauedinosum dici:alio nomine torminosum:idq; ꝓ
cornuco bat hoc Ciceronis testimonio:quod oppido q̃ absurdum est cũ lectio Ciceronis si recta sit grauedinosos a
piæ torminosis disiungat sicuti significatu ipso disiunguntur.sit enim uerba hæc legenda sunt.itaq; dicimus gra/
uedinosos quosdam:quosdam torminosos:& ita.M. Tul.Alios grauedinosos dici significat alios tormino
Tormino sos:a diuerso genere morborum:cum grauedo sit morbus capitis:tormina intestinorum . Non iunctim le
si gendum est:ut illi legunt.sed discretim:atq; distincte:ut nos legimus:torminosos autem dici eos:qui patiũ
tur tormina & ad eum morbum Procliuiores sunt:quæ uulgo dysenteria nominatur:nemo mediocriter do
ctus ignorat:& nos supra annotauimus. Alii ad metum.s.procliuiores:sunt & hi timidi dicuntur:qui di/
stant a timentibus.cum timidus ex natura sit:timens ex causa. Vnde anxii:ab anxietate dicti sunt hoies
anxii:non qui semper sunt i anxietate:sed qui ad hanc perturbationem proniores sunt & anguntur aliquã/
do:antiq anxietudinẽ dixerunt:quæ nobis anxietas:sic.M.T.libro de re.pu.secundo.Anxitudo prona ad
Anxitudo luctum:& merens semper ipsa se solicitãs:pacuuius:tristitia atq; ai intolleranda anxitudine. Iracundia
Ira ab ira difert.Donatus iracũdiam ab ira.sic seiungit:ut ira sit de causa:iracũdia de moribus:& de uitio mul
iracũdia tũ irascentis.Seneca lib.i.de ira quo distet ira ab iracũdia apparet:quo ebrius ab ebrioso:& timẽs a timido:
iratus põt nõ eẽ iracũdus:iracundus põt aliqñ nõ iratus esse:idem libro.xii.epistolarum mortaliũ scribit plu

peruicatia:liguritio:uiolẽtia:cupedia:& si qua sũt similia. Est autem auaritia opinio uehemẽs de pecunia:quasi ualde expetenda sit inherẽs & penitus insita.similisq; est eiusdẽ generis diffinitio reliquarum. Offensionum autẽ diffinitiones sunt eiusmodi. Vt inhospitalitas sit opinio uehemens ualde fugiendum esse hospitem.eaq; inherens & penitus insita.similiter diffinitur & mulierum odium ut Hippoliti & ut Timonis generis humani atq; ut ad ualitudinis similitudinem ueniam:eaq; collatiõe utamur aliquando:sed partius q solent stoici ut sũt alii ad alios morbos procliuiores.Itaq; dicimus grauedinosos quosdam.quosdam torminosos nõ quia iã sint.sed quia sæpe sint.alii ad metum alii ad aliam perturbationem procliues. Ex quo in aliis anxietas: unde anxii. In aliis iracundia dicitur quæ ab ira dif

rimum interesse: iter ebriosum & ebriũ. Nã põt q ebrius ẽ tũc primũ eẽ: nec habere hoc uitiũ & q ebriosus est sepe extra ebrietatẽ eẽ: sicut distat ebrius ab ebrioso: ita ebrietas ab ebriositate: alteꝝ affectiõis alteꝝ habitus. Amatorẽ in amatore. ꝓcliuitas ẽ naturalis ad amãdũ. Amãs uero amator & cã amator ut inqt Dõatus fingi põt amãs uere amat. procliuitas: lapsio: iclinatio: ꝓcliuis. n. ꝓnus iclinatusq; signãt. Res nõ hẽt ut qui ꝓcliuis est in odiũ hoĩum: q̃ res nomen singulare non habet. Liuidi: liuor non multũ distat ab inuidia de quo silius: atq; angens utraq; manu sua gutura liuor. Inde liuidus ꝓ liuido ponit & υποκοριστικως liuidulus: iuuenalis: inuideas si liuidulus sis.

Ebrius

Ebriosus

Procliuitas

Liuor

Liuidulus

sert. Est quæ aliud iracundũ esse: aliud iratum: ut differt anxietas ab angore: neq;. n. omnes: anxii q angunt aliquando. neq; anxii semper anguntur ut inter ebrietatem & ebriositatem interest: Aliudq; est esse amatorem: aliud amantem. Atq; hæc alioꝝ ad alios morbos procliuitas late patet. nam pertinent ad omnes perturbationes. in multis etiam uitiis apparet: sed nomen res non habet ergo inuidi: & maliuoli liuidi & timidi & misericordes: qa procliues ad eas perturbationes sunt: non quia semp ferant. hæc igit procliuitas ad suum quodq; genus similitudine corporis ægrotatio dr: cum ea intelligatur ad egrotandum procliuitas: sed hæc in bonis rebus q alii ad alia bona sunt aptiores facilitas nominet: in malis ꝓcliuitas: ut significet lapsionẽ in neutris habeat supius nomẽ. quomodo aũt i corpore morbus ægrotatio & uitiũ: sic i aio. Morbum appellant totius corporis corruptionẽ. Aegrotationẽ morbũ cũ ibecillitate. Vitiũ cũ ptes corporis inter se dissident. Ex quo prauitas mẽbroꝝ distortio deformitas. Itaq; illa duo: morbus & ægrotatio ex totius ualitudinis corporis cõquassatione & pturbatõe gignunt. Vitium autem integra ualitudine ipsum ex se cernit. sed tñmodo in animo cogitatõe possumus morbum ab ægrotatione seiungere. Vitiositas autem est habitus: aut affectio in tota uita iconstans: & a seip sa dissentiẽs. ita fit ut i altera corruptione opinionum morbus efficiat & ægrotatio i altera incõstantia & repugnãtia. Non enim omne uitium partes habet dissentientes. ut eorum q non longe a sapientia absunt a affectio est illa quidẽ discrepans a seipsa dum est insipiens. sed non distorta

De liuore ait maro liuor tabificũ malis uenenũ: a poetis dr liuor edax q ut ait Oui. pascitur in uiuis post fata qescit: flagelli plaga liuiorẽ facit ut scriptũ ẽ i ecclesiastico. i. pallorem unde liuẽtia plactu brachia dixit silius: & liuentes scapulas Hierony. talis color in inuidentium ore conspicit. In bonis facilitas: in illis qui ꝓcliues sunt ad humanitatem liberalitatem ad ingenuas disciplinas dicetur facilitas: cum procliuitas dicatur in his: qui ad aliquod uitium proni inclinatiq; sunt: & ita distinguit. M. T. facillitatem dici in bonis: Procliuitatem in malis: lapsionem: tanq̃ in malum: nemo enim dicit recte labi in id quod bonum est. In neutris: quæ neq; bona neq; mala sunt quæ adiaphora uocant græci: indiferẽtia nostri. Superius nomen. s. facilitatis. Morbum appellant: sabinus: labeo cæteriq; iuriscõsulti: titulo ad edictũ ediliciũ sic morbum definiunt: Morbus est habitus cuiusq; corporis contra naturã: q usum eius faciat deteriorẽ sed morbum alias in toto corpore accidere dicunt: alias in parte corporis: totius corporis morbũ esse: ueluti phtphisis est & febris partis aũt ueluti cecitas: aut pedis debilitas in libris quoq; iurisperitorum scriptum est morbũ & uitiũ distare: quod uitium ꝑpetuum. Morbus cum accessu discessuque sit. Nunc. M. T. paulum dissidens a finitione iurisconsultorum ait morbum esse totius corporis corruptionem: uelut febris est: uitiũ q uero in parte corporis: ueluti claudicatio est & gibbositas interdum est uitium corporale usq; ad animum ꝑueniens eumq; uitiãs ut in phrenetico: fit comparatio per similitudinem morboris corporis ad morbos animi Sene. morbos animi ait esse uitia inueterata & dura ut est auaritia: affectus uero motus animi improbabiles & cõcitatos. M. Tul. hoc in loco subtilius distinctius uberiuscũcta partitur & explicat. Morbum cum imbecilitate. i. leuiorem morbum. Integra ualitudine. incolumi sanitate uitiũ i parte corporis conspicitur: ut est luscus: claudus: gibbosus: corpus. n. talium sanum est: & integra ualitudine: sed uitio deformatur. Vitiositas est habitus aut affectio: affectio est accidens qualitas: uel spõte uel studio mox destituta: nam si permaneat fit habitus dicta affectio q inficiat qualitate: & erit affectio incipiens habitus in affectiones inclinamur studio quodam. i. uoluntate applicata in aliquas qualitates: quas diligentia cõpat faciteq; perfectas: & habitus nominatur: ut res fiat apertior: iracundum esse habitus est: iratũ affectionis ora orẽ esse habitus ẽ: & uictus si i exercitatiõe sit: ut ci. q assiduo studio. ꝑseuerãti diligẽtia. ita rhetoricẽ ꝑcepit: ut ea in co ꝑpetua eẽt habitũ cõsecutus ẽ: & qa eius actũ sibi istituit ad usum uitæ fuit & in habitu & iuictu. A ffectiões ut inqt Aristo. in. ii. ethicoꝝ: neq; uirtus sunt neq; uitia. ideoq; secundum affectiones non laudamur nec uituperamur. græce habitus dr. εξισ. hinc illud plinianum ex epistolis: at tantã. εξιν studio & exercitatione peruenit. In altero in cõstãtia. repugnãtia ex hac constantia uitiositatis ẽ illud oratianũ qd mea cũ pugnat snia secum: qd petiit spernit repetit quod nuper omisit: estuat & uitæ disconuenit ordine toto.

Facilitas i bonis

Procliuitas i malis

Adiaphora

Morbus quid

Vitium

Morbi aĩ affectus

affectio habitus

iracudũ eẽ habitus

εξισ.

quit Oratius. In culpa est animus: qui se non effugit unquam. est enim in potestate nostra turpe agere & non agere est in nobis probos esse & improbos. sed ecõtrario non est in arbitrio nostro bene ualere & egrotare. prauitas enim animi ut docet Aristo. in tertio ethicorum uoluntaria res est. Morbu sautem corporis uolũ- tarius nõ ẽ. Bestiæ simile quiddã: Muta aĩalia: ut auctor ẽ seneca ĩ primo de ira humanis affectibus carẽt. habent ãt similes illis quosdã impulsus: alioqn si amor in illis eẽt: & odiũ eẽt. Si amicitia: & si multas: si dissensio & cõcordia quoq; aliq̃ ĩ illis quoq; extãt uestigia: cæterũ hũanoꝝ pectoꝝ ꝓprie sunt affectiões p turbatiõesq;: qđ ãt ait. Ouidius. Non aper irasci meminit: irasci dicit incitari ipigi. Aristoteles quoq; in. yii. æthicoꝝ tradit bestias neq; temperatas: neq; itẽperatas dici nisi p similitudinẽ. Inter acutos: Acumine ĩge nii p̃ditos. Hebetes: stupidi ingenii actor pidi. Vt æs corinthiũ in eruginẽ: sensus ẽ sicut æs corinthiũ: qđ reliquo ære p̃ciosus ẽ: tardius fit æruginosum: q̃ cætera: sic igeniosi hoĩes serius incidunt in morbos aĩ: q̃ faciãt hebetes & obtusi: & celerius recreãt reualescuntq;. Erugo dicitur aeris rubigo. Pli. in xxxiiii. refert aera extersa. Celerius rubiginẽ trahere q̃ neglecta: nisi oleo perũ gant: fit & ærugo plurimis modis: nãq; & ex lapide: ex quo coquit: æs deradit. & ex lamellis aeris ĩ cado super acetũ suspensis: & operculo oburatis cuius rei Victruuius quoq; meminit in. yii. Quidã uasa cõdidi aeris fictilibus cõdũt ĩ aceto radũtq; idẽ eruginẽ: alii declinatã aeris scobem aceto spargũt: Eruginis in medicina magnus usus. uis eius ẽ collyriis oculorũ aptissima: & de lachrymationibus mordendo proficiẽs. Cruda erugo uulneraríis emplastris miscet callũ fistularũ erodi: uitiorũq; q̃ circa sedem sunt: Aes qđ coronariũ appellant. ocissime cõtrahit eruginẽ: est alterum genus erugis: quã scoletiã uocãt ã specie uermiculorum. græce enim σκωληκιον dicitur uermiculus galenus libro nono. τουατπλον mentionẽ facit eruginis quã græco uocabulo appellat Ion. Apud oratium & Iuuenalem erugo p pecunia q̃ ex ære fit decenter usurpat: ab erugĩe fit erugĩosus. Sene. ĩ li. de breuitate uitæ: maiorẽ dierũ partem ĩ eruginosos lamellis cõsumit. Vt misericordia: iã dictũ ẽ misericordiã a stoicis inter uitia numerari. tanq̃ uitium sit pusilli aĩ habens tamẽ speciem hũanitatis: & clementiæ: cũ ex alienis malis ꝓueniat. Virtutibus contraria. ut fortitudini ignauia. iustitiæ iniustitia. fidentiæ diffidentia. illud annotãdum unicuiq; uirtuti uitiũ unum cõtrariũ. & alterũ finitimum repiri aut certo iã nomine appellatum aut sine ullo certo nomine: ut religiõi cõtrarium uitiũ est irreligiositas: finitimũ supstitio: ut fortitudini cõtraria est ignauia. audacia uero appositum est & ꝓpinquũ uitiũ: ideoq; Aristo. latissime differit ĩ ethicis uirtutes eẽ mediocritates in meditullio excessus & defectus positas: mediocritatem esse laudãdã. extrema reprensibilia: ex q̃ snia ductus ẽ oratianus ille uersus scitu dignus. uirtus est mediũ uitiorũ & utrinq; reductũ. Logica: q̃si rationalia & subtiliter disputata. λογοσ enim græce rõ est uerbũ & sermo. a philosophis αργοσ λογοσ dr ignauia rõ: quã. M. tul. ĩ li. de fato iprobat. E scrupulosis cotibus: trãslatio a nauticis: q nihil magis q̃ scropulos ut saxa subaquanea. ex qbus ubi enauigauerunt: ꝓpe ĩ tuto sunt. & reliquũ nauigatiõis cursum facile cõficiũt. Cõsimiliter ĩ oratione ꝓ celso. sed quoniã emersisse: iã euadis & scopulos p̃teruecta uidet oratio mea. per facilis mihi reliquus cursus ostendit Hieronymus quoq; scribens in ruffinum eadem metaphora usus decenter inquit. sed quoniam de cõfragosis & asperis locis enatauit oratio. Nunc uela: ante dictũ est: utrum mauis ne nos statim uela facere: an quasi e portu egredientes paululũ remigare. p quã nauticã trãslationem significat: pandenda eẽ uela orationis & latissima disputatione expaciandum: quod proprium est peripateticorum: quorum oratio patens est similisq; manui expansæ: cum stoicorum ac dialecticorum sit remigatio: quorum oratio constricta est similisque pugno concluso. Virtus affectio animi: diffinit uirtutem. quam philosophi uarie diffiniuerunt. Virtus inquit Aristoteles est habitus electiuus in mediocritate consistens. Oratius ita diffinit. Virtus est uitium fugere: & sapientia prima huic orationæ diffinitioni declamat. Lactantius dicens ineptam esse. quoniam enim e contrario terminauit: ut si diceret bonum est: qđ malum non est: ex quo melius illi finisse uidentur a quibus dicitur.

morbi & pturbationes ex aspernatione rõnis eueniũt. Itaq; in hoibus solũ existunt. nã bestie simile qddã faciũt: sed in perturbatiões nõ incidũt. Inter acutos aũt & hebetes interest: q; ingeniosi ut æs corinthium in eruginẽ sic illi in morbũ & incidũt tardius & recreant, ocius hebetes nõ ita. nec uero in oẽm morbũ ac pturbationẽ aĩus igeniosi cadit. Nõ .n. multa efferata & immania: q̃dã ãt humanitatis quoq; habẽt primã speciem. ut misericordia: ægritudo metus. Aegrotatiões autẽ & morbi animorũ difficilius euelle posse putant. quã sũma illa uitia q̃ uirtutibꝰ sũt cõtraria. Morbis enim manẽtibꝰ eẽ uitia sublata nõ p̃nt: quia non tã celeriter sanant quã illa tollũtur. habes ea: q̃ de pturbatiõibus enucleate disputãt stoici: q̃ logica appellãt: quia disserunt subtilius. E qbus tanquã e scrupulosis cotibus enauigabit orõ. Relique disputationis cursum teneamus. Mõ satis illa dilucide dixerimus pro rerũ obscuritate. A. Prorsus. sed si q̃ diligẽtius erũt cognoscẽda: queremꝰ alias. Nũc uela que mõ dicebas. expectamus & cursũ. M. Quãdo & aliis locis de uirtute diximus & sæpe dicendũ erit plerasq; enim quæstiones quæ ad uitam moresq; pertinent: a uirtutis

Est in nobis recte agere uel perperam
Bruta carent affectibus humanis
Nõ ap irasci meminit
Erugo
Ion
Eruginosus
Virtutes inter duo uitia
Religio
Irreligiositas
Supstitio
Virtutes meditullio
Logos
Argos logo:
Saxa subaqunea
Oratio lata peripateticorum
Cõclusa stoicorũ
Virtus quid

Luciliani uersus de uirtute Virtus recta ratio Arete unũ Ars Virtus dea Virtus expetenda ꝓpter se Amicitia ꝓpter se & utilitatem Cacia Cacosis Malicia in bono Turbulæ Impotẽtia Alacritas Alacer Lacer Volupta tem animi nimiam Ex gau dio isania

Virtus est bonum facere: malum non facere. Lucillius: paucis uersibus collegit & enarrat diffinitionẽ uirtutis: cum ait. Virtus scire homini rectum: utile quid sit honestũ: quæ bona quæ mala. Item qd inutile turpe inhonestum: uirtus querẽdæ rei finẽ scire modumq;. Virtus diuitiis pretium persoluere posse. Virtus id dare. quod re ipsa debet honori: hostem eẽ atq; inimicũ hominũ moruq; bonorum. Cõmoda præterea patriæ sibi prima putare. Deinde parentum. Tertia iam supremaq; nostra. Virtus inquit Seneca. non aliud q̃ recta rõ est: cui astipulatur hoc in loco. M. Tullius. Virtus ut auctor est Augu. in. iiii. de ciuitate dei a ueteribus definita est. Ars bene recteq; uiuendi. Vnde ab eo qd græce arete dicit uirtus: nomen artis latinos traduxisse putauerunt. Virtutẽ antiqui deã fecerũt: quã Augu. nõ esse deã sed donũ dei asserit. Cice. in rhetoricis uirtutem sic diffinit. Virtus ẽ aĩ habitus naturæ mõ atq; ratiõi cõsentaneus. Sua sponte laudabilis: rex expetẽdarũ tria genera sunt. nã ẽ quiddã quod sua ui nos alliciat ad sese non emolumẽto captans aliquo. sed trahens sua dignitate: quod genus ẽ uirtus. sciẽtia. ueritas. est aliud nõ ꝓpter se sed propter fructũ atq; utilitatẽ petẽdũ: qd pecunia est. Est porro quiddã iter mediũ: qđ sua ui & utilitate nos inductor ducit: quo magis expetet. ut amicitia & bona existimatio. Aristo. ait in p̃rio ethicoꝝ uirtutẽ expetitum ꝓpter se tum ꝓpter fœlicitatẽ: p illam namq; fœlices nos fere cõfidimus. Sic malo: potius uolo. κακια. Diuus Hieronimus in explanatione illius loci ex euãgelio nolite solliciti esse de crastino. sufficit eni diei malicia sua sic exponit. κακια quã latinus uertit in maliciam apud græcos duo significat & maliciã & afflictionẽ: quã κακωσιν græci dñt: & hoc magis pro malitia trãsferri debuit. Cice. mauult κακιαν uitiositatẽ interp̃tari q̃ maliciã. Cũ uitiositas: nom̃ sit generalius ad oĩa uitia ptinẽs malicia specialius apud ueteres malicia erat. τουμεσον quasi sit & bõa & mala: ut dolus bonus & malus. hic illud plautinũ cum laude: te ciuem sũma omni malicia. P. Africãus oia mala inquit ꝑbra. flagitia: quæ homines faciunt in duabus rebus sunt malicia atq; neqtia. Turbidi motus: Apuleius nõ minus licenter q̃ decenter turbelas appellat hosce turbidos motus ꝑturbationũ. Cũ ait in demõio Socratis. Quæ oẽs turbelæ tempestatesq; procul a deorũ celestium tranqllitate exulant. Impotẽtiam: Scilicet imporant. Est autem impotentia immodica immoderataq; potentia. Impotens fortuna: impotens tyrannus dicitur a nimia licentia nimiaq; potentia. Suetonis ait Cæsarẽ edere solitum uoces impotentiæ. Alacritatem: In malis dici alacritatem testis est Nonius. Et indicat Cicero cum ait uirum temperatum constantem eẽ sine alacritate sine ulla libidine. Asconius pedianus tradit alacrem dici eum qui uiget sensibus uniuersis: qđ est iudicium erecti animi atq; sublimis: sicut econtrario. Lacer dicitur amputatis ĩ corpore membris: hoc est auribus oculis manibus: quod & ad animũ sepe transfertur: sic Alacer dicitur is cui oĩs sensus in suo loco quisque degat: illud quoque intelligitur: aliud esse alacrem: aliud letum: sunt quia alacrem festinantẽ & properum dici putent: quasi alis acrem. Vt ille qui uoluptatem: Hoc sumptum est ex fabula uetusti poetæ fortassis Cecilii: apud quem inducebatur adolescens ex nimia uoluptate impios animi & de errans a rõe nimioq; gaudio penæ desipiens: Simachus ait lætitiam esse fuimet ipsius ostẽtationem. M. Tullius epistola quadam ad Cecilium mutuatur hæc eadem uerba eandemque sententiam tanquam aliena. Sic enim scribit. Repente uero incessi omnibus læticiis. In quo cum obiurgaret ꝙ nimio gaudio dissiperem. Ita me defendebam: uoluptatem animi nimiam: quidã codices habent non animi sed homini. ut sit sensus nimiam homini uoluptatem esse causam disipientiæ. Quod liquet exemplo illius Histrionis: Qui a Mithridate factus repente ditissimus per urbem concitatus currebat ex gaudio: ex quo cum a prætereuntibus irrideretur uersus ad illos non id mirandum esse dicebat: sed potius quod obuios lapidibus non ficeret: ꝑ leticia insaniens. Quis. aliquis. Proximus est. miseriæ prouenienti ex egritudine siue tristitia: uicina ẽ miseria proueniens ex metu appropiquãtis mali nam sicut affligitur quispiam ex tristitia: sic cruciatur ex metu

fonte ducuntur. Quando igitur uirtus est affectio animi constans conueniensq; : laudabiles efficiens eos: in qbus est & ipsa p se sua sponte: separata etiã utilitate laudabilis: ex ea proficiscũtur honeste uoluntates sententiæ actiones: omnisq; recta ratio: q̃q̃ ipa uirtus breuissime ratio recta dici potest. Huius igitur uirtutis cõtraria ẽ uitiositas. sic enim malo q̃ malitia appellare eam: quam græci κακιαν appellant nam malitia certi cuiusdam uitii nomen est. uitiositas omnium. Ex qua cogitantur perturbationes: q̃ sunt ut pauloante diximus turbidi animorum concitatique motus auersi a ratione & inimicissimi mẽtis uitæque tranquillæ. Importa nt enim ægritudines anxias atque acerbas animosque affligunt: & debilitant metu. Item inflammant appetitione nimia quam tum cupiditatem: tum libidinem dicimus: impotentiam quandam animi a temperantia & moderatione plurimum dissidentem: quæ si quando adepta est id quod ei fuerit cõcupitum: tum fert alacritatem: ut nihil esse constet quod agat: ut ille qui uoluptatem animi nimiam summum errorem esse arbitratur. eorum igitur malorum ĩ una uirtute posita sanatio est. Quid autem est non miserius solũ: sed fœdius etiam & deformi⁹ q̃ ægritudine: quis afflictus debilitatusque iacens: cui miseriæ proximus

metu: tanquam metus & egritudo duæ sint carnificinæ duoq; animi tortores. Pendet animi: animo suspē so est & sollicito. Vim mali: ita distingue: nam mali casus est genitiuus neutri generis: ne forte iungas mali poetæ. Impendere saxum tantalo. Mar. Tullius in primo de finibus. accedit etiam mors: quæ quasi saxum tantalo semper impendet: quibus uerbis saxum tantali refert nunc uero ad dolorem & metum decēter acommodat. tanquam dolor aut terror semper impendeat quibusdam sicut saxum tantalo. Plato i cratylo tantalon interpraetatur dici quasi talantaton hoc est miserrimum infoelicissimumque: cui uiuenti adhuc aduersa plurima & grauia cōtigerunt.

Saxum tantalo impendēs

Tantalus unde

est is: qui appropinquans aliquod malum metuit: exanimatusq; pēdet animi. quā uim significātes mali poetæ impendere apud inferos saxum Tantalo faciunt ob scelera animiq; impotentiam & superbiloquentiam. ea cōmunis pœna stultitiæ est. omnibus enim quorum mens abhorret a ratiōe semper aliqs aliis dolor aliis terror impendet. atq; ut hæ tabificæ mentis perturbationes sūt egritudinem dico & metum: sic hilariores illæ: cupiditas auide semper aliquid expetens: & inanis alacritas: idest lætitia gestiens non multum differunt ab amentia. Ex quo intelligitur qualis ille sit: quem tū moderatū alias modestum & temperantem: alias constantem: cōtinentēq; dicimus. Nonnunquā hæc eadem uocabula: ad frugalitatis nomē tanquā ad caput referre uolumus quod nisi eo nomine uirtutes continerētur nunquam illud ita paruulgatū esset: ut iam prouerbii locum optineret. hoīem frugi oīa recte facere: qd idem cum stoici de sapiente dicunt: nimis admirabiliter: nimisq; magnifice diceī uidet: ergo is qsqs est q̄ moderatione & constantia quietus aīo ē: sibiq; ipse placatus: ut nèq; tabescat molestiis neq; frangat timore: nec sciēter qd appetēs ardeat desiderio: nec alacritate futuli gestiens deliquescat. Is est sapiens quem querimus: Is est beatus: cui nihil humanarum rerum aut intolerabile: ad dimitendū animum: aut nimis lętabile ad efferēdū uideri potest. Quid. n. uideatur ei magnū i rebus hūanis: cui eternitas oīs totiusq; mundi nota sit magnitudo? Nā quid aut i studiis humanis: aut in tam exigua uitæ breuitate magnum sapienti uideri potest? qui semp aīo sic excubat: ut ei nihil improuissum accidere possit nihil inopinatum: nihil omnino nouum. Atq; idem ita acrem i omnes partes aciē intēdit: ut semper uideat sedem sibi ac locum sine molestia atq; angore uiuēdi: ut quēcūq; casum fortuna inuexerit: hunc apte & quiete ferat: qd qui faciet non ægritudie solū uacabit: sed etiā perturbatiōibus reliqs omnibus. his autem uacuus animus pfecte atq; absolute beatos efficit. Idēq; ɔcitatus & abstractus ab integra certaq; ratiōe: nō constantiam solum amittit. uerum ēt

Defuncto præterea saxum in caput pēdet: quæ sors certe durissima est. Lucretius & alii existimant superstitiosos significari p eos: quibus casurum imminet saxum. Animi impotentiam: immodicam potentiam, ut supra: sisenna leticia nimia atq; impotētia ai commotus. Superbiloquentia: a superbe loquēdo compositum uocabulum. nouantur enim uerba ex cōiunctione: ut uersutilo quas malitias. Dixit uetus poeta: ut i curuescere. sic autem dicitur superbiloquētia: ut breuiloquentia. ab eodē. Mar. tullio dicta est. ferunt tātalum iouis filium secreta deorum prodidisse reuelasseq; p quādā animi impotentiam: quæ mensæ participatione usuque deorū nouerat. ex hac superbiloquētia apud iferos mulctatus. hic ouidius. hoc illi garrula ligua dedit. Dolor: hoc ad egritudinē refertur. sicut terror ad metum. Tabifice: perturbationes duas metū & egritudinē. optimo epitheto tābificas appellat: quoniam mentem lacerāt. animum exedunt tabem. cruciatū. afflictionē inferunt liuoris uenenum tabificum dicitur a poeta. tabificabile dixerunt ueteres.

Supbiloquentia

Breuiloquentia

Tabificæ pturbationes

Tabificabile

Ad frugalitatis nomē: dictū ē in tertia tusculana: frugalitatē eē matrē & caput cūctarū uirtutū: cuius noīe temperantia moderatio & modestia continenē: quæ fortitudinem prudentiam iustitiam complexa ē.

Frugi

Futulia uasa

Futulis

pelleat

Homiem frugi: utilem necessarium moderatum omni uirtute præpolentem. in tertio commentario fusius uberiusq; pscripsi sup hac dictione. Futuli. inani: futilia uasa sūt lato ore fundo angusto. qbus utebātur in sacris deæ uestæ. nam cū aqua ad sacra uestæ pertinens in terra nō ponaē. id. n. piaculum foret: excogitatum est uas quod stare non possit: sed positum statim funderetur. Vnde a fundendo uocata sūt futilia. sic & futiles homines dicti. qui silere tacenda non possunt: sed ea effundunt. Ad efferendum: abiiciendum: affligendum deprimendum: quod in rebus aduersis fieri solet. Quid magnum: suspicite inquit Boetius cœlum & dsinite uilia ac terrena mirari. sapiens ut ait seneca plenus est gaudio. hilaris placidus icōcussus: cum diis ex pari uiuit. Item talis ē animus sapiētis qualis mundus super lunam semp illic serenū ē. Nihil iprouisū: Seneca. sapiēs ad oēm i cursum munitus est & intentus. Sapiens dicit illud poeticum. Non ulla laborum o uirgo noua mi facies inopinaue surgit: omnia percepi atq; animo mecum ipse peregi.

m. ot
cō.

Sapiens plenus gaudio

omnia percepi

Stoici extirpát affe/ctus peri
pateticí té
perant
Seneca
stoicus

Eneruata ratio pipateticorum: Inter stoicos & pipateticos dissidium est. stoici enim ut supra docuimus. asserunt perturbationes & affectus omnes extirpari posse de mentibus & nullam fibram radiculamq; uitiorum in homine omnino residere assidua meditatione uirtutum. Contra peripatetici. qui ex Aristotelis fōte fluxerūt & noui academici affectus moderatur ac temperāt: aduersus quos. M. Tul. in præsentia tāquam stoicus alacriter disputat neruosq; contendit: quod & Seneca ubiq; librorum efficere conat. Dogmatis stoicorum propugnator accerimus: qui in epistolis ad Lucilium sit scribit: utrum satius sit modicos habere affectus an nullos sepe q̄situm est. Nostri illos expellunt peripatetici temperāt. Ego nō uideo: quo modo salubris eē aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Ceterū Hieronymus: Lactātius: Augustinus: ecclesiastici doctores reprobant egritudinem stoicorū approbantes mediocritatem peripateticorum: quod & ratio demonstrat & sensus cōis exposcit. namq; extirpare radicitus affectus ē hominem ex homine tollere: & icorpore cōstitutū esse sine corpore & optare potius q̄ docere: meritoq; scripsit flaccus si satyra. Nā uitiis nemo sine nascit. optimus ille ē: q minimis urget & apostolica sentētia est. Video aliam legem in membris meis repugnanté legi mentis meæ. Naturalia.n. hæc sunt non uoluntaria quæ peripatetici ꝓuideter & necessario nobis insita esse demonstrāt. stoici ergo ut lactāti uerbis utar furiosi: qui ea non temperāt: sed abscindūt. a rebusq; a natura insitis castrare hominē quodāmodo uolunt: quod tale est quale si uelint aut metū detrahere ceruis aut uenenū anguibus aut irā feris aut placiditaté pecudibus qd si ut medici dnt lætitiæ affectus i splene ē. iræ in fellæ. libidinis in iecore: timoris in corde: facilius est interficere aial ipm: q ex corpe aliqd euellere: qd est animātis naturā uelle mutare: sed hoīes prudentes nō intelligunt cum uitia ex homine tollunt: etiam uirtutem se tollere cui soli locū faciūt. sunt enim hæc implicata: ut alterum sine altero esse non possit. Nunc q hāc immobilitatem animi asserūt: priuare animum uita uolūt: quia uita actuosa ē: mors quieta qui euellit affectus quibus omnis constat humanitas: ad immobilem stuporem: mentis hominem perducere uult: frustra student stoici animum a perturbationibus liberare: & ut ipsi dicunt: quietū tranqllumque reddere: quod fieri nec potest nec oportet: cum animus immotus ac torpens inutilis sit etiam sibi nec uitam ipsam tueri possit: sed nunc audiamus Marcum Tullium stoicæ sectæ defensorem subneruare conantem orationes rationesque peripateticorum de moderandis affectibus. Alter inueterata: Leuius minorique egritudine. Aliter recentia: grauius maiorique mœsticia. Modumque egritudinis. Temperamentum: moderationemque: ut modice temperateque dolendum sit: modus ut ait Plautus optimus est in rebus omnibus. Fratris repulsam: De hoc Plinius in septimo Publius Rutilius morbo leui impeditus nunciata fratris repulsa in consolatus petitione illico expirauit. Summa: aceruatio & cumulus. Qui modum uitio querit: aiunt peripatetici: non est nimia leticia gestiendum: sed modice. Dolebimus sed parum concupiscemus temperate: irascemur. sed placabimur. hoc uero tale eē uidetur. dicit aduersarius: quale si dicerent non esse currendum concitate: sed gradiendum moderate: at potest & qui graditur errare & qui currit rectā uitam tenere. Cice. ait similiter facere peripateticos modum uitio adhibentes: ut si putent hominē sustinere se posse in media ex saxo præcipitione: sed sicut q se p̄cipitauit sese amplius moderari & retinere nō pōt. sic animus perturbatione impulsus cohibere se non potest: sed præceps fertur: quod aūt e leucate: præcipitauerit: non credas simpliciter significari locū editum: ex quo p̄cipitatior sit ruina ꝯsed signate locutus est: ad historiam spectans. est enim in epiro leucadum litus. promontorium leucates: ubi ē petra eiusdem nominis albicanti colore in pelagus porrecta. ibi saltus fiebat antiquitus: qui ad sedandos amores ualere credebat: quo in loco sapho pria dicit ab excelsa leucate se se deiecisse stimulāte cupidie: sicut menāder auctor est: præruptam nacta in transitu petram cupidinis oestro percita. ex summo præceps rui. ex al tui sentētia rex iperiose antiqores scriptores nō sapho sed cephalū primū ide desilusse tradūt ptarolæ

Ecclesiasti ci contra stoicos
Hoīem ex hoīe tollere
Lex mētis repugnans corpori
Letitiæ affectus in splene
Libido in iecore
Timor in corde
Immobilis stupor
Aius imotus iutilis
Modus optimus
Ex leucate precipitiū
Salus ad amoré
Sapho ex leucate se dedit
Cephalus

sanitatem. Quo circa mollis & eneruata putanda ē peripateticorum ratio & oratio: qui perturbari animos necesse esse dicūt. sed adhibent modum quendam quem ultra ꝓgredi non oporteat. modum tu adhibes uitio: an uitium nullum est non parere rationi? an ratio parum p̄cipit? nec bonum illud esse quod aut cupias ardenter: aut adeptus te efferas insolenter: Nec porro malum: quo aut oppressus iaceas: aut ne opprimare mente uix constes: eaq; omnia: aut nimis tristia: aut nimis leta errore fieri: Qui sic error stultis extenuetur die: ut cum eadem res maneat: aliter feras inueterata: aliter recētia: sapientem ne attigat quidem omnino. Etenim quis erit tandem modus iste. Quæramus enim modum ægritudinis: in quo operæ plurimum pōit: Aegretulisse. P. Rutilium fratris repulsam cōsolatus scriptum apud Fanium est. sed tamē transisse modū uidetur: quippe q ob eam causam a uita recessit. Moderatius igitur ferre debuit. Quid si cū id ferret immodice: mors liberorum accessisset. nata eēt ægritudo noua: sed ea modica: magna tñ facta eēt accessio qd si deinde dolores graues corpis si bonorum amissio si cæcitas: si exiliū si ꝓ singulis malis ægritudies accederēt sūma ea fieret, q̄ nō sustineret. Quid modum

amoribus captum. hinc se deucalion pyrrhæ succensus amore misit & illeso corpe pressit aquas. ob hoc sapho in epistola ad phaonem ituram sese esse ad leucatemq; indeq; se deiectură minitaẽ. Ibimus o nymphæ monstrata saxa petemus: sit procul insano uictus amore timor. mox in calce epistolæ. sic inquit o saltẽ misere crudelis epistola dicat. ut mihi leucadiæ fata petanẽ aquæ. hoc itelligi uoluit ausonius. illo uersu: & q̃ nimbosa saltum leucate minaẽ: hoc signat papinius cũ sic scribit in epicedio parentis: saltusq; ingressa uiriles non formidata temeraria leucade sapho: quãuis quidã aliter legant aliterq; interptenẽ. locũ hũc ex quito siluarũ. Vitiosa nascentia: sic argumentũ: quod crescendo pnitiosum ẽ idẽ uitiosum est nascẽdo. pturbatiões ãt amplificatæ sũt noxiæ. ergo nascentes & in ortu sunt pestiferæ. est aũt syllogismus integer cõstãs ex ppositiõe. assumptiõe. & cõclusiõe. propositio ẽ q̃q; nascentia. assũptio. egritudies aũt conclusio. Igiẽ & susceptæ. Iterdũ qnq; partitæ sũt argumẽtatiões in qbus est ppositio. ppositiõis approbatio. assũptio assumptiõis approbatio & cõplexio. Quedã sũt q̃dripartita argumẽta. q̃dã bipartita: de qbus apud phos. & rhetoricos doctores latissimæ disputaẽ. An moderatã iniustitiã. Verũ aliud est. moderatas eẽ pturbatiões. Aliud moderatã iniusticiã & ignauiam. pturbatiões enim siue affectus ingeruneẽ a natura atq; implicanẽ. ut diuelli nõ possint. iniusticia & ignauia nõ sunt naturales sed uolũtariũ. Partẽ uitiorũ: nõ uideo inqt Seneca: quomõ salubris esse aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Imbecillitas indulget: imbecillis prio est ois affectus deinde. ipse se concitat: & uires dum pcedit parat Pcliue: pcliuiter & uelut in pceps. Cotẽ fortitudines ira inqt Aristo. princeps pipateticorũ necessaria ẽ: nec qcq̃ sine illa expugnari potest. nisi illa impleat aĩum ut spiritũ accẽdat. utẽdũ ãt illa ẽ non ut duce: sed ut milite: utilis inqt ira ẽ quia pugnatores facit: ut scias inqt an ita hẽat in se generosi aliqd. liberas uidebis gẽtes: q̃ iracundissimæ sunt: ut germanos & scyias. ubiq; Arist. iræ defensor ẽ: atq; effectus: quosdã siquis illis bene utaẽ p armis eẽ: & irã cũ primis: quã cotem fortitudinis dñt: quia sicut cos acuit ferrũ. Ita ira acuit aĩos & accendit. ira legũ psidẽ ciuitatisq; rectorem dcet. aufer iram regi nõ mõ nemo parebit. sed ẽt de fastigio pcipitabiẽ: imo uero ut Lactãtii uerbis utar. cuilibet homini eripe hũc affectũ qs eũ nõ spoliabit: qs non dride bit: qs nõ afficiet iniuria: In deũ cadit ira ne sit imo-

igitur uitio querit: similiter facit si posse putet eum q se e leucade præcipitauerit sustinere se cum uelit. Vt enim id non põt: sic anim⁹ pturbatus & incitatus nec cohibere se põt: nec quo loco uult insistere olno. Quæq; crescẽtia pnitiosa sũt: eadẽ sunt uitiosa nascẽtia. egritudo ãt cæteræq; pturbatiões amplificatæ certe pestiferæ sũt: igitur ẽt susceptæ cõtinuo in magna pestis parte uersanẽ. etenim ipæ se ipellũt ubi semel a rõne discessũ est: ipsaq; sibi ibecillitas indulget: in altũq; prouehiẽ imprudẽs: nec reperitlocũ cõsistẽdi: Quamobrẽ nihil interest: utrũ moderatas pturbatiões approbẽt: an moderatã I iustitiã moderatã ignauiã moderatã itẽperãtiam. Qui enĩ uitiis modũ appõit: his ptẽ suscipit uitiorum quod cũ ipm per se odiosum est tũ eo molestius. qa sũt in lubrico incitataq; semel in procliue labunẽ: sustineriq; nllo mõ possunt qd q̃ idẽ pipatetici pturbationes istas q̃s nos extirpãdas putam⁹: nõ mõ naturales eẽ dñt sed ẽt utiliter a natura datas. quorũ est talis orõ. Primũ multis uerbis iracũdiæ laudãt cotem fortitudĩs esse dñt: multoq; & in honestẽ & iprobũ ciuem uehemẽtiores iratorũ impetus eẽ. Leuis aũt ratiunculas eorũ q ita cogitarent. preliũ rectũ ẽ hoc fieri: cõuenit dimicare pro legibus pro libertate p patria. Hæc nullã habẽt uim nisi ira excanduit fortitudo: nec uero de bellatoribus solũ disputãt: imperia seuiora nulla eẽ putant sine aliqua acerbitate iracundiæ. Oratorem deniq; non modo accusantem sed ne defendentem quidem probant sine aculeis iracundiæ. Quæ etiam non adsit si tamẽ uerbis atq; motu simulãdam arbitrantur: ut auditoris irã

bilis irasci; rõis est auferũẽ. n. delicta & refrenaẽ licẽtia stoici nõ uiderũt eẽ duplicem irã. iustã & iniustam: ideoq; eã penitus excidere uoluerũt: cũ altera sit euellẽda: altera tẽperada: cos ãt q̃ acutũ ferrũ reddere ualet: exors ipa secãdi uaria est. sunt cotes oleariæ: sũt cotes aquariæ. Pli. ait italiã dare cotes aquarias limæ uice iperantes ferro: idem. in. xxxyi. tradit creticas cotes acuẽdo ferro diu maximã laudẽ hũisse: secũda laus est laconicarũ. Inter aq̃rias naxiæ coris laus maxia fuit. ex oleo & aqua ciliciæ pollẽt. q̃dã cotes saliua hois pficiũt: q in tõstrinarũ officinis inutilis ẽ fragili mollicia: flamilitanæ ex hispãia in eo genere pcipuæ. Leuis ratiũculas: dicũt pipatetici rões eorũ eẽ futiles & ibecillas: q aiũt pugnandũ eẽ p legibus p pãtria: q & illi sarenẽ. sed citra irã dicũt fortitudinẽ futurã mãcã & debilẽ: opus. n. eẽ ira: q̃ fortitudinem acuat spiritũ accẽdat. mẽtes iflammet. Excãduit: exarsit icaluit. Oratorẽ deiq;. oratorem inqt Arist. iratus aliqñ melior ẽ. Sene. uero ait. nõ iratus orator est melior imo imitatus iratum. M. ant. orator apd. M. tul. i li. d ora. differẽs pcipit in dicẽdo irascendum dolẽdũ. flẽdum eẽ; q in eã porãda non dubitauit diloricare tunicã aqlii rei: & iudicibus cicatrices aduersas senis ipatoris ostendere. neq;. n. fieri potest: ut doleat is qui audit: ut oderit. ut irascatur: ut ad fletum misericordiamque deducatur; nisi oẽs hi motus: quos orator adhibere uolet iu-

Deucalion desiluit

Syllogismus

Quinq; partitæ argumẽtatiões

Perturbationes a natura

Iniustitia uolũtaria

Ira cos fortitudinis

Vtilis ira

In deũ cadit ira

Cotes oleariæ aquariæ creticæ cotes Flaminitanæ

Orator

M. Antonius diloricauit tunicã aqlii

Si uis me flere dolē dū ipsi ti bi — dici. in ipso oratore impressi esse atq; iniusti uidebunt: Virū uideri: a uirilitate uir & uirtute itelligēdus
est: tanq̄ ille sit uere uir uereq; uirilis ac fortis. qui ira excādescat. attamē uotū satyrographi ē nesciat irasci
cupiat nihil. Lenitatē: lenitas & acerbitas opponuntur. est enim lenitas mansuetudo quædam & benignitas
lenitas legum a Cicerone dicta cū laude in oratiōe pro. C. rabirio. idem in inuectiuis lenitatis sue identidē
Vir — meminit. Lenitudinis nomine. nonius Marcellus lenitudinem dici pro lenitate demōstrat. & nullus igno
Lenitas — rat. sed hoc in loco non lenitudinis lego sed lenitudinis. ut sit sensus. lentitudinem dici in hominibus qui
Lenitudo — irasci nesciunt. pro lenitate siue lentitudie
Lentitudo — qđ nomē in uitio est & cadit in uituperatio
Lenti q — nē: cū lenitas siue lenitudo ī laude sit lenti
tudinē improbamus lenitatē probamus. lē
tos dicimus hoies qui non mouent affecti
bus ac ueluti æquanimitate torpētes stupēt
& tarditate pigrātur. Propert. hostibus eue
niat lenta puella meis. Pli. in uere uidet. lē
tū & lentitudinem driuari a legumina: cui
lens ē nomē. sic enim de lēte scribit in. xviii.
translatū ē i lenticulas nomē. inuenio apđ
auctores æquanimitatē fieri uesēctibus ea.
M. tul. ī epistola ad quintū fratrē didasca
Libido — lica. nō irasci inquit lētitudinis est. Libidi
nē: cupiditatē ulciscendi. sic enim ira diffi
nitur: est libido generale uocabulū omniū
cupiditatū. Nisi quod libeat: tāq̄ abeo qđ
libet libido dicta sit. ex qua libidie siue cu
piditate in animis flagrante præclaræ res a
mortalibus conficiantur. Noctu ambu
labat in publico: exemplo themistoclis de
mosthenis & aliorū. docet præclara fieri nō posse sine flagrāti libidine siue cupiditate q̄ stimulus inflāmat
excitatq; aīos generosos ad magna capesceēda ad noctes insōnes agēdas. ad labores exāclandos. themistocles
neoclis filius: cū adhuc eēt adolescens inter potus & mulieres uolutabat: at postea q̄ persæ milciadis uirtu
te. & auspitiis ī campis marathonis pfligati sūt: nihil amplius p intemperantiā facere uisus ē. Mirātibus tā
Exēplū — tā uitæ morūq; mutationē dicere solebat. milciadis trophea neq; sinere ipm dormire: neq; ociosum ac desi
Themi — dem esse: itaq; themistoclis adolescētis uitia. magnis sunt emendata uirtutibus: đ quo Plut. herodotus. thu
stoclis — cidides. pbus: emilius. cæteri satis multa. & qm̄ in mētionē icidimus themistoclis in trāscursu ē pēsiculan
dus locus ex libro de senectute: ubi sic loquit Cato portius: est istud quidē leli aliquid sed nequaquam in
isto sunt oīa: ut themistoclē ferūt seriphio cuidā in iurgio respōdisse: cū ille dixisset nō eū sua sed patriæ
Amussitatus locus — gloria splēdorē assequtū. nō hercle iqt. Si ego seriphius eēm. Ignobilis: nec si tu atheniēsis eēs. clarus nun
quam fuisses. hactenus. M. tul. uł apud Mar. tullium Cato. ī hoc aūt textu pensitandū est uerbum illud. Si
Cic. — ego seriphius essem ignobilis: utrū ignobilis: an nobilis legendū sit. & profecto siqs diligēter introspexerit
ex catōe — medulā uerborū & sanguinē historiamq; perspexerit. cēsebit legendū esse nobilis. nō ignobilis: qđ & uerba
Seriphius — plutarchi græca demonstrant sic scribentis αληθη λεγεσ ειπε. αλλ ουτ αν εγω σεριφιοσ ων εγενομην ενδοξοσ
ignobilis — οσ. ουτε συ αθηναιοσ. idest uera inquit dici. Verum neque ego seriphius existens essem clarus siue nobili
Vindemia — neq; tu si atheniēsis. Quod si legere lubet ignobilis: potiusq̄ nobilis. sicut habent pleriq; omnes codices: au
ex racemis — ctorem habebis platonem quem sequaris: ex cuius racemis. M. Tullius sibi uindemiam fecit. q sic ait ī pri
platonis — mo de re. pub. uerum illud themistoclis pulchre se habet: qui seriphio cuidam sibi per contumeliā obiicie
Exēplū — ti. quod non propter seipsum: sed propter eius patriam. tantam esse gloriam cōsecutus. ita respondit. equi
belbitāi — dē si ipse seriphius essem in eadem gloria uiuerem: tu uero si athenienfis minime: lectio superior magis q̄
Prouer — drare uidet. cū sentētia Ciceronis: cui consimile est illud herodoti ex libro. viii. qui tradit. nō seriphiū ho
bium de — minē sed belbitanum nomine timodemū fuisse: qui insensus themistocli liuore. insaniens crimini dabat
mosthene — itionem illius in spartam dicens: illum athenarum respectu non sui ab lacedemoniis honores assecutū: &
Vigiliæ — cum non faceret finem talia dicendi. inquit ei themistocles. o homo ita res habet. nec ego sit belbitanus so
demo — rē sic a spartanis honoratus fuissem: nec tu etiam si esses atheniensis. Demosthenis uigiliæ: nimiū studiū
sthenis — in orationibus componendis. Demostheni Regulo oratorum pytheas & alii obiiciētes dicebant. τα του
εκεινου ελλυχνιου οζειν. Hoc est opera illius lucernam olere. Demosthenes enim flagrans studio elo
quentiæ. iugiter lucubrabat: & ut auctor est Plutarchus: sæpe duos uel tres menses continuos domi inclu
sus sine ītermissione studebat: abrasa parte capitis: ut exeundi facultatem sibi ipsi præriperet. Dicitur in
eo quoque tantum studium fuisse tantusque labor: ut impedimenta naturæ. Balbus enim erat: diligentia
Plus olei — industriaque superauerit. qui coniectis in os calculis summa uoce uersus multos uno spiritu pronunciare
q̄ uini ex — consuescebat neque consistens loco sed inambulans atque ascensu arduo ingrediens. Diuus Hiero. ī hanc
pendit — sententiam sic scribit. demosthenes plus olei q̄ uini expendisse dicitur & omnes opifices nocturnis semper
uigiliis puēisse. Lustrasse pythagorā: Pli. l. xxx. refert pythagorā. democritū: platonē: ad magiā discēdā
nauigasse exiliis uerius q̄ perigrinationibus susceptis. Hieronymus in prologo ueteris instrumēti: legimus
inquit

oratoris incēdat actio. Virum deniq; uideri negāt
q irasci nesciat. Eamq; quā lenitatē nos dicim': ui
tioso lentitudinis nomine appellāt. Nec uero solū
hāc libidinem laudāt: ē enim ira ut modo diffiniui
ulciscendi libido: sed illud ipsum genus uel libidis
uel cupiditatis ad summam utilitatem esse dicunt a
natura datum: Nihil enim quemq̄ nisi q libeat præ
clare facere posse. Noctu ambulabat in publico the
mistocles q somnū capere non posset: querētibus
q respondebat. Milciadis trophæis se esomno susci
tari. Cui non sunt auditæ demosthenis uigiliæ? q
dolere se aiebat si quādo opificum ante lucana ui
ctus esset industria: Philosophiæ deniq; ipsius prin
cipes nunquam in suis studiis tantos pgressus sine

inquit quosdam lustrasse prouincias nouos adiisse populos: maria transisse: cupiditate studiorum. sic pythagoras memphiticos uates: sic Plato egyptum laboriosissime peragrauit: dum litteras quasi toto orbe fugientes persequitur. Democritus consectatus magos: de magica scripsit patrimonium suũ patriæ donauit: quo expeditius perigrinaretur philosophareturq;. Egritudinē a natura: peripatetici tristitiam: q; egritudo est dicunt utiliter necessarie prouidentera natura datã esse hoībus sicut reliquos affectus: ut. s. hoiem doleant in delicto: & conscientia mordeantur quæ mille testiũ loco est quæ res pficit ad recte uiuendũ. Ignominia sine

Pythagoras Plato. Lustratores orbis Democritus

flagranti cupiditate facere potuissent. Vltimas terras lustrasse Pythagorã. Democritũ. Platonē accepimus. Vbi. n. qd̃ esset q; disci posset: eo ueniendũ iudicauerunt nũ putamus hæc fieri sine sũmo cupiditatis ardore potuisse: ipsam ægritudinē: quã nos ut terrã: & imanē beluã fugiendã esse diximus: nõ sine magna utilitate a natura dicunt cõstitutam: ut oēs castigationibus. rep̃hensionibus: ignominiis affici se in delicto dolerēt. Ipunitas. n. peccatorum data ur eis q & ignominiã & infamiã ferunt sine dolore. Morderi est melius cõscīa: ex quo est illud e uita ductũ ab Afranio. Nã cũ dissolutus filius heu me miserum dixisset: tũ seuerus pr̃: dummõ doleat aliqd doleat quodlubet. Reliquas quoq; partes egritudĩs utiles esse dicunt. Misericordiam ad opē ferendam & calamitates hominũ ĩdignorum subleuandas: ipm illud æmulari obtrectare non esse inutile: cum aut se nõ idē uideat ↄsecutũ qd̃ alium aut alium idē qd̃ se. Metum uero si qs sustulisset oēm uitæ diligentiam sublatã fore: q̃ summa essẽ in eis: qui leges: qui magistratus: q̃ paupertatē: qui ignominiã: q mortem: qui dolorem timerent. Hæc tñ ita disputant: ut resecanda esse fateantur: euelli penitus dicant nec posse: nec opus esse. Vt in oĩbus fere rebus mediocritatem esse optimã existiment. Quæ cũ exponũt nihil ue tibi uidētur: an aliquid dicere. A. mihi uero dicere aliquid itaq; expecto quid ad ista. M. reperiam fortasse: sed illud ante: uides ne q̃ta fuerit apd̃ academicos uerecũdia? Plane. n. dicunt qd̃ ad rem pertineat: peripateticis respõdetur a stoicis. Digladientur illi per me licet: cui nihil ē necesse: nisi ubi sit illud quod uerisimilimũ uideatur ĩquirere. Quid est igitur quo occurrat in hac q̃stione: e qua possit attingi aliqd uerisimile quo longius mēs humana progredi non põt: diffinitio perturbationis qua recte zenonē usum puto. Ita. n. definit ut pturbatio sit aduersa rõne cõtra naturã aĩ cõmotio: uel breuius. ut pturbatio sit appetitus uehemētior. Vehemētior aũt intelligatur is q pcul absit a naturæ constãtia. Quid ad has diffinitiones possim dicere? atqui hæc pleraq; sunt prudenter acuteq; disserentium:

dolore is impune peccat: q ignominiæ notã infamiæ sugillationem nihil pendit: quam uerentur omnes pbi: nam ut ante dictum est. uir generosus existimat nullũ malũ esse peius dedecore & infamia. Ab Afranio. poeta hic fuit: conditor togatorũ clarissimus: de quo oratius: dr̃ Afranii toga conuenire menandro: hunc ait Quintili. inquinasse argumenta fedis amoribus puerorum: inducebatur ab afranio in fabula dissolutus filius: qui castigatus a patre & conscientia teste affectus: ita dolenter loquitur: heu miserum me: quo audito pater letatus q; filium dolentem ex delicto uidebat: subiunxit doleat: qd̃ libet dũmõ aliqd doleat: ostendens ægritudinẽ alub riter constiturã esse: hoc Afranianum usurpat in epistolis ad atticũ cũ ait: sed tñ dummõ doleana aliquid doleant qd libet.

Afranius togatarius

Egritudinis partes singulis perturbationibus partes plures subiiciuntur: egritudini subiecta sũt misericordia emulatio obtrectatio luctus angor lamentatio & alia complura. Obtrectare: dixit supra obtrectatio est ea: quã intelligi zelotypiã uolo egritudo ex eo: quod alter quoq; potiatur eo: quod ille cõcupierit. Metum. xenophon in oeconomico & columela: prodiderunt metũ utilem esse plurimũq; conferre ad diligentiã custodiendi. Resecanda esse: pipatetici affectiones mediocriter temperant resecantes: q nimia sunt stoici radicitus euellũt ac penitus extirpant. Mediocritatem optimã: dicunt αϱετασ ειναιτασ μεσοτητασ. uirtutes esse mediocritates: aurea ab oratio mediocritas cognominatur: ex qua est illud pbabile ĩ oĩ uita μηδεναγαν. i. ne qd nimis. Apud acade. uerecundia hoc iõ inserit ut ostendat academicos ob uerecũdiã nõ audere pipateticis cõtradicere: qbus stoici utpote iuerecũdiores libere rñdent: in epistola ad papiriũ petum: ego serio & seruabo: sic. n. assueui platonis uerecũdiã. Digladientur dissideãt dissentiant depugnent: tractũ uerbũ a gladiis & a gladiatorio certamie: Hiero. uidi duos digladiantes. Cice. in. i. academicorum: q; anti pater digladiatur cũ carneade tot uoluminibus. sensus est stoici & pipatetici inter se dissideant atq; depugnent put libet: cũ id nihil ad me: q nlli secte addictus: nihil necessario pbare cogor: sed id sequor qd̃ uerissimilimum uideatur: ex instituto socratico academicaq; disciplina. Diffinitio: ex diffinitione pturbatiõis sm Zenonem colligit rõnes probabiles ad confutanda decreta peripateticorum in moderandis perturbatiõibus. nam si perturbationis diffinitio proba est.

Dum doleat aliqd

Aurea mediocritas

Platonis uerecũdia Digladiari

Videlicet commotio animi contra naturam auersa. A ratiõe omnis perturbatio etiam modica erit repudiãda: tanq̃ rationi contraria: & procul a naturæ constantia. Ardores animoꝝ: peripatetici iram utilem eẽ necessariamq; asserentes appellant ardores animoꝝ: & cotes uirtutum impetus illos iracundiæ: qua animi accedunturr: & uirtus acuitur. Nunc Cicero ex stoica doctrina differit aduersus sententias peripateticorum.

Gladiatorium id quidem. s. stomachari: indignari: ira excãdescere. In eis gladiatoribus. In illo genere scilicet gladiatorum: ex quibus alii retiarii: alii mirmyllones dicebantur: quidam secutores: quidam tunicati: q̃dã thraces dicti: emeritos rudiarios appellant: de quibus affatim apud Suetonium.

Genera gladiatoꝝ Rudiarii Pacideianus de quo Oratius

Pacideianus. nomẽ est famosi gladiatoris: cuius meminit oratius in sermonibus cum ait: qui peccas minus atq; ego cũ fului rutubæq; aut pacideiani cõtento poplite mirer proelia rubrica picta aut carbone: uelut si re uera pugnent: feriant uitẽq; mouentes.

Occidam illum. uersus lucilii ex psona pacideiani gladiatoris irato aio pugnantis aduersus alteꝝ gladiatorẽ. In os: idest ipẽ prius uulnerabor i ore ab aduersario: quã ego illum confodiã.

Sura

Sura. pulpa cruris: suras esse homini tantum & crura carnosa: testis est Plinius in. xi. apud auctores reperitur in ægypto quædam non habuisse furas. Progredientẽ apud homerũ aiacem: homerus in septimo iliados: inducit hectorem ꝓceres græcorum ad singulare certamẽ prouocantem: ex quo nouem sortes in galeam deiecerunt constituentes ut ille pugnaret cuius sors exisset: fuerunt autem hi: agamennon: diomedes: duo aiaces. Idomeneus meriones: eurypilus: thoas: & ulysses: q̃bus sortientibus: interea milites obsecrabãt: ut aiacis telamonii aut diomedis: ut agamẽnonis sors exiret: atq; ita euenit: aiacis quem potissimum cupiebant sors ꝓlata est: qui armatus ꝓgressit in mediũ sicut ingenti corpore ita animo quoq; ingenti: ridenti uultu: pleno gradu. trabalem lanceam quatiens: quo uiso græci letati sunt troiani metu perculsi adeo ut ipsum quoq; hectorẽ corde ob metum uehementius palpitante ꝓuocasse peniteret: aiax ꝓpius hectorem accessit allocutusq; est: eiq; respondet hector: mox congressi mutuis ictibus impetũt. adoriunt lacessunt: hector saxo enormi percussus resupinat: direpto per p̃cones certamine laudat hector robur aiacis: seq; ambo honorificis muneribus uicissim ꝓsequũtur: hector ensẽ aiaci dono dat: ille hectora baltheo pulcherrimo remunerat: atq; ita mutuis donati muneribus ĩ diuersum uterq; digressi: ad suos reuerterunt.

Sortes nouem

Sors aiacis

monomachia hectoris & aiacis

Mutua dona

Torquatũ illũ historia manlii torquati: satis nota: qui gallum ꝓuocatorẽ cõgressus occidit: eiq; iacenti torquem aureum detraxit: sibiq; induit: ex quo sibi & posteris peperit torquati cognomẽ torquati quoq; milites dicti torquibus insigniti: ut docet uegetius. Apud clastidiũ: marcellus qui dictus est ob excellentem fortitudinem gladius Romanorum: qui Annibalem uinci posse docuit: uiridomarum gallorum in proelio occidit: eiq; detracta opima spolia consecrauit Ioui pherethrio: de quo apud Propertium in quarto commentario fusius scripsi: id autem factum est apud clastidium oppidulum in ripa padi situm. Plutarchus non uiridomarum sed brictomartum appellat regem illum: quem marcellus obtrũcauit ingenti corporatura præditum: mox fusis hostibus Mediolanum cepit. De Africano: neotherõ: idest iuniorem Africanum intelligit: qui emilianus dicitur: qui procuratorem singulari ꝑlio uicit. Plini. & Varro auctores sunt hunc Africanũ obsidionali corona donatum esse in Africa manilio consule. Cohortibus seruatis. totidemq; ad seruandas eas eductis: hic duos Romani imperii: terrores sustulit carthagine: numãtiaq; deletis. Haliẽnũ. nomen ꝓpriũ in uertinis: mentio fit alterius haliẽni. Tyrãni: targnii supbi: & filii.

Torquatus a torq. Clastidiũ Emiliãus obsidionali corona donatus

illa quidem ex rhetorum pompa: ardores animoꝝ cotesq; uirtutum: an uero uir fortis nisi stomachari cœperit non potest fortius esse: gladiatorum id quidem quamquã in eis ipsis uidemus esse sæpe cõstantiam colloquuntur. congrediuntur: querũtur aliquid postulant: ut magis placati quam irati esse uideantur: sed illo genere sit sane pacideianus aliquis hoc animo: ut narrat Lucilius. Occidam illũ equidem & uincam si id queritis inquit. Verum illud credo fore in os prius accipiam ipse. Quam gladium in stomacho sura ac pulmonibus sisto. Odi hominem iratus pugno: nec lõgius quicquam uobis: quam dextræ gladiũ dum accõmodet alter. Vsq; adeo studio atque odio illius efferor ira. At sine hac gladiatoria iracundia uidemus progrediẽtem apud Homerum Aiacem multa cum hilaritate: cũ depugnaturus esset cum hectore: cuius ut arma sũpsit ingressio læticiam attulit sociis: terrorem autẽ hostibus ut ipsum Hectorem quemadmodum est apud Homerum totum pectore trementem prouocasse ad pugnam pœniteret. Atq; hi collocuti inter se priusquam manum consererent leniter & quiete nihil ne in ipsa quidem pugna iracunde rabioseue fecerũt. Ego ne torquatum quidem illum qui hoc cognomen inuenit: iratum existimo gallo torquẽ detraxisse. Nec Marcellũ apud Clastidiũ ideo fortẽ fuisse: q̃a fuerit iratus. De Africano quidẽ quia notior est nobis propter recentem memoriã uel iurare possum: nõ illũ iracundia tũ inflãmatũ fuisse cũ in acie. M. Haliẽnum pelignum scuto protexit: gladiumq; hosti in pectus infixit. De. L. Bruto fortas

Effrenatius in Aruntem: brutus uindex Romanæ libertatis: exactor tarquinioꝝ primus cõſul: in prœlio congreſſus eſt: aduerſus aruntem tarquinii ſuperbi filium: qui inflãmatus ira: ubi brutum eẽ cognouit cõcitat calcaribus equum: atq; in ĩpm infeſtus dirigit: ſenſit in ſe iri brutus auideq; ſe certamini offert: adeoq; infeſtis animis infeſtiſq; telis concurrunt: ut contrario ictu uterq; traſſixus duabus herentes haſtis moribũdi ex equo lapſi ſint: hiſtoriam luculenter copioſeq; perſcribunt Liuius Dionyſius Plutarchus. Cominus: prope: eminus procul. Inſanire cœperit: iram enim breuem inſaniam eſſe dixerunt. Cum erimantheo

Brutus in aruntem Targniũ

ſe dubitarim: an propter infinitum odium tyranni effrenatius in Aruntẽ inuaſerit. Video.n. utrunq; cominus ictu cecidiſſe contrario: quid igiť huc ad hibetis irã: an fortitudo niſi iſanire cœpit: impetus ſuos non habet: quid Herculem quẽ in cœlum iſta ipſa: quam uos iracundiam eſſe uultis: ſuſtulit fortitudo: iratum ne cenſes cõflixiſſe cum erimãtheo apro: ut leone nemeo: an etiam Theſeus marathonii tauri cornua comprehendit iratus. Vide ne fortitudo minime ſit rabioſa: ſitq; iracundia tota leuitatis. Neq; enim eſt ulla fortitudo, quæ rationis expers eſt: contemnendæ ſunt humanæ res negligenda mors eſt: patibiles & labores & dolores putandi hæc cum conſtituta ſint iudicio atque cõſtanti ſententia: tum eſt robuſta illa & ſtabilis fortitudo: niſi forte quæ uehementer acriter animoſe fiunt: iracũde fieri ſuſpicamur. Mihi uero ne ſcipio quidem ille pontifex maximus qui hoc ſtoicorum uerum eẽ declarauit: nũquam iratum eſſe ſapientem: iratus uidetur fuiſſe: cum Tibe. Graccho: tum cum conſulem languentem reliquit atque ipſe priuatus: ut ſi conſul eſſet: qui rem pub. ſaluam eſſe uellet: ſe ſe qui iuſſit: neſcio ecquid ipſi nos fortiter in rep. fecerimus ſi quid fecimus certe irati non fecimus. An ẽ quicꝗ ſimilius inſaniæ quam ira: ꝗ bene Ennius dixit initium inſaniæ: color uox oculi ſpũs impotẽtia

apro: inter duodecim herculis labores fa-migeratos eſt aper erimãthius: & leo nemeus euryſtheus eni herculi iniunxit: ut aprũ erimantium archadiæ uaſtantem agros niuum caperet: quod & ſi arduum factum uidebatur: tamen hercules prudentia ut uiribus uſus facile prudentia & uiribus uſus facile perfecit. Viuumque aprum ad euriſteum deportauit: quo ille uiſo paue factus ſe in aereo uaſe abſcondit: reliqua de leone nemeo & hercule inuulgata lr̃æ interiores tradunt herculẽ eſſe ſolem quaſi heraclem .i. heras cleos: qđ ſignificat iunõis .i. aeris gloriam ꝗ porro alia aeris gloria niſi ſolis illuminatio: qui .xii. ſigna Zodiaci annuo curſu luſtrat: & ob hoc dictus duodecim labores exanclaſſe. Illud quoq; obiter annotandũ: qđ annotatu digniſſimũ eſt: herculẽ inter cætera cognomẽta Alexicacon quoq; cognominari ab eo quod eſſet defenſor hominum: depulſorq; maloꝝ apud rhodios hercules colebať cum conuitiis ac maledictis: ꝗ̃ Lactãtius in .i. Marathonii tauri. Theſeus herculis imitator. cuius nomen ĩ ore ſemper habebat: coryneporos .i. clauã ferens Marathonium taurum comprehendit per magna detrimenta inferentem: eum ꝗ; ab hercule olim ex creta ĩ pelopõneſum traductum athenas uiuum puexit: quẽ egeus pater ſacrauit apollini. Auctores Diodorus & Plutarchus. Theſeis tonſuræ genus ẽ a Theſeo nuncupata: qua anteriores capilli tondentur: eſt autem marathon oppidum atticæ regionis: in campis marathoniis milciades perſas funditus deleuit. Quæ ratio nis expers: cum fortitudo uirtus ſit ſine ratione eſſe non poteſt: ferocia enim illa rationis expers temeritas & audacia eſt: de qua ait Orati. Vis conſilii expers mole ruit ſua: fortitudo enim ut diffiniunt philoſophi: eſt conſiderata periculorum ſuſceptio & laborum perpeſſio: in meditullio timoris & audaciæ poſita. Patibiles. morbi & labores patibiles dicuntur: qui ferri tollerarique & poſſint & debeant ſicut econtrario impatibiles morbos & cruciatus dicunt intollerabiles aſperrimoſque: quos ob magnitudinem ferre non poſſumus: dicitur & patibile ĩ actiua ſignificatione quod pati poteſt: ſicut impatibile quod pati non poteſt. Lactantius impatibili oriri non poſſe. Scipio ille pontifex: Scipionem naſicam intelligit qui rem publicam faucibus oppreſſam peſtifera tiberii gracchi manu ſtrangulari paſſus nõ eſt. Nam cum tiberius gracchus in tribunatu profuſiſſimis largitionibus & agrariis legibus fauorem populi occupaſſet: & rem publicam perturbaret. Conuocatus ſenatus a cõſule Mutio Sceuola deliberabat quid nam in tali tẽpeſtate faciendum eſſet: cũctiſq; cenſentibus ut conſul armis rem publicam tueretur. Sceuola negauit ſe quicquã ui eſſe acturum: tum ſcipio naſcica qm̃ inquit conſul dum iuris ordinem ſequiť id agit ut cum oĩbus legibus Romanum imperium corruat: ego priuatus uoluntati ueſtræ me offero: ac deinde leuam manum parte togæ circundans ſublata dextra proclamauit: qui rem publicã ſaluã eſſe uolunt me ſequanť: eaq; uoce gracchũ: cum ſcelerata factione: quas merebať pœnas per ſoluere coegit: hic ut ait Augu. in .i. de ciui. dei cum eſſet pontifex maximus theatrum conſtitui uetuit: ne græca luxuria obreperet ad uirtutem romanorum labefactandam: ſenſus eſt ſcipionem non iratũ compræſiſſe impetus tribunitios tiberii Gracchi. Si quid fecimus: hoc referendũ eſt ad coniurationẽ Catilinæ: quã Cicero detexit uindicauitq;: ſignificat aũt ſe non iratum ſumpſiſſe ſupplicium de coniuratis: qui in tullião morte mulctati ſunt. Initium dixit inſaniæ ☉ ra. ait. Ira breuis furor eſt; quidam e ſapientibus iris irã dixerunt eſſe breuem inſaniam. Ennius dixit

Erimantium aper

Hercules ſol

Alexicacos

Herculem colicũ maledictis

Coriephoros

Taurus marathonius

Theſeis tõſura

Fortitudo quæ

Patibiles ipatibiles

Exemplũ ſcipionis naſicæ

Qui rem pu. ſaluã uult me ſequatur

Ira breuis inſania

Signa ira/scentium

Achilles iracūdissimus

initium insaniæ: ipotens enim sui est decoris oblita: ut scias inquit Seneca non esse sanos: quos ira possedit: ipsum illorum habitum intuere flagrant emicant oculi irascentiū: multus ore totus rubor est labia quatiūtur: dentes comprimuntur: capilli subriguntur; spiritus stridens est. Gemitus mugitusq;: ut parum explanatis uocibus. Sermo præruptus & complosæ sepius manus: & pulsata humus pedibus: feda uisu & horrēda facies. Deprauantiū se atq; intumescentiū. Achille homerico fœdius: homerus in prima iliados achillē iracundia estuantem scribit. In iurgio aduersus agamēnonem strinxisse gladiū: illius trucidandi cā: sed cū pallas cohibuit. Agmennon quoq; furenter irascitur aduersus eūdem achillē: ob chryseida patri redditam: lege Homerum latissime id totum explicātem: de achille dixit Orati. Inpiger iracūdus inexorabilis: acer. Idem de agmēnone & achille loquens ait: húc amor ira qdem cōiter urit utrūq;. Aiacem ira. Seneca in hanc sniam. Aiacē i mortem egit furor: in furorem ira: nam cū resciuisset quæ fecisset per insaniā incubuit gladio. Insani faciūt uehemētius. Insane dixerunt ueteres cū dicere uellent uehementer.

In sane p uehementer

Propterea qđ insani ut interpretatur. Mar. Varro faciunt omnia uehementer. Summam rem pfecit: narrat homerus in. xy. iliados queādmodū græci fuga cōsternati sūt: utq; hector: cui iuppiter fauebat impetū fecit ad classem græcoꝝ cremandam: cui rei unus potissimū aiax restitit arcens flāmam confodiens troianos incendiarios. Exortās suos ad hostē repellēdū: & ita rem græcoꝝ labentem inclinatāq; restituit: hinc ait apđ Oui. in. xiii. Népe ego mille meo ptexi pectore puppes spem uestri reditus.

Aiax apud Ouidium

Stomacha bundus

Mouere stomachū

Stomacho: indignatione & iracundia: inde stomachosus: & stomachabundus dr indignabundus iracundusq; mouere stomachū significat indignationē bilemq; atq; iracundiā excitare. M. Tul. non illi ut mihi stomachum facerent: quem ego funditus pdidi: sed certe ut facere se arbitrarent.

Fortitudo

Fortitudo est igit in rhetoricis ita diffinit: fortitudo ē rerum magnaꝝ appetitio: & reꝝ humiliū cōtemptio: & laboris cum utilitate rationis ppensio: & alibi fortitudo est considerata periculorum susceptio & laborū perpessio: græci andrian uocāt.

Andria

Spheri. nomen ē philosophi: cuius alibi. M. Tullii. & Quintili. meminerunt. Notiones. cōceptiones & intelligentias: græci notionem uocant ἔννοιαν de qua supra diximus.

Notio

Inuolutam: diffinitionis officium ē ut euoluat inuoluta: explicet implicita: retegat operta. Male olet cenū. Augu. in. i. de ciui. dei pari motu exagitatum exalat Horribiliter cenū: & suauiter flagrat unguentum. Senties: quia exagitatū spirat graueolentiam. Qualis est cum uxore: peripatetici ecclesiasticiq; doctores: iustum necessariumque esse tradūt uti ira aduersus minores: cuius affectus nobis datus est ad coercenda peccata eorum: qui sunt in nostra potestate: ut filiorum: uxoris famulorum: qui arctiore disciplina: ad probitatem formandi sunt: quorum ætas nisi metu cohibeatur: licentia fient deteriores: & ab omne flagicium facinusq; præcipites.

Ira necessaria ad coertionem

dictorum atq; factorum quam partem habent sanitatis? Quid Achille homerico fœdius. Quid Agamēnone in iurgio: nam Aiacem quidem ira ad furorem mortemq; perduxit: nō igit quidem desiderat fortitudo aduocatā iracundiā. satis est instructa parata armata per sese: nam isto mō qdem licet dicere utilem uinolentiā ad fortitudinē: utilem etiam dementiā. Quod & insani & ebrii multa faciunt uehementius: semper Aiax fortis tamen fortissimus i furore: nā facinus fecit maximum cum danais inclinantibus summam rem perfecit. Manus prœlium cū restituit insaniens: dicamus igit utilē insaniam tractata diffinitione fortitudinis: intelliges eā stomacho non egere: fortitudo est igit. aī affectio legi summæ in ppetiendis rebus obtēperans. Vel conseruatio stabilis iudicii i eis rebus: quæ formidolosæ uident subeundis & repellendis: uel scientia rerum formidolosaꝝ cōtrariarumq;: aut oīno negligendaꝝ conseruans eaꝝ reꝝ stabile iudicium: uel breuius ut Chrysippus. nam supiores diffinitiōes erant spheri hominis in primis bene diffinientis: ut putāt stoici: sunt. n. oīno oēs fere similes: sed declarant cōis notiōes alia magis alia. Quomodo igitur Chrysippus. Fortitudo est inquit scientia preferendaꝝ rerum: uel affectio aī in patiendo: ac perferendo summæ legi parens sine timore. Licet eni īsectemur istos: ut Carneades solebat: metuo ne soli philosophi sint. Quæ. n. istaꝝ diffinitionū nō aperit notionē nostram: quā habemus oēs de fortitudine tectā atq; iuolutā: qua aperta: qs est q aut bellatori aut iperatori aut oratori: q̄rat aliqd: neq; eos existimet sine rabie quicq̄ fortiter fecere posse? qd stoici? qui oēs insipientes insanos esse dicunt: nonne ista colligunt? Remoue perturbationes: maxieq; iracundiā: iam uidebunt monstra dicere. Nunc aūt ita differūt sic se dicere: oēs stultos insanire: ut male olere omne cœnum. At non semp cōmoue: senties: sic iracundus non semp iratus est. Lacesse. iam uidebis furentem: quid ista bellatrix iracūdia cum domum rediit qualis est cum uxore: cum liberis cum familia. An tum quoque est utilis. Et igi/

Conturbata mens: iracũda respondent peripatetici: iram moderatã esse debere: tantumq; irascẽdum: q̃tum expediat: statuit.n. deus ut inquit. Lactantius certos limites iræ: quos transcendere nõ licet. Aristo. i. ii. ethico. non facile esse ait determinare: quõ: & aduersus quos & ꝓ quibus & quatenus sit irascendũ. Simulare non dedecet. Seneca in. ii. de ira orator inquit non melior est: qñ iratus est: sed qñ imitatᷓ iratũ. Nã & histriones in ꝓnunciando non irati populum monent: sed iratũ bñ agentes: ubicũq; alieni ai ad nfm arbitrium agendi sunt mõ irã; mõ metũ; modo misericordiã ut aliis incuciamus: ipsi simulabimus & sæpe id qđ

tur aliquid quod conturbata mens melius possit facere q̃ constans: An quisquam põt sine pturbatióe mentis irasci. Bene igitur nostri cum omnia essent in morbis uitia: quod nullũ erat iracundia fœdius iracundos solos morbosos nominarũt. Oratorem uero irasci minime decet: simulare nõ dedecet. An tibi irasci tum uidemur: cum quid in causis acrius & uehementius dicimus. Quid cum iã rebus transactis & pteritis oratiões scribimus: num irati scribimus. Et quis hoc animaduertit. Vicite enim num aut egisse unquam iratum Aesopum: aut scripsisse existimamus iratum Accium. Aguntur ista preclare: & ab oratore quidem melius si modo est orator q̃ ab ullo histrione: sed aguntᷓ leniter: & mente trãquilla. Libidinem uero laudare: cuius est libidinis Themistoclem & Demosthenem profertis. Additis Pythagorem. Democritum. Platonem. Quid uos studia libidinem uocatis: quæ uel optimarum rerum: ut ea sunt quæ profertis: sedata tamen & trãquilla esse debẽt. Iam ægritudinem laudare unam rem maxime detestabilem: quorum esse tãdẽ philosophoꝝ. At cõmode dixit Afranius. Dummodo doleat aliquid: doleat q̃ lubet. Dixit enim de adolescente perdito ac dissoluto: Nos autẽ de constanti uiro: ac sapienti quærimus. Et quidem illã ipsam iram centurio habeat aut signifer: uel cæteri de quibus dici non necesse est: ne rhetorũ aperiamus mysteria. Vtile est.n. uti motu animi: qui uti ratione non potest. Nos autẽ ut testificor sæpe de sapiente quærimus. At etiã emulari utile est obtrectare misereri. Cur misereare potiusquã feras opẽ: si id facere possis. An sine misericordia liberales esse nõ possumus: nõ.n. suscipere ipsi egritudines pp alios debemus: sed alios si possumus leuare ægritudie. Obtrectare uero alteri: aut illa uiciosa æmulatione: q̃

ueri affectus nõ effecissent efficit imitatio affectuũ. Nũ irati scribimus: orator q egit ĩ foro ardẽter atq; acriter: domi scribit sedato aio & tranqllo orationẽ: q̃ actionis exemplar est & archetypon: autumat Pli. posterior posse fieri ut sit actio bona: q̃ non sit bõa oratio: aliud est bona actio: aliud bona oratio. Vincite minus: uerba sunt ex tragedia actii poetæ q̃ dicebanᷓ a ꝑsona irata fortassis ab atreo q̃ cũ ageret esopus histrio ĩ scẽa non iratus agebat sed imitatus iratũ. Actius quoq; cõposuit illa nõ iratus: sed aio tranqllo & sedato: de Esopo histrione tragico & eius patina iã dictũ est de actio quoq; tragediaꝝ scriptore: facta est mẽtio ĩ supioribus q parentibus libertis natus inter colonos pisauꝝ deductus est: a quo & fundus actiãus iuxta pisauꝝ dictus: inscriptitandis tragediis sniaꝝ grauitate uerboꝝ pondere ꝑsonaꝝ auctoritate clarissimus: qm in actii mentionẽ incidimus: repastinãdus locus est ex tertia tusculana: ubi diximus menalippam nomen esse fabulæ actianæ. Nonius uero identidẽ citat actium poetã: in menalippo: mendosos esse codices oĩpnoꝝ nonianos: legẽdũ q; ubiq; ĩ menalippa: nõ me ꝑterit celebrari ab homero menalippũ icetaonis filium: q a priamo pinde cultus est ac unus ex filiis: qđ uidelicet inter troianos uirtute ꝑstaret: qui aliquo tpe pauit armenta: a cuius noĩe autumant q̃dam inscribi tragediã actii menalippum. Ego ob menalippa scriptã eẽ ab actio fabulam autumo: cui titulus sit mẽalippa.

Libidinẽ laudare: destruit q̃ astruunt peripatetici: ex quoꝝ snĩa dictũ est supra: nihil queq̃ si sit libidine siue cupiditate: flagrante: agere posse ꝑclare: noĩe aũt libidinis cupiditas oĩs significatᷓ: & est inculpatũ uocabulum. Salustius in armis & equis libidinẽ habebãt. Egritudinẽ laudare refellit illđ peripateticoꝝ qui dicunt egritudinẽ eẽ utilem utiliterq; a natura constitutã. Dũmõ doleat: hoc in supioribus traditũ est. ex peripateticoꝝ: qđ nunc diluit. M. Tul. stans a stoicoꝝ disciplina. Irã cẽturio: cõcedimus inqt irã utilẽ esse necessariã cẽturioĩ: & bellatoribus sine qua Ari. nihil expugnari posse arbitratᷓ nisi illa acuat anios militares ad res bellicas: & spm̃ accendat. Veꝝ inqt. M. T. cũ de sapiẽte q̃rimus nõ de milite: q ferox est ferme & incõsultus: dicimus hũc affectũ iutilẽ eẽ nec cadere in sapientẽ. Mysteria arcana rhetoricæ disciplĩæ. Cur miserare: ex snĩa stoicoꝝ: q aiũt sapiẽs nõ miserebitᷓ: sed succurret: sed ꝓderit in cõe auxilium natus. Suscipe egritudies: fm stoicos: q dñt misericordiã eẽ ai egritudinẽ ex alieno malo: miseriaq; puenientẽ: eãq; ꝓ uitio sp hũerunt. Obtrectare alteri: zelotypiã significat: q̃ & obtrectatio dᷓ: q̃ egritudo est ex eo: q alter quoq; potiatᷓ eo: qđ ille cõcupiuerit. Viciosã emulation: duplex est emulatio: ut & in laude & in uitio sit hoc nomen: nã & imitatio uirtutis emulatio dᷓ: q̃ ẽ laudis & emulatio est egritudo si eo qđ quis concupiuit: alius potiatur: ipse careat: de quo supradictũ est.

Simulare affectus

Oratio archetypon actionis

Actius tragediographus

Menalippa

Libido

Sapiens nõ miserebitᷓ emulatio

Riuales q̄ Riualitati similis riuales ut docet donatus dicunẗ emuli de mulieribus facta translatione noīs a bestiis: q̄ sitientes:cū ex eodē riuulo haustū petūt in plurimū cōtra se inuicē cōcitanẗ Vlpia. iuriscōsultus ad titulū de aqua quotidiana & estiua. Riuales dici eos ait: qui p eundem riuū aquā ducūt:īter quos sæpe cōtentio est d

Riualitas aquæ usu: utroq; suū esse usum cōtendente:inde riuales dici autumo quasi in unū amorē deriuantes:& de amoris usu cōtendentes:inde riualitas dicta emulatio illa inter amosios morosissima. Angi.cruciari torq̄ri. Mediocritates ma.tāq̄ defectus sint mala quoꝝ mediocritatē pipatetici utilem esse dñt. Quāuis fu.q̄

Sophia tum uis copiose & abundāter. Sapīa græci

Sapientia sophiā uocant:latini sapiam: q̄ est ut a ueteribus phīs definiẗ reꝝ diuinaꝝ & humanaꝝ cāruq;: q̄bus hæ res cōtinenẗ scia: sapientiā

Prudentia ait seneca esse pfectū bōum mentis hūane:

Phronesis prudentiā uero: quā græci phrōesin uocāt

Philoso est reꝝ expetendaꝝ fugiendarūq;: scia ana

phi sapien xagoras:tales democritus: aliis huiuscemo

tes nō pru di hoies sapientes: fuisse dicunẗ nō pruden

dentes tes quia ꝓprioꝝ: cōmodoꝝ ignari incuriosi

Memoria q; fuerunt. Afranius ait sapientiam filiā esse

mater sapi usus & memoriæ significans eā in usu & me

entiæ moria collocatā esse: uersus afranii poetæ: hi sunt. Vsus me genuit: mr̄ pcpit memoriā Sophiā uocant graii uos sapientiā. Quod ē uētis subiectū: signat sapientiā aiumq; sapientis non ita pturbari pturbationibus sicut mare uentis fit pcellosum & undabundū. In oratione ꝓ A. Cluentio: ait mare sua natura trāqllū esse uētoꝝ ui agitari atq; turbari. An improuisum aliquid: ia dictū esse sepe oīa inopinata improuisaq; esse uehemētiora aspioraq;. sed sapiēs sic semp aīo excubat ut ei nihil improuisum accidere possit: nihil inopinatū: meritoq; dicere pōt. Non ulla laboꝝ o uirgo noua mi facies iopiaq; surgit: omnia pcepi. Nimia resecari: aiunt pi

Naturales patetici moderātes esse affectiōes resecādū: affectiones q̄ qd nimiū est & noxiū: stoici uero radicitus extirpāt nec ullas fibras relinquūt: quos cice. secutus pcipit nō circūcidenda hæc eē sed euellenda: & penitus eradicāda: tāq̄ naturalia nō sint ueꝝ ut ait Lactā. hæc natura, lia esse nō uolūtaria oīum uiuētiū rō demōstrat: q̄ hisdem oībus quatiẗ affectibus & ut docet inclytissimus phoꝝ Aristo. Virtutis ē gaudere & doleẗ in quibus oportere & ꝓut oportet: & ꝓfecto qui hūanis affectibus nō moueẗ hō nō est. Te uis.s.eē libeꝝ oi pturbatione: sicut putas esse sapientē. Tot res: infinita sunt milia medelarum: ad morbos corpis curādos q̄ a medicis uberrime tractā tur. Et a Plinio nostro non minus diligēter. q̄ eloquenter. Extrinsecus: opē.s. medici q̄ extrarius est aliusq; ab egroto: medicina uero animi periẗ ab ipso animo. hæc aūt ē phi losophia: de qua dictum est in. iii. cōmentario. In eis: animis: nam ut inquit Salustius animi imperio: corporis seruitio utimur:

Animus p̄ Aristoteles in. vii. politicoꝝ: animus inqt p̄

ciosior cor tiosior est corpore & pecuniis. Externa gr̄a:

pore animi expetunẗ: non autem animus gratia illoꝝ: igitur q̄to animus pstantior est q̄ corpus: tanto diligentius curari debet. Curatio autem est ratio & uirtus: quæ lex uitæ esse dicitur. Et uirtutes recte rationes sunt.

riualitati similis est: æmulari quid habet utilitatis? cum sit æmulantis angi alieno bono: q̄d ipse nō habeat: obtrectantis autem alieno bono quod id etiā alius habeat: quis id approbare possit: ægritudinē suscipere pro experientia si q̄d habere uelis: nam solum habere uelle summa dementia est. Mediocritates autem malorum quis laudare recte possit? quis enim potest in quo libido cupiditasue sit nō libidinosus & cupidus esse? in quo ira non iracundus: in quo angor non anxius: in quo timor nō timidus? Libidinosum igitur & cupidum & iracūdum & anxium & timidum censeamus esse sapientē: de cuius excellentia multa quidem dici q̄s fuse lateq; possint: sed breuissime illo modo sapientiā esse rerum diuinarum & humanarum scientiam cognitiōem q; quæ causa cuiusq; rei sit: ex quo afficitur ut diuina imitetur: humana omnia inferiora uirtute ducat. In hunc tu igitur tanq̄ in mare quod est uentis subiectum perturbationem cadere tibi dixisti uideri. Quid est quod tantā grauitatē constantiamq; p turbet? An improuisum aliquid atq; repentinum. Quid pōt accidere tale: & cui nihil quod hoī eueniẗ re possit. Nā q̄d aiūt nimia resecari oportere: naturalia relinqui q̄d tādē pōt eē naturrale q̄d idem nimiū esse possit: sunt. n. oīa ista ex erroꝝ orta radicibus: quæ euellenda & extrahenda penitus non circuncidēda nec amputanda sunt: sed q̄m suspicor te non tā de sapiēte quā de te ipso q̄rere (Illū. n. putas oīa pturbatione esse liberꝝ: te uis) uideamus quāta sint: q̄ a philosophia remedia morbis aīoꝝ adhibeātur. Est. n. q̄dam medicina certe: nec tā fuit hoīum generi infensa atq; inimica natura: ut corporibus tot res salutares: animis nullā īuenerit. De q̄bus est ēt merita melius: q; corpoꝝ adiumenta adhibenẗ extrinsecus: aīoꝝ salus inclusa in his ipsis est: sed quo maior est in eis pstantia & diuinior: eo maiore indigent diligentia. Itaq; bene adhibita ratio cernit q̄d optimū sit: neglecta multis implicaẗ erroribus. Ad te igitur mihi iam conuertenda oīs oratio est: simulas. n. quærere te de sapiēte: quæris autem fortasse de te. Eaꝝ igitur perturbatiōum quas exposui: uariæ sunt

riæ sunt curationes. Nã neq; oĩs ęgritudo una ratione sedatur. Alia est.n.lugenti: alia miserenti: aut inuidenti adhibenda medicia. Est.n.in omnibus quatuor pturbationibus illa distinctio. Vtrum ad uniuersam perturbationem quæ est aspernatio ratiõis. aut appetitus uehementior: an ad singulas ut ad metum: libidinem: reliquasq; melius adhibeat' oro: & utrum illud ne uideat' ægre ferendum: ex quo suscepta sit ægritudo: nam omnium rerum tollenda omnino ægritudo: ut si quis ægre ferat se pauperem esse: id ne disputes paupertatem malum nõ esse: an hominem ægre ferre nihil oportere. Nimirum hoc melius ne si forte de paupertate nõ persuaseris: sit ægritudini cõcedendum. Aegritudine autẽ sublata propriis rõnibus qbus heri usi sumus: quodãmodo ẽt paupertatis malũ tollit'. sed oĩs eiusmodi pturbatio aĩ placatione abluat'. Illa quidẽ cum doceas nec bonum illud esse. ex quo lætitia aut libido oriat': nec malum ex quo aut metus aut ægritudo. Verũtamẽ hæc est certa & propria sanatio: si doceas ipsas pturbationes per se esse uitiosas nec habere quicquã aut naturale: aut necessarium: ut ipsam ægritudinẽ leniri uidemus: cũ obiicimus mœrentibus imbecillitatem animi effœminati: cũq; eorum grauitatẽ constantiamq; laudamus: qui non turbulente humana patiant'. Quod quidem solet eis etiam accidere qui illa mala esse censent: ferẽda tamen æquo animo arbitrant'. Putat aliquis uoluptatẽ eẽ bonũ: alius autem pecuniam: tamen & ille ab intẽperantia: & hic ab auaritia a uocari põt. Illa ãt altera ratio & oratio quæ simul & opinionẽ falsam tollit & ægritudinem detrahit est ea qdem utilior: sed raro pficit. neq; ẽt est ad uulgus adhibẽda. Quædã aũt sunt ægritudines: quas illa medicina nullo modo possit leuare ut si quis ægre ferat nihil in se esse uirtutis: nihil aĩ nihil officii.n.nihil honestatis. pp mala is qdem angat'. sed alia quædam ad eũ sit admouẽda curatio: & talis quidem quæ possit esse oĩum. ẽt de cæteris rebus discrepantiũ philosophoꝝ. Inter omnes.n. cõuenire oportet cõmotiones animoꝝ a recta rõne auersas esse uitiosas. ut ẽt si nec mala sint illa quæ metũ ęgritudinemue: nec bona quæ cupiditatẽ leticiamue moueant: tamẽ sit uitiosa ipsa cõmotio. Cõstantem.n. uolumus quendam sedatũ: grauẽ: humana oĩa præmentẽ illum esse: quem magnanimũ & fortem uirũ dicimus. Talis aũt nec mœrens nec timens: nec cu-

curatio

Curationes. Curatio ꝓprie medicoꝝ est: aliarũ quoq; rerum. Curatio dr̃ apud Cice. Liuium. Plautũ. Cæteros: sicut autem ad morbos curationum diuersa genera sunt sic & animoꝝ uaria curatio est: sicut nõ omnis egrotatio corporalis una curatione sanescit ita ægritudo animi non una medicina sedatur: asclepiades officium esse medici dici ut tuto: ut celeriter: ut iucũde curet. Alia miserenti: tãquã misericordia uitiũ sit & egritudo ex secta stoicoꝝ: ut sæpe iam dictum ẽ qui negant sapientis esse misereri & ignoscere. Quatuor perturbationibus. Cupiditate & letitia ex duobus opinatis bonis: mœtu & ægritudine ex duobus opinatis malis.

Officiũ medici

Ad uniuersam perturbationẽ: pturbationis nomẽ generale est: q̃ ita diffinit': auersa a recta rõne: cõtra natura aĩ cõmotio: uel breuius pturbatio est appetitus uehementior.

Perturbatiõis diffinitio

Nimiꝝ hoc melius.s.ad cõsolandũ pauperẽ disputare paupertatẽ nõ eẽ malũ: quo obtento: paupere miser dici nõ põt. Heri .i.hesterna disputatione: & significat tertiã tusculanã. Illa qdem.s.sanatio curatioq;. Per se: suapte natura sine appẽdicibus extrinsecus uiuẽtibus. Naturale hoc asserũt peripatetici: uidelicet naturales esse perturbationes: & necessarias: utiliterque a natura mortalibus datas. Cõstantiã laudamus: in tertia tusculana coꝝ exẽpla commemorata sunt & laudata cõstãtia: q obitũ suoꝝ: & casus humanos aĩo æquo subnixoq; pertulerũt. Ille: q putat uoluptatẽ esse bonũ & tanquã bonũ expetendũ. Et hic: q putat pecuniã cũprimis appetendã. Opinionẽ falsam tollit: sensus est: q dã nõ negant mala quæ patimur esse mala: sed fomentis leniunt rõnibusq; do... esse æquo aĩo ferenda: alii altera rõne o... utunt': ut negẽt mala esse q bus affligimur: conanturq; euellere opinionẽ illã tanq̃ fal... & unã: tanq̃ in ægritudine minime eẽ debeamus: cũ id qđ patimur falsa mali opinione nos ĩficiat: ueꝝ illa prior curatio tutior est: & facilior; hæc altera utilior q dem sed difficilior: & quã uulgus: & sensus cõis aspnetur. Nihil in se esse uirtutis: hæc ægritudine laborãs alcibiades: afflictabat': cũ in eo Socra. nihil uirtutis nihil honestatis esse demõstraret: hãc ægritudinẽ signauit Persi. cum ait: uirtutem uideãt: intabescantq; relicta: tali homini alia q̃ superior est adhibẽda medicina: quæ possit esse cõis omnium philosophorũ: licet illi de aliis rebus sicut medici: sæpe inter se dissideãt atq; discordent. Cõmotiones aĩoꝝ: diffinitio est pturbationũ. Mœtũ ægritudinem q;: perturbationes. alterã de futuro malo: alterã de opinato præsenti malo. Cupiditatẽ lætitiã: perturbationes: alterã de futuro bono: alterã de præsenti bono. Nec mœrens: ad ægritudinem refertur. Nec gestiens: ad

piens:nec geſtiens eſſe quiſquam pōt. Eorū .n. hæc ſunt qui euentus humāos ſuperiores quā ſuos aios eſſe ducūt. Quare oium philoſophorū ut ante dixi una ratio eſt medēdi ut nihil quale ſit illud qđ pturbet aium:ſed de ipſa perturbatione dicendū. Itaque primū in ipſa cupiditate. cū id ſolū agiť ut ea tollať non eſt quærendū bonum illud nec ne ſit quod libi dinem moueat. ſed libido ipſa tollenda eſt. ut ſiue ꝙ honeſtum eſt id ſit ſummum bonum. ſiue uolupras ſiue horum utrunq; coniūctum:ſiue illa tria genera honorum. tamen etiam ſi uirtutis ipſius uehemē tior appetitus ſit:eadem ſit omnibus ad deterrendū adhibenda oratio. continet autem ſedationem animi humana in cōſpectu poſita natura quæ quo faci lius expreſſa cernať:explicanda eſt oratione cōmunis condicio. lexq; uitæ. Itaque non ſine cauſa cum Oreſtem fabulam diceret euripides primos tres uer ſus reuocaſſe dicitur Socrates. neq; tam terribilis ul la fandi ratio eſt:neq; ſors. neque ira cælitum inuen tum malum. qđ non natura humana patiendo hæc efferat. Eſt autem utilis ad perſuadēdum ea quæ ac ciderunt ferri & poſſe & oportere. enumeratio eorū qui tulerunt. & ſi ægritudinis ſedatio. & heſterna di ſputatione explicata eſt:& in cōſolatiōis libro. quē

An paſſio ſit uetus uerbū | lætitiā referēdū eſt. Hæ paſſiones:recētioribus ſcriptoribus potiſſimūq; eccleſiaſticis:in crebro uſu eſt:paſ ſio & paſſiones pro morbis & pturbationibus:q̄ græcæ dicunť: πάθη:ueꝝ ethnici ſcriptores illi emuncti:& terſi hac dictione abſtinēt:perinde ac paꝝ pba latinaq;. Nō liuius:nō Quint. nō Pli. nō Celſus:nō q̄ſpiā ex il

Neoterī coterō uo cabulū paſſiōis | la cohorte ſcriptoꝝ claſſicoꝝ hoc uocabulū uſurpat:nō columē eloquētiæ Cice. q pturbationes identidem nominitat nuſq̄ niſi hoc in loco paſſiones:quo circa exiſtimo hic quoq; legendū eſſe pturbationes:qua dictio ciceroīana eſt:cū paſſionis uocabulū ſit neotericoterō:q̄uis teſte Auguſt. expſſius ex græco uerbo: πάθον ducať paſſiones q pturbationes:apud Plin.

ſapiēs ſupra fortunā | noſtrū in. xx. ſic paſſim legiť:illitū quoque paſſionibus uētris eaꝝ pdeſt:ſed cū id uocabulū maieſtati plinianæ paꝝ cōuenire uideať:ita eruditi corrigūt:& ſic ueteres codi ces ſcriptū habēt illitū quoq; e paſſo uentri eaꝝ prodeſt:tu quoq; ſi alicubi uſq̄ apud Ci. inueneris paſſiones obeliſco eā dictionē cōfodito. & pturbatiōes cū aſteriſco ſubſtitue.

Euētus ſupiores:q ſuperanť a caſibus hūa nis:ſuccūbūtq; rebus aduerſis:ſapiētis autē aius ſupra fortunā nō infra collocatus ē:& celſa tutus ab arce deſpicit humanos caſus.

Vt nihil quale:dolet q̄ſpiam ex podagra: mœret ex natura pr̄imonii:cupit ſitiēter diuitias:ad aium pturbatū huiuſce hois ſanā dū nihil eſt dicendū ꝙ podagra non ſit ma lū. ꝙ amiſſio pr̄imonii nō ſit mœrēda:ꝙ di uitiæ tanq̄ bonū nō ſint appetēdæ:ſed tollē dæ ſunt ipſe pturbationes:dicendūq; de per turbatione ipſa:uidelicet:de dolore:de cupiditate. & ſimilibus:quæ aium pturbant:& hac curatione utendū:ut doceas aium eſſe auocādū a cōmotionibus:& in ſedatione:ac tranqllitate cōtinendū. Quod libidinem moueat:ut auꝝ argentū:gēmæ:forma muliebris. Quod honeſtū. ut ſtoici dicunt.

Siue uolupras. ut Epicu. & Ariſtippus. Si ue bonū utrūq;:ut dinomachus & calipho q uoluptatē cū honeſtate copularūt. Siue illa tria genera. ut Plat. & Ariſtot. q ſummū bonū conſiteri dicūt ex bonis ai:corporis:& fortunæ cōmixtis:maxima aſſerētes eſſe bo na ai. ſecūda corporis:externa tertia. Virtu tis uehemētior appetitus. adeo intēperantia uituperāda eſt. & oē ꝙ nimiū repꝛ̄nſibile:& uirtutis uehementior appetētia cadat inuitiū:ex quo eſt illud oratianū. Inſani ſapiēs nomē ferat æquus iniq;:ultra q̄ ſatis eſt uir

natura no uercať ho mini | tutē ſi petat ipſam. Humana in cōſpectu na. efficax aioꝝ medela ē ſalutariſq; curatio explicare qualis ſit hu mana cōditio:q̄ fluxa fragiliſq; ſit natura mortaliū:quēadmodū hoie nihil eſt miſerius:cui parens reꝝ natu ra nouercať. De hois miſeria. Pli. Aug. Cice. Sene. Copioſiſſime ſcriptitarūt. Oreſtē fabulā. euripides cōdi

De euripi de dignū ſcitu tri duo tres uerſus ef ferre reuo caſſe intē perāter doluit ex obitu filie | tor tragœdiaꝝ apud græcos clariſſimus fecit fabulā de oreſte matricida:q res eſt i triuialibus ludis celebra tiſſima cuius primi tres uerſus ſunt hi. latinitate donati a M. T. ut multa cōſimilia:quos cū audiret ſocrates reuocaſſe ferť. repetiſſeq; ob elegātē ueraq; ſniam de euripide illud dignū annotatu:ꝙ athenieſibus poſtulantibus:ut ſniam q̄dā tolleret e x tragœdia pgreſſus in ſcenā dixit:ſe ut athenienſes doceret:nō ut ab eis di ſceret fabulas cōponere ſolere. idē cū apud alceſtidē poetā q̄rereť:ꝙ triduo uix tres uerſus maximo ipenſo labore deducere potuiſſet. atq; is ſe cētū p facile ſcripſiſſe gloriareť. ueꝝ hoc inqt intereſt. Inter tuos uerſus & meos. ꝙ tui intra triduū pibunt. mei in oē tp̄s ſufficient. Neq; tā terribilis. uerſus ſunt euripidis. q̄bus ſignificat nihil eſſe tā terribile tāq; horrendū malū qđ humana natura ppeti nō q̄at. Fandi. alias loquendi mō tollerādi & intollerādi. iuſti iniuſti. pūerbialis eloquutio. ſicut apud Vir. memores fandi atq; nefandi.

Ira cælitū. ſic Vir. Triſtius haud illis mōſtrū nec ſeuior ulla peſtis. Et ira deū ſtygiis ſeſe extulit undis. Ef ferāt. uincāt ſubdāt ſepeliāt:efficere. n. eſt ad ſepulturā ferre. unde efferri dicunť mala q̄ patiēdo uincimus. & quaſi tumulamus. & ita hic ſubtiliter poſitū eſt. alias efferre ſignificat. extollere. erigere. differre. polyſemū. n. uerbū eſt. Reuocaſſe:ut repetereť iterareturq; ita Pli. in epi. memini quēdā ex amicis. cū lector quædā pperā pnūciaſſet. reuocaſſe & repeti coegiſſe. Enumeratio eo. utilis curatio eſt. dū uolumus pſuadere ea q̄ accidūt eſſe æquo aio ferēda enumerare eos. q talia fortiter cōſtāterq; tulerūt. potiſſima. n. ſunt exēpla ad pſuadēdū. q̄bus ita pollēt romani ut rōnibus græci. Heſterna diſputatione. tertiā tuſ. intelligit qua di

ſputatum

sputarū latissime est de ægritudine sedāda tollendaq;. In mediū moerore: dum adhuc recens erat dolor: & crudū uulnus de obitu filiæ tulliolæ. Nō.n.sapientes: hoc p parentesim insertū: significat aūt se nō sapientem fuisse in morte filiæ æquanimiter ferenda: doluit.n. intēperanter & insolabiliter: cū sapiēs ipertur batus maneat: nec ullo dolore afficiat: sitq; eius animus: ut mūdus supra lunā defecatus serenus tranqllus. Ad recētes quasi tu mores. subscribit huic sniæ elegās illa pliniana ex epistolis snia his uerbis explicata: ut.n. crudū uulnus medentiū manus reformidat: deinde patit; atq; ultro reqrit: sic recensai dolor cōsolationes reiicit ac

Recens dolor asperna fomēta uulnus hiat intēpesta cano

in medio: non enim sapientes eramus; moerore: & dolore conscripsimus. quodque uetat Chrysippus ad recētes quasi tumores animi remedium adhibere: id nos fecimus: naturæque uim attulimus: ut magnitudine medicine doloris magnitudo concederet. sed ægritudini de qua satis est disputatum finitimus est metus: de quo pauca dicēda sunt. est.n. metus: ut egritudo præsentis: sic ille futuri mali. itaq; nōnulli egritudinis partē quandā metum esse dicebant. Alii aūt metū præmolestiā appellabant. qđ .n. quasi dux consequentis molestiæ. quibus igitur rōnibus instantia ferunt eisdē contēnunt sequētia: nā uidendū est in utrisq; neqt humile: summissum: molle: effœmīatum: fractum abiectumq; faciamus: sed q̄q̄ de ipsius metus inconstātia: imbecillitate: leuitate dicendū est: tñ multū prodest ea quæ metuuntur ipsa contēnere. Itaq; siue casu accidit: siue consilio p̄cōmode factū est: q eis de rebus q̄ maxīe metuuntur de morte & de dolore: primo & p̄ximo die disputatū est. Quæ si probata sunt. metu magna ex parte liberati sumus. ac de maloꝝ opinione hactenus. Videamus nunc de bonoꝝ. i. de lætitia & de cupiditate. Mihi quidē in tota ratione ea quæ pertinēt ad animi perturbationē. una res uidet causam continere: oīs eas esse in nostra potestate. omnis iudicio susceptas. omnis uolūtarias. Hic igit error est eripiēdus: hęc detrahēda opinio: atq; ut in malis opinatis tolerabiliora. sic in bonis sedatiora sunt efficiēda ea quæ magna & lætabilia dicunt atq; hoc quidā commune malorum & bonoꝝ. ut si iam difficile sit psuadere nihil earum rerū. quæ pturbēt aīum: aut in malis: aut in bonis esse habēdū. tñ alia ad alium motū curatio sit adhibenda. aliaq; ratione maleuolus. alia amator. alia rursus anxius. alia timidus corrigēdus. atq; erat facile sequētē eā rōnē, quę maxime probat

refugit: mox desiderat: & uehenter admotis acqescit. Oui. quoq; snialiter canit: qs matrē nisi mentis inops in funere nati flere uetet: nō hoc illa monenda loco est. Quinetiam a papinio statio i.ii. siluaꝝ dictū ē oppido q̄ decenter. Abruptis etiā nūc flebile uenis uulnus hiat: magnæq; patet uia lubrica plagæ. Cū iam egomet cantus & uerba medētia seuus cōsero: tu plāctus lamētaq; fortia mauis Odistiq; chelim surdaq; auerteris aure: Intēpesta cano. supra dixit. M. T. erat in tumore aius: & oīs in eo tentabat curatio: sed sumēdū tēpus est nō minus in aioꝝ morbis: q̄ in corpoꝝ. Naturæ uim: dū uidelicet nō expectaui: ut dolor tempore sedaret admitteretq; medelas: nā dū dolor est ictusq; recens medicina succubit: cū alioq magnitudo doloris superet tempestiua medicia. Moetu p̄molestiā: quasi anticipationē molestiæ: nam cū sit moetus opinio ipendentis mali: prius torquet: q̄ malū aduenerit: unde merito p̄molestia nūcupat: q̄si breuius duxq; molestiæ futuræ. Instātia: p̄sentia. instās tps grāmatici p̄sens dicūt. istantia āt siue pñtia mala ptinent ad ægritudinē; sequētia siue futura ad moetū. In utrisq;: & i pñtibus malis: & in cōsequentibus. Primo & p̄ximo die. in prima tusculana disputatū est de cōtemnenda morte: i secūda de tolerādo dolore moetus aūt mortis & doloris oium maxius acerrimusq; est: quo liberati cætera minus metuent. De bonoꝝ. s. opinione. Vna res uidet causam cōtemnere: hic est cardo rerum hoc caput: hic uertunt oīa: in hoc tota causa cōsistit: ut doceamus pturbatiōes esse uolūtarias & nostro iudicio suscipi. Ideoq; i nostra potestate esse: ut eas ponamus cū libet hoc qdem asserūt stoici: sed peripatetici: cōtendūt affectus esse naturales nō uolūtarios: qđ & sensus cōis probat: & uiuentium rō demōstrat: q hisdē oibus affectibus quatiūtur: qs.n. ex uolūtate moeret? qs ultroneus metuit: gaudiū quoq; & cupiditas ex instinctu naturæ p̄ueniūt: si uera esset ista p̄positio: uolūtaria hæc esse. Cōsectariū esset: ut i nobis esset illa deponere: & sumere cū uellemus: sed Cice. tanq̄ stoicus id conat asserere quod peripateticoꝝ doctrina subneruat. Maloꝝ & bonoꝝ: oium perturbationū quaꝝ duæ de opinatis malis sunt totidē de opinatis bonis. Quæ perturbent aium: stoici dicūt mortē dolorem: nō esse mala. Diuitias & uoluptates nō esse bona: qđ persuadere uelle difficillimū est: & repugnās cōi mori & sensui. Ad alium motum: ad aliā perturbationem: nihil.n. aliud est perturbatio: q̄ turbidior motus a ratione auersus. Alia curatio: imperitoꝝ medicoꝝ est ad uarios oculorum morbos eōdem uti collyrio: ad uarias ægrotationes una uti medicina: sed sicut bonus medicus alia curatione utit in podagrico: alia in pleuretico: alia in aliis morbis. sic philosophus pro uarietate perturbationū uarias cōparat medelas atq; fomenta. De bonis & malis: sm stoicos: qui id solum bonum esse uolunt: quod sit honestum: id solū malū

Præmolestia

Instās pñs

Cardo rerum

An naturales sint affectus

Imperitus utit codē semper collyrio

de bonis & malis negare unquam læticia affici posse insipiētem: quod nihil unquam haberet bōi: sed loquimur nunc more cōmuni: sint sane ista bona q̄ putantur honores. diuitiæ: uoluptates: cæteraq;: tamen in eis ipsis potiundis exultans gestiensq; lętitia turpis est. Vt si ridere concessum sit uituperetur tamen cachinatio: eodem. n. uitio est effusio animi in læticia: quo in dolore contractio. Eadēq; leuitate cupiditas est in appetendo: qua læticia in fruendo. Et ut nimis afflicti molestia: sic animi elati lętitia iure iudicantur leues. Et cum inuidere ægritudinis sit malis autem alienis uoluptatē capere læticiæ: utrūq; imanitate & feritate quadam proponenda castigari solet. Atq; ut confidere decet: timere non decet: sic quidem gaudere decet: letari non decet. Quoniam docēdi causa a gaudio læticiam distinguimus. Illud iam supradiximus: fieri contrationē animi recte nūquā posse elationē posse. Alter. n. Neuianus ille gaudet hector. Letus sum laudari abs te pr̄ a laudato uiro. Aliter ille apud Trabeā. Lena delinita argēto nutum obseruabit meum. Quid uelim? quid studeam aduenicns digito impellam ianuam. Fores patebūt. De improuiso Chrisis ubi me aspexerit. Ala-

Cachinus

quod turpe: reliqua adiaphora. i. indifferentia: & in meditullio boni maliq; esse contendūt: ex quo dogmate insipiens negat̄ lætitia affici posse: qm̄ particeps boni esse nō potest: sapientia. n. cum insipientia non copulat̄ & ita qui nō est sapiens etiam si exuberet diuitiis: uoluptatibus: honoribus: lætus: æ gaudens dici non poterit qm̄ hæc in bonis non sunt apud stoicos. Vituperetur cachinatio: cachinus dicitur solutus: & immodicus risus: qui repræhensibilis est: quo ut ait Catullus: nulla res ineptior est: hinc præcipit Seneca: ut risus sit sine chino: uox sine clamore: uetustas dici uoluit cachinum: non de risu tm̄: sed & sono uehemētiore Catullus: Procedunt leuiterq; sonant clangore cachini: sic & cachinare: sonum uehementiorem ædere significat: actius seua sonando crepitu clangentes cachinant: qdam risum continere nō possunt: unde danda est illis uenia: ut inqt Aristo. qui risum cohibere conati cumulatissimum emittūt quod accidit Xenophonti. Risus & leticiæ affectus in splene est ut medici dicunt & memorat. Lactant. Pli. quoq; in. xi. ait sunt q putent adimi risum simul homini exemplo liene: intēperantiam q; ioci. Constare lienis magnitudine: hinc illud Persianum. Sed sum petulāti splene cachino: quintus quoq; serenus sic scribit: splē tumidans nocet & risum tamen addit ineptū dicitur exectus faciles haurire cachios: perpetuoq; euo frontem præstare serenam. Splenem autem & lienem pro eodem uiscere accipi satis notum: unde splenici & lienosi dicti: quorum affectus est lien: sensus est: sicut effuse ridendum non est: ita effuse & intemperanter non esse letandum in læticia: nec in dolore: imodice mœrendum. Cōtractio: tristicia: & afflictio. Inuidere ægritudinis: supra dictū est q̄ ægritudini inuidentia subiicitur: quæ letatur ex alienis malis: torquet̄ ex alienis bonis: hinc Ouidianū illud intabescitq; uidendo successus hominum carpitq; & carpitur una. Confidere decet: uerbum hoc confidere: των μεσων est in bonam partem accipitur & in malam hic in bonam: ut apud Vir. & afflictis melius cōfidere rebus. Confidentia pro temeritate: & audatia usurpatur. Pacuuius. Grandem atq; atrocem coerce confidentiam. Gaudere decet: tanq̄ gaudium sit honestum: læutia: turpis: stoici: quod & ante dictum est: gaudium in sapiente esse dicunt: læticiam negāt dicitur aūt illud gaudium: cum animus ratione mouetur placide atq; constanter: hunc locum allegat nonius: docens lætari & gaudere inter se distare. Contractionem animi: In mœrore & ægritudine. Elationē: In gaudio & læticia. Aliter gaudet: honesto. s. gaudio. Neuianus hector: a neuio poeta introductus. Lætus sum laudari: uerba Hectoris apud Neuium poetam letantis se laudari a patre priamo laude digno: ea. n. uera laus est: quæ ab eo proficisci. tur: qui ipse uixerit in laude. In epistolis ad Catonem: ait lætus sum laudari me inquit Hector: opinor apud Neuium abs te pater laudato uiro: ea est. n. profecto iucunda laus: quæ ab his proficiscitur: qui ipsi in laude uixerunt. Seneca. xyiii. epistolarum. Laudatum uirum interprætat̄ laude dignum: his uerbis: cum tragicus ille apud nos: ait magnificum est laudari a laudato uiro laude digno ait. Aliter ille. Elatione indecora: & turpi læticia. Apud trabeam: nomen est poetæ; cui inter comicos octauum locum assignat feditus: qui sic ait: loquens de poetis comicis. Turpilius septimum: trabea octauum obtinet. Ma. Tullius aliubi usurpat uersiculos trabeæ: qui ait libro secundo de finibus: omnia & ille apud trabeam uoluptatem animi læticiā nimiam dicit eandem quam ille cecilianus: qui omnibus læticiis lætum se esse narrat. Lena delinita: uerba sunt amatoris: qui a trabea inducit̄ amans chrysidem meretricem: cuius amore. ut facilius potiatur: lenam argento demulcet: & leticia gestiens hæc secum loquitur: lenas autē: & lenones infames esse demonstrat iurisconsultus: uenus prima ut in historia sacra continetur artem meretriciam instituit auctorq; mulieribus in Cypro fuit ut uulgo quæstum corporis facerent. Diminutiuum lenonis est lenunculus & lenulus. Plautus teugero lenunculū idē in penulo. ita ut cœpi dicere lenule de illa pugna: apud Plau. in asinaria. len. a omnis lenocinii docta & perita artes lenonias scire explicat & decenter. Digito impellā ianuam: mira eloquentia: qua hyperbole expræssissima est: nam uno digito nihil minus dici potest cōsimile est illud terentianū: qui mihi nunc uno digitulo fores aperis fortunatus: ne tu istas faxo calcibus sæpe insultabis frustra. Alacris: festina & lætabunda: quidam enim alacrem dici putant. quasi alis acrem tāq̄

festinum

Xenophōrus risus i cōtinēs risus in splenē splē liē idē lienosi
cōfidere
cōfidētia

Lætus sū laudari
Laudatus laude dignus
trabea cōicus
Lenones
Lenæ famosi ars meretricia a uenere lenulus lena plautina

festinum & properum: supra de alacri: & alacritate dictum est. Quam hæc pulchra: hæc cicero. Ipse: amator. Fortuná ipsam: nihil dici potest elatius: nihil per hiperbolé expressius: q̃ ut præ nimia læticia dicat: q̃spiam q̃ fœlicitate sua ãteibit ipsam fœlicitatem: q̃ fortunis suis antecellet ipsam fortunam: in cuius manu sita est beatitas: & quæ uitam mortalium regit: talia autem apud trabeam dicit iuuenis amator in modica læticia exultans. Flagitiosi: facinorosi: & scelesti: nam flagitium: auctore Dõato dicitur res flagitatione: hoc est increpatione digna. Inflámata omnia: uix inuenit̃ q circa aphrodisia hoc est uenerias uoluptates sit téperatus: cum appetitio illa sit concitatissima: & difficilius sit: ut inquit Heraclitus uoluptati q̃ ire repugnare: hec uoluptas ut autumat. Plato libro. yi. de legibus ardentissimo furore. Et maxima petulantia hoíes urit & agitat. Ergo pro miraculo: id reperit̃ exemplum. Iccũ tarentinũ nullam unquam uenerem cognouisse: qđ & de chrisone astylo: & diopompo traditũ est: uerum qđ ille cupenius oratianus. Nolim laudarier inquã sic ego. Amor tantæ læuitatis: magnus deus est amor: ut inquit Plato in symposio: & apud homines deosq̃ mirãdus: græcæ dicitur eros: q̃a ut interprætatur idem Plato in cratilo influit extrinsecus p̃ oculos: ex quo illud propertianũ si nescis oculi sunt í amore duces: mollissimus é: pulcherrimus: fortissimus: beatissimus. Contra quidam uituperantes: amorem turpem. noxium: impoté tem dicũt: uaticiniũ apollini: mysteria dionysio. Amatorium furoré amori tribuimus ut ab eodem platone in phedro proditũ é. Est deus amori contrarius: quem anterota nominát: qui ita amorem fugat: ut ille conciliat. Amorem figurat pinnatum: & uolaticum: q̃a nihil amantibus leuius nihil mutabilius inuenit̃: qui ut inquit Plautinus amator maritimis motibus agitantur: & ut eleganter expræssit. Propertius. s. alterna q̃ñ iactamur in unda nostraq; nõnullis permanet aura locis: puer fingitur: quia puerilibus moribus & leuitate præditi sunt amatores. & sine sensu uiuunt: nec plus sapiunt q̃ pueri. Apud Properti. uersus est retrãctandus: ex secundo libro. In elegia de amore. qui sic legitur. si puer es alio traiice tela tua: explanationẽ lege in cõmentariis meis. Verum in alia me nunc q̃ prius opinione esse confiteor. Et. n. superuacuus: foret in studiis longior labor si nihil liceret melius inuenire præteritis. nam & Hippocrates clarissimus medicorũ. uidetur honestissime fecisse. qui quosdam errores suos ne posteri errarent confessus est. & Mar. Tul. non dubitauit Catullum atq; lucullũ. sic. n. libri ab eo editi appellantur. aliis postea scriptis emendare. & Augustinus non erubuit libris retractionum repastinare libros iam editos. Dixi dum cõmentarios propertiãos cuderem legendum esse. si puer es. nunc assero corrigendum. si par est. pro si puer est. ut sic sensus nitidus. & speciosus. Si iustum est & æquum traiice o cupido sagittas tuas. ad eos feriendos. qui intacti sunt. & resiliunt: ab illecebris cupidineis. me. n. qui tibi mancipatus sum. Iampridem & addictus. turpe est amplius percuti figiq; spiculis tuis. Tantæ læuitatis. qui amat non plus sapit q̃ puer. Amori accedunt. ineptia stulticia temeritas icogitãtia: cupiditas. petulãtia. multiloqũ & pauciloqũ sicuti graphice scribit Plau. in mercatore. Qué cecilius deum. Cecilius poeta comicus. Amorem non solum deum. sed summum supræmumq; esse censet. quod & Plato autumat in hanc sententiam ait Seneca in hyppolito. Deum esse amorem turpi seruitio fauẽs finxit libido. quoq; liberior foret titulũ furori numinis falsi addidit. Idem in octauia. de amore hæc scitu digna & memoratu tradit. uolucrem esse amorem fingit immitem deum mortalis error. armat. & telis manus arcusq; sacrosq; istruit sceua face. Genitumq; credit uenere. uulcano satum. ius magna mentis blandus atque animi calor amor est. Iuuenta gignitur. luxu & otio. nutritur inter læta lo: tunæ bona. Cui manus sit: in potestate amoris. & manu est ut inquit Cecilius. facere de mentem. facere sapientem. quem uelit. nam ex amore insaniunt homines. ex amore sapiunt. Nam ut inquit Plato. nullus adeo ignauus est. quem amor non inflammet & ad uirtutem diuinum reddat: ut uiro fortissimo par accedat. In morbum iniici. qui amat in morbo est. & eo quidem grauissimo. ideoq; apud Plautum in cistellaria dicitur. amor morbus est. loquitur puella nomine gymnasium bono animo esto. erit isti morbo melius: subiungit silenium. confidam fore si medicus ueniat. qui huic morbo facere medicinam potest. idem in trinummo. Amor inquit mores hominum moros & morosos efficit. ubi per annominationem. mores mori dicuntur. stulti & fatui. moros. n. græcæ stultus dicitur. unde moriones nominantur. & morari prima longa significat insanire. Quem contra. amor ille suauissimus est ut inq̃t Plau. qui est mutuus. ubi qui amat redamatur. quod oppido q̃ rarum est fœmine. n. rarenter uere amant. sed ut inquit lena plautina. amare se simulant. neq; ulla mulier habet cordolium.

Experi. desiderari. Accersiri. uocari. in hác sñiam ait Persi. Quidnã igit̃ faciã. ne nunc cũ accersos & ultro supplicet accedã? qđ ex illo terẽtiano trãscriptũ ut̃. qđ igit̃ faciã adeã an nõ eã. ne nũc qdé cũ accersor ultro.

cris obuiam mihi ueniet complexum exoptans meum. Mihi se dedet. Quam hæc pulchra putet ipse iã dicet. Fortunam ipsam anteibo fortunis meis. Hæc læticia quam turpis sit: satis est diligenter attendentem penitus uidere. Et ut turpes sunt qui afferunt: se læticia: tum cum feruntur uenereis uoluptatibus sic flagitiosi qui eas inflammato animo concupiscũt totus uero iste qui uulgo appellatur amor: nec Hercule inuenio quo nomine alio possit appellari tantæ leuitatis est: ut nihil uideam: quod putem conferendum. Quem Cecilius deum qui non summũ putet: aut stultum: aut rerum esse imperitũ existimet. Cui in manu sit: quem esse dementem uelit. Quem sapere. quem sanare. quem in morbum iniici. quem

Flagitiũ
Appetitus ueneris ardentissimus
Iccus ignarus rei ueneriæ
Magnus deus amor
Eros
Amatorius furor
anteros
Amor alatus
amor puer
retractio uersiculi ꝓpertiani
Hippocrates errores suos confessus
Augusti. repastinauit opera sua
Vitia amoris
cecilius comicus
Seneca de amore
Amor morbus
Mores mori
mori moros stultus
morio
Morari
Amor mutuus suauissimus

O præclarã:cum ironia legendum:pronũciandumq; est. De comedia loqtor. Inter ueteres quæsitum ẽ
an comedia sit poema propterea quod serpit humi. Quod sermo merus:uerba quotidiana. Character hu/
milis est. hinc illud Oratianum:idcirco qdam comedia necne poema esset quæsiuere:quod acer spiritus ac
uis:nec uerbis:nec rebus inest. Nulla est oino:tanq̃ q probant flagitia iuitant ad flagitiosa poemata cõden
da:sicut apud eos q improbant nullo in honore sunt lasciui poematis conditores:nulla ergo ait Cicero eẽt
comœdia:& nulla theatrica opprobria si nos talia non probaremus:uerum ut inqt Aug. artẽ flagitii discũt
ex ludis scenicis:dum flagitiosissimæ cõsue
tudinis uitiis oblectanť. hinc apud Terẽ. fla
gitiosus adolescens ex tabula picta inspecta
adhibet patrocinium turpitudis suæ. In ca/
q; se iactat imitari deũ. Ego inqt homuntio
non facerẽ id quod deus:ego uero illud fe/
ci ac lubens:& hæc sunt scenicoꝝ flagitia lu
doꝝ:comœdiæ.s.& tragœdiæ:quæ ageban
tur in spectaculis multa rerũ turpitudie:&
si nulla uerborũ obscenitate cõpositæ:quas
ẽt inqt August. iter studia quæ honesta ac li
beralia uocanť:pueri legere & discere cogũ
tur a senibus. Hierony. in expositione de fi/
lio prodigo:sacerdotes inqt dei omissis euã
geliis uidemus comœdias legere amatoria:
bucolicoꝝ uersuum uerba cantare:qđ in de
cretis canonicis. Dist. xxxvii. repetitum ẽ. Itẽ
Di. lxxxxi. præcipiť ne laudes iouis psonent
in aure põtificis. Princeps argonautaꝝ:Ia/
sonem itelligit:q in tragœdia medea:uerba
hæc dicebat ad medeã quã expulerat:signi
ficat aũt tragœdiã opinor ennii cui titulus ẽ
medea:de qua in prio de finibus sic scriptũ
legimus qs tam inimicus pœne noi romano
est:q ennii medeã:aut antiopã Pacuuii sper
nat:aut reiiciat:euripides apud græcos scri/
psit medeã:apud nostros extat medea sene
cæ:grãmatici idẽ eidem citant Enniũ & acti
um poetas in medea. Tu me amoris:dicun
tur hæc ex psona Iasonis ad medeã:quæ il/
li merita sua exprobrabat:q; ut refelleret dicit:se ab illa amoris magis q̃ honoris gratia seruatũ esse. Excita
uit icendia:in hanc snia maro:sæuus amor docuit natorum sanguine matrem commaculare manus. Crude
lis tu quoq; mater. Notissima sunt illa:quæ medea ob amorem & uecors factitauit:quæ flãmis coronalibus:
deussit nouam nuptã una cũ regia qđ latissimæ a nobis explicatum est in primo apuleii cõmentario. Apđ
alium poetam:fortassis actium significat:q & ipse medeam scripsit. Illum. s. iasonem. Quis plus pollet:
nimirũ plus pollet postq; amor:q̃ pater:q̃ legas:q̃ reliqua oia. Nihil. n. potentius:nihil cõcitatius est amoris
ui & ipotentia:q̃ non solum mortales uincit:sed & imortales debellat:hinc Oui. de amore:tu superos. Ipsũ/
q; iouem tu numina ponti uicta domas:ipsumq; regit:q numina terræ tartara qd cessant. Ipsum uidemus
iouem. carmibus poetarũ. Iuppiter amator maximus adulterq; describitur. quem tradunt cũ alcumena cum
semele. Cũ antiopa:cũ læda:cũ danaæ:cum europa:cum aliis prope ifinitis. cõcubuisse. Tertullianus i apo
logetico ait iouem sed esubantem in sororem fuisse ubi subantem itelligi uult pro libidinantem & rei uene
riæ ihiantẽ:super quo uerbo i annotationibus plura:id ẽ poetas deoꝝ dedecoratores esse dicit:qm̃ eos faciũt
adulteros & scortatores. Amorem negãt stupri esse. Plato amorẽ pconio laudis extollit:atq; duas esse ue
neres. Geminos quoq; amores. Alterũ turpẽ & beluinũ atq; uulgarẽ alteꝝ honestũ:cœlestem atq; ptiosum:q
amantẽ pariter atq; amatũ uirtutis curã studiũq; suscipere cogit:cuius sectatores:nullas ad turpitudinẽ stiu/
lis illiciunť:hic amor nõ formã corporis diligendã admonet. sed pulchritudinẽ ai exosculandã. q uirtutes
amatoribus suis cõciliat de quo & nos oli lusimus. quodã idilio amatorio utrũq; amorem uersibus elegia/
cis differtãtes. nũc Cic. culpat phos. q amorẽ negãt stupri eẽ. sed amicitiæ conciliatorem. qđ secus uř. Cũ nul
lus amet deformem. sed forma corporis maxime alliciať. Plato i symposio. De amore uulgari loquens amat
inqt fœminas non miusq̃ masculos. & corpora magis q̃ aios. Aristo. quoq; lib. octauo æth. amator inqt aspe/
ctu gaudet amati. hic aũt obseqo amoris. desinẽte uero ætatis flore. & amicitia frequẽter desinit. nam huic as
pectus nõ amplius iucũdus est. illi aũt non præstatur obsequm. In qbus cõcessi amores. Socra. Plato. Xeno/
phon. & uniuersus ille phorum cœtus. masculorũ amores cõmendant. fuerũq; apud græcos concessi liberi/
q; amores adolescentuloꝝ. imo ut auctor est. M. Tul. i libris de rep. probro erat adolescentibus græcorum. si
amatores non haberent. Ser. grãmaticus ait de cretensibus accœpimus qđ in amores puerorum itemperãtes
fuerunt

cõtra amari:quem expeti:quem accersiri. O præcla
ram emendatricem uitæ poeticam:quæ amorem fla
gitii leuitatis auctorem in concilio deorum collocã
dum putet. De comœdia loquor:quæ si hęc flagitia
non probaremus. nulla esset omnino. Quid autem
ex tragœdia princeps ille argonautarũ. Tu me amo
ris magis quam honoris seruasti gratia; Quid ergo:
hic amor Medeæ:quanta miseriarum incendia exci
tauit:atque ea tamen apud alium poetam patri dice
re audet se coniugem habuisse illum amor quem de
derat. qui plus pollet potiorque est patre sed poetas
ludere sinamus quorum fabulis in hoc flagitio uer/
sari ipsum uidemus Iouem. Ad magistros uirtutis
philosophos ueniamus:qui amorẽ negant stupri es
se & in eo litigant cum epicuro non multum:ut opi
nio mea fert mentiente. quis est enim amor iste ami
citiæ. cur neque deformem adolescẽtem quisquam
amat:neque formosum senem. Mihi quidem hæc i
græcorum gymnasiis nata consuetudo uidetur in q
bus isti liberi & cõcessi sunt amores. Bene igitur En
nius. Flagitii principium est nudare inter ciues cor

An comedia sit poema

ego homũ zio nõ facerẽ qđ deus comœdias legi a sacerdotibus

ennii medeã

Nihil cõcitarius amore

iupiter amator mulierũ subãtẽ

Duo amores amor cœlestis amor uulgaris

amator spectu amati

amoris pueroꝝ

fuerunt:quod postea in laconas & totam græciam translatum est:proprius autem de amoribus cretum ille mos fuit:ut amator uiolentia & rapina corriperet amatum amabilem non tam formosum putant quam robore præstantem:quem muneribus donatum:post cenam euestigio dimittit amorem philethora appellãt. Amatum uero Clenon.i.dest illustrem:auctor Strabo in.x.lygurgus nomothetes:idest legum cõditor apd' spartanos:puerorum amatores esse permisit:Sic Socrates alcibiadem amore castissimo dilexit aitq; alcibiades apud Platonem:se non aliter ex gremio socratis surrexisse:quam si cum patre iacuisset:ait idem Plato

pora:qui ut sint sicut fieri posse uideo:pudici:solliciti tñ & anxii sunt eoq; magis quod seipsi continẽt & cohercent. Atq; ut muliebris amores omittam: quibus maiorem licentiam natura concessit quis aut de Ganymedis raptu dubitat quid poete uelit: Aut non intelligit quid apud Euripidẽ: & loquat & cupiat Laius. Quid deniq; homines doctissimi: & sũmi poete de seipsis: & carminibus edãt & cantibus. Fortis uir in sũma repu. cognitusq; de iuuenũ amore scripsit Alceus. Nã Anacreõtis quidem tota poesis ẽ amatoria. Maxie uero oĩum flagrasse amo-

ciuitatem uel exercitum futurum insuperabilem iexpugnabilemq;:qui ex amatoribus amatisq; constaret:olim gorgias apud lacedæmonios primus sacram. Ita enim appellant cohortem ordinauit:ex amatoribus & amatis constitutã. Ita ut amator iuxta amatũ collocaretur:ex quo facta est indissolubilis insuperabilisq;:cum pericula animo p̃sennissimo perferrent:cum amator arma abiicere ut ordinem deserere aut fugere coram amato erubesceret:immo obire morté mallet:q̃ dilectum relinquere:fertur hanc sacram cohortem usq; ad bellum quod apud cheronam plutarchi patriam gestum est insuperabilem inuictamq; permansisse:post id prælium cum philippus macedonum rex uictoria potitus inspexisset trecenta cadauera simul iacentia:audito id esse illud sacrum agmen:demiratus uehemẽter dixit. Dii eos perdant:qui istos uel facere:uel pati turpiter aliquid suspicantur. Nudare inter ciues corpora:In gymnasiis exercitationibusq; græcorum corpora nudabantur lacedemonii primi:ut docet thucidides corpora certaturi nudauerunt: p̃ palam se exeuntes:oleoq; unxerunt. Græca res ut inquit Plini.nihil ualere. Plato in quinto de Republi. nõ solum uiris:sed etiam mulieribus corpora nutanda exercendaq; gymnasticis exercitationibus esse permittit uerum cumprimis ratio uerecundiæ habenda est:sine qua nihil satis laudabile esse potest. De ganimedis raptu:Finxerunt poetæ Iouem ĩ aquila rapuisse cataminum Ganimedem:qui color poeticus significat: aut per legionem raptum esse:cuius insigne est aquila:aut nauis in qua impositus est:tutelam habuit in aquila figuratam:locum unde raptus est harpagion uocant græce αϱπαζω dicitur rapio. Vnde harpax:apd' Plautum nomen furacis & raptoris. Et harpagare pro rapere:obraptũ. Ganymedis:ut historici tradunt.exortũ est bellum tibi patri ipsius & tantalo:frustra igitur Iouis fabula:& raptrix aquilla confingitur. Quid cupiat laius:apud Euripidem in phœnissis:laius qui manu filii oedipodos erat periturus optat amores præposteros:& adolescentulorum diuerticula:feruntq; a laio consuetudinem cohortis amatorum. Exortam esse:quam pauloante dixi sanctam cognominari:cuius rei meminit Plutarchus quoq; in pelopida. Scripsit Alceus:inter poetas lyricos græcos. Alceus est magnificus:breuis diligens:& plurimum homerosimilis: sed in lusus amoresq; descendit. In parte operis aureo plectro Donatus:quia tyrrãnos: insectatus est: quod & Quintilianus memorat:& Ora.signat illo uersu. Et te sonantem Plinius aureo alceæ plectro:patriam habuit mitylenem:quæ ciuitas est in lesbo famigerata:olim ex quodam prœlio abiectis armis sese fugisse scripsit:& præconi cuidam imperasse:ut his qui domi erant nunciaret:alceum incolumen euasisse: hic dilexit puerum noie lycum:nigris oculis:nigrisq; capillis speciosum:quem carmĩe lirico celebrauit:hinc Ora. de alceo loquens sic refert:liberum & musas ueneremq; & illi semper herentem puerum.canebat & licum nigris oculis nigroq; crine decorum cum sæpe amatoribus:uitia amati iucunda sint:Neuus ĩ articulo pueri delectabat Alceum A est corporis macula neuus. Illi tamen hoc lumen uidebatur ut inquit.M.T.in primo de natura deorum. Anacreontis poesis anacreon lyricus poeta amauit puerum nomine bathyllum uiscenda pulchritudine spectabilem de quo Orati. Non aliter samio dicunt arsisse bathyllo anacreonta teũ. Apuleius huiusce bathylli statuam eleganter graphiceq; describit in floridis:quem ait anacreonteum carmen canere:hunc celebrauit anacreon amatorio poemate cuius uersus lepidissimos. Au. Gellius refert libro noctium atticarum duodeuigesimo. Et ego libens meminit ut obiter unius elegantis uerbi corrigeret error quo lapsi sunt correctores interpretesq; gelliani sic enim græce scriptum est. πονσοι αμπελουσ μοι κα βοτρυασ κατ αυτο και χρυσεουσ πατουντασ ομου καλωσ λυαιω ερωτα και βαθυνον.i.ut interpretantur interpretes:uites fabrica quæso intus & racemos pariter aureosq; pulchre calcantis comites lyei Amoremq; profundum simul Cetera satis conducenter & pariter.sed nouissimum uerbum parum solerter itrospexerunt.nam non legendum est βαθυνον quod significat profundum sed βαθυλλον.i. bathyllum puerum. Et ita sensus uerus speciosusq; elucescet hac nostra lectione ut dicat anachreon o uulcane fabrica mihi quæso in poculo argenteo.uites & racemos & calciatores bacchi. Et amorem una cum puero bathyllo.quem.s. deperiebat uult.n.in poculo celari figurariq; cum deo cupidine puerum bathyllum suum deliciosum. De anacreonte intellexit Ouidius illo uersu.sit quoq; uinosi teia musa senis.de eodem aliubi inquit.precipit lyrici teia musa senis. Dictus est enim Anacreon teius a patria Teo.quæ ciuitas est ioniæ ex eadem urbe fuit hechateus historicus periit Anacreon acino uuæ passæ strangulatus.

Amor creticorum
Phileton
Clenos
Alcibiades socrati dilectu
Sacra cohors ex amatis & amatoribus
Dictum philippi
Corpora nudare greca res ẽ
Raptus ganymedes
Harpagiõ
Harpagarẽ
Amores p̃posteri
Alceus
Aureo plectro donatus
Lycus delitiũ alcei
Neuus delectabat alceum
Anacreon
Batyllus deliciolũ
Locus pulcherrimus
Teia musa
Teos
Ibicus rheginus

Rheginũ ibicum:ex nouem lyricis poetis apud græcos famigeratis:unus est ibicus:a quo genus metri di/
Rhegion. ctum ibicum:sicut alterũ ab alceo alchaicum:tanta apud ueteres fuit poetarum lyricorum multitudo:ut
Rhagades M.Tullius neget si duplicetur sibi ætas habiturum se campus quo lyricos legat.Rheginus est ibicus dictus a
Rhagadia patria rhegio:quod oppidum:in marginæ italiæ situm est.Cui græci nomen debere ab argumẽto dehiscen
Rhagæ di.Rhegion.n.græce abruptũ pronunciatur:hinc.n.sicilia auulsa abruptaq; est ab italia græcũ uerbũ est.ῥή-
γνυμι.quod significat abrumpto:uñ rhagades & rhagadia dñr scissuræ ac rimæ.quæ anũ sedemq; infestant
de quibus Pli.Celsus.medici oẽs multa.Im
de Rhagæ nominatæ cui ciuitati ab auulsio
ne terremotus inditum nomen olim Rhegi
næ ciuitatis ingens fuit potentia:ob cãq; cãm
nomen ciuitati factum esse qdam autumãt
quasi regia urbs foret:qđ & Stra.memorat.
Dicearchus:hic fuit nobilis paripateticus
q librũ scripsit de interitu hoium:quo do/
cuit hoiem hoĩ nocentiorem esse:omnĩ reli
qua calamitate. Amori auctoritatẽ:Plato
in dialogis & in simposio:phredroq; potissi
mũ:amorẽ miro pconio sustollit. Sapiẽtẽ
amatuꝝ:astipulat huic sñiæ illud africani:
Amabit sa piens amabit sapiens cupient cæteri. Conatũ:no/
men est quarti ordinis Faciundæ amicitiæ
Amor qd ab amore amicitia est noiata est.n.amor pri/
ceps ad amicitiã cõiungendã:auctor.M.T.in
lelio. Ex pulchritudinis spẽ:amor ut diffi
niunt stoici:& refert laertius:est concupiscẽ
tia qdã insidiatrix industriæ & studii p aptã
ac se ingerẽtẽ pulchritudinẽ.Plato in dialo
go:cui titulus ẽ de pulchritudo:ait pulchꝝ
esse qđ p uisum auditũq; delectat fores.n.aĩ
sunt oculi & aures:amor diffinit desideriũ
pulchritudinis fruendæ:q ab aspectu ducit
Oculi originẽ:nã ut Museo placet. Cã oĩs amoris
Aures & origo est oculus:iõq; illi pedicis amatoriis
Fores facillius illaqueant:q frequentissimo intui
animi tu aciem uisus ad aciẽ dirigentes lumina iũ/
Oculus gunt luminibus:& siqs pulchritudine pol/
origo leant oculoꝝ ac nitore:sepius intuendo insa
amoris nire compellit.Carpit.n.uires paulatim urit
q;uidendo fœmina:hinc illud apuleianum.
Isti tui oculi per meos oculos ad intima dilapsi pcordia:meis medullis acerrimum cõmouent incendiũ.Ex
pertus loquor nihil sic inflãmat:stimulatq; aĩum amatoris:q̃ uenustas oculoꝝ:qui instar fulminum pene/
Oculi in trant pcordia.Exedunt medulas:uitalia populant:amaui iampridem panthiã:In præsentia efflictim depe
amore po reo martiã:utraq; formosissima est:& uenustate matronali decentissima:utriusq; oculi ueneris illices ama/
tẽtissimi bilissimiq; me cœperunt inuaserunt:distraxerunt:& sicut ictus nouissimus magis lancinat uitalia:sic amor
Martia martiæ recentior memet surripuit mihi:cuius oculis nihil potentius nihil formosius:nihil amabilius no/
flãma re ui:non minor est primo turbine turbo sequens.Irreticum possessum mancipatũ me tenet martia; tenebitq;
cens dum uita suppeditabit:dum spiritus hos reget artus:qua nec helena formosior:nec cornelia circũspectior
Laus nẽæ nec penelope pbior:nec ulla matronaꝝ oĩbus pulchritudinis nũeris absolutior. Qui si quis:talis ẽ amor
martiæ ille honestus:quem plato celestem uocat. Sin est aliquis talis est uulgaris & cõis amor. Qualis in leuca/
dia est:supra dictum est in leucadia fuisse petram:est qua saltus fiebat:qui ad sedandos amores ualere cre
debat:ex quo sapho:estro cupidinis pcita præceps desiluit:añ sapho cephalus ĩdidẽ se deiecit ob amoris ĩ
potentiã:hic leucadia accipit p noie fabulæ:q̃ cõposuit Turpilius poeta comicus.Grãmatici aduocant tur
pilum in leucadia in q̃ inducebatur amator ob amorem furens ac uecors. Sit quisquam d eus carmen est
turpilii poete comici:apud quem amator:estu cupidinis ardens hæc dicit:posset satis cõmode hoc referri
ad cephalum:qui amore ptarolæ uesanus sese pcipitauit ex saxo leucadio:uel ad deucalionẽ:q pyrræ incen
sus amore:ex saxo disiluit:nec mora iussus amans tetigit letissima pyrrhæ pectora.Heu me infœlicem uer
ba eiusdem poetæ:q̃ ab amatore eodem dñr. Sanus ne es:hoc dr ex persona necessaria quæ apud Turpi/
lium his uerbis castigat insaniter amantem. Apollo sancte:amator impos aĩ ob amorem apud poetam
inuocat deos:ut sibi suppetias ferãt Ego arbitror iõ appollinem & neptunũ & uentos peculiariter inuocari ab
amatore fortassis deucalionẽ uel alio quoq; qa ex leucadia sese demittere pcipitem destinauerat ubi apollo
& neptunus colebant pinde illoꝝ inuocat auxiliũ:ut citra periculum desiliat & ut amore subleuetur quo
immodice uexabatur. Nam quid ego ait amator se nolle inuocare uenerem tanquã iniqua sit amanti sibi.

re Rheginum Ibicum apparet ex scriptis:atq; hoꝝ
omnium libidinosos esse amores uidemus. Philoso
phi sumus exorti & auctore quidem nostro Platõe:
quem nõ iniuria. Dicæarchus accusat qui amori au
ctoritatem tribuerit nimis:stoici uero & sapiẽtem
amaturum esse dicunt:& amorem ipsum conatum
amicitiæ faciundæ ex pulchritudinis spẽ diffiniunt
qui si quis est in rerum natura:sine sollicitudine:si
ne desiderio:sine cura:sine suspitiõe sit:sane:uacat
.n.omni libidine.Hæc autem de libidine oratio ẽ.
sin autẽ est aliquis amor ut est certe q nihil absit aut
non multum ab insania:qualis in leucadia est:si q/
dem sit quisq̃ deus:cui ego sim curæ.At id erat deis
omnibus curandum queadmodũ hic frueretur uo/
luptate amatoria.Heu me infœlicẽ.nihil uerius pbe
& ille sanus ne es qui temere lamentare:sic insanus
suis etiam uidetur.Ad quas tragœdias effecit? Et
Apollo sane fer opem:teq; omnipotens. Neptune
inuoco. Vosq; adeo uenti. Mundum totum se ad
amorem suum subleuandum conuersurum putat.
Venerem unam excludit ut iniquam.Nã quid ego
te appellem Venus:eam prelibidine negat curare
quicquam:quasi uero ipse nõ propter libidinem tã

ta flagitia & faciat & dicat: sic igitur affecto hæc adhibenda curatio est ut & illud quod cupiat ostẽdat q̃ leue: q̃ contemnendum: q̃ nihil sit omnino q̃ facile uel aliũde uel alio modo perfici: uel omnio negligi possit. Abducendus est etiam nonnunq̃ ad alia studia sollicitudines curas negocia. Loci deniq; mutationem tanquam ægroti non cõualescentis sæpe curandus est etiam nouo quodam amore ueterem amorem tanquam clauo clauum eiiciẽdum putãt. Maxime autem admonendus quãtus sit furor amoris. Omnibus enim ex animi perturbatiõibus est ꝑfecto nulla uehementior: ut si iam ipsa illa accusare nolis stupra dico & corruptelas: & adulteria. incesta deniq; quorum omnium accusabilis est turpido sed ut hæc omittamus pturbatio ipsa mentis sĩ amore fœda per se est. Nã ut illa prætercam quæ sunt furoris hæc ipse per sese quam hebẽt leuitatẽ quæ uidentur esse mediocria iniuriæ suspitiones inimicitiæ. induciæ bellum pax rursum. In certa hæc si. tu postules ratione certa facere nihil plus agas quam si des operam ut cum ratione insanias. Hec inconstantia mutabilitasq; mentis quem non ipsa prauitate deterreat? Est enim illud quod in omni perturbatione dicitur demonstrandum. nullam esse nisi

Sic affecto: iuueni sic ob amorẽ insanienti: ut declarant uersus poetici. Ad alia studia: Oui. in lib. de remedio docet remediũ eẽ efficax ad amorẽ abolẽdũ trãsferre aĩum ad studia & negocia; nã uenus ocia amat finẽ q q̃ris amori cedit amor rebus. Res age tutus eris: sũt fora sunt leges sũt quos tuearis amici: uade p urbanæ spendida castra togæ. Itẽ Sene. præcipit hoĩ iracũdo studia immutanda eẽ omittenda grauiora aĩum amœnis artibus tradẽdũ; lectio illũ carminũ obleniat: historia detineat: mollius delicatiusq; tractẽt contra amatori querenti amoris solutionem: legendi sunt libri phici: uituperatoresq; reꝝ uenariaꝝ q dicunt cauẽda esse fœminæ participia quibus dicit sodalitas fœminæ est gluten delictorũ usicũ toxicatũ: fouea profunda est mulier. Insidiat in uia quasi latro & quos incautos uiderit: interficit. Solomõ ait ne capiaris mulieris nutibus: quin ꝓciosam animã capit Pla. inqt amor melle & felle fecũdissimus ẽ. gustu dulce dat. Amaꝝ ad saciciatẽ usq; aggerit. Hierony. Sene. plutarchus scribũt. amor formæ rõnis obliuio est: & insaniæ ꝓximus fœdũ minimeq; cõueniens aĩo suspici uitiũ. turbat cõsilia: altos & generosos spiritus frãgit a magnis cogitationibus ad hũilimas detrahit. Querulos: iracundos temerarios dure impiosos seruiliter blãdos oĩbus inutiles ipsi nouissime amori facit apud Platonem tota amoris inlectatio: posita est: & oĩa eius incõmoda lysias explicat. Loci mutatiõe Oui. inter cætera remedia; hoc quoq; cõmemorat: mutandum esse locum cum ait I procul & longas carpere perge uias: nam ut iqt Propertius. Quantum oculis animo tam ꝓcul ibit amor. In decretis can. Di. lxxxvi. sic scriptum legimus: ualet interdum ꝓ salute aiæ mutatio loci: plerumq;.n. dum mutatur locus: mutatur mentis affectus sed interdũ scãdit æratas uitiosa naues cura: nec turmas equitũ relinquit: ocior ceruis & agente nimbos ocior euro: ut inquit Ora. in carmine lyrico: amoris cura per sæpe indiuulsa est & iseparabilis: nec ulla peregrinatione oblitera tur sequunt nos quocunq; imus uitia: ideoq; præcipit salubriter Sene. animum debere nos mutare non cœlum: cuipiam quærenti nihil sibi peregrinationes profuisse: quid miraris ait Socrates: cum te circunferas quæris quare te ista fuga non adiuuit: tecum fugis: onus animi deponendum est. Tanq̃ egroti: multis morbis saluberrima est aeris lociq; mutatio: eaque curatione medici utendum esse præcipiunt & potissimum in phthisicis Pli. ait in. xxxi. utilem esse nauigationem: phthisi affectis aut sanguinem egerentibus: ideoq; egyptum peti solitum pp longinquitatem nauigandi. cor. celsus i tertio opus est phthisicis longa nauigatione; cœli mutatione sicut densius: q̃.i. ex quo discedit eger petat. ĩõq; aptissime ex italia alexandriam itur. Columela in octauo censet in oĩbus morbis ac pestibus mutandas esse regiones. Non conualescentes: atrophos uocant: ab imbecillitate uires uis recolligentes caccxia: malus est corporis habitus: q̃d fit cũ lõgo morbo uitiata corpora: ãt si illo uocãt: refectionẽ in nõ accipiũt. Nouo ueterẽ eiciendũ: Oui. successore nouo tolliẽ oĩs amor. Propius: sũt quoq; trãslato gaudia seruitio: sicut.n. ueterẽ morbũ nouus euomet sicut clauũ claus expellit: ita ueterẽ amorem nouus amor extrudit expũgitq; sed q̃nq; tã firmæ sunt pedicæ & casses primitiui amoris ut resolui non q̃ant: neq; ꝑstringi: ullo amore posterio re pertinax ẽ ꝑ sæpe neq; frigescens neq; relentescens cupido: cuius clauo fixus aĩus amãtis q̃n magis se subducere cõtendit: tãto magis retrahiẽ. Supra icesta: de stupri icestiq; dña apd' Suetoniũ plura: & docet iuriscõsultus titulo ad legem iuliam de adulteriis. Iniuriæ suspitiões: apud Terentiũ: ineunucho seruus parmeno: longe sapientior dño ait: here quæ res in se neq; consilium: neq; modũ habet ullum: eam consilio regere nõ potes. in amore hæc oĩa sunt uitia: iniuriæ suspitiones inimicitiæ induciæ bellũ: pax. rursum &c. quæ hic recitat Cice. & decenter usurpat Ora. in sermonibus: apud plautum in mercatore: charinus amator: uitia amoris pleriq; omnia complectitur cum ait: amorem hæc cuncta uitia sectari solent: cura: ægritudo: nimiaq; elegantia: & mox sed amori accedunt etiam hæc quæ dicimus insomnia: erũna: error: & terror: & fuga ieptia: stultitiaq; adeo & temeritas: incogitantia: cupiditas: & maliuolentia: petulãtia: cupiditas: & maliuolentia: inheret ẽt auditas desidia: iniuria: inopia contumelia & dispendiũ: multiloquiũ: pauciloquium.

Cedit amor rebus

sodalitas fœminæ gluten delictoꝝ

Plautinũ sata di gnum

Contra amorem

Mutãdus locus est

Tecum fugis

phthisicis utilis nauigatio

Mutãdus locus in morbis

Atrophi

Cacexia

Pedicæ amoris inexplicabiles

amoris uitia secundum Terentiũ & plautũ

incogitantia

Paucilo quium An amor opinabilis an naturalis Amor res ultronea Sententia Cyri de amore Amor potentior igne Ira breuis insania

Nisi,opinabilẽ:is ante sepius dixit Ci.pturbationes nõ ex natura exoriri sed ex opinione & iudicio esseq; uolũtarias:hoc idẽ asserit de amore uidelicet eũ eẽ uolũtariũ & opiabilẽ nõ aũt naturalẽ: nã si naturalis eẽt pseueraret:nec ullo unq̃ tpe finiret: sed uidẽus deflorescẽte pulchritudinis flore amorẽ restigui & deline re:araspas iuuenis apd' xenophõtẽ ait ad Cyꝝ:amorẽ eẽ rẽ ultroneã uoluntariãq; nã si naturalis inqt eẽt oẽs ad æq; cogeret;ut ignis oẽs itidẽ urit:natura.n.talis ẽ pulchrã aũt fœminã alius amat alius non amat: & q̃sq; amat quẽ uelit:frater sororẽ nõ amat:q̃ amat ab alio neq; pr̃ filiã amat q̃ alius deperit:ecõtrario:Cyrus quo inqt si amor ultroneus ẽ:nõ eo necare qs p̃t eũ uelit:uidi ego flentes p̃ dolore ob amorẽ & q optarẽt ab amore liberari:nõ secus q̃ a morbo grauissimo: neq; liberari tñ posset: sed ualidiore necessitate ligari eẽnt:,q̃ si in ferrea uicula cõiecti forent:idẽ mox paulo docet amoris ui eẽ q̃ ignis potẽtiorẽ:ignis in qt urit ,ppe tãgẽtes:at formosi eos ẽt accen dũt q se ,pcul ĩspectãt uti pp amorẽ ardescãt

Dubitationẽ ĩsaniæ.i.nemo dubitat irã eẽ ĩsaniã q̃diu pturbat aĩum. Ira.n.breuis fu ror ẽ:ut iqt Ora.Iram phi diffiniũt breuem insaniã. Inter fratres:atreũ,intelligit & thie stẽ tragediis memoratissimos. Quis hõ: uerba poetæ tragici ex psõa atrei & theiestæ dũ se mutuis cõuitiis icessunt & alternis uer sibus cõtũelias ĩtorquẽt posset ẽt hoc referi ad filios atrei:q ĩter se dissidẽtes cõuiciẽtur paternos mores imitati:ennius & actius scri pserũt tragediã thiestẽ: q̃lis ẽ apd' nos Senecæ.Maior mihi cõsilr apud Sene.atreus loq tur.Age aĩe fac qd' nulla posteritas ,pbet sed nulla taceat:aliqd audendũ ẽ nephas atrox cruẽtũ m tale qd' fr̃ meus suũ eẽ malit.meis malis maxiliis Vir. pomiades malis mẽbra obsũpsere q̃drigæ.Sene.i thieste lãcinat gnatos pr̃ artusq; mãdit ore funesto suos. Iratos exisse de ptãte:sicut furiosus:mẽtis ĩpos est:& auius a rõne ita iratus ĩpotens sui est & aium ñ regit:rõne ñ ducit sed ĩstar ĩsaniẽtiũ baccat furitq; sine cõsilio sine mente seipm in ptãte nõ hẽt:q d ãt sit exire de ptãte ipse met.M.T.interptat. Dum se colligãt: hõ dr̃ colligere seipm cũ mentẽ cõsilioꝝ rõnẽ dissipatã ex iracũdia ĩ suũ locũ cõgtegat cõ trahitq;:dixit Vir.& se collegit in arma.hoc est seipm texit sepsitq; armoꝝ tutela.M.T. in epistolis ad lentulum:collegi ipsemet: & cũ ipsa quasi Repu.collocutus sum. Differãt in tp̃s:maximũ remediũ ẽ iræ:& ut inqt Sene.mora dilatioq; ut prius aĩ feruor relan guescat:& caligo q̃ pmit mentẽ aut residat: aut minus densa sit:hic illud athẽodori phi documentũ q ad augustum cesarẽ extremo officio salutatiõis uersus dixit.Cũ ira cesar te cepit:nihil prius neq; dixeris nec feceris: q̃ ipsa q̃tuor &.xx.elemẽta lr̃aꝝ græcaꝝ te, cũ ipse pcurreris:& memoria recẽsueris ut ita cõcitatio illa:q̃ momẽtosa ẽ mẽte alio traducta:parui tp̃is interiectu lãguesceret:au ctores sextus aureli. & plutarchus:p̃cipit.M.T.in epistola ad q̃ntũ fratrẽ didascalica:resistẽdũ eẽ iracũdiæ:cũq; ea maxĩe aĩum moueat:tũ eẽ diligẽtissime liguã cõtinendã. Deferuescat de.ac relãguascat feruor:ardorq; restinguat:in orõne ,p celio:multi iqt sũmi hoies & clarissimi ciues fuerũt quoꝝ cũ adolescẽtie cupiditates d̃ferbuissẽt.eximiæ uir tutis firmata iã ætate extiterũt. Illd.a.tarẽtius architas:dũ se pythagor̃ p̃ceptis pẽitus imergit:ma gno labor̃:lõgoq; tpe solidũ opus doctrĩæ cõplexus postq̃ ĩ p̃riã reuertit ac rura sua reuisere cœpit aiaduer tit illa uilici negligẽtia eẽ corrupta & pdita:sũpsisse iqt a te suppliciũ nisi tibi iratus eẽm: maluit.n. ĩpũitũ dimittere quã pp irã grauius iusto punire. Isti:peripateticos signat. Insania:iracũdia.n.breuis insania est.

Thyestes tragedia Iratus ĩpos mentis Colligere seipm qd Mora remediũ ire Documẽtum Athenodori sallu berrimũ Lingua cõtinenda Deferuescere Exẽplũ Archite

opinabilem:nisi iudicio susceptam nisi uoluntariã: etenim si naturalis amor esset: & amarent omnes & semper amarent:& idem amarent: neq; alium pudor:alium cogitatio:aliũ satietas deterreret. Ita uero quãq̃ diu perturbat animum dubitationem insaniæ non habet:cuius impulsu existit etiam inter fratres tale iurgium. Quis homo te exuperauit: unq̃ gentium impudentia quis aut malitia te? nosti que sequuntur.alternis.n.uersibus intorquentur iter fratres grauissimæ contumeliæ: ut facile appareat. Atrei filios eẽ eius:qui meditatur pœnam in fratrẽ nouã. Maior mihi moles maius miscendum malũ: q illius acerbum cor cõtundam & comprimã. Quæ igitur hæ erunt moles: Audi Thyestẽ ipsum. Hortatur me frater:ut meos malis miser manderem natos. Eoꝝ uiscera apponit. Quid est.n.quo nõ ,pgrediatur eodem ita:quo furor: Itaq; iratos ,pprie dicimus exisse de potestate.i.de consilio.de rõne de mẽte. Horum.n.potestas: in eorum aĩum esse debet. His aũt sunt subtrahendi ei:i quos ĩpetum conant facere:dũ seipsi colligant. Quid ẽ aũt seipsum colligere:nisi dissipatas animi partes rursum in suũ locum cõgerere. Aut rogãdi sunt orãdiq; ut si quã habent ulciscendi uim differant in tempus aliud dũ deferuescat ira. Deferuescere ãt certe sigñat ardorem aĩ inuita rõne excitatũ:ex quo illud laudat Archytæ:qui cũ uillico factus eẽt iratior:quo te mõ i quit accepissem nisi iratus essem: Vbi sũt ergo isti qui iracundiã utilem dicunt:potest utilis eẽ ĩsania aut naturalis ẽ? An quicq̃ esse põt secundũ naturã quod sit repugnãte rõne? quomodo ãt si naturalis eẽt ira,alius alio magis iracundus eẽt? aut finẽ haberet,priusquã eẽt ulla ulciscendi libido: Aut quẽq̃ pœniteret qd fecisset per irã? Vt Alexandrũ regem

uidemus: qui cũ interemisset Clytum familiarẽ suum uix a se manus abstinuit: tanta uis fuit pœnitendi. Quibus cognitis: qs ẽ q dubitet quin hic quoq; motus aĩ sit totus opinabilis ac uoluntarius? qs.n. dubitarit: quin ægrotationes animi qualis ẽ auaritia: gloriæ cupiditas: ex eo q magni æstimet͛ ea res ex qua aĩus ægrotat oriant͛. Vnde intelligi debet p turbationem quoq; omnem esse in opinione. Et si fidentia idest firma animi confisio scientia quædã est & opinio grauis non temere assentiens. Metus quoq; est diffidentia expectati & ĩpendentis mali. Et si spes est expectatio boni: mali expectationẽ eẽ necesse est mœtum. Vt igit͛ mœtus: sic reliquæ perturbationes sunt in malo. Ergo ut constantia scientiæ: sic perturbatio erroris est. qui autem natura dicuntur iracundi aut misericordes: aut ĩuidi: aut taleqd. ii sunt eiusmodi constituti quasi mala ualitudine animi: sanabiles tamen: ut Socrates dicit͛: cũ multa inconuentu uitia collegisset in eum Zopyrus: qui se naturam cuiusq; ex forma perspicere ꝓfitebat͛: derisus est a cæteris qui illa in Socrate uitia non agnoscerẽt: ab ipso autem Socrate subleuatus est cũ illa sibi signa inesse: sed ratione a se deiecta diceret ergo ut optima quisq; ualitudine affectus põt uideri alius: ut natura ad aliquẽ: morbũ ꝓcliuior. sic aĩus alius ad alia uitia ꝓpẽsior. Qui autem non natura sed culpa uitiosi esse dicuntur: eorum uitia constant ex falsis opinionibus rerum bonarum ac

Cum interemisset clytum: Seneca libro tertio de ira. Dabo tibi ex Aristotelis sinu regẽ Alexandrum: qui clytum clarissimum sibi: & una educatum inter epulas transfodit: manu quidem sua: parum adulantem & pigre ex macedone & libero id persicam seruitutem transeuntem fuit enim Alexander magnus cætera egregius omniumq; uictor: sed uino & ira uictus: ut historici prodiderunt: qui tradunt clytum fratrẽ fuisse: helanices nutricis Alexandri: qui apud grannicum fluuium nudo capite regem dimicantem clypeo suo texit: rhosacisq; manum capiti regis iminentem gladio amputauit: uetus philiphi miles: multisq; bellicis opibus clarus: cuius sermo in conuiuio ꝓcatior: & ex uiolentia liberior q̃ Alexãder ferre posset. Animum acuit Alexandri ad iram ĩgẽtẽ cuius alioqui inpotens erat: itaq; cum tãtũ iræ concepisset uinolentus quãtum uix sobrius ferre potuisset. Clyti de cõuiuio excũtis latus hasta trãsfixit: mox ebrietate discussa: cum ira mente decessisset: tãta penitẽtia: ductus est: ut hastam de pectore iacẽtis euulsam retorserit in semet: sed ab amicis ad uitã reuocatus laniauit os unguibus & circũstãtes rogauit ne se tanto dedecori superstitem esse paterentur: iacuitq; triduum ĩclusus intra tabernaculum: uixq; præcibus amicorũ uictus ut cibum caperet: qui ad regem solãdum: iure interfectũ clytum esse dixerunt. Calisthenis phĩ opera. Consolatioq; efficacissima consolando regi fuisse fert͛. Egrotationes animi: Acyros dixit: cũ egrotatio proprie in corpore sit: egritudo in animo. Fidentia: fortitudinis pars est fidentia: p q̃ magnis & honestis in rebus multũ ipse animus in se fiduciæ cum certa spe collocauit fidentiæ opponit͛ diffidentia ut spei mœtus. Vtiut. Natura iracũdi: qđ habitus ẽ: iracũdia .n. est ex moribus ira ex causa. Vt socrates: dicitur: præter naturam fieri nonnulla argumentis ostendunt phĩ: Naturalis enim corporum dispositio diligenti regula uiuendi & medicorum arte & deorum consilio in melius uertitur: quod similiter animo quoq; accidit: nam ut inquit eusebius in sexto p̃parationis euangelicæ: præter naturalẽ eius inclinationem: quam ex complexione corporis habet: exercitatione atq; doctrina sępe melior: fit. unde cum Zopyrus turpia qdã de Socrate: & a uirtute ipsius aliena dixisset ac a multis idcirco derideretur. Nõ errat socrates respondit Zopyrus: huiuscemodi natura essem nisi naturam philosophia superassem: hic Zopyrus phisionomon dictus est propterea quod profitebatur hominum mores naturasq;: ex corpore oculis: uultu: fronte: se posse pernoscere: qui stupidum esse socratem dixit: & ut ait. M. T. bardum quod iugula concaua non haberet. Addidit etiam mulierosum: in quo alcibiades cachinum dr̃ sustulisse: bardos autem stultos uocant a tarditate ingenii: Alioqui bardus gallice cantor appellatur: & bardi gallorũ poetæ sunt: de quibus Lucanus: plurima securi fudistis carmina bardi: stilbonem quoq; megaricum philosophum scribunt: & ebriolum & mulierosum fuisse: sed uitiosam ab eo natura sic oppressam & domitã eẽ doctrina: ut nemo unq̃ uinolentũ illum: nemo in illo libidinis uestigiũ uiderit: studio .n. & disciplina tollũt͛ oĩa: Et qa diximus de Zopyro: quia phisiognomon cognominatus est. ꝑtereundũ non uĩ: qđ tradit albertus magnus li. ii. de animalibus: refert .n. palemonem quendam: qui phisiognomon erat & naturas hominum ex oculis uultuq; pnoscebat. Dixisse de fauorino quodam: eũ eẽ libidinosum: & dissolutũ & morboq; rei ueneriæ utroq; laborantẽ ꝑterea temerariũ: maledicũ uenerariũ fuisse: fuit alius Zopyrus: de quo dicere solebat Darius: se Zopyꝝ malle ĩtegrũ: q̃ uigĩti capere babilõas: Zopyri .n. astu: & uafricia babilone potius erat Darius. Valitudine: ualitudo των μεσων est dicius .n. bonã & malã ualitudiem: ualitudinariũ significat locũ: in quo egroti curãt͛ q̃lia sũt ĩ cenobiis sacratoꝝ: Sene. in. ii. epistolaꝝ tanq̃ ĩ eodẽ ualitudinario iaceã de cõi malo tecũ colloquor: ꝑcipit columella ualitudinaria lãguentibus salubria esse cõstituẽda. Nõ natura a uitio. i: natura socrates erat mulierosus: stilbo ebriosus sed uitiosa natura ab utroq; dõita ẽ &

Clytus ab alexãdro cõfossus

Penitẽtia alexandri

Fidentia

Natura uertit͛ exercitatiõe

Exẽplum socratis

Zopyrus phisionomon

Mulierosus

Bardus

Stilpo ebriosus

Palemon philiognomon

Zopyrus darii

Valitudinarium

cōpressa doctrina: ac studio: uitiosi uero culpa sunt q a bona natura degenerātes: in uitia delabunt̄: qd' iter dū cōsuetudo maloꝝ efficere solet: trahunt̄.n. ut iqt uerissime Sene. a cōuersantibus mores: & ut iqt Aristo. in ꝓblematis: q se copulauerit iusto & bono melior fiet: contra ex comertio iproboꝝ deterior euadet: iter- ꝑtes galeni: mores bifariā partiunt̄ alios inatos uocāt: alios acqsitos: Innati mores sunt ex cōplexiōe siue constitutiōe naturali acqsiti parant̄ ex doctrina & cōsuetudine: ex quo illud menandri: qd' usurpat apostolus. Corrumpunt bonos mores confabulatōes pessimæ: dicere solebat Augustus in tyberio: uitia illa naturæ eē non aī. Alius ꝓcliuior ut mulierosus ꝓpē sior ē ad mulieres appetēdas: ut uinolentus uinariā uoluptatē. Inueteratio āt: sicut inueterati i corpe morbi difficilius sāescūt ita īueteratio uitii in aīo haud facile depellit̄. Elui.n. uix unq̄ pñt uitia īueterata: qbus nō īgnati sum⁹ sed īfecti. Quā pturbano affectus siue affectio recēs: q motus aī turbidus ē: tales āt pturbatōes subitæ & concitatæ frequētes ac neglectæ morbū faciūt & uitii īueteranonē: sic distillatio una nec adhuc ī morē adducta: tussim facit: assidua & uet⁹ ꝑtussim: uel ut alii codices senece hñt phthisim. Libitudo. īter oculoꝝ morbos lippitudo ē: ex q̄ pituita: lachrymæ miscet̄: fit nōnūq̄ lippitudo ex aspritudie lipiētibus: ut ꝑcipit cor. celsus uitādi cibi sūt: q extēuāt: Ora. lippū se fuisse testat̄. M. T. lippitudine laborauit uñ in epistolis ad atticū sic scri. dictaui pp lippitudinē: & cū leuiter lippirē: has litteras dedi. Negāt eos lippituros: q cū pedes lauāt. aq̄ ide ter oculos tāgāt. M. Seruilius nouianus ī metu lippitudinis cartā duabus lr̄is græcis scriptā circūligatā lino subnectebat collo. Disputatiōis modū: iā finē īnqr īpo- namus huic q̄rtæ tusculanæ. Cognitis finibus: cōstitutio in p̄hia fine bonoꝝ & maloꝝ cōstituta sūt oīa: ut ī qnto de finibus tradit̄: iō aūt ait quoad possint ab hoie cognosci qa ad liqdū disputatio de finibus ꝑduci nō pōt cū alius alio mō summū bonum mentiat̄: ex quo fit ut nihil certi esse posit: nec qd uerū sit ꝑcipe hoies possint ex dissidio discordiaq̧ sectaꝝ. Morte cōtempta: hoc ad primā tusculanā ꝑtinet. Dolore leuato: ad secundam tusculanā referendū est. Sedationē egritudinis: hoc ī tertia latissime explicatū Ad eos: docet egritudinē deteriorē eē peiorēq̧ reliqs pturbatōibus: cū hoies egritudini deditos uocabulis tristissimis appellitemus uidelicet miseros: erūnosos: calāitosos: qbus dictōibus nō utiur ī eis noiādis: q aut metui aut leticiæ: aut cupiditate sese dediderūt: nā timidū cupidū letū nēo fere appellat calāitosum erūnosum miseꝝ: q̄ uerba sūt egritudini tristitiæq̧ accōmodata ꝓpe peculiariter. Sepati de egritudine ī tertia tusculana: de reliqs pturbatōibus ī quarta seorsum disputauit. In ea.s. egritudine. Stirpitus: radicitus: ex imo stirpe nullis relictis fibris. Huic p̄hiæ. Sanari: cum p̄hia sit medicina aīoꝝ: & p̄hus medicus. Aut igitur in calice quæstionis huiusce: utitur disiuncto: oia aūt disiuncta ut dialectici tradunt: pugnantia esse inter sese oportet eorumq̧ oppositum ἀντικείμενον: græci dicunt: ex oībus: quæ disiunguntur: unū esse uerum dēt cætera falsa: aut igit̄ inqt nihil rōne fit aut nihil recte sine ratione fieri potest: cum autem ueꝝ sit nihil sine rōne ꝓpe fieri colligit̄ p̄hiā cum primis esse necessariam: utpote ex rationum collatione constantem. Ratio naturæ imitatio est non seruit sed iperat sensibus: rō rōni par est: sicut rectum recto: uirtus non aliud q̄ recta ratio est omnes uirtutes rationes sunt: quarum p̄hia magistra est: & conciliatrix. Cuius adminiculis fulti bene beatæq̧ uiuemus.

Innati mores
Acqsiti
Inueteratio
Pertussis
Lippitudo
Lippus Oratius & Cicero
Remediū ad lippitudinem
Stirpitus
Disiuncti
Virtutes rōnes sunt

malaꝝ: ut sit alius ad alios motus pturbationesq̧ ꝓcliuior. inueteratio autem ut in corporibus egris: depellitur: sic in aīs quoq̧ perturbatio. citiusq̧ repētinus oculorum tumor sanatur: quā diuturna lippitudo depellitur. sic cognita iam causa perturbationum: quæ omnes oriunt̄ ex iudiciis opinionum & uoluntatibus sit iam huius disputatiōis modus. scire autē nos oportet cognitis quo ad possint ad homine cognosci bonorum & malorum finibus nihil a philosophia posse aut maius aut utilius optari: q̄ hec que a nobis hoc quatriduo disputata sunt. morte enim contempta & dolore ad patiendum leuato adiunximus sedatiōem ægritudinis: qua nullū homini maius malum est: & si enim omnis animi perturbatio grauis est: nec multum differt ab amentia: tamen ita cæteros cum sint in aliqua perturbatione aut metus: aut lætitiæ aut cupiditatis cōmotos modo & perturbatos dicere solemus: at eos qui se ægritudini dediderunt miseros. afflictos: ærumnosos calamitosos. Itaq̧ non fortuitu factum uidet̄: sed a rōne ꝓpositum: ut separatim de ægritudine: & de cæteris perturbationibus disputaremus. In ea est enim fons miseriarum & caput sed & ægritudinis & reliquoꝝ aī morboꝝ una sanatio est oēs opinabiles eē & uolūtarios eaq̧ re suscipi: qd' ita rectum esse uideat̄. Hunc errorem quasi radicē oīum maloꝝ stirpitus philosophia se extracturam pollicetur. Dem° ergo nos huic excolendos: patiamurq̧ nos sanari. Iis.n. malis insidentibus non mō beati: sed ne sani quidem esse possumus. Aut igitur negemus quicq̄ rōne confici: cum contra nihil sine rōne recte fieri possit: aut cū philosophia ex rōnū collatione cōstet ab ea si & boni & beati uolumus esse omnia adiumenta & auxilia petamus bene: beateq̧ uiuendi.

PHILIPPI BEROALDI IN Q VINTAM TVSCVLANAM COMMENTARIVS.

PRIMVS Tusculanaꝝ liber est de contēnenda morte. Secūdus de tollerādo dolore. Tertius de leniēda ægritudine. Quartus de reliqs aī ꝑturbationibus. Quintus eū locū cōplectit̃. q totā phiam maxime illustrat: docet.n.ad beatæ uiuendū uirtutē seipsa esse cōtentā. sup qua re multiformiter & copiose disputatū est a pl'ris: q inter se non cōcinnunt: neq; cōcordes sunt. Non pauci.n.reperiuntur: qbus ad beatā uitā perficiendā uirtus sola nō sufficit: ut Pla.& Aristo. columina phoꝝ: q autumant uirtutē indigere instrumentis: ueluti corporis bonis: ut robore: sanitate sensuū integritate. itē bonis externis: utputa diuitiis: & ita uitam beatā ex triplici bonoꝝ genere constituunt. Stoici uero uirtutē ad beate uiuendū solā sufficere decernunt quod dogma: sectæ stoicæ. M.T. in præsentia seqtur & alacriter defendit. Sene. calamo it ī hanc sententiā. Xenocrates: & speusippus putant beatū uel sola uirtute fieri posse. Disputatio hæc nō minus iucunda q̃ erudita: cuius pabulo animi saginant̃. Cuius cōmentatione mens nostra reficitur: quæ in nouissimo loco posita uberior eruditior delectabilior haud dubie est: q̃ priores. Nos quoq; cōmentādo auribus aīsq; lectoꝝ facere satis pro uirili parte contendimus: sicut .n. turpe est histrioni in nouissimo fabulæ actu relentescere. Ita indecoꝝ est. cōmentanti: in extremo cursu peragendo lassescere: sed iā diis fauentibus ingrediamur cāpum uitæ beate p quē cūcti mortales decurrere cōcupiscūt.

Quæ necessaria ad beatā uitam

Quītus hic.d. tāq̃ singuloꝝ dieꝝ singule sint disputationes.

Ex eo libro. Brutus hic doctissimus fuit: scripsitq; librū de uirtute ad. M. Tullium cuius meminit Seneca libro de cōsolatione ad albinā matrem hisce uerbis. Brutus in eo libro quē de uirtute composuit: ait se uidisse Marcellū mytilenis exulantem: & quantū modo natura hois pateret̃ beatissime uiuentem.

Bruti liber de uirtute

Difficile est ꝓbatu: sensus cōis: & humana cōditio negat. Virtutē solā sufficere ad bẽ uiuēdū: nā calāitates: ægestas: morbi & tormenta fortunæ: uitā sapiētis obnubilāt: & de fœlicitate perturbant.

Post habitis: postpositis.

Præsidii in uirtute satis: hoc s̄m stoicos dictū est: cū peripatetici & academici dicant ꝑter uirtutē ad beate uiuēdū necessaria esse bona corporis atq; fortunæ.

Virtus fortunæ famula est: stoici dicūt uirtutem esse supra fortunā collocatā: neq; ullis casibus subiacere: utpote excelsam inuictā: īsuperabilem. Cōtra ab aliis dictū: fortunā dominā esse rerū & supra uirtutem positā: tāq̃ ueꝝ sit illud theophrasti: uitā regit fortuna nō sapientia. ideoq; simulachrū fortunæ: cum copia & gubernaculo fingunt: tanq̃ & hæc opes tribuat: & humanarū reꝝ regimē obtineat: cui opiniōi Mātuanus poeta subscribit: q fortunā oīpotentem uocat: & historicus q ait: sed ꝓfecto fortunā ī oī re domiat̃. Virtus cū fortūa sepe digladiat̃ & sæpe uicit̃: & nō īmerito. M.T. ī cōsolatiōe: uictū se a fortūa esse cōfiteat̃: cædo inqt & manū tollo: tūc uirtus nō fortunæ domina: sed famula pedisseq̃q; iudicabit̃: qd de uoluptate tradunt epicurei: apud quos uirtus uoluptatum ministra est: illis paret: illis deseruit illas supra se uidet. Quā uota faciēda: q nō cōfidit suis uiribus nec fidu-

Fortuna dña rerū

Virtus uoluptatum pedisseq̃

Marci Tullii Ciceronis Tusculanarum Quæstionum. Liber Quintus.

QVintus hic dies Brute finē faciet tusculanarū disputationū: quo die ē a nobis ea de re quam tu ex oībus maxime probas disputatū. Placere .n. tibi admodū sensi: & ex eo libro quem ad me accuratissime scripsisti: & ex multis sermōibus tuis uirtutē ad beate uiuendū: seipsa esse cōtētā. Quod & si difficile est probatū ꝑꝑ tam uaria & tā multa tormēta fortunæ: tñ tale est ut elaborandū sit quo facilius probet̃. nihil est. n. oīum quæ ī philosophia tractant̃. qđ grauius magnificentiusq; dicat̃. nam cū ea causa ipulerit eos. q primi se ad philosophiæ studium cōtulerūt: ut oībus rebus posthabitis totos se in optime uitæ statu exqrendo collocarēt: profecto spe beate uiuendi tātam ī n eo studio curā operāq; posuerūt. Quod si ab iis inuēta & ꝑfecta: uirtus est: & si ꝑ̄sidii ad beate uiuendū in uirtute satis est: qs est q nō præclare: & ab illis positā: & a nobis susceptā operā philosophādi arbitret̃: si na autē uirtus subiecta sub uarios incertosq; casus fortune est: nec tātaꝝ uirium e st. ut seipsa tueat̃. uereor ne nō tā uirtutis fiducia nitendū nobis ad spem beatæ uiuendi: q̃

famula

ciā ponit in uirtute: ad uota cōfugit: uota facit: quæ a sapiente nulla fiunt qppe q bonis propriis: & uirtutis dotibus subnixus fulciat: nec se extra quæsiuerit. In qbus me exercuit. fatigauit: id tps significat: quo domo pulsus: patria caruit: inimicorum ipetu oppræssus ad eos quoq; casus referri pōt: qbus cōfessus est: cū amisit charissimā filiā: tūc. n. fortunæ succubuit: cuius tormēta firmo aio ac forti: ferre nō potuit. Corpora infirma: nihil aliud homo est: q̄ uas quassum & fragile ibecillissimū corpus nudū: suapte natura inerme: alienæ opis indigēs ad oē fortunæ cōtumeliā: proiectū: frigoris: æstus: & laboris impatiens pcaiu spiritus: caducis mēbris ac moribūdis. Separanm suis angoribus antea dictū est: plures esse ac pnitiosiores aī quā corporis morbos: q occultiores sunt. & itrinsecus lacinant. Ex aliorum malitia: iprobe facit: q artē culpat ob artificē uitiosum: nō recte sentit: q uirtutē metit ex imbecillitate mortalium ac malitia: cū ipsa uirtus de suo ipsius robore extimāda sit: & a seipsa pensitāda. Auunculus tuus: Cato uticensis significat. quē oium uirtutū auctorem uocat: q in libris de finibus diserens: nihil præter uirtutē in bonis ducēdū censet: q uirtutis splendore & magnitudine obscurari atq; obrui sentit oia corporis ac fortunæ cōmoda: quē illic quoq: auunculū bruti appellat: fuit. n. ut historici tradūt. M. Cato frater seruiliæ: ex qua natus est brutus: cui portia denupsit: uñ & auunculus & socer bruti dictus: hūc Catonē miro laudis pconio effert. Luca. de quo in. ii. pharsaliæ: elegāter scribit: & i nouo dictū est. ecce parens uerus pa̅triæ dignissimus aris roma tuis: a Sene. dicit cato uiua imago uirtutum & exēplar uiri sapientis: hic inqt Quin. nisi credit fuisse sapiens: uix scio cui reliquerit huius nois locū: itaq: ait. M. T. Catonē sustulisse dubitationē oēm de uirtute: cū in unica uirtute sūmū bonū cōstituerit: de qua ait Sene. suspicite uirtutē: & ipsam ut deos: & pfessores eius ut antistites colite. Subter se: infra se: uirtus. n. altū qddam est. excelsum. regale: inuictū: infatigabile: cui cūcta subiecta sunt. Casus contēnit humanos. Claudianus in hanc sniam de uirtute loquēs ait. Diuitiis aiosa suis imotaq; cunctis casibus: ex alta mortalia despicit arce. Præter seipsam. Silius sniāliter dixit: ipsa qdē uirtus sibimet pulcherrima merces & Claudianus ipsa qdem uirtus pciium sibi solaq; late fortunæ secura nitet: nil opis externe cupiens: nil indiga laudis. Tū uenientia: ad mœtū pertinet: que pturbatio est uenictis & futuri mali. Præsentia: ad ægritudinē refert: quæ est pturbatio psentis mali. His grauissimis casibus: hoc pp bella cilia dictū est: qbus respu. oppressa in mancipatū Cæsaris uenit. In eundē portū. s. philosophiæ: trāslatio a nauigātibus: q tēpestate iactati in portū cōfugiūt. A primis tpibus: cū princeps academiæ philo Romā uenisset: totū ei se tradidit. M. Tullius adolescēs adhuc: admirabili quoddā philosophiæ studio cōcitatus: erat ēt cū stoico diodoro a quo studiosissime in dialectica exercebat. O uitæ philosophiæ dux: ad philosophiā conuersa oratione per apostrophā: tanq̄ rhetoricoteros declamatorio dicendi genere se se ostētat: in quo reprendit a Lactātio: q ait eodē modo potuisse. M. Tulliū gratias agere cibo & potui quo pliæ: qa sine his rebus constare uita non possit: negat. n. philam parentē esse uitæ: perperāq; regulā uitæ uocari docet: in qua diuersitas præceptorum rectū iter impediat & turbet. Tu urbes peperisti: in oratione pro sestio quodā tēpore iquit hoies fusi p agros ac dispersi uagabant: tm̄ habentes q̄tum manu ac uiribus per cædē ac uulnera: aut eripere aut retinere potuissent: extiterūt; uirtute cōsilioq; pstāti: q dissipatos unū in locū cōgregarunt: eosq; ex feritate

Hōuas q̄s sum

Cato uticēsis auūculus bruti

Cato imago uirtutū suspicite uirtutē filius

Claudianus de uirtute philo

Diodorus Ci. magr̄

Lactā. contra cice.

Respu. ciuitates

uota faciēda uideant. Eqdē eos casus in quibus me fortuna uehemēter exercuit: mecum ipse cōsiderās: huic incipio sniæ diffidere: interdū etiā humani generis imbecillitatē fragilitatēq; extimescere. Vereor. n. ne natura cū corpora nobis infirma dedisset iisq; & morbos insanabilis & dolores itollerabilis adiunxisset: aios quoq; dederit: & corporum doloribus congruētes & separatim suis angoribus & molestiis implicatos: sed i hoc me ipse castigo: quod ex aliorum & ex nostra fortasse mollitie nō ex ipsa uirtute de uirtutis robore existimo. Illa. n. si modo ulla est uirtus: quam dubitationē auunculus tuus Brute sustulit: oia quæ cadere in hominem possunt subter se habet eaq; despiciēs casus cōtemnit humanos. Culpaq; omni carēs præter se ipsam nihil censet ad se pertinere. Nos aūt oia aduersa tū uenientia mœtu augētes: tum merore præsentia rerum naturā quā errorem nostrum damnare malumus: sed & huius culpæ & cæterorum uitiorum peccatorūq; nostrorum omnis a philosophia petenda correctio est. Cuius in sinum: cū a primis tēporibus ætatis nostra uoluntas studiumq; nos cōtulisset his grauissimis casibus in eundem portū ex quo eramus egressi: magna iactati tempestate confugimus. O uitæ philosophia dux: o uirtutis indagatrix expultrixq; uitiorum: quid nō modo nos sed oino uita hominum sine te esse potuisset. Tu urbes peperisti. Tu dissipatos homies in societatē uitæ cōuocasti. Tu eos inter se primo domiciliis deinde cōiugiis: tum litterarum & uocū cōi ore iūxisti: tu inuentrix legū: tu magistra morū & disciplina fuisti. Ad te cōfugimus: a te opem petim°. Tibi nos ut antea magna ex parte: sic nūc penit°

feritate illa ad iusticiã & mãsuetudinem trãstulerũt: tũc res quas publicas appellamus: tum cõuenticula hominũ quæ postea ciuitates noiauerunt: tum domicilia cõiuncta: quas urbes dicimus inuẽto & diuino & humano iure menibus sepserunt. Idem in rhetoricis: magnũ quendã uiꝝ & sapientẽ fuisse autumat q dispersos hoies in agris & in tectis syluestribus abditos sua eloquẽtia in unũ locũ cõpulit & cõgregauit. Quin. non alium q̃ oratorẽ esse autumat: q regere cõsiliis urbes fundare legibus emendare iudiciis possit: olim .n. hæc copulata fuerũt: ut idẽ sapientes atq; eloquentes haberent. *Dies* anteponẽdus: in hanc sñiam ait Possidonius

Orator cõditor ciuitatum

totosq; tradimus. Est autem unus dies bene: & ex p̄ceptis tuis actus pœne toti immortalitati anteponẽdus. Cuius igit̃ potius opibus utamur quam tuis? quæ & uitæ trãquillitatem largita nobis es: & terrorem mortis sustulisti. At philosophia quidẽ tantum abest: ut perinde ac de hominum est uita merita laudet̃ ut a plerisq; neglecta: a multis etiam uituperet̃. Vituperare quisquam inquam uitę parẽtem: & hoc parricidio se inquinare audet & tam impie ingratus esse ut eam accuset quam uereri deberet etiam si minus percipere potuisset: sed ut opior hic error & hęc indoctorum animis effusa calligo est: q tam longe retro aspicere nõ possunt: nec eos a quibus uita hominum istructa prius sit fuisse philosophos arbitrãtur. quam rem ãtiquissimam cum uideamus nomẽ tamẽ confitemur esse recens. Nam sapientiam quidem ipsam quis negare potest. nõ modo re esse antiquam uerũ etiam noie? quæ diuinarum humanarũq; rerum: tum initiorum causarumq;: tum cuiusque rei cognitione: hoc pulcherrimum nomẽ apud antiquos assequebat̃. Itaq; & illo septem. qui a græcis sophi: sapientes a nostris & habebãt̃ & nominabat̃ & multis ante sæculis Lygurgum. cuius temporibus Homerum etiam fuisse añ hanc urbem conditã tradit: etiam heroicis ætatibus Vlyxẽ & Nestorẽ accepimus. & fuisse. & habitos esse sapientes. nec uero

unus dies eruditoꝝ plus patet: qua imperitorũ lõgissima ætas. Perinde ac: tñ quantũ ẽ merita: nunq̃ .n. satis phia pro meritis laudari põt quæ tñ a plerisq; negligit̃ a multis uituperat̃. Nã Lactã. opinationem in phia solã esse ait: a qua absit scientia: idẽ cogitationes phorum stultas esse autumat: conaturq; ostẽdere phiam inanẽ esse & falsam: nec eos qui philosophant̃ sapientiæ studere: sed uanitati. M. T. uituperatoribus phiæ respondit satis copiose: eo libro quo phia ab ipso defensa & collaudata est: cũ esset accusata & uituperata ab hortensio. Vitæ parentẽ: phiam quæ nihil aliud est: q̃ recta uiuẽdi ratio uel ars rectæ uitæ agendæ: uel lex honestæ beneq; uiuendi: quã alii regulã uitæ appellãt: alii uitæ parentẽ ac ducẽ. Parricidio: sicut necare parentẽ maximũ scœlus est & parricidium committitur: itidem parricidio se maculare uidetur: qui philosophiam infamat & parente m uitæ lancinat: a plauto decenter dicitur parenticida: qui parentem occidit. Vereri: colere & uenerari. Offusa caligo: fœlices essent artes: si de his soli artifices iudicarent. ut Fabius Hieronymusq; p̃diderũt. ueꝝ ex ignoratione & insciẽtia fit: ut obcecatæ mẽtes & caligine quasi offusa: tenebricosæ pspicere ñ possint secretaria phie a qbus p̃fanũ uulgus arcet̃. iõq; q nõ intelligit dãnat: q nõ pspicit infamat: nã ut ait Sen. in q̃stionibus naturalibus: phiæ arcana nõ p̃miscue nec oĩbus patẽt reducta & in interiore clausa sunt sacrario: initiatos nos esse credimus: sed in uestibulo eius heremus: non cuiq; datũ est secretiora eius intrare atq; arcana ppẽdere. Rẽ: ipsam phiã: uel potius sapiẽtiæ studiũ. Nomẽ recẽs. s. phiæ: phiq;

Vituperatoribus phię rñdit cicẽ. phia lex uitæ parẽticida

Arcana in sacrario

utpote a pythagora exortũ. Sapientiã esse antiquã. Pla. in tymeo phiam ait deoꝝ esse munus mortaliũ generi datũ. Lact. quoq; testis est phiam rem esse uetustissimã: quã pleriq; a barbaris initiũ sumpsisse autumat: eãq; celebratã fuisse antea Alexandrũ magnũ quadraginta amplius annoꝝ millibus: sapiẽtiã afranius filiã memoriæ atq; usus esse scitissime dixit de qua ante scriptũ est. Illos septẽ: noia septẽ græciæ sapiẽtũ sunt hæc: Solõ atheniẽsis: tales milesus: chilo lacedemonius: pythacus: mytilenus. Cleonolus lindius: bias pynẽsis: periãder corinthius. Lygurgiũ: qđ lygurgus nomothetes. i. cõditor legũ inter sapiẽtes numerãdus sit docent historici & oraculũ appollinis affirmat: quo dilectus diis & deus ipse potius q̃ homo a pythia appellatus ẽ: tẽpora qbus floruerit lygurgus. nõ satis cõstãt: alii cũ olympiade prima uixisse: alii antiqorem olympiadibus ligurgũ fuisse ostendũt: qdã homeri tpibus fuisse homerũq; uidisse ferũt. thymeus sentire uidet̃ duos apud sparciatas lygurgos extitisse tpe diuerso. utriusq; aũt res gestas ob gloriã in unũ trãsferri: in primo cõmentario diximus homeꝝ fuisse ante romã conditã annis circiter centũ. lx. qđ & Corn. nepos tradit in libris chronicoꝝ. Hæroicis ætatibus: hesiodus inter etates heroicã quoq; ætatẽ supputat: qua heroes floruerunt: sicut tpe belli troiani cõplures extiterũt tã græci q̃ externi: inter quos Vlyxes & Nestor famigerati: ætates dicũt latini quas græci. γενεασ: de quaꝝ uarietate multa scribũt eruditi. sed Plutar. subnliter in lib. αντιρρωνει κατα λοιποτων χρηστιριων. ostẽdit. γενεαν. i. ætatẽ esse spaciũ. xxx. annoꝝ. ƒm heraclitũ. modo accipi pro uno anno. sicut ætas apud Vir. & Siliũ pro annuo spacio usurpat̃. qdã ætati. i. γενεα attribuũt. centũ &. uiii. annos interdũ ætas accipit̃ pro centũ annis. interdũ pro tpe humanæ uitæ lõgissimo. Fuisse sapientes. pilius nestor. ithacensis Vlyxes duo columina græcoꝝ. prudentia & eloquutio cũctis præstabãt: quoꝝ sapientia non

Sapiẽtia filia mẽoriæ
Noia septem sapiẽtiũ
Quo tpe lygurgus
Heroica ætas γενεα
Aetas
Supputatio ætatis

Athlas ſuſtinere cœlũ: nec Prometheus affixus caucaſo: nec ſtellatus Cepheus cum uxore: genero filia traderetᷣ: niſi cæleſtium diuina cognitio: nomen eorum ad errorem fabule traduxiſſet: a qbus ducti prĩcipes omnes qui in rerũ cõtemplatione ſtudia ponebãt ſapientes & habebanᷣ: & noíabanᷣ. Idq; eorum nomẽ uſq; ad Pythagorę manauit ętatẽ: quẽ ut ſcribit auditor Platóis põticus Heraclides uir doct⁹: in primis phliuntem ferũt ueniſſe: cumq; cum Leõte principe phliaſiorum docte & copioſe diſeruiſſe quædam. Cuius ingeniũ & eloquẽtiam cum admiratus eſſet Leon: queſiuiſſe ex eo qua maxima arte cõfideret. At illũ artem quidem ſe ſcire nullã: ſed eſſe philoſophũ. Admiratũ Leontẽ nouitate nominis quæſiſſe qnã eſſẽt philoſophi: & qd inter eos & reliquos intereſſet. Pythagorã aũt reſpõdiſſe ſimilem ſibi uideri uitã hoium: & mercatũ eũ, qui haberetᷣ maxio ludorum apparatu totius græcie celebritate. nã ut illic

minus: q̃ aiacis ferocia & achillis robur profuit achiuis: obfuit troianus. Athlas ſuſtinere cœlũ: ſcribit Pli. athlanta primũ inueniſſe ſperã. Græci aiunt aſtrologiã athlante inuentã fuiſſe. Euſebius in præparatiõe euãgelica dicit Enoch: & athlantem eſſe eundẽ. De quo Diodorus hæc in. iiii. bibliothecæ: ferũt athlantẽ aſtrologiæ fuiſſe peritiſſimũ deq; ſphera primũ inter hoíes diſputaſſe. qua ex re uiſus eſt cœlũ ſuis humeris ſuſtinere locũ præbente fabulis ſphœræ inuentione: ab athlante inditũ nomen athlanti monti: & athlantibus populis: q qd annotatu dignũ: ſoli ſunt anonymi hoc eſt ſine noíbus. Nã in uniuerſum athlantes nominanᷣ ſingulis nullũ propriũ nomen imponiᷣ: ſolem orientẽ occidentẽq; dira imprecatione contuenᷣ: ut exitialem ipſis agriſq;: neq; in ſomnia uiſunt qualia reliq mortales. Pli. Soli. Herodo. Auctores athlas latino uocabulo dictus eſt telamo: ut docet Seru. noſtri in ædificiis telamões appellãt ſigna quæ ſuſtinẽt: q græci athlãtes uocitant: qa ut auctor eſt Vitru. in ſexto: athlas formaᷣ ſuſtinens mundũ: ex eo qd primus curſum ſolis & lunæ. & ſyderum ugore ai ſolertiaq; curauit. Prometheus. De prometheo aſtatim in ſecũdo cõmentario: quem prudentiſſimũ fuiſſe cõſtat unde & prometheus dictus. απω της προμηθιας. i. a prouidentia: ideo affixus caucaſo fingiᷣ: qa reſidens in eo monte nimia cura & ſollicitudine dep̃hendit aſtrologiã: quam primus aſſyriis indicauit. eſt. n. caucaſus mons in aſia æditiſſimus: & ſideribus proximus. unde aſtra maiora uiſuntur: & eorum ortus occaſuſq; diligẽter perſpiciuᷣ. Diciᷣ aqla cor eius exediſſe: p̃tereaq; αχος. i. ſollicitudo hoiem cõficiebat ad motus ſiderũ deprehẽdẽdos: qd cũ prudẽtiæ opus ſit. ideo per mercuriũ diciᷣ eſſe ad ſaxũ religatus: qui prudẽtiæ & rõnis deus eſt. Nec ſtellatus cœpheus: Euripides &. Oui. cœpheũ æthiopũ regem eſſe demõſtrant andrõadæ patrem: quã ceto propoſitã notiſſimæ mytiſtoriæ dixerũt hanc aũt pſeum a periculo liberatã uxorem duxiſſe. Itaq; ut totũ hoc genus perpetuo maneret ipſum cœphea inter ſydera collocatũ eſſe prodiderũt una cũ uxore caſiopea & andromeda filia: genero perſeo: oriᷣ cœpheus in. xv. parte capricorni hoc ſydere nati erunt auſteri ſeueri qui ſtoicã ſectã uero ſequanᷣ effœctu: tales fuerũt apud ueteres catões: caſſiopea uero uxor cœphei. de qua Euripides: & Sophocles: & alii plures. Gloriata eſt ſe forma præſtare Nereidas: pro quo facto iter ſydera ſedens in ſeliquaſtro cõſtituta eſt. apud Higinũ pro ſiliquaſtro mendoſe legiᷣ ſiliquaſtro: cũ inter has duas dictiones diſcriminatio ſit nõ parua in ſignificatu: cũ in pronunciatu ſit magna proximitas. Seliquaſtra. n. ſedilia appellãᷣ antiq generis. D. littera in. L. cõuerſa ut ẽt in ſella & ſubſellio: & ſolio factũ eſt quæ oía a ſedẽdo dicta ſunt. ſiliquaſtrũ uero ſignificat herbã hortenſem: quæ alio noíe piperitis nominaᷣ: ut meminit Plini. Caſſiope quæ & caſſiopea: oriᷣ in uigeſima parte aquarii: ut docet Firmicus maternus i. viii. matheſeos: hoc ſydere nati erũt aurifices: bracteatores: inauratores: margaritarii. Andromeda cœphei filia diciᷣ mineruæ beneficio: inter aſtra collocata: pp perſei uirtutem: qd eam ceto propoſitã a periculo liberarat. De hac euripides hoc eodem noíe fabulã cõmodiſſime ſcribit: oritur in parte piſciũ. xii. hoc ſydere natus erit aut carceris cuſtodia aut carnifex: aut ergaſtulus præpoſitus. perſeus cœphei generᷣ nobilitatis cauſa & uirtutis ad ſydera diciᷣ perueniſſe: a quo meduſam harpe uulcania: quæ ex adamãte facta fuerat: iterfectũ eſſe cõſtat de his oíbus meminit Manlius in primo aſtronomicõ. q in. v. ſic ſcribit: talia caſſiope naſcentũ pectora fingit. Andromade ſequiᷣ ſydus quæ piſcibus ortis: bis ſex in partis cœlo uenit aurea dextro: ut inqt. M. T. in ſecũdo de natura deorum cœpheus paſſis palmis ſubſequiᷣ ſeptentrionẽ. hunc antecedit caſſiopea ad pedes andromedæ perſeus deſcribiᷣ: de qbus aratus quoq; cõmeminit. Põticus heraclides: heracleotes fuit heraclides ex põtu opulentus athenas uenit. deditq; ſe in diſciplinam ſpeuſippo. pythagoreorum auditor fuit. platonis ſtudioſus Ariſtotelem audiuit: feruntᷣ ingenii illius monumenta præclara atq; optima. Phliũtem. phlius eſt in medio ſycionii argiuiq; agri. ubi religioſiſſime coliᷣ. hæbe. fuit. & arethyrea: quã phliaſiã dicunt. auctor Strabo. caſtellũ phliũ noiat Plini. ubiq; pro phlium legiᷣ phliliũ. Philoſophũ eſſe. p̃hus interpratatᷣ ſapiẽtiæ ſtudioſus & amator: & Apuleio pythagoras p̃hiæ nuncupator dictus Quinti. taxat in hoc philoſophos: q. ſ. ſibi nomẽ inſolentiſſimũ arrogauerint. ut ſoli ſapientiæ ſtudioſi uocarenᷣ. qd neq; ſummi imperatores neq; rerum publicarum gubernatores unq̃ uindicare ſunt auſi. In hanc ſententiã Laertius diogenes. ſic Pythagoras rogatus a leonte phliaſiorũ tyrãno qſnam eſſet dixit philoſophus. præſentemq; uitã dicebat celebritati eſſe ſimilimã: quemadmodũ. n. ad hanc alii certaturi. alii negociaturi. alii optimi futuri ſpectatores ueniunt. ita & in uita alios quidem gloriæ mancipia naſci. Et cupiditatis aucupes. alios uero ueritatis ſtudioſos.

Athlãtes anonymi
Telamões in ædificiis
prometheus a p̃uidẽtia
Permercuriũ religatus cœpheus
Mytiſtoriæ cœpheus íter ſydera caſiopea: i ſeliquaſtro
Seliquaſtrũ qd
Seliquaſtrum

Margaritarii ſub caſiopea
carnifices ſub andromeda
Mãlius in aſtronomicis
Heraclides
phlius op.
P̃hius qd
Nũcupator p̃hiæ
Olympia

Mercatum

Mercatū eum:apud græcos olympia mercatu famigeratū est:& celebritate illa qnquenali ludo℞ inclyta nam ut inqr Pli. Delubrū olympii iouis ludo℞ claritate fastus græciæ complexū. Delos quoq; insula merca tu græco℞ celebrata est. Nobilitatē coronæ:corona olympiaca erat ex oleastro pinea corona uictores apd̓ isthmū coronant̄:in pythiis ludis ex lauro:sicut ex apio in achaia coronare mos erat uictores sacri certami nis nemeæ:hinc illud satyrographi:graiæq; apiū meruisse coronæ. De coronis sacro℞ certaminum fusius ex plicatiusq; perscripsi in.yi.tranqlli cōmentario. Studiose pspicerent:hisce studiosius spectatoribus compa rant̄ phi:q rerum natura studiosæ contem plant̄. Et ut illic.in mercatu.s.& ludo℞ cele britate. Cōtemplatione re℞. Aristote.in.x. æthico℞ argumentat̄ cōtemplationē esse p fectā fœlicitatē:nam deus:quē oēs beatissi mū felicissimūq; eē cōsitent̄:cōtēplatiōe po tissimū fruit̄:hæc ē.n. ppria dei operatio. Itaq; in oibus operatio operatiōi diuinæ co gnatissima erit utiq; fœlicissima ob hoc cæ teræ aiantes fœlicitatis expertes esse dicun tur:qa cōtemplationis participes non sunt.

alii corporibus exercitatis gloriam & nobilitatē co ronæ peterent:alii emendi aut uēdēdi quæstu & lu cro ducerent̄.esset aūt quoddam genus eorum:id q uel maxime ingenuum:qui nec plausum:nec lu crum quærerent:sed uisēdi causa uenirēt. studiose q perspicerent quid ageret̄ & quomodo. Ita nos q̄ si i mercatus quadam celebritate ex urbe aliqua:sic in hanc uitam ex alia uita & natura profectos. alios gloriæ seruire:alios pecuniæ:raros esse quosdam.q̄ cæteris oibus pro nihilo habitis:rerū naturam stu diose intuerent̄. hos se appellare sapientiæ studio sos, idest enim philosophos. Et ut illic liberalissimū esset spectare nihil sibi acquirentē:sic in uita longe omnibus studiis contemplationem rerum cognitio nemq; præstare:nec uero pythagoras nominis solū inuentor:sed rerum etiam ipsarum amplificator fu it. Qui cum post hunc Phliasium sermonē in Italiā uenisset:exornauit eam græciam quæ magna dicta est:& priuatim & publice præstantissimis & institu tis & artibus. Cuius de disciplina aliud tempus fue rit fortasse dicendi. Sed ab antiqua philosophia us q ad Socratē:qui archelaum Anaxagore discipulū audierat:numeri motusq; tractabantur & unde om nia orirentur quoque recederēt. studioseque ab his

Rerū amplificator:phiæ:quæ italica nūcu pat̄:princeps est pythagoras:quē fama fere ab ægyptiis sacerdotibus cerimoniaq; incre dundas potentiasq; numero℞ admirādas ui ces:geōetriæ solertissimas formulas:alcha deis sideralē scientiā:planeta℞ & stellarum status:ambitus:effectus:in genituris hoīum didicisse:cui brachmanes:q indo℞ philoso phi sunt pleraq; philosophiæ documēta cō tulerūt. dogma pythagore est. παλιγγενεσία .i. regeneratio:& μετεμψύχωσις .i. transani matio:ab esu carniū:& a fabulo abstinentia quod Oui.in.xy.metamorphoseon latissi me explicat:& Maro in.yi.sectat̄. Plato quo q a secta pythagoræ nō diuiuis in multis py thagorissat.q intellectualē phylosophiam a pythagoreis accœpit:pythagorica sunt il la Enygmata:cor non comedendū.i.mœro rem de aio eiiciendū:ignē gladio ne fodias i potentiū irā uerbis maledicis ne lacessas:sta terā ne trāsilias.i.ne prætergrediare iustitiā super chenice non sedendū.i.nō curandum esse de crastino:chenix.n. mensura diurnæ escæ:est hirundinē in domo non suscipiendā.i.garulos & uerbosos hoies sub eodē tecto nō habēdos:duo℞ tēpo℞ q̄ maxiæ habendā curā. Matutini & uespertini.i.eo℞ q̄ acturi sumus & eo℞ q̄ gesserius famigerata est. χεμυθία.i.taciturnitas illa:q̄ discipulos elinguabat:ut.s.apd̓ se tacere cōdiscerent:loqtari dediscerent. leges italis dedit:apud crotoniatas & metapontinos italiæ populos uice numinis cultus:metapontini illius domū cereris delubrū uocitabant. Non pauciores sexcentis erant pythagoræ discipuli:q noctu ad illū audiendum confluebant:illi q præsentia eius frui meruissent scribebant ad suos:tanquam magnum qppiam forent ade pti. De magna græcia ante dictū est. Archelaum audiuerat. Socra.ſm quosdam auditor fuit anaxagore:& damonis:mox ad archelaum physicū se cōtulit:q aiaduertens naturalis speculationis fructum nullum esse eamq; ad officia uitæ nihil esse necessariā inuexit primus æthicen:hoc est mortalem philosophiā:ad quam trāliēs uerbū illd̓ mēoratissimū dixisse fert̄:q̄ supra nos:nihil ad nos auctor ē Xenophō Socra.nūq̄ de natu ra re℞ neq; de altioribus sublimioribusq; rebus disputasse:imo eos:q assidua cura ac studio hæc tractāt sto lidos uanosq; hoies esse ostendebat:cū ea uestigarent:quæ sunt supra captum mortaliū:hæc.n.ab hoibus in telligi inueniriq; nō posse fuerit illud potentissimū argumentū:q q maxime rerum cœlestiū ac naturaliū scientiam profiteant̄:hi inter se dissident:& pugnantia ad inuicē dicunt. Itaq; ante Socratē philosophia na turalis uigebat:de cœlo & syderali scientia de numeris:qbus cūcta constare autumant:& id genus aliis disse rebat̄:parum utilibus ad uitā pollicicā agendam:thales milesius ex septē sapientibus unus apud priscos ce lebrat̄ q fuit geometriæ poenes graios primus repertor:& naturæ re℞ certissimus explorator & astrorū pe ritissimus contemplator:q reperisse fertur tempo℞ ambitus:uento℞ flatus:stella℞ motus:tonitruū sono ra miracula. Syde℞ obliqua Curicula:solis annua reuerticula. Anaxagoras dicebat:se natum esse causa solis ac cœli uidendi. Itē censuit cœlum ex lapidibus esse cōpositum:prædixitq; lapsu℞ ex sole saxū q & factum esse autumant. Dicebat hic niuē esse nigrā. Archelaus:physicā:philosophiam:athenas inuexit:estq; physicus appellatus:q in eo defecerit phia naturalis. Socrate ethicen introducente:q̄q̄ ne hic qdem æthicæ rudis fu

delos mercatu clara
Corona olympiaca ex oleastro corona ex apio
Lucus iuuenalis cōtēplatio felicitas
Italica phia a pythagora
Brachmanes paligenesia plato pithagorissat
enygmata pithagorica
cor nō edendum
Chenix mēsura
Hirūdo p garulo
Echemythia
Socra. iuexit æthicē
Quæ supra nos nihil ad nos
Naturalia sciri non posse
thales reptor geometrie
Anagoras
Niuē esse nigram
archelaus

socratis | isse uideat. Namq; de legibus philosophatus est: & de honesto & æquo. Verum Socrates philosophiæ mora
lra nulla | lis conditor propagator: illustrator extitit: q platonem tm efficit: quantus fuit. Cuius ingeniū uariosq; sermo
A socrate | nes imortalitati scriptus suis Plato tradidit: cum ipse litteram socratis nullā reliqsset: ex Socrates uariis & di
familiæ | uersis: & in omnem partem diffusis disputationibus plures fluxere phi. Et cum alius aliud apprenderet pro
phorum | seminatæ sunt quasi familiæ dissentiētes inter se & multum disiunctæ & dispares: cum tamen omnes se phi
Socraticos & dici uellent & esse arbitrarent: primū ab ipso Socrate. Plato. A Platone Aristoteles & Xenocra
tes. Deinde ab Antisthene: q pacientiā & du
riciam in socratico sermone maxime ada-
marat Cynica: cū ab Aristipo: quē ille maxi
me uoluptarie disputationes delectarūt. cy
renaica phia manauerunt: fuerunt ēt alia ge
nera philosophoꝝ: q se omnes fere socrati-
cos esse dicebant: ut eretricoꝝ megaricorū:
pyrrhonioꝝ. Merito itaq; dictus est socrates
fons phorum: a quo cōplures sectæ ueluti ri
socratici | ui profluxerunt. Sententiam regeremus:
omnes | tutaremur & ueluti reginā afferemus: malo
legere tegeremus: ut sit sensus: se sentētiam
suam occultare dissimulareq; ritu Socratis:
q qd sibi uideretur: & qd ipse sentiret tege
bat: affirmans nihil sciri posse: cuius est illd
Hoc scio | hoc scio quod nescio: unde opiatores & opi
qd nescio | niosi dicti phi: in quorum phia sola erat opi
Opiatio | natio: quod & Lactātius memorat: opiatio
incerti | aūt incerti est: scientia certi: id. n. opinatur
qsq; quod nescit. Socratica aūt ratio illa est
contra alterius opinionem differendi: nam
ita facillime nunqd uerum: sed quid uerisi
milimum esset inueniri posse socrates arbi
trabatur. Carneades: de carneade in pri
mo commentario satis multa: cuius id fuit
acumen: ea subtilitas: ea eloquentia in diffe-
rendo. ut eo argumentante qd ueri esset ha
ud facile discerni posse hic tertiam instiu-
carneades | it academiam: disputauit olim Romæ pro
p iniusti | iustitia & cōtra iustitiam copiose & eloquē-
cia | ter. In eodē loco: Academiā significat: qd
gymnasium erat in tusculano. Non mihi
uidetur: propositio hæc fm Academicos &
peripateticos uera est: qui aiunt ad beate ui-
uēdum opus est præter uirtutem bonis cor
poris atq; fortunæ: siue qbus manca est quo
dāmodo & quasi multa uirtus. Respondet
ad hæc Mar. Cicero ex dogmate stoicorum
apud quos unica uirtus satis est ad beatā ui-
tam efficiēdam. Recte autem summum bo-
num in sola uirtute poneretur: si homo ex
sola mente constaret: sed cum ex animo cō
stemus & corpore: ad beate uiuēdum opus
est bonis ai & corporis: ne dū alteꝝ tueamur
alteꝝ relinquamus. Bruto tui auūculo. Discipulus introductus existimat esse atticus: cuius nomen perire
nō sinunt Ciceronis epistolæ: sed nō uideo quō Brutus attici auunculus fuit dicas: nec id tradit. Cor. nepos:
q attici uitā breuiter eloquēterq; pscribit: est qdem usus. M. Bruto familiarissimæ. Eiq; italia cedēu sesterna
Cato auū | centū millia muneri misit: sed qd habuerit Brutū auunculū legisse nō memini: quo circa ita legendū esse
culus bru | cēseo at hercule bruti mei auunculo uidet: ut sit sensus uirtutē ad beate uiuendū satis esse uideri. M. Catōi
ti | auunculo. M. Bruti de quo dudum diximus: fuit. n. Cato frater seruiliæ ex qua natus est brutus: q i libris de
Auūculus | finibus differit solā uirtutem effectricem esse uitæ beatæ. Auunculū dicimus matris meæ fratrē: ab uno fa-
unde | cta diminutione: perinde ac minor auus sit obtineatq; locū aui & proximitate tueat sororis filiū. Maior auū
Maior | culus est auiæ maternæ frater: de quo Persius. Maior auunculus exit: de hoc apud Suetonium copiosius: q
auūculus | tradit iulium cæsarem fuisse auunculū maiorem augusti. Quid ad honeste: stoicis idem est honeste uiue
re & beate. i. cū uirtute uiuere: peripateticis aliud honeste uiuere: aliud beate uidet. Qui male uiuat mise-
rum. contrariorum contraria sunt consequentia. si in uitus satis magna uis est ad uitā miseram: consequens

siderum magnitudines: interualla: cursus inquire-
bantur: & cuncta cœlestia. Socrates autem primus
philosophiā deuocauit e cœlo: & in urbibus collo-
cauit: & in domos etiam introduxit: & coegit de ui-
ta & moribus: rebusque bonis & malis querere cu-
ius multiplex ratio disputandi: rerumque uarietas
& ingenii magnitudo. Platonis memoria & litteris
consecrata plura genera efficit dissentiētium philo-
sophorū. E qbus nos id potissimū cōsectati sumus
quo socrate usum arbitramur. ut nostrā ipi sentētiā
tegeremus. errore alios leuaremus & i omni dispu-
tatione quid esset uerisimilimum quæreremus quē
morem cum Carneades acutissime copiosissimeq;
tenuisset. fecimus & alias sæpe & nuper in tuscula-
nō. ut ad eam consuetudinem disputarem⁹. Et qua
tridui quidem sermonem superioribus ad te præscri
ptum libris misimus. Quinto autem die cum eodē
in loco consedissemus sic est propositum. de quo di
sputaremus. A. Non mihi uidetur ad beate uiuen-
dum satis posse uirtutē. M. At Hercule Bruto meo
uidetur. cuius ego iudicium pace tua dixerim lōge
antepono tuo. A. non dubito. Nec id nūc agit. tu
illum quātum ames. sed hoc q mihi dixi uideri qua
le sit. de eo a te disputari uolo. M. Nempe negas ad
beate uiuēdum satis posse uirtutem. A. Protsus ne
go. M. Quid ad recte honeste laudabiliter. postre-
mo ad bene uiuendum. satis ne est præsidii in uirtu
te. A. Certe satis. M. Potes igitur aut q male uiuat.
non eum dicere miserum. aut quē bene fateare. cū
negare beata uiuere. A. Quid ni possum. Nam eti-
am in tormētis recte honeste laudabiliter. & ob cā

uidetur:ut eadem uis in uirtutibus sit ad beatam uitam efficiendā oli duo phi:alter stoicus alter peripateti/cus propugnabant pro suis utrinq; decretis:acriter & cōtente:stoicus censebat uitam beatam hoium uirtute ai sola:& miseriam summa malitia sola posse effici:ēt si cætera bōa oia quæ corporalia & externa appellant uirtuti deessent.Malitiæ adessent:contra peripateticus miserā quidē uitam uitus ai & malitia sola fieri cō cedebat:sed ad complendos ois uitæ beatæ numeros uirtutem solam nequāq̄ satis esse existimabat qm̄ cor/poris & fortunæ bona necessaria uiderenť pficiendæ:beatæ uitæ..Reclamabat hoc in loco stoicus & & tan/q̄ ille duas res diuersas poneret mirabať:qđ cū essent militia & uirtus duo contraria uita misera & beata quoq; æque contraria:nō ser uaret in utrisq; uim & naturam contrariū:& ad miseriam quidem uitæ conficiendam sa tis ualere malitiam solam putaret:Ad præ/standam uero uitam beatam non satis solam esse uirtutem dicere tum peripaticus per q̄ hercle festiue argutiola hac de congio uini usus est.Rogo te inquit respondeas an existi/mes uini esse amphoram. Cum abest:ab ea unus congius:quod stoico negante unus igiť congius inqt pipateticus amphoram facere: dici debebit:qm cum deest ille unus non fit uini amphora:& cū accessit fit amphora:qđ si id dicere absurdū est uno congio solo fie/ri amphorā:itidē absurdū est una sola uir/tute uitā fieri beatā diceť:qm̄ cū uirtus abest beata eē uita nūq̄ pōt. In eculeū cōiiciūť: Eculus tormenti genus ē quo hoies cruciabi liter torqnť.de quo crebra mētio apud eru/ditos de quo Vale.sic:Rupit uerbera:fidicu las laxauit.soluit.Eculeū:laminas extinxit. Itē laxato eculeo postq̄ insidiis oportunum tp̄s animaduertit aurē eius morsu corripuit li.iiii.de finibus sic scriptū legimus nec si il le sapiens ad tortoris eculeū:a tyranno ire cogať similem habeat uultū ut si ampulā p didisset.Itaq; fortis sapiens cōstans uita i ecu leū igredeť:uita beata ñ itroibit:licet id stoi ci cōuellāt:cōclusiunculis captiosis magi q̄

Contētio stoici & pipatetici

Malicia satis ad uitā miseram

Argutiola de cōgio uini

Eculeus

rem bene uideri pōt:dū modo intelligas:qd nūc dicam bene.Dico.n.constāter:grauiter:sapiēter:fortiter:hæc ēt in eculeum coniiciuntur:quo uita nō aspirat beata.M.Quid igitur sola ne beata uita que so relinquitur extra hostiū:limēq; carceris:cū cōstātia:grauitas:fortitudo:sapiētia:reliquę uirtutes rapiantur ad tortorem nullūq; recusent nec suppliciū nec dolorem.A.tu si quid es facturus noua aliqua conquiras oportet:ista me minime mouent non solum quia peruulgata sūt:sed multomagis:quia tāq̄ leuia quædā uina nihil ualent in aqua:sic stoicorū ista magis gustata q̄ potata delectāt. Velut iste chorus uirtutū i eculeū ipositus:imagines cōstituit ante oculos cū amplissima dignitate ut ad eas cursim prectura:nec eas beata uita a se desertas passura uideatur.Cum aūt aīum ab ista pictura imaginibusq; uirtutū ad rē ueritatēq; traduxeris hoc nudū relinqtur:possit ne qs beat⁹ eē:q̄diu torqatur. Quāobrē hoc nō q̄rimus. Virtutes āt noli uereri ne expostulent:& quærātur se a beata uita esse relictas:si enim nulla uirtus prudentia uacat:prudentia ipsa hoc ui

ueris. Rapiuntur ad tortorem:quædam uirtutes in procliui sunt:ut liberalitas temperantia:māsuetudo: quædam cliuū subeunt & ascendendo obluctantur:ut patientia fortitudo constātia:in illis continemus ani mū ne pro labantur.In his exortamur incitamus:hæ uirtutes in eculeū ingrediunť:sub tortore spectāť:nulli supplicio nulli dolori succumbentes a loca supplicii uita beata aspirare non pōt:ubi.n.cruciatus sunt:& tormenta ibi beatitudo esse non potest. Tanq̄ leuia uina:sensus est sicut uina tenuia aqua commixta sine neruis ac sapore sunt nullisq; bonitatis:sic peruulgata stoicorum argumenta:quod idem sit hōeste & beate uiuere imbecilla sunt & infirma quæ gustanda potius sunt:q̄ in ea penitus ingurgitandum.Talia dogmata sunt a limine salutanda & transeunter inspicienda.Vina leuia intelligi uult:quæ alio noie tenua appellanť Pli.ait in.xxiii.leuissimum uinū celerrime inueterari.idem ait tenue uinū minus alere:magis stomachū nutrire:uinū aqua misceri staphilus primus iuenit:uinū oē quo tenuis eo odoratius:græci deuteria:appellant. hoc est secūdaria uina:q̄ fiunt maceratis aqua uinaceis.Cato lorā uocat.Et hæc inter uina oparia nūeranť: idē fecatū appellat qđ fecibus uini expressum est:dilutum uinū dicimus aquatū:hoc est aqua commixtū: uulgo indoctæ & inscienter lymphatū uocatatur:quod in superioribus copiose explicauimus. Iste cho/rus uirtutum:cōstantia:grauitas:fortitudo patientia aliæq; consimiles uirtutes significantur:quæ ueluti eorum constituunt:qui multorum concentu constat:dictus chorus a chara idest leticia:ut interpræqtur plato lib.secundo de legibus:ab his autem uirtutibus separari negant stoici uitam beatam:immo ad eos cur/sim per recturā pertinaciter affirmāt sed hoc speciose magisq̄ uere dr̄ quis enim dabit stoicis beatum esse qui torqueatur:crucietur in eculum coniiciatur?sensus enim cuiusq; & natura rerum:atq; ipsa ueritas clamat quodāmodo non posse beatum dici:eum qui in tormentis sit neq; uitam beatam eē posse in contuber/nio carnificū ac tortorum:cui nihil commune sit cum doloribus & ita aliud erit bene uiuere:aliud beate ui uere ita boni esse poterunt q beati non sint. Ne expostulent:incusent expostulare est q̄relā apud eū ipm deponere:qui fecit iniuriā postulare autem quærelam dicere de altero apud alterū unde expostulatio di/ciť conquæstio aduersus eū quem incusamus. Nulla uirtus uacat prudētia.Socrates oēs uirtutes putabat esse prudentias in quo errabat qđ uero non absq; prudentia recte dicebat auctor Aristoteles i.yi.ethicorū prudētis est bene consulere prudētia circa humana uersatur.Et in his quæ sunt homini uel bona uel mala.

Virtutes i pcliui

Cliuū subeūt

Leuia uīa tenuia

Quo tenuius eo odoratius

Deuteria

Lora

Fecatū

Dilutū

Aquatū

Lympharum

Chorus unde

Bōi nec beati

Expostulare

Postulare

Expostulatio

Prudētia

det non oẽs bonos eſſe ẽt beatos. Multaq; de .M. Attilio. Qu. Cepione. M. Aquilio recordant̃: beatamq; uitam ſi imaginibus potius uti: q̃ rebus ipſis placet. Conantẽ ire in eculeũ retinet ipſa prudẽtia negatq; enim cum dolore & cruciatu quicquam eẽ cõmune. M. Facile patior te iſto modo ager̃ & ſi iniquũ eſt preſcribere mihi te quemadmodum a me diſputari uelis: ſed quero utrum aliquid actũ ſuperioribus dies: an nihil arbitremur? A. actum uero: & aliquantum quidem. M. Atqui ſi ita ẽ ꝓfligata iam hec pœne ad exitũ adducta queſtio eſt. A. quo tandẽ mõ. M. Quia motus turbulẽti iactationeſq; animorũ incitatæ & impetu inconſiderato elatæ rõnẽ oẽm repellentes uitæ beatæ nullam partem relinquunt. quis. n. põt mortem aut dolorem metuens: quorum alterum ſæpe adeſt: alterum ſemp impendet: eſſe nõ miſer? Quid ſi idem (qđ plerumq; fit:) paupertatem ignominiam infamiam timet: ſi debilitatem cæcitatem: ſi deniq; quod non ſingulis hoĩbus ſed potentibus populis ſæpe cõtingit ſeruitutẽ poteſt ea timens eẽ quiſquã beatus? Quid: qui non modo ea futura timet: uerũ etiam fert: ſuſtinetq; pſentia? adde eodem exilia: luctus: orbitates qui rebus his fractus ægritudine elidit̃. poteſt tandem eẽ non miſerrimus? quid uero illum quem libidinibꝰ inflammatum. & furentem uidemus omnia rabide appetentem cum inexplebili cupiditate quoque affluentius uoluptates undiq; hauriat: eo grauius ardentiuſq; ſcientem nõne recte miſerrimum dixeris;

Cruciatus attilii reguli

De. M. attilio. M. attilium. regulum fatentur omnes fuiſſe fortiſſimum conſtãtiſſimum in pferẽdis cruciatibus: quibus eum peni crudeliſſime affecerunt: incluſum q ppe anguſto armario clauis acutiſſimis pfixo ut ſe in nullã eius pẽ inclinare poſſet: palpebris quoq; iſutis atq; iſomnia cruciatũ necauerũt. Merito itaq; laudãt uirtutem attilii tam magna inſœlicitate maiorem. nec tñ beatum eum appellãt: quia communicatio beatitudini ad tormenta nulla eſſe poteſt. In laudem attili reguli ait ſilius non tam aduerſa cauendo fugiſſe æggregium: q̃ perdomuiſſe ferendo. De attilii reguli pacietia. Gel. Augu. Cicero. Vale. cæteri. Quinto cepione: quintus cepio conſul oppidum toloſanum diripuit: ingens auri pondus theſauroſq; opulentos ex templis abſtulit: qđ ſacrilegium cauſa excidii cepioni exercituiq; eius poſtca fuit: quiſquis enim ex ea dirreptione aurum attigit miſerabili cruciabiliq; exitu periit cepio ipe multis aduerſis caſibus iactatus patria extorris ſacrilegus turpiter interiit: filii quoq; eius bona paterna obſcene

Prouerbiũ hẽt aux tholoſſanum

oblirẽtes: inter ſcorta iſami morte perierũt: hæc ex ſtrabone: Gellio: trogo: & ti magene hinc prouerbium de hoĩbus calamitoſis ortum diciq; ſolitum eſt ille habet aurum tholoſanum: eadem ſent ẽtia eſt illius quoq; ueteris prouerbii habei æquum ſeianum. M.

.M. aqlius reus

aquilio. M. aquilius aſiatici belli: reliquias confecit: mixtis ueneno fontibus: infamem

Tunicã diloricauit

fecit uictoriam: hic conſul: imperator ornatus a ſenatu: triũphalis factus ẽ reus quem cum. M. antonius orator defenderet: cauſa prope perorata ipſum arripuit. Cõſtituitq; i conſpectu omnium: tunicamq;. M. Aquilii a pectore diloricauit: ut cicatrices: populusq; Romanus iudiceſq; aſpicerent aduerſo corpore acceptas: ſimul & de illo uulnere: qđ ille in capite ab hoſtiũ duce acceperat multa dixit: eoq; adduxit iudices ut. M. Aqlium dãnare uererent̃: quem fortuna ex hoſtium telis eripuiſſet. De. Mar. aqlio hiſtorici omnes: & Cicero in uerrinis: & in ſecũdo de oratore. In eculeũ: tormenti genus: ut antea diximus. Superioribus diebus quatuor tuſculanis quæſtionibus. Profligata quæſtio:

Profligare ꝓfligatæ res Contra a gelliũ lo ꝓfligato

abſoluta pene ac effecta: profligare dñt idonei ſcriptores prodigere & deperdere ꝓfligataſq; res quaſi ꝓflictas: & perditas. In alio ſignificatu profligata appellãt: quæ ꝓpe abſoluta ſunt: & in hac ſignificatione accipitur hoc Ciceronianum: ubi annotandum eſt nõ ſatis circũſpicienter. ab Aulo gelio: pleroſq; reprendi ueluti improprie inſciteq; dicẽtes profligata eẽ edificia & templa: & alia fere multa quæ ꝓpe abſoluta effectaq; ſunt: q & i ꝓfligato eẽ dici ſolẽt: nam in hoc plane loco profligata q̃ſtio ſignificat̃ finita: quaſi ad exitum deducta. Contra Au. gellii opinionem. Vnde non ſatis recte reprenſus uir ille ſex aduocatorem turba uf: qui quoram prætore dixit omnia:

Affectum bellum Affecta æſtas

uir clariſſime negocia de quibus te cogniturum eſſe. hodie dixiſti diligentia & uelocitate tua ꝓfligata ſunt affectum quoq; dixerunt: qui latine locuti ſunt: id qđ profligatum appellatur. In hac ſignificatiõe ſicut. M. T. dixit in oratione de prouinciis conſolaribus: bellum affectum uidemus: & uere ut dicam pœne cõfectũ. Idem in oeconomico. Cum uero iam affecta æſtate uuas a ſole miteſcere fas eſt. Motus turbulenti: perturbationes ſignificat de quibus in quarta tuſculana copioſius. Sepe adeſt. ſ. dolor. Semper impendet: ſcilicet mors quæ ut ſaxum tantalo ſemper impendet ſupra capita moralium. Populus ſepe contingit: Ser-

Nihil fedius ſeruitute

uitus non ſolum ſingularibus hominibus contingit: ſed ſepe totos populos ſubiugum mittit: ut q liberi fuerant: in alienam cadant ſeruitutem. Dum eſt autem & miſerum diſcere ſeruire: ubi ſis doctus Dominari nihil eſt ut inquit Mar. Tullius in tertia philippica fœdius ſeruitute cum ad decus & libertatem nati ſimus. Idem ait omnem ſeruitutem, eſſe miſeram: illis uero miſerimã: q libertatis dulcedinem guſtauerũt. Futura timet: timor proprie eſt de futuro malo: ſicut ægritudo ad pſentia mala refert̃. Orbitates: filiorũ amiſſiones: papinius i endechaſyllabo: orbitas oĩs fugienda niſu. Egritudine elidit̃: triſtitia ſuffocat̃: Iactaturq;

Quid elatus ille: hæc in quarta Tusculana uberrime expllicata sunt. Ergo ut hi miseri: contrarioq; contraria sunt consequentia: si miseri sunt qui timent: beatus est quem nullus metus terret. Si miseri q egritudinibus: libidinibus: leticiis: inanibus exagitantur: beatus ille: quẽ nullæ tales affectiones exedũt: extimulãtq;. Vt maris tranquillitas: malatiam uocant: maris quietem: ac tranquillitatẽ qñ fluctus languent: neq; ulla aura commouentur: consimiliter Malatia est in grauidis ille langor & mollicies dissoluti & cuncta fastidiẽtis Pli. in. xxiii. Malicoriũ inquit experit̃ in grauidarum malatia & quoniam gustatu moueat infantẽ. Apud

Malatia correctus senecæ locus

Quid elatus ille leuitate: inaniq; lætitia & exultãs & temere gestiens: nõne tanto miserior quãto sibi ur̃ beatior? ergo ut hi miseri sic cõtra illi beati: quos nulli metus terrent: nullæ ægritudines exedũt: nullæ libidines incitant: nullæ futiles lætitiæ exultãtes lãguidis liquefaciunt uoluptatibus. Vt maris igit̃ tranqllitas intelligit̃: nulla ne minima qdẽ aura fluctus cõmouente: sic animi quietus: & placatus status cernitur: cum pturbatio nulla est qua moueri queat: quod si ẽ qui uim fortunæ qui humana quæcũq; accidere possunt: tolerabilia ducat: ex quo nec timor eum nec angor attingat: idemq; si nihil concupiscat: nulla afferatur animi inani uoluptate: qd est cur is non beatus sit & si hæc uirtute efficiunt̃. quid est cur uirtus ipsa p se non efficiat beatos. A. Atqui alterum dici non potest: quin hi q nihil metuant: nihil angantur: nihil concupiscant: nulla ĩpotenti leticia efferentur: beati non sint. Itaq; id tibi concedo: alterum autem iam integrum non ẽ. superioribus enim disputationibus effectum ẽ uacare omni animi perturbatione sapientem. M. Nimirum igitur confecta res est. Videtur enim ad exitũ uenisse quæstio. A. Propemodum id quidẽ. M. Verũtã mathematicorum iste mos est: nõ philosophorum. Nam geometre cum aliquid docere uolunt si quid ad eũ rẽ pertinet eorum que ante docuerunt: id sumunt pro concesso & probato. Illud modo explicant: de quo ante nihil scriptum est: philosophi quãcunq; rem habent in manibus: in eam: que cõueniunt: cõgerunt oĩa: & si alio loco disputata sũt. Quod ni ita esset: cur stoicus si eẽt quæsitũ satis ne ad beate uiuẽdũ uirtus posset. multa diceret cui satis eẽt respõdere se ante docuisse nihil bonũ eẽ nisi quod honestũ eẽt: hoc pbato cõsequẽs eẽ: beatam uitam uirtute eẽ cõtẽtã. Et qũo hoc sit consequens illi: sic ill ð huic. Vt si beata uita uirtute cõtẽta sit: ni si honestũ qđ sit. nihil aliud sit bonum. sed tñ nõ agunt sic. Nam & de honesto & de summo bono separatim libri sũt: & cũ ex eo efficiatur. satis magnã

Senecam est luculenta illa snia: ex libro nono epistarum in ocio inconcusso iacere non est tranquillitas malitia est dictio mendosa est in codicibus impressis: nam pro malitia legitur malicia corrupto uocabulo elegãtissimo & sensu: sensus est statũ animi beati talem intelligi qualis tranquillitas maris ẽ qñ nec aura quidem minima fluctus commouet maria enim sua natura tranquilla sunt: uẽtorum autem ui agitari atq; turbari solẽt. Quod si est sensus est eum merito beatum: & esse & dici qui supra fortunam est collocatus qui nullis perturbationibus est obnoxius: qui nihil timet: nihil concupiscit nihil: an igitur: qualem inuenire difficile: imo impossile est græci apathes uocãt quasi dicas ĩpassibiles & imperturbatos: de quibus plini. hæc exit hic aĩ tenor aliquando in rigorem quẽda toruitatemq; naturæ: durã & iflexibilẽ affectusq; humanos adimit: q̃lis apathes: græci uocant: tales extiterũt Diogenes Cynicus: pyrrhon: heraclitus: & thimõ. Diodorus quoq; & agatarchides tradunt ethiopas esse quosdam: apathes: hoc est absq; passione ulla uiuentes: q imobiles perstant: uerbera: & iniurias susq; deq; ferentes. qui sine affectu humano filios & uxores defunctas uident: ĩ quibus nullum neq; iræ: neq; misericordiæ signum cõuiscit̃: a qbus oĩa mala qeto aĩo sedatoq; pferunt̃. Impotenti leticia: imodica & gestiẽte. Mathematicorũ iste mos ẽ postulata matheticorũ sũt hec ut liceat ab oĩ signo siue puncto ad omnem rectam lineam ducere & omnem finitam rectam lineã e regione eiicere: & oĩmõ signo & ĩteruallo circulũ scribere: Itẽ q eidẽ æqlia sũt ĩuicẽ sibi æqlia esse: & si equalibus equalia addas tota eqlia esse: & si paribus paria demas reliqua eẽ paria. De quibus euclydes: Martianus. Censorinus satis multa. Geometriæ: plato lib. yii. de legibus: præcipit geometriam liberis hoĩbus eẽ discendã: cuius inuentores egypti fuerunt: ut docet Stra. in. xyii. sicut arithmetica a phoenicibus inuẽta tradit̃. Geometriã utilẽ eẽ necessariãq; futuro oratori: docet. Quinti. Geometres significat̃ mensor terræ. Geometriã inqt Ambrosius in examero. Audiuimus: thelassometrã nũquã audiuimus: dicitur ãt thelassometra maris mensor. Quomõ hoc cõsequẽs: stoici dñt nihil eẽ bonum nisi qđ hõestũ: quo cõcesso: cõsectariũ ẽ beatã uitã nõ posse sine hõestate cõtigere: qđ argumẽtum retroactum pariter ualet: ut uita beata honesta sit: si qđ honestũ ẽ id bonũ solũ habẽdũ est: ita fit ut qđ bonũ sit id ẽt honestũ sit: & beate: uiuere sit honeste & cũ uirtute uiuere. Separati libri sunt: ut ĩ aliis libris tractẽt de honesto. In aliis de sũmo bono: ut ita quæq; res suis argumẽtis explicet̃.

Beatus q̃ apathes

Ethiopes apates

Postulata mathematicorum

Geometria discẽda

Geometria discẽda

Thalassometra

Quod bonũ honestum

Virtutes satis posse: Clara quidem & animosa hæc uox ex palam profiteri uirtutem ad beate uiuendū satis
esse sed speciosius hec dici: q̄ uerius persuaderi solent qm̄ ut ante dixi. Virtus sine bonis corporis ac fortūæ
māda quodāmō & mutilia est: neq; ad plenū effectrix beatitatis. Tātisp: iterea: absolute ponit: sicut apd' ti
uiū: tn̄ id imperiū ei ad uberē ætatē icolumē mansit: tānsp tutela muliebri: frequēter postulat hæc dictio
tātisp ut poculet cū dū: uel quoad: accipiturq; p tādiu sicut apud Terenuū: Gelliū Ciceronem. Plautum
& cæteros: qui pure loquuti sunt: quod: & supra annotauimus. Plautus in menechmis: mulier tantisper blā
dit dū quod rapiat uidet. Xerxes qdē. Xer
xes lingua græca significatur bellato arcto/
xerxes magnus bellator. Xerxem autem psa
rum regem quis ignorat potētissimum ma/
ximumq; extitisse: q græciā copiis militati/
bus inundauit: q per maria ambulauit: p ter
ras nauigauit: cuius introitus in græciā sicut
fuit metuendus: ita exitus erubescendus: de
quo Trogus Plutarchus ,pbus emilius: hero
dotus plura. In tm̄: ut nihil sit notius de Xer/
xe in hāc sniam Vale. maximus: libro nono
dictoꝝ factorūq; memorabiliū. Age Xer/
xes opum regiaꝝ ope eximia eo usq; luxuria
gaudens: ut edicto ei præmiū ,pponeret qui
nouum uoluptatis genus reperisset: quanta
dū delitii nimiis capit amplissimi iperii rui
na euasit: tiberius cesar: nouū officiū istituit
a uoluptatibus: & eliogabalus ,pponebat suis
q̄si themata: ut iura noua dapibus cōdiēdis
inuenirent: & cuius placuisset: ei dabat maxi
mū p̄mium. Nō equitatu: tradunt scripto
res numerum copiarum terrestrium: quas i
græciā duxit Xerxes fuisse centum. lxx. my/
riades. i. decies septies centena milia: myrias.
enim numerus est continens decem milia trā
siuit eius exercitus per septem dies totidem/
q; noctes: nullo tempore intermisso. Angu/
stias hellesponti. Constrato in nauibus pōte
fertur tunc quidam uir ellespōtinus dixisse
o Iuppiter qdnā tu sub spē uiri pse. Ex acce
pto Xerxis: p Iouis noie græciā uis extermi/
nare numerus eqtum fuit octo miriadū. i.
octoginta miliū pter camelos: & currus: my
riarchas hūit hoc ē pfectos: q decē milibus
perāt. Naues quoq; decies cētū milia nūero
habuisse dr: ut non imerito proditū sit flu/
mina ab exercitu eius desicata defecisse. Al
teꝝ alteri cōsequēs: ē quoddā argumētū ita
cōseqns ut reciprocū: sit & retrorsū idē ua/
leat sicut exēpli cā si hō uiuit spirat: si spirat
uiuit: qdā uero ecōtrario ñ recurrūt sicut si
pepit mulier cū uiro concubuit: cōtra si nō uiro cōcubuit: nō cōsequēs: est eam peperisse: pōt. n. & coisse cū
uiro nec tn̄ peperisse: hoc autem ciceronis argumentū uidetur idem ualere. retrorsum: & ex utraq; parte eē
consectarium: ut quod honestum si: id bonum esse: quod bonum id honestum: & beata uita ac uirtus se ui/
cissatim consequantur ut uita beata sine uirtute: uirtus sine uita beata esse non possit græco uocabulo talis
argumentatio dr logotropos: ut si uiuit. plato spirat plato: si spirat uiuit. Auctore aristone & antiocho bru
tus phos oēs græcos ferme attigit; nec ullius ipsoꝝ disciplinæ: uel expers uel ignarus fuit platonicos tn̄ eni/
xe coluit: ueterem academiā sectatus. Antiochū ascalonitā ingenti admiratiōe obseruauit: eiusq; fratrē noie
aristonem p̄stanti uirtute uiꝝ amicitia contubernalitateq; sibi deuinxit. M. T. i bruto & in hortēsio testat: se
operā dedisse antiocho quē ueteris academiæ nobilissimū & prudentissimum phm fuisse dicit. Aristonem
quoq; antiochi fratrem adhibuisse se testatur: & ita symmathitæ. i. condiscipuli fuerunt. M. T. & brutus. an
tiochus autem & aristo fratres: utpote platonicæ sectæ: sectatores: non solam uirtutē: in bonis numerabant.
sed preter uirtutem bona corporis & fortunæ asserebant: tanq̄ ex hic oibus uita beata pficeret: solitus erat
antiochus differere contra academicos recentiores q contra suum doctorē philonē ēt librū edidit: lib. iiii.
de finibus tradit aristonē negaturum sibi uideri bona uacuitatem doloris diuitias ualitudiniem qui mihi
uidetur fuisse alius ab hoc aristone longe antiquior cuius dogma ubiq; librorum insectatur & oppugnans.

in uirtute ad beate uiuēdum eē uim: nihilominus
hoc agunt sapatim. propriis. n. & suis argumētis &
admonitionibus tractanda queq; res est: tanta p̄ser
tim. Caue. n. putes ullā in philosophia uocē emissā
clariorē. ullumue esse philosophiæ ,pmissū uberius
aut maius. Nā qd ,pfitet. odii boni profecturā se eū
q legibus suis paruisset. Vt esset contra fortunā sē/
per armatus: ut oia presidia haber in se bōc beateq;
uiuendi: ut esset semp deniq; beatus. sed uidero qd
efficiat tantisp. hoc ipsum magni estimo qd' pollice
tur. Nā Xerxes qdē refertus oibus præmiis donisq;
fortunæ nō eqtatu. nō pedestribus copiis nō nauiū
multitudine. nō infinito pondere auri contentus p̄
mium ,pposuit: q inuenisset nouā: uoluptatē: qua/
ipse inuenta non fuit contentus. Neq;. n. nunquā
finem iuēiret libido. Nos premio elicere possemus
qui nobis aliqd attulisset: quo hoc firmius credere
mus. A. Vellem id quidem: sed habeo paululū qd'
requiram. ego. n. assentior eorum quæ posuisti al/
terum alteri consequens esse: ut quemadmodū si
quod honestum sit: id solum sit bonum sequatur:
beatam uitam uirtute confici. sic uita beata in uir/
tute sit nihil esse nisi uirtutem bonum: sed Brutus
tuus auctore & Aristōe & Antiocho nō sentit hoc
putat enim etiam ut sit bonum aliquod præter uir/
tutem. M. Quid igitur contra Brutum ne me dictu
rum putas. A. Tu uero ut uidetur. Nam præfinire
non est meum. M. Quod cui igitur consentaneum
sit alio loco. Nam ista mihi & cum Antiocho sæpe:

Tantisper

Xerxes bellator

Xerxes p̄miū dabat iuenit uolupta tum

A uolu ptatibus

Heliogabalus

Copiæ xerxis myrias qd

Dictū hellespontii

myriarchæ

Numerus nauium

Yellem

Reciprocū argumentum

Logotrophos

Antiochus magister ciceronis bruti

Symmathitæ

Condiscipuli

Aristo.

Cum athenis imperator. M. T. in ciliciam proconsul missus: rebus bene gestis: uictoria iusta hostibus profligatis apud Issum imperator appellatus est: quo in loco Darius ab alexandro fuerat superatus. mox e prouincia decedens rhodum. prius dein de athenas amore & desiderio antiquorum conuersationum: quas adolescens: studiorum causa in his locis habuerat. Auidissime reuisit: exceptus summo honorẽ: cũ a primoribus tum a phis & disciplinarũ magistris: qui pro ingenii & doctrinæ fama undiq; ad ciceronem concurrebant.

Si essent ulla corporis mala academici morbos corporis: dolorem: egestatem: infortunia: & cætera id genus quæ contra naturam sunt appellant mala: sicut re uera sunt. Et uulgo nominitantur stoici uero incõmoda dicere malunt: q̃ græco uocabulo appellant dischrestemata: siue reiectanea: quæ græce dñr apoproegmena: hæc autem mala corporis & fortunæ: cadere in sapientẽ posse nemo nõ nouit: ex quo colligitur sapientẽ in malis eẽ posse: qđ Ciceroni in præsentia p ide ac stoico stoicæq; sectæ ꝓpugnatori non ꝓbatur: uult. n. in sapientẽ malum cadere non posse: cum autem dolere egrotare in egestate esse possit sapiens: hæc mala appellanda esse non censet: sed potius icõmoda siue reiectanea ex stoicorũ sententia: q cũ academicis uerbis consentiũt re dicissent.

& cum aristone nuper cum athenis imperator apd̃ cum diuersarer: dissentio fuit. Mihi enim non uidebatur quisquam esse beatus posse cum ĩ malis esse. In malis autem sapiẽtem esse posse si essent ulla corporis aut fortunæ mala. Dicebantur hæc quæ scripsit etiam Antiochus locis pluribus uirtutem ipsã per se beatam uitam efficere posse neq; tamẽ beatissimam. Deinde ex maiore parte plerasq; res noiari: etiam si qua pars abesset: ut uires: ut ualitudinem: ut diuitias: ut honorem: ut gloriam quæ genere nõ numero cernerentur. item beatam uitã etiam si ex aliqua parte claudicaret tñ ex multo maiore parte: optinere nomen suum. Hæc nunc enucleare nõ ita necesse est: quamq̃ non constantissime dici mihi uidentur. Nam & qui beatus est; non intelligo quid requirat: ut sit beatior: si est enim quidem quod desit, ne beatus quidem est. Et q; ex maiori parte unã quãq; partem appellari spectariq; dicunt; est ubi id isto modo ualeat. Cum uero tria genera malorum esse dicant: qui duorum generum malis omnib⁹ urgeatur: ut omnia aduersa sint in fortuna: omnibus oppressum corpus & confectũ doloribus: huic paululum ne ad beatam uitam deesse dicemus non modo ad beatissimam: Hoc illud est: quod Theophrastus sustinere nõ potuit. Nam cum statuisset uerbe

Neq; tñ beatissimã: stoici inter quos Sene. est: academicos reprẽdunt q aiũt beatũ qdem futurũ hoiem uel sola uirtute: non futurum autem beatissimum: tanq̃ iter positiuum: & suplatiuum sicut re uera est sit discriminatio distãtiaq; non parua sed stoicis eadem uĩ uita beata & beatissima q gradus tollunt: qui aiũt nihil esse rectius recto nihil uerius uero: nihil temperatius tẽperato quorũ argumẽta hæc sunt beata uita bonum perfectũ in se habet: & insuperabile: qđ si ẽ perfecte beata est p̃terea si uita beata nullius est indigens: oĩs uita beata perfecta est: cadẽ q; est & beata & beatissima: quinetiã si beata uita summum bonum habet summe beata est summum autem bonum adiectionẽ non recipit: quid. n. supra summum erit. Ita nec beata uita sine summo est quæ nec minor fit nec maior ipsa. Decrescere. n. summũ bonũ non potest sicut nec icrescere: beata uita summe prefecta est. nec habet quo procedat q d enim accedere perfecto potest: profecto nihil: aut non erat perfectum cui accessit: sed hæc stoicorũ spineta non tam uera quã gloriosa: peripateticorũ academicorumq; doctrina suscidit q̃ ad sensum communem ꝓpius accedit: & beatam uitam: & beatiorem & beatissimam gradatim esse decernit. Secũdum stoicos. q. metellus macedonicus ille inter rara humana fœlicitatis exempla numeratus: qui tres filios consules uidit: e quibus unum etiam censorem & triumphantem: quartum autem prætorẽ eosq; saluos reliqt: & tris filias nuptas cum ipse cõsul: censor augur fuisset triumphasset: nihilo beatior erit q̃ regulus: qui in potestate hostiũ cruciatus: uigiliis. inedia necatus est: neminem enim putauit eẽ beato; beatiorem. Etiamsi qua pars abesset; finis bonorum constituitur si quis haberet ea: quæ secundum naturam sint: uel oĩa; uel plura & maxima: q̃ τα πρωτα φυσεως prima naturæ nominantur. Varro primigenia appellat de quibus mox plura. Non numero: numerus. n. talium rerũ ferme infinitus est q̃ inter bona corpis & externa pcensẽt. Claudicaret uita beata i hoc differt a beatissima q; in altera cõsumata & sũme pfecta sũt oĩa: ut nõ sit icremẽto locus: In altera multa q dẽ suppetũt: sed nõ oĩa: ut ita ex aliqua pte uita beata claudicare possit & tñ nomẽ suũ retineat: cũ i beatissima sit cumulus rerũ oium citra ullã claudicationẽ detractionẽue. Enucleate; enodate explicate.

Vt sit beatior: nũc ut stoicus: disserit; i libris uero de finibus ut pipateticus; sentit eẽ beatiorẽ beato nũc beatũ itelligit: cui nihil desit cuiq; nihil accedere pt: & ita nullus icremẽto locus relinqt. Ex maiore pte: ut beatus. s. dicaẽ: q magnã ptẽ eorũ bonorũ possidet: qbus cõfit fœlicitas: sicut orator: & phs dñr: qui ex maiori parte instructi sunt oratoria philosoficaq; suppellectile: ẽt si nõ oia ad plenũ suggerant. Tria gña malorũ si tria sunt gña bonorũ totidem malorũ genera esse necessum est. Adeo nullum contrarium sine contrario altero esse placuit sunt igiẽ mala ai. ut insipientia: & uitium sunt mala corporis. ut morbus & dolor. Sunt mala fortunæ ut egestas & exilium. Argumentatio autem Ciceronis talis est. Si beata uita cõstituiẽ ex maiori par

Mala Incommoda Dischrestemata Reiectanea

An beata & beatissima uita sit eadem

Nihil rectius recto

Beata uita summe pfecta

Profecto nihil accedere põt

Metellis beatus

Prima naturæ

Beata Beatissima

Nullũ cõtrariũ sine cõtrario

te bonorum:Ita misera uita fiet ex maiori parte malorũ Ergo sapiẽs affectus malis fortũæ & corporis beatus esse non poterit:quia a maiori pte unaqueq; res noiatur:plura autem sunt mala corporis & fortunæ q̃ aĩ

Triplitia mala

bona.Ergo sapiens ita affectus miser esse dicetur:dicere autẽ sapientem esse miserum q̃uis oppressus sit fortunæ & corporis incõmodis est subabsurdum:cũ sapiens secũdũ stoicos in tauro phalaridis clusus a beatitate non destituaᶜ:neq; ullo nunq̃ tempore in miseria esse possit.Illis enim solum quod turpe ẽ malum qđ hõestũ bonũ uideri solet.Sapiens uero semp honestũ amplexatur:seiunctus a turpitudine:ideoq; si pmiᶜ. Egestate doloribus orbitate:exilio: & aliis id genus incõmodis non tñ erit miser;hæc.n.illi non mala esse dicunt:sed incõmoda:& reiectanea. Elate & ample:loq theophrastus qui ex diuinitate loquendi nomen inuenit non est ausus magnifice loq:nec elato aio fidenter asserere sapientẽ fore beatũ in malis fortunæ ac corporis cõstitutũ:quod stoici alacriter affirmant. Sentiebat.n.theophrastus;inter tormenta & cruciatus & egestates & exilia non esse locum uitæ beatæ:et si talis esset sapientissimus.Concesso.n. qđ tormenta:exilia orbitates: &c. hoc genus: magnã uim habent ad misere uiuendum: cõsequens est:ut q i his malis fuerit misere uiuat

Sapiens nũq̃ in miseria

põt ãt sapiens talia ppeti.Ergo sapiens miser eẽ poterit:quidã cum prima cõcesserint.Cõsequentia reprendunt: quod Ciceroni non placet:concessis.n.primus consequentia quoq; concedenda uidenᶜ ex formula dialecticorũ nã sillogismus est Oratio i qua concessis: quibusdam aliud quiddam per ea:quæ concessa sunt necessario conficitur. Vexaᶜ uellicatur:taxatur:arguiᶜ.De significatu huius

Sillogismus

uerbi lege macrobium & gellium. In rotã genus est Diri tormenti:quo ac tẽpestate germãi aliiq; trãsmontãi in atrocibus sceleribus

Supplicium rotæ

puniendis prope peculiariter utuntur:libet in hoc gloriari iliacis nationibus nulli mitiores placuisse poenas.De hoc genere supplicii intelligitur apud poetam sic scribentem.Radiisq; rotarum districti pendent.Dixit theophrastus & merito dixit:quamuis stoici reclament.In Rotæ tormẽta non ascendere uitam beatam quid.n.queso beati esse potest in cõtubernio cruciatuum ac suppliciorum?quæ communi

Stoici magnidici

catio beatæ uitæ cum tortoribus radiisq; rotarũ?qbus sapientissimus:fortissimus:pacientissimus;qsq; succũberet:qbus stoici illi magnidici & uerbo; tenus apathes.succubuissent:dixissentq;. Aliđ eẽ i schola iactãter loq. Aliud in rota cruciabiliter torqueri.De qua sic scribit Sene.in.x.epistola; moraliũ:caput usq; eo dimisit:donec radiis i lereret:& tãdiu se in Sedili suo tenuit:donec ceruicẽ circũactu rotæ frangeret hæc tñ senecæ uerba de rota uehiculi itelliguᶜ:nõ de illa rota:q̃ p tormẽti gñe tm̃ parata est cuius Apu.quoq; cõmeminiᶜ:in asino aureo. Idẽ ualẽt;sensus est theophrastus nusq̃ i libris suis noiati dicit i rotã nõ ascendere uitã beatã:sed consimilia eloquiᶜ.Idem pollentia:in hac.n.sñia est:ut qui cruciaᶜ:qui torqueᶜ is beatus esse non possit. Huic succẽsere dicenti:iterrogatiue pnunciandũ:est.n.sensus:si cõcedo theophrasto:q prio loco ponit uidelicet mala esse corporis & fortunæ incõmoda:Debeo illi & cõsequentia cõcedere nec merito possum succensere dũ dicit non oẽs bonos esse beatos:cum in quemlibet bonũ ac sapiẽtẽ cadere possint dolores corporis & naufragia fortunæ:q̃ a Theophrasto in malis numeranᶜ:Succẽsere autẽ irasci iusta de cã:

Succẽsere

auctor donatus:Catholica ẽ illa apđ liliũ fabiana inia succensere nefas patriæ. In chalistene:nomẽ ẽ libri

Fortũa toto mũdo iuocaᶜ

cõditi a theophrasto:de interitu calisthenis sodalis sui acerbissimo:sup quo i.iii.cõmentario satis multa ut tã regit fortuna:in lib.de fœlicitate docuimus:queãdmodũ antiq fortunã existimarũt deã eẽ ppotentẽ moderatriceq; re; humana;:q toto mõ oibus locis oibusq; horis oium uocibus sola inuocaᶜ:& una noiaᶜ sola laudaᶜ:sola arguiᶜ:& cũ conuitiis coliᶜ:uolubilis & ceca existimata. Vaga i cõstãs:indignorumq; fautrix

Fortũæ simulacrũ

huic oia expensa:huic oia feruntur accepta:& in tota ratione mortaliũ sola utrãq; paginam facit.Nam ut iquit uerissime Oui. Nempe dat & quodcunq; liber fortuna rapitq; fortune simulacrũ ut alibi quoq; anno

Agathotyche

tauimus.Cum copia & gubernaculo figurabant:tanq̃ & hæc opes tribuat:& humana; re; regimẽ obtineat

Cacothyche

pspiciẽter ergo & scite dixit theophrastus. Vitã regi fortuna magis q̃ sapiẽtia:quã poeta oipotentem appellat:cui tanq̃ deæ templa erexerunt.in cœlo quoque locum assignantes:quintus enim ab horoscopo locus appellatur bona fortuna:quæ græco uocabulo:agathothyche nominatur:qui aspectus potẽtissimus ẽ. Cum de trigono ab horoscopo uideatur. Sextus uero locus mala fortuna dictus:hoc ẽ cacotyce;qui nullatum horoscopo societate coniungiᶜ. Vexent itaq; philosophi:carpant castigent prout libet hãc theophrasti

sententiam

ra tormenta:cruciatus patriæ euersiones:exilia orbitates magnã uim habere ad male misereq; uiuendum non est ausus elate & ample loqui:cum humiliter demisseq; sentiret. Quã bene nõ quæritur constanter quidem certe. Itaq; mihi placere nõ solet cõsequentia reprehẽdere, cũ pria cõcesseris. Hic autẽ elegãtissimus oium philosopho; & eruditissimus: nõ magnope reprehẽdiᶜ cũ dr tria genera bonorũ. Vexatur aũt ab omnibus. Primũ i eo libro quẽ scripsit de uita beata:in quo multa disputat: quãobrẽ is qui torqueatur:qui crucietur, beatus esse nõ possit. In eo etiam pũtatur dicere in rotam beatã uitam non ascendere. Nusq̃ id quidẽ dicit omnino: sed q̃ dicit idem ualent. Possum igitur cui concesserim i malis corporis esse dolores i malis fortunæ naufragia. huic succensere dicenti non oẽs bonos esse beatos? Cum in oẽs bonos ea quæ ille i malis numerat cadere possint. Vexaᶜ idẽ Theophrastus: & libris & scholis oium philosopho;: q in Calisthene suo laudarit illam sñiam. Vitam regi fortuna non sa-

piëtia. Negāt ab ullo philosopho quicquam dictū esse languidius. Recte id quidem: sed nihil ītelligo dici potuisse constātius si enim tot sūt ī corpore bona: tot extra corpus in casu atq; fortuna: non ne cōsentaneum ē plus fortunam quæ domina rerū sit & externaꝝ & ad corpus ptinentiū quā cōsiliū ualere? An malumus Epicurū imitari: q multa p̄clare sepe dixit: quā. n. sibi cōstāter: cōueniēterq; dicat nō laborat. Laudāt tenuem uictū philosophi id quidē. sed si Socrates Antisthenes dicerēt: non is qui finē bonorum uoluptatem esse dixerit: negat quēquam iucunde posse uiuere: nisi idem honeste sapiēter iuste q; uiuat. Nihil grauius: nil philosophia dignius: nisi idē hoc ipsum honeste sapienter iuste ad uoluptatem referret. Quid melius quā fortunam exiguam īteruenire sapienti? sed hoc is ne dicit: qui cū dolorē non modo maximum malum: sed solum malum etiam dixerit toto corpore oprimi possit doloribus acerrimis: tū cum maxime cōtra fortunā: glorietur. Quod idē melioribus etiam uerbis. Metrodorus. Occupaui īqt te fortuna atq; cœpi: omnesq; aditus tuos īterclusi: ut ad me aspirare nō posset: p̄clare si

sententiam tanq̄ mollem ac eneruatam nec tāto uiro dignam: cum constet fortunam plus pollere q̄ prudētiam: q̄ consilia sexcentorum hominum: de qua est petronii arbitri ille uersus: dignus memoratu. Rerū humanaꝝ diuinarūq; potestas: quæ noua semp amas: & mox possessa relinquis. Recte id quidē. s. dicūt philosophi: negātes quicq̄ dici posse languidius. Si enim tot sunt: per conditionalē enunciationem ostendit plus ualere fortunā q̄ sapientiam. Si modo inquit concedimus esse bona corporis atq; externa: tot iuga: p ut sentit theophrastus. Quā sibi constanter: de inconstantia epicuri dictum est. In secūda Tusculana: q sibi iterdum dissidet ac repugnat. Laudat tenuem uictū: epicurus in epistolis aq̄ & cibario pāe se cōtentū esse testatur: & ad amicum scribens: mitte inquit mihi paulum casei: ut cum epulari lautius uoluero possim. Certos inqt seneca habebat dies ille magister uoluptatis epicurus: qbus maligne famem extingueret: uisurus an aliqd deesset ex plena & cōsumata uoluptate: & quantū deesset. Idem dicebat auctore laertio simplices sapores æquā magnifico luxui ferre uoluptatē: & simplicem uictum ac tenuem cōferre ad bonā ualitudinē homiemq; ad uitæ usus necessarios efficere. impigrū ac strenuum: libros suos epicurus ut inqt Hieronymus. Refersit oleribus & pomis: hoc q dem sentire & tradere est philosophi: sed phi grauis non uoluptarii uidetur enim talis sententia parum conuenire illi: qui summum bonum collocat in uoluptate: quod si talia de tenui uictu dicerēt a socrate siue ab antisthene plausibiliter acciperētur: illi enim fuerē phi grauioris austerioris q; disciplinæ. Socrate nihil notius. Antisthenes uero fuit cynicæ sectæ conditor uel illustrator: cuius gestamina fuerunt palliū: pera: & baculus: cognominatus haplocyon: hoc est simplex canis uoluptatē summum malū eē dixit: eius namq; hoc uerbum ē: μανιν ημαλλον ησθειην: idest insanirem potius quā oblectarer. Negat. s. epicurus. Iucunde posse uiuere: ex prio d finibus uerba subscripsi: quæ sunt hæc. Clamat epicurus: is quē nimis uoluptatibus esse deditum dicitis: non posse iucunde uiui nisi sapienter honeste iuste uiuatur: nec sapienter honeste iuste nisi iucunde: auctor est Laertius epicurū dixisse uirtutē eē a uoluptate inseparabilē: & iucūdam uitā: a uirtutibus separari nō posse. Quid melius q̄ fortunam: pergit referre sententias epicuri laudabiles & summis philosophis dignas: a qbus ipsemet dissidere uidebatur: sententia enim est hæc epicuri memoratissima. Raro fortunam interuenit sapiēti: uel sic: exigua fortuna interuenit sapienti: talis aūt sentētia cum sit robusta planeq; uirilis nō uidetur congrue philosopho illi: qui dixit dolorem esse maximum malum. Nam si uerum est dolorem esse maximum malū. poterit non exigua: sed maxima fortūa casusq; interuenire sapienti: q doloribus acerrimis nō minus opprimi potest: q̄ quilibet insipiens. De epicuro in secūda tusculana copiosius: ubi consuētes preterituimus illud: sed homo cautus nunq̄ terminat modū: non cautus legendum est: sed catus: hoc est acutus: & sapiēs quem locum grammatici pro testimonio aduocant. docentes carū dici pro sapiente. Metrodorus: hic fuit discipulus epicuri: qui mox se ad carneadem cōtulit. Amauit meretricem nomine leonnum: ad quā epicurus scriptitauit: quæ tā erudita fuit ut ausa sit scribere cōtra theophrastum scito sermone & attico: ad hanc referendum est illud plinianū ex proemio. Cernimus aduersus theophrastum scripsisse etiam fœminā metrodorus ab epicuro sapiens appellatus: putabat: ut ante dictum est: eū perfecte beatum cui corpus bñ constitutum esset: & exploratum ita semper fore: quis autem est iste: cui exploratum hoc possit esse: cū momēto semihoræ: possit: uel robustissimus ægrotatiōe subneruari: magnifica est plane & aniosa metrodori illa uox: qua ait se interclusisse aditus omnes fortunæ: ne ad eum possit aspirare: neq; in ipsum longas māus habere: sed cum sit metrodorus philosophus: uoluptarius ac mollis omne bonum in uisceribus collocās: nō uidetur ei conuenire tam uirilis tamq; excelsa sententia: quæ si aut ab aristone aut a Zenone diceret p̄clare dici uideretur. cum fuerint illi longe austeriores grauioresq; philosophi graui enim: grauis uoluptario uoluptaria ē accōmodata sentētia. Aspirare. accedeē. Vir. Nec æquis aspirat achillis: alias fauere. ut Virgilius. Aspirat primo fortuna labori. Ariston chius. huius aristonis chii meminit in libro quoq; de senectute nescio an hic sit ille Aristo. cuius explosa sentētia ē dicētis nihil differre. aliud ab alio, nec eē res ullas pter

Versus petroni arbitri

Tenuis uictus epicuri

Victus simplex saluberrimus

Antisthenes sectæ cynicæ cōditor

Haplocyon

Snia epicuri

Homo catus epicurus

Metrodorus

Leōtiū meretrix cōtra theophrastum

Magnifica uox metrodori

id Aristo Chius aut si stoicus Zeno diceret: q̄ nisi qd turpe eēt nihil malū duceret. Tu uero Metrodore: qui omne bonum in uisceribus medulisq; condideris & diffiniens summū bonum firma corporis affectione: explorataq; spe contineri: fortūæ additus ĩterclusisti? Quomodo isto enim bono iam expoliari potes. Atqui his capiuntur imperiti: & ꝓpter huiusmodi sentētias istorum hominum ē multitudo. Acute aūt disputantis illud ē. Nūqd q̄sq; dicat: sed quid cuiq; dicēdū sit uidere. Velut ea ipsa snīa: quā in hac disputatiōe suscepimus. Omnis bonos semp beatos uolumus eē: quos dicā bonos ꝑspicuū ē. Oībus .n. uirtutibus ĩstructos & ornatos: tū uiros bonos dicimus. Videamus q dicēdi sunt beati. Eqdē hos existimo: qui sint ĩ bonis nullo adiūcto malo: nec ulla alia huic uerbo: cū beatū dicim⁹: subiecta notio est: nisi secretis malis omnibus cumulata bonorum complexio: hanc assequi uirtus: si quicq̄ pter ipam boni est nō potest. Aderit enim malorum: si mala illa dicimus turba quædam paupertas: ignobilitas: hūilitas: solitudo: amissio suoꝝ graues dolores corporis: perdita ualitudo debilitas: cæcitas ĩteritus patriæ: exilium seruitus. Dēique in his tot & tantis: atq; etiam que plura possunt accidere potest esse sapiens: nam hæc casus importat qui in sapientem potest incurrere. At si ea mala sūt quis potest prestare sapiētem semper beatum fore cum uel in oībus his uno tempore esse possit? Nō igitur facile cōcedo neq; Bruto meo: neq; communib⁹ magistris: neq; ueterib⁹ illis. Aristoteli. Speusippo: Xenocrati: Polemoni: ut ea q̄ supra enumeraui ĩ malis numerēt: iidē dicāt sp beatū esse sapiētē. Quos si titulus hic delectat insignis & pulcher. Pythagora Socratæ & Platone dignissimus inducant aīum illa: quorū splendore capiuntur: uires ualitudinē

uirtutes & uitia: inter quas: quicquā omnino interesset: hunc in libris de finibus identidem taxat. Zenone uero cōditore stoicæ sectæ: nihil celebratius: qui nihil bonum nisi honestum: nihil malum nisi turpe esse censet: cuius paradoxa illud. M. Tullius in oratiōe ꝓ murena: & in quarto de finibus refellit: in tusculanis uero quæstionibus totus ē stoicus & stoici dogmatis ꝓpugnator. Sūt ergo ueluti loci cōmunes: dicere ꝓ stoicis & contra stoicos.

Pro stoicis & cōtra stoicos

Quid cuiq; dicendum: philosopho uoluptario nō est dicēdum se esse supra fortunā collocatū: nec enim talē uirum talis decet sententia: sicut stoico: & cynico non conuenit dicere uoluptatem esse summum bonum: & omnia uoluptatis causa faciēda: talis enim sentētia dcet epicureos & asotos: de aristippi schola igit qui acutus disputator est spectat nō tā quid quisq; dicat: q̄ quid cuiq; dicendum sit: uidet nō tā quid dicat. Metrodorus: sed qd dicere dbeat. Quid dicam bonos: fimbriæ consularis uiri factū illud oppido q̄ sapiēs: qui iudex existens. M. Lutatio: cum is spōsionem fecisset ꝙ uir bōus eēt: noluit eā rē iudicare: ne aut spoliaret fama ꝓbatū hoiem si contra iudicauisset: aut statuisse uidereẗ uirū bonū aliquem esse: cū ea res innumerabilibus officiis & laudibus cōtineretur. Ex ualeriomaximo & .M. Tullio Eum dicimus uirum bonum: qui prosit: q bus possit: noceat nemini. Et ut hoc i loco explicat. M. Tul. dicimus uiros bonos: omnibus uirtutibus ornatos: q̄les paucissimi uix reperiuntur: nā ut inquit ille: Rari qppe bōi numero uix totidē quot thebarum portæ uel diuitis hostia nili. Seneca ait loue nō plus posse q̄ uirū bonū. Tanta est uis bonitatis. Subiecta notio: intelligentia & sensus De notione supra dictū ē. Secretis: seiunctis: seq̄stratis, demotis. Cumulata cōplexio: Boetius in .iii. de cōsolatione: beatitudinē ait esse statum bonorum omniū congregatiōe perfectum. Augustinus quoq; in quinto de ciuitate dei fœlicitatē dicit esse plenitudinem omnium rerū optādarum: quibus qui fruuntur: beati merito dicūtur. Si quicq̄ boni: tanquā stoicus ducit solā uirtutē in bonis: nec in malis pōit fortunæ naufragia & corpis dolores: uult enī solam uirtutē eē effectricem uitæ beatæ: ēt si absint commoda fortunæ & corporis: & ad sint incommoda: quæ stoici nolūt mala appellare: cum sapiens in his esse possit: sed ut sæpe diximus speciosæ magnificæq; ista dnr: cum aūt uētum ad uerum ē sensus moresq; repugnāt. Casus iportat: Aristoteles in physicis. Quotiēs inqt aliqd cuiuspiam rei gfa geritur aliudq; quibusdā de causis: q̄ quod intēdebatur obtingit: casus uocaẗ: licet casū diffiniẗ ut docet Boetius in quīto de cōsolatiōe: inopinatū esse euentum. Statius sentētialiter ait: omnia casum fecimus: & uires auxit fortuna nocēdi sensus est. Si mala sūt quæ ex casu fortūaq; proueniunt: sapiens beatus esse nō poterit. Cum in illum possit casus ĩcurrere: possitq; subiectus eē omnibus fortunæ fulminibus. Communibus magistris: ut antiocho: aristoni & aliis: qui fuerūt communes doctores. M. Bruti: & Ciceronis. Speusippo: hic ex sorore platonis genitus. Scholæ platonicæ octo āno magister fuit: speusippo successit i academia Xenocrates philosophorum seuerissimus: qcum eēt ingenio hebeti & tardo: dixit Plato illū ægere calcaribus: hunc dixit meretrix phryne nō uirum esse: sed statuam: cū nullis blādimētis hominē allicere potuisset ad concubitū Xenocrati: successit polemon; q cū eēt adolescēs impudicus

Fimbriæ factum sapiens

Bonus cō stat ex multis

Rari boni

Beatitudo quid

Magnidici stoici

Casus qd

Speusippus

Xenocrates

Polemon

impudicus perditaq; luxuriæ audito Xenocrate: ad frugalitatem modestiamq; cõuersus: ex infami ganeone maximus philosophus euasit. De quo Ora. quæro facias ne quod olim mutatus polemon ponas insignia morbi: hi tres successores platonis academiam nouis opinionibus repleuerũt. Ita sincera illa platonis doctrina una cũ eo extincta est. His contraria. Imbecillitatẽ: ægrotationem: deformitatẽ: paupertatem: ignominiam: & cætera hoc genus: quæ a nobis mala nominantur. quæ uult cicero pro nihilo duci. sicut & illa quæ nos bõa appellamus dicit esse contemnenda. ut sapiẽs semp beatus eẽ possit. & sola uirtus sit effectrix beatitatis.

Opinio multitudinis

pulchritudinẽ: diuitias honores opes cõtẽnere: ea q̃ his cõtraria sũt pro nihilo ducere. Tum poterũt clarissima uoce profiteri se neq; fortũæ impetu: nec multitudinis opinione: nec dolore: neq; paupertate terreri: omniaq; sibi in sese esse posita: neque esse quicq̃ extra suam potestatem: quod ducãt in bõis. Neque hunc & hæc loqui que sũt magni cuiusdam & alti uiri: & eadem que uulgus in malis & bõis numerare cõcedi ullo modo potest. Qua gloria cõmotus Epicurus exoritur: cui etiã si diis placet uidetur semper sapiens beatus. Hic dignitate hui⁹ sentẽtiæ capitur: sed nũquam id diceret si ipse se audiret: qd est enim quod minus cõueniat quam ut his qui uel summum uel solum malum dolorem esse dicat: idẽ cẽseat: quam hoc suaue est: tum cum dolore crucietur: dictum esse sapiẽtem. Nõ igitur ex singulis uocibus philosophi spectandi sũt: sed ex perpetuitate atque constantia. A. Adducis me ut tibi assentiar: sed tua quoq; uide ne dsideretur cõstãtia. M. Quoniam mõ. A. Quia legi tuum nuper quartum de finibus in eo mihi uidebare cõtra Catonem disserẽs hoc uelle ostendere: qd mihi quidẽ pbatur iter zenonem & pipateticos nihil præter uerborũ nouitatem interesse: qd si ita est quid ẽ causæ quin si zenonis rõni cõsentaneũ sit satis magnã uim i uirtute eẽ ad beate uiuẽdũ: liceat idẽ pipateticis dicer. Rẽ. n. opinor spectari oportere non uerba. M. Tu quidẽ tabellis obsignatis agis mecum: & testificaris qd dixerim aliquando aut scripserim. Cum aliis isto modo qui legibus impositis disputant. Nos in diem ui

Nec multitudis opinioẽ: opinio multitudinis ẽ sine bonis fortũæ & corporis non posse effici hominem beatũ eadem opinat: maxima maloꝝ eẽ ægestatem dolorem: & cætera ifortunia: qbus obrutus sapiens fiat miser: philosophi pcipiunt ad opinionem turbæ nõ esse uiuẽdum neq; multitudini credendum: quæ incõsulta: temeraria: turbulẽta: plerunq; ẽ: sine ratione: sine modestia: hic uersus ille notissimus. Scindit incertũ studia in cõtraria uulgus. Omnia in sese: cõuenit huic sentẽtiæ illud psianũ nec te quæsiueris extra: & illud: omnes opes in meipo sitæ sũt. Et hæc loqui: sensus est: nõ possumus magna loq dicentes sapientem esse beatũ: & numerare in bonis & malis quæ uulgus enumerãt nam si talia sunt in bonis malisue ducẽda sapiẽs beatus esse nõ poterit: uel cum bona defuerint: uel cũ mala affuerit. Si diis placet: cum indignatione & contemptu hoc dici solet. Quam hoc suaue ẽ: i supioribus reprensus est epicurus tanq̃ in constãs & ridiculus: q censet sapientem si icludat tauro phalaridis dicturum: q̃ hoc suaue ẽ: qd aliud diceret si esset in lectulo. hoc aũt ridiculũ est decerni ab illo ipso phõ: qui uoluptarius est: q dolorẽ non solum malũ dicit: sed malorũ omnium extremũ: ex quo colligimus: repugnantia dici ab epicuro: & aliena ab eius dogmate delicato. Ideoq; spectare nõ debemus quid semel dicãt phi sed q̃ constãter: & perenniter seruent propositum. Nihil præter uerborũ nouitatem: Quarto de finibus bonorũ & maloꝝ uolumine differit. M. Tullius contra Catonem uticẽsem: q in tertio de finibus disputator iductus stoicoꝝ dogmata alacriter defendit. In eo libro sic ait. M. Tullius: uides ne igit Zenonẽ tuũ cum Aristone uerbis con sistere: re dissidere: cũ Aristotele & illis re consentire uerbis discrepare. Rẽ spectari non uerba: Rerum causa inuenta sũt uerba: qui rei significãdæ inseruiant. Vnde ubi de re constat: uerborũ controuersia pertinacibus relinquenda est: cũq; omnis controuersia aut de re soleat: aut de nomine eẽ: utraq; earum nascitur: si aut res ignoratur: aut enarratur. In nomine: stoici dicunt commoda fortũæ & corporis peripatetici bona re consentiunt uerbis dissident: quid enim refert utrũ cõmoda appelles an bona: dũ idẽ sentias: stoici dicunt præpositum esse diuitias: bonum esse negant: cũ tamen hoc uocabulum præpositum plus significet pene q̃ bonum. Nam ex eo dictum uidet: quod præponat aliis: meritoq; dicebat. M. Piso plus tribui diuitiis a Zenone: qui eas in præpositis poneret: q̃ ab Aristotele: qui bonũ esse diuitias fateret sed neq; magnum bonum: & præ rectis hõestisq; cõtemnendum: & despiciendum: nec magnopere expetendum: omninoq; de istis omnibus uerbis a Zenõe mutatis: Ita. M. Piso disputabat: & quæ bona negarentur esse ab eo & quæ mala: illa lætioribus nominibus ab eo appellari q̃ a nobis: hæc tristioribus. Tabellis obsignatis agis mecum: qñ quispiam diuersa dicit: ab his quæ alias approbauit. Solemus tabulas illius manu scriptas obsignatasq; proferre ad eo arguendum: quibus cõtinet quid alio tempore senserit: quæ refutatio est potentissima: cui uix contradici posse uideatur: cum aduersum me mea scripta depromũtur: inde prouerbialis elocutio ẽ. Agis mecũ tabellis obsignatis: p eo qd est: me reuincis: testimonio mearum literarum

Si diis placet

Verba rerũ cã inuenit

Cõmoda

Bona

Præpositum

Diuitiæ in præpositis

Agere tabellis obsignatis

id Aristo Chius aut si stoicus Zeno diceret : q̄ nisi
qd turpe eēt nihil malū duceret. Tu uero Metrodo
re: qui omne bonum in uisceribus medulisq; condi
deris & diffiniens summū bonum firma corporis af
fectione: explorataq; spe contineri: fortūæ additus
ĩterclusisti. Quomodo isto enim bono iam expolia
ri potes. Atqui his capiuntur imperiti: & ꝓpter hu
iusmodi sentētias istorum hominum ē multitudo.
Acute aūt disputantis illud ē. Nūqd q̄sq; dicat: sed
quid cuiq; dicēdū sit uidere. Velut ea ipsa snīa: quā
in hac disputatiōe suscepimus. Omnis bonos semp
beatos uolumus eē: quos dicā bonos ꝑspicuū ē. Oĩ
bus. n. uirtutibus ĩstructos & ornatos: tū uiros bo
nos dicimus. Videamus q dicēdi sunt beati. Eqdē
hos existimo: qui sint ĩ bonis nullo adiūcto malo:
nec ulla alia huic uerbo: cū beatū dicim⁹: subiecta
notio est: nisi secretis malis omnibus cumulata bo
norum complexio: hanc assequi uirtus: si quicq̄ ꝑ
ter ipam boni est nō potest. Aderit enim malorum
si mala illa dicimus turba quædam paupertas: igno
bilitas: hūilitas: solitudo: amissio suoꝝ graues do
lores corporis: perdita ualitudo debilitas: cæcitas ĩ
teritus patriæ: exilium seruitus. Dēique in his tot
& tantis: atq; etiam que plura possunt accidere po
test esse sapiens: nam hæc casus importat qui in sa
pientem potest incurrere. At si ea mala sūt quis po
test prestare sapiētem semper beatum fore cum uel
in oībus his uno tempore esse possit. Nō igitur faci
le cōcedo neq; Bruto meo: neq; communib⁹ magi
stris: neq; ueterib⁹ illis. Aristoteli. Speusippo: Xe
nocrati: Polemoni: ut ea q̄ supra enumeraui ĩ ma
lis numerēt: iidē dicāt sp beatū esse sapiētē. Quos
si titulus hic delectat insignis & pulcher. Pythago
ra Socratæ & Platone dignissimus inducant aīum
illa: quorū splendore capiuntur: uires ualitudinē

uirtutes & uitia: inter quas: quicquā omnino interesset: hunc in libris de finibus identidem taxat. Zenone
uero cōditore stoicæ sectæ: nihil celebratius: qui nihil bonum nisi honestum: nihil malum nisi turpe esse
censet: cuius paradoxa illud. M. Tullius in oratiōe ꝓ murena: & in quarto de finibus refellit: in tusculanis

Pro stoicis & cōtra stoicos

uero quæstionibus totus ē stoicus & stoici dogmatis propugnator. Sūt ergo ueluti loci cōmunes: dicere ꝓ
stoicis & contra stoicos. Quid cuiq; dicendum: philosopho uoluptario nō est dicēdum se esse supra for
tu nā collocatū: nec enim talē uirum talis decet sententia: sicut stoico: & cynico non conuenit dicere uolu
ptatem esse summum bonum: & omnia uo
luptatis causa faciēda: tatis enim sentētia d
cet epicureos & asotos: de aristippi schola
igit̃ qui acutus disputator est spectat nō tā

Fimbriæ factum sapiens

quid quisq; dicat: q̄ quid cuiq; dicendum
sit: uidet nō tā quid dicat. Metrodorus: sed
qd dicere dbeat. Quid dicam bonos: fim
briæ consularis uiri factū illud oppido q̄
sapiēs: qui iudex existens. M. Lutatio: cum
is spōsionem fecisset ꝙ uir bōus eēt: uoluit
eā rē iudicare: ne aut spoliaret fama ꝓba

Bonus cōstat ex multis

tū hoiem si contra iudicauisset: aut statuis
se uideret uirū bonū aliquem esse: cū ea
res innumerabilibus officiis & laudibus cō

Rari boni

tineretur. Ex ualeriomaximo & M. Tullio
Eum dicimus uirum bonum: qui prosit: q
bus possit: noceat nemini. Et ut hoc ĩ loco

Beatitudo quid

explicat. M. Tul. dicimus uiros bonos: om
nibus uirtutibus ornatos: q̄les paucissimi
uix reperiuntur: nā ut inquit ille: Rari qp
pe bōi numero uix totidē quot thebarum
portæ uel diuitis hostia nili. Seneca ait lo
uē nō plus posse q̄ uirū bonū. Tanta est uis

Magnidici stoici

bonitatis. Subiecta notio: intelligentia &
sensus De notione supra dictū ē. Secretis:
seiunctis: seq̄stratis, demoris. Cumulata
cōplexio: Boetius in. iii. de cōsolatione: bea
titudinē ait esse statum bonorum omniū
congregatiōe perfectum. Augustinus quo
q; in quinto de ciuitate dei fœlicitatē dicit
esse plenitudinem omnium rerū optāda
rum: quibus qui fruuntur: beati merito di
cūtur. Si quicq̄ boni: tanquā stoicus ducit
solā uirtutē in bonis: nec in malis pōit for
tunæ naufragia & corpis dolores: uult enī

Casus qd

solam uirtutē eē effectricem uitæ beatæ: & t
si absint commoda fortunæ & corporis: &
ad sint incommoda: quæ stoici nolūt ma
la appellare: cum sapiens in his esse possit:
sed ut sæpe diximus speriosæ magnificæ
q; ista dñr: cum aūt uētum ad uerum ē sen
sus moresq; repugnāt. Casus ĩportat: Ari
stoteles in physicis. Quotiēs inqt aliqd cu
iuspiam rei grã geritur aliudq; quibusdā
decausis: q̄ quod intēdebatur obtingit: ca
sus uocat̃: licet casū diffinit̃ ut docet Boe
tius in quito de cōsolatiōe: inopinatū esse
euentum. Statius sentētialiter ait: omnia ca
sum fecimus: & uires auxit fortuna nocēdi

Speusippus Xenocrates Polemon

sensus est. Si mala sūt quæ ex casu fortūaq;
proueniunt: sapiens beatus esse nō poterit. Cum in illum possit casus ĩcurrere: possitq; subiectus eē omni
bus fortunæ fulminibus. Communibus magistris: ut antiocho: aristoni & aliis: qui fuerūt communes do
ctores. M. Bruti: & Ciceronis. Speusippo: hic ex sorore platonis genitus. Scholæ platonicæ octo āno magi
ster fuit: speusippo successit ĩ academia Xenocrates philosophorum seuerissimus: q cum eēt ingenio he
beti & tardo: dixit Plato illū ægere calcaribus: hunc dixit meretrix phryne nō uirum esse: sed statuam: cū
nullis blādimētis hominē illicere potuisset ad concubitū Xenocrati: successit polemon: q cū eēt adolescēs
impudicus

impudicus perditaq; luxuriæ audito Xenocrate: ad frugalitatem modestiamq; cõuersus: ex infami ganeone maximus philosophus euasit De quo Ora. quæro facias ne quod olim mutatus polemon ponas insignia morbi: hi tres successores platonis academiam nouis opinionibus repleuerũt. Ita sincera illa platonis doctrina una cũ eo extincta est. His contraria. Imbecillitatẽ: ægrotationem: deformitatẽ: paupertatem: ignominiam: & cætera hoc genus: quæ a nobis mala nominantur. quæ uult cicero pro nihilo duci. sicut & illa quæ nos bõa appellamus dicit esse contemnenda. ut sapiẽs semp beatus eẽ possit. & sola uirtus sit effectrix beatitatis. Nec multitudis opiniõe:

Opinio multitudinis

pulchritudinẽ: diuitias honores opes cõtẽnere: ea q̃ his cõtraria sũt pro nihilo ducere. Tum poterũt clarissima uoce profiteri se neq; fortũæ impetu: nec multitudinis opinione: nec dolore: neq; paupertate terreri: omniaq; sibi in sese esse posita: neque esse quicq̃ extra suam potestatem: quod ducãt in bõis. Neque hunc & hæc loqui que sũt magni cuiusdam & alti uiri: & eadem que uulgus in malis & bõis numerare cõcedi ullo modo potest. Qua gloria cõmotus Epicurus exoritur: cui etiã si diis placet uidetᷣ semper sapiens beatus. Hic dignitate hui⁹ sentẽtiæ capitur: sed nũquam id diceret si ipse se audiret: qd est enim quod minus cõueniat quam ut his qui uel summum uel solum malum dolorem esse dicat: idẽ cẽseat: quam hoc suaue est: tum cum dolore crucietur: dictum esse sapiẽtem. Nõ igitur ex singulis uocibus philosophi spectandi sũt: sed ex perpetuitate atque constantia. A. Adducis me ut tibi assentiar: sed tua quoq; uide ne dsideretur cõstãtia. M. Quoniam mõ. A. Quia legi tuum nuper quartum de finibus in eo mihi uidebare cõtra Catonem disserẽs hoc uelle ostendere: qđ mihi quidẽ ꝓbatur iter zenonem & ꝑipateticos nihil præter uerborũ nouitatem interesse: qđ si ita est quid ẽ causæ quin si zenonis rõni cõsentaneũ sit satis magnã uim ĩ uirtute eẽ ad beate uiuẽdũ: liceat idẽ ꝑipateticis dicerᷣ. Rẽ. n. opinor spectari oportere non uerba. M. Tu quidẽ tabellis obsignatis agis mecum: & testificaris qđ dixerim aliquando aut scripserim. Cum aliis isto modo qui legibus impositis disputant. Nos in diem ui

opinio multitudinis ẽ sine bonis fortũæ & corporis non posse effici hominem beatũ eadem opinatᷣ: maxima maloꝝ eẽ ægestatem dolorem: & cætera ĩfortunia: qbus obrutus sapiens fiat miser: philosophi ꝑcipiunt ad opinionem turbæ nõ esse uiuẽdum neq; multitudini credendum: quæ incõsulta: temeraria: turbulẽta: pleruncq; ẽ; sine ratione: sine modestia: hic uersus ille notissimus. Scindiᷣ incertũ studia in cõtraria uulgus. Omnia in sese: cõuenit huic sentẽtiæ illud psianũ nec te quæsiueris extra: & illud: omnes opes in meipo sitæ sũt. Et hæc loqui: sensus est: nõ possumus magna loq̃ dicentes sapientem esse beatũ: & numerare in bonis & malis quæ uulgus enumerãt nam si talia sunt in bonis malisue ducẽda sapiẽs beatus esse nõ poterit: uel cum bona defuerint: uel cũ mala affuerit. Si diis placet: cum indignatione & contemptu hoc dici solet. Quam hoc suaue ẽ: ĩ supioribus reprensus est epicurus tanq̃ in constãs & ridiculus: q censet sapientem si ĩcludatᷣ tauro phalandis dicturum: q̃ hoc suaue ẽ: qd aliud diceret si esset in lectulo. hoc aũt ridiculũ est decerni ab illo ipso pħo: qui uoluptarius est: q dolorẽ non solum malũ dicit: sed malorũ omnium extremũ: ex quo colligimus: repugnantia dici ab epicuro: & aliena ab eius dogmate delicato. Ideoq; spectare nõ debemus quid semel dicãt pħi sed q̃ constãter: & perenniter seruent propositum. Nihil præter uerborũ nouitatem: Quarto de finibus bonorũ & maloꝝ uolumine disserit. M. Tullius contra Catonem uticẽsem: q in tertio de finibus disputator ĩductus stoicoꝝ dogmata alacriter defendit. In eo libro sic ait. M. Tullius: uides ne igitᷣ Zenonẽ tuũ cum Aristone uerbis consistere: re dissidere: cũ Aristotele & illis re consentire uerbis discrepare. Rẽ spectari

Si diis placet

non uerba: Rerum causa inuenta sũt uerba: qui rei significãdæ inseruiant. Vnde ubi de re constat: uerborũ controuersia pertinacibus reliquenda est: cũq; omnis controuersia aut de re soleat: aut de nomine eẽ: utraq; earum nascitur: si aut res ignoratur: aut enarratur. In nomine: stoici dicunt commoda fortũæ & corporis peripatetici bona re consentiunt uerbis dissident: quid enim refert utrũ cõmoda appelles an bona: dũ idẽ sentias: stoici dicunt præpositum esse diuitias: bonum esse negant: cũ tamen hoc uocabulum præpositum plus significet pœne q̃ bonum. Nam ex eo dictum uidetᷣ: quod præponatᷣ aliis: meritoq; dicebat. M. Piso plus tribui diuitiis a Zenone: qui eas in præpositis poneret: q̃ ab Aristotele: qui bonũ esse diuitias faterefᷣ sed neq; magnum bonum: & præ rectis hõestisq; cõtemnendum: & despiciendum: nec magnopere expetendum: omninoq; de istis omnibus uerbis a Zenõe mutatis: Ita. M. Piso disputabat: & quæ bona negarentur esse ab eo & quæ mala: illa lætioribus nominibus ab eo appellari q̃ a nobis: hæc tristioribus. Tabellis obsignatis agis mecum: qñ quispiam diuersa dicit: ab his quæ alias approbauit. Solemus tabulas illius manu scriptas obsignatasq; proferre ad eo arguendum: quibus cõtinetᷣ quid alio tempore senserit: quæ refutatio est potentissima: cui uix contradici posse uideatur: cum aduersum me mea scripta depromũtur: inde prouerbialis elocutio ẽ. Agis mecũ tabellis obsignatis: ꝑ eo qđ est: me reuincis: testimonio mearum literarum

Verba rerũ cã inuenta
Cõmoda
Bona
Præpositum
Diuitiæ in præpositis
Agere tabellis obsignatis

meorūq; scriptoꝝ:sicut nunc discipulus cōtra Ciceronē cita libros ipsius Ciceronis de finibus:quibus alid cēsceret:q̄ his Tusculanis q̄stionibus sentiat M.Antonius orator:dicere solitus ē. Iccirco se nullā unq̄ orōnē scripsisse:ut siq̄d aliq̄n:qd̄ nō opus esset:ab se eēt dictū:posset se negare dixisse:olim.M.Brutus cū.L.Plācū accusaret:& eū defenderet.L.crassus orator duos recitatores cōstituit:q ex duabus Crassi oratiōibus capita āsterna iter se cōtraria recitarēt:quo ai iudiciū in crassū icenderenť:tūc.L.Crassus aliquātū cōmotus se excusauit dicēs orōnes cāꝝ eē & tēpoꝝ nō aūt hoīum ipsoꝝ ac patronū. Nos in diem uiuimus.i.nūq̄ pmanemus pseuerāter i una snia:sed quotidie noua depromimus: sicut illi q uiuūt i diem quotidie parāt noua cibaria nihil sernātes nec recōdito utūť:hodie appetentes hoc cras illd̄:quoꝝ uaria ē uita & uinctus: nihili hoīes sūt q in diē uiuunt:deteriores q in horā:ḋ qbus in gnta ātoniana sic: hæc q in horā uiuerēt non mō defortunis & de bonis ciuiū sed ne q̄dē de utilitate sua cogitauerūt:sicut iq̄t apḋ hos:q in diē uiuūt nihil ē cōstituti:nihil certi : sic mihi: nulla ē firma ptinaxq; snia sequēti id qd̄ pbabilitate aium cōmouit. Idē beatissimus:teneamus inq̄t hāc sniam:ut sit idē beatus:& beatissimo:ut nihil sit beatius beatio:sicut stoici dn̄t:nihil esse rectius recto Verius uero planius plano. Zeno ci:ius. Zeno princeps stoicoꝝ fuit ex citio ciuitate cypri ut strabo & Laertius cōmeminere:hic nō tam reꝝ inuentor fuit:q̄ nouoꝝ uerboꝝ: stoici .n.ex oībus phis plurima noiauerūt: in.ii. de natura deoꝝ tradit Zenonē magnā quoq; molestiā suscepisse:dū uult uocabuloꝝ cās explicare:sensus est zenonē celebrari p inde ac auctorē illius lucuēltiæ sniæ q ait: nihil p̄ter uirtutem esse bonum:cū ante zenonē a platōe talis snia tradita doctore sit.

Velut in gorgia:socrates apud Platonem in dialogo cui titulus est gorgias: a gorgia leōtino rhetorica,uideať an infœlix archelaus:pdicæ filius:macedoniæ rex.Socrates respondens: nescio inquit o polæ. nunq̄.n. apud ipm fui:tūc polus :q̄d aūt si eius consuetudinē habuisses iā cognosceres: Aliter .n.eius fœlicitatē non potes cognoscere Socrates.Nō p ioué inquit.Polus constat igiť: o Socrates similiter te dicturum ignorare utrū magnus psarum rex sit fœlix. Socra. & uera quidē dicam : ignoro .n. quo pacto ad eruditionē iusticiamq; se habeat polus: nunqd in hoc tota beatitudo cōsistit.Socra.certe ut ego dico o pole:assero.n.honestū bonūq; uirū & mulierē esse fœlicem.Iniustū uero & turpē esse miseꝝ:polus miser ergo secundū sermonē tuum archelaus. Socra.nimiꝝ o amici si iniustus:hactenus Plato. Vnde hæc Cicero mutuať,uerbū de uerbo pœne transcribēs. Dion.quoq; in libris de regno. Socrates inq̄t interrogatus.Num persaꝝ regē fœlicem putaret : fœlix ait fortasse est.Id tn̄ non scire se affirmauit:qa cum eo nunq̄ esset cōuersatus.nec eius mentem nosceť:quasi non in auro nec in ciuitatibus nec in regiōibus nec in hoībus imperio subiecti : sed in aio fœlicitas ipsa cōsisteret: fuit aūt archelaus:quē Socrates negauit beatū esse:īmani crudelitate p̄ditus q patruū suū noīe alcetā:& filiū eius alexandrū:uino grauatos cōiecit i palestrū:nocteq; asportatos trucidauit. Idē post paulo:fratrem suū legitimū annos septē natū:ad quē ptinebat regnū:in puteū p̄cipitē dedit:atq; suffocauit : qbus sceleribus ppetratis n̄ fœlicissimus:sed miserrimus oīum macedonū ex socratica snia dicēdus ē. Archelaus rex socratē rogauit ut ad se ueniret:ille aūt uenire renuit:ne.s.iret ad uolūtariā seruitutē. Hic.s.Plato: & ap̄ platonē socrates. In epitaphio:sensus ē Plato i epitaphio explicat beatā uitā una uirtute cōtineri :q̄ snia zenoni stoico ascribi solet:cū plato:quā zeno āti q̄or sit:lib.diui Hierō:q de uiris illustribus iscribiť a qbusdā dr̄ epitaphiū:q titulus ut inq̄t Augu. pbari posset:si eoꝝ tm̄ hoīum uel uitas uel scripta cōtineret : q iā defūcti eēnt.Hieronymus Augu.respōdēs epitaphiū asserit pprie scribi mortuoꝝ:sicut ab ipo epitaphiū nepotiani scriptū ē:epitaphista dr̄:ut epigrāmatista:scriptor.s.epitaphioꝝ: q̄ dictiōe utiť sidōius appolinaris

uimus : quodcūq; nr̄os aīos pba bilitate pcussit id dicimus. Itaq; soli sumus liberi. Verūtn̄ qm̄ de constātia: pauloante diximus : nō ego hocloco id q̄rendum puto uerū ne sit qd̄ zenoni placuerit : quodq; eius antidori Aristoni bonū esse solū quod honestum eēt ; sed si ita esset tū ut hoc totum beate uiuere in una uirtute poneret:quare dem⁹ hoc sane Bruto ut sit beatus semp sapiēs:quā sibi cōueniat ipe uiderit gloria q̄dem huius sententie:quis est illo uiro dignior? nos tn̄ teneamus ut si idē beatissimus. Et si zeno Citiæus aduena quidā & ignobilis uerborū opifex insinuasse se in antiquā philosophiam uideť huius sniæ grauitas a Platonis auctoritate repetať apud quē sæpe hæc orō usurpata ē : ut nihil præter uirtutē diceret bonum. Velut in Gorgia Socrates cum eēt ex eo quæsitū Archelaū perdicæ filiū : qui tum fortunatissimus haberetur : nōne beatū putaret? Haud scio īquit nūquā .n. cum eo locutus sū. An tu aliter id scire non potes? nullo modo. Tu igitur ne de persaꝝ q̄dē rege magno potes dicere : beatus ne sit? An ego possum:cum ignorem:quā sit doctus:q̄ uir bonus quid tu in eo si tam uitam beatam putas?ita prorsus existimo bonos beatos : īprobos miseros. Miser ergo Archelaus? certe si iniustus. uidetur omnē ne hic beatā uitā in una uirtute ponere? Quid uero in epithaphio quomō idem? Nā cui uiro inquit ex seipso apta sunt omnia quæ ad beate uiuendum ferunt: nec suspensa aliorum : aut bono

Nullū scripsit orōnē M.Antonius
Contraria capita ex orōnibus crassi
Viuere in diem
Viuere in horā
auditoꝝ
Nihil planius plano
Gorgias platonis
An fœlix archelaus
An persaꝝ rex fœlix
Crudelitas archelai
Socrates renuit seruitutem
Epitaphium nomē libri
Epitaphista

Pendere ex alterius euẽtis: inqt Plato in epitaphio q non pẽdet ex alieno iudicio: nec ex aliena fortũa cui q; in seipso spes oẽs sitæ sunt: hic ẽ beatus appellãdus: huic rõ uiuendi optima cõstituta ẽ. Nascẽtibus & cadentibus: talis inqt Plato: neq; rebus aduersis succũbet neq; secũdis intumescet: sed seruabit mediocritatẽ ad utrãq; fortunã: ut neq; nimis lætet ex secũdis neq; nimis cõtristet ex aduersis. Dicimus cõmoda nascẽtia. qñ primitus ꝓueniũt: sicut cadentia: q̃do abeunt: & nos destituũt. Tũ maxĩe liberis: inter cõmoda mortaliũ cũprimis numerãt liberi hoc ẽ filii: qbus nascentibus sapiẽs non nimis lætabit: sicut cadẽtibus: hoc est moriẽtibus nõ nimis mœrebit dolebitque.

casu: aut cõtrario: pendere ex alterius euentis: & errore cogunt: huic optime uiuendi rõ cõparata est. Hic est ille moderatus, hic fortis. hic sapiens: hic & nascẽtibus & cadentibus cũ reliqs cõmodis: tũ maxime liberis: parebit & obediet præcepto illi ueteri. Neq; n. lætabit unquã neq; mœrebit nimis: q semper i seipso omnẽ spem reponere sui. Ex hoc igitur Platonis q̃si quodã sancto augustoq; fonte nostrã oĩs manabit orõ. Vñ igit rectius ordiri possumus q̃ a cõmuni parẽte natura: Quæ qcqd genuit: non mõ aĩal sed ẽt quod ita esset ortum e terra: ut stirpibus suis niteretur in suo quoq; gener pfectũ cẽ uoluit. Itaq; & arbores & uites & ea quæ sunt hũiliora neq; se toller a terra altius possunt: alia semp uirẽt. alia hyeme nudata uerno tẽpore tepefacta frondescunt. Neq; enim ẽ ullum: quod nõ ita uigeat interiore quodã motu: & suis quoq; seminibus iclusis: ut aut flores aut fruges fundat: aut baccas: oĩaq; in oĩbus quantum in ipsis sit: nulla ui impediente pfecta sint. Facilius uero etiam in bestiis: quod his sensus a natura est datus: uis ipsius naturæ perspici potest. Namq; alias bestias nantes aquarum icolas cẽ uoluit. Alias uolucres cælo frui libero serpẽtes: q̃l

modus. n. ĩ rebus oĩbus optimus est: ĩõq; ille laudat q neq; intẽperãter lætat: neq; immodice dolet: memor illius saluberrimi pceptι: qd græcæ dr: μηδὲν ἄγαν: hoc ẽ neqd nimis. Augusto: uenerabili: religioso: sacrato. Quid sit augustũ copiose annotauimus in secũdo suetonii cõmẽtario. Manabit: p manet in trãslatione fontis: a quo riui manare: profluereq; consueuerũt. A cõmuni parẽte: Plinius ubi naturã parentẽ reꝝ opificẽq; appellat: & ut Lactãtius ait naturã dixerũt rerũ oĩum matrẽ. Seneca naturã nihil aliud cẽ quã deũ significat: sic scribens libro q̃rto d beneficiis: natura inqt hoc mihi prestat: nõ intelligis te cũ hoc dicis mutare nomẽ deo: qd. n. aliud est natura q̃ deus & diuina rõ: toti mũdo & ptibus eius inserta. Humiliora: breuiora in arboꝝ gñe abortus quoq; sũt & pumilionũ infœlicitas: nãq; chameplatani uocant humiles platani: & coactæ breuitatis sicut chamedaphne pusila laurus: & chamecerasi breues cerasi: & chamecissos hædera dicit nõ attollens se a terra: & alia id genus ꝓpe infinita: p̃terea dedit natura qbusdã stirpibus pceritatẽ: quibusdã breuitatẽ: ita tñ ut ĩ suo quodq; genere pfectũ cẽt. Alia semp uirent: folia nõ decidunt oleæ: lauro: palmæ myrtho: cupræsso: pinis: hæderæ: rhododendro: & hoc inter urbanas arbores: syluestriũ quoq; generis folia nõ decidũt abieti: larici: pinastro: iunipero: cedro: therebintho: buxo: illici: aquifolio: suberi: taxo: tamarici: cæteræ fere oẽs arbores folia dẽpdũt: thimeus mathematicus decidere arboribus folia putat. sole scorpionẽ transeũte. q̃dã sydcris ui. Cadũt plurimis autũno qdã tardius amittunt atq; in hyemes ꝓrogant moras. neq; ĩ his q̃ sp retinẽt comas. eadẽ folia durãt sed subnascẽtibus aliis arescũt uetera. Verno tpe: lego uerno tepore: tepor. n. tẽperies euocat ĩ plãtis frondes & germinationẽ: oĩa tũc frondẽt: tũc uariis coloꝝ picturis i certamẽ usq; luxuriã: serotino qdã germinatu florẽt ut morus. q nouissima urbanaꝝ arboꝝ germinat. nec nisi exacto frigore. ob id dicta sapiẽtissima arboꝝ. interiore motu. aĩam seminalẽ intelligit. quã recẽtiores phi uegetatiuã appellant. q̃ a Plinio dr alens. cuius motu interiore plãte uigescũt. crescũt. frõdescũt. germinãt: breuiterq; uiuũt. scribit Seneca li. uii. q̃nũ. terræ inesse spiritũ illũ uitaliter uegetũ. & alẽtẽ oĩa. hũc. n. inqt nisi hẽret. quo tot arbustis spiritũ ĩfũderet nõ aliũ de uiuẽtibus quo mõ tot radices aleret. Aut flo. duo iunipi gñã tradũt alterã florere. nec frugiserã cẽ. q uero nõ floreat ferre fructũ baccis subnascẽtibus. q̃ biẽnio hereãt sic: & hoĩum multis fortũa sine flore ẽ. deflorescunt autẽ oĩa fere gñã plãtarum septenis diebus: q̃dã tardius: sed nulla plibus bis septenis: nec statim fructus seqt in aliqbus floret pria oĩum amygdala. Aut fruges. põt referri ad arbores pomiferas: q̃s obid frugiferas uocãt. appellatione enim frugum fructus arboꝝ quoq; continentur: ut iã dictum ẽ. Baccas: baccas dici fructus arboꝝ maiores acinis minores pomis nullus ignorat: uñ arbores bacciferæ dictæ: quæ baccas ferunt: qbus magna ẽ differentia: aliæ namq; baccæ sũt oliuis: lauris: aliæ lotho: & cornis: aliæ myrthis & lentisco: alias baccas dicimus margaritas. uñ monile baccarũ apud poetas. Incolas esse maris: nõ solum pisces aquarum incolæ sunt: sed etiã bestiæ terrestres & aues: quæ ob id amphibia dicũt quibus uita & uictus est in aquis terraq;: de quibus Plinius. Columella. M. Varro. Aristo. Cæteri. Serpentes: repẽtes a serpẽdo nomen. n. generale est: serpens de his quæ serpunt citra usum pedum. Serperasta uocant ĩstrumẽta: q̃ geniculis pueroꝝ alligantur: ut cum his deprauata corrigant crura a serpẽdo dicta. Serpũt enim magis pueruli q̃ gradiantur. In hanc sententiam libro. v. de finibus sic scriptũ est: Serpere anguiculos: nare anaticulas. Euolare merulas: cornibus uti uidemus boues: uesperas aculeis: suã deniq; naturã esse ad uiuendũ ducem.

Cõmoda nascentia
Modus opimus
Natura parens rerũ
Natura deus
Pumiliões in arboribus
Chame platani
Chame daphne
Chame cerasi
Quibus folia nõ sunt decidua
Quãdo decidãt folia
Tepor uernus
Morus sapiẽtissima arborum
Vegetatia seminalis
Alẽs aia
Spũs terræ uegetus
Iuniperus frugifera non floret
Fortũa sine flore
Deflorescunt
Amygdala prima floret
Baccifera arbor
Amphibia
Serpere anguiculos

dã cẽ gradiẽtes: caꝝ ipſaꝝ ꝑtim: ſoliuagas: ꝑtim cõgregatas: ĩmanis alias: q̃ſdã ãt cicures: nõnullas abditas terraq; tectas. Atq; caꝝ q̃q; ſuũ tenẽs munus cũ ĩ diſparis aĩantis uitã trãſire nõ poſſit: manet in lege naturæ. Et ut beſtiis alid alii precipui a natura datũ eſt qd ſuũ q̃q; retinet: nec diſcedit ab eo ſic homini multo quiddam præſtãtius. Et ſi præſtantia d̃bent ea dici: quæ habent aliquam comparationẽ. Humanus aũt animus decerptus ex mẽte diuina cũ alio nullo: niſi cũ ip̃o deo ſi hoc fas ẽ dictũ cõparari põt. Hic igit̃ ſi eſt excultus & ſi eius acies ita curata ẽ ut nec cæcaret̃ erroribus fit ꝑfecta mẽs. i. abſoluta rõ: quæ ẽ idẽ qd uirtus: & ſi oẽ beatũ ẽ cui nihil deeſt & qd ĩ ſuo gñe expletũ atq; cumulatũ ẽ: idq; uirtutis ẽ ꝓpriũ. Certe oẽs uirtutis cõpotes ſũt beati: & hoc qdẽ mihi cũ Bruto cõuẽit. Idẽ cũ Ariſtotele. Xenocrate. Speuſippo. Polemõe: ſed mihi ẽt uidẽt̃ beatiſſimi. Quid. n. d̃ẽ ad beate uiuendũ ei q cõfidit ſuis bõis: aut q diffidit beatus eẽ q põt. At diffidat neceſſe eſt q bõa diuidit tripartito: q. n. poterit aut corpis firmitate: aut fortũæ ſtabilitate cõfider̃. Atq niſi ſtabili & fixo & ꝑmanẽte bono: beatus eẽ nẽo põt. Quid igit̃ eiuſmõi iſtoꝝ ẽ ut mihi illd La-

Partim ſoliuagas: merula q̃ſi ſola uolat q̃ſi mera uolans noiata ẽ: ut refert. M. Var. ſicut gracculi: q̃a gregatim uolant dicti. Quæ tñ etymologia qntiliano ĩprobat̃: q ex uocibus gracculoꝝ nomen duci autumat. Plinius de elephãtis ſcribẽs ait gregati ſemp ambulãt minime ex oĩbus ſoliuagi: idẽ ſturnoꝝ generi ꝓpriũ ait eẽ cateruati uolare: & quodã pilæ orbe circũagi oĩbus ĩ mediũ agmẽ tẽdentibus. Immanis alias: truculentas noxias: efferas: ut ſũt urſi & tygrides. M. V. adde hydrã lerneã: & leonẽ: heſpidũq; beſtiæ feræ ĩmanes. Cicures: mãſuetas & placidas: uerbũ uetus ẽ cicurare: qd̃ ſignãt mãſuefacere: qd̃ a fero diſcretũ eſt: id dr̃ cicur: & iõ dictũ cicur ĩgeniũ obtineo: ꝓ mãſuetũ: a quo ueturii quoq; nobiles nominati ſunt cicurii: helius lãpridius in heliogabalo ait. Eãdẽ terrã ſerpẽtes ferre & cicures. Pli. trifariã diuidit aĩantes ĩ placida: fera: & ĩter media: placidas ĩtelligi uolẽs cicures: hirũdines: apes: delphini nec placida ſũt nec fera: ſed media ĩter utrũq; naturæ: mãſuetarios uocãt q cicurare ſciut hoc ẽ mãſuefacere: & placidas reddeẽ feras iulius firmicus ĩ. viii. mathe. ſeptẽtriõe ĩqt oriente nati erũt manſuetarii feraꝝ. i. q urſos: uel tauros d̃poſita feritate hũanis cõuerſatiõibus ſociẽt. Alio uerbo exarmare dictũ ẽ ꝓ mãſuefacere: & exarmatæ beſtiæ ꝓ cicuribus & mãſuefactis. lãpridius ĩ heliogabalo: habuit leones: & leopardos exarmatos in delitiis quos edoctos ꝑ mãſuetarios: ſubito ad ſecundã mẽſam: & tertiã mẽſam iubebat accũber̃ ignorãtibus cũctis qd exarmati eẽnt ad pauorẽ & ridiculũ excitandũ. Terraq; tectas: in hoc gñe ſunt talpæ: de qbus Plinius hæc: liqdius audiunt talpæ obrutæ terra: tã denſo: atq; ſurdo naturæ elemento: idẽ tradit ſe uidiſſe ſtragula cubicularia e pellibus talpaꝝ: olim a talpis ſuffoſſũ fuit in theſſalia oppidũ. Munus. officiũ. In diſparis aĩantis: nõ põt leo trãſire in uitã æqui: nec canis in uitã urſi: & cæteraq cõſimiliter nequæũt tranſire in uitã diſpariũ diſſimiliũq; aĩantiũ: ſed ſingula ꝑmanẽt in lege a natura ſibi cõſtituta. Cõe q dẽ oĩum aĩaliũ ẽ: ſecundũ naturã uiuere: ſed naturæ diuerſæ ſũt: ut aliud æquo ſit natura: aliud boui: aliud hoĩ: & tñ ĩ oĩbus ſũma cõmunis: ex quo nihil ꝓhibet: q̃dã eẽ & ĩter ſe cũ aĩalibus reliqs: & cũ beſtiis hoĩ cõia: qñ oĩum ẽ natura cõis: attamẽ cuique aĩaliũ generi: mũera ſua & ꝓpria diſticta ac diſparata ſũt: & ad id aptũ ẽ qdlibet aĩal: qd cuiuſq; natura deſiderat. Præſtãtia: antecellẽtia: p̃ſtare ẽ antecellere: in quo uerbo ineſt cõparatio. Dicimus. n. p̃ſto illi: ꝓ melior ſũt illo uel p̃ſto illũ: utroq;. n. mõ uſurpat̃. Quitilianus: p̃ſtat ingenio alius aliũ: & Virgilius: uĩ magnũ p̃ſtet Achillẽ. Ex mẽte diuina: ob id Ora. aĩam appellat diuĩæ particulã aureæ: & a Virgilio dictũ ẽ. Igneus eſt ollis uirgo & cæleſtis origo: de aĩ diuinitate in prima tuſculana fuſius enodaciuſq;. Si hoc fas eſt dictu: tanq̃ nefas ſit aĩum humanũ comparare cũ deo: cui nihil par eſt: & nihil ſecundum: qui incomparabilis eſt inextimabilis: ineffabilis. Eius acies: acumen & oculus: qui ut inquit Plato tunc maxime floreſcit. cũ oculus corporeus defloreſcit. Curata ẽ: curatio animi & medella eſt pħia: quã in tertio commentario dictum eſt eſſe medicinam animoꝝ. Nec cecetur erroribus: Homerus & Virgilius nebulam quaſi quandam obiectam eſſe ob oculos mortalium autumant: qa uidelicet mens noſtra in caligine reꝝ & erroribus opinionũ obcecata hæbeteſcit: ut pœne cũ lacte nutricis errorẽ ſuxiſſe uideamur. Qui bona diuidit tripartito: cõtra ꝑipateticos: q bona trifariã partiunt̃: & ex his uitã beatã cumulatãq; cõficiũt: prima ſũt aĩ bona: ſecunda corporis: tertia fortũæ: ſed cum hæc duo poſtrema incerta ſint: & nulla ſtabilitate fulciant̃: ſecũdũ ꝑipateticos non poterit dici beatus: cuius beatitudo pendeat a bonis corporis atq; fortunæ. Stoici ãt uolũt eum q uere beatus ſit & dicatur: cõfidere ſuis bonis: hoc eſt aĩ uirtutibus: cũ ꝓpria hoĩs bõa ſũt: & ſtabilia ac ꝑmanentia: nõ aũt bonis extrariis: in quibus nulla firmitas nulla ſtabilitas ẽ. Laconis illud dictũ: Plutarchus in apophthegmatis lacõicis ſic ſcribit: προς τον μακαριζοντα λαμπιν τον αιγινητην διοτι εδοκει πλουσιωτατος ειναι ναυκληρια πολλα εχων. λακων ειπεν ου προσεχω ευδαιμονια εκ σχοινιων κρεμαμενη. i. ad eum qui beatum eẽ dicebat lampin eginetã: quoniam uidebat̃ eẽ ditiſſimus: multarũ nauiũ gubernator exiſtens. Dixit lacon quidam: nõ attendo fœlicitati ex rudentibus pendenti: nũc. M. Tullius hoc exemplum decẽter adglutinat uitæ beatæ. quã peripatetici decrenũt. tãq̃ talis beatitudo. minime optabilis ſit quæ

Merula
Gracculi
Gregabiles elephãti
Immanes feræ
Cicures
Cicurare
Cicur ingenium
Mãſuetari
Exarmare
Exarmati
Talpæ
Adeest
Naturæ diuerſæ
Præſtare
Incõparabilis
In caligine mẽs hæbeteſcit
Triplicia bona
Dictũ laconis

fit: quæ pendeat a fortuna: possitq; subire iacturam bonoꝝ sicut illa fœlicitas mercatoris: naues multas habentis pendula est ex funibus nauticis: ut possit ex fortunato fieri repente miser facto naufragio: illa aũt bona quæ efficiunt beatã uitam debent. ẜm stoicos esse perennia fixa stabilia: ut neq; auferri neq; subripi possint: nec cadere: nec senescere: nec extingui: qualia sunt bona animoꝝ. Inueterascere. senescere. & consequẽter extingui: talia sunt bona corporis & fortunæ fluxa scilicet & fragilia cum uirtus clara æternaq; sit. Nigidius cõmentator grãmaticus duo hæc uerba uetustescere: & ueterascere sic disparauit. Dicemus inqt q uetust ite deteriora fiunt ue ustescere inueterascere quæ meliora: sed interdũ ꝓmiscue indifferenter q; usurpant: sicut alia sexcẽta quidã codices non inueterascere habẽt: sed interaresćere: qđ significat penitus arescere hoc est aridum fieri & languens: hæc. n. particula inter interdum significat: totum ut intercipere apud Terentiũ interhibere: apud Plautum. prior lectio magis quadrat q a statim sequit̃ cadere & extingui nam uetustatem sub sequit̃ casus & extinctio. Oi mœtu uacat: sæpe dictũ ẽ stoicos stirpitus euellere: amputareq; omnes affectus: quos peripatetici temperant ac moderant̃. Septum i oratione ꝓ milone st quodã incredibili robore ai septus. Vacuitatẽ egritudis. Heronymus philosophus censet sũmũ bonũ eẽ uacuitatẽ doloris. Qui aũt. quo interrogatiue legendũ. An lacedemonii philippo. Exẽplum laconum laudibile prsusq; uirile: qui hoc dicto significarũt: unicu q; mortalium in manu ac potestate esse p mortem exilire in libertatẽ: & se subducere seruituti scribit Plutarchus Philippũ macedonẽ impetu terrifico agrũ laconicũ inuasisse: dixisseq; ad quẽpiã ex laconibus: qd nũc facietis o lacedæmonii: illũ respõdisse: qd aliud q̃ fortiter moriemur. Soli. n. græcoꝝ nos liberi esse: neq; aliis seruire didicimus: eodem philippo qđ. i p epistolã lacedæmoniis iperãti rescripserunt sua illa laconica breuitate περι αμ ντεραξας ου. i. de quibus nobis scripsisti non ꝓterea quotpe Phillippus in eoꝝ territoriũ uenisset: per litteras qsiuit: utrũ uellent amicũ an ut hostem sese uenir: qui responderunt ουδ' ετερον i. neutrum. Antipater quoq; cũ grauiter post uictoriã minitaret̃: nisi sibi igenui pueri in obsidatũ darẽtur: rñderunt si grauiora morte imperites: facilius moriemur: quoniam aũt in mentionem philippi incidimus: & tu philippus: & ego philippus: appellamur: sumusq; cognomines: uolo hoc in loco potissimum ueluti annotatiunculam conficere de huiusce nominis excellentia: ostẽdereq; nullũ pœne esse proprium hominis nomen nomini nostro anteponendum: quod ut liqueat: ita breuiter ratiocinabimur: nomina imposita maxima ex parte nihil significant idq; potissimũ apud latinos: ex quo nomen co nobilius quo significatius philippos aũt græce bellator dicit̃: quin id nomen uidet̃ esse splendidius: quod pluribus nationibus cõe est: tale est philippi nomen quod apud hæbreos græcos latinos: aliasq; nationes est usitatissimum: qđ secus est in aliis. Nomen est apostoli apud hæbreos. Regis apud græcos imperatoris apđ romano: quis. n. nescit ãpostolũ Philippũ: regẽ philippũ Alexandri magni patrem imperatorẽ philippũ in quo illud annotandũ. qđ philippus ex romanis iperatoribus primus fuisse christianus fertur: a quo celebratus ẽ millesimus ãnus urbis romæ: philip. nomẽ ẽ oratoris poetæ medici clarissimoꝝ fuit romæ. L. philippus orator: medicus alexandri magni philippus: poeta philippides. Qu. Martius philippus ordinatius horologiũ primus romæ posuit: q̃ antea fuisset: edem herculis musaꝝ: philippus augusti uictricus struxit præterea philippi nomen est ciuitatis famigeratæ: ubi bis romanæ acies conflixerunt: philippi sunt taurei nũmi ꝑciosi: quoꝝ apud plau. mentio frequens: hoc amplius: nomen est lene ꝓnunciatu: apud oratores frequens numeris poeticis accõmodatum. Agamus itaq; grãs parentibus: q nobis hoc nomen indiderũt: quod apostolicum regale imperitoꝝ est: sed iã domũ repẽdemus: & a diuerticulo instituta cõmentario repetat̃.

conis dictũ in hos cadere uideat̃: q gloriãti cuidã mercatori: qđ multas naues i oẽm orã maritimã dimisisset. nũ saue optabilis ista qdẽ est inqt rudentibus apta fortuna. An dubiũ est qn nihil sit hñdũ i eo genere qđ uita beata cõplectit̃: si id possit amitti. Nihil. n. inueterascere: nihil extigui: nihil cadere debet eoꝝ: quæ in uita beata consistunt. Nam q timebit ne qd ex his depdat: beatus eẽ nõ poterit. Volumus. n. eũ q beatus sit tutũ esse inexpugnabilem: septũ atq; munitũ: non ut paruo mœtu ꝑdit⁹ sit: sed ut nullo. Vt. n. innocens is dr̃. nõ qui nocet leuiter: sed qui nihil noceat: sic sine mœtu is habẽdus est. nõ qui parua metuit: sed qui oĩo mœtu uacat. Quæ est. n. alia fortitudo nisi a affectio: cum i adeundo periculo: & in labore: ac dolore patiẽs tũ procul ab omni mœtu? Atq; hæc certe nõ ita se haberent: nisi oẽm bonum in una honestate consisteret. Qui autem illã maxime optatam & expeditam securitatem: securitatem aũt nunc appello uacuitatem ægritudinis: in qua uita beata posita est: habere quisq̃ potest: cui aut desit: aut adesse possit multitudo maloꝝ. Qui aũt poterit esse celsus & erectus & ea quæ accidere homini possũt: omnia parua ducens: qualem sapientem eẽ uolumus: nisi omnia sibi in se posita esse cẽsebit. An lacedæmonii Philippo minitanti per litteras se omnia quæ conarẽtur: prohibiturum: quæsiuerũt num se cẽt etiam mori prohibiturus? Vir is quem querimus nõ multo fa

Fortuna pẽdula ex funibus

Vetustescere

Veterascere

Interarescere

Inter.

Dictum laconum

Philippi nomen excellens

Philippus bellator interꝑtatur

Philippus apostolus

Philippus imperator primus christiãus

Philippus orator

Philippi Ci.

Philippi aurei nũmi

cilius tali animo reperieť:quā ciuitas uniuersa:qđ
ad hanc fortitudinem:de qua loquimur temperan
tia adiuncta:quæ sit moderatrix oium cōmotionū
quid potest da beate uiuendū deesse ei : quem for
titudo ab ægritudine:& a mœtu uindicet. Tempe
rantia tū a libidine auocet: tū insolēti alacritate ge
stire nō sinat. Hæc efficere uirtutem ostenderem:
nisi supioribus diebus essent explicata. Atqui cū p
turbationes aī miseriā:sedatōes āt uitā efficiāt bea
tam duplexq; rō pturbatiōis sit:q; ægritudo & mœ
tus in malis opinatis : in bonorū aūt errore læticia
gestiēs libidoq; uersenť. Cum hæc oia cum cōsilio
& rōne pugnent:his tu tā grauibus cōcitationib⁹:
tāq; ipsis inter se dissentiētibus:atq; distractis:quē
uacuum solutum liberum uideris:hunc dubitabis
beatū dicere? Atqui sapiens semp ita affectus ē sem
per igiť sapiens beatus est. Atq; ēt oē bonū lætabi
le est:qđ aūt lætabile:id p̄dicādū & præ se ferendū.
Quod tale aūt id ēt gloriosum : si uero gloriosum:
certe laudabile:qđ autem laudabile: pfecto ēt ho
nestum:quod bonū igitur id hōestum. At quæ isti
bōa numerāt: ne ipsi qdē honesta dicunt: solū igiť
bonum qđ honestum. Ex quo efficiť hōestate una
uitam contineri beatā. Non sunt igitur ea bona di
cenda:qbus abūdantē licet esse miserrimū. An du
bitas qn prestās ualitudine uiribus forma accrim⁹
integerrimusq; sensibus:adde ēt si libet pnicitatē
& uelocitatem:da diuitias:honores: imperia opes
gloriam: si fuerit is qui hæc habet iniustus: intem
perans timidus: hebeti ingenio atq; nullo: dubita
bis ne cū miserū dicere? qualia igitur ista bona sunt:
quæ q habeat: miserrimus eē possit? Videamus ne
ut aceruus ex sui generis grauis: sic beata uita ex su
is similibus partibus effici debeat: quod si ita est ex
bonis q̄ sola honesta sunt: efficiendū est beatū. Ea
mixta ex dissimilibus fierūt : hōestū ex his nihil ef
fici poterit: quo detracto quid poterit beatum itel

Quā ciuitas uniuersa. si tota ciuitas lacædemonū p̄dita fuit tanto aio ut mortē non recusaret effugiēdæ
seruitutis cā q̄o facilius repiri poterit uir unus sapiēs tali aio p̄ditus: facilius.n.ē unū iuenire q̄ īfinitos bo
nos. Cōmotionū. perturbationū. quas tempantia suffrenat & moderať. Insolēti alacritate. īmodica læti
cia q̄ rep̄henlibilis est. Sedationes. si pturbationes cā sunt miseriæ: debent ecōtrario sedationes tranquilli
tatesq; effectrices esse beatitatis: cū contrariorū cōtraria sint consequentia. Malis opinātibus. iam sæpe dictū
est egritudinē hoc est tristiciā & metū duas pturbatiōes nasci ex duobus opinatis malis egritudinē ex p̄sen
tibus metū ex futuris: libidinē uero siue cu
piditatē & leticiā: nasci ex duobus opinatis
bonis ut letic a p̄n̄tium bonorū libido futu
rorū. Omne bonū letabile est: sorites hoc ē

Argumentu stoicorū bona q̄ nō laudabilia

aceruualis argumentatio est: q̄lis est. aceruus
chrisippi in quo cōsectaria dicūt esse stoici
q̄ pipatetici mīme cōcedūt. Dicit stoicus bo
num oē laudabile: laudabile aūt oē hone
stū. Igiť oē bonū honestū: sed hoc Arist Xe
nocrates: & tota illa pipatetica familia non
dabit: qppe q ualitudinē uires diuitias. Glo
ria multa esse bona dicāt: laudabilia nō di
canť cōsimilis est ille sorites: qđ bonū sit id
eē optabile id hōestū qđ expetendū id lau
dabile: id aūt pipatetici minīe dant: minīe
q; cōsectariū esse dicūt: qđ expetendū sit eē
laudabile. Expetunť.n. interdū uoluptates
obscenæ: q̄ laudabiles nō sunt: talis ē hic so
rites: siue aceruus: q p seq̄las quasdā grada
tim pgrediť: ut ad id qđ uolumus puenia
mus: cū aūt chrisippus in talibus argumēta

Sorites per sequelas

tionibus longius pgredereť: uixq; unq̄ sori
tē siue aceruū terminaret: merito dixit per
sius. Depinge ubi sistā: iuētus chrisippe tui
finitor aceruī. Cæterū stoicis talibus argumē

Sobula armati

tis captiōibus q; instructi similes sunt illis q
uolsellis non gladio depugnāt: q subula ar

Diuitiæ nō bona

mati pungūt magisq̄ pforant. Licet eē mi
serrimū: stoicis nihil bonū uř: quo qs & ma

Bracteata fœlicitas

le uti pōt: uidemus aūt diuitiis nobilitate: ui
ribus q̄ multi male utanť: ergo bōa nō sūt.
Præterea qđ bonū est nocere non pōt: nec es
se cā miseriarū. Diuitiæ aūt sæpe noxiæ sūt:
faciuntq; miserrimū possessorē: ergo inter
bona numerari nō debent: bracteata dř esse
diuitū pecuniosorūq; fœlicitas uidenť qui
dem uulgo beati: sed re uera non sunt. Ne
mo ex his inquit Seneca: quos purpuratos
uides fœlix est. Nemo istorū: quos diuitiæ
honoresq; in alto fastigio ponunt magnus
est: o quā sæpe dolent: q̄ sæpe suspirāt hi q
diuites: beatiq; uulgo iudicanť. Dubitabis

Salutaris sententia

ne eum miserū. p̄ditus oībus corporis & for
tunæ bonis uel ut stoici dicunt cōmodis si
fuerit uitiosus: & boni animi uiduatus idu
bitanter miser diceť & infœlix & ita infœ
lix ac miser erit appellādus archelaus: q̄uis
rex eēt: & diuitiis suffarcinatus: qm̄ iniustus
erat & crudelis: nā malicia sola & uicium sa
tis ualent ad efficiendā uitam miserā. Colli

Rex iniustus miser

git. M. Tullius ex dogmate stoicorū: non eē
bona corporis & fortunæ ducenda inter bo
na: qm̄ quidem possit esse miserrimus qui ista possideat. Ex sui generis: ut aceruus ferraceus: fiat ex granis:
ferris fabaceus: ex granis fabæ: non aūt faciendus est ex granis tritici fabæ milii: & dissimillimū uixtim cō
fusaneus. Mixta ex dissimillibus. ex bonis corporis & fortunæ: quæ dissimilia sunt bōis animi : ex quibus
solis: confit honestum id in quo stoici beatam uitam collocat. Id expectendum: consectarium stoicorum.

Famam popularē:uera gloria & solida est consentiens laus bonoꝝ & in corrupta uox bene iudicantium de excellente uirtute.q̄ nō est bonis repudianda. Illa aūt q̄ collocata est in fama populari:adumbrata ē gloria temeraria atq; incōsiderata:& plerunq; peccatoꝝ uitiorumq; laudatrix. Cādiduli dentes. uidetᷣ eē consectariū:ut si pulchritudo:uires & reliqua corporis commoda sint in bonis.bona ēt dicanᷣ q̄dam minutula.ueluti dentes candidi:& uenustas oculoꝝ:quibus pulchritudo consummaᷣ:fœmina.n.si fuerit dentula uel nigris dentibus.q̄uis reliqua pulchritudine formosissima sit:tamen amatori suo placere nō poterit.

Vera glo ria.

ligi. Etenim q̄cq̄d est qđ bonū sit:id expetendū qđ aūt expetēdū:id certe approbandū:qđ uero approbaris:id gratū acceptumq; habēdū. Ergo etiam dignitas ei tribuenda est:qđ si ita est laudabile sit necesse est. Bonum igitur oē laudabile ex quo efficiᷣ ut qđ sit honestū id sit solū bonum. Quod ni ita tenebimus multa erūt:quæ nobis bona dicēda sint. Omitto diuitias:quas cum quiuis q̄uis indignus habere possit in bonis non numero:quod enim ē bonum id non quiuis habere potest. Omitto nobilitatem:famamq; popularem stultorum improborū q̄ cōsensu excitatam. Hæc quæ sunt minima: tamē bona dicanᷣ necesse est. Candiduli dētes: uenusti oculi:color suauis & ea quæ euryclia laudat. Vlyxi pedes abluens: lenitudo orationis: molitudo corporis. Ea si bona dicemus: quid erit in philosophi grauitate:quā in uulgi opinione stultorumq; turba:qđ dicatur aut grauius aut grandius. At.n.eadem stoici precipua uel pducta dicunt: quæ bona isti dicūt. Illi q̄dē sine his uitā beatā cōpleri negāt. Hi aūt sine iis esse nullā putant: aut si sit beata beatissimā certe negant. Nos aūt uolumus beatissimā idq; nobis socratica illa cōclusione cōfirmaᷣ:sic.n. princeps ille philosophiæ disserebat q̄lis cuiusq; aī affectus eēt:talē eē hoīem:qualis aūt ipse hō esset:

Dentes continui sunt hoi: q digerunt cibū lati & acuti.q conficiunt duplices. q discriminant eos canini appellanᷣ. Clandorē trahunᷣ quodā medicamine: dētifricium uocant. qđ ex uariis rebus conficiᷣ utilissima ut auctor est Plinius fiunt ex pumicibus:dētifricia. Idē auctor est taloꝝ cinerē ex oībus fere uillaticis quadrupedibus esse dentificium. Exotico puluisculo multi utunᷣ p dētificio.quo dentes emaculant candificātq;. legimus apud iulium Capitolinū tantū fuisse candorem in dentibus Zenobiæ ut margaritas eam pleriq; habere putarent non dētes cauendū tamen est:ne in nobis niuei denticuli atrū uenenū uiperino ritu fundentes inspirent:non pauci.n.sunt quoꝝ dentes q̄dem emaculati sunt lingua aūt spurca & uenenata. tales sunt obtrectatores: & ut catōis uocabulo utar maledictores: qui ad uenēa nascunᷣ:oculoꝝ uero tanta uenustas tantus decor est:ut nihil æquæ luculentā fœminā exornet:q̄ oculus uenustus:quæ pars corporis est p̄ciosissima ut inq̄t Pli.& q lucis usus uitam a morte distinguāt. In hoīe sunt oculi numerosissimæ diuersitatis atq; differentiæ:grandiores modici parui prominentes quos hebetiores putant. Conditi: quos clarissime cernere:in fœmia pulchra pulcherrimus est amabilissimusq; oculus niger. In oculis aīus inhabitat. hos cū osculamur animum ip̄m uidemur attingere pantia & martia uenustis oculis me dementarū: & mihimet surripuerunt: in utraq; exptus sum uerissimū esse illud pperrianū:fulminat illa oculis:& q̄tum fœmina seuit:potest utraq; uel uno tantū obtutu meletum facere: uel tristem. Adeo in oculis utriusq; habitant omnes ueneres:cupidiesq;. Suauis color. formæ dignitas doloris bonitate tuenda est color exercitationibus corporis. Euryclia. Pacuuius apud latios:sophocles apud græcos scripserunt tragediā noīe nipra.qua inducebatur. Euryclia nutrix abluens. pedes alumno ulyxi: quem recognouit ex tactu cicatricis:quod totū ex homericæ odisseæ li. undeuigesimo translatum est: super quare in secundo commentario copiose perscripsimus:ubi de nipris fit mentio. Igitur Euryclia lauās ulyxi pedes. In fabula pacuuii laudat mollitudinem eius corporis:& suauitatem oratiōis:quæ & ipsa quāuis sint parua:tamen inter bona numerabuntur:si præter bona animi erunt alia quæ bona dicenda sint Ennius pbat lenem orationem cum dicit suaui loquēti ore Cethegum oratorem fuisse: laudaturq; in catulo suauis appellatio litterarum lenitudo.pro lenitate usurpatur:sicut suauitudo pro suauitate. sanctitudo pro sanctitate. præcipit. Mar. Tullius primo de officiis ut sermo sit lenis:minimeq; pertiax:& cum lepore:ulyxem ait in omni sermone affabilem fuisse:cuius orationem dicit Homerus simillimā fuisse niuibus hybernis.idest ut interpraetatur Plinius in epistolis. Crebram largam. diuinam & celestem. Præcipua uel producta iam sæpe dictum est inter stoicos & peripateticos dissidium esse in uerbis:consensum in rebus:nam proegmena idest producta siue præposita siue præcipua nominant: quæ peripatetici bōa scilicet corporis ac fortunæ: hoc autem quod propositum uel præcipuum dicunt:nec bonum esse uolunt nec malum:sed adiaphoron idest indifferens. Cæterum ut supra docuimus ex auctoritate. M. Pisonis præposita stoicorum non minus ualent q̄ bona peripateticorum:nam præpositum ex eo dictum quod aliis præponatur:tale autem non solum bonū:sed maximū bonum uideri merito pōt. Hi aūt. peripateticos intelligit:q sine bōis corporis ac fortunæ beatissimā uitam negāt esse posse. Qualis affectus esset. si affectio animi fuerit laudabilis:& ī honestata posita:laudabilis conseq̄nter erit.& honestus talis homo:meritoq; uita hæc beata diciᷣ & honesta.

Edentula
Dentes cōtinui
Dētifriciū
Exoticum puluisculum
Dentes Zenobiæ
Documentum saluberrimū
Cōtra linguas maledicas
uenustas oculorum
Oculi panthie & marciæ uenustissimi
Euryclia nutrix ulyxis
Lenis oro
Lenitudo
Oratio ulyxis similibus hima niuibernis
Producta
Præposita
Bona

Talis oratio qualis uita

Talem esse orationem: famigerata est prouerbii uice sententia: hæc talis hoībus fuit oratio qualis uita: mecenatis sicut mollis fuit cultus & uita delicata: ita oratio Enerius & soluta sup qua re luculenter & ubertim scribit Seneca lib. epistolaꝝ uigesimo: frequenter cum uerbis mens ipsa concordat: & facta orationi simillima sunt. Quidam codices non orationē habent sed rōnem. Proh deoꝝ fidem: exclamatio est usitatissima quam satyrographus illo uersu decenter usurpat. Nos homium diuūqꝫ fidem clamore ciemus: ubi fidē accipimus: pro auxilio: sicut apud comicos poetas. Dicemus proh deū fidem & proh deoꝝ latine & elegāter: alteꝝ contractum est & īminurū: alteꝝ plenum & integrum: auctor. M. Tullius in oratore: ubi ait hoc quoqꝫ: atqꝫ ēt a quibusdam sero iam emendatus antiquitas: qui hæc reprendit: nam proh deū atqꝫ hoium fidem pro deoꝝ aiunt: ita credo hoc illi nesciebāt an dabat hanc licentiā cōsuetudo. Quintil. in. i. de ipse testis est fidem deum pro deoꝝ seruiamus dicendū esse: ut decori & cōsuetudini. Vacare: uacuum liberūqꝫ esse. Placidissimam: sicut pacem summa tenent: & supra globum lunæ omnia placata sunt: serena defecata: ita s̄m stoicos: in animo sapientis: semper serenitas est & tranqllitas placidissima. Alacritate. leticia gestiēte. Qui potest. quomodo. per interrogationē legendum est.

Fides pro auxilio

Proh deū fidem

Argumentum a contrario

Hoc sic concludiť. argumentū a contrario: si in uita beata quodlibet p̄dicandum est: & præferendū: quod tale aūt id ēt gloriosum ecōtrario in misera uita nihil ē p̄dicabile aut gloriādū. Quæ nec misera sit.

Triplex uita

Immediata

Mediata

In natura reꝝ triplex est uita: una beata altera misera. tertia intermedia: nec beata nec misera: q̄dā. n. sunt ut dialectici appellant immediata: sicut leuitas & grauitas: q̄dā uero mediata: sicut frigidum & calidū inter utrūqꝫ tepidū est: sic aliqs btūs est: aliqs miser: aliqs nec miser nec btūs. talē uitā de seipso expressisse uiť. M. Tullius cum ait. Ita sunt res nostræ: ut in secundi fluxæ in aduersis bonæ: conclusio Ciceronis hæc est: cum nec ī uita misera: nec in ea quā intermediā uoco quicq̄ sit p̄dicabile: si aūt aliqd ī aliqua uita p̄dicabile: necesse est: id solū esse in uita beata quibus cōcessis: sequiť uitam beatam nisi honestā esse posse: alioqui glorianda & p̄dicanda non erit. Consiliis nr̄is. uersus est heroicus: quo thebanus epaminūdas fecisse aliquid p̄dicabile gloriandūqꝫ p̄dicat cum leuctrica pugna afflixerit uires lacedemonioꝝ: & illoꝝ laudē attonsam: munlā: decurtatā reliq̄rit. De hoc plura in supioribus. A sole exoriente. Scipio africanus: gloriatur opinor apud enniū se facinora adeo p̄dicabilia gloriandaqꝫ edidisse ut ab ortu solis usqꝫ ad meoticā paludem nemo existimat uirtute ac factis sibi æquipandus.

Meotis palus

Meotis aūt palus: scythica est in regione septentriōali: cuius accolæ metionici dicti: meoti scythæ temerida uocāt qđ: significat matrē maris.

Temerinda malicia

Virtus cōtraria

Præferēda. ostentāda. honeste. n. factā in luce collocari uolūt. Quid sequať. s. in sola beata uita eē sitū q̄cq̄d p̄dicabile est & gloriandū. In uiciis ad miserā uitā: malicia & uirtus duo cōtraria sunt. uita quoqꝫ misera & beata æquæ cōtraria: uis aūt cōtrarioꝝ hæc est: ut se uicissimi consequanť: ut si malicia sola ualeat ad efficiendā miserā uitā. Econtrario uirtus sola efficiat uitā beatā: & hoc sentiunt stoici. At pipateticus miserā q̄dem uitā uiciisai & malicia sola fieri censet: sed ad cōplēdos oīs uitæ beatæ numeros uirtutē solā nequaq̄ satis esse existimat: qm̄ corporis & fortunæ bona necessaria esse uidcantur p̄ficiendæ uitæ beatæ.

Sententia pipatetici

talem eius esse orationē. Orationi aūt facta simillima: factis uitā. Affectus aūt animi ī bono uiro laudabilis & uita igitur laudabilis boni uiri & hōesta: ergo qm̄ laudabilis ex quibus bonoꝝ beatam uitā esse concluditur. Etenim proh deoꝝ atqꝫ hoīum fidem parum ne cognitum ē superioribus nostris disputationibus. An delectationis & ocii consumendi cā locuti sumus sapientem ab omni concitatiōe aī: quā perturbationē uoco: semper uacare: semper in aīo eius esse placidissimam pacē. Vir igiť temperatus: cōstans sine mœrore: sine ægritudine: sine alacritate ulla: sine libidine nonne beatus? An semper sapiens talis? semper igitur beatus. Iam uero qui potest uir bonus non ad id qđ laudabile sit omnia referre: q̄ agit: quæqꝫ sentit. Refert autem omnia ad beate uiuendum. Beata igitur uita laudabilis: nec qcq̄ sine uirtute laudabile. Beata igiť uita uirtute cōficitur. Atqꝫ hoc sic etiā concluditur: nec in misera uita quicquam est predicabile: aut gloriandum nec ī ea quæ nec misera sit nec beata. Et est ī aliqua uita prædicabile aliquid & gloriandum: ac præ se ferendum. Vt Epaminundas. Consiliis nostris laus est attonsa laconum. Vt Africanus ait: a sole oriēte supra meotidas paludes. Nemo est qui me factis equiperare queat. Quid si beata uita glorianda & prædicanda: & præ se ferenda est. Nihil est enim aliud quod prædicandum & præ se ferendum sit: quibus positis intelligis quid sequatur: & quidem nisi ea uita beata est: quæ eadem honesta sit: aliud necesse est melius uita beata. Quod enim erit honestum: certe fatebuntur esse melius. Ita erit beata uita melius aliquid: quo quid potest dici peruersius? Quid? cum fatentur satis magnam uim esse in uitiis ad miseram uitam: nōne fatēdum est eādem uim in uirtute esse ad beatam uitam? Contrarioꝝ. n. contraria sunt conseq̄ntia. Quo loco quæro quā uim hēat

Libra critolai. In illa nobili trium philosophoꝝ legatione:quã athenienses romã miserunt:fuit critolaus ꝑipatericus:ferunt seorsum queq̃ ostentand· græci ꝑ celeberrima urbis loca magno hoium cõuentu dissertauisse:fuit aũt hic Critolaus facundia scita & tereti ꝓditus:q uolens ostendere:q̃to maiora essent bona ai bonis corpis & fortunæ:utebat̃ hæc libræ similitudine decentissima:de qua in.v. de finibus sic scriptũ ẽ. Virtutis aũt amplitudinẽ:quasi in altera libræ lance ponere:terrã mihi crede ea lanxit & maria deprimet: sensus est:cũ Critolaus & Xenocrates tm̃ tribuant uirtuti q̃d ꝓhibet eos nõ ponere uitã beatissimã in uirtute:illi.n.dicunt beatã uitã effici uirtute:sed non beatissimã q̃m:necessaria sint bona corporis & fortunæ:sine q̃bus cumulatissima ꝑfectissimaq; beatitas effici non possit.

Libra critolai

libra illa Critolai:q̃ cũ in alterã lancẽ animi bõa imponat:in alterã corporis & externa:tãtum ꝑpendere illã boni lancẽ putet:ut terrã & maria deprimat. Quid igit̃ aut hũc ꝓhibet: aut ẽt xenocratẽ illum grauissimum philosophoꝝ exagerantẽ tantope uirtutem & extenuantẽ cætera & abiicientẽ: in uirtute non beatã modo uitam:sed ẽt beatissimam ponere:q̃d quidẽ nisi fit:uirtutũ interitus cõsequet̃:nã in quẽ cadit egritudo:in eundẽ mœtum cadere necesse est. Est.n.mœtus future egritudis sollicita expectatio. In quẽ aũt mœtus in eundẽ formido timiditas:pauor:ignauia. Ergo ut idẽ uincat̃ iterdum necesse est:nec putet ad se præceptũ illud atrei ptinere. Proinde ita parent se in uita:ut uinci nesciant. Hic aũt uincet̃ ut dixi:nec modo uincet̃: sed ẽt seruiet. At nos uirtutem semper liberã uolumus:semper inuictã: quæ nisi ita est: sublata uirtus est. Atq si in uirtute satis est ꝓsidii ad bene uiuendum satis est etiam ad beate:satis est.n.certe in uirtute ut fortiter uiuamus:si fortiter etiam ut magno aïo: & q̃dem ut nullã re unq̃ tereamur: sempq; simus iuicti sequitur ut nihil peniteat:nihil desit:nihil obstet: ergo omnia profluẽter absolute prospere:igit̃ beare: satis aũt ad fortiter uiuendum uirtus potest satis:ergo etiã ad beate. Etenim ut stulticia & si adepta est quod concupiuit:nunq̃ se tamen satis consecuta putat:sic sapientia semper eo contenta est:q̃d adest:neq; eam unq̃ sui pœnitet:similem ne putas. C.Lelii unum consularum fuisse: & eũ quidem cũ repulsa:si cum sapiẽs: & bonus uir qualis ille fuit:

In quẽ cadit egritudo:ꝑ cõ lusiũculas stoicorũ spinetaq; discurrit ut solet ad asserẽdũ. Quod in uirtute nõ solũ beata sed beatissima quoq; uita consistat: egritudo ẽ ut sæpe diximus tristicia ex pñti malo: metus ꝑturbatio ex impẽdenti & futuro malo. In eũdem formido:metus tanq̃ genus est:hæc tã q̃ spẽs q̃ generi subiectæ sunt. De quibus latius tractauit in.iiii.tusculana:formido aũt metus est ꝑmanẽs:timiditas metus mali appropinquãtis. Pauor metus mẽtem de loco mouẽs ignauia metus cõsequẽtis laboris:q̃ & pigritia noiat̃.

Formido
Timiditas
Ignauia

Proinde ita parent. Atreus in tragedia ueteris poetæ:opior actii:inducebat̃ filiis ita ꝑcipiens: ut ita se i uita pararẽt:ne uici possent:significat ꝓinde iõ: iõq; siue itaq;:ꝓinde uero:in alia accipit̃ significatione:de qua apud Sueto. & aliubi in cõmentariis. Vinci nesciant:ita Virgi.& nescia uicti pectora. Hic aũt.s.i quẽ cadit egritudo. Satis est ẽt:reciproca hæc quodammõ sunt bene uiuere:& beate uiuere: ut nec bñ uiui nisi beate:nec beate nisi bene hoc ẽ hõeste possit. Vt fortiter uiuamus: fortitudo uirtutis spẽs est: & nomẽ ex quo fit:ut q fortiter uiuit cũ uirtute uiuat:q̃ res ad beate uiuendũ satis est:q̃d in pñtia. M.Tul.colligit per cõsectaria stoicoꝝ: ut stulticia cõtraria sunt sapiã & stulticia : iõq; si stulticia malis uenenis pura iexplebilis ẽ & in exhausta:fit ut sapiã cõtenta sit eo q̃d adest : i quo ãt hoc est:is nimiꝝ est beatus. Turpillius comicus ait in lyndia ꝑfecto ut q̃sq; minimo contentus fuit. Ita fortunatam uitã duxit maxime: plus patet ut inq̃t Seneca sapiẽtis dies unus q̃ stulti uita lõgissima. Neq;.n.sui penitet: autumant stoici sapientẽ nullius rei penitere:nulla in re falli:sñiam mutar̃ nũq̃. Caii leli consulatũ:ab exẽplis argumentat̃:uitã beatã:in uirtute positã esse:cũ ait beatiorẽ fuisse consulatũ lelii unũ:q̃ quattuor cõsulatus cynne hois ipotentis:& iprobi fuit ãt Caius lelius hõ disertus & sapiẽs:oĩa fœlix:cui natura dedit:nullo renuente deoꝝ:ut inq̃t Silius:hic consul creatus est una cũ Cor.Scipione:cũ ambo græciã ꝓuinciã cuperent multũq; Lelius insenatu posset:rẽ obtinuit Lucius Scipio cũ Africãus dixisset se legatũ ituꝝ:si Lucio scipiõi fratri suo:ꝓuinciã græciã decreuissent. Et eũ q̃dẽ cũ repulsa:clarissimi ap̃ roma.uiri sepe repulsã in petitione magistratuũ passi sunt:sicut scipio nasica publius Emilius: & M.portius Cato:q uirtute sua:plus magistratui decoris addituri erãt:q̃ ꝑtextu eius splendoris ipsi relaturi:titulus est apud Valeriũ maximũ de repulsis:sensus ẽst optabiliorẽ esse lelii cõsulatũ:ẽt cũ repulsa q̃ fieri q̃ter cõsulẽ: ꝓut factus est cynna ipotens truculẽtus:sediciosus. Pau. Emilius:post aliquot repulsas bis cõsul factus est. Quintus quoq; metellus cõsulatus repulsa sugillatus mox cõsul de pseudo philippo triũphauit. M.Cato repulsus tanq̃ honoribus ineptis gaudebat:qui quo die repulsus est lusit. Si cũ sapiens: sñia catholica ẽ. qua ꝑ interrogationẽ docet:q̃m sapiens patit̃ repulsam:nõ tã ipm repulsa notari a populo:q̃ populũ repulsam ferre a sapiẽte maius.n.detrimẽtũ sentiret populus ex repulsa uiri boni:q̃ ille cõmodum ex magr̃atu. Pau. Emili.designatus cõsul dixit se nõ hẽre gratiã populo ro. cũ nõ tã sibi cõsulatu q̃ illis cõsule opus ẽet.

Reciproca
Sapientia stulticia contraria
Sapiẽtẽ nõ penitere
Lelius sapiens
Repulsa i magistratibus
Post repulsas obtinuere magistratum
Dictum Emilii

Suffragiis præteritur: repulsam patitur: nec suffragatoꝝ suffragiis obtinet magistratū in oratione ꝑ plancio: nec si a populo præteritus est: quē non oportuit: a iudicibus: condemnandus est: qui præteritus nō ē.

suffragiis præteritur: non populus a bono consule potiusq̄ ille a uano populo repulsam fert: sed tamē utrum malles te si potestas esset semel ut Leliū consulem esse: an ut Cynnam quater? nō dubito tu qd respōsurus sis. Itaq; uideo cui committam: nō quēuis hoc idem interrogarē. Responderet enim alius fortasse se non modo quattuor cōsulatus uni anteponere: sed unum diem Cynne multorum & clarorum uirorum totis ætatibus. Lelius si digito quem attigisset pœnas dedisset. At Cynna collegæ sui cōsulis. Gn. Octaui præcidi caput iussit. P. Crassi. L. cæsaris nobilissimoꝝ hominū: quoꝝ uirtus fuerat domi: militiæq; cognita. M. Antonii. omnium eloquentissimi quos ego audierim. C. Cæsaris in quo mihi uidetur fuisse specimen humanitatis: salis suauitatis: leporis: beatus ne igitur qui hos iterfecit. Mihi contra non solum eo uidetur miser quod ea fecit: sed etiā q̄d ita se gessit: ut ea facere ei liceret & si peccare nemini licet: sed sermōis errore labimur

Præteritus

Cynna flagiciosus

Mors cinæ

Vt cynnam quater: Iulius Cæsar corneliam cynnæ quater consulis filiam duxit uxorē: ut inquit Suetonius: eundem dictatorē fuisse auctor est Plutarchus: a Lucano cruentus dicit̄ qui cū flagiciosissimus esset rē pu. romanā sūma crudelitate uastauit: qui in consulatu: cū pniciosissimas leges p uim ferret ꝓhibitus a Gn. octauio collēga ꝓfugit ex urbe. Vocatisq; ad pileum seruis: accersitoq; Caio mario cum aliis exulibus ex africa bellū romæ intulit: in quo quattuor exercitibus urbem circunsederunt: mox cinna & marius in ciuitatē recepti: uelut raptā eā: cedibus & rapinis uastarunt. Gn. octauio consule ocíso: & oībus aduersæ partis trucidatis: quarto consulatu: cū bellū cōtra syllā moliret̄. Ancone ob nimiā crudelitatē ab exercitu lapidibus occisus est: fuit dominatio cinana reip. exicialis & funesta: ex liuio apiano: plutarcho: floro: augustio: cæteris. Quid tu responsurus sis: quasi dicat scio te cū uir ꝓbus sis electuꝝ potius conditionē lelii q̄ cynnæ qđ nō idē oībus uideret̄ cum naturaliter insita sit hoibus libido dominandi. Vni. s. cōsulatui. G. lelii. Si digito quē attigisset: si uel minima affecisset iniuria. M. Cato. in oratiōe: q̄ inscribit̄ ꝓ dote ita scriptū reliquit: in adulterio uxorē tuā si prendisses sine iudicio impune necares: illa te si adulterares: digito non auderet attingere: neq; uis est. Precidi caput: octauii consulis caput iussu cynnæ præcisum est: & ꝓ rostris expositū. Pu. crassi: quo crassi pater & filius in mutuo alter alterius aspectu mactati sunt: qdā tradūt: patrē crassum: ne quid indignū uirtute sua pateret̄ gladio se confodisse: de his Lucanus trūcos lacerauit fimbria crassos. Lucii cæsaris: de hoc lucius florus ait cæsar & fimbria in penatibus domoꝝ suaꝝ trucidantur In. iii. de oratore scriptū legibus caput. Ca. Lucii cæsaris cū lucii iulii fratris capite iacuisse ꝓ rostris: nō longe a capite. M. Ant. oratoris. Inibi ait: pu. crassū suapte interfectū manu. Ex his duobus cæsaribus fr̄ibus alter cæsar urbanitate: facetiis: lepore: cuprimis conditus fuit: qui de iocis copiose & luculenter disserit apꝰ Mar. Tulliū in. ii. de oratore: de quo ait quoq; in libris de officiis: sale uero cōditus & facetus cæsar. M. Antonii: milites a mario & cynna sæuissimis ducibus missi ad. M. Antonium oratorem obtruncandū sermone eius obstupefacti districtos iam & uibratos gladios: cruore uacuos uaginis reddiderūt: defixoq; in terram uultu oēs illachrymarunt: tunc annius militū ꝓfectus oīs humanitatis expers cum Antonium oratorem milites a facinore deteritos offendisset conuitio acriter illos insectatus irruensq; crudele imperium truculento ministerio peregit: & M. Antonio caput amputauit: qđ positum fuit in rostris: in quibus ille rempu. constantissime consul defenderat. Quod Marius letis manibus inter epulas per summā animi ac uerboꝝ īsolentiā aliquam diu tenuit: clarissimiq; oratoris sanguine cōtaminari mensæ sacra passus est: de quo Lucanus: aut te plage maloꝝ antoni: cuius laceris pendentia canis ora ferens miles festæ rorantia mēsæ imposuit.

Duo cæsares fratres occisi

Facetus cæsar

Mors antonii oratoris

Vt ea facere illi liceret: plato in gorgia tradit grauissima infandaq; peccata cōmitti a principibus ob ipsam peccandi licentiam: platonicæ sententiæ subscribit Homerus: q reges & potentes inducit apud inferos cruciari: ceu tantalū: sisyphum: & titium: de talibus ait Silius. xiii. punicoꝝ: q̄ uellēt nūq̄ sceptris fulsisse superbis: insultant duro imperio non digna nec æqua: ad supos passi manes: quæq; ante ꝓsari non licitū uiuis eadem permissa quærunt̄. Volūtates principū ꝓ legibus sunt principi licet qcqd libet: ex quo est illud cum Antonius caracala nouercā suā iuliā ducere uellet uxorē: dixissetq; uellē si liceret: tunc illa respondit si libet licet: an negas te imperatorē esse: & leges darenō accipere: quo audito furor incōditus ad effectū criminis roboratus est: matrēq;: nō. n. alio erat dicēda noīe: duxit uxorē. & ita nuptias polluit incesto. Cū collega cōicauit. in bello cimbrico marius curiose elaborauit: ut solus uictoria potiret̄. Et collega catulus excluderet̄ pugnatū est in cāpo patētissimo in Venetia Italiæ regione ab athesi fluuio iuxta Vercellas: i quo ꝓlio uicti: & ad internectionē ꝓfligati sunt cimbri: ex quibus capti ultra sex myriadas: hoc est milia sexaginta. Cesi āt bis tantū fuisse ferunt̄: cū inter milites marii & catuli cōtentio de uictoria oriret̄ disceptatores sup hac controuersia delecti sunt: qui tū affuerant parmensiū legati: qui lustratis cadaueribus ꝓspexerunt iaculis militum catulianoꝝ barbaros esse confixos: noscebant̄ enim ex inscriptis litteris: quæ nomen catuli in telis ostētabant ueꝝ famam & gloriā huius rei totā: mario propter primam uictoriā tribuerunt. Populus romanus: tunc mariū tertiū romæ conditorē appellauit: tanq̄ post romulū camillūq; tertius rē romanā restituisset:

Tyranni apud inferos

Si libet licet

cimbri ꝓfligati

Marius tertius conditor dictus

&tum romanis oĩbus placeret mariũ solũ duos agere triumphos: non tamen hoc efficere uoluit: qui ut ĩ secũdis rebus moderatũ: se pberet: cũ catulo triũphare uoluit: gloriãq; bellicæ uictoriæ: cũ collega cõmunicauit: tradunt historici eũ timuisse: ne ob prærogatiuã militarẽ: si catulus honore excluderet ipse quoq; triũpho priuaret: idẽ mox potitus uictoria ciuili: quã remp. armatus seruauerat: eam togatus oĩ crudelitatis gñe subuertit: ut haud facile dictu sit utrũ bello melior: an pace perniciosior fuerit: q inter cæteros catulũ mori coegit: nã cũ depræcatoribus ꝓ catuli salute dixisset illũ mori oportere: tũc catulus inclusus domi accensis carbonibus se suffocauit: seque ignis haustu ludibrio hostiũ exemit. Valerius maxius: auctor est. Quĩtũ catulũ cymbrici triũphi cũ Caio mario participẽ ab eodẽ mario mori iussũ recenti calce illito multoq; igne p calefacto cubiculo se inclusum pemisse. Consimili gñe mortis iouianũ pisse testis ẽ amianus marcellinus: cũ recenti calce cubiculo illito odorẽ noxiũ ferre nequisset. Qui paruit: In hãc pœne sententiã ẽ illd plinianũ d lucio sylla: q fœlicis sibi nomẽ asseruit: qd ꝓscribere tot milia ciuiũ & occidere potuisset. o praua inqt interp̃tatio: & futuro tpe ifœlix: nõ melioris sortis tũc fuere peũtes: quorũ miseremur hostia: cũ syllã nẽo nõ oderit. Cũ. prim. Mors catuli Cubiculũ illitũ Calce recenti Mors iouiani

id enĩ licere dicimus qd cuiq; conceditᷓ. Vtrq; tamẽ beatior. C. Marius: tum cũ cimbricæ uictoriæ gloriam cum collega Catulo cõmunicauit pœne altero Lelio. Nam huic illum dico simillimum. An cum ciuili bello uictor iratus: necessarius Catuli depcãtibus non semel respondit: sed sæpe moriatᷓ. In quo beatior ille qui huic nefariæ uoci paruit: quam is q tam scelerate imperauit. Nam cum accipere quam facere præstat iniuriam: tum morti iam ipsi aduentanti paulum procedere obuiam: quod fecit Catulus: quã quod Marius: talis uiri interitu sex suos obruere consulatus: & contaminare extremum tempus ætatis. Duodequadraginta ãnos tyrannus syracusanorum fuit Dionysius: cum quinq; &. xx. natus ãnos dominatum occupasset: qua pulchritudine urbem: quibus autem opibus præditam seruitute oppressam tenuit ciuitatem. Atqui de hoc homine a bonis auctoribus sic scriptum accepimus: summã fuisse eius in uictu tẽperantiã: in rebusq; gerendis uirum & acrem & industrium: eundem tamen maleficum natura & iniustũ. Ex quo omnibus bene ueritatem intuentibus uideri necesse est miserrimum. Ea enim ipsa: quæ concupierat ne tum quidẽ cum omnia se posse censebat: consequebatur. Qui cum esset bonis parẽtibus atq; honesto loco natus & si id quidem alius alio modo tradit: abundaretq; & æqualium familiaritatibus & cõsuetudine ꝓpinquorum: habere etiam more græciæ quosdam ado

Accipere q̃ facere iniuriam: Aristo. in. y. æthicorum: peius est inqt facere iniuriã q̃ pati: nã id cũ prauitate est ac uituperatᷓ: pati uero iniuriã: sine prauitate est: apd platonẽ socratis: in gorgia copiose disserit peius eẽ facere iniuriã: q̃ accipere. Et eũ q iniuriatᷓ: ante alios eẽ miserũ: miserioremq; si in iuriarum pœnas nũq̃ luat. Decretũ socraticũ ẽ: κάκιον εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι. i. peius eẽ iniuriã facere: q̃ accipere. Qu. Metellus numidicus in orõne quã de triũpho suo dixit: ꝓbi iqt iniuriã facilius accipiũt: q̃ alteri tradunt. Procedere obuiã. s. ꝓstat. Peius facere iniuriã q̃ pati Decretũ socratis

Sex suos obrueretᷓ cõsulatus: mariũ septies consulẽ fuisse & in septio cõsulatu perisse historici tradũt: & indicat Lucanus. cũ ait: septimus exeqᷓ repetitis fascibus annus: illæ fuit uitæ mario modus: oĩa passo q peior fortuna põt atq; oĩbus uso que melior: mẽsoq; hoĩ qd fata pararẽt: iõ autẽ sex consulatus noĩat. M. Tullius: qa qñ catulus obuiã ꝓcedẽs morti candẽtibus carbõibus se peremit: tunc marius sex tm̃ gesserat consulatus: nã post mortem catuli & post hoc tps: septimũ cõsul designatus calẽdas ianuarii iniuit magr̃atũ: uerũ oĩs marianæ glĩæ: maxĩus robur & fœdissima sugillatio extitit mors catuli collegæ: uiri clarissimi cõsularis triũphalisq;. Duo d q̃dra. xxxyiii. dicimus. n. duo de uiginti: q̃si duo desint uigiti: ꝓ decẽ & octo: & duo de q̃draginta: ꝓ triginta octo: quasi duo desint q̃dragita: q locutio ẽ usitatissima elegãtissimaq;. Qua pulchritudie urbẽ: syracusas intelligit: q ciuitas: oĩum siciliæ ciuitatũ pulcherrima opulẽtissima extitit: ꝓuerbiũ diuulgatum est ad locupletes. Vobis ne decima qdẽ syracusanorum adest. M. Tul. in sexto uerrinarum: syracusas ait urbẽ eẽ maximã græcarum urbiũ: pulcherrimãq;: q ex q̃ttuor q̃si urbibus maximis cõstare uidebatᷓ. q̃rum una ĩsula noĩatᷓ; altera achradina: tertia tyche: q̃rta neapolis: syracusani mltos claros prĩcipes hãbuerũt: sed clarissimũ Dionysiũ seniorẽ. q dicere solebat adamãtina eẽ uicula. ad principatũ sapiẽdũ metũ: uiolẽtiã classem: & ex. x. milibus barbarorum cõstitutũ præsidiũ. q cũ ap̃ filiũ Dionysiũ uidisset ingentẽ uasorum aureorum argẽteorumq; copiã exclamãs inqt in te affectus regius nõ est. q ex tanta poculorum ui. Amicum neminẽ tibi cõciliasti. De hoc Dionysio refertissimi sũt auctores. de quo ĩ p̃sentia. M. Tul. nõ parum multa cõmemorat. digna scitu memoratuque quẽ ait eẽ miserum appellãdũ: nõ fœlicẽ. cũ in timore & cura anxius degeret. & p iniustitiã multa ꝑpetraret. Necesse ẽ miserimũ. supra cõclusum est. q iniustus sit eũ dẽ eẽ miserimũ. Socrates apd platonẽ ait. assero bonũ uirũ eẽ fœlicẽ. iniustũ uero & turpẽ esse miserum. Adolescentes amore iunctos. antea dictũ ẽ cõcessos fuisse adolescẽtulorum amores: apd græcos cretensesq;. a qbus philetor dictus ẽ amator: clenos uero q a ma Septem consulatus marii Duo de quadraginta Syracusæ laudantur Ex q̃tuor urbibus syracusæ Insula Achradina Tyche Neapolis Adamãtina uincula Phile tor Clenos

Domina tio dionysii
Familiæ seruorum
Cõuene
Vindemia ex race misaliẽnis
Cãdẽtissimus sol
Glossematici
Putami naquid
Putamẽ nucum
Iuglans iouisglans
Basilica nux
Caryon unde
Carynõ oleũ ex nucibus
Auellana
Prænestina
Põtica
Pontica nuceta
Mollusca nux
Duæ uxores Dioysii
Cubicularis lectus
Tribunal ce spiticiũ
Stetit aggere fulti cespitis

.i.illustris Credebat: cõmittebat credere.n.est fidei cõmittere. Detraxerat. Cũ nullũ nomẽ sit sordidius inuisiusq; noie seruitutis.nõ seruos eos appellabat: sed honoratiore uocabulo nũcupabat. De quo Valerius maximus sic. Age Dionysius syracusanoꝝ tyrannus.huiusce tormenti q̃ longa fabula: qui duo de quadragita annoꝝ dominationem in hunc modum peregit: summotis amicis in eoꝝ locum ferocissimarũ gentiũ homines.& ex familiis locupletum electos.prævalidos seruos: quibus latera sua cõmitteret substituit: noie autem familiarũ seruos significari asserunt eruditi & sat notum est: unde: in libris iurisconsultoꝝ crebra mentio est: de familia publicanoꝝ: de urbana familia & rustica: ubi differitur: qui sint habendi serui numero urbanoꝝ: qui rusticorũ: itidem hic familias locupletũ: ꝓ seruis accœpimus: familiæ autem appellatio quẽadmodũ multipliciter accipiat: nemo uł mediocriter eruditus ignorat. Et docet paulus iurisconsultus: titulo de uerboꝝ significatione. Conuenis: conuenæ dicũtur qui ex diuersis nationibus in unum cõueniũt. Ancilari: seruili. Ferrũ remouit: ex his Ciceronis racemis uindemiã sibi fecit Valerius maximus: q sic ait: tonsorũ quoq; mœtu tondere filias edocuit: quaꝝ ipsaꝝ postq̃ adultę ætati appropiquabant: manibus ferrũ nõ ausus cõmittere: instituit ut cãdentiũ glandium aut nucum putaminibus: barbam & capillum sibi adurerent. Candentibus putaminibus.i.ignitis corticibus: candẽs.n.modo ignitum: alias cãdidũ nam & cadet significat ignitum eẽ: & candidum esse: sicut apud Virgiliũ: dicitur candens uacca: & candens fauilla. Solinus: solẽ sydus cãdentissimum appellat putamia uero dici rerum purgamẽta: docet glossematici: nam quicquid ex quacunq; re proiicit putamẽ appellatur: uulgatissimum ẽ illđ plautinum ex captiuis. Nucleũ amisi: reliquit pignori putamia. Plinius ait pygmeos ex putaminibus ouoꝝ construere casas putamina iuglandium pro corticibus nucum accipiunt: quas Plinius duplici protectas eẽ operimento tradit. puluitani primum calicis: mox lignei putaminis: idem aliubi inquit putamie claudũtur nuces: corio castaneæ: & carinas putaminum bifidas esse refert. Iuglandem interprætatur iouis glãdem: quasi ioui dicatã ob ægregium fructum: Antiqui auctore Macrobio iouis glandem appellauerunt: quæ nunc litteris interlisis iuglans nominat. Cloatius iuglans inquit quasi diuiglans.i.διοσ βαλανοσ: hanc græci basilicam uocãt: q̃si inter nuces regalem: cuius galenus quoq; cõmeminit. Caryon a capitis grauedine ꝓpter odoris grauitatẽ cõuenit nucem dici: unde & carynon oleum uocãt facticium ex nucibus iuglãdibus: nux auellana: quæ minima est ante abellina patrio nomine dicta prænestina & corylus dicitur: quã græci ponticam uocant quoniam ex ponto in græciam asiamq; uenere: hinc illud Papinii ex endecasyllabo: quicquid nobile põticus nucetis. Amygdalam appellant nucem græcam: quæ arbor an fuerit in Italia catonis ætate dubitatur: quoniã græcas nominat: iter nucum genera est mollusca nux: ex eo dicta qđ cæteris omnibus nucibus mollior sit: de qbus Plini. molluscæ putamen rũpentes. Macrobius: molluscam nucem persicum esse interprætat & sueuius docet ĩ idilio: ego arbitror mollusca nucem non dici id pomum quod uulgo persicũ uocamus sed genus nucum persicum: ex persi de translatum. Duas uxores. Dionysius duas uxores: uno simul die duxisse fert. alteram ex locorum gente nomine doridam: alterã syracusanam nomine Aristomacham hipparini filiam. Incertum fuit. cũ utra prius concubuisset. solebãt cum eo communes habere cœnas: uicissimq; noctes diuidere: Aristomacha diusterilis fuit. & ex ea nihil liberoꝝ tulit: quãuis admodum cuperet. mox quattuor filios suscœpit: duos mares totidemq; fœminas. ex doride locrensi: filios habuit tres. Detorquebat. in alterã Partem deflectebat: ut introitus esse interclusus. Valerius maximus: cubicularem lectum: pinde q̃si castra lata fossa cinxit: in quem se ligneo ponte recipiebat: cum forem cubiculi extrinsecus a custodibus opertã interio re claustro ipse diligenter obserasset. Suggestis: pulpitis: mos fuit imperatorũ: ex cespitibus facere suggestum: quod tribunal cespiticium appellãt. Flauius uopiscus ꝑpe auguste dii te seruẽt. Deinde concursus ad cespiticium tribunal. Amianus marcellinus auctor est Iulianum imperatorem aggere glebali assistentem allocutũ milites esse. Lucanus de cæsare concionabũdo loquẽs ait: stetit aggere fulti cespitis intrepidus uultu: & apđ Virgiliũ. Aeneas celso medius stans aggere fatur. Studiose id factitabat: de mutio scæuola iurisconsulto memoriæ proditum est: quod pila optimæ ludebat, Multa ãt sũt genera

lescentes amore coniunctos credebat eoꝝ nemini sed his quos ex familiis locupletũ seruos delegerat quibus nomen seruitutis ipse detraxerat: & quibusdam cõuenis & feris barbaris corporis custodiã cõmittebat. Ita ꝓpter iniustam dominatus cupiditatẽ in carcerẽ quodãmõ ipse se incluserat. Quinetiã ne tõsori collũ cõmitteret tõdere filias suas docuit itaq; ancillari sordidoq; artificio regie uirgines: ut tõstriculę tõdebãt barbã & capillũ patris. Et tñ ab iis ipsis: cũ iã essent adultæ ferrũ remouit: instituitq; ut cãdẽtibus iuglãdiũ putaminibus barbã sibi & capillũ adurerẽt. Cumq; duas uxores haberet Aristomachen ciuem suam: Doridem autem locrẽsem. sic noctu ad eas uentitabat: ut omnia specularetur. & perscrutaretur ãte. Et cum fossam latam cubiculari lecto circundedisse: eiusq; fossæ transitum ponticulo ligneo cõiunxisset: eum ipsum cum fores cubiculi clauserat: detorquebat: idemque cum in cõmunibus suggestis cõsistere non auderet: cõcionari ex turri alta solebat. Atque is cũ pila ludere uel

pilarum: est paganica quæ rusticorum est: est tigron: siue trigonalis: est uentosa. quæ follis pugilatorius a plau to decẽter dicitur υποκορισ τικωσ folliculus super quo apud Suetonium in augusto satis multa. Vitá cõ mittis: qui gladium alteri tradit. illi uitæ suæ potestatem committit. In manu enim illius est. q accipit gladium: hominem a quo acceperit necare si uelit. Alterum. familiarem. Alterũ. adolescentulũ. quẽ amabat. Impotentium. tyrannorum. & impotentia grassantium. Huic. cupiditati imperiosæ. quæ sanguinarium fecit Dionysium. iussitq; hominem dilectissimum occidere. Illi. alteri. scilicet dolori. ex morte adolescẽtuli amati. Cõsimile ẽ illud Persianũ huccine an hunc sequeris. subeas alternus oportet Ancipiti obsequo: dominus alternus: oberes. Nec tum cum obstiteris semel instanti q negaris parere imperio rumpi iá uincula dicas. Cum quidá: Macrobius libro primo i somnium scipionis scribit hæc ad istá sententiam cõducentia. Dionysius aulæ siculæ inclemẽtissimus. Incubator familiari quondam suo solam sibi existimanti uitá tyranni beatam: uolens q perpetuo mœtu: misera: quá impendẽtium semper periculorũ plena esset ostendere: gladium uagina raptũ: & a capulo de filo tenui pendentẽ mucrone demisso iussit familiaris illius capiti inter epulas imminere. Cumq; ille & siculas: & tyránicas copias p̃sentis mortis periculo aspnaret: talis ẽ inquit Dionysius uita quá beatá putabas: sic nobis semp mortem imminẽtem uidemus: existima ergo quando fœlix esse poterit q timere non desinit.

let: studiose. n. id faciebat: tunicãque poneret adolescentulo quem amabat: tradidisse gladium dicit. Hic cũ quidam familiaris iocans dixisset: huic quidem certe uitam tuã committis: arrisissetque: adolescens: utrunq; iussit interfici. Alterum quia iam demonstrauisset interimẽdi sui. Alterum quia id dictum risu approbauisset. Atque eo facto sic doluit ut nihil grauius tulerit in uita: quẽ enim uehementer amarat occiderat: sic distrahuntur in cõtrarias partes impotentium cupiditates: cum huic obsecutus sis: illi est repugnandum. Quamquam hic quidem tyrannus ipse iudicauit quã esset beatus. Nã cum quidam ex eius assentatoribus Damocles commemoraret in sermone copias eius: opes: maiestatẽ dominatus: rerum abundantiam: magnificentiam ædium regiarum: negaretq; unquã beatiorem quẽ quam fuisse. Visne igitur inquit o Damocle: quoniam hæc te uita delectat: ipse cãdem degustare: & fortunã experiri meam? Cum se ille cupere dixisset collocari iussit hominem in aureo lecto: strato pulcherrimo textili stragulo magnificis operib' picto. Abacosq; quam plures ornauit argẽto auroq; celato. Tum ad mensam eximia forma pueros delectos iussit consistere: eosq; ad nutum illius intuẽtis dili-

Textili stragula: a texendo textilis uestis dicta. ãte cuius usũ fuit nexilis uestitus: ut docet Lucretius illo uersu. Nexilis ãte fuit uestis q̃ textile tegmen: textrinum uocant officinã: ubi textores texũt uestimẽta textilia: accusat uerrem. M. Tullius: quod nulla domus i sicilia locuplex fuerit: ubi ille nõ textrinũ instituerit: ubi stragulam uestem cõfici iubebat: ipse enim solá dabat purpurá. Amici uero operas: uestimẽtũ ut inquit uulpianus: qđ in tela est nondum pertextũ uel detextũ appellatur contextum stragulum autem a sternendo dictum est: significaturq; uestis stragula: q̃ isterni solet quærit paulus iuriscõsultus de tapetis: utrũ in ueste sint sicut stragula. An in suppellectili: ut thoralia: quæ propriæ stragulorum nõ sunt. Vulpianus stragula: quæ æquis insterni solent: nõ putat uestis esse: ægyptii primi inuenere textilia. Picto: plautus appellat belluata tapecia: belluarũ figuris picta intextaq;: colores diuersos picturæ itexere babylon maxime celebrauit & nomẽ imposuit. babilonica enim appellãtur: pluribus uero liciis texere: quæ polimita appellãt alexandria instituit: dictas uestes iam apud Homerũ fuisse accœpimus: & memorat Plinius. Inter insignia triumphantis numeraẽ toga picta a liuio: quæ purpurea antea uocitata est: & ea erat sine pictura: tunica autem palmata: a latitudine clauorum dicebaẽ: q nunc a genere picturæ: picta appellatur. Abacos: mensas in quibus uasa esculenta poculentaq; imponuntur abacos uocant Iuuenalis: ornamentum abaci. De abacis in hoc significatu apđ Pliniũ frequens mentio. In uerrinis ait. M. Tullius: uerrem fecisse aliquot abacorum uasa aurea. Abacus diciẽ tabula geometrica: de qua Persius. Nec qui abaci numeros & secto i puluere mœtas scit risisse uafer. Martianus nos geometria abacus nuncupatur: res depingendis: designandisq; oportuna formis: abacus in ædificiis iter ornamẽta columnarum numeraẽ ex præcepto. Victruuii abacus erit lõgus & latus: q̃ crassa colũna est. Antiqui mẽsam uasorum quadratá habuerunt. Vocaruntq; urnarium. quod urnas cũ aqua positas ibi potissimum habebant in culina: fuit & priscis mensa uinaria rotunda nomine cilibantum: a cilice poculo græco idest calice dictũ. Altera erat uinaria mẽsa quadrata una columnella subnixa. cartibulum uocabaẽ. Auro cælato. sculpto. cælum instrumentum est celatoris hoc est sculptoris. miratur Plinius. In auro celádo iclaruisse neminem. Argẽto multos: maxime tñ laudatus est mentor. cuius manu celata pocula celebrantur Crassus orator duos habuit sciphos mentoris artificis manu cælatos sestertiis centum. Confessus est tamẽ nunquã: se his uti propter uerecundiam ausum. Vascularius dicitur artifex uasorum. Incendebanẽ odores. hac quoq; tempestate inconuiuiis lautioribus incenduntur odores. & suffitus adolentur. ut luxuriæ parenta! ia cõsumata sint. apud Arabas nõ alia ligna sũt in usu q̃ odorata. cibos sabei coquũt thuris ligno: aliũ

Murius pila ludebar
Follis pugillatorius
Folliculus
Huccinne an hunc sequeris
Gladius a filo pẽdens
Textilis uestis
Textilis
Textrinũ
Stragula uestis
Beluata tapetia
Babilonica
Polĩ ita
Toga picta
Abacus
Abacus tabula geometrica
Abacus in ædificiis
Vrnariũ
Cilibantũ
Cartibulum
Cælum
Pocula mentorea

genter ministraſ. Aderant unguenta coronæ. Incē
debantur odores. Mēſæ conquiſitiſſimis epulis ex-
truebātur. Fortunatus ſibi Damocles uidebaſ. In
hoc medio apparatu fulgentem gladium elacunari
ſeta equina appenſum demitti iuſſit: ut impēderet
illius beati ceruicibus. Itaq; nec pulchros illos ad-
miniſtratores aſpicie bat: nec plenū artis argentū:
Nec manū porrigebat ī mēſam. Iā ipſæ defluebant
coronæ. Deniq; exorauit tyrānū ut abire liceret q̄
iam beatus nollet eſſe. ſatis ne uideſ declaraſſe Dio
nyſius nihil eſſe ei beatum: cui ſemper aliquis ter-
ror impendeat: Atq; ne ei īntegrum quidem erat: ut
ad iuſticiam remigraret: ciuibuſq; libertatem & iu-
ra redderet. His enim ſe adoleſcens improuiſa ætà-
te irretierat erratis: eaque commiſerat: ut ſaluus eē
non poſſet: ſi ſanus eſſe cœpiſſet. Quantopere ue-
ro amicitias deſideraret: quarum infidelitatem exti
meſcebat: declarauit in pythagoreis duobus illis:
Quorum cum alterum uadem mortis accepiſſet: al
ter ut uadem ſuum liberaret præſto fuiſſet ad horā
morti deſtinatam: Vtinam ego īquit tertius uobis
amicus aſcriberer. Quam huic erat miſerum carere
conſuetudine amicorum: ſocietate uictus: ſermōe
omnino familiari homini preſertim docto a puero:
inſtitutis & artibus ingenuis erudito. Muſicoꝝ ue
ro perſtudioſum accepimus: poetam etiam tragicū
quam bonum: nihil ad rem. In hoc enim genere ne
ſcio quo pacto magis quam in aliis: ſuum cuiq; pul
chrum ē. Adhuc neminem cognoui poetam: & mi-
hi fuit cum Aquinio amicitia: q ſibi non optimus
uidereſ: ſic ſe res habet. Te tua: me delectant mea:
ſed ut ad Dionyſiū redeam: oī cultu & uictu hūa-
no carebat. Viuebat cū fugitiuis: cū facinoroſis cū
barbaris. Neminē q aut libertate dignus eſſet: aut
uellet oīno liber eſſe: ſibi amicum arbitrabaſ. Non

myrrhæ. odore ſtiracis ſuffiunt tecta: ſtrobum arborem ad ſuffitus parant perfuſam uino palmeo accēdē
tes. cuius odor redit a cameris ad ſolum iucundus: ſed aggrauans capita citra dolorem tamen: hoc ſomnū
ægris quærunt. Elacunari: lacunar: lacus: laquæar: laq uearium dicitur camera: hoc eſt pars ſuperior cu-
biculi: & cenationis: ut grammatici annotant: & notiſſimum eſt. Illius beati: Damoclis qui ſibi beatus ui-
debaſ. Ceruicibus: antiq pluraliter tantum ceruices dicebant: primus hortēſius ceruicē ſingulariter enū-
ciauit. Coronæ: corona .i. epulabantur: auctor eſt Plinius futiles coronas ſolemnes fuiſſe in cenis: lautiſſi
mū habebaſ: e nardi folio eas dari unguen
tis madidas: olim cleopatra in conuiuio i-
uitauit antonium: ut coronas biberēt: quas
cōcerptas in ciphum: icipienti haurire op-
poſuit manū. Erāt. n. uenenatæ. & ita demō
ſtrauit: ſe poſſe antoniū necare ſi uellet: q
ab illa ſibi cauebat: noua pguſtatorū cibo-
rum diligentia. Aliquis terror: Saturnius
imperator ſententialiter dixit: neſcitis ami
ci qd mali ſit imperare: gladii ſera pēdētes
ceruicibus imminent. haſtæ undiq;: undiq;
ſpicula. ipi cuſtodes timētur. ipſi comites
formidanſ. nō cibus pro uoluptate. nō iter
pro auctoritate. non bella pro iuditio: non
arma pro ſtudio. In pythagoreis duobus:
Damonem & pytheam ſignificat pythago
ricæ doctrinæ ſacris initiatos. quos ferunt
hoc aīo iter eos fuiſſe. ut cū eoꝝ alteri Dio
nyſius tyrānnus diem necis deſtinaſſet. is q
morti addictus foret paucos ſibi dies. qbus
priuſq̄ periret domū profectus res ſuas or
dinaret ipetrauiſſet. uas factus ē alter eius
ſiſtendi. ut ſi ille nō reuertiſſet moriēdum
eēt ſibipſi oēs & in primis Dionyſius nouæ
atq; ancipitis rei exitū ſpeculabatur. appro
piquante dei de definita die nec illo redeū
te unuſquiſq; ſtulticiæ tā temerariū ſpon-
ſorem damnabat. at is nihil ſe de amici con
ſtātia metuere prædicabat. qui cū ſe ad diē
recepiſſet. eodēq; momēto atq; hora. a Dio
nyſio conſtituta ſupueniſſet. admiratus eo
rum fidē tyrannus. ſupplicium remiſit. ro
gauitq; iſup. ut ſe in amicitiam tertiū aſcri
berēt. Vadem mortis. ſpōſorem. uades. n.
dicunt ſponſores in rebus capitalibus. q in
re numaria prædes nominantur. auctor
auſonius. in monoſyllabis de quo. M. V. li-
bro ſecundo d latina lingua. Vas inquit ap-
pellatus. qui pro altero uadimoniū pmit-
tebat. Cōſuetudo erat. cū reus parum ido-
neus eſſet iceptis rebus ut p ſe alterum da-
ret. Poetam tragicū. legimus apd ſcripto-
res idoneos utrūq; Dionyſium ſeniorem &
iuniorem litteris claruiſſe. tradit Pli. Dio-
nyſium ſiciliæ tyrānum gaudio obiiſſe. ac
cepto tragicæ uictoriæ nuntio. ex quo colli
gimus. Eū fuiſſe tragicum poetam. ſcribit
Plutarchus utrūq; Diōyſiū audiuiſſe Pla-
tonem. ſeniorem autem ex ægritudie mor
tuum hauſta potione ſomnifica. quæ ſopori mortem citra ſenſum continuaret. Cū aquinio. nomē eſt poe
tæ. ſed uide an archia potius legendum ſit. qui Mar. Tullio amicitia familiariter iunctus fuit. quod ex orō
ne pro archia poeta ſatis liquet. aqlius quoq; collega & familiaris fuit. M. Ciceronis. ſed non tam poeta q̄ iu
riſconſultus. q de dolo malo formulas condidit. Te tua. prouerbium eſt uetus. cuius & in epiſtolis ad atti
cum mentio fit. ſuam cuiq; ſponſam. mihi meam. ſuum cuiq; amorem mihi meum. quod attilus poeta cla-
riſſimus protulit. Tertius. crudelius. uitabilius. tetrum enim modo uitabile modo illuuioſum & fœndū
modo amarum. modo crudele ſignificatur. Nā ſermo eſt poliſemus. Ex eadē urbe. ſ. ſyracuſana. Humilē
homūculum

Vaſcula
rius
Sabei
coqunt ci
bos
thure
Strobus
ad ſuffitus
Lacunar
Ceruices
Coronati
Cena
Vt coronas
biberent
Dictū ſa-
turni
Gladii ſe
ta pen
dentes
Fides
Damonis
& pithiſt.
Vas factus
alter
Vt tertius
ī amicitiā
reciperet
Vades
Diony
ſius gau
dio obit
Archias
Aqlius
Suā cuiq;
ſponſam

homũculũ:de hoc sic cecinit silius.xiiii.punicoꝝ:uir fuit isthmiacis decus imortale colonis:ingenio facile ante alios telluris alumnos:nudus opũ sed cui cœlũ terræq; pateret relege quæ scripsimus:in primo cõmẽtario.sup archimede:machinalis sciẽtiæ scientissimo:q dẽ Marcellus briareum uocitabat.q cum siracusæ caperent interdixit ne uiolaret unus:nisi sefelisset imperiũ militaris imprudẽtia.Nã dũ aio & oculis in terra defixis formas geometricas describit.ab ignaro milite q esset interfectus ẽ.In eoq; tumultu:nec discurrentes romanos:nec captas siracusas sensit ægre id marcellum tulisse memoriæ proditũ est sepulturæq; curã habitã:& ꝓpinqs etiã inqsitis honori ꝑsidioq; nomẽ eius ac memoriã fuisse:qdã autumãt arch.medi ferenti ad marcelum:spheras & quædã alia mathematica:factos esse obuiã milites:eũq; aurũ uase ferre suspicãtes obtrũcasse:id marcellũ adeo ægre tulisset:ut homicidã:ꝑinde ac detestabilẽ:maculosumq; abhominatus:sit in sepulchro archimedis posita fuit sphera cũ cylindro ad uiri syderalẽ machinalẽq; doctrinã significãdã.gloriat.M.T.se sepulchrum archimedis obitũ ignoratũq; syracusanis ꝓcognouisse:ex epitaphio & sphera.

ergo iã cũ huius uita:qua tetrius:miserius:detestabilius excogitare nihil possum:Platonis aut Architæ uitã cõparabo doctorũ hominũ & plane sapientiũ.Ex eadẽ urbe humilẽ homunculum a puluere & radio excitabo:qui multis annis post fuit.Archimedẽ:cuius ego q̃stor ignoratũ ab syracusanis:cũ esse omnino negarẽt:septũ undiq; & uestitũ uepribus: & dumetis indagaui sepulchrũ.tenebã.n.quosdam senariolos:quos in eius monumẽto esse inscriptos acceperã:q declarabãt in sũmo sepulchro sphærã eẽ positã cũ cylindro.Ego aũt cũ oĩa collustrarẽ oculis (est.n.ad portas agragianas magna frequentia sepulchroꝝ:animauerti columnelã non multum e dumis eminentem:in qua inerat sphæræ figura:& chylindri:atq; ego statim syracusanis (erãt ãt principes me cũ) dixi me illud ipsum arbitrari esse:qd q̃rerẽ:imissi

Apuluere:puluerẽ geometricũ significat quo machinarii cõmentatores & geometriæ disciplinæ sciẽtes uarias formas figurasq; describũt:de quo Persius:nec q abaci numero:& secto in puluere mœras scit risisse uafer:de archimede memoriæ ꝓditum est interfectũ esse dũ intẽtus formis est quas in puluere descripserat.de hoc intelligi uult Apuleius cũ ait in magia:uex ẽt abaco & puluisculo deæ dedisses:ob hũc puluere geometricũ.Marcianus quoq; sic scripsit pãdere puluereum formarum ductibus æquor.Plutarchus quoq; auctor est.Regiã Dionysii puluerulẽtã fuisse ob eorũ multitudinẽ:q geõetricas i puluere figuras describebãt Radiũ uero uirgã dici qua geometræ lineas formant:indicantq;:nemo uel mediocriter doctus ignorat:qui illud Virgilianum uel tm̃ legerit.Descripsit radio totũ q gentibus orbẽ. Ego quæstor:cum sicilia duobus quæstoribus regi soleat:uno lilybitano:altero syracusano,Ma.Tullius lilybitanus fuit sexto peduceo prætore:de hac sua quæstura:scribit ipse affatum in uerrinis:& in orõne pro plancio:ubi ait nullius in sicilia quæsturã aut gratiorem aut clariorem sua fuisse.

Vepribus:spinis & sentibus.Virgi.& hirsuti fecerunt corpora uepres:inde uepreta & υποκοριττικωσ:uepræcola:senticeta & spineta dñr:hoc est loca uepribus plena:in oratiõe pro sestio:ex uepræculis extracta nitedula rempub.niteretur erodere.Vbi nitedulæ nomine mus significat. Dumetis.Antiqui dusmosum locũ dicebant:pro dumosum hoc est dumis plenũ:litteram.n.scilicet interserebant:& quæ nos dometa appellabant dometica:& dumosa:frõdosa:a dumis omnia:quo nomine spinæ & sentes:significantur. Senariolos: uersiculos a senis pedibus dictos:in senariis uersibus animauerterunt metrici duos primos pedes:item extremos duos:habere singulas posse integras partes orationis:medios haud unquã posse: Cum cylindro:cylindrus lapis teres est siue columela oblunga a uolubilitate dictus:de quo poeta.Area tũ primũ est:ingenti æquanda cylindro:si lapidẽ cylindrũ inquit chrysippus & repetit Gellius per spacia terræ prona iacias:causam quidem ei.tu:& initium præcipitantiæ feceris:mox tamen ille præceps uoluetur:non qa tu id iam facias:sed qm̃ ita sese modus eius:& formæ uolubilitas habet ab hac similitudine gemmæ:proceriores cylindri nominantur:Plinius de beryllis scribens libro nouissimo na.historiæ.ideo iquit cylindros ex his facere malunt:quam gemmas:qm̃ est summa commendatio in longitudine.Consimiliter Solinus idem tradens ait:idici reges hoc genus gemmarum in longissimos cylindros amant fingere.Cylindrorum in hoc significatu: meminit paulus iurisconsultus.ad titulum de auro & argento legato:a figura cylindri:qui teres est & oblongus cylindraceũ deriuatur.Plinius scribit siliquis piso quod genus leguminis est cylindraceas esse;in sepulchro autem archimedis.ideo uidetur positus esse cylindrus cum sphæra:ut per sphæram sideralis scientia demonstraretur per cylindrum uero machinalis peritia in qua geometræ utuntur cylindro:nisi nomine cylindri uelis intelligi radium astrologicum:q cylindraciæ figuræ est:eosq; astrologi orbẽ cœlũq; describũt. Anaximander dixit terram esse formæ cylindraceæ:unde cylindri forsan usus archimedi. Ad portas aggragianas:nomen est portarum syracusanarum:sicut scea nomen fuit portæ troianæ.sicut emoroidæ thebarum portæ dictæ sunt. Columelam.Demetrius ut docet Cicero in libris de legibus:sepulchris nouis modum finiens:noluit super terræ tumulum statui nisi columnelam:quæ tribus cubitis non esse altior.Antiq auctore Quintiliano columam dicebant exempta littera .n.pro columna:unde per diminutionem columela dicitur columnela:apud ueteres.serui maiores in familia dicti sunt columelæ:uel a columna:uel a columine:sicut columen familiæ apud Plautum:& Terẽtium:lucili uersus est quẽ usurpat epigrãmatarius

Tetrum
De archimedis obitu
Puluisculum geometricũ
Duo quæstores sicilienses
Vepres
Vepreta
Vepcula
nitedula
mus
Dusmosũ
Dumi
Senarioli
Cylindrus
Cylindri
Cylindraceum
Hemoroidæ portæ
Columa
Colũnela
columela
Columelæ serui
Columelares dẽtes

cum falcibus multi purgarunt;& aperuerunt locũ:
quo cũ patefactus esset aditus:ad aduersam basim:
accessimus. Apparebat epigrãma exesis posteriori-
bus partibus uersiculorum dimidiatis fere. Ita nobilis
sima græciæ ciuitas:quõdã uero ẽt doctissima ciuis
unius acutissimi monumẽtũ ignorasset:nisi ab ho-
mine arpinate didicisset sed redeat: unde aberrauit
oro. Quis est.n.oium q̃ mó cũ musis.i.cum huma-
nitate:& cũ doctrina habeat aliquod cõmertium q̃
se non hunc mathematicũ malit q̃ illum tyrãnum:
si uitæ modũ actionemq; quęrimus. Alterius mens
tationibus agitandis exquirendisq; alebat̃ cũ oble-
ctatione solertię:q est unus suauissimus pactus ani
morum. Alteri⁹ in cæde & iniuriis cũ & diurno & no
cturno metu. Age.confer Democritũ Pythagorã:
Anaxagorã. Quæ regna:quas opes studiis corum: &
delectationibus antepones? Et.n.quę pars optima
est in homine:in ea sitũ esse necesse est illud q̃d quę
ris omniũ optimũ:quid est aũt in hoie sagaci ac bo
na mẽte melius? Eius bono fruẽdũ est igitur: si bea
ti esse uolumus. Bonũ aũt mẽtis ẽ uirtus: ergo hac
beatã uitã cõtineri necesse est.hinc quæ pulchra ho
nesta:pclara sunt:ut supradixi:sed dicẽdũ illud idẽ
paulo uberius uidetur plena gaudiorum sunt. Ex ppe
tuis ãt plenisq; gaudiis cũ pspicuũ sit uitã beatã exi
stere.seqt̃ ut ea existat ex honestate:sed ne uerbis so
lũ attingamus ea q̃ uolumus ostẽdere: proponẽda
quædã quasi mouẽtia sũt:q̃ nos magis ad cognitio

poeta de columela fertio.lucili columela hic situs ætrophanes.sunt & dentes in æqs a Plinio columelares di
cti. Cum falcibus:falcarios appellant:q falcibus utuntur.de qbus Mar.Tul.in primo inuectiuarum con-
tra Catilinam.dico te prima nocte uenisse inter falcarios:quem solũ Priscianus exponens ait inter falcarios
idest in locum ubi falcarii. Antiq falces seculas dixerunt a secando:quarum multiuga genera.In qbus sunt lu-
mariæ:qbus secant lumecta:sic.n.spinæ appellantur:quas quod a terra agricole soluunt.i.luunt lumecta no
minantur.sunt & falces surpiculæ uocatæ.a syrpando.i.ab alligando.hic proprie significantur falces luma-
riæ:repugnata.n.sunt lumecta hoc est uepres
& spinæ. Basim:significat colũnelæ sepul
chralis fundamentũ:nã basces sunt sustẽta-
cula colunnarum quod nullus ignorat.ab hac
similitudine basces eleganter dicũt orbicu-
li illi qbus uasa in mensis colocant ne tora-
lia polliant:trebarius iurisconsultus:sicut li
bro de legatis tertio proditum est:cui corin
thia uasa legata essent: & basces huic quoq;
horum uasorum collocandorum causa paratas debe
ri respondit qd labeo nõ probat.si eas basces
uasorum numero testator habuerit. Exesis:
corrosis & uetustate cõsumptis.nã ut iqt ele
ganter & uere ausonius monumẽta fatiscũt
mors ẽt saxis nominibusq; uenit. Dimidia-
tis:qd distet dimidiatum a dimio diximus
in cõmentariis Suetonii: & subtiliter docet
Au.Gellius in.iii. Græciæ ciuitas:syracu-
sas significat a græcis conditas:& græcarum
ciuitatũ pulcherrimas:opulentissimasque.
Doctissima.cum pp alios: tum maxime
pp theocritũ:bucolici poematis scriptorẽ:
q fuit syracusanus:& ut auctor est Solinus ĩ
polyhistore in sicilia primũ inuenta comœ
dia est. Cuius:archimedis. Ab hoie ar-
pinate a Cice.se.n.ipsum arpinatem hoiem
appellat:fuit autẽ arpinum duobus alũnis.
Ca.mario:&.Mar.Tullio clarum.i.cum hu
manitate:antiq qui probe beneq; locuti sũt
humanitatem appellarũt id prope modum
quod græci.παιδείαν:nos eruditionẽ institu
tionẽq; in bonas artes dicimus:quas qui sin-
ceriter cupiunt appetũtq; hi sunt uel maxi-
me humanissimi:huius.n.sciẽtiæ cura & di
sciplina ex uniuersis aiantibus: uni homini
data est:iccirco humanitas appellata.Ma.V.
praxiteles inqt propter artificium ægregi-
um nemini est paulum humaniori ignotus
humaniori dixit pro eruditiori doctioriq;
q ex libris:& historia cognouerit: qs fuerit
praxiteles:hinc uulgo studia humanitatis hoc est eruditionis appellant̃ & dixit Au.Ge.in octauo de philip
po alexãdri magni patre loqũẽs a liberari inqt musa:& a studiis humanitatis nunq̃ abfuit:qn lapide comi-
terq: pleraq; & diceret & faceret. Mathematicum:archimedẽ intelligit. Tyrãnum: Dionysium. Alte-
rius mens:archimedis. Pastus aiorum.Dixit Hieronymus:libros nosti esse aiæ pabulum:& profecto nul
lus pastus:nullos cibus aiorum potest esse suauior:quã uestigatio doctrinarum:& oblectatio litterarum. Al-
terius cede.s.Dionysii. Democritum: de hisce philosophis supradiximus. Pars optima. mens & ratio
optima pars est haud dubiæ in ipso homine:bonũ ãt mẽtis est uirtu .igit frui uirtute:est beate uiuere. Fru
endom est:frui ut subtiliter pensitat.Augu.libro primo de doctrina christiana:& libro undecimo de ciuita
tate dei:est ea re uti:quæ nos non ad aliud referenda p sepipsam delectat:uti uero ea re:quã propter aliud q̃
rimus:unde temporalibus magis utendum est fruendũ:ut frui mereamur æternis:atq præposteri homines
frui uolunt nummo:uti aũt deo:qm nummũ non pp deum impendunt.sed deũ pp nummũ colunt. Ex
plenis gaudiis:diffinito beatitudinis est oium rerum optandarum plenitudo:siue status ex oium rerum cõgre
gatione perfectus. Quidam præstans.quod Mar.Antonius in summo oratore fingendo factitabat qui co
gnitione tantum & mente cernebat speciem eloquentis quem re ipsa non uidebat.idem nunc Mar. Tullius
præcipit esse faciendũ in sapiente ut animo & cognitione sapientis formam imaginetur atque informet qua

lis fortasse

Inter fal
carios
Seculæ
Lumariæ
Sirpiculæ
Lumecta
Basces
colũnarũ
Basces
uasorũ

Comedia
in sicilia
inuenta

Humani
tas p erui
ditione
Studia hu
manitatis
Libri pa
bulum
aiorum
Frui qd
Vti
Frui
numo
uti deo

lis fortasse nemo unq̃ fuerit cui nihil de futurorum esse asseuerat ad uitã nõ solũ beatã: sed ẽt beatissimã efficiẽdam. Triplex aĩ fœtus. tres phiæ ptes significat naturalẽ moralẽ rõnalẽ. Vnus in cognitione: princt hoc ad physicen. i. naturalẽ phiam q̃ inuestigatione naturæ uersat: & rerum naturaliũ cãs scrutat: de quo ait poeta fœlix q potuit rerum cognoscere cãs. Seneca in q̃õibus naturalibus: tñ inqt iter duo phias interest: q̃rũ inter deũ & hoiem: altera docet qd in terris agendũ sit altera qd agat in cœlo: idẽ naturæ inqt rerum gratias ago: cum se cretiora eius intraui cum disco q̃ uniuersi materia sit qs auctor sit ac custos: qd sit deus an totus in se intendat an & ad nos aliqñ respiciat: faciat quotidie aliqd an semel fecerit: ps mundi sit ad mundus. Idem aliubi: refert rerum natura nõ sua sacra simul tradere: initiatos inquit nos credimus: in uestibulo eius hæremus. Illa archana nõ pmiscue nec oĩbus patent reducta & in interiore clausa sunt sacrario. Aliter in descriptione hæc ad ethicen. i. moralem phiã referendũ ẽ: q̃ dẽ moribus disputat & q d expetẽdũ quid ne fugiendum sit edocere. Tertius in iudicãdo. ad logicẽ. i. rõalem phiam hoc ptiet: q̃ ppricate uerborum existit & structurã: & argumẽtatiões ne p uero falsa subrepant. Boe. in cõmentariis topicorum: hæc est inqt discipula quasi disserendi q̃dã magistra: quã longicẽ rõnem uetere s peripatetici appellauerunt: continens in se inueniendi iudicandiq; peritiã: stoici hãc eandẽ rõnẽ diserẽdi paulo angustius tractauerunt: nihil. n. de inuentione laborantes. in sola tñ iudicatione consistunt: deq; ea p̃cepta multipliciter dantes: dialecticã nuncupauerunt. plato ẽt dialecticã uocant: quasi dicat disputatoriã: siue disputatricẽ. Arist. uero longicã. rõnalem q̃ Cicero definiuit: diligentẽ rõnẽ diserendi: hanc diuidunt. In analyticã & topicã: topica uerba curat: & sensus & ordinẽ: analytica in uerba & significationes: diducit. Rursus eiusdẽ logice altero est: diducit. n. in duas ptes: unã inueniendi alterã iudicãdi: nemo nãq; põt diligẽter diserere: nisi quale sit id: qđ ad disputationẽ sumit iudicauerit: nec est dubiũ qn hoc iudiciũ ad inuenctionum uarietatẽ: sic accõmodãdũ. Etenĩ cũ diffinit aliqs uel diuidit inuentione utit: sed an recte diffiniat uel diuidat iudicatione ppendit. Illa. n. pars q̃ in iudicando posita est uocat analytiee. Epicurei duas tñ partes philosophiæ putauerunt esse naturalẽ atq; moralem: sum mouentes rõnalem. Cyrenaici naturalia cũ rõalibus sustulerunt: & contenti fuerunt moralibus: quæ in quinq; partes diuidũt ut una sit de fugiendis & expetendis: altera de affectibus: tertia de actionibus: quarta de causis: quinta de argumentis. Aristochius non tantũ superuacuas esse dixit naturalem & rõnalem sed ẽt cõtrarias: moralem quoq; quam solam reliquerat circuncidit: nã eum locum: qui monitiones continet sustulit & pedagogi esse dixit nõ philosophi. Quid consequens. Cõsequens est ut dialectica eiusq; sectatores ostendunt: quicqd id qđ antecedit sequit ut inimicitiæ bellum consequunt: nam si bellum est inimictias esse necesse est: repugnantia uero intelliguntur quotiens id quod alicui contrariorum naturaliter iunctum est reliquo contrario comparat: ut exempli cã quoniam amicitiæ & inimicitiæ contraria sunt: inimicitias uero consequit nocendi uoluntas: & nocendi uolũtas & amicitia repugnantia sunt. Mũdi motus: hoc ẽ officiũ physici naturalisq; phi ut talia frueret: & curio se perspiciat. Septem alia: planetas intelligit: q erratici sunt: quos Nigidius errores appellat ex qua plãetæ dicti: græce. n. πλανάομαι d'erro & πλανήτης erraticus: ac uagus. Altitudĩe. distãtia: pythagoras uit sagacis animi a terra ad lunam centum uiginti milia stadiorum esse collegit: ab ea usq; ad solem duplum: ad duodecim signa triplicatum. In qua sñia & gallus suspitius fuit uerum incõperta hæc sunt & inextricabilia: & pœne dementis ocii est mundi ipsius mẽsurã deducere ad digitos: de altitudine aut humilitate planetarum inter se copiosius scriptum leges: apud Macrobium in somnium Scipiones fontem indico: ex quo largam portionem haurire possis cum uoles. Rata spatia ab incessus inquit Plinius uocamus errantia sidera cũ errẽt nulla minus illis. statim. n. sunt & ordinatissimi motus. & spatia planetarum. per Zodiacũ stellæ errantes feruntur. luna per totã latitudinem. Zodiaci uagatur: sed oĩno non excedẽs cũ mercurii stella. Ex duodenis. partibus. tot. n. sunt signiferi latitudinis non amplius octonas pererat. mars quatuor medias. saturnus duas. ut sol. iuppiter mediã ptem. & sup eã duas. ptes aũt appello ut Pli. & Martia. ut schola eruditorum. quos gradus noiant hoc amplius rata dicimus spatia cursus planetarum. cũ Saturnus. xxx. annis circulũ suũ pagat iuppiter duodenis mars biennio. sol annuo spatio. Venus signiferi ambitũ pagat trecentis & duodequinquagenis diebus. Mercurius nouem diebus ocior sit. Luna uero quater septẽis diebus curriculum suum cõficiat.

nem intelligentiãq; conuertant: sumat. n. nobis q̃dam p̃stans uir optimis artibus. Isq; aĩo parũper & cogitatione fingatur Primũ ingenio eximio sit necesse est. Tardis. n. mentibus uirtus nõ facile committit. deinde ad inuestigandã ueritatẽ studio Icitato: ex quo triplex ille aĩ fœtus existit. Vnus in cognitione rerum positus: & in explicatiõe naturæ. Alter in descriptione expetendarum fugiendarũue rerum. Tertius in iudicãdo quid cuiq; rei sit cõueniẽs: qd repugnãs in quo Iest oĩs tum subtilitas differẽdi tũ ueritas iudicandi. Quo tandẽ igit gaudio affici necesse est sapientis aĩum cũ his habitantẽ: pnoctãtẽ q; curis & cũ totius mundi motus cõuersionesq; pspexerit: sideraq; uiderit innumerabilia cœlo inhærentia cum eius ipsius motu cõgruere: certis infixa sedibus: septẽ alia suos quoq; tenere cursus: multũ inter se aut altitudine aut hũilitate distãtia: quorũ uagi mot: rata tñ & certa sui cursus spacia definiãt

Physica naturalis sacrarium naturæ clausum
Logica rõnalis Dialectica disputatrix
Logice
Topica
Analityca
Inuentio
iudicatio
Epicurei
cyrenaici
Aristonchius
Cõsequẽs quid
Repugnãs quid
Errores Planete unde
Interualla planetarum
Stati motus stellarum
Motus p Zodiacũ
Partes gradus
Quot annis pagrãt circulum planete

Horum nimirum aspectus impulit illos ueteres: & admonuit ut plura quærerent. Inde est indignatio nata initiorum tanquam seminum unde essent omnia orta: generata concreta: quæq; cuiusq; generis uel inanimi uel animati: uel muti: uel loquẽtis origo. Quæ uita quis interitus. quæque ex alio in aliud uicissitudo atq; mutatio. Vnde terra & quibus librata ponderibus: quibus cauernis maria sustineantur. In qua omnia delata. grauitate mediũ mũdi locum semper expetant: qui est idem infimus in rotundo. Hæc tractanti animo & noctes & dies cogitanti existit illa adeo delphis præcepta cognitio ut ipsa se mens uitiis exutam cognoscat: coniunctãque cum diuina mente se sentiat: ex quo insatiabili gaudio compleatur. Ipsa enim cogitatio de ui & natura deorum studiũ incendit illius æternitatis imitandæ. Neq; se in breuitate uitæ collocatam putat cum rerum cãs alias ex aliis aptas: & necessitate nexas

Illos ueteres. De his Ouidius: fœlices animæ: quibus hoc cognoscere primum. Inq; domos superas scandere cura fuit. Nata initiorum disputatio apud philosophos morosa multiplex. discors: diu est agitata: q̃ sit origo rerum: thales milesius aquã principium rerum oium esse dixit. Heraclytus: ignem: magnorum sacerdotes: equam & ignem. Anaximedes aera Anaximander. Democritus infinitum dixerunt esse uniuersum: quoniã a nullo creatum immutabile etiam esse: eorum uero quæ non ginuntur nullum existere principium. Epicurus atomos pythagoras Empedocles. Epicarmus: aliiq; physici principia quatuor elementa Proposuerunt. Plato deum factitorẽ mundi esse autumãt. Aristo. Plini. Pythagoras: mundum in factum: & innatum: neq; interitum unq̃ crediderũt sed hæc & id genus alia cum nihil cõducentia sint ad bene beateq; uiuendũ merito improbata sũt a socra. & de talibus Hieremias sensisse uidet cum ait infatuatus est homo a scientia sua. Itaq; cũ his occupari i fructuosum negocium sit: ad illa magis intẽdamus aium quæ conducibiliora sunt ptinẽtq; ad explicationem tusculanarum & uestigationem uitæ beatæ semper qua pris cõmentario peruagat. Vel inai. carentis anima. ianima. n. dicimus quæ sine anima sunt lib. ii. de officiis: quæ ad hoium uitam tuendã pertinent partim sunt inanima ut aurum argumentum.
Vel loquentis origo. Virg. Vnde hoium genus & pecudes. Varia est ãt circa hoc opinio philosophorum: alii. n. de humore dicunt alii de igne: alii de atomis: alii de quattuor elementis dicunt esse originẽ hoium & cæterarum aiantium: qdam hoies semper fuisse tradunt: nec eorũ generi caput exordiumq; ullum extitisse arbitrant: q̃ snia auctores habet pythagorã: samiũ architã tarẽtinum oẽs q; adeo pythagoricos. Item antiquæ academiæ philosophi non aliud uident opinati Aristo. quoq; & Theophrastus: multiq; pterea non ignobiles peripatetici idem scripserunt. Eiusq; rei exempla dicunt quod negant omnino posse reperiri aues ne an oua prius generata sint: & cũ ouum sine aue & auis sine ouo gigni non possit: itaq; oium: q̃ in sempiterno isto modo semp fuerunt futuraq; sunt aiunt principiũ fuisse nullum: qd̃ orbem esse quendã generãtiũ nascentiũq;: in quo uniuscuiusq; geniti initium simul & finis esse uideat: qui aũt hoies aliquos primigenios diuinitus natura factos crederent multi fuerunt: sed aliter hac existimatione uersati ecclesiasticum dogma cui credi utiq; conuenit: utpote sancto & probo tradit a deo factum esse hoiem: & cætera aiantia in primordiali originem mundi fuisse pcreata: de quorum conditu Ambrosius in examero: multa copiose & scienter pcensuit.
Vicissitudo: ex palingenesia dogmateq; pythagoræ: q apd̃ Ouidiũ sic inqt: oia uertũt: nihil pterit errat & illinc huc uenit hinc illuc: quoslibet occupat artus. Aristo. quoq; in libris de generatione. & corruptione aliud in aliud transmutari differit: & corruptionẽ unius esse alterius generationẽ: qu ẽt a Seneca scriptũ est lib. iii. qõnum: elementorum alterni recursus sunt qcquid alteri perit in alterum transit. Librata ponderibus Oui. ponderibus librata suis. Plinius aeris ui tradit cum quarto aquarum elemento librari medio spatii tellurem eandemq; uniuerso cardine stare pendentem: librantem per quæ pendeat. Ita solam imobilem circa eam uolubili uniuersitate: eãdemq; ex oibus necti eidemq; oia initi. Cauernis terram cauernosam. fistulosam: uenosam esse autumant scriptores idonei: ex quo fit ut aqua pmeet & expssa syphonũ mõ exiliat q̃ rõne maria non crescunt: tot fluminũ accessu quotidiano: nã q̃ iũ influxit p interuenia terræ fistulosæ: tantũdem egerit. Colat aũt in transitu mare: & per multiplices anfractus terrarum: amaritudinẽ ponit: auctores Seneca & Lucretius. Infirmus in rotundo: in omni orbe uel spera medietas centrũ uocat: nihil aũt aliud ẽ centrum: nisi punctũ: quo spheræ aut orbis mediũ certissima obseruatione distinguit: in sphera uero hoc solum constat. Imũ esse qd̃ mediũ est talis est terra: q̃ ob id a Plinio centralis dicta inq̃ ferunt oia inoitunt q sp. n. põdera in imũ natura deducit. Præcepta cognitio. oraculi delphici pceptũ est aureis lr̃is consecratũ γνωθι σεαυτον. i. cognosce te ipm: super cuius significatu in. i. cõmentario copiose differui. Eo. n. præcepto pcipit deus ut mentem suam & aium qsq; cognoscat. Cum diuina mente. inter deũ: & hoiem cognatioq; dam est: ut inqt Seneca. i. conciliante uirtute: & origo animæ celestis: est meritoq; diuinæ auræ: particula nominat a flacco. Causas necessitate uexas: fatum significat qd̃ græci. ειμαρμενην nuncupant. Ea est necessitas sibi inuicẽ: indiuiduo cõnexa sunt glutino: quarum prima eimarmene rerum oium parit initia necessitas: uero cogitat effectum quæ ex illis primordiis pendent has: ordo consequitur. i. contextus & distinctio temporis rerum pficiendarum Apuleius in cosmographia ait necessitatẽ esse ineffugibilem: q̃ deum semper, & ubiq; comi

De origie rerũ uaria
Thales
Heraclitus
Anaximenes
Anaximãder
Democritus
Elementa principia
Mundus innatus in factus hieremias
Inanima
De origie animãtiũ
Homines semper fuisse
Aues ne an oua prius
Hoies primigenii dogma ecclesiasticũ
Corruptõ unius gene ratio alterius
Elementorum recursus
Libraf terra
Colaf in transitu mare
Imũ mediũ ĩ sphera
cognosco te ipsum
Eimarmene
Fatum necessitas
Necessitas in effugibilis

catur. Augu. in .y. de ciui. dei: oium inqt connexionem seriemq̃ cãrum: qua fit omne qd̃ fit fati nomine appellant: quidam autumant fato omnia fieri q̃ fiunt: quod si ita est: nihil erit in nostra potestate nullũq̃ arbitrium uoluntatis qd̃ neq̃ dignũ est ut credat̃ neq̃ dignum ut referat̃: cum liberi arbitrii nos deus cõdiderit: feceritq̃ in nobis mentes uoluntatesq̃ adeo liberas: ut de ipso deo & male sentiamus & male loquamur. cũ nobis iubet Chrysippus estuans laboransq̃ qm̃ in pacto explicet: & fato omnia fieri: & esse aliqd in nobis intricat̃ q̃stione implicatissima. Humana & citeriora: mortalẽ philosophiá intelligit quæ tractat ea q̃ nobis

uidet: quibus ab æterno tempore fluentibus ĩ æternum: ratio tamen mẽsq̃ moderatur. Hæc ille intuens atque suspiciens: uel potius omnes partes horasque circunspiciens: quanta rursus animi tranqlitate humana & citeriora considerat! Hinc illa cognitio uirtutis existit: efflorescunt genera partesq̃ uirtutum. Inuenitur quid sit quod natura spectet extremum in bonis: quod in malis ultimum: quo referenda sint officia: quæ degendæ ætatis ratio deligenda: quibus & talibus rebus exquisitis hoc uel maxime efficitur: quod hac disputatiõe agitamus: ut uirtus ad beate uiuendum sit seipsa contenta: sequitur tertia quæ per omnes partes sapiẽtiæ manat & funditur quæ rem diffinit: genera dispTit: sequẽtia adiungit: perfecta cõcludit: uera & falsa diiudicat: disserendi rõ & scientia. Ex qua cũ summa utilitas existit ad res ponderandas: tũ maxime ingenua delectatio & digna sapientia: sed hæc ocii. Transeat idem iste sapiens ad rem publicam tuendã quid eo possit esse præstantius: cum contineri prudẽtia utilitatem ciuium cernat. Iusticia nihil in suam domum inde deriuet: reliquis utat̃. Tot tãq̃ uariis uirtutibus: adiunge fructũ amicitiarum: in quo a do-

ꝑpiora sunt humanaq̃: & hoibus cõducentia magis: q̃ illa naturalia: ná ut dixit Socrates q̃ supra nos nihil ad nos sicut ulteriora: dñr q̃ remotiora sunt: sic citeriora q̃ sũt uiciniora ꝓprioraq̃: & citima ꝓxima. M. Tullius in .y. đ repu. luná citimá terris dixit luce aliena lucere. Genera. ut iusticia. fortitudo. prudentia & tempantia: qbus utpote generibus multæ spẽs ptesq̃ subiiciunt̃: de qbus copiose dissert̃ i. ii. rhetoricoꝝ: copiosius apud phos. Extremũ in bonis. hæc disputatio latissime disputat̃ librisq̃ꝗ de finibus bonoꝝ & maloꝝ. Degẽdæ ætatis. rõ. lib. i. de officiis p̃cipit cõstituendũ esse quos nos & quales esse uelimus: & in quo genere uitæ: & in eo cõstanter ꝑseuerandũ: ad hác aũt rõné: q̃ maximá uim natura hẽt: fortuna ꝓximá utriusq̃: oino rõ hñda est: in deligendo genere uitæ: sed nature magis. Sequitur tertia. Dialecticá intelligit. de qua paulo ante satis multa. Cũ prim. Ad respõderandas. pp iudicationẽ: qua inuenta magis dialectica ppendimus. Hæc ocii. talia tractantur in ocio a sapiente qd̃ oi negócio pulchrius est: qd̃ oibus poene seriis actionibus anteponendũ uĩ: sapiens. n. in ocio maiora utilioraq̃ cõficit: q̃ alii negocio: meritoque scipionẽ laudát q dicere solitus erat: nunq̃ se minus ociosum esse q̃ ociosus esset. Idẽ sapiens. quẽ. s. aio fingimus & cogitatione cõplectimur. Ad rẽ pu. tuẽdá. cõtra epicurus non accedet inquit ad rẽ pu. sapiens nisi qd interuenerit: negant stoici sapiẽtẽ ad q̃libet rempu. accessuꝝ. Interrogo te inquit Seneca ad quá rempu. sapiens accessurus sit ad atheniensiũ? In qua socrates damnat̃: ad carthaginensiũ? In qua assidua seditio: & optio cuiq̃ infesta libertas est: aduersus hostes in hũana crudelitas: aduersus suos hostilitas: si pcensere singula noluero: nullá inuenero rẽp. q̃ sapiẽtẽ aut quá sapiẽs pati possit. Adiunge fructũ amicitiaꝝ: qõ ẽ utrũ sapiens & btũs ĩdigeat amicis: qdá. n. nihil amicis opus esse hoi beato autumant: adesse. n. illi bona oia nec ullo p̃terea indigere: sed uidet̃ inqt uere Arist. in .ix. ethicoꝝ absurdũ cũ oia beato tribuat̃ amicos non tribuere: qd̃ maximũ uidet̃ esse bonoꝝ: tolle amicitiá ex cõmertio hoium solẽ ipm est mundo sustulisse uideberis: nec uita nostra poterit esse uitalis: nullis boni ut inqt Seneca sine socio iucũda possessio est: q in aduersis sunt indigent auxilio: & q in ꝓsperis indigent his qbus cũ bona cõicent: aspectus amicoꝝ dulcis est in rebus secundis: & in rebus aduersis iucũda p̃ñtia merito laudat̃ dictũ illud. εστιν ο φιλοσ αυτοσ. amicũ esse alteꝝ seipm & illud σωματα μεν δυο ψυχη δε μια. corpora qdem duo: aĩa aũt una: idem uelle & idẽ nolle ea demũ pfecta est amicitia: qua nihil optabilius: nihil dulcius: nihil beatius esse põt. Ego ut de me loquar uitá in amabilem igratá insuauẽ esse iudicio citra amicoꝝ cõsuetudinẽ: sunt mihi amici cõplures: sed unus oium carissimus uetustissimusq̃. Minus roscius: cui .xx. ab hinc annis amicitia familiaritateq̃ quotidiana copulatus sum in tm̃: ut nihil possit eẽ copulatius: nulla unquam toto hoc tpe septimana p̃teriit: qn una conuiueremus: legeremus. fabularemus. Illius domus non mihi minus nota qua mea: nõ minus in familia roscioꝝ libere & familiariter dego agoq̃ oia: q̃ inter domesticos parietes. Iáq̃ adeo innotuit nostra hæc apud oẽs amicitia ac mutuus amor: ut q uolunt a p̃minũ esse impetrabiles utant̃ me potissimũ dep̃catore: cũ ille: qua in me fœlicitate est: nihil magis cupiat q̃ desideriis meis satisfacere: debeo illi multũ: & in dies plurimũ: quotidie cumulát̃ beneficia: nec unq̃ expungunt̃. Magnũ hoc ego duco: ut nihil magis qd̃ placui mino roscio inter senatores præstantissimo: inter opulentos ditissimo: inter eruditos litteratissimo atq̃ ois politicæ prudentiæ cõsultissimo: cuius nitorẽ affabilitatẽ elegantiá dexteritatẽ ingeniũ p̃titissimũ. Exosculor amo suspicio. Tu mi Philippe optime nr̃: quem admodum in ore meo semper est Minus roscius: qui cum seria & ioca: ut dicitur: qui mihi auxilia-

Liberũ in nobis arbitrium

Chrysippus implicatur

Vlteriora

Citeriora

Citima cõstituendũ quid esse uelimus

Ociũ sapientis pulchrius negocio

Sapiẽs nõ accedit ad rempu.

Amicitiá maximũ bonum

Aspectus amicorũ dulcis

Nihil amicitia p̃stantius

Minus roscius amicorũ optimus

Nota amicitia Beroaldi cũ Minio roscio

Minus roscius

Qui cum ioca & seria

rius consiliarius est in rebus tā meis q̄ amicoꝝ:breuiterq; nihil pōt esse iucūdius amicitia roscii & Beroaldi. Nō inter piladē & horestē:nō inter thesēū & pyrithoū:nō inter reliquos noīe amicitiæ famigeratos:arctior beniuolentia:cōsuetudo iucūdior amor sincerior extint:fortassis & olī nomē nostrū inter rara amicoꝝ paria cū laude celebrabit̄:libuit ex amoris affectu hæc obiter intexere:cū de fructu amicitiaꝝ: cōmemoratio āt uellens cōmonuisset ne silēter p̄terirē amicitiæ bonū quo nullū maius:q̄ tū pp se tū pp fructū est expetēda:& inter honesta cū primis noīat̄:amicitiaꝝ aūt ptim sunt ueteres:ptim nouæ ptim ab illoꝝ ptī ab nr̄o bn̄ficio ꝓfectæ:ptim utiliores:ptim minus utiles:sed illa haud dubie reliqs oībus sanctior religiosiorq; anteponēda ē: q̄ in scholis:& ex studioꝝ simillitudine cū parata ad senectutē usq; firmissime durat: talis amicitiæ nexus ē mihi cū roscio: meo: in scholis.n.inchoata ī lr̄ario studio aucta: ad summū ꝑuenit:futura durabilis & indiuulsa ēt ap̄ manes: si māibus ullus ē sensus.

Par amicorum roscius & beroaldus — *Amicitia expetēda* — *Amicitia in scholis sancta*

Ad epicu.cū ē sēsus epicurus p̄hs uoluptarius:dicat sepientē ēt si utat̄:& ī tauro phalaridis torquat̄ dictuꝝ q̄ suaue est: qd nos facere oportet:q summū bonū uirtute metimur:summū malū turpitudīe de finibus quasi dicat nos longe magis debere audēter dicere:& palā ꝓfiteri sapientē futuꝝ beatū ēt in cruciatu atq; tormentis. Induit ꝑsonā: quasi dicat Epicurus solo habitu fuisse philosophū & noīe:cum re uera:alienus esset a p̄hia:utpote ut in uoluptate summū bonū poneret. In dolore summū malū:qđ iudicium nō multū differt a iudicio brutoꝝ aīantiū. In uocibus occupatos. Epicurus sæpe iquit q̄siui aliquot ex his q appellabant̄ sapientes quid hērent: qd in bonis relīq̄rent: si uoluptates corpis detraxissent nisi uellēt inanes uoces fundere nihil ab his potui cognoscere:q nisi uirtutes ebulire uellent: & sapiētias nihil aliud dicent:nisi eā uiā q̄ effician̄t hæ uoluptates:q̄ sapore auditu tactu: & quolibet sensu percipiunt̄. Aut lene:qđ uoluptatis est. Aut asperū.qđ doloris est.

Voluptates peluinæ quæ — *Obliuisci sui*

A iudicio feraꝝ. Aristo. uoluptates īqt gustatus & tactus belluinæ sunt:his.n.feræ sūmum bonū metiunt̄. Et idcirco in pecudū ferorūq; aīaliū habet̄: quisqs ē his feris uoluptanbus ꝑuinctus. Obliuisci sui:epicurus obliuiscit̄ sui cum ait sapientē futuꝝ beatū ēt in tormentis tauroq; phalaridis:ppea qđ alia diffentiunt ab eius dogmate:q oē bonū collocat in uoluptate:& malū ī dolore q̄ res tota fortūæ subiecta est: supra quā fortunā sapiens dr̄ esse positus : gn̄aliter qlibet dici pōt obliuisci sui:q diuersa dicit & dissidentia ab his:q̄ sentit tradítq;. Firmitatē aī.in scđa tusculana dictū est:ad tollerandū dolorē remedia illa esse efficacissima uidelicet aī cōcētionē:paciētiā cōsuetudinē & alia cōsimilia:q̄ oīa īdidē poteris mutuari: ubi copiosissime explicant̄ talia aūt remedia nō sibi cōpauit epicurus q̄ sunt optima ad doloris ꝓpessionē:sed recordatōe p̄teritarum uoluptatū:utitur ꝓ remedio maloꝝ:tāq̄ possint p̄teritæ uoluptates ad memoriā reuocatæ sedare mitigareq; p̄ntia mala qđ paꝝ ꝓbabile est:æpicuro.n.uoluptatum p̄ceptaꝝ recordatio beatam uitā facit: qui moriens sic scripsit in epistola ad hermacū:cōpensabat̄ cū his oībus malis aī leticia:quā capiebā memoria rōne inuentionūq; nostroꝝ:contra Euripides dixit suauis est p̄teritoꝝ laboꝝ memoria uidenturq; puerbium uerius esse q̄ epicuri dogmata. Vulgo.n.dr̄ iucudi acti labores:ex quo est illđ uirgilianū: forsā & hæc olim meminisse iuuabit. Gelius fluminibus.lib.i.de legibus duos fluuios in arpinati esse testat̄ quoꝝ alteri fibreno nomē fuit:in quo erat insula in altero marianā q̄rcū celebrat: ubi de legibus disputatio īstituit̄.

Recordatio uoluptatum — *Iucundi acti labores* — *Fibrenus i arpinati*

ctis positum est cum consilium omnis uitæ consentiens:& pœne conspirans tum summa iucunditas e quotidiano cultu atque uictu. Quid hæc tādem uita desiderat quo sit beatior:cui rei refertæ tot tantisq; gaudiis fortuna ipsa cedat necesse est. Quod si gaudere talibus bonis animi: idest uirtutibus beatum est:omnesq; sapientes iis gaudiis perfruuntur omnes eos confiteri beatos esse necesse est. A. Etiam ne in cruciatu atq; tormētis. M. An tu me ī uiola putas:aut in rosa dicere:an Epicuro qui tantum modo induit personam philosophi: & sibi ipse hoc nomen inscripsit dicere licebit: Quod quidē ut habet se res:me tamen plaudente dicit nullum sapienti esse tempus:& si uratur torqueatur secetur:quin possit exclamare quam pro nihilo puto. Cum præsertim omne malum dolore diffiniat bonum uoluptate:hæc nostra honesta: turpia irrideat : dicatq; nos ī uocibus occupatos inanis sonos fundere:neq; quicquā ad nos pertinere:nisi quod aut lene aut asperum in corpore sentiatur. Huic ergo ut dixi nō multum differenti a iudicio ferarum obliuisci licebit sui:& tum fortunam cōtemnere . cum sit omne & bonum eius & malum in potestate fortunæ:tum dicere se beatum in summo cruciatu atque tormentis : cum constituerit non modo summum malum esse dolorem:sed etiam solum. Nec uero illa sibi remedia comparauit ad tolerādum dolorem firmitatem animi:turpitudinis uerecundiā:exercitationē consuetudinemque patiendi:præcepta fortitudis: duritiam uirilem sed una se dicit recordatione acquiescere præteritarum uoluptatum: ut si quis æstuans cum uim caloris non facile patiatur recordari uelit se aliquando in arpinati nostro gelidis fluminibus circūfusum fuisse. Non.n. uideo quomodo sedare

Is. Epicurus. Non liceret: nõ licet pħo uoluptario: summũq; bonũ in uoluptate ponenti dicere sapiẽtẽ eẽ beatũ: id. n. incõgruens dissentiẽsq; decretis eius est. Ex quo fit ut a semetipso redarguať cũ ea dicat: q nõ sentiat q ut uestitũ sic sñiam hẽat aliã domesticã aliã forensem: ut in fronte ostẽtatio sit intus ueritas occulteť: meritoq; incessiť epicurus tanq̃ incõstãs sibiq; pugnãs lib. ii. de finibus. Quidnã faciendũ. si epicurus dicit beatũ eẽ sapiẽtẽ: q̃to magis id asserere debẽt stoici: q nihil in bõis ducũt pter hõestũ. Balbutire. queadmodũ hõ balbus neqt sensa aĩ explicare dicẽdo: nec plãe eloq: & dũ fari conať magis ac magis implicatur sic

possint mala psentia præterite uoluptates: sed cum is dicat semper beatũ esse sapiẽtem: cui dicere hoc: si sibi constare uellet: non liceret: qdnam faciendũ est iis q nihil expetendũ: nihil in bonis ducendum quod honestate careat existimant. Me qdem auctore etiam peripatetici: ueteresq; academici balbutire desinant aliquando. Aperteq; & clara uoce audeant dicere beatam uitam in Phalaridis taurum descensuram: sint enim tria genera bonorum ut iam a laqueis stoicorum quibus usum me plurib⁹: quã soleo intelligo recedamus: sint sane illa genera bonorũ dum corporis & externa iaceant humi: & tantummodo quæ sumenda sunt appellenť bona. Alia autem diuina illa longe lateq; se pandãt: cœlumq; cõtingant: ut ea qui adeptus sint: cur cum beatũ mõ & non beatissimum etiam dixerim? Dolorem uero sapiens extimescit. Is enim huic maxime sententiæ repugnat. Nam contra mortem nostram atq; nñorum: contraq; egritudinem: & reliquas animi perturbationes: satis esse: uidemur superiorum dierũ disputationibus armati & parati. Dolor esse uideť acerrimus uirtuti aduersarius. Is ardentis faces intentat. Is fortitudinem: magnitudinem aĩ patientiam se debilitaturũ minatur. Huic igitur succumbet uirtus? huic beata sapientis & cõstantis uiri uita cedet? Quam turpe o dii boni. Pueri sparciatæ nõ ingemiscunt uerbeꝝ dolore laniati. Adolescentium greges lacedæmone uidim⁹ ipsi incredibili contentione certantes pugnis: calcibus. unguibus morsu deniq; ut examinarenť priusq̃ se uictos faterentur. Quæ barbaria India uastior aut agrestior? in ea tñ gente primũ hi q sapiẽtes hẽnt: nudi ætatẽ agũt & caucasi niues: hiemaleq; uĩ pferũt sine dolor̃. Cũq; ad flãmam se applicuerunt: sine gemitu adurũtur.

Balbutire philosophos

pħi balbutire dicunť q̃n paꝝ diserte: parũq; expedite explicant sñias: mussitantes magis in angulis: q̃ loquentes in ppatulo: tales ait esse academico: q palã non audẽt dicere. Cũ id tñ sentiant: beatũ fore sapientẽ ẽt in tormẽtis collocatũ: & beatã uitã descensuram in taurũ phalaridis. Iaceãt humi cõparatione. s. aĩ bonoꝝ: q i libra critolai imposita tñ ppõderant. ut terrã & maria dprimãt. Sapiẽs extimescit. l. ii. tusculana: satis multa ad dolorẽ tollerãdũ dicta sunt: q a sapiente haud dubie supať. opprimiťq; paciẽntia atq; uirtute. Succũbet uirtus. interrogatiue legendũ quasi dicat nullo pacto succumbiturã dolori uirtutẽ: nec sapiẽtẽ illi ex ulla pte cessuꝝ. Pueri sparciatæ: repete quæ scripsimus in. ii. cõmẽtario de tolerãtia puerorꝝ: quos βωμονικοσ appellãt. i. ad arã dpugnãtes: q sic uerberibus accipiunť ut nõnũq̃ ad necẽ usq; cõtendant: si ergo pueri dolorem uicere pñt tãto magis uiri posse debẽt potissimũq; sapiẽtes. Dimicatio sparciataꝝ pueroꝝ græco uocabulo διαμαστιγωσισ. i. diflagellano: q̃ fit apud illos singulis ãnis. qua q diutius uerbera tollerarit: & q uictor euaserit illustris clarusq; habeť sæpe totũ diẽ uirgis cesi in ara orthiæ diãæ: pseuerãt hilares ac gestientes: ueluti a sensu doloris alienati. India uastior: tanta indiæ uastitas est: ut eã tradant tertiã ptem esse terraꝝ oium. Alexã. magni comites in eo tractu idiæ q̃ subegerãt: scripserunt. xy. milia oppidoꝝ fuisse. Inde ppe gentiũ soli nunq̃ emigraue re finibus suis illic binæ messes in anno fũt. Binæ æstates. lenes auræ temples cœli ubertas soli aquaꝝ habũdantia: q oĩa faciunt ut maiora in india q̃ i cæteris regiõibus nascãtur aĩalia. Nudi ætatẽ agũt. Gymnosophistas significat: qui pħi indoꝝ sunt: q ab exortu ad occasum pstare dicunť solẽ cõtuẽtes: immobilibus oculis feruentibus harenis toto die alternis pedibus insistẽtes. Gymnetas & gymnosophistas uocãt quia nudi degunt ac phanť: de quibus Pli. Strabo Soli. Philostratus. Cæteri oẽs: nihil. n. notius celebratius q; gymnosophistis indoꝝ: qui sapientiã p collunt: tã magistri senes: q̃ discipuli iuniores: quoꝝ hic mos est: ut mensa p osita priusq̃ edulia apponanť: magistri adolescentes interrogent: qđ quisq; bonũ laudabileq; eo die factitauerit. Alii alia se fecisse cõmemorant: q nihil habet ad offerre cur prandeat: impransus ad opus foras extrudiť. Sine gemitu adurunť: dictũ est in. ii. cõmentario: queadmodũ gymnosophistæ semet uiuos efferunt. In flammamq; ultro coniiciun: sicut calanus fecit alexãdri familiaris: qn tus curtius apud hos ingt occupari diẽ fati pulchrũ. Et uiuos se cremari iubent: qbus aũt segnis ætas aut incõmoda ualitudo est: expectatã mortẽ p dedecore habẽt: nec ullus corporibus q̃ senectus soluit honos soluiť ingnari: putant igẽ: nisi qui spirantes recipit: uideť aũt. M. Tul. hoc in loco non tã de hac rogali flãma loqui: quam de ea: qua utimur causa calefaciendi: ut sit sensus: gymnosophistas frigora niuium & æstus flãmæ perferre citra dolorem & gemitum: ut flammis adurantur sine gemitu; ut in niuibus sint sine dolore

Bomonice sparciatæ

Diamastigosis

India tertia pars terraꝝ

Binæ æstates

Gymnosophistæ

Imprãsus extrudiť

Occupare fatum pulchrum

De uxoribus indo℞ Cum uiris cremantur

Mulieres in india. de his affatim scripsimus in cōmentariis propercianis. Enarrantes illud, fœlix eois lex funeris una maritis: sed cum pulchra ut inquit Plato: bis terq; dici possint: nihil oderit hic quoq; alibi tradita repetere sunt idis singulis uxores plurimæ: & cū maritus decesserit: suam apud grauissimos iudices q̄ q; de maritis agunt cām: & q̄ officiosior cæteris sn̄ia uicerit iudicantiū hoc palmæ refert p̄miū: ut arbitrio suo ascendat rogū coniugis & ueluti uictrix gaudio exultans se flāmis coniugis sup:icit: & cum eo tanq̄ fœlicissima crematˀ: cui semetipsam inferias dat: cæteræ cum nota uiuūt: & in gloriæ p̄manēt. Onesicritus auctor est. Ideo uxores cū uiris defunctis cremari; qđ cū aliqū adolescētulos adamarēt a uiris secedebant: uel eos ueneno interimebāt: ut ergo ueneficia tollerentˀ hāc legē cōditam esse tradit q̄ profecto & lex & cā neq; straboni: neq; aliis satis p̄babilis uīr. Infecimus. polluimus maculauimus. corrupimus

Infectus

infectus nomen est quarti ordinis: & accipitur a Plinio p̄ tinctura: cū ait in. viii. de lanarum infectu suis locis dicemus. Dixit Seneca diu īquit in istis uitiis iacuimus. Elui difficile est; non. n. inquinati sumus sed ifecti.

Mulieres uero in India cum est cuiusq; earum uir mortuus: in certamen iudiciumq; ueniūt: quā plurimum ille dilexerit (plures enim singulis solent eē nuptæ) quæ uictrix ea læta prosequētibus suis una cum uiro in rogum imponitur. Illa uicta mœsta discedit. Nunquam naturam mos uinceret. Est enī ea semper inuicta: sed nos umbris delitiis ocio: langore desidia animum infecimus: opinionibus: maloque more delinitum molliuimus. Aegyptiorum morem quis ignorat: quorum imbute mentes prauitatis erroribus quāuis carnificinam prius subierint: quā ibin: aut aspidem: aut felem: aut canem: aut crocodilum uiolent. Quorum etiā si imprudē-

Quāuis carnificinam. i. q̄cūq; ex carnificationem cruciatumq;: de carnificina dictum est in tertio cōmētario. Quā ibin: singulæ pene in ægypto ciuitates singulas bestias colunt: & portenta uenerantur: unde & urbes quoq; apud eos ex animaliū uocabulis nuncupantur: ut leōtopolis: cynopolis: lycopolis: a leone: catone: lupo: quos pro numinibus habent; nam quædam animalia sunt: quæ ægyptii uniuersi colunt quēadmodum ex terrestribus tria: bouem. canem. felem. ex uolatibus duo: accipitrem atq; ibin: ex aquatilibus totidem. lepidotum piscem: & oxyrinchum: alia uero sunt: quæ quisq; populus seorsum colit: ut lupum lycopolitani; ut hirtum mendesii: ut leonē leontopolitani. Scarabeos quoq; inter numina colunt: & alia ac cepas inter deos iureiurando habent auctores Herodotus. Strabo: Appion. Plinius Hieronymus Iuuēalis. cæteri. Causas aūt huiusce superstitionis plures afferunt: partim fabulosas: partim historicas. De quibus Diodorus in secundo Bibliotecæ. Ibis quā pleriq; ciconiam falso credunt auis est ægypti pecularis: cuius duo genera: altera magnitudine & figura cicōiæ similis altera tota nigra: nullū erat alexandriæ triuiū nō illis plenū p̄tim utilr p̄ti inutilr. Utiliter q̄dem: q̄a marcelli īmundicias colligit. Inutiliter uero quia imunda est: & oīa īdiscriminatim cum est. Docuit hæc auis usum clysteris rostro eluens aluum. Ibes suas ægyptii inuocant aduersus serpētiū aduētū: ob id dixit satyrographus saturā serpentibus ibin: p̄ re digna annotatu memorat plinius. Ibin olim in alpibus uisam cū sit ut dixi pecularis ægyptii: q̄cunq; in ægypto ibin occiderit: siue sponte. siue insciēter: morte mulctatˀ. Aspidē. aspidum plures sp̄es sunt inter quas est hypnale: a somno noīata: necat. n. ui somnifica. emiturq; ad mortē hinc illud Lucani: & fecimus aspida mercē. hac periit cleopatra. Plinius & græci uocāt aspidas quasdā græco uocabulo ptyadas: q̄m uenena in oculos hoium expuant πτυω. n. expuo significat: aspidum colla ueneno intumescunt: nullo ictus remedio p̄terq̄ si confestim partes contactæ amputentˀ: internecium bellū habet aspis cū ichneumone: q limo loricatus indimicationem p̄git. Caudaq; illudens aspida debellat: de quo intellexit Luca. cū ait. Aspidas ut pharias cauda solertior hostis ludit: & iratas in certa prouocat umbra. Aut felem. græce αιλουρος latine feles dr̄: est aūt id aīal. qđ uulgo catum noīant; male litterati muscipulā a muribus capiendis appellitant: cū muscipula a luculentis scriptoribus sicut a Var. & Seneca. accipiatˀ p̄ ipso decipulo: instrumentoq; ad mures capiendos accōmodato. Pli. ait in. xi. oculos filiū in tenebris fulgere. Idē in. x. auctor est feles excrementa sua obruere efossa terra. intelligentes odorē illū indicē sui esse. Idem tradit feles cōcumbere mare stante populi fœmina subiacente. apud Columelā & Varro. feles accipiuī p̄ eo aīali: qđ uulgus fouinū & marturellū appellat. In tāta αιλουρος. i. feles apđ ægyptios erat ueneratione ut q̄cunq; felem occidisset siue de industria siue p̄ imprudentiam concursu populi īterficeretur: olim miles romanus felem nec q̄deni sponte accidit: tunc repente cōcursus plebis ad eius domū factus est: nec ullo terrore ab hois pena absterreri poterunt: qđ se uidisse Diodo. affirmat: cū ī ægyptū nauigasset. Oui. canit dianam olim ob metum gigantum in felem esse transfiguratam: qđ & Higinus quoq; memorat.

Vrbes i egypto ab aialibus noiatæ
Aialia pro dıis
Digna cognitu
Scarabeus inter deos
Ibis
Clystere ab ibi
Aspidum genera
Hypnale a somno
Ptyades a sputo
Ichneumō
Locus Lucani
Feles
Eluros
Muscipula
Qui occidit felem necatur
Fele solor phebi

Aut canem. cynopolitana præfectura cumprimis canem ueneranˀ: unde & nomen. hinc illa mordacitas satyrica: oppida tota canem uenerantur nemo dianam. M. Tullius. In primo de legibus iccirco qui canem: & felem ut deos colunt: non eadem supstitione qua cæteræ gentes cōflictanˀ. Refert Strabo q̄ anubis deus q capite canino figuraˀ colitˀ in ciuitate canum idest cynopoli: ubi sacer quidam cibus est canibus cōstitutus.

Cynopolitani
Canis deus

Aut crocodilum. in ægypto urbs est arsione q̄ prius crocodelo℞ ciuitas uocabatur. In hac præfectura mirę ímmodum colitur crocodelus: & est sacer: nutritur a sacerdotibus: pane carne & uio Strabo uidisse sese refert multum præberi: & bellaria crocodelo sacro: herculis uero ciuitas colit ichneumones: q crocodolis & aspidibus p̄niciē p̄ferunt: de crocodilo. Pli. Soli. Herodotus copiosissime: crocodilō ex eo dictū autumant

Cio odelō aderat
Crocodilus unde

κροκον

crocodili terrenū. q croců fugit ac eius odoré reformidat: ex genere amphibio est: uiuit.n. in terra & ĩ aqua adolescit ad duo & uiginti cubita & stercus crocodili medicamétũ est faciei: crocodileã uocãt tollit létigines ex facie oésq; maculas: & cuté erugat. auctores Pli. in. xxviii. & Galien. in. x. simpliciũ ob hoc dixit Oui. Nigrior apud pharii cõfuge piscis opé. i. ad intestina crocodili piscis ægyptii: quo facies fucata fit uenustior. Ora. quoq; dixit stercore fucatus crocodili: a crocodilo deriuat crocodilites: qd sophisma est: captio: tédicula: dialecticoꝝ ppe inextricabilis: cui cõsimiles ceratinæ quoq; sunt. Nã ut est in ægyptiaca fabula: mulier quepiã cũ

Crocodilea stercore fucatus crocodeli

Crocodilites qd

tes qppiã fecerint pœnã nullã recusent. De hominibus loquor: quid bestiæ? Nõne frigus: nõ famé nõ montiuagos atq; siluestres cursus lustrationesq; patiunť? Nõne pro suo partu ita propugnãt ut uulnera excipiãt? nullos ipet⁹: nullos ictus reformidét? Omitto quæ perferãt: quæq; patianť ambitiosi honoris causa. Laudis studiosi: gloriæ causa amore incẽsi cupiditatis. Plena uita exẽplorũ est sed adhibeat orõ modũ & redeat illuc unde defluxit. Dabit: dabit inquã se intormenta uita beata: nec iusticiã: tẽperãtiam: in primisq; fortitudinem magnitudiné aĩ pacientiã prosecuta cum tortoris os uiderit: cõsistet: uirtutibusq; oĩbus sine ullo aĩ terrore ad cruciatũ pfectis resistet extra fores: ut ante dixi limenq; carceris: qd. n. ea fœdius: qd deformius sola relicta cõitatu pulcherrio segregata: tã fieris nullo pacto põt. nec. n. uirtutes: sine btã uita cohærere pñt. nec illa sine uirtutib⁹. Itaq; eã tergiuersari nõ sinét. secũq; rapiét ad quécũq; ipẽ doloré cruciatũ q̃ ducéť. sapiẽtis est. n. ppriũ nihil q; pœnitere possit facere. nihil iuitũ splendide cõstãter grauiter honeste oĩa: nihil ita expectare q̃si certo futuꝝ. nihil cũ acciderit admirari. ut inopinatũ ac nouũ accedisse uideať oĩa ad suũ arbitrium referre: suis stare iudiciis. quo qd sit beati⁹ mihi certe in mẽté uenire nõ põt: stoicoꝝ qdẽ facilis cõclusi est: q cũ finẽ bonoꝝ cẽ sensérint cõgruere

filio iuxta nili ripã ambulabat: ei crocodilus filiũ abstulit: redditurũ dicés: si uerũ mulier dicerer: sunt. n. ferme fœmĩæ oẽs uanidice: & mẽdacilo q̃ tũc illa nõ reddes iqt: atq; ob id equũ aiebat reddi cũ uera dixisset: auctores Luc. Et doxopater: hinc illud Quin. ex uolumine primo institutionũ oratoriaꝝ: nõ qa ceratinæ aut crocolitæ possint facere sapiẽté: sed qa illũ ne imminimis qdẽ oporteat falli. Imprudẽtes. si qs qdpiã eoꝝ aĩaliũ: q̃ uenerant ægyptii spõte occiderit morte dãnať si qs uero iprudẽs occiderit ei parciť: fele & ibidẽ exceptis: quos siue prudẽs siue iprudẽs occiderit: statim iterficiť accurẽte turba: & absq; iudicio homiem uariis suppliciis cõtrucidãte. Lustrationes circuitiones: errationesq;. nã lustrare est circuire. Vir. lustrat auẽtini monté & lustra dñr feraꝝ habitacula alias lustra pro lupanaribus accipiunť ap Cice. Plau. Ora. cæteros. Pro suo partu. multæ sunt bestiæ: qbus cura non est sobolis: sicut maribus tigribus: cũ fœmia mira charitate fœtũ psequať: scribit Pli. leenã fœtã dimicare p catulus oculoꝝ aciẽ in terrã defingẽtẽ ne uenabula expauescat. Asinis quoq; partus charitas summa est: adeo ut p ignes ad fœtus tendãt: simiaꝝ generi tãta est erga fœtũ affectio: ut magna ex parte cõplectẽdo necent. Ambitiosi: in secũda tusculana: qd inqt de nostris ambitiõibus: qd de cupiditate honoꝝ loquar? q̃ flãma est p quã nõ cõcurrint hii q hæc oĩa olim punctis colligebãt. Laudis studiosi: in libello de fœlicitate docuius queadmodũ laudis amore cõplures iflãmati maxĩa picula laboresq; spõte subierũt: gloriæ cũcta postponẽtes: ĩ ferrũ: in uulnera: in morté ruebant: ut gloriosi uiuerẽt: gloriosiores morerentur hæc est fax honeste mentis: hic stimulus: hoc calcar: acerrimũ; meritoq; ait Vale. flaccus: tu sola aĩos mentẽq; puris gloria.

Fœminæ uanidicæ

Qui occiderit ibin & felem.

Lustra

Leena dimicat p catulis

Calcar gloria

Dabit se in tor. cõclusio antedictoꝝ. q̃ oñdit uirtutem dolori minime succubiturã: & uitam beatã ẽt in tormentis futurã cũ pueri sparciatæ cõstãtissimi sint in uerbeꝝ dolore: cũ indi frigora & ardores æquanimiter ferãt cũ mulieres in india in rogũ martialẽ gaudibũdæ psiliãt: cũ ægyptii nullã pœnã recusẽt uiolata supstitione: cũ bestiæ p partu tutãdo nihil reformidẽt: cũ hoĩes honoris & gloriæ cã pferãt labores pœne ĩpatibiles. Ad cruciatũ pfectis. supra dictũ est. qd uirtutũ chorus in eculeũ cõiciť: quo uita beata ñ aspirat tanq̃ btĩtudo in tormentis & cruciatibus esse nõ possit: sed cũ a uirtutibus uita btã seiũgi nõ debeat: nec possit: quo ille igredienť & hæc subsequeť. ibit cũ illis pariter itra carceré ad cruciatũ atq; tortorem: turpe. n. ac fœdũ foret uitã beatã relinq: segregatã a choro cõmitatuq; uirtutũ pulcherrimaꝝ: sine qbus esse nullo pacto põt sicut uirtutes sine uita btã cohærere nõ pñt: pugnãt. n. hæc inter se: uirtuté adesse. & beatã uitã abesse. Nihil qd pœnitere possit. stoici dicũt sapienté nihil opinari: nullus rei penitere: nulla i re falli: sñiam mutare nũq̃. Cõtra platonici. aristotelicíq; ipm sapienté autumãt opinari: falli. penitere. de sñia aliqñ decedere. Vt inopinatũ: dictũ est in tertia tusculana. oĩa iopinata esse grauiora. & acerbius iprouisa ferire. sicut pmeditatio maloꝝ. facit sensum doloris leniorẽ. Ora. iprouisa simul species exterret utrũq; nõ est sapientis dicere nõ putarã. oĩa sunt sapienti putãda pmeditãda. puidenda. Suis iudiciis. sapiens sui iudex est nec aliũ de pendulus. atq magni pars mortaliũ tota pendet ex alienis iudiciis. uiuimus ad opinioné: facimus qd pecudes: seqť gregẽ antecedẽtiũ. saluberrimũ est psianũ illud pceptũ. tecũ habita. & noris q sit tibi curta supellex: & illud. nec te quæsiueris extra. Ora. quoq; in hanc sñiam. sed uereor ne cui de te plus q̃ tibi credas: ne ue putes aliũ sapiẽte bonoq; beatũ. Cõgruere na. li. iii. de finibus ait Cato relinquiť ut bonũ summũ sit

beatitudo nõ sine uirtute.

Pœnitere sapiẽtem

Facinus q pecudes

Viuere cõuenienter naturæ

Nulli addictus sectæ

Retractaĩ

Quid sit summũ bonum

Decreta Dogmata de finibus bonorum multa ducētæ & amplius sectæ Simplices sniæ mixtæ

Epicurus Hierony. carneadeq; Voluptas cũ honestate

uiuere sciẽtiã adhibẽtẽ earũ rerũ:quæ natura eueniãt se ligẽteq; ſm naturã:& si quæ ẽt cõtra naturã sũt reiciẽtẽ.i.cõuenienter cõgruenterq; uiuere naturæ. Sene.in lib.ad galionẽ de uita beata:solemus inqt docere summũ bonũ esse ſm naturã uiuere;natura ad utrũq; genuit:& cõtemplationi rerũ & actioni. In qnto de finibus ex quo intelligi debet hoĩ id esse in bonus ultimũ scḋm naturã uiuere:qḋ ita interpretamur uiuere ex oibus natura undiq; pfecta & nihil regrente. Etiã ptãte:tanq̃ in sapiẽtis ptãte sit uiuere ſm naturã:qḋ cũ sit summum bonũ.In ptãte sapient s:uita quoq; beata sit. Nisi qd tu melius:sic Orati.siqd nouistis rectius istis cãdidus ĩparti si nõ is utere mecũ & alibi:si melius qd habes accerse;ul ĩperiũ fer. Nulla uĩcula .i.nulli secte es addictus;iuxta illud Oratianũ nullius addictus jurare i uerba magri;quome cũq; rapit tẽpestas deferor hospes.nam multi sunt phorum certis qbusdã destinatisq; sententiis q̃si addicti & cõsecrati.Eaq; necessitate constricti.ut nefas esse ipiumq; iudicẽt;uel latum unguẽ digitũq; trãsuersum a secta recedere. Cice.uero seqtur pbabilia: libãs decerpensq; ex oibus sectis:qḋ uerisimilius pfectiusq; eẽ opinet. Sine retractatione:sine recusatiõe:retractare.n.ut inqt Donat. est reiicere & recusare; enarrãs illud Virgilianũ ex.x.aneı.semiaıtq; micãt digiti:ferrũq; retractãt. Nobis solis.q nulli sectæ addictus:& q̃si cõsecraneus est: huic licitũ est libere expaciari:& in partes ois discurrere:ut oibus inspectis id maxime pbet; qḋ aut ueꝝ aut uero proprius esse uideat. Snia de finibus cõstituto hoc i phia uidelicet quod sit summũ bonũ cõstituta sunt oia:super quo dissentiẽtes sunt discordesq; phi cũ alius aliter summũ bonũ decernat:cõstituatq;:itaq; i præsentia.M.T.breuiter colligit unãquãq; phorũ sniam:ut ex hoc si fieri põt ostẽdat uitã beatã rẽ in sapiẽte. Cognitis.n.reꝝ finibus cũ intelligit qd sit & bonoꝝ extremũ & maloꝝ. Inuenta uitæ uia est cõfirmatioq; oium officiorum.

Carneadẽ disputare lib.v.de finibus carneadea inqt nobis diuisio habẽda est : quã noster antiochus libẽter uti solet;fuit hic in disputãdo oium acutissimus accertissimusque:ut supra diximus:adeo ut p iustitia & cõtra iustitiã copiose & eloquẽter Romæ disputauerit:nutãtibus Romanis nec qd ueri esset dispicientibus. Recte posuerũt stoici i uirtute sola atq; honesto summũ bonũ ponũt:sicut in turpitudine summũ malũ. Quasi decretũ. latini decreta placita:scita appellãt:q̃ græci dogmata: de qbus ante satis multa. Hæ de fi.sen. de finibus bonoꝝ & maloꝝ:multa & multipliciter inter se phi disputarũt:quã q̃stionẽ maxima intẽtione uersantes. Conati sunt inuenire:qd efficiat hoiem beatũ.illud.n. finis bõi nři : pp q̃ expetẽda sunt cætera.ipm ãt pp seipm. Et illud finis mali:pp qḋ uitãda sunt cætera:ipm ãt pp seipm. Alii in aĩo alii in corpore alii in utroq; fines bonoꝝ & maloꝝ posuerũt. Et qua tripartita ueluti generaliũ distributio sectaꝝ.M.Var.in li.de phia:tã multã dogmatã dogmatũ uarietatẽ diligẽter & subtiliter scrutatus aduertit:ut adducẽtas.lxxx.& duas sectas:nõ q̃ iã essent:sed q̃ esse possent:adhibẽs quasdã dñas facile pueniret:q̃ summatim curioseq; explicat Aug.li.de ci.dei unde.xx. Ex sentẽtiis q̃ summũ bonũ metiũt.qdã simplices: qdã mixtæ sunt simplices dicius.q̃ una tm̃ re terminãt finẽ bonoꝝ mixtas uero.q̃ ex mixtura plurium costãt Epicurus & Aristippus.uoluptatis fine summũ bonũ metiũt. Indolẽtiæ.Hiero.Carneades prima naturæ pbat stoici q̃ honestũ sit id solũ p se expetendũ & solũ bonũ dicũt li.v.de finibus colligit M.Tul.sex esse simplices snias de summa bonoꝝ malorũq;.quaꝝ q̃tuor assertores habeãt duæ sint sine patrono iũctas aũt & duplices expositiões summi boni tres oio nec plures esse posse, si penitus reꝝ naturã uideas:nã aut uoluptas i q̃ ad iũgi põt ab honestate:ut caliphoni dinomachoq; placuit:aut doloris uacuitas ut Diodo. aut pria naturæ:ut antiq̃s quos eosdẽ academicos & pipateticos noiamus hæc eadẽ hoc in loco summatim breuiterq; explicantur

naturæ cũq; ea cõuenientẽr uiuere:cũ id sit in sapiente situ nõ officio solũ ueꝝ ẽt potestate : sequatẽ necesse est:ut cuius ptãte summũ bonũ in eiusdẽ uita beata sit.ita fit sẽp uita btã sapiẽtis. Habes q̃ fortissime de beata uita dici putẽ. Et quõ nũc ẽst: nisi qd tu melius attulerit: ẽt uerisime. A. Melius qdẽ afferre nil possum:sed a te ĩpetrare libẽter uelim nisi molestũ sit:qm̃ te nulla uincula ĩpediunt ullius certæ disciplinæ libasq; ex oibus qdcũq; te maxie spẽ ueritatis mouet qd pauloãte peripateticos ueteresq; academiã hortari uidebare ut sine retractatiõe libere dicere auderẽt sapientes eẽ sp & beatissimos. Id uelĩ audire queadmodũ his putes cõsentaneũ esse id dicere. Multa.n. a te cõtra istã sniam dicte sunt & stoicoꝝ rõne cõclusa. M. Vtamur igit libertate : q̃ nobis solis in phia licet uti. quoꝝ orõ nihil ipsa iudicat sed habet i oẽs ptes: ut ab aliis possit ipa p sese nulli⁹ auctoritate adiũcta iudicari:& qm̃ uideris hoc uelle ut q̃cũq; dissentiũ philosophoꝝ snia de finib⁹ sit.tñ uirtus satis habeat ad uitã beatã psidii.qd qdẽ carneadẽ disputare solitũ accepimus:sed is ut contra stoicos: quos studiosissime sp refellebat.& cõtra quoꝝ disciplinã igeniũ eius exarserat.nos illius qdẽ cũ pace agem⁹:si.n.stoici fines bonoꝝ recte posuerũt cõfecta res est:sp beatũ eẽ sapiẽtẽ:sed q̃ram⁹ unãquãq; reliquoꝝ sniam si fieri põt:ut hoc pclaꝝ quasi decretũ btẽ uitæ possit oium sentẽtiis: & disciplinis cõuenire:sunt ãt hæ de finib⁹ ut opinor retẽtæ defensæq; sniæ:primũ simplices q̃ttuor. Nihil bonũ nisi honestũ:ut stoici. Nihil bonũ nisi uolu

plicant uexat:ut inqt Boe. Fœlix q potuit boni fonté uisere lucidú. Nisi uacu. doloris uacuitas: & idolentia summú bonú est Hieronymo li. ii. de finibus sic refert: si n. idé dicat qd Hierony. q censet súmú bonú esse si neulla molestia uiuere. Cur maluit dicere uoluptaté q uacuitaté doloris: ut ille facit: q qcqd dicat itelligit. Ité nec uero audiédus Hiero. cui súmú bonú é. iterdú: qdé q, uos iterdú ul potius nimiu sæpe dicitis ñ dolef. Nature pri. bo. M. V. primigenia uocat. q. M. T. pria naturæ: q græci: πρῶτα κατὰ φύσιν appellát: In his nume rát incolumitat é cóseruationéq oium partiú: ualitudiné: sensus integros: doloris uacuitaté: uires: pulchri tudiné: cæteraq generis eiusdé. Carneadi frui

Indolétia hierony. Primigenia prima naturæ πρῶτα φύσεως

ptaté: ut Epicurus nihil bonú nisi uacuitaté doloris: ut Hierony. nihil bonú nisi naturæ primis bonis: aut oibus aut maximis frui: ut Carneades cótra stoicos disserebat. Hæc igit simplicia. Illa mixtaria genera bonorum: maxia ai secúda corpis: externa tertia: ut pipatetici: nec multo ueteres academici secus: uoluptaté cú honestate Clitomachus & Calipho copulauit. Indolétiá át hóestati pipateticus Diodo. adiúxit. Hæ súť sniæ q stabilitatis aliqd habeát. Ná Aristóis Pyrrhonis Herilli: nó nullorúq aliorum euanuerút. Hi qd possint obtinere uideam: omissis stoicis: quorum satis uideor defendisse sniam & pipateticorum: qdé explicata cá est: pter Theophrastú: & si q illú secuti imbecilli hor rét dolore: & reformidát. Reliqs qdé licet facere. id qd fere faciút ut grauitaté dignitatéq uirtutis exaggerét quá cú ad cœlú extulerint qd facere eloqntes hoies copiose solét. reliq ex collatióe facile est cóterere. atq cótenere. Nec. n. licet iis q laudé dolore petédá eé dicút. negare eos eé beatos. q illá adepti sunt. quáquá. n. sint in qbusdá malis. tamé hoc nomé beati lóge & late patet. ná ut qstuosa mercatura fructuosa aratio dicit. nó si altera sp oí dáno. altera ois tépestatis calamitate semp uaritaté incóprehensibilé uideri iidé. ἀπορητικοί. i. ambigentes dñr: qm nihil affirmát. & de oibus ambigunt

principiis his naturalibus esse extremú bonorú uidebat. Aug. iter pria naturæ sunt iqt hæc uel in corpe: ut mébrorum integritas: & salus atq incolumitas eius uel in aío. ut sunt ea q uel parua uel magna in hoium reperiunt igeniis. Quatuor át sunt q hoies sine magro: sine ullo doctrinæ adminiculo. sine uirtute naturaliter appetút. Voluptaté q delectabiliter mouet corpus: sensus: qeté qua sit: ut nullá molestiá corpus q patiatur. aut utrunque simul: aut prima naturæ. hæc quatuor. i. uoluptas: qs: utrunq: pria naturæ. Ita sunt in nobis: ut uel uirtus: quá postea doctrina inserit. pp hæc appetéda sit: Aut ista pp uirtuté: aut utraq pp seipsa: ac p hoc fieri hinc pñt. xii. sectæ: ex qbus inumerabiles fiút. Illa mix. Arist. Plato oisq platonica aristotelicaq familia: ex triplici genere bonorum súmú bonú cóstituunt. Ex bonis ai. q principalia sunt: ex bonis corpis atq fortunæ: q snia mihi maxie pbabilis ut ac uera. Eáq sensus cóis & cósensus gentiú pbat. Ná ari. pyrrhonis li. y. de finibus in hác sniam sic scribit: iá explosæ eiectæq sniæ pyrrhonis aristonis herilli: q in húc orbem qué circúscripsimus icidere ñ pñt adhibendæ oio nó fuerút. Arist. dicere solebat nihil differre aliud ab alio. nec esse res ullas pręter uirtutes & uitia: inter qs qcq oio interesset. Pyrrho quoq: uirtute cóstituta nihil oino qd appetendú sit reliqt: herilus sensit nihil eé bonú pter sciam: a pyrrhone phi pyrrhonii dicti. quos græco cognométo σκεπτικούς. i. cósiderratores appellát. nihil. n. decernút: nihil costituút sed i qrédo sp cósiderádoq: sút: aiút q: ue

Quatuor sine magistro uoluptas qes Vtrúq prima naturæ sum mú bonú ex triplicibus bonis

Aristonis snia Pyrrhóis snia sceptici aporretici aristotelles

Præter theo. fuit hic ut ante dictú est nobilissimus pipateticorum: q in li. de beata uita: scripsit beatú esse nó posse: q cruciet: qq: in dolore sit: dolores. n. corpis in malis numerat & fortunæ naufragia. Reliqua ex. col. Ari. li. yii. politicorum: cú tria inqt sint genera bonorum ai: corp is externa: ista adesse fœlici hoi oportet: uerum cú aius pciosior sit corpe & pecuniis: externa ai gra expetunt: nó aút aius gra illorum & mox paulo. Vita optima i qt cú uirtute é: & publicæ & priuati tñ externis facultatibus adiuta: ut pclara & laudabilia cóficere possit. idé Arist. diuitias & reliqua fortunæ ac corpis bona cóparatione uirtutis negat esse magna bona: & præ rectis honestisq cótemnenda ac despicienda esse censet: quod. M. Tullius in. iiii. de finibus refert. Nam ut qstuosa mer. M. Cato librú de re rustica hinc aspicat: est iterdú præstare mercaturis rem quærere ni tam periculosú sit & mox paulo: mercatorem strenuú studiosumq rei qrendæ existimo: uerum ut supra dixi piculosum & calamitosum li. primo de officiis: mercatura inqt si tenuis est sordida putáda est: sin magna & copiosa multa undiq apportás multisq sine uanitate ipartiens: nó est admodú uituperáda: mercaturis primi pœni inuenerút auctore Pli. quod & Herodotus testat in principio historiæ. Liui. li. ii. ab origine urbis docet collegiú mercatorum Romæ institutú fuisse: græcæ emporos dr mercator. Emporiú mercatus & forum rerum uenalium. Emporetica charta: quá merces inuoluunt a mercatoribus. Fructuosa aratio: Columella. Pli. Varro. M. Tullius nihil agricultura fructuosius nihil melius. nihil honestius esse confirmát. M. Cato quæstuosissimá in re rustica putat uitem: questúq ex aggricolatóe piú esse: stabilissimúq minimeq inuidiosum. Arist. quoq: in primo Oeconomico: sm naturá inqt possessio potissima est agricultura extat oro nostra in lib. oronum continens laudem rei rusticæ: sensus. M. Tullii est: sicuitam beatá recte dici posse in qua sint multa bona & si nó oia sicut mercatura qstuosa lucrosaq dr & aratio fructuosa: nó qd semp uacent a calamitatibus: sedq maiori ex parte. Cúq ea. f. uirtute. In taurum: in tormenta cruciatusq tauri phalaridis. Reliq: phi. Carneadem defendere: in libris de finibus disputat cótra uoluptatem epicuri. cótra idolentiá Hierony. cótra carneadē

Cato Mercator calamitosus mercaturas inuenerút pœni empo ros emporetica charta agricola tio qstuosa

illā sniam quæ est de his:quæ pria fm naturā noiant:quæ oēs sniæ:ab uno qua uertice deducunt:& ab uno quasi fonticulo scaturiunt. Caliphonis:q uoluptatem cū honeste copulauit. Diodori:q indolentiā honestati adiūxit. Quē mollē:epicuꝝ intelligit:q q̄uis uoluptarius sit:& uoluptatē summū bonū:dolore sūmū malū metiat:tn̄ fortis fuit in ppessu doloris:& nouissimo mortis cruciatu:igit cū dolorem mortēq͂ cōtemnat plus eneruatus & uoluptarius,tanto magis hæc grauioribus plus cōtemnenda sunt:minimeq͂ metuēda. Diem beatū. Epicurus in epistola ad hermacū:cū ageremus inqt uitæ beatū & eundem supremū diem scribebāus hæc tātia ūt morbi adherāt uesicæ & uisceꝝ:ut nihil ad eaꝝ magnitudinē possit accidere:cōpensabat.tn̄ cū his oībus animi lætitia:quā capiebā memoria rōnum inuentorū q͂ nostroꝝ. Eos ipsos dolores s.quos ex stranguria:& torminibus ut supra dictū est ppcie/bat.

Epistola epicurii

Effutire

Euax

Effutire:inepte & incōsulte loq. Ora. Effutire leues īdigna tragœdia uersus. M. Varro euax inqt uerbū nihil significat:sed effutitum naturaliter est. Nonius effutire exponit pro dicere cū mendacio:aduocatq͂ hæc. M. Tullii ex tusculanis testimoniū. Quod aūt sensu careat. Epicu. ait. ο θανατοσ ουδὲν προσ ημασ τογαρ διαλυθὲν αναισθητει, τοδὲ αναισθητουν ουδὲν προσ ημασ.i. mors nihil ad nos:nā dissolutum nō sentit:qđ aūt nō sentit nihil ad nos:idē alibi inqt qđ accerbissimū maloꝝ est & oīno timendū mors nihil ad nos:qm̄ cum nos sumus mors nō ē:cū uero mors iā adest:nos n̄ sumus. Itaq͂ neq͂ ad uiuentes neq͂ ad mortuos est:nam his q sunt illa non adest:qbus adest iā illi non sunt. Breuitate cōsolat uerbū epicurii notissimū est:dolor si sūmus breuis.si longus leuis.

Mors nihil ad nos

Snia epic.

Grādiloq

Grādiloq:quales peripatetici & stoici:q grādia loquunt & grauia. In oratore grādiloquos appellat oratores q ampla sniarum grauitate & maiestate uerboꝝ fuerūt uehementes:uarii: copiosi graues ad permouendos & cōuertēdos aīos instructi & parati. Hæc duo. dolorem:& mortem. Hic ipse. Epicurus. De tenui uictu Epicurus ī epistolis aqua tm̄ & cibario pane se cōtentum esse testat & ad amicū scribens:mitte inqt mihi casei paululū:ut cū epulari lautius uoluero possim. Diocles auctor est. Epicureos uilissimis & simplissimis cibis uitā ægisse & ut testis est Seneca certos habebat dies Epicurus:qbus maligne famem extingueret:uisurus an aliqd deesset ex plena & cōsumata uoluptate:& q̄tum deesset. Pecuniæ cupiditatem:pecunias cupiūt mortales:& ardenter expetunt: qm̄ effectrices sunt uoluptatū:& per illas cupiditates explemus:& desideriis facimus satis. Sublatis autē hisce uoluptatibus:& rebus quæ pecuniarū interuentu cōciliātur:non erit cur magnopere pecunia desideretur:pecuniæ eni non pp se expetuntur;sed pp fructum atq͂ utilitatem atq͂ uoluptatem. rerum expetēdarum tria sunt genera:est quiddam quod sua dignitate:& pp se tm̄ expetibile est. ut uirtus: est aliud quod non propter se;sed propter aliud expetitur. quod pecunia est:est porro quiddā ex horum partibus iunctum:quod & pp se:& pp aliud expetendum est:ut amicitia:apud Lacedæmonios pecunia fuit inutilis nec expetenda:utpote quā lygurgus sustulerit qui nummos aureos omnes argenteosq͂ irritos fecit:amouitq͂:solo ferreo nūmo utendū pcipiens: ex quo nullus desiderabat pecuniā:nullus curabat diuitias:cū nulli usui esse possent:meritoq͂ dictū est:quod apud spartanos: ο πλουτοσ τυφλοσ.i. diuitiæ cecæ sunt. Aristopha. facit. πλουτον:cē cecū:doceq͂ oia heri cā pecuniaꝝ. μιαρωτατοσ,inqt χαρισιν παντων αιτιοσ και των κακων και των αγαθων.i. tu solus o pluto cā es oium: & malorum

Mitte casei paululū

pecūia expetit pp fructū

Reꝝ ex petēdaꝝ tria genera

apud spartanos inutilis pecunia

Plutos cecus

cet. sed si multo maiori ex pte extat in utraq͂ fœlicitas. sic uita n̄ solū si ūdiq͂ referta bōis ē. sed si multo maiore & grauiore ex pte bōa ppēdūt:beata recte dici pt:seqt igit bonoꝝ rōne uel ad suppliciū beata uita uirtutē. Cūq͂ ea descēdet ī tauꝝ Arist. zenocrate, Speusippo. Polemōe auctorib⁹. Nec eā minimis blādimētis corrupta deseret:eadē calliphōtis erit Diodoriq͂ snia: quoꝝ uterq͂ hōestatē sic cōplectit:ut oīa q sine ea sint:longe & retro ponēda cēseat. Reliq hr̄e se uidēt angustius:enatāt tn̄. Epicurus. Hiero. & si q sūt:q dilertū illum Carneadē curēt defendere. Nemo ē.n.q coꝝ bonoꝝ aium putet eē iudicē:cūq͂ condocē faciat:ut ea q̄ bōa malaue uideāt possit cōtēnere:nā q̄ tibi Epicuri uidet:eadem erit Hiero. & carneadis cā: & hercle oium reliquoꝝ. Quis. n. parū est contra mortē:aut dolorē paratus. Ordiamur ab eo si placet quē mollē: quem uoluptariū dicimus. Quid is tibi mortē:ne uidet:an dolorē timere. Qui cū diē quo morit:beatū appellat. Maximisq͂ doloribus affect⁹ eos ipsos iuētoꝝ suoꝝ memoria & recordatōe cōfutat. Nec hoc sic agit:ut ex tpe quasi effutire uideat:de morte. n. ista sentit:ut dissoluto aīante sensū extinctū putet:qđ āt sensu careat: nihil ad nos id iudicet ptinere. Itē de dolore certa habet q̄ sequat:quoꝝ magnitudinē breuitate cōsolat:lōgiqtatē leuitatē:qd tādē isti grādiloq cōtra hæc duo q̄ maxīe angūt:melius se habēt q̄ epicurus:an ad cætera q̄ mala putāt. nō & epicurus & reliq philosophi satis pati uident:qs n̄ paupertatem extimescit. neq͂ tn̄ quisquā philosophoꝝ. hic uero ipse q̄ puo ē cōtētus:nēo de tenui uictu plura dixit. Et. n. q̄ res pecunię cupiditatē afferut:ut amori:ut ambitiōi:ut quotidianis sūptib⁹ copiæ suppetāt:cū pcul ab iis oibus reb⁹ absit. cur pecuniā magnopere desideret. uel potius curet oino:

& malorum & bonorum: & aliarum quidē rerum facietas est præterq̄ unius pecuniæ: cuius nemo unq̄ plenus affari fuit. An scythes anacharsis: In oī re afferenda duo sūt potissima: rōis & exēpla: cū hactenus: rōnibus usus sit: nunc ab exēplis id qd̄ ꝓposuit affirmare cōtendit: q̄ pars est totius operis speciosissima pulcherrimaq̄: fuit āt anacharsis apud socordissimos scythas sapiens: floruit tēporibus solonis: cuius imaginibus inscriptū est: lingua uētre: pudēdis abstinendū eē: uitem dicere solebat: uuas tris ferre: primā uoluptatis: secundā ebrietatis: tertiā mæroris. Plinius tradit anacharsim inuenisse rotā figuli: cuius circuitu uasa formant: sed si ut inquit Seneca apud homerum lōge antiquiorē inuentam figuli rota: non uideo quō anacharsis eē auctor huius rei potuit extat anacharsis epistola ad croesum lydorum regē breuissime scripta.

An scythes anacharsis potuit ꝓ nihilo pecūiā ducere nīates philosophi facere nō potuerūt? Illius epistola fert his uerbis. Anacharsis Hanonni salutē. Mihi amictui est scythicū tegmen: calciamētū solorū callū: cubile terra: pulmentū fames: lacte: caseo carne uescor. Quare ut ad qetū me licet uenias. Munera āt ista qbus es delectatus: uel ciuibus tuis: uel diis imortalibus dona. Oēs fere philosophi oīum disciplinarum: nisi quos a recta rōne natura uitiosa detorsisset: hoc eodē aīo eē potuerūt. Socrates in pōpa cū magnā uis auri argentiq̄ ferret: q̄ multa nō desidero, inqt Xenocrates cū legati alexandro quinq̄gita ei talēta attulissent: quæ erat pecunia temporibus illis Athenis ꝑsertim maxima adduxit legatos ad coenam in academiam. Iis apposuit tantum: qd̄ satis esset nullo apparatu: cum postridie rogarēt cū

Scythicū tegmen: magna scytharum pars ut auctor ē Seneca: terga uulpiū induit ac muriū q̄ tactu mollia & īpenetrabilia uētis sunt. Solorum callum. i. pro calciamēto mihi est callosa pedū cutis: & ita ·ndicat se pedibus nudis obducto callo incedere solitū græci: ανυποδήτους uocāt q pedibus sūt nudis aristophanes in fabula cui titulus est: νεφέλαι phōs discalciatos incessens sic inquit αλαζόνας τοὺς ωχριῶντας τοὺς ανυποδήτους λέγεις. i. gloriosos pallētes nudi pedes dicis. Solū aūt id oē dicimus: quod sustinet qd̄ alicui subiacet. Vñ nauis solū ē mare: ut Virgilius: subtrahiturq̄ solū: & aer auiū: ut Ouī. astra tenent cæleste solū: & sūma sola terræ: sola terræ appellarūt: quod nullus ignorat: ab eo qd̄ sola terri pñt tut interpræta. M. V. hic solū opinor dictū pro solea calciamēti: & corio: in quo significatu accipitur apud Martialē ita scribētem: pictorum sola basiate regū: & alibi: sordidus antiq̄s solitus ꝓducere pelles. Et mordere luto putre uetusq̄ solū. Cōstīr nunc sola intelligi uult. M. Tul. cutē pedū infimā: quā uulgo soleā uocant: q̄ callosa fit & dura in discalciatis. & his: q ambulant pedibus nudis: quales sunt sacerdotes cōplusculi: & nonnulli q tali habitu nomē sanctitudinis captant. Pulpamentū fames: optimū obsonium est fames: esurienti. n. & famelico sordidus panis & cibarius uidetur tener & siligineus: hinc illud senecæ ex epistolis moralibus: non habet panem meus pistor: sed habet uillicus: sed habet atriensis: sed habet colonus: malum panem inquis. Expecta bonus fiet: & illum tenerum tibi & siligineum fames & reddet. iō non est ante edendū q̄ illa imperet. In eandem sententiā est illud oratianum: cum sane panis latrantem stomachum bene leniet: deide paulo infra: ieiunus raro stomachus uulgaria tenuit. Pulpamentum autē a pulpa dictū est: accipiturq̄ pro cibo lautiore: notissimum est illud terētianum prouerbium: lepus tute es. Et pulpamentum quæris. Quidā codices habent pulmentum: quod in eundem sensum accipitur: nam pulmēta & pulmentaria ꝓ obsoniis cibariisq̄ usurpat latinitas a pulte dicta ut. M. Varro & Plinius prodiderunt: frugalissimi illi ueteres dānabant pulmentaria quæ egerent alio pulmentario. Lacte uescor: talis fuit uictus germanorū ut docet Cæsar in sexto commentario his uerbis: Agriculturæ non student. Maiorq̄ pars uictus eorum in lacte: caseo carne consistit. Quā multa non desidero. Attalus philosophus cū magna admiratione audientium dicere solebat: Diu mihi imposuere diuitiæ: stupebam. ubi aliquid ex illis alio atq̄ alio loco fulserat. in quodā apparatu: uidi totas opes urbis cælatas & auro & argento & his quæ præciū auri argētiq̄ uicerunt: exquisitos colores & uestes: ultra finem hostium aduectas: hinc puerorum perspicuos cultuq̄ atque forma greges hinc foeminarū: quid hoc est: nunquam aliud q̄ irrita cupiditas. hominum per se incitata. quid sibi uult ista pecuniæ pōpa: me hercle minus cupiditatis istinc afferro q̄ attuleram: contempsi diuitias: non quia superuacuæ: sed quia pusillæ sunt: itaq̄ quotiens tale aliqd perstruxerit oculos meos: quotiens occurrit domus splēdida: cohors culta seruorum: lectica seruis iposita calōibus: ipse mihi dico: qd miraris: quid stupes: pōpa est ostendūt istæ res nō possident: & dū placent trāseūt: ad ueras potius te cōuerte diuitias: disce paruo eē contentus: & illam uocem magnus atq̄ aīosus exclama: habeamus aquā: habeamus polentā: turpe ē uitam beatā in auro atq̄ argēto reponere: nihil desideres oportet si uis prouocare iouem nihil desiderātē: hæc & alia id gēus dixit attalus senecæ. & discipulis: natura dicit oībus idē sensit Socrates dicēs ex larga auri argētiq̄ copia ac ui non multa ex illis se desiderare & merito. Nam qui ad naturā uiuit nunq̄ est pauper: qui ad opinionē nūq̄ ē diues. natura enim parū. opinio īmensū desiderat. Xenocrates. Plutarchus in apophthegmatis tradit Alexandrum magnū. xenocrati philosopho talenta quinquaginta dono misisse. quæ non accepit dicens sibi ea pecunia haud quāq̄ opus esse. mox interrogauit Alexander an amicum ullum xenocrates haberet. in quē eā pecuniā erogare posset. quā sibi minime necessariā esse asserebat. ferunt missum quōdam xenocratem cum cæteris legatum. ad philippum alexandri patrem ac reliquos quidem donis corru

Scientia oium diuitiarum
anacharsis
Tres uuæ in uitæ
Rota figuli
Pelliceæ scytharū uestes
Anypodeti discalciati
Solum quid
Sola terræ
Solū ꝓ corio
Obsonium fames
Pulpamētum
Pulmētū
Snia Attali philosophi
Ostēdūtur istæ res non possidētur
Natura parum desiderat
Xenocratis abstinētia inexpugnabilis
Xenoc.

ptos. & conuiuia celebrasse. & cũ philip. sæpe ĩ colloquiũ uenisse: solũ uero xenocratẽ nihil hoȝ factitasse. philippũ postmodũ dixisse tradũt: solũ xenocratẽ ex oibus q̃ aduenerant legatis munera spreuisse. ta/

Atticum talentum

lẽtũ aũt multiplex est. atticũ talẽtũ qd̃ magnũ appellant hẽt libras octogita. & paulo amplius. parum uero sexagita pondo. attamẽ. M. V. qd̃ & Plinius memorat sexdecim sestercus taxari atticũ talentũ refert est & ægyptiũ talentũ & euboicũ de qbus plura ĩ tráglli cõmentariis. In academiá. fuit. n. xenocrates discipulus platonis. uixitq; plurimũ in academia ut auctor est Laertius. Numerari. illa. s. taléta. q̃ p̃ dono miserat alexáder.

·cui numerari iuberet. q̃d nos hesterna ĩquit cœnula nõ ĩtellexistis me pecunia nõ egere: Quos cũ tristiores uidisset. xxx. minas accepit: ne aspernari regis liberalitatẽ uideret: at uero Diogenes liberius. ut cynicus Alexãdro rogãti ut diceret si qd sibi op⁹ eẽt. Nũc quidẽ paululũ inqt a sole absit: Offecerat uidelicet apricanti. Et hic qdem disputare solebat: quãto regẽ p̃sarũ uita fortũaq; superet: sibi nihil deeẽ: illi nihil satis unquã fore: se eius uoluptates nõ desiderare: qbus nũquam satiari ille posset: suas cũ consequi nullo mõ posse: Vides credo ut Epicurus cupiditatũ genera diuisit nõ nimis fortasse subtiliter: utiliter tñ partim esse naturales & necessarias: p̃ti naturales & nõ necessarias: p̃ti neutrũ. necessarias satiari posse pœne nihilio. Diuitias. n. naturæ parabiles eẽ: secũdũ aũt gẽus cupiditatũ: nec ad potiẽdũ difficile eẽ censet: nec uero ad carẽdum. Tertias quod essent plane inanes: neq; necessitatẽ mo/

Hesterna. supioris diei. Pecunia nõ egere: q. n. frugalissimus ẽ & cõtinẽtissimus ut erat Xenocrates: paruo contentus degit: nec eget pecũia: quá illi uehementissime apperunt: quoȝ infinitæ sũt & inexplebiles cupiditates unde q̃ uult diues eẽ non diuitiis addẽdũ est: sed cupiditatibus detrahendũ: scribit Laertius Diogenes xenocratẽ ex magna pecũiæ sũma: quá miserat dono alexáder: tria tñ̃ milia atticoȝ accœpisse: reliquũ remisisse: cũ diceret illi opus eẽ pluribus q̃ plures enutriret: ab antipatro quoq; sibi missá pecuniá repudiasse fert.

Cupiditatem minuẽdæ

· Trigita minas: mina attica ut docet Prisciamus libra ẽ: græci uná uocant. Prisciáus Accipe p̃terea paruo quá noie graii mná uocitant: nr̃iq; miná dixere priores. Vt cynicus: nã ĩ cynicis p̃his nulla uerecũdia est: & uita liberior: adeo ut ĩ p̃ patulo & prãdeát & cœát: & licẽter maledicat. ex quo Diogenes iterrogatus q̃dná faciẽs canis uocaretur qd̃ eis inqt blandior q̃ dant: in eos uero q̃ nõ dant oblatro; malos át mordeo: tradũt scriprores fere oẽs alexádrũ nõ ual de ocio sum cũ diogene ociũ agẽte aliqñ cõgressũ est apud corithũ. illic. n. Diogenes diuersabat: cui nulla domus erat: sed ciuitas p̃ domo: & ĩ publico & in tẽplis habitans: q̃ sũt diis constituta: domũ putans uniuersá terrá: q̃ cõis hoium parẽs ẽ: tũc forte solus erat in carneo: id. n. nomẽ gymnasii ẽ: nec ullos discipulos habẽs: cũ ad eũ accessit alexander: q̃ cõplures p̃hos & primarios in ciuitate coritho uiros sibi obuios & cõgratulãtes habuisse: idẽ factuȝ diogenem cynici credidit: sed cũ ille alexádrũ nõ magni pẽderet: nec adularet accessit ad alexá. & cõsalutauit ad solẽ apricantẽ: ille tá illustris uiri aduẽtu paulũ cõmotus eũdẽ familiariter resalutat: mox rogat alexá. rei ne cuiul q̃ indigeat: cui diogenes Pau. inqt ab sole discedas: q̃ ex re: qd̃ is regiũ splẽdorẽ magnitudinẽq; nihili fecerit. adeo delectatũ admiratũq; ferunt alexádrũ: ut ad amicos irridentes & p̃ locũ mordẽtes dixerit: ego p̃fecto nisi alexáder essem diogenes eẽ uellẽ. Dion narrat qd̃ diogenes toruo aspectu ut leo alexádrũ accedentẽ aspexerit: iussitq; ut paulũ facesseret: apricabat. n. ad solẽ: uñ alexáder uiri q̃etem & audaciá demiratus est: qd̃ eius p̃sentia minime eẽt p̃motus: Diogenes paulũ ĩmoratus ĩterrogat alexandrũ. nunqcq̃ a se accœpturus ueniat quo q̃rente nũ pecuniá habeat: uel aliud q̃ppiá qd̃ imp̃tiat: multa respondit & p̃ciosa habeo: quoȝ uereor an p̃ticeps eẽ possis: ĩ hoc collogo appellauit alexandrũ suppositiciũ: qd̃ cũ ille egre ferret: nõne inqt mr̃ tua olympias dicit te nõ ex philippo ortũ eẽ: sed ex dracone: & deo nescio quo: qd̃ si ita ẽ suppositicius p̃fecto es: hic alexáder subridẽs q̃ tũ nunq̃ antea gauisus ẽ. Plutarchus ĩ libro de fortũa dictũ illud alexadri id diogenẽ: nisi alexáder essem diogenes esse uellẽ: ita interp̃tat: a philosopharer orõne: nisi opibus philosopharus eẽm: nisi aio p̃posuissem orbẽ terraȝ ad hũanitatẽ rediger. leges moralibus: pacẽq; dissiminare. diogenis paup̃tatẽ imitarer. Offecerat: nocuerat. obfuerat: ĩpedimẽto fuerat. Apricanti: in aprico cõmoráti solẽt capranti. M. V. licet uidere multos quotidie in hyeme apricari. hic aprici hoies dicti. q̃ in aprico sũt: & apricatione gaudẽt. Et apricũ locũ uocát soli ostẽtum expositumq;. De diogene ait satyrographus: sensit alexáder testa cũ uidit in illa magnũ habitatorẽ: quáto fœlicior hic q̃ nihil cuperet. q̃ q̃ totũ sibi posceret orbẽ. Partim eẽ naturales: uoluptatũ aliæ naturales & necessariæ sunt: aliæ naturales: & nõ necessariæ: aliæ uero neq; naturales neq; necessariæ sũt: sed circa inanẽ opinionẽ uersant. naturales & necessarias existimat epicurus eas; q̃ dolores sedát: ut ẽ in siti potus: naturales uero nõ necessarias: q̃ uoluptates solũ uariát. nõ át dolorẽ tollũt. ut p̃ciosi cibi. Neq; naturales autẽ neq; necessarias putat. ut sũt statuaȝ collocatiões. de cupiditatibus naturalibus est illud senecæ: dignũ annotatu. Cibus famẽ domet. potio. sit ĩ libido q̃ necesse ẽ effluat. diuisio epicuri de cupiditatibus ita distictis: q̃uis nõ nimis subtilis sit utilis ẽ tñ: & ad fugalitatẽ ad p̃tinẽs. Eẽ pa. natura ut ĩqt Boe. Paucis minimisq; rebus cõtenta ẽ: & ut auctor ẽ Seneca: ad manũ ẽ & parabile qd̃ sat ẽ. q̃ ad naturá uiuit nũq̃ ẽ paup. Scd̃m genus. naturales & nõ necessarias cupiditates ĩtelligit. ut sũt lautiores cibi. & uina generosa. Tertias que neq; naturales sunt neq; necessariæ

Marginal notes: Mina / Mna / Canis cynicus / Colloqũ alexandri & diogenis / Craneũ gymnasium / Nisi alex. essem diogenes esse uellem / Suppositi tius dictus alexá. a diogene / apricari / Aprica / Voluptates naturales / Necessariæ / Parabile qd̃ petit natura / Voluptates non necessariæ

necessariæ:ut statuaꝝ collocationes:ut aulea:ut famuliciũ cultius:ut nitior oĩs apparatus:talia.n.nõ in no-
bis sunt:sed circa nos:imo nec nos q̃dẽ attingũt:qbus tñ bñ carere possumus:q̃ si nunq̃ extitissent.lõq; cupi
ditates taliũ reꝝ:neq; naturales:neq; necessariæ existimant̃. In medio.naturaliũ.s.& necessariaꝝ cupidita
tũ. Nõ ge.ꝑcipit Sene.in epl̃is moralibus ut oĩa naturalibus desideriis metiamur:nec q̃rendũ esse q̃li men
sa qbus ministris afferat̃ cibus:cũ nihil ꝑter cibũ natura desideret:nã ut inq̃t scite & eleganter Ora. Non tibi
cũ fauces urit sitis aurea q̃ris pocula:nũ esuriẽs fastidis oĩa ꝑter pauonẽ rhombũq;:timẽt tibi cũ iguina nũ

do: sed ne naturã q̃dẽ attingerent funditus eiicien
das putauit. Hoc loco multa ab epicurus disputãt̃
hæ q̃ uoluptates sigillati extenuant̃: quaꝝ gñã nõ
cõtẽnũt:q̃rũt tñ copiã nã & obscœnas uoluptates:
de qbus mĩta ab illis habet̃ oĩo faciles cõis & ĩ me-
dio sitas eẽ dñt:easq; si natura reqrit: nõ gñe aut lo
co: aut ordine sed forma ætate figura metiẽdas pu-
tat:ab hisq; abstiere mĩme eẽ difficile; si aut ualitu-
do aut officiũ aut fama postulet:oĩno q; genus hoc
uoluptatũ optabile eẽ si nõ obsit:ꝓdesse nũq̃. To-
tũq; hoc de uoluptate sic ille ꝑcipit ut uoluptatẽ ip
sam ꝑ se:q̃a uoluptas sit sp optãdã expetendãq; pu-
tet:eadẽq; rõne doloꝝ:id ob ipm:q̃a dolor sit semp
esse fugiendũ. Itaq; hac usuꝝ cõpẽsatiõe sapiẽtẽ ut
uoluptatẽ fugiat: si ea maiorẽ dolorẽ effectura sit:
& dolorẽ suscipiat maiorẽ efficientẽ uoluptatẽ:oĩa
q; iucũda:q̃q̃ sensu corpis iudicent̃: ad aĩum refer-
ri tñ. Quo circa corpus gaudere tãdiu dũ pñtẽ sen-
tiret uoluptatẽ aĩum & pñtem ꝑcipere pariter cum
corpe & ꝓspicere uenientẽ nec ꝑteritã ꝑterfluere
sinere. Ita perpetuas & cõtextas uoluptates in sapi
ente fore semp:cũ expectationi speratarꝫ uoluptaꝝ
ꝑceptaꝝ memoria iungeret̃. Atq; iis silia ad uictũ
ẽt trãsferunt̃:extenuat̃ q̃ magnificẽtia & sumptus
epulaꝝ:qd ꝑuo cultu natura cõtẽta sit. Etenim qs
hoc nõ uidet desideriis ista cõdiri oĩa. Darius ĩ fuga
cũ aquã turbidã & cadaueribus ĩquinatã bibisset:

si ancilla aut uerna est ꝓsto puer impetus in
quẽ cõtinuo fiat malis tẽtigine rũpi:nõ ego:
nãq; parabilẽ amo uenerẽ facilemq;:egregie
itaq; & sanctæ orati. his uersibus dignis me
moratu negat ꝑtinere quo poculo sitis resti
guat̃:quo cibo fames domet̃:qua fœmĩa li
bido expleat̃:sed desiderio tantũ naturali:
hæc oĩa docet esse metienda. Prodesse nũ
q̃:dicere solebat pythagoras tũ uenereã uo-
luptatẽ eẽ exercendã cũ hõ seipõ infirmior
esse uelit:freq̃uẽs.n.cõcubitus: ut inq̃t Cel.
corpus soluit: & nihil illa roborat corpus:
& firmat uires q̃ ueneris abstinẽtia. Vt uo.
ip.ꝑ se:Epicurus in uoluptate ponẽs qd̃ sũ
mũ bonũ esse uult summũq; malũ in dolo
re:sic docet:oẽ aĩal simul atq; natũ sit uolu
ptatẽ appetere:atq; gaudere ut sũmo bono:
dolorẽ aspnari:ut sũmũ malũ:& q̃tũ pos-
sit a se repellere:idq; adeo claꝝ eẽ ait:ut ne-
get opus esse disputatione q̃obrẽ uoluptas
expetẽda:dolor fugiẽdus sit sentiri hoc pu
tat ut calere ignẽ niuẽ esse albã dulce mel.
Idẽ ait sapiã ꝑp uoluptatẽ:insipientiam ꝑp
molestias esse fugiendã:nã uirtutes inq̃t ni-
si uoluptates efficerẽt qs eas aut laudabiles
aut expetendas arbitraret̃. Vt uo.su.uolu-
ptates:interdũ omittunt̃ maioꝝ uoluptatũ
adipiscendaꝝ cã aut doloris fugiendi:sicut
dolores quoq; suscipiunt̃ maioꝝ doloꝝ efi
giendoꝝ cã:aut si ex his maior q̃ppiã uolu
ptas efficiat̃:hinc est qd̃ optimus q̃q; picu-
la labores dolorẽ ꝓ pãtria & ꝓ suis suscipit:
uoluptatibus oĩbus posthabitis ut laudẽ:&
ex laude maiorẽ uoluptatẽ adipiscat̃. Ad
aĩum referri m̃:sentit epicurus:multo ma-
iores esse:& uoluptates & dolores aĩ q̃ cor-
poris:nã corpe nihil nisi pñs:& qd̃ adest sẽ-
tire possumus:aĩo ãt & ꝑterita & futura. De
uoluptate q̃ q̃si titillat sensus & ad eos:cũ suauitate illabit̃ dictũ ẽ ĩ.iii.tusculana copiosius: cõtra cyrenaici
corpis dolore:q̃ aĩ deteriores arbitrant̃:corpe deniq; peccantes cruciari. Et prosp.i.uc.sapiens est in uolu-
ptate inq̃t epicurus:neq;.n.tps est ullũ quo nõ plus hẽat uoluptatũ q̃ doloꝝ: nã & ꝑterea grate meminit: &
pñtibus fruit̃:neq; pendet ex futuris:sed uenientẽ uoluptatẽ cum uoluptate ꝓspicit:ita recordatione ꝑteri
taꝝ uoluptatum: & spe futuraꝝ sapientẽ sp fore in uita btã:cũ uoluptatibus ꝑteritis cõiunctæ sint atq; cõte
xe uoluptates future seriæ q̃dã cõtinẽn ac ꝑpetua. Paruo na.cõtẽ.sit:diuitias naturales parabiles esse dixit
epicurus qd̃ paruo esset natura cõtenta:nec minorẽ uoluptatẽ ꝑcipi extenuissimo uictu.i.cõtemptissimis
escis & potionibus:q̃ ex ꝑciosissimis rebus exquisitissimisq; iã dictũ est quẽadmodum cibario pãe & aqua
cõtentus erat. Desideriis:tum cibus ẽt uilis circundissimus est:cum desiderãter appetit̃:& cũ latrat stoma
chus:& intestina crepãt ieiunitate:ecõtrario cibus q̃uis ꝑciosissimus fastidienter ꝑterit̃ a stomacho nausea
bundo:expectãdum itaq;:est edendi bibendiq; desiderium:si uolumus ut cibus potioq; delectent:nullum
.n.cõdimentũ est suauius fame & appetentia. Darius in fuga:darius rex ꝑsaꝝ bis iusto ꝑlio uictus ab Alexã.
magno:fuga saluti cõsuluit:qua in fuga maceratus siti cũ bibisset aq̃ turbidã ac sanguinolẽtã: nũq̃ dixit se
suauius bibisse:sitis.n.in potu optimũ est cõdimẽtũ:& ut auctor est Ari.in ꝓblemati s:suauius sitientes bibi
mus q̃ esurientes comedimus:minusq; siti q̃ famẽ possumus tollerare:cũ sit sitis res magis anxia q̃ fames:
nã q̃ sitit res duas desiderat cibũ atq; refrigerationẽ:q̃ ambo exhibet potio:at q̃ userit alterius tñ appetens.
est autumãt historici olim dario fere expiranti ac moribũdo:porrectã fuisse aquã a polistrato haustam ga
lea:qua epota quisqs ex inquit mortalium:cũ ꝓ tanto in medio beneficio dignã tibi referre gratiã nequeã

Oratius
Venus ex
ercẽda cũ
infirmior
fieri uis
Oẽ aĩal ap
petens uo-
luptatis
uolupta-
tes omitti
tur cã uo-
luptatis
Maiores
uolupta
tes aĩ q̃ cor
poris

Sapientẽ
semp forẽ
in beatita-
te.parabi-
les diuitiẽ
naturales
Fames op-
timũ cõ-
dimentũ
Suauius
sitientes
bibimus
Darius
hausit aq̃
galea

referet Alexāder:alexandro uero dii ꝑ eius summa in matrem uxorē ac liberos meos humanitate atq; clementia cui hoc dextræ pignus ꝓ me dabis:hæc dicentē. Accepta polystrati manu uita dēstituit. Plutarchus auctor est Artoxerxē post cōflictū aduersus cyꝝ fratrē uulnere sitiq; confectū ebibisse aquā inquinatā & putridā:ex utre sordido haustā:quo cotilæ octo id mensuræ nomē cōtinebant:hunc utrē cū caunius qdā inops ortoxerxi obtulisset totā ille ex nimia siti aquā ebibit:& cū baiulus pcontaret nunqd talis potio illi molesta fuisset:tūc testatus ē deos īmortales:se nūq uinū unq̄ bibisse iucūdius:eāq; aq̄ sibi p̄rima leuissima q̄suauiorē ē uisam ipse mox cauniū illū: q utrē ad attulerat ex obscuro atq; egēo clarum opulētūq; effecit. Nec esuriens ptolomeus: de quo ptolmeo itelligat ambigi pt: cū plures fuerint in ægypto reges hoc noie ptolomeus lagi filius maxime celebrat: cuius uerbū est illd memoratissimū τουπλουτίζειν εἶναι βασιλικώτερον. regalius esse pitare q̄ ditare:hic cū ad cœnā amicos uocaret suppellectile illoꝝ utebat: & uasis:cū ipe p̄ter necessaria possideret nihil oēs ptolomei post tertiū ptolomeū male dixerunt dīitiis corrupti:oium uero pessime quartus: septimus & ultimus noie auletes cleopatræ pr̄:q p̄ter alia flagitia ē tibi cinū exercuit:ob q̄ alexādris eiectus ē. In casa:in domo uili & rustica casa a cauatione dicta est : casariā uocāt fœminā q̄ custodit casam. Socratē ferunt:porphirio ofanus terpsin enarratione illius loci ex sedo smo num:ut pulmentaria quare sudendo:sic exponit:p laborē cibū exq̄re:hocāt Socrates primus ait:qui cū in noctē usq; spaciaret in terrogatus a quodā : cur hoc faceret rn̄dit: obsono cœnæ:significās iō se de adābulare

negauit unq̄ se bibisse iucūdius. Nunq̄ uidelicet sitiens biberat. Nec esuriēs Ptolemæus ederat. Cui cum pagranti ægyptū comitibus nō cōsecutis cibarius in casa panis datus esset:nihil uisum est illo pane iucūdius. Socratē ferunt cū usq; ad uespeꝝ cōtētius ambularet:q̄sitūq; esset ex eo quare id faceret: rn̄disse se quo melius cœnaret obsonare ambulando famē:quid uictū lacedæmonioꝝ in phidiciis nō ne uidemus? Vbi cum tyrānus cœnauisset. Dionysius negauit se iure illo nigro: qd̓ cœne caput erat delectatū. Tum is q illa coxerat:minime mirū: cōdimenta.n.defuerunt:q̄ tandem inqt ille:labor I uenatu:sudor cursus ab eurota: fames sitis: his.n.rebus lacedæmonioꝝ epulæ condiunt̄. Atq; hoc nō ex hoīum more solū:sed etiam ex bestiis itelligi potest:quæ ut quicquid obiectum est : quod modo a natura non sit alienum:eo cōtentæ nō quærūt am

ut cibū libenti aio appet:in.ii.de finibus ait.M.Tul.Socratē dicere solitū cibi condimentū esse famē:potionis sitim. Ad uespeꝝ ad horā uespertinā:& in noctē usq; ī qbusdā codicibus lego ad pyreū : ut sit sensus. Socratē solitū deambulare ex urbe athenaꝝ usq; in pyreū:q portus est inclytus: in attico solo duoꝝ milliū passuū muro recedētibus athenis iunctus:ut inqt pli.de pyreo apud scriptores ois mentio est frequēs thucidides in.ii.auctor est:macrathice hoc est longos muros ad pyreū usq;.xl.stadia pcessisse:athenienses quōdam themistoclis consilio extruxerunt muꝝ circa pyrea:q erat tantæ latitudinis:ut p eū duo plaustra sine offensaculo pterirent.De hoc copiosius in terno ꝓpertii cōmentario sup eo uersu:inde ubi pyrei capiēt me littore portus. Cōtentius.cōcitatius uehemētius & gradu pleniore:aduerbiū est:sic.n.legere malim:q̄ contentus:sicut nonius marcellus:q citāt hoc testimoniū ex tusculanis legit:cōtētus āmbularet expōsita cōtinuus p seuerans. Obsonare:ꝓ obsonio parare.Est.n.obsonare obsoniū emere ad epulandū:unde obsonatores dicti:quoꝝ ministeriū est obsonii cōparandi.Sene.adiice obsonatores: qbus dn̄ici palati noticia subtilis est: qui sciunt cuius illū rei sapor exciter:cuius delectat aspectus:de obsonatore affatim scripsimus in ānotationibus:cū taxatione acursianæ interp̄tationis:q oppido q; ridicula est & friuola:q obsonatores accipit: ꝓ cātoribus:Alexander magnus dicere solebat se opn mos hēre ὀψοποιούς.i.coquos cōcinatoresq; obsoniorū: ad prandiū quidē τὴν νυκτοπορίαν.i.nocturnā ambulationē. Ad cœnam uero ὀλιγοαριστίαν.i.prandii parcitatem. In phidiciis:conuiuia cretenses andria a uiris apellant:lacedæmōii phidicia:siue qd philias.i.amicitiæ cā instituta sint,seu potius a parsimonia.φειδόμαι.n.significat parco & abstineo. φειδώ parcitas & parsimonia.φειδωλός.parcus:unde & phidicia dicta cōuiua de parca & frugi. Ex Plutarcho atheneo: cæteris conueniebant.n.ad phidicia:conferentes singuli farinæ medinum uini choas octo quod nomē mensuræ est. Casei quinq; minas:ficuum quinq; semis minas. Præterea obsonii pusillū quiddam. Ad hæc aūt phidicia.Ibant pueri ueluti ad scholas castitatis.Ingredientium un̄cuiq; natu maximus fores ostendens inqt.διὰ τούτων τῶν θυρῶν οὐδεὶς ἐξέρχεται λόγος idest per hasce fores nullum uerbū egredit̄ alio noie.συσσίτια.uocabant quasi dicas sodalitia interptes Aristotelici cōmesationes interp̄tant̄ ex obsoniis:aūt μετὰ ἄρτου ὄψον.i. ius nigrum maxime ꝓbat̄ : in tantū:ut seniores nec carne quidē uescan̄ : sed ēt adolescētibus pbeant:ipsi ius re nigro uescentes ferunt Dionysiū siciliæ tyrānū:ut auctor ē Plutarchus:qui a Cice.paulū dissentit emisse laconicū coquū huiusce iuris nigri gratia:illiq; impasse ut sibi ius illud cōcinnaret impēsæ nulli parcēs: quo degustato offensum despuisset:tunc Diony.dixisse coquū.O rex:hoc ius tibi tūc gustādū est: cū laconica exercitatione te exercueris. Exercitationes aūt laconicæ sunt uenatus:palestra:eurotas:sol:puluis:qui bus haud dubie rebus:fames & sitis parant̄ : qbus cōdimentis cōdiēdæ sunt epulæ:si eas suaues sciriq; sapor is esse cōcupiscimus. Ab eurota:in.ii.cōmentario dictū est eurotam fluuiū esse laconiæ: ꝓpter spartam fluentē. Ex bestiis intelligi pōt:quod parco uictu & simplici natura contenta sit:uel bestiæ exēplo su.x.q;

Exemplū Artoxerxis
Cotila mensuræ nomen.
Nunq̄ se bibisse iucundius
Verbum Ptolomei dignum scitu
Regalius ditare q̄ ditescere
Ptolomei corrupti
Casa casaria
Dictum socratis obsono cœnæ
Pyreum portus
Macrathice
Cōtentius
Cōtentius
obsonare
obsona tor
Dictum Alexādri
Nyctoporia
obsoniū prandii
Oligaristia
Phidicia
uīni choa
mensura
Sysitia
Sodalicia
Ius nigrū
Dictū coq; laconici
Laconica exercitatio

plius. Ciuitates quædam uniuerse morte docte parsimonia delectantur: ut de lacedemoniis pauloante diximus. Persarũ a xenophõte uict⁹ exponit quos negat ad panẽ adhibere quicquã preter nasturtiũ q̃ q̃ si q̃dam ẽt sauiora nam desideret: q̃ multa ex terra arboribusq; gignũtur cũ copia facili: tum suauitate præstantia. Adde siccitatem quæ cõsequitur hanc continentiam in uictu. Adde itegritatem ualitudinis. Confer sudantis: ructãtis refertos epulis tãquã opimos boues: tum itelliges qui uoluptatem maxime sequãtur: eos maxime cõseq: iucũditatẽq; uict⁹ esse in desiderio non in facietate. Timoteum clarũ hominem athenis & principem ciuitatis ferũt cum cœnauisset apud Platonem: coq; cõuiuio admodũ delectatus eẽt uidissetq; eũ postridie dixisse. Vestre

quamuis toto appetitu uoluptatem corporis sectentur: tamen eo pabulo contentæ: quod naturaliter appetũt alia non querunt: pecudibus.n. simplex & uniformis cibus sufficit.   Persaꝝ a Xenophõte; Xenophon i pedia cyri docet frugalissimos continentissimosq; fuisse persas in uictu: quibus pro cibo panis: pro obsonio nasturcium sit. In potum uero aqua fluuialis hauriatur: uenatu exercẽtur & donec uenantur cibo abstinent quodcunq; uenando cœperint pro obsonio habent si id minus nasturcio uescuntur. Est autem nasturcium herba hortensis: quod nomã accœpit a narium tormento & inde ut auctor est Pli. uigoris significatio puerbio id uocabulum usurpauit: ueluti corpore excitantis: in arabia miræ; amplitudinis dicitur gigni estate & hyeme facilime nascitur prodest contra suspiria & tussim sestius; adicit serpentes fugare: scorpionibus resistere. Capitis dolorem & alopecias emendare furunculos concoquit cum fermẽto phagedenas ulcerum expurgat cum melle natura eius caustica ex optimum babilonium siluestri nasturcio ad omnia effectus maior sũt autem alopeciæ ut transeunter hoc quoq; annotemus: morbus & aera capitis cutem glabram faces capillis decidentibus dicta απο τησ αλωπεκοσ .i. a uulpe: que huic morbo: obnoxia est: de qua Cor. Celsus. Au. Cæteri apud plinium sunt innumera: remedia est alopetias replendas: fit non solum in capillo sed etiam in barba; furunculus uex tuber naculum acutum cum inflatione & dolore: furunculi ut refert Plini. in. xxyi. passim & quacunq; corporis parte ac maximo icõmodo nascuntur: mortiferum malum: cõfectis corporibus: phagedenas autem ulscera uocant alias nomen est sine modo esurientientium græci ut ad nasturciũ redeamus cardomon appellant.   Strabo in. xy. de uitu persaꝝ loquens sic refert quotidianus eorũ cibus post exercitium est panis durissimus & cardamũ & salis granũ & carnes assæ siue elixæ: potus est aqua. Hierony. quoq; laudans frugalitatem meminit Xenopontis sniæ his uerbis psaꝝ regis cyri uitam Xenophõ yiii. uoluminibus explicat polenta & cardamo & sale: ac pane cibario eos asserẽs uictitare. Testimoniũ moderati psaꝝ uictus hoc quoq; ẽ qđ apud eos turpe est & spuer & emũgi: ex quo apparet eos uictu modico uti & humores p labores cõsumere. In. ii. de finibus i hãc sniam sic uoluptas nõ minor i nasturtio illo: quo uesci psas eẽ solitos scribit Xenophon.   Cũ copia facili: in hãc sniam Pithagoras ab esu carniũ reuocans mortales: sic ait apud Ouidiũ: sunt herbæ & fruges & ducẽtia ramos pondere poma suo: talis fuit priscoꝝ uictus: simplicior haud dubie & inocẽtior ac pabilior. In decretis canonicis distin. ultima de consecratione & apđ Hieronymũ in libris cõtra Iouinianũ scriptũ legimus: qđ oleꝝ pomoꝝ: ac leguminũ facilior apparatus ẽ & arte ipedũsq; coquoꝝ nõ indiget: & sine cura sustentat humanũ genus. Diarchus i libris antiqtatũ: refert sub saturno .i. in aureo seculo cũ oĩa humanus funderet: nullũ comedisse carnes: sed uniuersos uixisse frugibus & pomis: q̃ sponte terra gignebat. Epicu. libros suos repleuit oleribus & pomis Pli. cibo oleꝝ non onerari sensum autumat: tantus honos oleribus fuit: ut cognomina procerum indenata sunt: lactucinosq; in ualeria familia non puduerit appellari: cepurica: græci appellant: quæ nostri hortensia: olera. s. q̃ i horto serun tur. Sibinus tyro librũ cepuricon scripsit hoc est hortensiorum: quem mecenati dicauit.   Adde itegritatẽ ualitudinis: nihil ut inqt ioannes chrysostomus: sic sensuum acumen operatᷣ: sic egritudinẽ fugat sicut moderata refectio: parcitas quippe cibi: ut sospitatem simul pcreat ut uolupratẽ. Abũdãtia uero morbũ facit: & molestias igerit: & egritudines generat. Ora. quoq; sancte & frugaliter scribit in sermonibus: hosce uersus dignos scitu nec idignos memoratu Accipe nunc tenuis uictus quæ quãtaq; secum afferat: imprimis ualeas bñ: nã uariæ res ut noceant homini credas memor illius escæ q̃ simplex olim tibi sederit at simus assis miscueris elixa: simul cõ cõchilia turdis. Dulcia se in bilem uertent: stomachoq; tumultũ lenta feret: pituita: qt ẽt Pli. nr̃: hoĩ inquit cibus est utilissimus simplex aceruatio sapoꝝ pestifera & condimenta pnitiosiora. Hippocrates. Aui. Gale. oĩs medicoꝝ schola: clamant nihil esse conducibilius ad integritatem ualitudinis: tenui uictu & simplici cibo. Disputatio luculenta ẽ apud Macrobium: utrũ simplex: an multiplex cibus salubrior sit q̃ eleganter edisserit morborum scaturigines nasci ex multiformi alimonia. q egrotat ut inqt ueri ssime Hierony. non aliter recipit sanitatem: nisi tenui cibo & castigato uictu: quæ λιτπτωδιαιτα .i. tẽuis diẽta quibus ergo recipitur sanitas: his & seruari potest.   Confer sudantes: uita cardiaci est inquit Sene. sudare & bibere. in balneis loca fuerunt: quæ sudatoria nuncupabant: qbus sudor maxime euocatur: & sitis quæritur: quæ censoria obiurgatione incessit Sene. Cum scribit hæc in epistolis mortalibus: quid mihi cũ istis calentibus stagnis quid cum sudatoriis: in q sicus uapor corpora exhausturus includitᷣ oĩs sudor p laborẽ extar: erãt & priscis iusu balneaꝝ laconica: qbus crudelitatẽ excoquebãt: de his Coluella: celsus: uict ruuius Ructantes: ex crapula. s. & crudelitate: raphanus cibus illiberalis existimatur ppterea qđ ei'us mira ẽ col

Nasturciũ p obsonio
Nasturciũ unde
Medicina nasturtii
Alopeciæ
Furũculus
Phagedenæ
Cardamõ
Cibus psarum
Apparatus oleum facilis
Victus priscoꝝ fruges & poma
Lactucini a lactucis
Cepurica
Hortẽsia
oratiani uersus de tẽui uictu
Simplex cibus salubêrrimus
Dieta lepte
Sudatoria
laconica
raphanus cibus illiberalis

equidē cœnæ nō solū in presentia sed ēt postero die iucūdæ sūt. Quid qđ ne mēte quidē recte uti possumus multū cibo & potiōes cōpleti. Est preclara epistola Platonis ad Diōis ꝓpinquos: i q̄ scriptū ē his fere uerbis. Quo cū uenissē uita illa beata quæ fereba† plena italicaꝝ syracusanaꝝ que mensaꝝ. nullo mō mihi placuit bis in die saturꝝ fieri nec unquā pernoctare solum cæteraq; quæ comitatur huic uitæ i qua sapiens nemo efficit̃ unq̄, moderatus uero multo minus q̄ enim natura tā mirabiliter tēpari pōt. Quomō igit̃ iucunda uita pōt eē a q̄ absit prudētia absit moderatio? Ex quo sardanapali opulētissimi siriæ regis error agnoscit̃ q̄ icidit iussit i busto hec hēo q̄ ediq; q̄q; ex saturara libido hausit at illa iacēt multa & ꝓclara relicta. Quid aliud inquit Aristoteles i bonis nō in regis sepulchro inscriberes? Hæc habere se mortuum dicit que ne uiuus quidē diutius ha

ligēdi spiritū: laxandiq; ructū pōponiū cōsulare poetā nūq̄ ructasse annotauerūt scriptores: sicut sternutamētū capitis expiratio est: flatus alui: sic ructus uētriculi: ut docet Aristo. li. xx. ꝓblematum. Eructādo sentimus cibū accersere i stomacho ob inæq̄lē digestionē: ut testis ē Macro. i ultio saturnaliū. Nō i sacietate: Lelius sophos. i. sapiēs apđ Luciliū Galloniū gurgitē Ganeonēq; maximū negat unq̄ bñ cenare: q oia pōat i uoluptate: ipse āt Lelius semp bñ: qd ita qa ueniebat ad cenā ut satiaret aio qeto desideria naturæ: is. n. bene cenat: q recte frugaliter honestæ: ille uero male: qui praue: male: nequiter cenat Timotheum timotheus cononis filius atheniēsis acceptā a patre gloriā mītis auxit uirtutibus: fuit. n. disertus ipiger laboriolus: rei militaris pitus: & qđ sup oia est ευτυχης. i. fortunatus ipator hēbat̃: cui statua publicitus i foro athenis posita est ob uictoriā: q̄ uictis lacedemoniis ipium auxit atheniēsiū: post obitū timothei nō ferẽ q̄sq̄ fuit athenis dignus memoria fuit alter timotheus: i. arte tibiaꝝ clarus quem ferūt duplices ab his quos alius īstituisset solitū exigere mercedes q̄ si rudes traderētur: gemiatū sibi opus dicebat de docendi prius mox docēdi. Postero die iucūde: hoc uerbo signare uoluit Timo. cōuiuiū Platōis parcū fuisse: sobriū & frugi: Cuius hec uis ē atq; cōditio: ut sensum nō oneret: nec igenium ꝓmat nec corpus degrauet: sitq; talis cena ēt i posteꝝ die iucūda & salutaris: q. n. parce cenat & frugaliter: is seq̄nti quoq; die & melius ualet & facilius euigilat. Et igenio utit̃ uegetiori acutioriq; ad oia obeūda. In hāc sniam eē illđ oratianū. Alter ubi dicto citius curata: sopori mēbra dedit uegetus pscripta ad muniat surgit. Multo ci. con. nihil ita obruit. aium ut plēus uēter & exustās & huc illucq; seuertēs & i ructus uel i crepitus uētoꝝ el flatōe respirāt: sicut sanctissime docet Hiero. li. ii. aduersus Iouinianū Plu. taxās ebrietatē ondit Vinū eē mortē memoriæ: ac fere reꝝ oīum obliuionē nō p̄t iq̄t Sene. salutare studiū fieri sine frugalitate. Idē nō minus sanctus q̄ eruditus scriptor tradit copia ciboꝝ subtilitatem mētis īpiri: q porās i luxuriā ganeonū scripsit hæc ꝓpe diuinitus. Inuētæ mille cōdituræ q̄bus auiditas excitaretur: q̄ desiderātibus alimenta erāt: onera sūt plenis. Inde pallor & neruoꝝ uino madētiū tremor: & miserabilior ex cruditatibus q̄ ex fame macies. Inde icerti labentiū pedes & semp q̄lis in ipsa ebrietate titubatio ide in totā cutē humor admissus distētusq; uenter: dū male assuescit plus carpere q̄ oporteat. Inde suffusio luridæ bilis & decolor uultus tabesq; i se putrescētiū: & retorti digiti articulis obrigescētibus neruoꝝ sine sensu iacētiū torpor: aut palpitatio corpoꝝ sine itermissiōe uibrātiū: qd capitis uertigies dicā qd oculoꝝ auriūq; tormēta? & cærebri estuātis uerminatōes? qd alios referrā inumerabiles morbos supplicia luxuriæ hæc sāctissimi uiri senecæ poratio: quē nō cōfundat gulosoꝝ: quē nō a ganea: a popina ab helluatōe reuocet ad frugalitatē: & psimoniā? Idē carpēs ebrietatē: hois aium iq̄t nimio uio turbari: & nihil aliđ eē ebritatē q̄ uoluntariā isaniā: q̄ hoiem efficit ignorātē: sui & uertiginē capitis gignit & igeniū prius obrutum sepelit. Epistola platōis: iter platōis epistolas hæc quoq; extat: cuius initiū ē scripsistis mihi q̄ scribēs a diōis syracusani ꝓpinquos & amicos oñdit se resiluisse ab admistrāda rep. cū uideret leges: mores: hoies cūcta corrupta: Italiā iq̄t sciciliāq; adiui: quo cū puenissē: uitā illā q̄ beatā uocāt: italicaꝝ syracusanarūq; mēsaꝝ plenā nullū mō ꝓbaui: bis uidelicet i die saturnū fieri & nocte nū q̄ iacere solū &c. q̄ uitā huiusmōi subsequunt̃: nēo. n. oium q sub cœlo sūt si i huiusmōi moribus ab adolescētia nutriat̃: q̄uis natura mirabili: sit: nūq̄ tñ prudēs euadet: tēpatus esse certe nūq̄ curabit: lōga ē luculentaq; platōis epistola: q̄ multa explicāt̃ digna mēoratu. fuit autē diō syracusanus platōis studiosissimus: assectator. q p̄riā asseruit i libertatē ex turbato dionysio de quo plutar. ꝓbus. Emylius & cæteri scriptores satis multa. i. ii. de finibus ait syracusanas mensas a platōe grauiter uitupari. Macro. quoq; meminit mēsæ siculæ tāq̄ luxuriosæ. Sardanapali. sardanapalus ultius assyrioꝝ rex molitia: luxu: desidia: notissimus ē fuit. n. mulier̃ corruptior nec erubuit iter scortoꝝ greges. nere & muliebri habitu fœmias ois lasciuia antiere q̄obrē idignati assyrii tali fœmiæ parere duce arbace desciscētes bellū sardanapalo itulerūt. q uictus itra regiā se recepit & extructa pyra se atq; diuitias i icōdiū misit hoc solo ut iustius iq̄t imitatus uiꝝ: sardanapali monumētū est i anchiala ciuitate cyliciæ & lapidea statua q̄ dextræ manus digitos quasi cōplodit. Ibi epithaphium assyriis l̃ris iscriptum huiuscemodi. Sardanapalus anacydaraxis filius anchyalem & tharsum uno die condidit. Ede. bibe. lude. Et cū te mortalem noris p̄sentibus exple delitiis aium: post mortē nulla uoluptas. Nāq; ego sum puluis. q nup tātā tenebā. hæc habeo q̄ edi queq; exaturata libido hausit. at illa manent multa & ꝓclara relicta. hoc sapiens uitæ mortalibus est documentū. Diodorus in tertio bibliothecæ: sardanapalus inquit a Nino trigesimus rex excessit omnes superiores

Pōponiū nunq̄ ructasse
Lelius sophos
Qui bñ cenat
Qui male
Timothe.
Eutyches
Timotheus tibicen
Cena frugi i posterū iucūda
Plenus uenter obruit aium
Vinum mors memoriæ
Senecæ Verba i luxum
Ebrietas isania uolūtaria
Epistola platonis
Syracusanæ mēsæ
Bis sat̃ in die
Dion syracusanus
De sardanapalo
Epitaphium sardanapali

desidia ac uoluptate: uocē fœminā loquendo imitatus: stola muliebri cultus: in oēm libidinē prouolutus successoribus post obitū suū in sepulchro inscribi mādauit epigrāma qd' diximus: hic ait Aristo. in .i. ethicoꝝ uitā uoluptuosam amat uulgus: & istar sardanapali: itē agūt: inde luxus sardanapaliāus dictus ab auctoribus idoneis. Quod pertinet ad hāc sniam sic scribit in .ii. de finibus. Corporis āt uoluptas ēt si p̄terea delectat: nō itelligo cur Aristo. sardanapali epigrāma tātope derideat: in quo ille res syriæ glorief se oēs secū libidinū uoluptates abstulisse. qd'. n. ne uiuus qdē iqt diutius sentire poterat: dū uita fruebaf: quō id potuit mortuo pmāere. In

bebat quā fruebaf. Cur igif diuitiæ desiderenf: aut ubi pauptas beatos eē nō sinit: signis credo: tabulis ludis qs ē q his delectef. nōne melius tenues hoies fruūf: quā illis q his abūdāt: Est. n. carꝫ oīum rerū nr̄a in urbe sūma in publico copia: q̄ q priuati hn̄t nec tā multa & raro uidēt: cū in sua rura uenerit: quos tn̄ pungit aliqd cū illa unde habeant recordanf. Dies deficiet si uelī pauptatis cām defendere. Aperta. n. res ē & quotidie nos ipsa natura admōet q̄ paucis quā paruis rebꝰ egeat quā uilibus. Nū igif ignobilitas: aut humilitas: aut ēt popularis offensio sapiētē beatū esse phibebit. Vide ne plus cōmēdatio in uulgus & hec q̄ expetif gloria: molestiæ hēat q̄ uoluptatis. Leuiculus sane nr̄ Demosthenes q illo susurro delectari se dicebat aquā ferētis mulierculæ: ut mos in grecia est: insusurrantisq; alteri: hic est ille Demosthenes. Quid hoc leuius: At q̄tus orator: sed apd alios loqui uidelicet didicerat: non multum: ipse secum.

bonis: epitaphiū sardanapali: magis cōuenit opimo boui: cuius appetitus ferf ad explendā saginā & libidinē: qua regi quē docet sobrietas & cura populoꝝ: unde i oē. regē appellat ποιμένα λαῶν. i. pastorem populoꝝ. Signis credo: dicet qspiā iō diuitias desiderari explosa pauptate: ut statuæ ut tabulæ pictæ cōparenf ut ludis oblectemur: ait. M. T. hoies paupes melius his frui q̄ diuites: qbus larga suppeteit copia: Romæ. n. in publico uisebanf multæ statuæ: multæq; tabulæ pictæ artificū nobilissimoꝝ: nāq; ut auctor ē Pli. statuæ ornamētū fori nō solū romæ: sed ēt in municipiis eē ceperūt in. M. scauri edilitate tria milia signoꝝ in scena tm̄ fuere: in temporali o theatro. Mumius deuicta achaia repleuit urbē signis & statuis. M. agrippa quōdā habuit rōnē magnificā de talibus oībus signisq; publicādis. Sed multi in uillas suas recōdere maluerūt q̄ publicare. Diuus Augustus in foro suo posuit duas tabulas ptinētes pictā belli faciē & triūphū. Cæsar dictator publice dicauit: tabulas pictas. in qbus aiax & media cōtinebātur: talibus spectaculis pascebaf. Po. Ro. ut inqt Ora. suspendit picta uultū mētēq; tabella ideoq; idignatū. Po. Ro. ferūt aduersus tiberiū pricipē: q statuā ab agrippa publicatā trāstulit in publicū. Alio ibi signo substituto: tūc magis theatri clamaribus. Cōflagitauit populus reponi apoxyomeō: sic. n. dicebaf signū illud qd' signat se distrigentē expolientēq;. Cū in sua rura: Scaurus syllæ priuignus post exibitos in ædilitate ludos magnificentissimos: reportauit in tusculanā uillā tabulas pictas & signa: hoc ē statuas una cū reliquo apparatu: q̄ oīa incensa uilla ab iratis seruis cōcremata sūt. Pungit aliqd: Cōsciētia fodicat: & istar carnificis intrinsecus grassaf: qua iudice nēo nocēs absoluif: q̄ efficit: ut nobis in cōspectu an̄ oculos semp oberrēt peccata nr̄a & noxæ. Itaq; merito illi pūgunf in aīo cōscientiæ stimulo: q uillas suas cōtēplantes: signis ac tabulis pictis exculptas recordanf: hæc oīa sese ex rapinis & ruinis cōparasse: hic ē rapinaꝝ exitus: ob hoc prouinciales spolianf: aliena bona corripiunf ut uillæ nr̄æ ornamentis tabulis cōdecorenf. Extat inter uerrinas ciceronis ōro: quæ inscribif de signis: q̄ docet uerrem oīa signa simulacraq; tā deorum q̄ hominum faberrime. facta. Ex tota sicilia sustulisse: & intra domum comportasse. Paupertatis cām: Apu. paupertas causam luculenter copioseq; tutatur in apologia: qui inter pleraq; alia hæc quoq; ascripsit. enim uero paupertas oli philosophiæ uernacula est; frugi; sobria: paruo. potens; Emula laudis aduersus diuitias. possessa: habitu secura cultus simplex: cōsilio bene suada: neminem unquam superbia inflabit; neminem impotentia deprauauit: neminem tyrannide efferauit: delitias uētris & inguinum neq; uult ullas: neq; potest: paupertas inquam prisca apud secula oium ciuitatum conditrix; omnium artium repertrix: omnium peccatorum inops: omnis gloriæ munifica: cunctis laudibus apud omnes nationes perfuncta. Non igitur ignobilitas. Aristoteles in primo ethicorum; beatitudinem maculari ait ignobilitate: multi quoq; inter mala numerant ignobilitatem sordidosq; natales. Humilitas: uilitas generis: humiles. n. latini uocant obscuro loco & tenui natos. Ecclesiasti & uulgus humilitatē accipiunt p mansuetudine & summissione quadam animoꝝ. Popularis offensio: repulsam significat: qua sæpe candidati sugillantur a populo in honorem petitione. Commendatio in uulgus: is cōmendaf in uulgus: q fauorabilis est: & gratiosus apud populum: qui honore adipiscif: quem uulgus extollit: sed popularis gloria nō solida est: sed adumbrata: ideoq; non tam expetenda quam fugienda: cū in uulgo non sit rō: non cōsiliū: non diligentia: nunquā inqt Sene. uolui populo placere: nam quæ probat populus ego nescio: q̄ aūt scio a populo non pbanf. M. T. in ōrone p plancio illæ inqt undæ comitioꝝ ut mare pfundū & imēsum sic efferuescūt quodam quasi æstu ut alios accedant ab aliis recedant. Leuiculus: taxat demosthenem: tanq̄ leuis mobilis: q gloriatōis ipulsu: q aniculæ laudatione letatus est cū fructus uirtutis & finis nō sit in laudatōe: maximeq; mulierculæ ponenda: cū in alis gloriatio minime expetēda sit. Diuus Hierony. plim esse dixit gloriæ aial & rumoꝝ uenale mancipiū. de hoc demosthēis exemplo meminit Pli. in epistolis referens ipse uerba græca qbus usa ē anus insusurrās uerba plinii sūt hæc: tan sī Demosthenes iure letatus ē. qd' illū anus attica tanqsci

Statuæ ornamētū fori

Apoxyomenon

In uilla signa

Vis conscientiæ

Verres signa sustulit

Laus paupertatis ex apuleio

Humiles

Popularis gloria nō tā expetēda

tauit ουτοσ εστιδημοσθενησ ego celebritate nois mei gaudere non debeo. Vt mos in græcia: apud: nos hic quoq; mos est: ut fœminæ aquatum: eant aquamq; baiulent qua utimur in culinæ ministerio. Hic est ille græce dicitur ουτοσ εστιδημοσθενησ quadrat huic sententiæ illud persianum. Est pulchrum digito monstrari & dicier hic est: epigrammatista de se dixit & dicitur hic est De thelamone quoq; cum admiratione dicebatur hiccine est telamõ ille cuius ob os graii ora obuertebant sua. At quantus orator nẽo non nouit maximum oratorum: & sine controuersia clarissimum esse Demosthenẽ: qui in arce eloquentiæ apud græcos stetit quo athenas ipsas magis atticas nõ fuisse autumat. M. T. in oratore. Eumque unum ait eminere inter omnes in omni genere dicendi. Apud alios loq Demosthenes in contionibus atheniẽsium loq solebat Ibiq; ut regulus dominabatur: qui ut inquit sidonius Apollinaris in endecasyllabis graphice decenterq; compositis pãdioniã monebat arte orator caueam tumultuosus seu luscum raperetur i philippum causam seu ctesiphontis actitaret: uir semper popularitate crescens & iuste residens in arte fandi.

Ipse secũ: Demosthenes apud populum: atheniensem loqui didicerat: idq; auræ popularis plusquam par ẽ: erat auidior: secũ aũt loqui non didicerat: sicuti grauissimi phi factitare dicuntur sicuti faciebat Africanus q in solitudine secum loqui solitus erat ita ut colloquio alterius non egeret: qui autem se cum loquitur & seipsum intus excutit non magnipendit: rumores populares non gloriosam captat non pendet ex uulgi iudicio: sed sibiipsi iudex est seq; ipsum sua ipsius uirtute metitur: psalmographus propheta docet nos tanquam in ampla domo deambulare in corde nostro & conuersari cum eo tanquam cum bono contubernali: ut sibi ipsi diceret & loqueretur secum ut est illud dixi custodiam uias meas. Nec ignobilitatem: gloriæ ignobilitatem per antitheton opponit antiqui enim nobilem pro noto ponebant: & ignobilem pro ignoto: plautus peregrina facies uidetur hominis ignobilis: dicitur & ignobilis. p. g. litteram gnobilis enunciabatur apud ueteres: ut actius. ergo me argos referram: nam hic sum gnobilis. Veni athenas: alii gloriant: quod cognobiles sint: & sui nominis celebritate letantur: Econtrario democritus gloriatur se fuisse ignobilem: ignotumq; apud athenienses: & ita ex contemptu gloriæ: quam alii appetenter inhiant capit uoluptatem: constat igitur Diogenes Laertius Democritum athenas uenisse atq; ob despectum gloriæ congnosci uoluisse: & cum agnouisset socratem: ipsum a socrate fuisse ignoratum: ueni athenas inquit & nemo me cognouit. Suo nõ multitudinis arbitrio: Conuenit huic loco exemplum illud antigenidæ tibicinis: qui discipulo suo parum populo se fœliciter approbanti. Dixit mihi cane & musis. Euripides quoq; dixit: se ut populum doceret: nõ ut a populo disceret fabulas componere solere. Diuus Hieronymus: eruditis inquit contentus auribus: nõ magnopere cures quid impuritorum de ingenio tuo rumusculi iactitent: fœlices iquit fabius essent artes si de illis soli artifices iudicarent: pessimus iudex est turba: utpote consulta imprudens temeraria sine iudicio sine ratione: sine circunspicientia. Igitur si tibicines fidicinesq; nolunt moderari: cantus suos: & modulationes nũerosas ex arbitrio multitudinis: sed suo: tanto magis debet uir sapiens non spectare quid uelit populus: quid turbæ probetur: sed seipsum suarum actionum iudicem trutinatoremq; præbere: nã populo aliena uirtus odiosa est utpote indocto & insipienti. Esse uniuersos: populus constat ex pluribus: qui singulari uelut tabernarii oparii idocti despiciunt. Ex quo fit: ut cuius ptes floccipẽdimus in totũ uniuersumq; nõ magni faciamus totum. n. constat ex partibus & si ptes iprobæ totum quoq; minime probũ erit: stultitia est ergo uniuersos suspicere: quos singulos contemnas. Ille: uir sapiens. Eos: honores: Ambitiosi cupidiq; honorum id subide faciunt quod tyranni qbus inexpertis dulcissima est optatissimaq; supra res omnes tyrannica potestas. Experti deinde quam periculosa quam lubrica: quam sollicita sit: eam accusant adepti. Ita qui magistratus populares semel gustauerunt: pius: oneris quam honoris: plus curarum: quam uoluptatum i his eẽ cognoscunt: Vnde penitentia: & experitudine contemptus consequuntur: phalaris i epistolis ad filium testatur se penitere tyrannis: atq; eum qui tyrannidem expertus sit tyranno subiectum: quam tyrannũ esse malle ille. n. unum dumtaxat formidat aliis incommodis liber: tyrannus autem: & qui extrinsecus insidias molium: & qui se custodiunt timet. Heraclitum phisicum: hic est ille qui quotiens domo ægrediebatur flebat: sicut Democritus ridebat: alteri omnia quæ agimus miseriæ: alteri ieptiæ uidebantur. Cognominatus est scotinos: quasi tenebricosus: de industria. n. obscurabat stilum. Ideo eius uolumina: phi: sudantes uix itelligunt: fuit ephesius. Hermodoro: pomponius iuriscõsultus: hermodorum ephesium in italia exulantẽ auctorẽ fuisse decẽuiris eradit. xii. tabularum ferendarq;. Pli. dicit hunc fuisse interpretẽ legum decemuiralium eiq; ob id statuam publice dicatam Verba plinii subscripsimus: ex li. xxxiij. q sunt hæc: fuit & hermodori ephesii

intelligẽdum est igitur ne gloriam popularẽ ipsam p se expetendam nec ignobilitatẽ extimescẽdã. Veni inquit Athenas Democritus: neq; me qsquã ibi agnouit constantẽ hominem & grauem: q gloriet a gloria se absuisse: Antibicies iiq; qui fidibus utũtur suo non multitudinis arbitrio cantus nũerosq; moderauẽ: Vir sapiens multo arte moiore præditus nunquid uerissimũ sit: sed quid uelit uulgus exquiret: An qcq̃ stultius q̃ quo singulos sicut oparios: barbarosq; contemnas: eos aliquid putare esse uniuersos. Ille uero nostras ambitiones leuitatesq; cõtemnet: honoresq; populi ẽt ultro delatos repudiabit. Nos aũt eos nescimus antequam pœnitere cœpit cõtẽnere. Est apud Eraclitum physicũ de prĩcipe Ephesiorum Hermodoro Vniuersos ait Ephesios

Hic est demosthenes
Hic est
Maxius oratorum dẽosthenes
Endicasyllabi sidonii de demosth.
Secũ loq
Psalmographus
Ignobilis p ignoto
Gnobilis ignorabilis
Nemo me nouit
mihi cane & musis
Dictũ euripidis
populus ex pluribus
Expertus metuit
Subiectus q̃ tyrãnus eẽ maluit
Lacrymæ heracliti
Sconnos
Hermodorus iterptes legũ

esse morte mulctandos: quod cum ciuitate expellerent Hermodorum: ita locuti sunt: neo de nobis unus excellat: sed si qs extiterit: alio in loco & apud alios sit. An hoc non ita fit oi i populo? Nōne omnē exuperantiā uirtutis oderūt? Quid Aristides malo. n. græcorum: quā nostra proferre nōne ob eam causam expulsus est patria: q præter modum iustus esset. Quātis igitur molestiis uacant qui nihilo omnino cum populo contrahunt? Quid est enim dulcius: ocio litterato? His dico lrīs: quibus infinitatem rerum atq3 naturæ: & i hoc ipso mūdo: cœlum terras maria cognoscimus: Contempto igit̄ honore contempta etiam pecunia: quid relinquit̄? quod extimescendum sit? Exilium credo qd' in maximis malis ducit̄. Id si propter alienam & offensam populi uoluntatem malum est: quā sit ea cōtēnēda paulo ante dictum est: sin abesse a patria miserum est plenæ miserorum prouinciæ sūt. Ex quibus admodū pauci in patriā reuertunt̄. At mulctant̄ bonis exules. Quid tum. Parum ne multa de tolerāda paupertate dicūtur. Iam uero exilium si rerum naturā nō ignominiam nominis quærimus: quātū demum a perpetua peregrinatione differt: i qua ætates suas philosophi nobilissimi cōsūpserūt? Xēocrates Crā

ephœsii in comitio legum quas decēuiri scribebant interpretis publicæ dicata strabo qd' sniæ huic quadrat sic scri. in. xiiii. in ephese fuere uiri mēoratu digni & ex antiqs heraclytus: cui cognomēto fuit scotinus. itē hermodorus de quo hic idē inqt. Dignos esse oēs ephesios strangulari: q hermodorum uirum inter eos frugi eiecerūt dicentes: nemo nr̄um frugi esto: alioqn cū alius eiiciat̄ hic uir leges quasdā ur̄ romanis conscripsisse: hactenus strabo. Exuperātiam uirtutis oderūt: Arist. in. iii. politicorum apd græcos relegari solitū ad tps ali qd' eū uirum refert q supexcellere uideret̄: & in quo eēt exuperantia aliq̄ uel uirtutis uel diuinarum uel ciuilis potētiæ. un̄ inductus ostracismus qd' est exilium decēnale: sup quo copiosissime ānotauimus in libro annotationū hoc astrocismo themistocles. Cymon. Aristides: fereq3 oēs p̄cellentes in rep. atheniensiū mulctati sūt: fuit aūt aristides lysimachi filius atheniēsis tā uirtute p̄ditus: ut unus post hoium mēoriā: δικαιος. i. iustus sit cognominatus: q ob hanc iustitiæ gloriā: & uirtutis claritudinē inuidiæ populari obnoxius testula. i. ostracismo illoq3 exilio decem annorum e ciuitate eiectus est qua in re cōtigit hoc memorabile erat inter cæterā multitudinē cōcitatā ad aristidem dānandum qdam illiteratus ac plane rusticāus: & ut græci dicūt: αγραμματος και αγροικος: qui cum ostraco. i. calculo siue testula accessit ad aristidem: rogās ut aristidis: nomen inscriberet ur ille p̄ria pelleret̄ tunc ille noscis ne aristidē? qd' cū ille negasset q̄sisse ex eo dr̄: q̄re id faceret: aut qd aristides cōmisisset: cur tāta poena dignus iudicet̄. Cui ille r̄ndet: se ignorare aristidē: sed sibi nō placere: qd' cupide laborasset: ut p̄ter ceteros iustus appellaret̄: tunc aristides tacēs nomē suū īscripsit ostraco & hoi reddidit: post hinc dānationē sexto fere anno: q̄ erat expulsus plebiscito in p̄riam restitutus ē: auctores plutarchus: p̄bus emylius cæteri. Infinitatem rerum p̄hiam intelligit quæ rerū naturas scrutat̄ neq3 solum his contenta est: q intra mundū cōtinent̄: sed extimia quoq3 mūdi: & cœlo ipso sublimiora q̄piā altitudinis studio: uestigat & ingrit. Exiliū credo. exilium non suppliciū est: sed p̄fugiū portusq3 supplicii nam qui uolunt poenā aliquā subterfugere: aut Calamitatē: eo solum uertunt hoc est sedē ac locū mutāt. Et ut docet Ci. in orone p cecina maleficiū nullum exilio ex lege mulctabat̄. Sed cum oēs uincula neces ignominiasq3 uitant: q sunt legibus cōstitutæ: confugiunt quasi ad arma in exilium: q si in ciuitate legis uim subire uellent: non prius ciuitatē q̄ uitā amitterent: q a nolūt nō adimit̄ his ciuitas: sed ab his relinqt̄: atq3 deponit̄. Idē in orone ad pōtifices de domo sua: ait exulis nomē eē calamitatis nō turpitudinis: qn̄ igit̄ est turpe? reuera qn̄ est poena peccati: opinione āt hoium qn̄ est poena dānati. Sene. in lib. de cōsulatione ad albinā matrem exilium definiens ait. Exilium nempe loci cōmutatio est: hanc cōmutationem loci aliqn̄ sequunt̄ incōmoda: paupertas: ignomina: cōtemptus: qbus detractis: nihil est qd' magnopere exilium sit per timescendum: nec cōmutatio loci onerosa. Assiduus. n. est humani generis discursus: & naturalis quædā irritatio ais mortaliū inesse credit̄ cōmutādi sedes & trāsferēdi domicilia Pli. quoq3 nr̄ tradit naturā ēt arborū nedum hoium Auidam esse peregrinationis: legimus gentes totas & populos mutasse sedem: ex quo fit ut carere patria nō sit miserū. Quod & Mar. Marcellus iudicauit: q in exilio mytileneo beatissīe uixit: nequnq̄ bonarum artiū cupidior fuit: q̄ illo tpe q sciebat oēm locū sapiēti uiro p̄riam eē: itaq3 bene exilium tulit: nec quicq̄ in aio eius mutauit loci cōmutatio: q̄uis. n. paupertas sequeret̄. In q̄ nihil mali esse asserunt philosophi: & paulo supra. M. T. demonstrauit: cum parabiles sint diuitiæ naturales: sed dum: quas: q uiuit pauper dici non pōt. Exilium āt dr̄ quasi extra solum: & exul dictus quasi ex solo patrio expulsus. At mulctātur. bonis: hipophora. Quid tum: antiphophora: genera poenarum octo eē scribit. M. T. in legibus: & refert Augustinus in. xxi. de ciui. dei. Videlicet damnum: uincula: uerbera: talionem: ignominiā exilium: mortē Seruitutem: itaq3 mulctatio bonorum noie damni continebitur. Xenocrates: xenocrates Calcedonius Platoni in Siciliam p̄ficiscenti comes itineris adhesit: hunc athenienses aliqn̄ uendiderunt: ut ita in exilio degens frangeretur. Crantor hic solensis fuit & cū apud suos haberet̄ in gloria concessit athenas. Ibiq3 xenocratis fuit auditor sociusq3 polemōis: obiit aq̄ itercutis morbo. Archesilas: ex pythana eolica ciuitate fuit

Dictū heracliti
Nemo frugi esto
Ostracismus
Aristides iustus
Testula
Exilium aristidis
Memorabile
sibi nō placere iusti cognomētum
Extima mundi
Exiliū qd
Exul nomen calamitatis
irritatio naturalis cōmutandi sedes
Marcellus in exilio beatus
Exul uñ
Genera poenarum octo
Xenocra
Crātor
Archesilas

tor. Archesilas. Lacides. Aristoteles. Theophrastus. Zeno. Cleātes. Chrysippus. Antipater. Carneades. Panetius. Clitomachus. Philo. Antioch⁹ Possidoni⁹ inumerabiles alii q̄ semel egressi nunq̄ domū reuertere. At.n.nō sine ignominia afficere poterit sapiētem. De sapiēte est hæc ois orō: cui iure id accidere nō possit. Nā iure exulantē cōsolari nō oportet. Postremo ad oēs casus facillima rō est eorꝝ q̄ ad uoluptatē ea referūt q̄ sequunt̄ in uita ut quocūq; hæc loco suppeditēt: ibi beate queāt uiuere. Itaq; ad oēm rōnē Teucri uox accōmodari pōt patria est ubicūq; est bene. Socrates quidē cum rogaretur Cuiatem se esse dicere. Mundanū inquit totius enim mundi se icolam & ciuē arbitrabatur. Quid. Albutius: nōne animo æquissimo athenis exul philosophabatur: cui tamē illud ipsum nō accidisset: si i republica quiescēs. Epicuri legibus paruisset: q̄.n. beatior Epicurus: qđ in pr̄ia uiuebat

archesilas: qui relicto genitali solo: sardis perexit: mox athenas profectus in academiā se ad crātorē cōtulit: quē Platonicā philosophiā: oino cōmutasse nouāq; quādam constituisse ferūt: de quo dicebat: quod ex posterioribus pyrrho. Ex mediis Diodorus: nunq̄ idē bis dicebat: nec putabat ingeniosi esse uiri in eisdem permanere. Cauillator uocabat: & cū ipse nihil se scire affirmaret: nec scire alios quicq̄ patiebat: oēs turbās sophismatibus: siqd primo turpe dixerat repētē cōmutatus pluribus conabat rōnibus quæ prius extruxerat cōsutare: erat ut inqt Eusebius in præparatione euangelica tanq̄ hydra capita sua proprio ense amputās: homerum maxime adamabat. Cuius adeo studiosus erat ut semper ante somnum: aliquid homericum legeret: mane quoq; cum surgeret dicens se pergere ad Amasium. In disputādo utebatur hoc uerbo arbitror æqdem. obiit ut hermyppus ait cum meꝝ imodice hausisset. De hoc persius. Non ego curo esse qđ archesilas erūnosiq; solones. Lacydes: cyreneus fuit lacydes: qui athenas profectus noue achademiæ princeps extitit. Archesilæq; successor: appellatus est œconimicus: qa rei familiaris curam magnam habebat: hic cū anulo obsignaret pœnarium: & quotidie tamen uafricia seruili penora recondita obsignataq; diminuerent: hoc inqt illud est: quod apud Archesilam. Deincomprensibilitate rerum didici: quod nihil uidere: nihil audire: nihil deniq; intelligere sincere ac uere possumus: serui uero academiam incomprensibilitatē uerā eē cōtēdebāt. Ita coactus lacydes aliter i quit in scholis disputamus. Aliter i domo uiuimus: disputationibusq; ac. schola neclectis domum sedens obseruabat. Dicitur anser adhesisse comes perpetuus labydi philosopho nusq̄ ab eo nō in publico. nō in balneis: nō noctu: nō interdiu digressus. Aristoteles theo. de his oībus copiosissime scriptum leges apud idoneos scriptores: maximeq; apud Laertium: qui exilia uerius q̄ peregrinationes suscepere causa doctrinarum. Sine ignominia: quonia in sapientem exiliū quidem cadere potest: ignominia & dedecus non pōt: nec iure exulare poterit. nihil.n. peccat sapiens: nihil committit dignū exilio: cuius uita tota impeccabilis est. Et ut græce dicit̄ αναμαρτητος. Quocūq; hæc loco: si apud penitissimos scytas agemus: si in media barbaria uiuemus beate uiuere poterimus: modo uoluptates suggerantur: suppeditenturq;: quibus uitam beatam metiuntur. Teucri uox: teucer telamonis filius a patre eiectus patria extorris forti aio subnixoq; uertit solū: qui in exilium pergens: cum patrem patriamq; salaminā: fugiendo relinquere dixit. Patria est ubicū q; est bene: q indulgens Genio dixit ad amicos nil desperandum duce Teucro. Et aspice teucro. O fortes peioraq; passi mecū sæpe uiri: nūc uino pellite curas cras ingēs iterabimus æquor: de hoc factæ sunt tragœdiæ. Cōdidit in cypro alterā salaminā. Oui. Et teucrum ueneri grata recepit humus. Trogus. Et eius circunscriptor Iustinus. In nouissima. Epithome scripsit. Post finem Troiani belli Teucrū morte Aiacis fratris inuisum patri Telamoni: cū nō reciperetur in regnum Cyprū cōcessisse: atq; ibi urbē noīe antiquæ patriæ Salaminā cōdidisse. Inde accepta opinione: paternæ mortis patriā repetiisse: mox positis in hispania sedibus: gēti callaicæ nomē dedisse. Patria est ubicūq;. Ex hac teucri catholica snīa duxit illud Sene. nulla terra exiliū est: sed altera patria est: nō eris in patria: pr̄ia est ubicūq; bene est: illud aūt p qđ bene est: in hoie nō in loco est: si.n. sapiēs est pegrinat: si stultus exulat: huic snīæ subscribit illud Oratianū. Petimus bene uiuere: qđ petis hic est. Est ulubris: aius si te non deficit æquus: notissimū est illud Nasonis. Oē sol' i forti patria est: ut piscibus æquor: & Papinio decēter dictū est in thebaide. Oē homini natale solū. Cuiatē. Cuias dicit̄ & cuiatis. Cōi genere pronomen est: quod gentē significat. ut docēt Prisci. & Diomedes. Apud Plau. frequēter legit̄ cuitias est. i. cuius patriæ & gētis. Mundanum: sapiēs inqt: patria mihi totus est mundus omnium locoꝝ: omnium ciuitatum ciuem esse sese asserit. Theophrastus dicere solebat doctum hominem ex omnibus solum neq; in alienis locis peregrinum esse: neq; inopem amicorum.

Quid titus albutius: de hoc in primo de finibus loquitur dicens cum a Sceuola salutatum esse Athenis: græca salutatione: de quo Lucilius cum multa uenustate & sale sic scribit. græcū te albuci q̄ Romanū atque sabinū maluisti dici chere inquā tite lictores turma ois chorusq; chere tite: hinc hostis muti albunius hinc inimicus fuit & Albucius declamator: qui dicere solebat: cum res animū occupauit uerba ambiunt. Idem dicebat res omnium sordidissimas acetum: pulegium: spongias. Timebat ne scholasticus uideretur longe autem deterius senex dixit. q̄ iuuenis dixerat. Epicuri legibus. Epicurus ait sapientem non accessurum ad rēpublicā neq; dominatū quæsiturum: sed in ocio quietissimo uicturꝰ: sed albucius dū honores ambit dū rēpub. administrare pulchrū esse ducit in exiliū eiectus est. Qui quomodo: cur. qua in re. interrogatiue legēdū.

Metrodorus

Ex ante rioribus plato
Cauillator
Archesilas ut hydra
Homericum quotidie aliquid
Scitum
incomprensibilitas
Anser comes indiuulsus
Impeccabilis sapiens
Teucri uox
Patria ubicūq; est bene
Oratius
Callaici a teucro
ibi pr̄ia ubi bene
Oē hoi natale solum
Cuias
Cuiatis
Mūdanus sapiens
Albucius
Qui.
Senior gargetius

Metrodorus Athenis. Epicurus fuit Atheniēsis: pago gargetius: hortoꝝ magister: unde a Papinio dictus senior Gargetius cū ait in siluis: mallet deserto senior Gargetius horto. Metrodorus quoq; atheniensis fuit epicuri discipulus: cuius filios in testamēto cōmendauit heredibus: sensus est: patriā nihilo fecisse beatiores philosophos: q athenis uiuerēt: & q athenis philosopharent: nō.n. locus: sed aius facit hoiem beatū. Epicurus cōdidit infinita poene uolumina. In qbus cylindri circiter trecēti fuisse memorant. Vide an cylindrus epicuri ptineat ad cylindrū archimedis: de quo ante dictū est. Strabo celebrat Metrodoꝝ scepsim cui odio so cognomētū fuisse testis est Pli. quē non credo fuisse illū discipulū Epicuri: quem Laertius dicit esse atheniēsem: & si aliubi tradidimus quædā de scepsio Metrodoro tanq̄ epicureo.

Metrodorus

Aius facit beatum

Metrodorus odiosus

quā Metrodorus qd' Athenis? Aut Plato xenocratē uicebat: aut polemeo Archesilā: quo eēt beatior? Quāti uero ista ciuitas æstimāda est: ex qua boni sapiētesq; pelluntur? Demaratus q̄dē Tarquii regis nři pater tyrānum Cypselum qd' ferre non poterat fugit Tarquinos corintho: & ibi suas fortunas cōstituit: ac liberos procreauit. num stulte anteposuit exilii libertatem domesticę seruituti? Iam uero motus animi sollicitudines: ægritudinesq; obliuione leniunt: traductis animis ad uoluptatē. nō sine causa igitur Epicurus ausus est dicere semp in pluribus bonis esse sapientē: quia semp sit in uoluptatibus: ex quo effici putat ille qd quærimus ut sapiēs semp beatus sit. A. etiam ne si sensibus carebit oculorū: si autium? M. etiā nam ista ipsa cōtemnit. primum .n. horribilis ista cęcitas quibus tandem caret uoluptatibus? cum quidam etiam disputent cæteras uoluptates in ipsis habitare sensibus. Quę autem aspectu percipiantur ea

Vt Plato xenocratē. q. d. si plato lōge maior fuit Xenocrate discipulo: nō ex eo erat illo maior beatiorq;: q ipe esset atheniēsis: cū ille calcedonius foret: sicut ēt polemo atheniēsis nō uicit Archesilā: nec illo beatior fuit ob patriā cū ipse esset atheniēsis. Archesilas uero pythaneus. Et ita ostendit nō ex loco sed ex ipso hoie parari beatitatē. Nā ut inqt eleganter Ora. Cœlū nō aium mutāt. q transmare currūt.

Clariele ēti athéis

Ista ciuitas: qdā roma itelligūr: ego athenas: iniqua urbe Socrates damnat. Aristoteles ne damnaret fugit Themistocles. Aristides. alcibiades: aliiq; cōplures clarissimi expulsi sunt: i qua ciuitate oppressit uirtutes inuidia. Damaratus tarqni pater: demarathus corinthius negociator: & ex mercaturis opulētissimus factus ob seditiōes domo pfugus tyrānidēq; cypseli fugiēs. i etruriā comigrauit cōportatis opibus luculētis q a tarqniēsibus etrurie populis excœptus tarqniū priscū regē populi romani ex illustri etrusca uxore genuit hūc ex corintho pfugū comitati sunt fictores duo eucirapus: & eugrāmus: a qbus Italiæ traditā plasticē hoc est figulinā artē ferūt: suscœptis duobus filiis etrusca eis noia iposuit. Arūtē alteꝝ alteꝝ lucumonē uocās: quos erudiit græca & etrusca disciplina lucumo supfuit pri bonoꝝ oium heres: q'de inde Lucius Tarq. priscus est appellatus: ex Diony. Strabone. Liuio. Pli. tyrānus autem ille cypselus: q corynti tyrānidē occupauit: hoc nomē accœpit a cistula: quā græci cypselon uocāt: in qua delituit occultatus a matre: cū ad pnīnem uestigaret historiā scribit Herodo. in. y. uolumine: sunt & aues noie cypseli: ex eo dictæ q nidū spē cypseli. i. cistullæ ex luto fingūt quas alio noie apodas uocāt: qd usu pedū careat auctores Pli. & Ari.

Historia demarati

Plastice

Domesticæ ser. Demaratus si domi & in pria uiuere uoluisset. seruitutem seruisset sub cypselo tyranno: sed pfugus domo liberrime uixit in exilio: cū in etruria fortunis opibusq; suffarcinatus apud Tarq. cōsedisset. lōge at pstātior est libertas in exilio. q̄ domi & in pria seruitus. Traductis a is ad uoluptatē. Epicurus uitā sapiētis beatā putat auocanone ai a cogitāda molestia & reuocatione ad cōtemplandas uoluptates: negatq; ullū esse tps quo sapiēs beatus nō sit Cuius uita referta sit. & pteritaꝝ uoluptatū memoria & spe cōsequētiū.

Etiā ne si sensibus carebit: obiectio discipuli est iqrentis an sapiens sit futurus beatus in surditate & cecitate. Etiā rñdet magr sapienē haud dubie beatū futuꝝ ēt si obceceť. atq; obsurdescat. Annotādū est: hāc pticulā ēt scite & elegāter a doctis usurpari. p eo qd' dr ita. & sic Pli. in epislo. ego huic studes inq̄ rñdit etiā: qd' p inde ualet ac si dixeris studeo. Horribilis ista ce. eleuat uitiū cecitatis: & p uirili pte cōtendit asserere eccitatem esse nō habendā in malis. meritoq; contemni debere a sapiente. cuius aius oculatus est. q oculo mentis cōtemplať ea ad q oculus corpis. quodammodo cecutiens est. Quint. in declamationibus. oñdit oculos cām esse uitioꝝ. oculi inqt nos in oia quotidie uitia pcipitāt. miranť. adamāt cōcupiscūt. cecus nō irasciť. nō odit. nō cōcupiscit. & cū corp a nřa uigorem de lumibus accipiāt. peunt cū suis uicia causis. Solomō quoq; oculi iqt hoium isatiabiles sunt. & iteꝝ. Nequs oculo. qd creatū est? & apostolus taxat oculos. utpote plenos mœcationibus. & incessabilibus delictis capientes aias ifirmas: p qnq; sensus. & potissimū p oculos. quasi p quasdā fenestras uitioꝝ ad aiam introitus est. nō pōt ante metropolis & arx mentis capi. nisi p portas eius irruerit hostilis exercitus. sæpe p oculoꝝ fenestras aiæ capta libertas est. & ipleť illud pphetieū mors itrauit p fenestras ufas. dū formis mulieꝝ splendore gēmaꝝ fulgore auri cōtemplatu diuitiaꝝ deliciaꝝq; attoniti obstupescimus: ueꝝ liceat phis plausibiliter rhetoricari: & p mřias paradoxas. i. iopinabiles fauorabiliter decurrere ad calamitosos cōsolādos: cū cōstet cecitatem ifortuniū esse maximū acerbissimūq; nā ut ait Pli. nř oculi sunt ps corpis pciosissima & q lucis usu uitā distiguāt a morte. meritoq; a Statio cecitas dicta sors letho dirior oi si sol in horoscopo fuerit & saturnus in medio cœli periculum cecitatis infligunt. multæq; aliæ radiationes sunt qbus cecitatis uitiū inferť. sicut q habuerit horoscopū in. yiii. parte cācri: ubi nebula est erit cecus. Vt

Oculicā uitiorū

Oculi pleni mæchationibus

Prephetiū cum

Mors itrauit p fenestras

Cecitatis sordissima

ea q̃ gustemus: qnq; sunt sensus notissimi: ex q̃bus uisus cõtraria natura distat a cæteris: nã eũ inaudiendo &
gustãdo: & odorãdo: atq; tãgendo: nihil a nobis emittimus: sed extrinsecus accipimus: qd̕ sensum suũ moue
at q̃ppe & uox ad aures ultro uenit: & odor in nares: ĩfluit & palato ĩgerit̕: qd̕ gignat saporẽ & corpi nr̃o ap-
plicant̕ tactu sennẽda: soli sunt oculi: ex q̃bus lumẽ foras ꝓficiscit̕: & radius emicat: ad affectũ uidẽdi tria
nobis necessaria sunt: lumẽ qd̕ de nobis emittimus & ut aer q interlucet lucidus sit: & corpus quo offenso de
sinat ĩtentio. Epicurus uero: & Democritus: & Lucretius: sequuti exẽplũ reliquoꝝ sensuũ q extrĩsecus acci-
piũt qd̕ moueat putauerũt: nihil ex ocu
lis foras ꝓfisci: sed imagies reꝝ ĩ oculos
ultro meare: & ab oibus corpibus iugi
fluore quẽpiã simulachra manare: & ita
effici uĩ uidẽdi: nũc docet. M. T. ea q̃ pci
piãt̕ aspectu nõ esse tã iucũda: q̃ illa q̃ ex
reliqs q̃tuor sensibus pcipiũt̕: qm̃ in his
extrĩsecus ueniãt: q̃ sensus ipsos olectẽt:
ex oculo uero foras lumẽ ꝓgrediat̕: p̃te
rea mens est q̃ uidet. aius q cernit: quo sa
piẽs citra usum oculoꝝ põt cõtẽplari: ce
lestia & reꝝ arcana rimari. Ex qnq; sensi
bus aũ: cætera hoi tactus est & gustus re-
liqs supat̕ a multis. Aqlæ clarius cernũt
uultures sagatius odorant̕. talpæ liqdi-
us audiũt. Phi scribũt nihil eẽ fallacius
acie oculoꝝ nr̃oꝝ: ut uera a falsis subide
nõ ĩternoscat. Cui ui. est co. Ari. i. x. ethi
coꝝ cõtẽplationẽ ait eẽ cõsumatã fœlici
tatẽ: cũ sit hæc dei peculiaris: & ꝓpria:
igit̕ ꝓxime accedit ad diuinã beatitatẽ:
sapiẽs: cognatissimusq; fit dei: p cõtẽpla
tionẽ: est. n. ĩter deos & sapiẽtes cognatio
q̃dã cõciliãte natura. Si nox nõ adi. acu
tũ magis: q̃ ꝓbaĩ argumẽtũ: quo in p̃ntia utit̕: ut s. sicut nox: cuius tenebræ nos uidere nõ sinũt: nõ adimit ui
tã beatã: ita dies ceci hois similis nocti nõ debet adimere: sed aliud est nox tpalia. aliud nox perpetua nox ad
dormiẽdũ data est. dies ad uigilãdũ. nox ad q̃escẽdũ. dies ad agendũ. [l]icet nobis nocturnas tenebras lumini-
bus accẽsis inalbare. & eas facere luminosas. Ceco nõ licet. Anaxagoras dicebat senatũ esse solis & cœli uiden
di cã: cecus lumẽ mũdi iucũdissimũ: & solis fulgore amabile uidere nõ põt: q̃uis mente possit nescio qd uo-
luti p speculũ in enygmate dispicere. Antiq solẽ philesiũ cognominauerũt. q lumẽ eius exoriens amabile.
Amicissima ueneratiõe oculoꝝ cõsalutamus. Dulce lumẽ est iqt ecclesiastes: & delectabile oculis uidere so
lẽ: q ut ait nõ minus uere q̃ scite. Pli. tristitiã cœli discutit: atq; ẽt nubila humani ai serenat. Dixit Heracli. ει-
μηκιοσ ην ευφρονηκεν. i. si sol nõ esset: nox esset. Voluptas nocturna: nullis ignorat: q̃ sunt nocturnæ uolu-
ptates: quas sine honoris p̃fatiõe noiare honeste nõ possumus: quaꝝ uel cecus priceps esse põt: dũ talia sine
lumie magistra natura exerceant̕. Atm̃: q dixit: si nescis oculi sunt in amore duces: & q lucernã optauit con-
sciã nocturnæ uoluptatis: his mihi uĩ sensisse aliqd deesse ad plenã uoluptatẽ: subductis lumibus. Appiũ
qdẽ ueterem: appii claudii cẽsura clara est: qua uiã appiã muniuit. & aquã appiã in urbem duxit: eodem ap-
pio auctore potitia gens: cuius ad arã maximã herculis familiare sacerdotiũ fuerat seruos publicos ministe
rii delegãdi cã solemnia eius sacri decuerat. ex quo factũ est. ut potitii ĩtra annũ cũ stirpe extĩcti sint. nomẽ-
q; potitioꝝ interiret. ipse uero appius censor lumibus captus: auctores. Liui. Vale. q̃ñetiã Pompo. iuriscõsul
tus refert hũc appiũ iuris ciuilis fuisse sciẽtissimũ actionesq; scripsisse ab eodem. R. lr̃am inuentã. ut p uale-
siis. Valerii: ꝓ fusiis fursĩ dicerent̕. de eodem. M. T. in li. de senectute sic refert ad appii claudii senectutem ac
cidit ẽt. ut cecus esset. tñ cũ s̃nia senatus iclinaret ad pacem. & fœdus faciendũ cũ pyrrho nõ dubitauit dice-
re illa q̃. uersibus ꝓsecutus est Ennius. quo uobis mentes q̃ stare. solebãt ante hac dementi sese flexere ruina?
deinde paulo infra. quatuor iqt robustos filias quiq;. tãtã domũ. tantas clyentelas appius regebat. & senex &
cecus ĩtentũ. n. aium tanq̃ arcũ habebat. nec lãguescens succũbebat senectuti. Vulpia. li. iii. digestoꝝ ait cecum
utrisq; lumibus orbatũ. repelli p̃toris edicto a postulãdo. qd̕ ĩsignia magr̃atus uidere & reuereri nõ possint
tñ senatoriũ ordiem retinere. & iudicãdi officio fungi posse ait. nũq̃t magr̃atus genere possit dicit se delibe-
raturũ. & extat in q̃t exemplũ eius q gessit. Appius. deniq; claudius cecus cõsiliis publicis ĩtereat. & in senatu
seuerissimã dixit s̃niam de pyrrhi captius nõ recipiendis. Caii drusi domũ. multos drusos celebrat antiq̃-
tas. hic iurisconsultus intelligit̕. q q̃uis cecus esset. tñ oculatus erat ad causas cõsultoꝝ introspiciendas. & ob
id domus eius frequentabat̕ a cõsultoribus. nã ut in prio de oratore memorat Crassus. Domus iuriscõsulti:
est totius ciuitatis oraculũ q cõsultores. ex ĩcertis certos cõporesq; consilii dimittit. q̃nti mutii ianua & uesti-
bulũ. maxia quotidie frequentia ciuiũ ac sũmoꝝ uiroꝝ splẽdore celebrabat̕. Cõsultores ꝓprie sũt pcõtato-
res interrogatoresq;. q cõsiliũ petũt. cõsultus uero. q consulit̕. & docet. ut illud ex orõne ꝓ inunera. Vigilas
tu de nocte ut cõsultoribus tuis respõdeas. Interdũ cõsultor ꝓ cõsulto usurpatur. ut ĩ illo prouerbiali. Con

nõ uersari in oculoꝝ ulla iucũditate ut ea q̃ gustẽus
olfaciamus: tractemus: audiamus in ea ipsa ubi sẽti-
mus pte uersent̕ in oculis tale nihil fit: aius accipit q̃-
uidemus: aio ãt multis modis uariisq; delectari licet
ẽt si nõ adhibeat̕ aspectus. Loquor ãt de docto hoie
& erudito: cui uiuere est cogitare. sapiẽtis. n. cogita-
tio nõ ferme ad iuestigandũ adhibet oculos aduoca-
tos: eteni si nox ñ adimit uitã beatã: cur dies nocti si-
milis adimat. nã illud Antipr̃i cyrenaici ẽ qdẽ paulo
obscœnius sed nõ absurda s̃nia est. Cuius cecitatẽ cũ
muliercule lamẽtarẽt̕: qd agitis inqt: an uobis nulla
uĩ uoluptas eẽ nocturna. Appiũ qdẽ ueterẽ: illũ q ce-
cus annos multos fuit & ex magr̃atibus & ex reb[9] ge
stis ĩtelligimus i illo suo casu: nec priuato nec publi-
co mũeri defuisse. C. ãt drusi domũ cõpleri cõsultori
b[9] solitã accepius: cũ quoꝝ res eẽt sua ipi nõ uidebãt

Radius ex oculis
tria necessaria ad uidendũ
lugi fluore simulacra
Contẽplatio fœlicitas
Nox
Dies
Cũ solis & cœli uidẽdi natus
Sol philesios amabilis
Sol nubilia ai serenat
Nocturne uoluptates pro ua lesus
ualerii intẽtus aius tãq̃ arcus
Cecũ postulare nõ posse Vulpia.
domus iuriscõsulti oraculũ ciuitatis
Cõsultores
Cõsulti
Cõsilium malũ cõsultori pessimũ
Diodorus stoicus

filiū malū cōsulteri pessimū est. Aufidius: cecū hūc fuisse signat: apud Ora. mentio fit aufidii lurconis: q forti miscebat mella falerno. Diodorus stoicus: de hoc in bruto sic inqt: erā cū stoico diodoro: q cū habitasset ap̄ me cū q̄nto uixisset: nup est domi meæ mortuus a quo cū in aliis rebus: tū studiosissime i dialectica exercebar. Itē in hortēsio. Diodoro qđ faciā stoico: quē a puero audiui: q mecū uiuit tot annos: q habitat apud me: quē & admiror & diligo: q ista antiochea cōtēnit. Cū fi. cū esset fidici & musicus. Pythagoreorū mo. pythagoricis ut supra diximus mos fuit: cū euigilassent aīos ad lyrā excitare: & cū somnū peterent ad eādē prius mētes cōponere.

cecū adhibebāt ducē. pueris nobis. Gn. Aufidius p̄torius: & insenatu sniam dicebat: nec amicis deliberātibus deerat. & grecā scribebat historiā. & uidebat i lrīs. Diodorus stoicus cæcus multos annos nr̄æ domi uixit. Is uero qđ credibile uix [sit: cū] in philosophia multo ēt magis assidue quā antea uersaret̄: & cū fidibus pythagoreoꝝ more uteret̄: cumq; ei libri noctes & dies legerēt̄: qbus ī studiis oculis non egebat: tñ qđ sine oculi fieri posse uix uidet̄: geometriæ munus tuebat̄ uerbis p̄cipiēs discētibus unde: quo quāq; lineā scriberēt. Asclepiadē ferūt nō ignobilē: nec in exercitū philosophoꝝ: cū qdā q̄reret qđ ei cæcitas attulisset: rn̄disse ut puero uno eēt comitatior. Vt. n. uel summa uel paupertas tolerabilis sit: si liceat qđ qbusdā græcis quotidie si cecitas ferri facile possit si nō desinit subsidia ualitudinū. Democritus lumib⁹ amissis alba. s. & atra discernere nō poterat. At uero bōa: mala: æqua: iniq: hōesta: turpia: iutilia: magna: parua: poterat. & sine uarietate coloꝝ licebat uiuere btē: sine notiōe reꝝ nō licebat. Atq; hic uir ipe-

Geometriā. u. tue. cōsimile est illud: qđ memorat Diuus Hiero. de Dydimo alexādrino: iter ecclesiasticos scriptores illustri: q captus a parua ætate oculis: & ob id quoq; elemētoꝝ ignarus: tñ miraculū sui oībus p̄buit: ut geometriā: q uel maxime uisu indiget usq; ad pfectū didicerit. Geometriā aūt sine uisu uix cognosci posse nullus ignorat: cum figuræ geometricæ: oculis subiiciant̄. Cuius pars una: οπτικη optice. i. pspectiua appellat̄: q̄ ad oculos ptinet: altera uero ps q̄ ad aures ptinet canonice. i. regularis uocat̄: pspectiua cās reddit cur uisiones subinde fallāt: ut qua i aqua cōspiciūt̄ maiora. ad oculos fiāt q̄ pcul ab oculis sunt minora. Voluptas āt utilitasq; taliū disciplinaꝝ i post pricipiis existit. ut inqt. M. Va. Quāq; lineā scriberēt: figuraꝝ geometricaꝝ genera sunt duo: planū & solidū: planū est: qđ lineas hēt: q̄ latū est: & q̄ longū: qualia sunt triq̄tra: & q̄drata q̄ in aera fiūt siue altitudine. linea dr̄ a nr̄is: quā græce γραμμην uocāt: eam ita definit euclides: γραμμη: est iqt: μηκος απλατης. i. linea est lōgitudo illatabilis. Asclepiadē se. de asclepiade p rusiēsi medico illustri: nō intelligi hoc in loco planissimū est: qñ illo nullo morbo affectus nulla corpis debilitate mācus ac debilis uixit: q ut auctor est Pli. spōsionē fecit cū fortuna: ne medicus crederet̄: si ūnq̄ inualidus ullo morbo fuisset ipe: & uictor supma in senecta lapsu scalaꝝ exaiatus est: huius medicina plausibilis fuit & fauorabilis q qnq; res maxime cōium auxilioꝝ pfitebat̄: abstinētiā cibi: abstinentiā uini: fricationē corpis: ambulationē: gestatiōesq;: ita fauētibus cūctis: ut essent uera q̄ facilima erāt uniuersum ppe humanū genus circūegit in se: nō alio mō: q̄ si e cœlo demissus aduenisset: hic uolumē cōdidit de uino: quo rep it prius ægris opitulari: sed dādo. s. i ipe: cu ius utilitatē æquari uix deoꝝ potētia posse pnūciauit: de hoc asclepiade medico. Plin. Apule. Celsus. Galien. Auicē. nō paꝝ mīta: hic uero alter asclepiades plius significat̄: lumībus orbatus. Cuius dictū mire cōgruit oībus cecitate laborātibus: ut. s. aut puero aut baculo uno: comitatiores sint: cōstat familiæ Corneliæ cognomētū scipionū iditū esse: ex eo q̄ Corneli. q patrē lumībus carētē p lumībus regebat scipio cognominatus: nomē ex cognomine posteris dedit scipionē. n. dici baculū qs ignorat. Nec in exercitū: exercitatissimum: exercitus. n. p exercitatus usurpat̄. ut Vir. Nate iliacis exercite fatis: & Cor. tacitus. Armis æqsq; in p̄rium nr̄mq; more exercitus. Si li. mēdicationē uel ut utar laberii uocabulo mendicimoniū significat: græcis aūt mēdicare licebat: q̄ romanæ grauitati idecoꝝ & pinde sordidū uidebat̄: īde palliata mendicabula: a doctis dicuntur phi græci: uictū mendicādo q̄ritātes: sicut græcus ille palliatus & crinitus barbaq; usq; ad pubē pœne porrecta: adiit erodē hatticū ac petit nūmos sibi dari: ad panes emēdos: tū herodes iterrogat qs nam esset: atq; ille uultu sonituq; uocis obiurgatorio: phum se esse dicit: mirari quoq; addit cur q̄rendum putaret qđ uideret: tūc herodes oppido q̄ sciēter & elegāter uideo iqt barbā & palliū: phum nōdū uideo iussitq; ci dari p̄ciū panis. xxx. dieꝝ. dicēs demus huic aliqđ æris cuiusmodi est. tāq̄ hoies nō tāq̄ hoi. musoni quoq; exēplū obiter memorādū est. q circūstāti cuipiā id genus. & phm sese ostāti dari iussit mille nūmū. & cū pleriq; dicerēt nebulonem esse hoiem. malū. & malitiosum. & re bona nulla dignū. tū musoniū subridētē dixisse aiūt. αξιος ουν εστιν αργυριου. i. dignus igit̄ est argēto. Subsidia ua. oīa itelligit fulcimia. & sustentacula. q̄ necessaria sunt cecis hoībus. ad ualitudinē fulciēdā. Democritus: democritū abderitē phum p̄ter alios uenerādū mēoriæ pditū est lumībus oculoꝝ sua spōte se priuasse. qa existimaret cōmētatiōes ai. i cōtemplādis nature rōnibus uegetiores & exactiores fore si ea sui dendi illecebris & oculoꝝ ipedimentis liberasset. Tertul. i Apologetico tradit democritū. iō semetipm excecasse. q̄ mulieres sine cōcupiscentia aspicere nō posset. & doleret. si nō esset potius. q̄ āt solertia cecitatem sibi cōsiuerit docet laberius poeta mimographus scribens eum cōstituisse

pytagorici ad lyrā cōponebāt
Didymus cecus i geometria clarus
Optice pspectiua
Canonica
Planum.
Linea qd
Euclydes
Asclepiades sine egritudie
Medicina asclepiadis iucunda
Asclepiades cecus
Scipiones unde
Scipio baculus
Mēdicimonium
Palliata mendicabula scitū herodis.
uideo pallium nō phium tāq̄ hois nō tā q̄ hoi
Dignus est argento
Democritus se ultro excecauit
Elucificasse
Euthymia democriti

clypeū cōtra solē:& ita splēdore æreo & solis radiis aciē oculoꝝ sibimet effodisse seq; elucificasse. Sine ui. co.nō possumus discernere multiplicē coloꝝ uarietatē:sine oculoꝝ corpaliū misterio.mētis uero oculo. Et ai acie possumus cōtēplari arcana naturæ:& dispicere: phicas notiōes & cōsequēter uiuere btē:sicut faciebat Demo.q euthymiā in trāq̄llitatē ai dixit esse finē bonoꝝ:q inumerabiles esse mūdos pdidit:dū apiriā.i.isinitatē pbat:q nō cōtētus iterna mūdi nosse:extera quoq; scrutatus:nec ulla in extremitate consistēs uoluminū exordio sic auspicatus est:hæc loquor de uniuersis:nil excipit de quo nō pfiteat̃:qd.n.esse pōt extra uniuersa?Democritū.M.T.in hortēlio anpōit ueteribus phis:quos cū illo collocaros qn/ te classis sibi uideri dicit cognominatusē gelasinus ut ait suidas a risu:illi.n.cūcta ri dēda uidebāt̃:& ut ait mordax poeta per petuo risu pulmonē agitare solebat Plin. ait democritū uite utilissimū nimio iuuā di mortales studio iterdū pplapsū; ex fon/ tibus dēocriti:hortulos suos irrigauit epi curus.Democriti uanitas illa taxat̃ a Pli.q de reuiuiscēdis corpibus pmisit:q nō reuixit ipē. Añ.p.i.u.de dinatiōe:qd ē añ pe des nemo spectat cœli scrutat̃ plagas.Dōa. explicās illd ex adelphis. Quod.a.p.ui. hoc iqt sūpsit poeta de illo i iiiꝝ.p mulga/ to ancille dicto. Quod añ.pe.ē nō uidet; cœli scrutat̃ plagas.testis est Laer. thalētē unū ex.yii.græcie sapiētibus cū domo exi

diri ai ēt aciē aspectu oculoꝝ arbitrat̃:& cū alii sæpe qd cēt ante pedes nō uiderēt:ille infinitatē oēm pegrinabat̃:ut nulla in extremitate cōsisteret. Traditū est ēt Homeꝝ cæcū fuisse:at eius picturā nō poesim uidemus q̄ regio.q̄ ora.q locus græcie.q̄ spēs formę q̄ pugna.q̄ acies:qd rēigiū:q motus hoium:q feraꝝ nō ita expictus ē:ut q̄ ipse nō uiderit:ut uideremus effecerit? Quid ergo? aut Hōero ad delectationē ai: ac uoluptatē:aut cuiq̄ docto defuisse unquā arbitramur?aut ni ita se res haberet. Anaxagoras aut hic ipse Democritus agros & patrimōia sua reliqssēt? huic discēdi q̄rēdiq; diuiæ delectatiōi toto se aio dedissēt.

ret spectādoꝝ sydeꝝ cā cecidisse i foueā:dictāq; esse ab anicula:o thales.q i cœlis sūt comp̄nsuꝝ te arbitraris.q ea q̄ sūt añ oculos n̄ uides. Homeꝝ.c.Plutar.Hero.ceteri tradūt homeꝝ iclytissimū poetaꝝ amisisse oculos:& ob id hōeri nomē sortitū:cū prius Mebesigenes diceret̃.Cumei nāq; & iōes captos oculis hōeros appellāt:q hōeris.i.cęcis ducibus egeāt:hic cecutiēs meonius nūcupat̃:a Mar.Si i Sagitario i finib Veneris mars & Mercu.& Venus simul fuerit collocati & Horosco.eiusdē ptis possederit finē.Iupiter uero i Gemis cōstitutus ex occasu diametra hos radiatiōe respexerit:hæc gēitura dinū poetā heroici carmis facit:talis Gēitura ut iqt Firmi.minus.i.yi.matheseos hōeꝝ dinū cumei carmis fecit iterptē.ex hōerico fōte ois posteritas latices i pocula duxit:ut ait Māi.ex hōero oēs eloq̄ntie ptes sic originē ducūt ut ex oceāo flumia initiū. caplūt Hōe.archetypō est poetaꝝ quē Pla.diuissimū nūcupat:q oēs sine dubio ut sentit Qui.i oi gn̄e eloq̄ntie pculi reliqd a se reliqt. Pictura ñ.p.poeta pictor ē loq̄ns:pictor est poeta tacēs:i exornatōibus rhetoricis cōmutatōis exēplū hoc legit̃:poema loq̄ns pictura est.pictura tacitū poema dēt esse.dixit Ora.ut pictura poesis erit: pigit hic pigit ille:sed alterius pictura uetustate fit obsoletior:alterius nigidior.picture colores euāidi obliterāt̃: stili poetici characteres durabiles pennāt.fœlices illi.quos bonus poeta depixit.nūc nulla extāt.Appellis ptasiiq; mōumēta.Carie uetustatis iterlita & extīcta.cū hōeri & marōis poemata iuuenescāt recēte.splēdescāt.i dies magis.qbus nulla caries.nullus situs.nulla ānositas officit obestq;.merito dixit Ale.magnus fœlicē esse: achillē:q hōeꝝ p̄conē habuisset.qd silius numeris poeticis sic exp̄ssit.Fœlix eacida cui tali cōtigit ore gētib ōndi.creuit tua carmie uirtus. Qui lo.græ.i.ii.iliados catologus est eoꝝ.q agamēnonē secuti cū nauibus ad expeditionē Troianū nauigauere.ubi locoꝝ.ciuitatū populoꝝ.oræ littoralis ē mira descriptio. Quæ spe.f. Zeusis pictor eminētissimus pixit effigies mēbratura corporaturaq; ampliore.Augu. id ratus.In quo hōeꝝ secutus credit̃.cui ualidissima qq; forma ēt in fœmis placet. Qui se.cōparatiōibus feraꝝ decētissime usus est qbus ueluti emblēatis exornat̃ poēa cultissimi:qle est illud q i pn̄tia suppetit;utq; leo i sylua stabat:sua pignora circū:cuius māus occurse tcatulos nemus iter agēti uenatrix accicta uiꝝ.Itē alio in loco.Crebra gemēs nimiū:tāq̄ leo uirib igēs faucibus:absenti uēator sicatulū audax abripuit dēso i saltu dolet acre seq̄niq; dei de nēus uerlat scrutās uestigia.si quo uersa uiri iueniat:coq̄t illū bilis amara. Nos ut ui.laus optimi poetæ. Ita graphicæ cūcta describētis.uel potius depigētis.ut ea oculis legētiū spectāda subiicere uideat̃. Ita laudat Ora.pollionē.uider̃ magnos iā uideor duces.nō idecoro puluere sordidos. Anaxagoras.clazomēius fuit nō mō gnis gl̄ia & diuitiis.ueꝝ ai quoq; magnitud ie clarissimus.qppe q totū p̄imoniū suis spōte reliqt. & cū ab eis negligētiæ isimularet̃.qd ergo iqt.nōne uos ista curatis?mox abscedēs ad speculādū reꝝ naturā se cōtulit studio doctriaꝝ flagrās.rei & priuatæ & publicæ oio negligēs ac icuriosus.adeo ut cuidā se ita cōpellāti.nulla ne tibi p̄riæ cura ē? dixerit.mihi nero p̄riæ cura.& qdē sūma ē digitū i cœlu itēdēs.hic cū post diurnā pegriatione i p̄riā reuēisset.possessiōesq; desertas uidisset.ñ essē iqt ego salus.nisi iste piisset.q pluris faciēs culturā igenii q̄ p̄dioꝝ.famigeratus extitit iter p̄hos.de quo hīta ē mētio quoq; i supiorib.Dicebat epicurus sapiētē acq̄rēdi opes curā ñ habituꝝ. Dēocritus.dēocriti de quo pauloañ ñ paꝝ mlta.satis cōstat diuitiis opulētū fuisse itni:ut pr̄ eius xerxis exercitui epulū hospitalr̄ dederit.iple tn̄ quo magis uacuo aio studiis lr̄arū operā ipēderet.p̄imoniū suū p̄riæ.q̄ abdera dicebat̃ dono dedit.ob hoc dixit Ora.i episto.Miramur si dēocriti pecus edit agellos cultaq; dū pegre est aius sine corpe uelox hic i p̄hia adeo pfecit.ut pētathlos siue q̄nq̄rtio.i.q̄nq; certaminū dici posset.nāq; naturalia.mortalia.mathēatica.liberaliū disciplīaꝝ rōnes.artiūq; oium doctrīnā callebat oli pusa olei charitate coemit utilitate magna i toto eo tractu oē oleū.mox ut apparu

it ingens

Apiria isi/ nitas
loquor de uniuersis
Gelasinus
dēocritus
De riuiscē dis corpi bus dictū
anicule
Home.ce/ cus cecuti ens
Gēitura homeri
Poeta pi ctor loq̄ns
Pictor po eta silens
Poete du/ rabiles
Fœlix achilles ob p̄conē
Zeusis
Validissi/ ma forma in fœmia
cōparatio leōis ex ho mero
Anaxago/ ras p̄imo niū reliqd
Dictū ana xagore nō essem sal/ uus salua re dictum
epicuri
Democri. p̄imonii sprctor
Pētathlos in phi losophia
notabile

ſt igẽs diuitiaꝝ curſus reſtituiſ mercedẽ auide dñorũ penitẽtiæ cõtẽtus ita ꝓbaſſe: opes ſibi cũ uellet in facili fore: poſſeq; ꝓprios ſi uellẽt diuites fieri. Ari. hoc aſſignat thaleti mileſio: hoc idẽ ſeſtius: e rõanis ſapiæ Sectatoribus fecit tãta iſtaꝝ occaſio eſt: ſed uere ꝓhantibus qꝫ doctrinaꝝ magis cordi eſt: q̃ ſollicitudo diuitiarum quas præ una uirtute cõculcãdas ducit: qđ & crates ille thebanus factitauit: q cũ ad philoſophãdũ athenas ꝓgeret magnũ auri pondus abiecit dicens. Ite poſſum malæ cupiditas: nã uos potius mergã q̃ a uobis mergar: neq; putauit ſe poſſe: & uirtutes & diuitias ſimul poſſidere.

Itaq; augurẽ Tyreſiã: quẽ ſapiẽtẽ fingũt poetæ nũq̃ iducũt deplorãtẽ cæcitatẽ ſuã. At uero polyphemũ Hõerus cũ immanẽ. ferũq; finxiſſet: cũ ariete ẽt colloquẽtẽ facit eiuſq; laudarẽ fortũas q quo uollet igredi poſſet & q̃ uellet attigeret. recte hic qdẽ: nihilo. n. erat ipſe cyclops: q̃ aries ille prudentior In ſurditate uero quidnã ẽ mali. Erat ſudaſter. M. craſſus: ſed aliud moleſtius qđ male audiebat: ẽt ſi: ut mihi uidebaſ iniuria. epicurei noſtri græce ſatine ſciunt: nec græci latine. Ergo ii in illorum & illi in horum ſermone ſurdi. Omneſq; id nos in his liguis quas non intelligimus quæ ſunt inumerabiles ſurdi profecto ſumus. Ac uocẽ citharædi non audiũt:

Augurem tyreſiam: De tyreſia thebano conie&ctore & fatiloquo Diodo. Plau. Papinius: Ouidi. ſcriptores omnes: qui ira iunonis excecatus tradiſ: cui Iuppiter ſcire futura dedit crimẽq; leuauit honore homerus i odyſſea tyreſiam dixit apud inferos ſolum ſapere. Cæteros umbrarum uagari mõ apđ Oratium Dat uaticiniũ ulyxi cõſultori: tyreſiæ monumẽtũ: fuit in tilphoſo monte boetiæ: iuxta fontẽ tilphoſam. Vbi ꝓfugus diẽ ſuũ obiit: ut auctor eſt ſtrabo Ibi thebani ciues illi ſepulto. diuinos honores tribuere iuuenalis cum cecum diceſ uellet. Dixit tireſiã: illo uerſu: nec ſurdum nec tireſiam quẽq̃ eſſe deoꝝ: hic itaq; cũ eſſet ſapiens: & diuinationis conſultiſſimus cecitatem ſuã æquanimiter ferebat: tanq̃ id obnubilaſ nõ poſſit ſapientis fœlicitatem: qđ inſipiẽs ꝑinde ac maximũ erũnoſiſſimũq; maloꝝ intoleranter feret & dolenter. Ad uero polyphemum: homerus in nono odyſſæ: longo carmine & luculento canit quemadmodũ ulyxes ſtipite obuſto & inito terebrauit oculum polyphemo cyclopi ingentem & enormum: qui torua ſub fronte latebat Argolici clypei & phebeæ lampadis inſtar. mox aſtu & uafricia ulyxis cum incolumes ſocii euaſiſſent ex antro cyclopeo id ꝑ ſe ipſo cõmẽtus eſt: ſubiecit ſeſe uentri arietis magni & lanoſi: lanitium firmiter manibus apprehendẽs. Cum autem aetis is nouiſſimus egrederetur in paſtum: cum ꝑtentare cœpit excatus polyphemus tactu explorãs: ne græci furtim dilaberẽtur: cũ itaq; tãgẽs ſic cœpit affari. κριὲ πέπον τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων ὕστατος. i. o aries ſtolide cur ultimus ouiũ ex antro egrederis ut longe primus flores depaſcis: tu primus ad fluenta amnica puenis ueſꝑtina ãt hora primus ad ſtabulũ reuerteris: & alia q̃dam q̃ faſtidio auriũ parcẽs omitto. Colloqum aũt cũ ariete polyphemi exoculari ſatis oñdit illũ quoq; arietino corde fuiſſe ꝑditum ac ueruecee ſtatue conſimilem: qs. n. cũ pecude fabulareſ: niſi plane pecus & brutus & pecuinis ſenſibus ſtupẽs. Cyclops: polyphemus ille ab homero dictus pelorios. i. excelſus: & uaſtus qui erat anthropophagus truculẽtus imanis: Et ut ait homerus mantuanus: monſtrum horrendum informe ingens cui lumen adẽptũ cyclopas. i. unoculos canũt i ſicilia fuiſſe filios neptuni Etneos fratres cœlo capita alta ferentes quos Stra. & thucidides & fabuloſos. renſ. Quã aries Pli. ait q̃ ſtultiſſima aialium eſſe lanata arietis ꝓpriũ ẽ ouiũ ſenectã cõſectari agnas faſtidire: aquilonis flatu mares cõcipiunſ: auſtro flante fœmine. In ſurditate. Si cecitas malũ non eſt: neq; obnubilare quis ſapientis ſerenitatẽ tãto minus ſurditas nocebit: minuſq; infuſcabit: & haud dubie leuior cecitate faciliorq; toleratu ſurditas eſt: cui hoium. prio negatus ẽ auditus huic & ſermonis uſus. ablatus nec ſunt naturaliter ſurdi: ut non idem ſint & muti: id plerũq; natura: aliq̃n caſu fit: ut morbo aliquo obſeptus meatus uocẽ nõ tranſmittat ad lingua: qđ cũ acciderit: ut ſcri. Lactantius in li. de opificio: auditum quoq; obſtrui neceſſe eſt: ut qa uocẽ emittere non põt: ne admittere qdã poſſit: ob uitiũ ſurditatis negat Vlpiãus redhibitionẽ: in tertia parte arietis habentes horoſcopũ erunt ſurdi unoculi ſtolido fatuitatis ſtupore cõfecti.

Sudaſter. M. craſſus: grãmatici autumãt noia in aſter deſinentia: eẽ diminutiuæ ſignationis: cui ſnia duo potiſſimũ noia aſtipulanſ ſurdaſter & recaluaſter: nã ſurdaſter dſ modice & paꝝ ſurdus: & talẽ fuiſſe. M. Craſſũ itelligi uult hoc i loco. M. T. recaluaſter uero: q frõte ſola caluus ẽ: nec toto capite: ut illđ apđ canõicos ſcriptores ex leuitico: & ſi a frõte ceciderit pili recaluaſter & mũdus ẽ. recaluaſtꝝ fuiſſe ſocratẽ accœpimus. Cætera ãt feræ oia cõſilr termiata: magis imitationẽ q̃dã ſignãt: q̃ dimiutionem: ut ãtõiaſter paraſitaſter oleaſter & alia ſexcenta: ut iure grãmaticos iceſſãt neoterici. i. recẽtiores ſcriptores. Male. a. uitupabaſ ſfamulabaſ & potiſſimũ nota auaritiæq̃ ſitiuit auꝝ ꝑthicũ uſq; ad exitiũ i cuius oris rectũ auꝝ liqdũ ifuſũ ẽ: ut cuius aius arſerat auri cupiditate eius ãt mortuũ & exãgue corpus auro uterec male audirẽ eſt culpari ſicut bñ audirẽ eſt laudari. T. i epiſtolis ad atticũ: hãe nõ nulli amici appi ridicule iterꝑtãſ: q me icc irco putent bñ audirẽ: uelle: ut ille male audiat. Nři: latini. Hi i il. ſer. ſur. diuerſitas liguaꝝ uarietaſq; loquendi facit: ut hõ externus alieno pene nõ ſit hoīs uice auctor Pli. q etiã Aug. i. xix de ci. dei liguaꝝ iqt diuerſitas hoiem alienat ab hoie: nã ſi duo ſibimet iuicẽ fiãt obuiã: neq; ꝑterire: ſed ſilẽ eẽ aliq̃ neceſſitate cogãſ quoꝝ neuter nouit linguã alterius: faciliusſibi aialia muta ẽt diuerſi gñis q̃ cum illi ſunt hoies ſociãſ ex hac itaq; diſſimilitudie liguaꝝ fit: ut itali ſint i trãſmõtanoꝝ ſermõe ſurdi & trãſmõtãi in ſermõe italoꝝ dum neutri neutros itelligunt: idq; accidit i linguis oibus nobis ignotis quaꝝ idiomata ſunt nũeroſiſſima: ſiqdem.

Phos ſi uellent diteſcere poſſe
Ite peſſum diuitiæ
Tireſias cecus ſolus ſapit
Monumẽtum thireſiæ
Fabula poliphẽi exoculati
Verba polyphemi ad arietẽ
pelorios
cyclopes unoculi
Aq̃lõe flãte mares concipi
Surdi mutic ã ſurdi
datis geni tura ſurdi
noia in aſter
Surdaſter recaluaſter recaluaſter ſa crates i os ehras
auꝝ in fuſum
Male audire
Bene audire
Liguaꝝ auietas hoiem alienat ab hoie
Itali ſurdi in ſermõe

Grũnitus grũnire grũdire Grũdiles lares Fabella esopia Ouis silẽs ducitur Demosthenes declamabat ad fluctus musicæ inuẽtores Sapiens secũ loquit̃ Dictum cras Dignus imitatiõe sestius Totũ diẽ mecum scrutor Aius habitat in auribus Lepus surdus pinguescit Ouium abortus ex tõitru Portus maloꝝ mors Mors pfugiũ erumnosæ uitæ cõficere

Thimostenes & strabo prodiderunt trecentas natiões quæ dissimilibus linguis uterent̃: descendisse in dioscuriadem urbem colchorum clarissimam. At nocẽ cytharedi: hipophora: tanq̃ dicere possit aduersarius surdos priuari maxima aurium uoluptate ꝓptereaq; citharedos musicosq; concentus ac symphoniacos audire non possint: quæ mira sane uoluptas est: & capitur oẽ quod uiuit: & ut auctor est Aristoteles ĩ ꝓblematis: q̃ ad res mathematicas ptinent: nũeris modulis cãticis deniq; oĩbus cõcinendi gñibus oblectari oẽs cõsueuerunt: in quã sñiam est illud satyrographi. Aspice partis nunc damnum alterius nam quæ cantãte uoluptas? sit licet: exius citharedus sitq; seleucus Ne stridorem serræ: p antipophoram diluit obiectum: si inqt non audiet rursus uocem citharedici: quod uoluptatis: est nec quidem audiet stridorem serræ aut grũnitum porci: qui uterq; sonus stridulus: iamabilis & gratus mirum quantũ aures offendit: & auditum quasi conuulnerat: alia quoq; non pauca sunt q nos stridore acutissimo puellunt: quibus surdi liberant̃: grũnitus autem uox est porcoꝝ: ut hinitus equorum balatus ouium mugitus boum. Grunire: quod ẽ grunitum facere: recentiores dicũt ueteres grũdire dicebant. Claudius in annalibus: grũdibat grauiter pecus suillũ: hinc quoq; grũdiles lares dicti quos romulus constituisse dr̃ in honorem scrofæ. q. xxx. peperat porcos. Laberius dixit: grũdientem aspexi scropham. Cum iugulatur: lepida mehercule fabella est huic loco congruens: qua esopus ille citissimus fabulator usus est dũ docet cur ouis cũ ducit̃ iugulatũ silet: sus uociferat̃ ouis inqt solita est tonderi mulgeriq; frequenter ex quo fit: ut cũ ducit̃ ad necem credat tunc quoq; se duci: ut aut tondeatur aut mulgeat̃: ideoq; silenter id ad lanienam porcus uero: cui neq; lanitiũ est neq; lac. grũnitum tollit ingentẽ: quasi gnarusse ob hoc solũ trahi ut iuguleĩ: qui nunq̃ ob mulsuram aut tonsuram. capi solet. Nec fremitũ maris. s. audiũt hi q surdi sunt q̃tus ãt sit fremitus & fragor maris murmurantis & undabundi: sciunt nautici: qui tumescentibus equoribus fremẽtibusq; ad uota cõfugiũt suppetias diuinas implorant digitis quatuor aut septẽ remoti a morte supra caput impẽdẽte: demosthenẽ ferũt ad fluctus sonoros murmurantis maris declamare solitũ: ut fremitũ assuesceret uincere cõcionis tumultuosæ. Anteq̃ hi sint inuẽti: musicã amphon primus inuenit: q & citharæ repertor fert̃ septẽ chordis additis terpãder: octauã simõides addidit: nouã timotheus cithara sine uoce cecinit tãiras prius: cũ cantu amphiõ: ut alii tradũt linus. Surdo ad oculoꝝ cõsolatio ceci ẽ ut qm̃ uisu priuatus: est uoluptatẽ capiat ex hauditu: cõtra surdus qa uoluptate auriũ frui nõ pt̃ ad uoluptatẽ oculoꝝ traducẽdus erit admonendusq;: ut ex uisu capiat uoluptates quibus surditatis incommodum compenset. Qui secum loqui: sapiẽs ut an diximus is est qui secum loquitur: qui nunquam minus solus est q̃ cum solus: cum olim crates uidisset adolescentulum secreto ambulantem interrogauit quid illic solus faceret? me cũ iqt loquor cui crates caue rogo & diligenter attende ne cũ hoie malo loquaris. Dixit Pli. mecũ & cũ libellis meis loquor igit̃ nihil nocebit surditas qui surdus secũ loquat̃ secũ ãt loq philosophari ẽ & seipsum excutere poterit surdus facere qd̃ sestius q cõsumato die cũ se ad nocturnã qetẽ recepisset sic interrogabat aium suũ qd̃ hodie malum tuum sanasti? cui uitio obstitisti qua pte melior es? poterit facere qd̃ seneca q quotidie iqt apud me cãm dico: cũ sublatũ ecõspectu lumẽ ẽ totũ diẽ mecũ scrutor facta ac dcã mea remetior ita surdus secũ loquet̃ aium trunabit. sese ĩtus excutiet examiabit inquiret qd recte fecerit qd pperã qd̃ lõge salubrius ẽ: q̃ cũ altero fabulari & alteꝝ audire sermocinantẽ huc adde qd̃ surditas optabilis ẽ his q iterdũ audiũt q̃ audiuisse nollent. Aius. n. hoium i auribus hitat. ut dixit oli xerxes nã q bñ audit is hilaritate pfundit̃ q uero male is exacerbat̃ surditas ꝓdest lepori lepores. n. surdi celerius pinguescunt surditas bona ẽ gallinis & ouibus siquidẽ gallinaꝝ oua accipitris audita uoce uiciant̃ oues abortũ saciũt audito tonitru. Cõgerãt̃ ĩ unũ: fingamus inqt quẽpiã agere maloꝝ obrutũ cecũ surdũ doloribus accerrimis affectũ oĩbus deiq; erũnis & calamitatibus pssum tñ si sapiens erit beatitudo obduci obnubilariq; nõ poterit & eo magis q portus mortis paratus est quæ finis est erumnaꝝ oium & laborum & ita ostendit confugiendum esse ad profugium mortis quando urgemur doloribus malisq; impatibilibus ut enim inquit uerissime artabanus apud Herodotũ mors ẽ optatissimum pfugium erumnosæ uitæ: ille enim portus unus & erumnosorum & effugium miseriarum.

ne stridorem quidem serræ tum cum acuitur: aut grunitum cum iugulatur sus: nec cum quiescer̃ uolunt fremitum murmurantis maris: Et si cãtus eos forte delectant. primum cogitare debent antequã hi sint inuenti multos beate uixisse sapientes. Deinde multo maiorem: percipi posse legendis his: quam audiendis uoluptatem. Tum ut pauloante cœcos ad aurium traducebamus uoluptatem sic licet surdos ad oculorum. Etenim qui secum loqui poterit sermonem alterius non requiret. congerantur in unum omnia: ut idem oculis & auribus captus sit: prematur etiam doloribus acerrimis corporis: qui primum per se ipsi plerumq; conficiunt hominem: sin forte longinquitate producti. uehemẽtius tñ torquent: quam ut causa sit cur ferantur. Quid est tandem dii boni quod laboremus. Protus. n. p̃sto est: qm̃ mors ibidẽ est æternũ nihil sentienti receptaculũ. Theodorus Lysimacho mortẽ minitãti, magnũ uero inquit effecisti: si cantaridis uim consecutus es: Paulus Persæ præcanti: ne in

Conficiunt:exanimant:trucidant:negant:uerbum hoc gladiatoribus conuenit:qui confecti dicuntur grauissimus uulneribus occumbentes:ut docet Donatus sic Ci.in Catilinam gladiatori illi confecto & faució. ❡ Theodorus lysimacho:hoc optimum in primo commentario affatim explicatú:est ibiq; scriptum releges de ui ueneno q; cantaridis,uermiculi uenerati.Ridiculú é gloriari:pinde ac magnú qddam sit se posse efficere id quod possunt scorpiones:pñt cantarides:uidelicet morté inferre. Paulus persæ:psensille rex macedonú famigeratus:cui plus auri fuit q̃ ai:uictus supatusq; bello a romáis.se.Gn.Octauo dedit:orás ut

triumpho duceret:in tua id inqt ptáte est. Multa prima die cú de ipsa morte qreremus:non pauca ét postero cú ageret de dolore súnt dicta de morte q̃ q̃ recordet haud sane piculú é:ne nó morté aút optádá aut certe nó timédá putet. Mihi qdé i uita seruáda ur illa lex q̃ i græcoꝝ cóuiuiis optietur. Aut bibat iqt aut abeat:& recte. Aut.n.fruat aliqs piter cú aliis uoluptate potádi:aut ne sobrius i uioletiá uinoletoꝝ icidat:añ discedat.sic iniurias fortúe q̃s ferre nequeas de fugiédo reliquas. Hæc eadé q̃ epicurus:totidé uerbis dicir & Hiero. q; si his philosophis quoꝝ ea snia é:ut uirtus p se ipsa nihil ualeat oé qd hóestú nos & laudabile eé dicius:id illi crassú:qddá & ianis uocis sono decoratú eé dicát & tñ semp beatum esse censent sapienté. Quod tandé a socrate & platone pfectisq; philosophis faciendum putes quorum alii tñ prestantiam in bonis animi esse dicunt ut ab his corporis & externa obscurent

ad paulum æmilium impatorem duceret: qui illi obuiá cú amicis uenit. Assurrexit:& ut historici tradunt illachrymauit uarietatem.s.fortunæ secum reputans quæ regem ex summo dignitatis fastidio in pceps detraxerat tunc perseus φιλοζωος.i.uitæ cupidus turpiter in terrá procúbens:& genua emilii amplectens uoces emisit indecoras:quas nó tulit emilius nec pces illius audire sustinuit immo eu castigás:q; effeminate nimis ac molliter succumberet ictibus fortunæ:& cú perses ne in triúphú duceret ipense rogaret inquit: ιπισο τουτο εστιν.i.in te hoc est quo dicto significauit illú potestaté hre semetipsum interimendi:& ita cótumeliæ p morté subducendi sed maluit turpiter triúphari: q̃ laudabiliter mori:doctus itaq; in triúphú est una cú filiis:periitq; i carcere ai mœrore cófectus uel ut alii tradút uigiliis insomnia q; maceratus. Prima die:prima tusculana questione. Postero:scda tusculana. Aut optanda si aia est imortalis. Aut nó timendá si aia é mortalis:& nullus sensus a morte supstes reliqt. Aut bibat:aut abeat sic i uita dgéda:aut ferendam sunt aduersa:aut p morté effugienda:ut in cóuiuiis græcoꝝ ex lege cóuiuali:aut est bibédú aut abeúdú cácio græca est cóuiualis. πεντε πινε τρια πινε αμα τετταρα hoc est bibe qnq:bibe tres:bibe quatuor cyathos:pterea bibere græco more:é cú cyathis mero plenis saltare:& prio deos:deinde amicos suos noiantes:tonens meꝝ bibere quotiés deú & caros suos noiati uocant ad qué moré allusit Hora.cú ait de lunæ ppere nouæ:da puer auguris murenæ:qdá autumát:legé bibédi græcá eé ut totiens bibát:quot litteræ sint i noibus amicaꝝ q̃s noiati uocát siue amicoꝝ:hinc illud.M.Tullii ex uerrinis: fit sermo inter eos & iuitato:ut græco more biberet ad húc moré allusisse ur epigrámatista:Neuia sex cyathis:septé iustina bibaf. Añ discedat:uiget in pñtia hic mors apd tráſmótanos fere oés:ut puocét in certamé ludúq; bibédi:bibétes:ultra uentris capacitaté ad uina pdenda geniti:q si forte recusaueris combibere excandescunt:indignant:oderút:ut abitú magisq̃ aditum malis:ut melius fuerit nó uéisse q̃ bibisse. ego cú parthisiis in celeberrima galliaꝝ ciuitate puer adhuc studia húanitatis publico auditorio ac frequétissimo pfiterer quotidie uocabar:quotidie inuitabar a gallis.Istarum studiosis nimium q; amantibus mei:ut combiberem ut comesarer. Ego qui stomachi mei mensuram noueram:& iam galloꝝ mores pbe callebá: ut spiritus illoꝝ alioqui feroces mitigarem:meipsum accusabá cóstitutioné corporis mei criminabar:tanq̃ morosam & ibecillá:dolere me simulabá q; non eém ea firmitudie & robore mebroꝝ:septus:quo illi ut ego quoq; possem cú illis una uenialibus uoluptatibus indulgenter iseruire:& ita puocationem coꝝ iracundie rónem hébam bonæ ualitudinis:q̃ maxime noticia sui corporis sustentat:mihi placet illud socraticú eé & bibere ut uiná:secus ur multis imo:plerisq; oibus:uiuere:ut edát & bibát:quoꝝ deus uenter est q cócinunt illud ex schola asotorú deprómptú.Edamus & bibamus cras.n.moriemur:sed cú ad maiora sublimioraque nos deus genuerit:q̃ ut cibú digerere & uinú pcolare nouerimus:foueamus hoiem ex ea parte q̃ pciosior é atq; pstantior. Qui corpori seruit:nunq̃ liber erit:cuius curá héndá & qdé diligentissimá censeo:cú corporis fulturis aius sustineat:sed ita tñ:ut ai cultura pponat:ut ai ipso utamur ut mens uelut regina dominet:libet interdú in hæc ueluti diuerticula a pposito deflectere ad ganeóes popinóesq; taxádos:q ab dñi mácipati:& culinaꝝ asseclæ ob nullá aliá cám se natos eé arbitrant nisi ut edant & bibát q se tú beatos credunt cum saliaribus cenis distenti & opimis epulis farti & largo uino obruti nec orienté solé uiderint nec occidenté.

Hierony.de hoc supra dictú est cui summú bonú est interdú idem qd epicuro uidelicet nihil dolere is.n.maxime pbat idolentiá. Quod si his plius:argumentum a minori ad maius cuius hic est sensus si philosophi uoluptarii ut epicurus.ut Hierony.ut aristibus apud quos honestú p se parum ualet censet semp beatum esse sapientem quanto magis hoc sentire oportet socratem:& platoné maxios phorum qui uirtuti tñ tribuút ut nulli magis ut sola uirtute reliqua bona obscurari dicát sicut i cresi thesauris aius obscuratur.

Id illi crassum qddá epicurus & epicurei honestú illd qd tátope laudát stoici qd summú bonú eé cését

cófectus gradiator
pses rex captus
Lachrymæ pauli
Ne triúpharet
Inte est
perses in carcere obiit
Cancio græca cóuiualis
Bibet græco more
Prouocatio i aleá bibédi
puer pfessus studia in gimnasio parrisiorum
Inuitabar ad cópotationes
Edo & bibo ut uiuá
Schola asotorum
Edamus & bibáus
ai cultus pponédus
In gulóes
Indoléria
Virtute reliqua obscurari
Magni dicti stoici

Cassum qd cassi/culi ara nearum Ius hone rarium

qđ solũ expetendũ:solum laudabile uerbis magnificis:magnificenter prædicant:id dicũt uerbis qdẽ deco ris obuolui:re ãt ipsa esse cassum q ddã & inane:tanq̃ stoici uoces tm̃ inanes fundant:& uirtutes ebuliãt:ut pote magnidici inanilogi:uanidici magisq̃ ueridici: cassum inane:uacuũ:fragile dixerũt ueteres ut cassa nux a plauto & oratio dicta .Vir.cassum luminc & ethere cassos dixit pro uita priuatos:& uacuos:uñ retia cassis & per diminutionẽ cassiculi nuncupantur.Hiero.nequaq̃ aranearũ mihi opponas cassiculos. Alii ut peripatetici:& academici. Alii autem:ut stoici. Tanquam honorarius arbiter:sicut ius prætoriũ ab

Alii aũt hæc ne bona quidẽ dicũt:in aĩo reponũt oĩa:quorũ cõtrouersiã solebat tãq̃ honorarius arbi ter iudicare Carneades:nã q̃cũq; bõa pipatetici ea dẽ stoicis cõmoda uiderẽt:neq; tñ pipatetici plus tribuerent diuitiis:bonæ ualitudini:cæterisq; re bus generis eiusdẽ:q̃ stoici:cũ ea re non uerbis põ derantur:cãm esse dissidendi negabat: quare hũc locũ cæterarũ disciplinarũ philosophi:quẽadmodũ obtinere possint ipsi uiderint.Mihi tñ gratũ ẽ: qđ de sapientiũ ppetua bñ uiuẽdi facultate dignũ qd dã philosophorũ uoce ,pfitenẽ:sed qm̃ mane ẽ un dẽ:has quinq; dierũ disputatiões memoria cõpre hendamus eqdẽ me ẽt conscripturũ arbitror. Vbi .n.melius uti possumus hoc cuiusmodi ẽ ocio. Ad brutumq; nr̃um hos libros alteros quinq; mittẽus a quo nõ mõ ipulsi sumus ad philosophicas descri ptiones uerũetiãm lacessiti. In quo quantum cæte ris ,pfuturi sumus non facile diximus. Nostris qdẽ acerbissimis doloribus:uariisq; & undique circũ fusis molestiis alia nulla potuit inueniri leuatio.

Honora rius arbi ter Decisio carneadis

desiderand

honore p̃toris honorarium est noiatum ut scribit Papinianus:qđ quasi uiua uox est iu ris ciuilis:ita honorarius arbiter ab honore dictus quem honoris cã utraq; pars summũ facit suæ controuersiæ iudicẽ & quod ille deciderit ea stant snia. Imus ad arbitrũ hoc modo:ut ne nihil:neq; tantum:quantũ po stulauimus consequamur. In arbitrio mitre moderatũ:æquũ est:cũ ad iudicem cãm la befactari animaduertunt ad arbitrium con fugiũt:De arbitris arbitrorumq; generibus. alibi plura ex snia iuriscõsultorũ & orato rũ. Carneades itaq; ille nouissimus phorũ ita diiudicabat de cõtrouersia stoicorũ & pi pateticorũ:ut res optime deciderẽ:stoici in quit dñr cõmoda bona corporis & fortunæ peripatetici bona appellãt:sed cõmoda stoi corũ & bona peripateticorũ:uocabulis dessi dent re ipsa cõsentiunt:qñ peripatetici non plus tribuũt: diuitiis & bonæ ualitudini q̃ sunt bõa corporis & externa:q̃ tribuãt stoici q̃uis alteri bona dici hæc uelint: alteri com moda:itaq; talia nõ magis desiderãda expe tẽdaq; scđm pipateticos uideri dicebat:q̃ se cundũ stoicos cũ non tã uerba attendenda sint q̃ res Si ergo cõmodorũ appellatiõe idẽ significaẽ stoicis qđ pipateticis appellatiõe bonorũ transacta lis est & res iudicata iudice Carneade:ut de finibus bonorũ disputantes

Re cõsen/tientes uer bis dissi dentes Sapiẽs se renus ut cœlũ Nostra opiatio Depcatio philippi beroaldi

stoici & pipatetici inter se sint consentientes rebus ipsis quãuis uocabulis dissidẽtes eẽ uideanẽ. Hũc locũ .s.de finibus bonorũ de uita beata:quæ sine uirtute esse non põt.quæ in solũ cadit sapientẽ q semp beatus ẽ serenus ipturbatus:ut cœlũ supra lunã semp liquidum est & defecatũ. Ad brutũ:cui.s. dedicanẽ noiati hi qnq; libri tusculanarũ q̃stionum. Alteros:sicut qnq; alteri de finibus bonorũ eidẽ bruto nũcupati mit tuntur. Lacessiti:,puocati:dum ille utpote doctissimus in phia ,puocauit ciceronẽ ad talia cudenda com mentandaq; Cũ ipse librũ quoq; de uirtute accuratissime scriptũ ad.M.T.misisset:quẽadmodũ ãt Carnea des tanq̃ honorarius arbiter diiudicare solebat controuersiam stoicorũ:sic & nos disputatiõem de uita bea ta copiosissime elegantissimeq; tractatam:non tanq̃ arbitri sed tanq̃ opinatores & itep̃tes fortasse ueridici ita cludamus ut in uirtute censeamus positã esse uitam beatam adiunctis & corporis & fortunæ bonis: sine commodis:quæ sunt ad uirtutis usum idonea:sine quibus sapiens uidetur non posse satis fungi uirtutis of ficio: nec satis conducenter philosophari.Quo circa Deum optimum maximũ exuperantissimum:ultra mundanum adorantes deprecemur ut uirtute p̃diti bona ualitudine fulti:facultatibus idoneis adminicu lati nulla mortis formidine procul.Indolentia leti:euthymia tranquilli:bene ac beate uiuere possumus & scribendo:commentando:legendo:uitam longiturnam procudere:mox cum ex hac uita migrabimus: ut in eternam uitam recipiamur:quæ summum est bonorũ:ubi beatissimi euo sempiterno perfruamur.

Cõclusiũ cula com mẽtariorũ

Habes mi Philippe cyulanæ cõmentarios tusculanarum questionũ totidem a me mensibus: quot libris cõstant:,puirili pte exactos elucubratosq;:singulis.n.questiõibus singulos menses impendimus:successiuis tñ horis ista tractantes: alioquin ut optime nosti:lectionibus publicis priuatisq; distenti.Scio plura congeri addiq; potuisse:nec infitior:sed parcendum fuit aurium fastidio cum non minus interdum peccet: nec mi nus fastidiendus:sit qui effusius dicit q̃ q astrictius:spero hæc annotamenta studiosis & bonæ frugi scolasti cis profutura:placituraq;:& tibi potissimum:cui nostra omnia qualia cunq; sunt.probantur. Vale.

Tusculanarũ quæstionum cũ cõmento Beroaldi finis. Venetiis a Philippo Pincio Mantuano Impressæ An no dñi.M.ccccc.x.die.xxvii.Septembris.Incliti dñi dñi Leonardi Laure.Venetiarũ ducis serẽissimi tẽpestate

REGISTRVM

Omnes sunt terni. a b c d e f g h i k l m n o p q r s t